FLAVII IOSEPHI

OPERA OMNIA.

POST IMMANUELEM BEKKERUM

RECOGNOVIT

SAMUEL ADRIANUS NABER.

VOLUMEN QUINTUM.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCXCV.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

Praefatio.

In recensendis libris de Bello Iudaico sunt septem codices quorum est prae ceteris ratio habenda:

1. Codex Parisinus bibliothecae maximae inter Graecos nro 1425 saeculo fere X vel XI in membranis quadratis scriptus; foliorum est 233 (*P*).

2. Codex Ambrosianus D superiore 50, Parisino et aetate et scripturae genere tam similis, ut fere gemellus eius frater dici possit. Scriptus saeculo decimo vel undecimo; foliorum est 289 (*A*).

3. Codex bibliothecae Marcianae Venetae Gr. nro 383 saeculo XI vel XII scriptus in membranis; foliorum est 321 (*M*).

4. Codex bibliothecae Laurentianae plutei 69 cod. 19 membranaceus, saeculo XI vel XII nitide et accurate scriptus; foliorum est 363 (*L*).

5. Codex bibliothecae Vaticanae Graecus nro 148 saeculi fere XI membranaceus foliorum 214 (*V*).

6. Codex Romanus bibliothecae Vaticanae Palatinus Gr. nro 284 saeculo XI vel XII in membranis scriptus; foliorum est 221 (*R*).

7. Codex Urbinas bibliothecae Vaticanae inter Urbinates Gr. nro 84 membranaceus saeculi XI, foliorum 291 (*C*).

De his omnibus Niesius in praefatione p. XXVI ita refert: 'Facile intelleges duo maxime codicum genera esse discernenda, quorum alterum continetur codicibus P et A, qui quidem inter se plerumque consentiunt; alterius generis sunt maximeque a PA diversi VR et C. deinde medium quendam inter utrosque locum obtinent primum M, qui ut saepe cum PA concordat, ita non raro ab altera parte stat, deinde L, qui in libro primo et parte secundi cum VRC consentire solet, abhinc tamen pluriens cum PAM facit, praeterea autem multa habet singularia. haud absimilis est condicio codicis C, qui plerumque cum VR conjunctus est aut ab eis pendet, interdum vero cum PA facit; sed is quoque haud raro neutram partem sequitur aut solus aut comite L. — Inter haec autem quae diximus genera sine dubio praestantius id est, cuius sunt codices PA adjunctis saepe M aut L, id quod tam perspicuum est, ut jam Cardwellus, qui primus Parisino usus est, eius virtutem agnoverit; deinde pluribus exemplis demonstravit Destinon, nec fugit Herwerdenum, quum in Mnemosyne 1893 codicum A et M lectiones a se excerptas ederet, nam horum codicum virtus tanta est, ut eos recensionis huius fundamenta habuerimus neque ab eis discesserimus nisi rarius et re saepius meditata. sed quamvis magna sit eorum praestantia, tamen neque a corruptela neque ab interpolatione fuerunt liberi; quare alterum quoque genus interdum meliora servavit.'

Quantum mihi comparuit, haec omnia ab Niesio recte disputata fuerunt. Unum restat quod cuiusmodi sit, effici potest ex iis verbis quae apud Niesium

continuo sequuntur: 'Sunt denique loci, ubi valde dubium sit, utrum genus meliora tradat; nec deest ubi et nos in diversas sententias abierimus et fortasse alii, qui postea in Iosephum inquirent, discessuri sint.' Scilicet quemadmodum narratur p. LXIX, praefatio ipsi Niesio debetur, sed textum constituit et adnotationem conscripsit Iustus a Destinon, quem in operis societatem adsciverat. Quod autem per totum volumen sat crebro pellucet, Destinon aliquanto plus tribuit codicibus PA, quam fecit Niesius et hic si sine comite solus inceptum iter peregisset, suspicor paulo saepius eum codicum alterius familiae lectiones servaturum fuisse. Equidem multum quidem praestare dixerim priorem familiam, sed saepissime reliqui libri ad illius bonitatem proxime accedunt, nec raro incertus haesi ad utram me partem applicarem. Nimirum reliquae editiones omnes usque ad Niesium alterius ferme familiae lectiones repraesentant, nam anno demum 1837 Cardwellus protulit lectiones codicis P, cuius praestantia quamquam eum non fugerat, tamen raro usus est eo quem primus invenerat thesauro; Herwerdenus autem anno superiore tandem in Mnemosyne excerpsit maxime insignes lectiones codicum A et M, quos ante annos triginta cum Bekkeri editione contulerat. Equidem in recognoscenda Lipsiensi editione, uti aequum est, trium illorum codicum egregias scripturas, quibus plurimum proficitur ad commodam Iosephi intelligentiam, haud cunctanter recepi; verum sicubi incerta res erat utra lectio praestaret itemque si forte in minutulis rebus nil quidquam interesset, quam quis rationem sequeretur, plerumque intactum servavi vul-

gatum textum, qui nititur codicibus ex utroque genere mixtis. Enotavi autem praecipuam lectionis varietatem; sed ut plene cognoscantur quae ad quaestionem de codicum fide atque auctoritate pertinent, adeundus erit Niesius ipse, cuius praefatio admirabili acumine et diligenti cura composita est.

Praeter septem codices quos dixi, Niesius enumerat viginti quatuor alios, quos hic illic inspexit, cum non esset operae pretium integros conferre. Ex hisce unum ego quoque haud incuriose perlustravi, codicem dico Lugdunensem vel Vossianum (*Lugd.*), quem Durievius officiosissime Amstelodamum miserat, ut per aliquot menses eo uterer. Sed de hoc libro Niesius haud nimis magnifice sentit: audi ipsum p. XLVIII: 'priores editores, maxime Dindorfius et Bekkerus, Vossiano plus aequo tribuerunt; non pauca enim eorum, quae solus praebuit, cum probabilitatem quandam haberent, editores receperunt, id quod minime probandum esse apparet. ex eis enim quae supra excerpta sunt, apparet, Vossiani recensionem a docto aliquo homine non sine temeritate esse confectam; quare si quid rectius tradere videtur, id conjecturae aut casui tribuendum erit.' Scilicet nunc quoque usu venit quod in superioribus voluminibus aliquoties observavimus, nam omni cane peius et angue metuit sibi Niesius ab librariorum coniecturis. Equidem sat multas probas et probabiles lectiones ex Lugdunensi libro mihi excerpsisse videor et ipsi lectores, si adnotationem criticam inspicere voluerint, facili opera poterunt diiudicare rectene fecerim, quod hunc librum paulo constantius consului. Ceterum est minime inutile quod

Niesius disputat, duarum illarum familiarum originem non multum ab ipsius Iosephi aetate removendam esse, generum autem commixtionem qualis est in libris MLC et in editionibus omnibus nono saeculo non videri antiquiorem.

Est praeterea apud me codex Flavianus nondum a quoquam usurpatus. Nobilitate generis et doctrinae laude conspicuus est B. I. Baro Lintelo de Geer, qui in Academia Ultrajectina jus Romanum docuit, sed ante paucos annos se munere abdicavit, ut jura populi in altero senatu tutaretur. Hic superiore anno filio meo, cui eius cathedra obvenerat, peramanter concredidit Iosephi codicem, quo ego in editione paranda meo arbitratu uterer. Primum codex continet Bellum Iudaicum initio et in fine mutilum, nempe I § 17 *Ἑλλήνων ἐκεῖνα* usque ad VII § 393 *κακῶν ἔδοξεν εἶναι.* Sequitur deinde Archaeologia ab XIV § 345 usque ad XV § 132 et ab XIX § 247 usque ad finem cum Iosephi Vita. Archaeologiae pars quantum video descripta est ex codice Vaticano Gr. Nr. 984, (W) qui quum exaratus sit anno 1354, apparet quod etiam charta et literarum formis arguitur, codicem satis esse recentem. Libri de Bello Iudaico proxime accedunt ad codicem C. Habent tamen aliquot lectiones dignas quae referantur, veluti II § 151 *εὐκολίας* pro *εὐκλείας*, IV § 433 *ἀδιάβατον* pro *ἄβατον*, IV § 537 *σκιροτέραν* pro *σκληροτέραν*, alias compluscula, quas in adnotatione critica invenies. Linteloum codicem appellavi (*Lint.*).

De reliquis meis subsidiis nihil habeo quod addam. Nunc quoque mihi praesto fuere Holwerdae et Cobeti

adnotationes ac praeterea ex Mnemosyne 1893 Herwerdeni emendationes excerpsi. Denique magnam habeo gratiam Guilielmo Schmidt qui humanissime mihi obtulit *Observationes* suas *criticas de Flavii Iosephi Elocutione.* Equidem doctam hercle et laboriosam commentationem sedulo perreptavi indeque me multum confirmatum fuisse ad peragendum opus quod institueram, non tantum sentio sed etiam aperte profiteor.

Amstelodami, mense Martio 1895.

S. A. N.

Adnotatio Critica.

Belli Iudaici Libr. prim. § 1 *πόλεων· πόλεως* P. — § 3 *ἄνω* om. PM. — § 3 *γένει Ἑβραῖος* om. PEuseb. — § 5 *ὁμόφυλον·* add. *ἡμῖν* LVNC. — § 5 *μεστὰ δέ· μεστά τε* Ns. — § 6 *μὴ ἐπιστρατευσαμένους· μή* om. L. — § 8 *καμούσης Ῥωμαίων·* alterumutrum suspectum Ns. — § 8 *αὐτοῖς· αὐτοί* Lowth., *αὐτοὶ συναδοξοῦσιν* Nr. — § 9 *ἐπαίρουσι· ἐπαινοῦσι* AC. — § 9 *μετ' ἀκριβείας· δι' ἀκριβείας* LVCmarg. — § 9 *ἑκατέρων· ἀμφοτέρων* P. — § 9 *τῇ ἰδίᾳ διαθέσει, τοῖς ἐμαυτοῦ* Hlw. — § 11 *λέγομεν· λέγοιμεν* PAM. — § 11 *πόλιν· πόλιν μέν* PAM, *πόλιν μίαν* ex Lat. Destinon. — § 12 *ἡττᾶσθαί μοι δοκεῖ* LVNC, *ἡττῆσθαι δοκῶ* AM. — § 14 *ἕκαστοι· ἕκαστος* V. — § 14 *ἀπαγγελίαν· ἐπαγγελίαν* Huds. — § 15 *τὰ μὴ προϊστορηθέντα· μή* ex corr. A, cf. Ns. Praef. p. XXXI. — § 15 *συνιστάνειν· συνιστᾶν* Casaubonus. — § 16 *γνησίοις· Ἕλλησι* Nr. cf. V § 29. — § 17 *πῶς· ὅπως* A. — § 18 *ἐπιδραμὼν* Nr., *ἐπιδραμῶ* vlg. — § 19 *ἔκγονοι* Df., *ἔγγονοι* vlg. — § 20 *κατεστασίασεν· ἐστασίασεν* Bk. — § 20 *Κέστιον* C, *σόσσιον* AMLVN, cf. Ns. Praef. p. XXXVIII. — § 21 *ὅσοι· ὡς οἱ* Dest., *ὅσοις συμμάχοις* Ns. — § 21 *ἐκόπησαν· εἰσέπαισαν* Nr. — § 21 *ὅλην* suspectum Ns. — § 21 *αὐτῆς· αὐτός* Cocc. — § 21 *ἃς μέν· ὁλοσχερῶς καί* add. AVC. — § 22 *ἐν* ed. pr., *ἔν τε* codd. — § 23 *μεταβολάς* AM, *καταβάσεις* LVNC. — § 24 *ὡς τούτου· ὡς* om. AM. — § 26 *ἱερέων· ἀρχιερέων* LVN. — § 26 *καὶ τοῦ ἀρχιερέως* om. LVN. — § 26 *καὶ οἷον — ἅγιον* post *διάθεσιν* tr. Dest. — § 27 *πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους* susp. Niesio. — § 27 *διακρινῶ· διευκρινῶ* Ns. (?), *διακρίνων* MCVN. — § 30 *ἀφορῶσιν* acc. ex M. — § 31 *κληθείς· ἐπικληθείς* Herw. — § 31 *ὅλης·*

κοίλης Aldrich. — § 31 *ἀξιώματι· ἀξιώμασι* A. — § 31 *Ὀνίας· ὧν Ἰησοῦς* coll. Antiq. XII 237 sq. Petitus. — § 31 *υἱούς· παῖδας* Ns. — § 32 *ἐμβαλεῖν· εἰσβαλεῖν* LVNC. — § 33 *ὧν· οὗ* LVNC. — § 34 *παρά* Nr., *περί* vlg. — § 34 *τὰ αὐτῶν· τὰ* add. Dest. — § 38 *ἐμβαλόντα* A, *εἰςβαλόντα* rell. — § 39 *ἐκκέκοπτο· ἐκέκοπτο* Df. — § 39 *τοὺς στρατιώτας* del. Herw. — § 39 *κἆτα* Nr., *καὶ τά* vlg. — § 39 *ᾠκοδόμησεν· ἐνῳκοδόμησεν* Herw. — § 40 *λαμβανούσης· ἀναλαμβανούσης* Dest. — § 41 *ὑπαντᾷ· ὑπήντα* LVNC. — § 47 *Ἀδασάν* Huds. coll. Antiq. XII 408, *Adasa* Lat., *Ἀκέδασαν* codd. cf. *Κέδασα* Antt. XIII 154 et 162. — § 48 *Ἀντιόχου· Ἀντίοχον* Barn. — § 50 *μὲν Γάζαρά τε* Bern., *τε γάζαν* M, *μὲν ζαρά τε* LVNC, cf. Ant. XIII 215. — § 51 *ἐξεδυσώπησε* M, *ἐδυσώπησε* vlg. — § 51 *τὸν — στρατηγόν· τῶν — στρατηγῶν* Dest., *e ducibus suis* Lat. — § 52 *γηραιός· γηραλαῖος* M. — § 52 *μέντοι γε· μέν γε* Dest., cf. Ant. XIII 227. — § 54 *συμποσίῳ·* hiatu vitium indicatur, Ns. — § 56 *εἰς* M, *ἐπί* LVNC. — § 56 *τιμωρήσων· βοηθήσων* M. — § 57 *προαγαγών* Herw., *προανάγων* vlg. — § 57 *κατακρημνιεῖν* M, *διακρημνιεῖν* rell. — § 58 *ἀθανασίας· εὐθανασίας?* Nr. — § 58 *διδόντος· δόντος* M. — § 59 *προσβαλεῖν· προσβάλλειν* M. — § 59 *ἐπεὶ δ' αὖ* Ns., *ἐπειδὰν* codd., *ἐπεὶ δέ* Df. — § 61 *τρισχίλια· ἑξακόσια* add. M., cf. Ant. VII 393, XIII 249. — § 62 *τῶν μαχιμωτέρων* om. M. — § 63 *ἱερόν* Nr., *ἱερῷ* vlg. — § 64 *δή* om. AM. — § 64 *ἀηδεστάτων* Nr., *ἀηθεστάτων* codd. *σαρκῶν* add. AM, prob. Dest. cf. Ant. XIII 276. — § 65 *Ἀσπένδιον· Κυζικηνόν* Antt. — § 65 *τοὺς Σαμαρεῖς* AM, *τῆς Σαμαρείας* LVNC. — § 66 *τοῦ ὄρους* del. Herw. cum nonnullis codd. — § 68 *τρισὶ καὶ τριάκοντα· trigesimo et primo* Heges. recte, cf. Ant. XIII 299, XX 240, Ns. Praef. p. LXII. — § 69 *πρεσβυτέρων* ALat., *πρεσβυτάτων* MLVNC. — § 70 *πρεσβύτερος* LVNC, *πρεσβύτατος* AM. — § 70 *τετρακοσιοστόν·* CCCCLXXXI annos numerant Antt., Ns. — § 72 *τίσις· ποινή* AM. — § 72 *οὖν* Voss., *δή* rell. — § 73 *κάλλιστα* Nr., *μάλιστα* vlg. — § 74 *τὸ Ἀντ.* Df., *τοῦ Ἀντ.* vlg. — § 74 *μεγίστου συντάγματος* AM, *μεγίστων συνταγμάτων* LVN. — § 74 *ἔχειν· ἔχων* A. — § 74 *αὐτήν· ταύτην* add. Dest. — § 75 *διίστησι· καθίστησι* AM. — § 75 *τῶν ὅπλων·* artic. acc. ex A. — § 76 *θ' αὑτῷ· τε σαυτῷ*

A, τε αὐτῷ Exc. Peiresc., σε αὐτῷ Dest. — § 76 κατεσκευακέναι· παρεσκευακέναι AM. — § 76 καὶ πολεμικόν· διὰ πολεμικόν Huds. — § 77 ἢ — πύργος· spurium vid. Herw. — § 77 καὶ φύσιν· ὥς φασιν Nr. — § 77 κόπτει· ἐκκόπτει Nr. — § 78 ἢ ψευσθεὶς susp. Dest. — § 78 προαγγέλμασιν· προαπαγγέλμασιν AM. — § 79 μου Ns. Nr., μοι codd. — § 80 χωρίον spurium vid. Dest. — § 81 ἐννοίᾳ Dest., ἔννοιαν AM, ἐννοίαις vlg. — § 82 ἐν τῇ· πρὸς τῇ LVNC. — § 82 ἐπεξέχεεν· ἐπέχεεν PAM. — § 84 μέχρι τοῦ Ns. Nr., μέχρι ποῦ codd. bis. — § 84 αὐτοῖς Dest., αὐτός vlg. — § 85 μετριότητι PAM, μετριότητα rell. — § 85 ἐν τιμῇ inser. Huds. ex Ant. XIII 323, εἶχε παρ' ἑαυτῷ ex Lat. Hlw. — § 86 οὗτος om. PAM. — § 88 ἑορτῇ· τῇ ἑορτῇ P, cf. Ant. XIII 372. — § 88 δοκεῖ LVN, ἐδόκει PAMC. — § 88 ἐπιβολῆς Dest., ἐπιβουλῆς vlg. — § 89 αὐτοῦ Huds., αὐτόν codd. — § 92 πυνθανομένῳ· πυνθανομένου Lugd. — § 92 τὸ αἴτιον καί· καί acc. ex cod. Lips. τὸ αἴτιον spurium vid. Dest. — § 92 τοσαῦτα· τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα Nr. — § 92 Ἄκαιρον· Εὔκαιρον Spanh. cf. Ant. XIII 376. — § 93 εὐνοοῦν Bk., εὔνουν vlg. — § 93 πεζοί Bk., πεζῶν codd., πεζόν Dest. — § 93 πρίν· πρὶν μὲν LVRN, πρὶν ἕκαστον εἰς Lugd. — § 94 θυμῶν C et in mg. V, ὅρκων PAMLat., εὐθύμουν LVRN, ὀργῶν Dest. cf. Praef. Ns. p. XXXVIII GSchmidt p. 355. — § 95 καίπερ· καίτοι PM. — § 95 καὶ πᾶν· κἂν πᾶν Dest. — § 95 πρὸς αὐτόν Nr., εἰς αὐτόν vlg. — § 97 τέκνα· τὰ τέκνα AM. — § 97 ἐν ταῖς Cob. Herw., ταῖς vlg. — § 98 ἀντιστασιωτῶν LVR, ἀντιστασιαστῶν PAMC. — § 99 Διόνυσος Bern., Διονύσιος codd. cf. Ant. XIII 387. — § 99 ἐνετεκτήνατο· ἐτεκτήνατο PAM. — § 102 ἐγκλίνουσι Bk., ἐκκλίνουσι codd. — § 102 Κανά· ἀνάν PAM cf. Praef. Ns. p. XXVII. — § 104 Γέρασαν· Ἔσσαν cf. Ant. XIII 393. — § 104 πάλιν PALR, πόλιν MVC, πάλαι Ns. — § 104 δίχα μάχης Nr. Dest., διὰ μάχης vlg. cf. Ant. XIII 393. — § 105 τὸν ἄρχοντα· τόν τε ἄρχοντα Dest. — § 105 προσεδέχθη C, ἐδέχθη rell. — § 106 λαμβάνει — ἀρχήν· καταλαμβάνει — ἀρχή Dest. — § 106 διακρούσεσθαι Bk., διακρούσασθαι vlg. — § 106 στρεφόμενος· ἀναστρεφόμενος V. — § 106 ἑπτά· *sex* Heges. — § 106 εἴκοσιν· *triginta* Lat. — § 107 προσηγάγετο· προηγάγετο M. — § 108 ἔθ-

νους· νόμον PA. — § 108 *ἀπεβάλλετο* VC et ex corr. M, *προεβάλλετο* PAL, *προεβάλετο* R. — § 110 *αὐτῇ* LVRC, *αὐτῆς* PAM. — § 111 *σεσοβημένη περί· σεβομένη* codd. *εὕρηται καὶ σεσοβημένη περί* in marg. M, *divinae religioni superstitiose inserviens* Lat. Cf. Praef. Ns. p. XXXIII. — § 111 *δεσμεῖν· δεῖν* LVR, quod notabile. — § 112 *ξενικήν — ὀλίγην· ξενικόν — ὀλίγον* Ns. — § 112 *αὐτή· αὕτη* Dest. — § 113 *αὐτοί· οὗτοι* Dest. — § 113 *τοὺς ἄλλους· ἄλλους* Dest. — § 113 *διαχρήσασθαι* LR prob. Cob. Herw. *διαχειρίσασθαι* rell. — § 115 *ὑπεδέξατο· ἀπεδέξατο* LVR. — § 115 *ἐργασαμένην· εἰργασμένην* LR. — § 117 *οἰκείων* Herw. Nr., *οἰκετῶν* vlg. — § 121 *ἄλλης· ἀρχῆς* Hlw. Dest. — § 121 *ὥσπερ· ἥσπερ* Dest. — § 124 *παρήνει δέξασθαι* om. Hlw. Bk. — § 124 *τῶν ἀδικουμένων* Dest. *τοῖς ἀδικουμένοις* MLVR, *τῷ ἀδικουμένῳ* rell. — § 128 *ἑκατέρου· ἑκατέρων ἑκάστου* PAMC. — § 128 *τριακόσια· τετρακόσια* C ut Ant. XIV 30, *διακόσια* Lugd. — § 131 *προσήκοντα· προήκοντα* Cocc. — § 132 *ταπεινότερον· ταπεινότερος* PAL, *ταπεινοτέρως* Dest. — § 135 *ἰσχύν· ἰσχὺν ἀρχήν* PML, cf. Praef. Ns. p. XXVIII. — § 137 *τὸ προσταχθέν· τὰ προσταχθέντα* PAM. — § 138 *Ἰουδαίας, idumeae* Lat. — § 138 *πρέμνα·* VC, *ἄκρα πρέμνα* PAML, cf. Ant XIV 54, Praef. Ns. p. XXVIII. — § 138 *συλλέγουσι* VNC, *συνάγουσι* PAML. — § 140 *τῇ κομιδῇ* VNC, *τὴν κομιδήν* PAML. — § 141 *ποῖ* M, *ὅπως* PA. — § 141 *προσβάλη* C, *προσβαλεῖ* Cocc., *δεῖ προσβαλεῖν* PAM, *προσβάλει* VN. — § 141 *γάρ* inser. Df. — § 141 *ἑώρα* VN, *ὁρῶν* rell. — § 142 *εἰς τήν· τήν* PAML. — § 144 *καταπεφευγότων* C, *καταφυγόντων* rell. — § 145 *ἔχον* N, *ἐπλήρου* PAML, *ἀνεπλήρου* Dest. — § 147 *οἱ πετροβόλοι* C, *αἱ π.* PAML, *αἵ τε π.* VRN. — § 148 *ἀνειλουμένους* MLVR, *ἀνειλημμένους* PA, *ἀνειλημένους* Ns. — § 149 *καταρρίψαντες· κατερείψαντες* Nr. — § 149 *πανταχῇ* C, *πανταχοῦ* rell. — § 150 *σπένδοντες δέ· σπ. τε* Dest. — § 150 *καὶ τῆς· τῆς* Dest. — § 150 *συγκαταφλέγονται· συγκατεφλέγοντο* PAM. — § 152 *ἀόρατον· ἀθέατον* Nr. cf. I § 354. — § 152 *παριέναι· παρεῖναι* PAC. — § 153 *προσέταξε· ἐκέλευσε* LVRC. — § 155 *ὅσας· ἃς* PAM. — § 155 *κατατεταγμένῳ καί* LVR, *κατατεταγμένω εἰσὶ δὲ νῦν χρηματίζουσαι λαμπρῶς καί* PAM, *κατατεταγμένω αἱ*

νῦν εἰσι χρηματίζουσαι τῶν κατὰ τὴν κοίλην συρίαν ἑλληνίδων πόλεων καὶ C, cf. Praef. Ns. p. XXVIII et XLVI. — § 159 *τὰ πέριξ πολλά* PAM, *καὶ τὰ περὶ Πέλλαν* LVRC, cf. Praef. Ns. p. XXVII. — § 160 *καταρριφθέν· κατερειφθέν* Nr. — § 164 *ἐστρατοπεδευμένους castra deseruisse* Lat., *ἐξεστρατοπεδευμένους* Dest. — § 164 *κατέκλεισεν* LVRC, *ἀπέκλεισεν* PAM. — § 168 *ἐναγούσης — μητρός* post *ἐνεχείρισεν* tr. Dest. coll. § 174. — § 169 *καθίστησι* LVRC, *καθίσταται* PAM. — § 171 *Σερουιανῷ* PAM, *Σερουιλίῳ* LVRCLat. Heges. cum Ant. XIV 92, cf. Praef. Ns. p. XXVII. — § 171 *γνούς· ἀπογνούς* Nr. — § 173 *κακῶς ὀχύρου· bene munire (sperabat)* Lat. — § 173 *ὑπό* Cob., *ἀπό* vlg. — § 174 *διῆγεν· transmissis* Lat., *διῆκεν* Dest. *ἀφῆκεν* vel *ἀνήγαγεν* Nr. coll. § 186. — § 175 *ὅν* Huds., *ὅς* vlg., *ὃς — κατῆρεν* Dest. — § 175 *παρεῖναι* PA, *παρεᾶσαι* MLVRC, *transmittere* Lat., *παριέναι* Ns. — § 177 ante *οὕτως* aliquid deest, Ns. — § 180 *διαφυγών· διεκφυγών* NL. — § 181 *ἐπιγαμίαν* LVRC, *ἐπιγαμβρίαν* PAM. — § 182 *ἐροῦμεν* damnat Huds. — § 186 *γαμεῖ γάρ· γαμεῖ δέ* Dest. — § 186 *αὐτῆς* om. PAM. — § 188 *τόν τ' ἔποικον· τῶν τ' ἐποίκων* Aldrich. — § 190 *αὐτοὺς ἰόντας* LVRC, *αὐτὸν ἰόντα* PAM. — § 190 *Αἰγύπτιοι* del. Hlw. — § 192 *ἰδίων· Ἰουδαίων* R. — § 193 *ἐφ' ὅλον· καθ' ὅλον* VHuds. — § 194 *ἐτίμησε· ἐδωρήσατο* PAM. — § 195 *κατ' αὐτό· κατὰ ταὐτό* Nr. — § 196 *αὐτοί· αὐτό* Nr. — § 196 *ἀπ' εὐνοίας* Ns. *ἐπ' εὐνοίᾳ* vlg. *ἐπ' εὐνοίας* A. — § 198 *δι' ἀπορίαν· κατ' ἀπορίαν* LVR. — § 199 *ἀρχιερωσύνης· ἱερωσύνης* A. — § 199 *τιμήσαντι· τιμήσοντι* Dest. — § 200 *ἐπέστειλεν* Lugd., *ἐπέστελλεν* vlg. — § 200 *ἐσομένας ἀρετῆς* Ns., *ἐσομένης ἀρετῆς* PA, *ἐσόμενον ἀρετῆς* MC, *ἀρετῆς ἐσόμενον* LVR. — § 201 *ἀπολαύοντες potituri* Lat., *ἀπολαύσονται* Lugd. Cocc. — § 204 *καὶ καταλαβών* Bk., *καταλαβὼν οὖν* codd. *καταλαβὼν γοῦν* Dest. — § 205 *κατώρθωκε* LVRC, *ἡγεῖτο* PAM, *ἐγένετο* Dest. — § 205 *εἰς εἰρήνην· εἰρήνην* PAM. — § 205 *παρών* VC, rell. om. — § 207 *ἐντεῦθεν* P, *ἔνθεν* rell. — § 208 *τὰ Ἡρώδου κατορθώματα·* cf. Hlw. Specim. — § 208 *πολλοὶ δέ· πολλοί* Ns. — § 209 *τοῦ* Lugd. *ποῦ* rell. cf. § 84. — § 209 *ἀκρίτους* Df., *ἀκρίτως* vlg. — § 210 *καρτεροῦ· ἀρκετοῦ* Dest. cf. Ant. XIV 169. — § 210 *ἁδράν* LVRC, *λαμπράν* PAM. — § 212

παρασκευαζόμενος· παρεσκευασμένος Dest. — § 213 *στρατηγός· καὶ στρατηγός* AMV prob. Hlw. — § 213 *ἀλλὰ καί· ἀλλ' ὅτι καί* LVR prob. Hlw. — § 215 *θεῷ, πλεῖον εἶναι* VC, *θεωρητέον εἶναι* PAMLR, *γρ. βραβεύεσθαι θεωρητέον* mg. m. 2 V, *τῷ θεῷ θεωρητέον εἶναι* Aldrich.; cf. Ant. XIV 183. — § 215 *μέλλοντά γε* Bk., *μέλλοντά τε* vlg. — § 216 *μετὰ δυνάμεως συνελθόντων· Βάσσῳ συμβαλόντων μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως* PAMC, cf. Ant. XIV 268, Praef. Ns. p. XXIX. — § 218 *Σέξτου· ἀντὶ Κασσίου* P, *ἀντὶ Κεστίου* A, *antistii* Lat., cf. Dio Cass. 47, 27, *ἀντὶ Σέξτου* Dest. — § 221 *κακίσας· arguens Cassius,* unde *κακίσας Κάσσιος* Dest. — § 225 *συμβεβλῆσθαι* add. C. — § 226 *μετὰ τὸ σ.· κατά* C. — § 226 *ἀνὴρ· ὢν ἀνήρ* Dest. — § 228 *ὡμολόγει· ὁμολογεῖ* V. — § 228 *ἐπὶ τῇ πατρικῇ κηδείᾳ* Bk. ex Bodl., *ἐπὶ τῷ πατρὶ κηδείας* rell. — § 229 *τῆς· τῆς τε* Ns. — § 231 *ὑποπτεύσας — γίγνεται· id Tyri fore suspicabatur* Lat. — § 233 *παρεστῶτα — τινά· παρεστῶτας — τινάς* PA. — § 233 *εἰσέπεμψεν* PA, *καλέσας ἐξέπεμψεν* LVRC, *καλέσας εἰσέπεμψεν* M. — § 234 *ἐκλυθείς* C, *λυθείς* rell. — § 235 *ἦν est* Lat. damnat Dest. — § 236 *θέλοντος· μέλλοντος* LVR. — § 237 *ἤδη· δή* PAM. — § 238 *ἔστι* C, *ἦσαν* rell. — § 239 *συγκατήγαγεν Ἀντίγονον τόν* PAM, *συνέλαβε τὸν Ἀντίγονον τόν* LVR, *συλλαβὼν κατήγαγεν* Hlw. — § 242 *τὴν Ἀσίαν· τῆς Ἀσίας* LVR. — § 242 *ἀνέχεσθαι· ἀνασχέσθαι* PAM. — § 243 *Ἀντιοχείᾳ* Ns., *Ἀντιόχειαν* vlg. — § 244 *προκρίναντος· προκρίνοντος* PA. — § 245 *προσαγανακτούντων· πρὸς ἃ ἄγαν.* Dest. — § 245 *ἐπὶ τούτους· ὃς ἐπὶ τούς* Dest. — § 248 *διαδεδεγμένος· ἀναδεδεγμένος* PAM. — § 248 *τὰ βασίλεια· βασιλείαν* LVRC. — § 249 *ἐμβαλεῖν· προεμβαλεῖν* PAM. — § 250 *ληξομένων· ἐκληξομένων* Lugd. — § 251 *Ὑρκανοῦ· Ἡρώδου* Dest. cf. § 252 et Ant. XIV 335. — § 253 *μετ' οὐ πολλῶν* LVRC, *οὐ μετὰ πολλῶν* PAM, cf. § 363, 369 vel 484. — § 253 *ἐπεκδραμών* PAM, *ἐπιδραμών* LVRC. — § 253 *προάστειον* PALat., *προσάρκτιον* MLVRC. — § 253 *συγκλείει· ἐγκλείει* PAM. — § 255 *καίτοι· ὃς καίτοι* Dest. — § 255 *ἔξεισι δέ* MC, *ἔξεισι* vlg. — § 256 *τὴν ἐπιβουλήν· τὰς ἐπιβουλάς* LVR, *τὴν ὀργήν* M. — § 256 *καλύπτοντι* PAM, *καλύπτειν ἐνεκελεύοντο* LVRC. — § 258 *πόρρωθεν· haud procul* Lat., *οὐ*

πόρρωθεν Huds. — § 260 *τά τ' ἄλλα· ἅμα* ut videtur Lat., *πολλά* Dest. cf. Ant. XIV 348. — § 260 *τὴν ἐπιορκίαν· τῇ ἐπιορκίᾳ* MC, *καὶ πρὸς τὴν ἐπ.* Hlw. — § 261 *ἀπατήσας· αἰτήσας* Nr. — § 262 *Μαριάμμη· Μαριάμμης δὲ μήτηρ* Dest., cf. Ant. XIV 351. — § 262 *γυναικῶν· γυνή* Lugd. — § 263 *συνετοῦ* LVR, *δυνατοῦ* PAM. — § 264 *τοὺς ἀδελφούς· τὴν ἀδελφήν* Aldrich., *τὰς ἀδελφάς* Ns., cf. Ant. XIV 353. — § 264 *ἀφίκετο* L, *ἀφῖκτο* VRC, *ἠπείγετο* PAMLat. — § 265 *τοῦ κατορθώματος· τῶν κατορθωμάτων* LVR. — § 266 *φεύγοντι* PAM, *φεύγοντες* LVRC. — § 266 *Θρῆσαν* LVRC, *'Ρῆσαν* PAM, cf. infra § 294 et Ant. XIV 361, 400. — § 269 *μετά· κατά* LVR. — § 269 *προσπεσόντος· προσπεσών* PAL. — § 270 *μηδ' αὖθις· ne solutus quidem* Lat. i. e. *μηδὲ λυθείς*, Ns. — § 271 *προσαράξαι* MC, *προσράξαι* ALVR, *προσρῆξαι* P. — § 271 *ὥς γε* LVRC, *ὡς καί* PAM. — § 272 *διαπεφεύγοι* PAM, *διαφύγοι* LVRC. — § 275 *δανείσεσθαι* Cob., *δανείσασθαι* vlg. — § 275 *μένουσαν· οὖσαν* PAM. — § 276 *παρ'* om. LVRC. — § 276 *ἀντιπαρασχών* Hlw., *ἀντιπαρασχεῖν* vlg. — § 277 *τοὺς ὑπολειφθέντας ἀναλαβών· τοὺς οἰκείους ἀναλαμβάνων* Lugd. — § 278 *εἰκός* suppl. Nr. — § 278 *ἐφορμούντων* Spanh., *ἐφορμώντων* codd. — § 279 *ἀκμήν· αὐχμήν* M, *asperitatem* Lat. — § 280 *χρημάτων ὤν* C, *χρημάτων* rell. — § 281 *τοὺς οἰκειοτάτους. δεδεμένους τοὺς οἰκειοτάτους* Lugd. — § 282 *αὐτοῦ* add. LVRC· — § 282 *ἔγνωκε* MLVRC, *ἔγνω καί* PA. — § 283 *Καίσαρα· Καῖσαρ* PAM prob. Dest. — § 283 *ἀνανεούμενον· ἀνανεούμενος* PM, prob. Dest. — § 283 *ὁρῶντα· ὁρῶν* Dest. — § 284 *ἐξ ὧν οὐ μόνον* LVRC, *οὐ μόνον ἐξ ὧν* M, *οὐ μόνον ὧν* PA. — § 285 *βουλῆς· συμβουλῆς* A *ἀρχῆς* LVR. — § 285 *εἱστία αὐτόν· εἱστία* C, *αὐτὸν εἱστία* Nr. — § 286 *ἐβουλεύετο· ἐβουλεύσατο* Ns. — § 286 *ἀκηκοὼς — μεταμέλειν· ἀκηκοὼς ὡς — μεταμέλει* Lugd. — § 284 *οὐκέτ' ἔχρῃζε· οὐ κατεδέησε* LVR, *causa non erat* Lat. — § 287 *πταίοντες· πταίσαντες* Ns. — § 288 *παρενέβαλε* Nr., *παρέβαλε* vlg. — § 289 *καταλέλοιπεν· κατέλιπεν* Dest. — § 290 *ἐκ· ἀπό* PAM. — § 291 *ηὔξετο· ηὐξεῖτο* PA. — § 292 *ὡς δὲ προσέκειντο* LMVRC, *ᾧ προσέκειντο* PA. — § 292 *διώκοντες· προσήκοντες* PA, *προδιώκοντες* Dest. — § 293 *δυσνίκητος* Nr., *δυσκίνητος* vlg., *validissimas* Lat. — § 295 *εἰς*

αὐτούς Lugd. Bk., *αὐτοὺς* vlg. — § 295 *μηδέ* Bk., *μήτε* vlg. — § 295 *φανερούς· φανερῶς* Nr. — § 296 *ἀντικατηγοροῦντες* A, *ἀντιπαρηγοροῦντες* rell., *obstrepentes* Lat., *ἀντιπαταγοῦντες* Dest. — § 297 *εἰς τροφάς· ταῖς τροφαῖς* LVR. — § 297 *ἐπιτηδείους· ἰδίους* PA. — § 298 *ἐντυγχάνων· ἐγγὺς τυγχάνων* PA, *ἐγγὺς ἐντυγχάνων* Lugd. — § 298 *ὑπό· ἐπί* LVR, *περί* Ns. — § 299 *εὐθέως* om. PALatHeges., cf. Ant. XIV 408. — § 300 *περί· κατά* LVR. — § 300 *κομίζοντας* Nr., *ἐκκομίζοντας* vlg. — § 301 *ἔχουσαι καί· ἔχων τε καί* Lugd. — § 301 *ἱππέων* suppl. *παραλαβών* Lugd. — § 302 *αὐτούς· αὐτός* LVR, *hos* Lat., *τούτους* Ant. XIV 410. — § 302 *καταλαμβάνοντες· καταλαβόντες* P. — § 302 *θεραπεύων· ὡς θεραπεύσων* C. — § 303 *πρὸς Ἀντιγόνου* VC prob. Hlw., *πρὸς Ἀντίγονον* vlg. — § 304 *ἀκονιτί* PAM, *ἀκμητί* LVRC. — § 306 *ἐνέκλιναν* LVRC, *ἐξέκλιναν* PAM. — § 307 *Γαλιλαίαν· Ἰουδαίαν* Lugd. — § 311 *ἀποχωρεῖν* MLVRC, *ἀναχωρεῖν* PA, *ὑποχωρεῖν* Huds. — § 311 *ἐθελούσιος* RC, *ἐθελουσίως* rell. — § 312 *παρά* LVRC, *ἐπί* PAM, *ἐπὶ τοῦ στομίου* Ant. XIV 429. — § 312 *συνεχεῖτο* PAMLRC, *συνείχετο* Vpr. m. *conficiebatur* Lat. — § 314 et 315 *Πτολεμαῖον· Θολεμαῖον* PA cf. Praef. Ns. p. XXVII et Ant. XIV 431. — § 314 *ὑπέστρεφεν· ὑπέστρεψεν* Nr. — § 316 *πόλεων* PAMLat., *πολεμίων* LVRC. — § 317 *καὶ ἐπηρείας τῆς βασιλείας* add. MVC. — § 320 *ὀργῆς· ὁρμῆς* MR. — § 323 *συνέπεμψε· ἔπεμψε* LVRLugd. — § 323 *ἁρπάσων· ἀμήσων* Dest. — § 324 *ἐνεκέκρατο· ἀνεκέκρατο* V. — § 324 *πάλαι στρατιωτῶν· παλαιῶν στρατ.* Herw., *παλαιστρατιωτῶν* Nr. cf. § 544 et Ant. XVI 375. — § 326 *πρός· εἰς* PAM. — § 326 *προαγαγόντες* Ns., *προσαγαγόντες* PAM, *προσάγοντες* LVRC. — § 326 *οὐδέν πω* Bk. *οὔπω* PA, *οὐδὲν οὔπω* M, *οὐδέπω* LVR, *οὐδὲν οὐδέποτε* C. — § 327 *συμμαχῶν· συμμαχεῖν* Dest. — § 329 *ποιούμενος δέ* LVRC, *ποιούμενος* PAM. — § 330 *Ἀντωνίου* M, *Ἀντωνίῳ* rell. — § 332 *χερμάσι· χάλιξιν* LVR. — § 332 *παλτοῖς* Huds., *πελτοῖς* codd. — § 333 *ἐπιπέμπει* MLVRC, *περιπέμπει* PA. — § 334 *τούτῳ* Dest., *τούτων* vlg. — § 334 *τὸ στρατόπεδον· τὸν Πάππον* Dest. coll. Ant. XIV 457. — § 335 *αὐτῆς· τῆς* Ns. — § 335 *καὶ τῆς· καὶ ἐκ τῆς* PAM. — § 335 *πρός· περί* LVRC. — § 336 *μῆνιν* LVRC, *μνήμην* PAMLat. —

§ 337 νένακτο· ἐκτᾶτο LVRC. — § 338 ἀθρόους PM, ἀθρόως ALVRC, *multos simul* Lat. — § 341 ὑπεπτηχότες Df., ὑποπεπτηχότες codd. itemque Ns., quod miror; cf. § 373. — § 344 ἔργα· τρία Nr. — § 344 ποιεῖται· ποιούμενος PA. — § 345 μείζονος· πλείστης PAM, πλείονος τῆς Dest., coll. Ant. XIV 468. — § 347 περί· ἐπί Lugd. — § 347 ἐδαιμόνα — ἐλογοποίει· ἐδαιμονία PA, εὐδαίμονα καὶ πολλῷ θειωδέστερον τὸν τελευτήσαντα πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει MLVRC, *furore agebatur multaque velut divinitus de temporibus dictitabat* Lat. — § 347 ἁρπαζόντων — τροφή LVRC, ἁρπαζόντων ἐπιτήδεια καὶ μήτε ἵπποις μήτε ἀνδράσιν ὑπολειπομένων τροφήν PAM. — § 349 καταλειπόντων C, καταλιπόντων rell. — § 350 μὲν οὖν οὐ LVRC, μέν γε PA, μέν γε οὐ M, *nihiloque minus* (*aperte*) Lat. — § 350 εἰπεῖν deest PA. — § 351 πέντε· δύο Petitus cf. Ant. XIV 476. — § 351 πρῶτα δέ· πρῶτα μὲν οὖν Lugd. — § 351 ἐπὶ τῇ τριβῇ C, τῇ τριβῇ PAM, ἐπὶ τριβῇ LVR. — § 351 σπεύδοντος· σπευδάζοντος PAM. — § 352 γηραιῶν· γήρως PAM. — § 354 τότε· τοῦ Dest. cf. Ant. XIV 482. — § 354 παρ' αὐτῶν· παρ' αὐτόν Dest. — § 355 διατεινάμενος LR, διατεινόμενος rell. cf. Ant. XIV 484. — § 356 ἰδίων· οἰκείων C. — § 359 ἐωνήσατο Nr., ἐξωνήσατο vlg. — § 360 περί· ἐπί PAM. — § 361 μέχρι τῶν προσφαγμάτων ἐπινεύσας Nr., ἐν μέρει γοῦν PAM, μέχρι LVRC, τῶν πραγμάτων P, ἐπινεύσας C, ἐπινήψας rell., προσταγμάτων τούτων ἐπινήψας Lugd. μέρει γοῦν Herw. — § 361 φίλος εἶναι· φίλους PA. — § 362 ἧκεν· ἦλθεν PAM. — § 363 ἐχαρίσθη· αὐτῇ ἐχαρίσθη Huds. — § 364 ὡς ἤδη LVRC, ἤδη PAM. — § 366 τῶν P, κατὰ τῶν rell. cf. Ant. XVI 282, 343, Ns. — § 366 ἄγων· ἀγαγών Lugd. — § 366 καὶ πολύ· πολύ Dest. — § 369 ὕστερος LVRC, ὑστέραν PAM, *serius* Lat. Heges., ὑστερῶν Dest. — § 370 ἀρχομένου γὰρ ἔαρος C, κατὰ γὰρ ἀρχομένου rell. unde καὶ γὰρ ἀρχομένου Dest. — § 372 ἔθνος· πλῆθος PAM. — § 373 γάρ Lugd., γε rell. — § 373 ὑπολαμβάνειν· ὑπολαμβάνω Dest. — § 373 ἐλπίς· ἡ ἐλπίς Cob. — § 373 οὐκ ἐξ· ἡ οὐκ ἐξ Dest. — § 373 ἰδίας· οἰκείας PAM. — § 374 οὔτε δέ· οὔτε γάρ Lugd. — § 374 παρίσταται P, παρίστασθαι AMLVR. — § 375 κατά LVRC, καὶ κατά PAM. — § 375

ἐξορμήσαντες Lugd., ἐξωρμήσατε rell. — § 376 *μέχρι τοῦ μέλλειν*, *ante proelium* Lat., *μέχρι τοῦ πολεμεῖν* vel *μέλλειν πολεμεῖν* Dest. — § 376 *παρ' ὀλίγον· παρὰ λόγον* LVR, *paene* Lat. — § 377 *ἕτερον γεγονέναι σημεῖον* LVRC, *τέρας γεγονέναι* PAM, *ἕτερον* delet Cob. — § 377 *ἐν αὐτοῖς· ἐφ' αὐτοῖς* Huds. — § 377 *πόλεμος· πολέμιος* Cocc. — § 378 *περὶ τοῦ πολέμου·* an *πρὸ τοῦ πολέμου?* Nr. — § 378 *κατέστεψαν* C, *κατέστρεψαν* rell. — § 378 *ἕνεκεν σπεύσαντες* Bk. *ἤδη σπάσαντες* PAM, *εἰ δὴ σπεύσαντες* LVRC. — § 378 *ἀναφανῶμεν* Lugd., *ἀναστῶμεν* vlg. — § 379 *στρατηγήσουσι* P, *στρατηγοῦσι* rell. — § 380 *περὶ τοῦ· περί του* Dest. — § 380 *τινας* susp. Dest. — § 382 *ἦσαν* LVRC, *ὄντες* PAM. — § 383 *αὐτῶν* om. PAM. — § 384 *ἐπί· εἰς* Ns. — § 385 *ἀμυνάμενος* Bk., *ἀμυνόμενος* vlg. — § 386 *πραγμάτων* om. P. — § 388 *τῶν Ἰουδαίων* om. P. — § 388 *χρήσιμος* Herw., *βασιλεὺς γενόμενος ἐν πᾶσιν χρήσιμος* PA, *βασιλεὺς χρήσιμος* MLVRC. — § 388 *ὑποστειλαίμην* PAM, *ὑπεστειλάμην* rell. — § 388 *μετά· καὶ μετά* Dest. — § 388 *εὐχάριστον* om. LVRC, *ἀχώριστον* Lugd. — § 388 *κατὰ συμμαχίαν* Nr., *καὶ συμμαχίαν* vlg. — § 390 *χαρισάμενος* LVRC, *χαριζόμενος* PAM. — § 390 *προὔλαβον* LVRC, *προλαβών* PAM. — § 392 *δι' ὧν· διό* MLVRC. — § 392 *Κύιντος Δίδιος* Huds. ex Dione Cass. 51. 7, *καὶ Βεντίδιος* PAM, *Βεντίδιος* LVRC, cf. Ant. XV 195. — § 392 *ἐξαγγέλλω· ἐξαγγελῶ* Lugd. — § 393 *ἐκμειλιξάμενος* Nr., *ἐπιμειλιξάμενος* vlg. — § 393 *Ἀλέξανδρον* LVRC, *Ἀλεξᾶν* PAM, cf. Ant. XV 197. — § 394 *ποιουμένῳ· ποιουμένου* PA. — § 396 *ἀλλά· πολλά, ἀλλά* Dest. — § 398 *ἐπαφιείς* Bk., *ἐπαφείς* vlg. — § 399 *ἐκάθηρέ τε* Df., *καθαίρει τε* M, *καθαιρεῖται* PA, *καθῆρέ τε* LVRC. — § 399 *ἐξεῖναι· ἐξῆν* PA, *ἐξήει* L, *ἐξείη* R. — § 401 *ἀνετειχίσατο· ἀπετειχίσατο* Dest. — § 401 *αἱ· αἵ τε* Dest. — § 401 *περί· αἱ περί* Dest. — § 401 *ἔλαττον· ἔλαττον ὄν* Hlw. — § 402 *οὐδ' ὁ* Lugd. *οὐδέ* vlg. — § 403 *τῷ Καίσαρι* om. LVRC. — § 403 *ἀποδείξας· τῷ Καίσαρι* add. PAM. — § 403 *ἥμισυ σταδίων* Lugd. *ἡμισταδίων* rell. — § 405 *καθιμῶσι· χαλῶσιν* mg. A. — § 405 *πληθύει* Nr., *πλήθει* vlg., *intus aquarum congregatio* Heges. — § 407 *κατασκευάσας· κατασκευασάμενος* ALVRC. — § 409 *παράλιον· παραλίαν* LVRC. —

§ 409 ἐγείρεται LVRC, ἐπεγείρεται A, ἐπεγείρετο PM. — § 410 φιλοτιμίᾳ· φιλονεικίᾳ LR. — § 412 βάθος MLVRC, ὑψηλόν PA, *spatio quod unda celabat* Lat., ὕφαλον Dest. — § 413 ψαλίδες — ἐνορμιζομένων· *gradus etiam breviores locis interposuit frequentioribus, per quos sine gravi labore navigia subducerentur* Heges. — § 413 καὶ — περίπατος· *proque fornicibus et circum eos pila saxea et lata, quae navi egredientes exciperet, ambulatio.* — § 413 βορέας· βορρᾶς Df. — § 416 πολέμοις LVRC, πολέμῳ PAM. — § 417 μήν· ἦν supplet Herw. — § 417 κατέστησε ed. princ., κατέθηκε codd. — § 418 οὗ τό τε σχῆμα· οὗ τὸ τείχισμα mg. A. — § 418 κτίσας· τειχίσας LVR. — § 418 Ἱεριχοῦς· Gen. solet esse Ἱεριχοῦντος, Hlw. — § 419 Ἀραβίαν· Ἀραβίας Nr. — § 420 εἰσήγαγε LV, προσήγαγεν PAM. — § 420 καὶ πᾶν· καίπερ ὂν Dest. — § 422 ἐξέδρας τε· ἐξέδρας δέ Ns. — § 421 φίλους· ἀλλοφύλους Nr., cf. B. Iud. IV § 505 et VII § 191. — § 423 γυμνασιαρχίαις PAL, γυμνασιαρχίας MVR. — § 423 προσόδους· προσόδοις VRC. — § 424 σῖτον· σῖτα Lugd. — § 424 πολλαχοῦ· πολλά Dest. — § 425 Λυκίους· Χίους ex Antiq. Dest. — § 425 οὐ — βορβόρου· *cum plena caeni ab omnibus vitaretur* Lat. οὐ φευκτήν· οὐ πορευτήν Herw. — § 426 ταῦτα· καὶ ταῦτα Cob. — § 426 εἴποι ἴδια· fortasse praestat εἴπειεν ne hiatus sit, cf. GSchmidt. p. 455. — § 426 Ὀλυμπίασιν Bk., ἐν Ὀλυμπίασιν vlg. — § 427 καταλυομένους· κωλυομένους LR. — § 427 ἀπέδειξεν· ὑπέδειξεν LVRC. — § 427 ἀγωνοθετοῦσαν· plerique codd. add. αὐτοῦ, unde ἀγωνοθετοῦντος αὐτοῦ Herw., ἀγωνοθετοῦσιν Nr. — § 428 ἐπεκούφισεν Bk., ἐπεξεκούφισεν vlg. — § 428 ἐχόντων· ἡγεμόνων Nr. — § 429 ὄνων ἀγρίων· ὀνάγρων PAM. — § 430 δεξιᾷ καί LVRC, καὶ δεξιᾷ PAM. — § 431 ἐνεμέσησε· laborat constructio, cf. § 467. — § 431 κακοδαιμονᾶν R, κακοδαιμονεῖν vlg. — § 432 ὤν. acc. ex LVRC. — § 433 ἐφείς Exc. Peiresc., ἀφείς codd. — § 435 πρεσβυτέρους· πρεσβυτάτους PAM. — § 436 λαβρότερον Lugd., λαυρότερος rell. λαβροτέρως Spanh. — § 437 Ἰωνάθην PAMLLat. Heges., Ἀριστόβουλον C, Ἀριστόβουλον Ἰωνάθην VR. — § 439 ἀποῦσαν· ἀποδῦσαν? Nr. — § 441 ἀποδημήσειν· ἀποδημεῖν LVRC. — § 441 ἐκφέρει LVRC, ἐκφαίνει PAM, *aperit* Lat. *experimit* Heges. —

§ 442 *ἐπομνύμενον· ἐπομνυμένου* P. — § 442 *πρός· εἰς* LVRC. — § 443 *ἐξαλλόμενος· ἐξαλόμενος* (?) Dest. — § 443 *κἂν τούτῳ* LVRC, *καὶ τοῦτον* PAM. — § 443 *ἐβεβαίωσεν· ἐπεβεβαίωσεν* PA, *ἀπεβεβαίωσεν* M. — § 443 *ἐκμανείς·* lacuna sec. Aldrich. — § 444 *κακώσεως· καρώσεως* Dest. — § 444 *μέχρι — διαθέσει· donec processu temporis funere cognito maeroris magnitudine quam superstitem dilexerat aequavit effectum* Lat. — § 444 *διδαχθείς· μαλαχθείς* Nr. — § 444 *περιοῦσαν* Lugd., *περιουσίαν* rell. — § 447 *φυγήν* A, *φυγεῖν* PM, *φεύγειν* LVRC. — § 447 *κατηγορήσειεν· κατηγορήσῃ* LVRC. — § 449 *ἑκάστου· ἕκαστον* PAMV, *ἑκάστων* Dest. — § 450 *ὥς τε οἱ* Bk., *ὡς δὲ οἱ* vlg. — § 450 *ἀπέρρηξε· ἀπέρρυξε* L, *ἀπέρραξε* R, *ἀπέρρη* C. — § 452 *ἐμπειρότερον* ed. princ., *ἐμπειρότατον* codd. — § 452 *αἰδημόνως· αἰδούμενος* PAL. — § 452 *ἀπελύσατο* Nr., *ἀπεδύσατο* vlg. — § 454 *εἰ δή· ἡδὺ καί* PAML sec. m., *ἡδύ* L prim. m. VRC, *εἰ δὲ καί* Aldrich., *εἰ δὴ μή* Spanh., *ἡδὺ μὴ καὶ* Haverk., *εἰ δίκαιον* Dest. — § 454 *προσίεται* Hlw., *προτίθεται* PAM, *προστίθεται* MVR. — § 455 *ὑπέστρεφεν· ὑπέστρεψεν* Nr. — § 456 *αὐτούς* LVRC, *αὐτόν* PAM. — § 456 *τὴν δίκην· τῆς δίκης* C. — § 458 *τοῦ διαδόχου* VRC, *διαδόχου* PAML, spurium putat Dest. — § 458 *ἀμειβόμενος* Lugd. *ἀμείβομαι* rell. — § 461 *ἐστι· ἔσται* Nr. — § 464 *κἀμοὶ τούτους* corr. A, *κἀμὲ τούτοις* rell. — § 467 *κεκυρωμένου — τοῦ πρεσβείου* PAM, *κεκυρωμένον — τὸ πρεσβεῖον* LVRC. — § 468 *χρώμενος* add. LVRC. — § 468 *Ἀλεξάνδρου* Herw., *Ἀλεξάνδρῳ* vlg. — § 469 *πᾶν δέ· πᾶν δή* Dest. — § 469 *οὔτε γάρ· οὐδὲ γάρ* Dest. — § 470 *ἐρεθίζοντας· ἐρεθίσοντας* PAM. — § 470 *καὶ — μυστήριον* suspect. Dest. — § 470 *μυστήριον· ἐργαστήριον* Herw. — § 470 *αἷς πάντα· ἐς πάντα* PA, *ὑπιὼν ἅπαντας κατειργάσατο προδότας* Herw. — § 470 *πεποιήκει· καὶ πεποιήκει* PA. — § 471 *κἀπειδὴ* Df., *κἀπειδὰν* codd., *ἐπεὶ δ' αὖ* Dest. — § 471 *ἀπαγγελθείη* PAM, *λεχθείη* LVRC. — § 471 *ἐξῆγε· ἐξεκαλεῖτο* PAM. — § 472 *καὶ τό· ὥστε* Dest. — § 473 *πάντα· πρὸς πάντα* Dest. — § 474 *ἐξουσίαν· τιμήν* LVRC. — § 474 *φεύγοντα· φυγόντα* PAM. — § 474 *καὶ μὴ προσηκούσης· καὶ μὴ προσήκοντα* Lugd., *κἂκ μὴ προσηκούσης* Nr. — § 475 *ἠγνόει· ἠγνόουν* PAM. — § 475 *οὐδέν· οὐδενί* MLVRC. — § 475

ἐπεμέμφετο Df., ἀπεμέμφετο vlg. — § 475 ἐκ· ἀπό PAM. — § 475 καὶ ὅτι Casaub., καὶ vlg. — § 475 συνετήν Nr., γαμετήν vlg., χαλεπήν Dest. — § 476 Ὑστάσπεως· Ὑστάσπεος Ns. — § 477 δυσγένειαν· ἀγένειαν PAM. — § 477 ἐφιεμένου C, ἀφειμένου PAL, ἀφιεμένου LVR. — § 478 πρότερον· πρόσθεν P. — § 479 κωμῶν γραμματεῖς· κωμογραμματεῖς Ant. XVI 203. — § 480 τινάς Lugd., τινά vlg. — § 480 ἐκ τρυχῶν Ns. ex Ant. XVI 204, ἐκ τριχῶν vlg. — § 482 πιστώσεσθαι Lugd., πιστώσασθαι rell. — § 483 τούτοις ὡς πατέρα· ἢ τούτοις· ὡς δὲ τὸν πατέρα PA, unde οἷς δή pro ὡς δέ Dest. — § 483 μείζων· μεῖζον ML, μειζόνως Dest. — § 486 συμμετόχοι Hlw. Dest., συμμέτοχοι vlg. — § 486 μοιχείᾳ· μοιχείας ὑποψίᾳ Huds. — § 487 ποιουμένης acc. ex LVRC. — § 488 καὶ δῆλον· ὡς δῆλον Nr. — § 488 προσφέρειν· εἰσφέρειν Nr. — § 489 συνουσίαν· πρᾶξιν V. — § 490 ἀναιδεῖ· ἀδρανεῖ Nr. — § 493 κατηγορεῖτο· κατηγόρητο LVRC. — § 496 οἱ πολλοί· πολλοί PAM. — § 496 παραφυλάττοι· παραφυλάττει PA. — § 498 ἀμήχανον· ὄν suppl. Cob. — § 499 δυνατῶν· δυνατωτάτων PAM. — § 500 προσθύσω Nr., προσθήσω vlg. — § 501 ἐκείνῳ γε πρός P, κἀκείνῳ γε πρός AM, ἐκείνῳ σε καί C. — § 502 παρατεταγμένον· τεταραγμένον M. — § 502 ἐφιστάς· τὸ ὄμμα add. Lugd. — § 503 προέπεσεν Bk., προσέπεσεν vlg. — § 503 νέους· ἐφήβους PAM. — § 504 πρὸς ὀλίγον PAM, κατ' ὀλίγον LRC, *paulatim* Lat. Heges. cf. § 526. — § 504 ὑπόθεσις· ἡ ὑπόθεσις M. — § 504 εὐσχήμων· εὐσχήμονι PL. — § 505 παρά τ' ἀδελφοῦ Cob., παρὰ τἀδελφοῦ vlg. — § 506 ὡς· ἧς Ns. — § 508 ἀγανακτῶν· ὡς ἀγανακτῶν Dest. — § 508 Ἀλεξάνδρου· Ἀλεξάνδρῳ C. — § 509 ἡμαρτημένων LRC, ἁμαρτημάτων PAM, γρ. δυσωπημάτων ἡμαρτημένων mg. A. — § 511 πέρας· τοῦτο πέρας Dest. — § 512 μέχρι· ἕως P. — § 513 παρενέβαλεν C, παρέβαλεν vlg. — § 513 πολιτευθείσας· *quaesitam* Lat., πολυπευθείσας Dest. — § 513 γένος· ὅς LRC. — § 513 εἰσφθαρείς P, φθαρείς AMR, διαφθαρείς L, προσφθαρείς C. — § 514 πολλαπλασίω· πολλαπλασίονα A. — § 514 ἐμπορεύσαιτο τὴν βασιλείαν· ἐμπερπερεύσαιτο τῇ βασιλείᾳ Nr. — § 516 Ἀντιπάτρου· Ἀντίπατρον Dest. — § 516 φιλίᾳ δ' Ἀλέξανδρον· φιλεῖν Herw., φιλίαν δὲ Ἀλεξάνδρου Bk., φιλίαν δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον

Hlw. — § 516 ὑπεκρίνετο LRC, ὑποκρίνεται PAM, *simulata vero amicitia fallebat Alexandrum* Lat., ὑποδύνεται Dest. (?) — § 516 ἑταῖρον ἑαυτόν· ἑταῖρος αὐτός Bk. — § 519 προσεπεψεύδετο LR, προσεψεύδετο C, προσεπιψεύδεται PAM. — § 519 πρός· καὶ πρός PA. — § 521 εἰσάγει· εἰσάγεται PAM. — § 521 προτείνων· προπίνων Nr. — § 521 αὐτὸς τοῖς PAM, αὐτὸν τοῖς rell. — § 522 ὥστε· ᾧ γε Dest. — § 523 ὃν· ὃ Dest. — § 523 ἐπιβουλῆς· ἐπιβολῆς Dest. — § 524 ἀναλωθείη· ἀνηλώθη PAM. — § 527 λέγειν· λέγων ? Nr. — § 528 Ἀλεξανδρείου Dest. ex Lat., ἀλεξάνδρου PA, Ἡρώδου MLVRC, *castelli Alexandrii* Lat. cf. Ant. XVI 317, Ns. — § 528 τῷ φρουρίῳ· τοῦ φρουρίου PAM. — § 529 εἶναι spurium Dest. — § 532 Εὐάρατον RC et Ant. XVI 312, Εὐάρεστον PAM. — § 532 μηδέν· τὸ μηδέν PAM. — § 533 ἑτοιμότατος om. L, ἕτοιμος Lugd. — § 534 συνδήσασθαι· ἐνδήσασθαι Nr. — § 535 ἐπεβάπτισεν· ἐβάπτισεν M. — § 535 βασιλέα· τὸν βασιλέα L. — § 535 οὐκέτι PAM, μηκέτι rell. — § 535 τῶν φίλων Dest., τὸν φίλον vlg. — § 535 ἐγγράφους PAM, ἐγγράφως rell. — § 536 παρά Nr., ἀπό vlg. — § 536 κατά· περί PAM. — § 537 κοινοῦ· τοῦ κοινοῦ Lugd. — § 537 κολάζειν· κολάσειν LRC. — § 538 προκαθέζονται· προκαθίζουσι P, προκαθέζουσι A. — § 539 καὶ μόνον· μόνον A. — § 539 πάντως om. PAM. prob. Herw. — § 539 Πλατάνῃ· cf. Ant. XVI 361. — § 540 ἃ — χαλεπώτερα· ἃς — χαλεπωτέρας LRC. — § 540 νικῴη MLugd., νικῶν rell. — § 541 κατακρίνειν· κρίνειν A. — § 543 ἐκδεχόμενοι Bk., ἐκδεχομένων vlg. — § 545 οἵ· οὐ Dest. interrogative. — § 545 μόνῳ τόν· μονώτατον PAL. — § 547 φρενοβλαβείας· θεοβλαβείας PA. — § 547 διαχρήσασθαι· διαχειρίσασθαι PAM. — § 551 οὐ πόρρω· πόρρω LC. — § 552 θυγατρός deest in optimis. — § 553 ἀπέπεμψεν· ἀνέπεμψεν M. — § 553 συνῴκισε· γαμετὴν συνῴκισε Dest. — § 554 περιῄει· περιέθει LRC, περιέπει Huds. cf. § 515. — § 554 εἰς τὴν Ῥώμην· ἐπὶ Ῥώμης P. — § 555 ἐπιμελούμενον· ἐπιμελόμενον C. — § 556 φανῆναι· γενέσθαι PAM. — § 557 ἐγγυῶ δέ· ἐγγυῶ δή Dest. — § 557 ἀδελφῶν om. Lat. Heges. — § 558 ὁ ἀγαπῶν μὲν οὖν ἐμέ LRC, τὰ μὲν οὖν ἐμά PAM. — § 558 γνώμην· κρίσιν PAM. — § 558 ἐμὲ φιλῶν τῶν ἐμὲ φιλούντων PAM. —

§ 558 *συναρμόσαι· συναρμόσασθαι* LRC. — § 558 *τοὺς· τούτους τούς* C. — § 558 *ἐγγόνων· ἐκγόνων* PA. — § 559 *ἐδάκρυσε* LRC, *ἀπεδάκρυσε* PA, *ἐπεδάκρυσε* M. — § 559 *τὸν σύλλογον· τὸ συνέδριον* PAM. — § 559 *καὶ παρά· παρά* PAM. — § 560 *τὸ ἑαυτοῦ· τό θ' ἑαυτοῦ* C, *τὸ καθ' ἑαυτοῦ* ed. princ. — § 561 *ὑπιέναι* Lugd. *ὑπομεῖναι* C, *ὑπεῖναι* rell. — § 561 *χαλεπὸν ὄντα· χαλεπαίνοντα* PAM. — § 561 *εὐθέως· ὀξέως* PAM, *ὀξέως εἰδώς* Ns. — § 566 *ἐν ὁμοίοις·* add. *οὖσαν* MLRC. — § 566 *Ἰουλίας· Λεΐας* PA, *Liviae* Heges. cf. Ns. Item § 641, II § 167. — § 566 *ἕξειν· ἔχειν* PAM. — § 566 *Ἀλεξᾶ· Ἀλεξάνδρου* PAM. — § 566 *θείῳ· σπουδάσαντος ὡς ἔφαμεν Ἀντιπάτρου* add. PAM. — § 567 *ὥρμει· ὥρμησε* PAM. — § 567 *προσλαβών· προσβαλών* Df. — § 567 *ἑκάστου· παρ' ἑκάστῳ* PA. — § 568 *ταύτην· αὐτήν* LRC. — § 569 *καὶ διαφέρεσθαι· διαφέρεσθαι* C. — § 571 *οὖν* PAM, *γοῦν* rell. — § 572 *ἑαυτὸν τόν* Herw., *ἑαυτόν* vlg. — § 573 *ἐπιτηροῦσαν τήν* C, *τὴν ἐπιτηροῦσαν* rell. — § 573 *Σαλώμην* spurium Ns. — § 574 *προσταγμάτων· πραγμάτων* LR. — § 574 *τῶν — δυνατωτάτων* Ns., *τὸν — δυνατώτατον* PA, *τῶν ἐν Πέτρᾳ τὸν δυνατώτατον* MLRC. — § 575 *πρὸς Καίσαρα· παρὰ Καίσαρι* PAM. — § 578 *ὃ δ' ἐπενόει* PAM, *οὐδέ* LR, *aliquid enim quo mulierem plecteret excogitabat* Lat. Locus graviter corruptus est. — § 578 *ὑπεραγανακτήσας· ὑπεραλγήσας* LRC. — § 579 *καταλείπειν* Nr., *καταλείψειν* vlg. — § 580 *ἧκε· ἥκει* vlg. — § 580 *τοῦ πάθους· τὸ πάθος* LR. — § 583 *ἦν· fuisse* Lat. *εἶναι* Dest. — § 584 *τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα* del. Nr. — § 584 *ἐπεξῄει· ἐπεζήτει* Dest. — § 586 *ἐρρήθη· εὑρέθη* Dest. — § 586 *συμφώνως· σύμφωνα* PA. — § 586 *μεταβήσεται· διαβήσεται* LRC. — § 586 *φείσεσθαι* Bk., *φείσασθαι* vlg. — § 586 *τοῦ θηρίου· τὸ θηρίον* C. — § 588 *γενέσθαι* LRC, *γένοιτο* PAM. — § 588 *αὐτὸν ὑπό· αὐτὸς ὑπό* Nr. — § 588 *τὰς διαθήκας* Hlw., *διαθήκας* vlg. — § 588 *αὐτὸν γάρ· αὐτὸς γάρ* Ns. — § 589 *εἶθε·* aliquid excidit, Dest. — § 589 *ἐάσειε* Df., *ἐάσει* A, *ἐάσει γε* rell. — § 589 *νῦν* om. LRC. — § 590 *Πέτραν· τὴν περαίαν* C, *petram* Lat. — § 592 *μεταπέμψαιτο· μετεπέμψατο* PAM. — § 592 *θεῖος· φίλος* PAM. cf. Ant. XVII 70. — § 592 *οὖν* acc. ex AM. — § 593 *λειφθέν* Hlw., *ληφθέν* vlg. — § 593

μέν acc. ex PAM. — § 594 *καταλείψειν· καταλύψειν* C i. e. *καλύψειν*. — § 595 *ἢ σώζουσα· σώζουσα* dubitanter Ns. — § 596 *τρέφοιμι* Nr., *φέροιμι* vlg., *φέρω μου* Dest. — § 599 *γάρ* acc. ex PA. — § 601 *ἑτέρων· θηρίων καί* add. C — § 601 *πρῶτον· πρότερον* Lugd. — § 601 *ἀσθενήσειε* Df., *ἀσθενήσει* vlg. — § 603 *πείθει· ἔπειθεν* PAM. — § 604 *ἀπό· ἐπί* PAM. — § 604 *καὶ προσιὼν — ἀπελογεῖτο* LRC, *προσιών τε ὡς ἀνύποπτος τῷ πατρὶ περὶ τῶν ἀδελφῶν ἀπελογεῖτο* PAMLat. et ut videtur Heges. — § 604 *εἶναι* fortasse spurium, Ns. — § 605 *ἐγκατακρύψῃ· ἐγκαταγράψῃ* PAM. — § 607 *προαιρουμένους· προῃρημένους* PAM. — § 608 *ἐπιστολῆς· ἐπιστολῶν* LRC. — § 608 *ἐπειχθέντος· σπερχθέντος* ? Nr. — § 608 *ἐκβολήν· ἐπιβουλήν* C. — § 612 *παρά· κατά* PA. — § 612 *γεγονέναι· γέγονεν* PA. — § 612 *μηδέ· μηδένα* Dest. — § 612 *σαλεύουσαν· σαλευομένην* LR. — § 613 *εἰς τὸν Σεβαστὸν λιμένα* PA, *εἰς τὴν Σεβαστὴν εἰς τὸν λιμένα* MLRC. — § 614 *λαμπρότερον· λαμπρότερος* PA, *λαμπροτέρως* Ns. — § 615 *ὑπενόει· ἐνενόει* PAM. — § 615 *ἐκ πανουργίας· πανουργίᾳ* LRC. — § 616 *πεφωρᾶσθαι· πεφανερῶσθαι* LR. — § 616 *πεφώραται· πεφανέρωται* LR. — § 616 *διασκευάσειν· διασκεδάσειν* LC. — § 618 *πανουργήμασι· πανουργεύμασι* PC. — § 619 *αὐτὸς ὑπέστρεψε, egressus fluctuabat animo* Heges., *αὖος ὑπέστρεψε* Dest. — § 620 *οὐ πρὸ πολλοῦ iam pridem* Lat. — § 620 *τῷ· παρὰ τῷ* LRC. — § 620 *σου· σύ* Dest. — § 622 *ἐγκραγών· κεκραγώς* PA, *ἐγκεκραγώς* Dest. — § 625 *γάρ* acc. ex P. — 627 *δόλοις· λόγοις* C. — § 627 *ὁ μέχρι· ὅ με μέχρι* Dest. — § 627 *εἰσάγων· εἰσάττων* Ns. (?) — § 628 *βαθύν· βαρύν* PALat. — § 628 *ἐξερημοῖ· ἐξῆρέ μοι* PA. — § 629 *ἐνεκόπη· ἀνεκόπη* Dest. — § 629 *ἐκέλευε* LVRC, *ἔνευσεν* PA, *ἐπένευσε* M. — § 630 *πεποίησαι· πεποίηκας* PAM. — § 630 *αὐτός* om. PAM. — 632 *ἐνικήθην, vincerer* Lat., *mansuescere potui* Heges., *ἐκηλήθην* Nr. — § 634 *τῆς Σαλώμης* Nr., *τῇ βασιλείᾳ* PAM, *τῆς βασιλείας* LVRC, *τοῖς βασιλείοις* Lugd. — § 635 *ἀλλά· ἀλλ' οὐ* Dest. — § 635 *μήπω με τούτῳ φίλει* PA, *μήπω τούτῳ ὠφέλημαι* MLVRC, *μήπως με τοῦτ' ὠφελῇ τὸ τεκμήριον* Dest., *ὠφελῶμαι* Bk. — § 635 *φειδέσθω* PAM, *φείδεσθε* LRC, *φείδεσθαι* V. — § 635 *ὀλοφυρμοῦ τοῦ μιαροῦ* LVRC, *ὀλοφυρμός τ. μ.* PAM, *ὀλοφ.*

del. Herw. — § 636 ὀλοφυρμοῦ· ὀλολυγμοῦ ALVRC. — § 637 ἤ πού γ'· πότε LVRC. — § 638 ἑξῆς om. PAM. — § 639 αἰτήσας MLLat. Heges., ὁ δὲ Ἡρώδης αἰτήσας PAVC, αἰτήσας δέ L²R, ὁ δ' αἰτήσας Dest. cf. Ant. XVII 131. — § 640 Οὔαρος acc. ex VC. — § 640 Ἡρώδην MLVRC, οὔαρον PA, cf. Praef. Ns. p. XLVI. — § 641 ἐπίβουλος — εὑρίσκεται LVRC, ἐπιβουλὰς Ἀντίπατρος εὑρίσκεται πεποιηκώς PAM, ἐπιβουλὰς Ἀ. εὑρίσκεται πεποικιλκώς Dest. — § 641 τῷ βασιλεῖ Hlw., βασιλεῖ vlg. — § 643 φείσεσθαι Cocc., φείσασθαι vlg. — § 644 καὶ τὰ Dest., καί vlg. — § 646 αἰτήσας· ἀθετήσας Dest. — § 646 μετέγραφεν· μετέγραψεν Dest. — § 646 σύν· ἐν Nr. — § 646 χρημάτων· κτημάτων vel χρυσωμάτων Bk., δίχα χρημάτων Lugd. — § 646 καὶ τοῖς M, καί rell. — § 646 ἀπένειμε· ἀπένεμε Dest. — § 646 ἅπασι· παισί Dest. coll. Ant. XVII 147. — § 648 ἕτερος· ἅτερος Hlw. Ant. XVII 149 nomina propria discrepant. — § 649 συνῆγον MLVRC, συνεῖχον A, συχνὸν συνεῖχον P. — § 649 ὑπεκρέοντα LVRC, ὑπορέοντα PAM. — § 650 ἢ εἰκόνας· εἰκόνας L. — § 650 ἀγεννεῖς· ἀγενεῖς PC. — § 651 μεσούσης M, μέσης rell. — 655 παρέδωκεν — ἀνελεῖν suspect. Dest. propter ea quae praecedunt et Ant. XVII 164, 167. — § 656 διεμερίζετο· ἐμερίζετο PAM. — § 656 αἰδοίου· δι' αἰδοίου codd. δὴ αἰδοίου Ns. cf. Ant. XVII 169. — § 657 ἐχρῆτο PAM, ἐκέχρητο LVRC. — § 659 ἤδη καί· ἤδη καὶ δαιμονῶν καί Lugd. — § 659 ἐπιβολήν Huds., ἐπιβουλήν codd. — § 661 ἐπιτρέποι PA, ἀποτρέποι MLVRC. — § 662 ἐπιθυμίαν LVRC, εὐθυμίαν PAM. — § 662 κωλύσων Nr., κωλύων vlg. — § 662 ἀποτέμνων· αὐτὸς τέμνων Hlw. — § 663 ἐξαφιέναι Huds. ἐξαφεῖναι vlg. — § 663 ἐκώλυσεν· οὐκ ἔλυσεν Ns. — § 663 ἐπιβουλήν· ἐπιβολήν Ns. — § 664 Ἀντίπα· Ἀντιπάτρου LVRC. — § 665 ἕτερος· ἄλλος PAM. — § 665 ὅστις γε· ὅστις PAM. — § 666 μετὰ τἀνδρός Nr. Dest. μετ' ἀνδρός vlg. — § 666 ἐδήλουν — συνῆγον PA, ἐδήλου — συνῆγε MLVRC. — § 671 βασίλειον· βασιλικόν PAM. — § 673 ὡπλισμένοι LVRC, ὡπλισμένη PAM, ὡπλισμένοις Lugd. — § 673 ἐπ' PAM, ὑπ' LVRC. — § 673 ἑβδομήκοντα· διακοσίους LVRCLat. Heges. et mg. A, ὀκτώ Ant. XVII 199; ἑξήκοντα autem supra § 419 et Ant. XV 324.

Libri II § 1 ἄνευ ἀνάγκης· miror hiatum — § 2 κατά· καὶ κατά PAM. — § 3 δεδέχθαι PAM, δέχεσθαι LVRC. — § 5 προηρημένων· προαιρουμένων LVRC. — § 6 ναοῦ· λαοῦ P. — § 6 παραπολέσθαι LVRC, πυρὶ παραπολέσθαι PAM, cf. I § 655. — § 7 χρῆναι VC, χρήμασι rell. — § 8 ἐπεῖχε· ἐπείχετο LVRC. — § 9 τοῖς — προσιοῦσιν LVRC, τοὺς — προσιόντας PAM. — § 9 αὐτόν LVRC, αὐτοῦ PM, αὐτούς A, *post eum* Lat. — § 9 πάντα· καὶ πάντα PAM. — § 11 διαδραμεῖν PAM, δραμεῖν LRC, συνδραμεῖν V. — § 12 φόνου· φόβου Nr. — § 14 Ποπλᾶ· Πτόλλα Ant. XVII 219 in cod. P. cf. Praef. Ns. vol. III p. XXIII. — § 14 ἀδελφιδοῖ PAM, ἀδελφοί LVRC. — § 18 ἀναλογισμούς PAM, ἀναλώτας LVRC. — § 19 φρούραρχοι LVRC, φύλακες PAM. — § 21 τιμιώτατος ἐκείνῳ LVRC, ἐκείνου τιμιώτατος PAM. — § 22 διαμαρτάνοι· διαμαρτάνοιεν VC. — § 22 ἤθελεν· ἤθελον C. — § 24 κεφάλαια· ἄλλα κεφάλαια PAM. — § 25 προσαναγνούς MLVRC, προαναγνούς PA. — § 25 πρώτως MVC, πρῶτος PALR, πρῶτον Huds. — § 26 περί om. PA. — § 27 ὡς deest PA. — § 31 μηδὲν τῶν AM sec. Herw., μηδὲν τόν vlg. — § 34 αὐτήν· αὐτόν LVRC. — § 37 προσπίπτει· προπίπτει L. — § 37 τοῖς K. γόνασιν M, τῶν K. γονάτων rell. — § 38 ἐσκέπτετο· διεσκέπτετο P. — § 39 νοσήσασα· νόσῳ νοσήσασα PAM. — § 40 ἔθνος LVRC, πλῆθος PAM. — § 41 ὅπερ· ἅπερ vertit Lat. — § 41 βασίλεια· βασιλικά PAM. — § 42 κατὰ τόν Huds., καὶ τόν codd. — § 44 πανταχόθεν PAM, πάντοθεν LVRC. — § 47 παραπεισθέντες MLVRC, παροπλισθέντες PA. — § 47 ἐπήμυνε· ἀπήμυνε Hlw. — § 48 συνετρίβοντο· inser. τε Dest. ut a v. καταπονούμενοι apodosis incipiat. — § 49 διεφθείροντο LVRC, διεφθάρησαν PAM. — § 49 τείχους· τοίχου Dest. — § 50 τειχῶν· τοίχων Dest. — § 50 μέχρι· καί PAM. — § 51 ἢ τῶν ἀνδρῶν· ἀνδρῶν PAM. — § 51 διαφθερεῖν Cob., διαφθείρειν vlg. — § 52 πλεῖστοι· πλείους PAM. — § 52 ὧν· ὤν Dest. — § 52 ἣν πολέμου ῥοπή· πολέμου ῥοπή Dest., ἣ πολέμου ῥοπήν PAMLV, ἣ πολέμου ῥοπὴν ἄξιος ἦν R, καὶ πολέμου ῥοπήν C, τὴν πολέμου ῥοπήν Cardwell. — § 54 ἐξ· ἀπό PAM. — § 54 διέφερε MLVR, διέτριβεν PA, *perferebat* Lat. — § 55 ἀποφεύγων· ὑποφεύγων

PAM. — § 57 *συνήθροισε· ἤθροισε* LVRC. — § 57 *ῥᾳδίους· ῥᾳδίως* PAM, *facilem* (*praedam*) Lat. — § 58 *Τραχωνίτας* ex Lat. Huds., *ταριχαιότας* P, *τραχαιώτας* ALC similiterque corrupt. in aliis. — § 59 *Περαίων* Dest. coll. Ant. XVII 276, *παίων* P, *παίδων* A, *πεζῶν* rell. — § 59 *ἀπέρρηξε* PA, *ἀπέρραξε* rell., *ἀπήραξε* Hlw. — § 59 *Βηθαράμαθον· Ἀμάθοις* Ant. XVII 277, sed cf. Ns. — § 59 *στασιασάντων· συστάντων* PAM. — § 62 *ὀλίγον χρόνον* P, *ὀλίγῳ χρόνῳ* rell. — § 63 *ἐτόλμησε· ἐτόλμησαν* PAM. — § 63 *Ἐμμαοῦντα* Huds. coll. Ant. XVII 282, *Ἀμμαοῦντα* codd. — § 63 *κατηκόντισαν· κατηκόντισεν* Nr. — § 65 *ἐνεπίμπλασαν* PA, *ἀνέπλησαν* M, *ἐνέπλησαν* LVRC. — § 68 *καὶ — φίλων· amici sui galli filio his rectore praeposito* Lat. cf. Ant. XVII 288. — § 69 *ὅλης· ἄλλης* Ns. — § 69 *μηνιόντων· μηνιώντων* MLVR et ex corr. A. — § 70 *προσόρους* Dest. Ns., *προσόδους* vlg. — § 73 *οὐδέν· μηδέν* LVRC. — § 73 *Ῥωμαίοις·* add. *ἑλέσθαι* M. — § 74 *σὺν Ῥούφῳ Γρᾶτος· σὺν Γράτῳ Ῥοῦφος* PAM. — § 75 *μοῖραν· κατὰ μοῖραν* PAM. — § 76 *περί* LVRC, *κατά* PAM. — § 76 *στρατευομένους· στρατηγουμένους* Dest. — § 77 *Καίσαρα· Καίσαρος* Nr. — § 78 *σύν· ἐν* PAM. — § 81 *ἄντικρυς* LVRC, *ἀντικρύ* PAM. — § 83 *ἐπὶ τούτοις· ἐν τούτοις* Dest. — § 83 *ἐκγόνοις* LVR, *ἐγγόνοις* rell. — § 85 *πόλεις. τὰς μὲν γάρ· πόλεις τὰς μέν* Dest. — § 86 *ἐπαναστραφέντες* LVRC, *ἀπαναστάντες*, PAM *ad discordiam concitati* Lat. — § 87 *ταπεινότητος· μετριότητος* PAMLat. — § 87 *ἐκ τοῦ* Huds. *καὶ τοῦ* codd., *ἐκ τοῦ τοῦ δυστυχεῖν ἔθους* vel *ἐκ τοῦ δυστυχεῖν δι' ἔθους* Bk. — § 90 *πρόσωπον* PLugd., *προσώπου* rell. — § 90 *περισσόν· περιόν* Dest. — § 95 *Ἰάμνειαν* VC, *ἰννάνω* PAM, *ἴναν* LR, *innam vicum* Lat. — § 97 *Ἱεροσόλυμα· Ἀνθηδόνα* Aldrich. — § 98 *Σαλώμη κτέ.·* corrupta visa Aldrichio propter Ant. XVII 189, 321. — § 98 *τοπαρχίαν· ethnarchiam* Lat. unde *ἐθναρχίαν* Huds. — § 100 *τιμήν· μνήμην* Huds. — § 101 *Ῥωμαϊκῶν· Ῥωμαίων* PA. — § 103 *Μῆλον· Μίλητον* PAHeges. cf. Praef. Ns. p. XXIX. — § 105 *ἐκομίζετο* PAM, *κομίζοιτο* LRC, *κομίζοιντο* V. — § 106 *ἀκριβῶς* om. PAM. — § 106 *πίστεως* om. Lat. — § 107 *ἐτεκμήρατο — προσώπου· similitudine deceptus haesitavit* Heges. — § 108 *ὑπ'· παρ'* PAM. — § 108 *ἐν Κύπρῳ* PAM, *ἐν κρυπτῷ* LVRC. —

§ 108 *ἧττον γάρ· ἧττον γὰρ ἂν* Nr. — § 109 *ἀπολαβόμενος δέ· ἀπολαβόμενος οὖν* PAM. — § 109 *πλάσασθαι* LVRC, *πλανᾶσθαι* PAM, *πλάσσεσθαι* Huds. — § 110 *ἐγκατέταξε· ἐγκατέλεξε* V. — § 111 *κατ' αὐτοῦ· περὶ αὐτοῦ* Lugd. — § 113 *σταχύων· ἀσταχύων* PM. — § 114 *διεξῆμεν· διέξιμεν* P, *διέξειμεν* A, *διεξήειμεν* MC, *διεξίειμεν* L, *διεξίει μέν* VR. — § 116 *ἐπεβίω* Hlw., *ἐβίω* vlg. — § 117 *τῆς* PMLat., *τις* LVRC. — § 119 *δοκεῖ· δοκεῖν* RC. — § 119 *σεμνότητα· σεμνότερον* PMLat., *σεμνότατον* C. — § 120 *ἐγκράτειαν· σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν* Suidas, Cedrenus. — § 120 *καὶ πρὸς τὰ μαθήματα ἐπιτηδείους* M, *πρὸς τὰ μαθήματα* rell. — § 123 *ἀλειφθῇ* PM, *ἀλειφῇ* LVRC. — § 123 *διὰ παντός· ἀποστρέφονται* supplet Hlw. (?) — § 123 *αἱρετοί* Lugd., *ἀδιαίρετοι* rell. cf. Ns. Praef. p. XLIX, LXXIV. — § 123 *πρὸς ἁπάντων· πρὸς ἅπαν τῶν* Hlw. — § 124 *κατοικοῦσι* Huds., *μετοικοῦσι* codd. — § 124 *πάντ' ἀναπέπταται* P, *πάντα ἀναπέπαυται* M, *πέπταται* LVR, *ἀναπέπταται* C. — § 125 *ἐξαιρέτως· ἐξαίρετος* RC. — § 127 *αὐτοῦ* LVRC, *αὐτῷ* PM. — § 127 *παρ' ἐκείνου* om. P, *παρ' ἐκείνῳ* M. — § 127 *ὧν* Bk., *παρ' ὧν* codd., *περὶ ὧν* Df. — § 129 *σκεπάσμασι· σκέπασι* Porphyr. — § 130 *ἄρτους· τοὺς ἄρτους* PM. — § 130 *ἑκάστῳ παρατίθησι· ἑκάστῳ πάντοτε προσάγει* Cedrenus. — § 131 *ἀριστοποιησάμενος· ἀριστοποιησαμένοις* Porphyr. — § 131 *τροφῆς· ζωῆς* PAM. — § 132 *δειπνοῦσι· πίνουσι* Porphyr. — § 132 *εἰ* PA, *οἷ* rell., *οἳ τύχωσιν ἂν* GSchmidt. — § 132 *μολύνει* LVRC, *μιαίνει* PAMPorphyr. — § 135 *ὀμνύειν* Lugd., rell. codd. add. *αὐτοῖς* vel *αὐτῶν*, *πάντως* Dest. — § 135 *τό* Df., *τόν* vlg. — § 136 *συγγράμματα· συντάγματα* PAM. — § 136 *ἀλεξιτήριοι· ἀλεξιτήριον* PA. — § 137 *τῷ δὲ ζηλοῦντι* C, *τοῖς δὲ ζηλοῦσι* rell. — § 137 *πάροδος· παράδοσις* PA. — § 140 *ἤ τινι· τινι ἤ* PAM. — § 140 *ὑπερλαμπρυνεῖσθαι* Cob., *ὑπερλαμπρύνεσθαι* vlg. — § 141 *ἐλέγχειν* om. Porphyr. — § 142 *μετέλαβεν· παρέλαβεν* Porphyr. — § 144 *ἀναπνοαῖς· ἀνάγκαις* Porphyr. — § 145 *μέγιστον* LVRC, *μέγα* PAM. — § 146 *ὑπακούειν· ὑπακούουσι* PA. — § 146 *καλῷ· κοινῷ* Dest. — § 146 *τίθενται* om. PA. — § 148 *ὀρύττοντες· ὀρύξαντες* Porph. — § 148 *θοἰματίῳ* Porph. *θοἰμάτιον* L, *ἱμάτιον* PAM, *τὸ ἱμάτιον* V, *θυμάτιον* RC, *demissa veste* (*sese*

diligentissime contegentes) Lat. Hiatus molestus est. — § 149 *σωματικῶν* MLVRC, om. PA. — § 151 *καὶ τάς· τάς* Dest. — § 151 *εὐκλείας· εὐκολίας* Lintelous. — § 154 *αὐτῶν· αὐτοῖς* MLVRC. — § 154 *λεπτοτάτου· λαμπροτάτου* PAM. — § 154 *ἴυγγι· ἴλιγγι* P, *ἶλιγγι* A, *ἴλυγγι* V, cf. Praef. Ns. p. XXIX. — § 155 *ἀποκεῖσθαι· ἀπῳκίσθαι* M, *ἀποικεῖσθαι* V. — § 158 *ταῦτα* PAM, *τάδε* LVRC. — § 158 *ἐγκαθιέντες· καθιέντες* PAM. — § 159 *ἀστοχοῦσιν* PM, *ἀστοχήσουσιν* ALVRC. — § 160 *ἂν ἅπαν· ἂν* PAM, *ἅπαν* LVRC. — § 161 *τριετίᾳ· γ' εὐεξίᾳ* Nr. — § 161 *χάριν* Nr., *χρείαν* vlg. — § 161 *ἀμπεχομέναις ἐνδύματα· ἐν ἀμπεχόναις* Nr. — § 162 *ἀπάγοντες· ἐπάγοντες* Huds. — § 164 *κακόν* spurium Ns. — § 164 *ἐφορᾶν· μὴ δρᾶν* Grotius. — § 165 *ἑκατέρῳ· ἑκάτερον* Herw. — § 165 *καθ' ᾅδου* C, *καθόλου* rell. cf. Praef. Ns. p. XXXVIII. — § 166 *ἀλλήλους· ἀλλοτρίους* Clericus, *ἄλλους* Bk. — § 167 post *κατέλιπεν* in Lugd. adduntur quae sequuntur: *γίνεται δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἰησοῦς σοφὸς ἀνήρ, εἴγε ἄνδρα αὐτὸν λέγειν χρή· ἦν γὰρ παραδόξων ἔργων ποιητής· διδάσκαλος ἀνθρώπων τῶν ἡδονῇ τἀληθῆ δεχομένων· καὶ πολλοὺς μὲν Ἰουδαίους, πολλοὺς δὲ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπηγάγετο· ὁ Χριστὸς οὗτος ἦν· καὶ αὐτὸν ἐνδείξει τῶν πρώτων ἀνδρῶν παρ' ἡμῖν σταυρῷ ἐπιτετιμηκότος Πιλάτου, οὐκ ἐπαύσαντο οἱ τὸ πρῶτον ἀγαπήσαντες· ἐφάνη γὰρ αὐτοῖς τρίτην ἔχων ἡμέραν πάλιν ζῶν, τῶν θείων προφητῶν ταῦτα καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτοῦ θαυμάσια εἰρηκότων· εἴς τε νῦν τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τοῦδε ὠνομασμένον οὐκ ἐπέλιπε τὸ φῦλον· πάντες γὰρ δίκαιοί τε καὶ ἄδικοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ λόγου ἀχθήσονται· τούτῳ γὰρ ὁ πατὴρ τὴν κρίσιν δέδωκε· καὶ αὐτὸς βουλὴν πατρὸς ἐπιτελῶν κριτὴς παραγίνεται ὃν Χριστὸν προσαγορεύομεν· οὐδε γὰρ Μίνος καὶ Ῥαδάμανθυς κριταὶ καθ' ὑμᾶς Ἕλληνες, ἀλλ' ὃν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐδόξασε· περὶ οὗ ἐν ἑτέροις λεπτομερέστερον διεληλύθαμεν πρὸς τοὺς ζητοῦντας τὴν ἀλήθειαν· οὗτος τὴν πατρὸς ἑκάστῳ δικαιοκρισίαν ποιούμενος, πᾶσι κατὰ ἔργα παρασκευάσει τὸ δίκαιον· οὗ κρίσει παραστάντες πάντες ἄνθρωποί τε καὶ ἄγγελοι καὶ δαίμονες μίαν ἀποφθέγξονται φωνὴν οὕτως λέγοντες· δικαία σου ἡ κρίσις· ἧς φωνῆς τὸ ἀνταπόδομα ἐπ' ἀμφοτέροις ἐπάγει τὸ δίκαιον, τοῖς μὲν εὖ πράξασι δικαίως τὴν ἀΐδιον ἀπόλαυσιν παρασχόντος,*

τοῖς δὲ τῶν φαύλων ἐρασταῖς, τὴν αἰώνιον κόλασιν ἀπονείμαντος καὶ τούτοις μὲν τὸ πῦρ ἄσβεστον διαμένει καὶ ἀτελεύτητον, σκώληξ δέ τις ἔμπυρος μὴ τελευτῶν, μηδὲ διαφθείρων, ἀπαύστῳ δ' ὀδύνῃ ἐκ σώματος ἐκβράσσων παραμένει. Priora petita sunt ex Ant. XVIII § 63 sq.; alteram partem, inde ab *πάντες γὰρ δίκαιοι*, manus recens delevit et adscripsit in margine: *ἰστέον ὅτι τὸ τοιοῦτον ὠβέλισται δικαίως παρ' ἡμῖν, ἐπεὶ μηδ' ἐν ἑτέροις ἀντιγράφοις τοῦτο εὕρομεν· ἀλλ' οὐδέ τις τῶν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ διδασκάλων τούτων ἐπεμνήσθη· οὔτε μὴν τῶν ἐς ὕστερον ἱστορικῶν ἀνδρῶν*, cet. cf. Nies. Praef. p. XLVII. — § 168 *δυοῖν· δύο* PAM, *δυεῖν* LVRC. — § 168 *Πανεάδι· Πανειάδι* Ns. — § 170 *ἐγγύς· ἐντός* Dest. — § 171 *ἐξ* om. LVRC. — § 172 *ἱκεσίαν* MVC, *οἰκίαν* PALR. — § 174 *εἰς ἀναίρεσιν· ἀναιρεῖν* PA. — § 175 *τετρακοσίων· τριακοσίων* Lat. Euseb. — § 177 *ἐσιώπησε· ἐδυσώπησε* Nr. — § 182 *διαναστήσειεν* LVRC, *διστάσειεν* PAM. — § 183 *Ἱσπανίαν· Γαλλίαν* Ns. ex Ant. XVIII 252. — § 184 *Ἱσπανίᾳ· Γαλλίᾳ* Ns. — § 184 *καὶ δοκεῖν· δοκεῖν καί* PAM, *καὶ δοκεῖν καί* LVRC. — § 185 *δέξοιντο* LVRLugd., *δέξαιντο* C, *δέχοιντο* PAM. — § 187 *ἔτι* LVRC, *ἐπί* PAM. — § 187 *παρούσης* Hlw. Df. *γὰρ οὔσης* codd. — § 188 *πόλις δ' ἐστὶν* PAM, *πρόσεστιν ἡ πόλις* LR, *πρόσεστι δ' ἡ πόλις* V. — § 189 *ὅσον* om. LVRC. — § 189 *ἑκατοντάπηχυν* C, *ἑκατονπήχη* rell. — § 192 *εἴληχε* PAM, *εἴληφε* LVRC. — § 192 *Πτολεμαΐδι* PM, *Πτολεμαΐδα* ALVRC. — § 192 *τὴν — ἀνδριάντας· τοὺς μὲν ἀνδριάντας καὶ τὰς στρατιάς* PAM, *μετὰ τῆς στρατιᾶς* Dest. — § 194 *μεστόν* Bk., *μεθ'* vlg. — § 195 *ἀπολεῖ* Nr., *πολεμήσει* vlg. — § 195 *καὶ ὡς· ὡς* Dest. — § 197 *σφαγήν· τὴν σφαγήν* PAM. — § 199 *συλλέγων· συλλεγέν* Dest. — § 202 *ἱκεσίας* PAM, *ἱκετείας* LVRC. — § 202 *αὐτοῖς* Lugd. *αὐτούς* vlg. — § 203 *οὐ* om. PA. — § 204 *εἰς τὴν ἀρχήν* om. P. — § 205 *κρινεῖν* Cocc., *κρίνειν* codd. — § 206 *αὐτοῖς· αὐτῷ* LVRC. — § 209 *ὑπομενεῖν* Df., *ὑπομένειν* vlg. — § 209 *ὀμόσαντας* LVRC, *ὁμονοήσαντας* PAM. — § 209 *πολεμήσει· πολεμήσειν* PA. — § 210 *ὁμοφύλῳ· ὁμοφύλων* AM. — § 210 *ἀκούσας· ἄκουσι* Hlw., *Ἀγρίππας* Dest. — § 212 *οὐ κατεφαίνετο· οὐκ ἀπεφαίνετο* PAM. — § 213 *προάγοντας· progressi quinque* Lat. — § 213 *περίοπτον· περιπόθητον* vel *περί-*

σεπτον Nr. — § 214 ἐπέσχε· κατέσχεν PAM. — § 214 ἔξεισι LVRC, ἐξήει PAM. — § 218 τηλικοῦτον δέ Huds., τηλικοῦτον γάρ codd. — § 218 ἂν τελεσθέν· συντελεσθέν PAM, συντελεσθὲν ἄν Dest. — § 218 Ῥωμαίοις — πολιορκίαν· τὴν ἐν Ῥωμαίοις ἐποίησε πολιορκίαν LVRC. — § 220 πατρίων LVRC, ἐπιχωρίων PAM. — § 222 υἱεῖς acc. ex PAM. — § 224 νεωτερίζῃ Nr., νεωτερίζοι vlg. — § 224 συνηθροισμένον· ἠθροισμένον PAM. — § 225 εἰς· ἐπί PM. — § 227 τοὺς μυρίους LVRC, τρισχιλίους PAM. — § 229 ἀνάγεσθαι· ἀγαγέσθαι Lugd. — § 230 πρός· εἰς LVRC. — § 231 ἠρεμήσειν LVRC, ἠρέμει PAM. — § 231 συνιδών om. PAM. — § 232 Γημάν· Γιναίαν Ant. XX 118. — § 232 ἀναιρεῖταί τις Γαλιλαῖος· ἀναιροῦνται PAM. — § 233 χερσί· χειρί PAM. — § 237 καταχέοντες· καταχέαντες Dest. — § 237 ἅ· καὶ μή LVRC. — § 241 Καισάρειαν· Σαμάρειαν Ant. XX 129. — § 242 πάλιν PAML, πόλιν VRC. — § 246 πρός· εἰς LV. — § 247 ἐπαρχίαν· τετραρχίαν ed. princ. — § 247 Οὐάρου· Νοάρου Vit. Ios. § 48 sq. et infra § 481. — § 247 ἐπαρχίαν Petavius, τετραρχίαν codd. — § 250 ἐπί· εἰς VRC. — § 253 λῃσάμενον PAML, διωσάμενον vel δηωσάμενον VRC. — § 254 ἐπεφύετο· ὑπεφύετο RC, ὑποφύεται V. — § 255 μάλιστα δέ· μάλιστα PALV, μάλιστα γάρ Euseb. — § 258 σφαγέων· σφαγέντων VRC. — § 259 ἀνέπειθον VRC, ἔπειθον PAML. — § 261 ταύτης VRC, τούτου PAML. — § 261 ἐπιθείς· περιθείς L. — § 262 προαγαγών Df., περιαγαγών vlg. — § 263 ὑπαντιάσας· ὑπαντήσας PAEuseb. — § 264 ἀφαιρήσεσθαι· ἀφαιρεθήσεσθαι VRC. — § 265 ἀνερριπίζετο VRC, ἐρριπίζετο PAML. — § 267 ταῦτα μὲν VRC, ταῦτα δέ PAML. — § 268 ἀλκῇ· ἀλκαῖς L. — § 268 πρός PAML, εἰς VRC. — § 269 ἑκατέρωθεν om. PAM. — § 271 συνέλαβε τούς τε· συνέλαβέν τε PAML, συνελάβετο V, συνέλαβε τούς RC. — § 273 τὰς — οὐσίας· τὴν — οὐσίαν VRC. — § 274 αὐτοῖς· αὐτός L. — § 277 δικαιότατον Lugd., ἀγαθώτατον codd., ἀγανώτατον Dest. — § 278 ἐπενόησεν· ἐνεποίησεν C. — § 278 ἐφ' ᾧ τε Cob., ἐφ' ᾧ vlg. — § 279 τοπαρχίας· πόλεις PA. — § 279 ἠθῶν Hlw. Dest. coll. Ant. XX 256, ἐθῶν codd. — § 279 ἀλλοφύλους· ἀλλοτρίους VC. — § 280 διέπων· προδιέπων VRC. — § 282 σκοπούμενος PAML, θυ-

μούμενος ἐποϱίζετο VRC. — § 282 *ἔλεγχον·* add. *αὐτῶν* VRC. — § 286 *πϱοσῳκοδόμει* VRC, *παϱῳκοδόμει* PAML. — § 286 *νέων· νεωτέϱων* C. — § 289 *συναϑϱοισϑέντων· ἀϑϱοισϑέντων* VRC. — § 289 *καταστϱέψας· καταστέψας* Ns. — § 290 *καταφεύγειν πάλιν* LVRC, *ἀναφεύγειν* PAM. — § 290 *ἐν νεότητι· νεότητι* Ns. — § 291 *συμβολή· ἡ συμβολή* VRC. — § 292 *πεϱὶ τῶν* V, *πεϱί* rell. — § 293 *ἐκϱιπίζειν τὸν πόλεμον πέμψας* PAML, *ἐκϱιπίζει τὸν πόλεμον καὶ πέμψας* VRC. — § 293 *ἐπί· εἰς* PAML. — § 295 *ἐσχάτους* Dest., *αἰσχίστους* vlg. — § 295 *ἀνετϱάπη* PAML, *ἐνετϱάπη* VRC, *deterritus est* Lat. — § 295 *παϱωϱγίσϑη· πϱοσωϱγίσϑη* VRC. — § 296 *τὸ βουλόμενον* add. C. — § 297 *ὑπαντᾷ· ὑπήντα* Huds. — § 297 *παϱεσκεύαστο· παϱεσκευάσατο* PAML. — § 298 *ἑκατοντάϱχην· ἑκατόνταϱχον* Exc. Peiresc. — § 298 *νῦν· νυνί* Lugd. — § 301 *πϱὸ αὐτῶν· adversum eos* Lat. — § 302 *ἀπολαύσειν· ἀπολαῦσαι* PAML. — § 303 *καὶ δὴ καί* Nr., *καὶ δι'* vlg., *καὶ δέει* Dest. — § 303 *δέδϱακεν* PAML, *δέδοικεν* VRC. — § 303 *διάκϱισιν γενέσϑαι* LVRC, *διάκϱισιν* PA, *διάκϱισιν ποιήσασϑαι φανεϱάν* M. — § 304 *πϱονοεῖν — μᾶλλον* VRC, *εἰ πϱονοεῖ τῆς κατὰ τὸ ἔϑνος εἰϱήνης καὶ βούλεται Ῥωμαίοις πεϱισώζειν τὴν πόλιν, μᾶλλον* PAMLLat. — § 305 *πϱοσλαβόντες· πϱοσλαμβάνοντες* VRC. — § 306 *παϱελιμπάνετο* VRC, *παϱελείπετο* rell. — § 306 *μετϱίων· οὐ μετϱίων* Hav. — § 306 *ἦγον· ἀνῆγον* PAML. — § 307 *τϱισχιλίους* VRC, *τϱιάκοντα* PAML. — § 310 *ϑεωμένην· ἀποϑεωμένην* VRC. — § 313 *Ἱεϱοσολύμοις· βασιλείοις* M. — § 313 *τϱιάκονϑ'· τϱιῶν* Cappellus. — § 314 *αὐτή* Dest. Nr., *αὐτήν* vlg. — § 319 *ἑκατοντάϱχοις* P, *ἑκατοντάϱχαις* rell. — § 320 *πϱίν* Krebs., *πϱό* vlg. cf. § 233. — § 321 *πϱοσπίπτοντες* VRC, *πϱοσέπιπτον καί* PAML. — § 322 *τῆς κεφαλῆς κόνιν* LVRC, *τὴν κεφαλὴν κόνει* PAM. — § 322 *πεϱιεϱϱηγμένων* LVRC, *διεϱϱηγμένων* PAM. — § 324 *ἀποκοπήσεσϑαι* MLVRC, *ἀποκείσεσϑαι* P, *ἀποκήσεσϑαι* A. — § 324 *συνευγνωμονεῖν* M, *συνευδαιμονεῖν* PAL, *συγγνωμονεῖν* C, *μὴ συγγνωμονεῖν* VR. — § 327 *κλονούμενοι* Lugd., *κλώμενοι* vlg. — § 327 *ἰδίοις· Ἰουδαίοις* P. — § 328 *συνεισέπιπτον* Hlw. Bk., *συνέπιπτον* vlg. — § 328 *ἐξήγαγεν ἐκ* VRC, *ἐξῆγε* PAML. — § 329 *τὴν ὁϱμήν· τῆς ὁϱμῆς* P. — § 330 *ἐπελϑών· ἐπανελϑών* A. — § 331

αὐτός L, αὐτόν rell. — § 332 καταλείψει· καταλίποι ML, καταλείψοι VR, καταλείποι PA. — § 333 πεπόνθεσαν PAML, πεπόνθασι VRC. — § 334 καὶ τοῖς μέν· τοῖς μὲν οὖν PAML. — § 334 τινὰ τῶν· τῶν P. — § 335 Νεαπολιτανόν PAML, νεοπολιτανόν (mg. V πολιτιανόν) VRC, quod probat Df. — § 335 ὑποστρέφοντι· ὑποστρέψαντι VRC. — § 337 ὀργήν· ὁρμήν L, *invectionem* Lat. — § 339 ἀπεδείκνυσαν· ὑπεδείκνυσαν VRC. — § 341 ὅθεν PAL, ὅσον MVRC. — § 342 σιωπήσαντας· σιωπῶντας PAML. — § 342 αὐτοί· αὐτούς VRC. — § 343 ἐδόκει om. PAML. — § 345 προηρημένους· προηρημένον Cob. — § 346 ἀπείρατος· ἄπειρος PA. — § 348 τίσιν A, καὶ τίσιν rell. — § 348 τῶν προφάσεων PAMLVmg., τῆς προφάσεως C, τῆς προτάσεως VRLugd.Mmg., *causas* Lat., *propositiones* Heges. — § 350 ἡ ὑπόθεσις· ὑπόθεσις PALC. — § 352 αἵρεσθε Cob., αἱρεῖσθε vlg. — § 352 οὐ γάρ VRC, οὐδὲ γάρ PAML. — § 354 ἡ διόρθωσις· διόρθωσις PAL. — § 354 μένει· μενεῖ MVRC. — § 354 βαστάσαι· βαστάζειν PAML. — § 356 τότε γὰρ οὖν VRC, τότε τοιγαροῦν PAML. — § 356 τὴν ἀρχήν add. MVRC. — § 357 ὑπακουσάντων· ἀκουσάντων VRC. — § 358 πελάγεσι· στόλον suppl. Hlw. — § 358 οἷα om. LVRC. — § 359 εἰρηνεύσαντα Nr., ἐρευνήσαντα vlg. — § 360 σύν MVC, καὶ τὴν σύν P, καὶ τούς A, καὶ σύν LR, καὶ τὴν τύχην σύν Dest (?). — § 360 παρασπαίρουσαν Df., παρασπείρουσαν A, παρασπαίρουσιν R, καὶ παρασπείρουσαν MC, καὶ παρασπείρουσιν V, παρασπείροντα Huds. — § 362 καὶ τῶν· πρὸς τῶν MC. — § 363 ὅρος Cob. Dest. Ns., ὅλος vlg. — § 365 εὐγενείᾳ προύχειν δοκοῦντες VRC, προύχοντες εὐγενείᾳ P, προύχειν εὐγενείᾳ δοκοῦντες καὶ ὄντες A, προύχειν εὐγενείᾳ δοκοῦντες ML — § 365 ἕξ VRC, *bis ternis* Lat., ταῖς PAML. — § 368 τὸ Παμφύλιον· Παμφύλιον PAL, Παμφυλίων Dest. — § 369 ἀποτεμνομένην· ἐκτεινομένην Huds. — § 370 πρὸς τό — ἀποστῆναι· (*Dalmatae*) *qui tam multa pro libertate conati sunt saepiusque capti rursum cum maioribus opibus rebellarunt* Lat. — § 370 τὸ μόνον· τοῦτο μόνον Ibbetson., μόνον Ns. — § 370 τότε· ὥστε Ibbetson., τό Ns. — § 372 πρόσοδος ὄντες· πρόσοδον διδόντες PA, πρόσοδον φέροντες R. — § 374 ἀρειμάνια LC, γερμανία PA, ἀριμάνια M, ἀρμένια VRLat. — § 374 ἐπι-

χωρίοις· ἐγχωρίοις P. — § 377 *ψυχήν· τύχην* RC. — § 377 *δουλεύουσι μέν· δουλεύουσιν* P, *οἱ μὲν δουλεύουσιν* Dest. — § 377 *τεῖχος· πλῆθος* R. — § 379 *ἐν εἰρήνης· ἐν* susp. Ns. — § 380 *ὅπλα· σκῆπτρα* M. — § 383 *ἡγεμονίας· ἡγεμονίδος* Nr. — § 385 *ὅμορος* VCLat., *ὅρμος* PAML. — § 385 *εἰσφορᾶς· συνεισφορᾶς* P, *εἰσφορῶν* V. — § 386 *ἐνιαυσιαίου· ἐναυσίου* VC. — § 389 *συνεμπλέξουσιν* PAM, *συμπλέξουσιν* LVRC. — § 390 *τοῦ θεοῦ· ἐκ τοῦ θεοῦ* VRC. — § 390 *θεοῦ· θείου* Dest. — § 391 *μάλιστα* VRC, *μᾶλλον* PAML. — § 394 *ἐπικαλέσεσθε· ἐπικάλεσθε* P, *ἐπικαλέσησθε* C. — § 394 *πρός· εἰς* VRC. — § 394 *παραβάντες· παραβαίνοντες* VRC. — § 394 *εἰκός· νεῖκος* RCLugd. — § 394 *ἀποκόπτῃ φανεράν· ἀποκόπτῃ νευράν* RLugd., *ἀποκόπτῃ νευρὰν φανεράν* C. — § 395 *κωλύει· καὶ λύει* Dest. — § 396 *προσκέπτεσθαι· περισκέπτεσθαι* P. — § 396 *ἀπὸ λιμένος* MVRCLugd., *ἀπολουμένους* PA, *ἀπολλυμένους* L. — § 396 *ἐπιπεσοῦσι· ἐμπεσοῦσι* M, *ἐπεισπεσοῦσι* Lugd. — § 397 *σχεῖν· σχήσειν* G.Schmidt, fort. spur. Ns. — § 399 *ἀνόσιον· ὅσιον* Ns. — § 400 *ναὸν· νόμον* VC. — § 402 *τὸ πολύ* VRC, *πολύ* PAML. — § 403 *τὰς τῆς* Herw., *τῆς* MVRC, *τὰς* PAL, *antonianas* Lat. — § 404 *ἀποσκευάσαισθε* Df., *ἀπεσκευάσασθε* PAL, *ἀποσκευάσεσθε* M, *sopietis* Lat. — § 404 *συνάψετε — τελέσετε· συνάψαιτε — τελέσαιτε* Nr. — § 406 *κατέστειλεν* VRC, *κατεῖχεν* PAM, *κατέλιπεν* L. — § 408 *κατέστησαν· ἐγκατέστησαν* PAML. — § 409 *ἀλλοφύλου* LVRC, *ἀλλοτρίου* PAM. — § 409 *καὶ Καίσαρος* PAML, *Καίσαρος* VRC. — § 411 *τοῖς — γνωρίμοις* PAML, *τῶν Φαρισαίων οἱ γνώριμοι* VRC. — § 411 *ἀνατολήν* VRC, *ἀνατολάς* PAML. — § 412 *τῶν ἀλλοφύλων· τῶν ἀναθημάτων τῶν ἀλλοφύλων* VC. — § 413 *διακεκωλυκέναι· διακεκρικέναι* VRC. — § 413 *τὰ παραμένοντα· παραμένοντα* Dest. — § 415 *περιορᾶν δέ. Ὅτε δέ — γίνονται, δεδοικέναι μὴ καί* Hlw., (*si — lex ferretur,*) *posset nimirum iure nos inhumanitatis arguere; nunc autem despiciuntur Romani et iudicatur Caesar profanus* Lat. — § 417 *παρά· ἀπό* VRC. — § 417 *λειτουργοί* LVRC, *ληστρικοί* PAM. — § 420 *τὸ δεινόν* C, *τοῦτο δεινόν* MVR, *δεινὸν* PAM, *δεινὸν ἐκεῖνο* Dest. — § 421 *ἐπαμυνοῦντας* L, *ἐπαμύνοντας* rell. — § 421 *ἱππάρχῳ* LVRC, *ἱππάρχῃ* PAM.

— § 424 εἶχον LVRC, ἔσχον PAM. — § 425 ἦν om. LVRC. — § 425 ἀεί· δεῖ (et διαμένειν) Dest. — § 425 ἐπιθέσεως VRC, ἐπιχειρήσεως PAML. — § 426 κατέκαυσαν VRC, ὑποπιμπρᾶσιν PAML. — § 428 κατέφλεξαν MVRC, καταφλέξαντες PAL. — § 429 πύλας VRC, θύρας PAML. — § 430 πεντεκαιδεκάτῃ· δεκάτῃ Petitus. — § 431 θωρακεῖα Df., θωράκια vlg. — § 433 ὃς ἦν σοφιστής VRC, σοφιστής PAML, σοφιστὴς ἦν aut verba ὁ καὶ — θεόν utpote ex § 118 illata eiicienda esse putat Dest. — § 433 ὁ καί — θεόν om. Heges. — § 435 διορύξαντες VRC, ὑπορύξαντες PAML. — § 435 ἀνακριμνᾶσιν R, ἀνεκρήμνισαν PAL, ἀνακρημνῶσιν M, ἀνακρημνᾶσιν VC. — § 435 ἀνέχουσαν PAM, ἀνασχοῦσαν L, ἔχουσαν VR, κατέχουσαν C. — § 436 ἀντῳκοδομημένον MVRC, ἀνῳκοδομημένον PAL. — § 437 ὑπόσπονδοι· πρόσπονδοι PMVRC, πρόσσπονδοι A. — § 439 τὸν Μαριάμμην· art. acc. ex edit. pr. — § 440 ἀνελθεῖν VRC, ἐκδραμεῖν PAML. — § 441 περισχόντες Hlw. Nr., ἐπισχόντες vlg. — § 441 διαφύγοι Nr., διαφύγῃ vlg. — § 443 δόντες· διεβεβαιοῦντο add. M. — § 443 δημίῳ Hlw. Dest., δήμῳ vlg. — § 444 σοβαρός· σοβαρῶς PA. — § 445 δῆμος LLat. Bk., δῆμος ἐπὶ τὰς ὀργάς rell., ἐπὶ τὰς ὁρμάς Huds. — § 445 διαστρέψειν L, διατρέψειν PAM, διαρίψειν VR. — § 449 λαμβάνειν acc. ex VRC. — § 451 ἀνέπεμψαν PAML, ἀπέπεμψαν VR, ἀπέπεμψε C. — § 454 ἀπανηλώθησαν· παρανηλώθησαν Nr. — 454 Ἰουδαίοις MVRC, Ἰουδαίων PAL. — § 458 προσεχεῖς VRC, προσεχούσας PAL, προσεχῶς M. — § 459 καὶ τὰς μέν Lugd., τά PAL, τάς MVRC. — § 462 ἐπεῖχε· PAML, ἐπέσχε VRC. — § 463 προχείρως· προθύμως V. — § 464 εἶναι δοκοῦντας VRC, πάνυ δοκοῦντας PAML. — § 464 κερδάνας· κερδήσας V. — § 465 τολμωμένων PAML, τελουμένων V, τολμημένων R, τετολμημένων C. — § 465 ἀνάτασιν Euseb., ἀνάστασιν PAML, μετάστασιν VRC. — § 466 ἐπείρασαν VRC, ἐπειράσαντο PAML. — § 467 ἀλλοεθνεῖς· ἀλλογενεῖς LC. — § 469 Σίμωνος· τοῦ Σίμωνος Lugd. — § 470 προϊών Lugd., προσιών rell., προσιόντων Dest. — § 470 πάντας VRC, ἅπαντας PAML. — § 471 τρέπεται VRC, ὥρμησεν PAML. — § 472 καθ' ὑμῶν πάσχω Σκυθοπολῖται Df., πάσχω Σκυθοπολῖται καθ' ὑμῶν codd., Σκυθοπολίταις μεθ'

ὑμῶν Dest., *καθ' ὑμῶν* om. Lat. Heges. suspecta Bk. — § 472 *αὐτούς· ὑμᾶς* Huds. — § 472 *ἐπιστωσάμην* MVRC, *ἐπιστωσάμεθα* PA. — § 472 *ἦν* Bk., *ἐν* vlg. — § 475 *ὑπαντῶντος* VRC, *ὑπαπαντῶντος* PAML. — § 478 *διεχρήσαντο* VRC, *διεχειρίσαντο* PAML. — § 478 *τὸ πλέον* RC, *πλείστους* PAML, *τὸ πλεῖστον* V. — § 479 *τινά* VRC, *τινάς* PAML. — § 479 *πρὸς τὰ κινήματα· πρός* del. Bk. — § 479 *δοκεῖν* Ns. Dest., *δοκεῖ* vlg. — § 481 *Νόαρον* cf. § 247 et Vit. § 48. Krenkel., de Iosepho et Luca p. 93. — § 484 *κατέρριψαν· κατέκρυψαν* L. — § 485 *χωρίον* VRC, *φρούριον* PAML. — § 487 *ἰσοτιμίας* MLVRC, *ἰσουμοίρας* P, *ἰσουμοῖρας* A, *ἰσομοιρίας* Dest. — § 490 *παρά· τὰ παρά* Dest. — § 491 *παραχρῆμα μέν* A, *παραχρῆμα* rell. — § 491 *διεσπάρησαν* Hlw. Nr., *διεφθάρησαν* vlg. — § 492 *ἐπί· εἰς* V. — § 492 *ἐν· σύν* Dest. — § 493 *τὸ — στράτευμα· τὰ — ὅπλα* V. — § 494 *πεντακισχιλίους* LVRC, *δισχιλίους* PAM. — § 495 *ἀναιμωτί· ἀκονιτί* Herw. — § 495 *ἐγκλίναντες* Bk., *ἐκκλίναντες* PAL, *κλίναντες* MVRC. — § 496 *παντελής* VRC, *παντοῖος* PAML. — § 497 *σωρευθῆναι* LVRC, *ἐσωρεύθησαν* PAM. — § 497 *ἱκετείαν* VRC, *ἱκετηρίας* PAML. — § 499 *ἠρεμεῖν· ἠρεμήσειν* C. — § 503 *Χαβουλών* Ns., *ζαβουλών* PAMVRC, cf. infra III 38, Ant. VIII 142, Vit. 213, Apion I 110; cf. Praef. Ns. p. XXXVI. — § 503 *ἤ* om. R itemque *ἀνδρῶν·* suspect. Ns. nec legisse videtur Heges. — § 504 *ἐφῆκε* PLRC, *ἀφῆκε* AMV. — § 504 *θαυμάσας τοῦ· θαυμαστοῦ* L. — § 507 *προαίσθοιντο· oppidani praesensissent* Lat., unde *οἱ ἔνδον* excidisse putat Dest. — § 508 *πόλιν· Ἰόππην* RCLat. — § 509 *τοπαρχίαν* PAL, *ἐπαρχίαν* MVRC. — § 510 *Καισέννιον· Κέστιος* MVRC, *cesennium* Lat. — § 511 *ἀντικρύ* PAM, *ἄντικρυς* LVRC. — § 512 *ἔβαλλον* VRC, *ἠμύναντο* PAML, *ἠμύνοντο* Dest. — § 512 *πρός· ὡς ν. περί* Ns. — § 512 *γυμνῆται τοὺς ὁπλίτας* MVRC, *γυμνῆτες ὁπλίτας* PAL. — § 516 *παραφανέντων· προφανέντων* C. — § 517 *τῆς ἑορτῆς* MVRC, *τὴν ἑορτήν* PAM. — § 517 *καὶ μετά* LVRC, *μετά* PAM. — § 518 *ἀναιροῦντες* Nr., *ἀναιροῦντας* vlg. — § 519 *εἰ δὲ μὴ τῷ* M, *εἰ δὲ δὴ τῷ μή* PAR, *εἰ μὴ τῷ μή* L, *εἰ δὲ μὴ τῷ μή* C. — § 519 *τῶν πεζῶν* C, *τοῦ πεζοῦ* PAML, *τοὺς πεζούς* VR. — § 521 *οὐραγίας· αὐτῶν* add. M. — § 521 *ἐξαρ-*

πάσας VRC, *ἀποσπάσας* PAML. — § 523 *ἐναντίων* VRC, *ἐναντιωθέντων* PAML, *τινῶν ἐναντιωθέντων* Dest. — § 525 *πρεσβεύοντας· πρεσβεύσοντας* PA, *πρεσβεύσαντας* Ns. — § 527 *ἐπῆγεν· ἦγεν* PAL. — § 528 *ἔνδον· ἔνδοθεν* P. — § 530 *ὑποπίμπρησι* PAML, *ὑπεμπίμπρησι* VRC. — § 530 *καὶ τήν· τὴν καί* Relandus. — § 531 *καταλελύσθαι· καταλύεσθαι* PAML. — § 531 *παραυτίκ' ἄν* Herw., *παραυτίκα* vlg. — § 531 *δεκασθέντες* L, *δελεασθέντες* PAMVRC. — § 531 *ἀπέτρεψαν* Cob., *ἀπέστρεψαν* vlg. — § 536 *ὑπεχώρησαν* VRC, *ἀνεχώρησαν* PAML. — § 537 *ὑπώρυσσον* MLVRC, *ὑπέσυρον* PA. — § 538 *ἤδη δέ· ἤδη τε* Dest. — § 538 *ἀλωσομένης· ἀλουμένης* PA, unde *ἀναλουμένης* vel *ἀπολουμένης* Dest. — § 541 *ἐπεξέδραμον* P, *ὑπεξέδραμον* M, *ἐξέδραμον* ALVRC. — § 542 *καὶ καθ' ἑκάτερον· καθ' ἕτερον δέ* VRC. — § 542 *προσιόντες· περιιόντες* PAML. — § 543 *πλευράν· πλευρόν* PAMR. — § 544 *στρατοπεδάρχης* Nr., *στρατάρχης* vlg. — § 546 *καὶ τῶν ὄνων ἔτι δέ* om. VRC, *occisisque tunc mulis atque asinis aliisque iumentis* Lat. cf. III § 90 et 105. — § 546 *προῆγε· προσῆγε* PAL. — § 547 *τὰ στενὰ καὶ τὴν κατάβασιν* PALLat., *τὴν κατὰ τὰ στενὰ κατάβασιν* MVRC. — 549 *κατεφέροντο* VRC, *κατεφθείροντο* PAML. — § 549 *τόπον· τρόπον* Nr. — § 550 *ἂν ἥρπασαν* PM, *ἀνήρπασαν* AL, *ἥρπασαν* VRC. — § 551 *τοῖς ὀχυρώμασι* C, *τῶν ὀχυρωμάτων* VR, *τῶν δωμάτων* PAML, *tectorum fastigiis* Lat., *in munitionibus* Heges. — § 551 *ἀναβάντας — ἱστᾶν* VRC, *ἀναβοᾶν τὰ σημεῖα τῶν ἐν τοῖς στρατοπέδοις φυλάκων* PAML, *vigilum qui in castris excubarent signa clamare* Lat., *ut tota nocte cum strepitu maximo officia praetendentium vallo circumsonarent* Heges. — § 552 *ἔπαυλιν· αὐλήν* PAL. — § 553 *πολλά· λοιπά* VRC. — § 556 *ἐκ* suppl. Cob. — § 558 *ἀξιώσαντας· ἀξιώσας* Lugd. cf. III § 33. — § 558 *ἀνάγκην· φυγήν* VRC. — § 558 *τῇ — ὀργῇ* C, *τὴν ὀργήν* rell. — § 566 *'Ανανίου* Huds., *Νέου* codd. — § 566 *περί· ὑπέρ* Ns. Dest. — § 570 *ἐγχωρίων· ἐπιχωρίων* PAML. — § 571 *διαφορῶν* LVRC, *διαφόρων* PAM. — § 573 *προεμβαλοῦντας* PAM, *προσεμβαλοῦντας* L, *προσβαλοῦντας* VRC. — § 573 *ἀνετειχίσατο* VRC, *ἐτειχίσατο* PAML. — § 574 *ἐφῆκε* Bk., *ἔφη* PAL, *ἀφῆκε* MVRC. — § 576 *Γαλιλαίας·* add. *πολλήν* A. — § 576 *ἐγκατασκευαζό-*

μενος· καὶ καινὰ σκευαζόμενος Ns. — § 578 *ἡγεμόσι* VRC, *ἡγεμόνας* PAML. — § 578 *ἀφηγουμένοις* ARC, *ἀφηγουμένους* PMLV. — § 579 *προσκλήσεις* PMLRC, *προκλήσεις* AV, *provocationes* Lat., *excitationes* Heges. — § 579 *συμπαθεῖν· συναμύνειν* ed. princ., *συμβοηθεῖν* Hlw. — § 580 *παράστημα* VRC, *παράστασιν* PAML. — § 581 *λήψεσθαι* PAML, *λαβεῖν* VRC. — § 581 *εὐταξίας* VRC, *πειθαρχίας* PAML. — § 581 *τοῦ τε* Df., *τό* PAR, *καὶ μή* M, *τό τε* L, *καὶ μὴ τό* VC. — § 582 *οἱ στρατευόμενοι·* add. *πάντες* PAM. — § 584 *στρατείαν* Dest., *στρατιάν* vlg. — § 584 *κατεῖχεν· κατεῖχον* PA. — § 585 *σχών· ἔχων* MVRC. — § 588 *γοῦν* VRC, *καί* PAML. — § 588 *Τυρίων· τύρων* PAMC, *Σύρων* § 625. — § 590 *ὁρῶν· ὁρῴη* M, *ἑώρα* Hlw. Bk. — § 590 *ἐκέρδησεν· ἐκέρδανεν* PAML. — § 591 *ἐγκεχειρισμένῳ· κεχειρισμένῳ* Ns. — § 592 *πέμπων· εἰσπέμπων* PAL. — § 592 *ἐργασίαν· εὐεργεσίαν* PAM. — § 593 *νεωτεριζομένων· νεωτεριζόντων* VR. — § 595 *ἐνεδρεύοντες* VRC, *ἐνεδρεύσαντες* PAML. — § 596 *διαθέσθαι· διελέσθαι* PAML. — § 597 *δεσπόταις· οἰκείοις δεσπόταις* M. — § 599 *οἱ μὲν καταλεύειν· καταλύειν* PALat., *καταλεύειν* rell., *οἱ μὲν καταλύειν* Huds. — § 601 *καταμησάμενος* LSuid., *καταπασάμενος* rell. — § 602 *πρὸς ἅ* VRC, *πρὸς ταῦτα* PAML. — § 603 *προειλήφεσαν* Bk., *προσειλήφεσαν* vlg. — § 603 *προπαρασκευή* PAML, *προκατασκευή* VRC. — § 604 *ὁμολογήσειν ὑπισχνεῖτο* C, *ὁμολογήσων* MLVR, *ὁμολόγησον* P, *ὡμολόγησεν* ex *ὁμολόσον* corr. A. — § 607 *εἰ δὲ καλῶς* vel *εἰ δὴ μὴ κακῶς* Huds., *εἰ μὴ καλῶς* PAL, *εἰ δὲ μὴ καλῶς* MVRC, *sin recte consului* (Lat.), *κεἰ μὴ καλῶς* Ns. — § 605 *μή* inser. Cob. — § 609 *ὁμοίως* PAML, *ὅμως* VRC. — § 610 *ἐπανεχώρει* R, *ἀπανεχώρει* VC, *ἀνεχώρει* PAML. — § 612 *ἐπικλείσας* VRC, *ἀποκλείσας* PAML. — § 614 *ἐπέτεινε· ἐπετείνετο* VRC. — § 614 *ἱκέτευσεν· ἐκέλευσεν* PAM. — § 615 *ὑπάρχοις· ἐπάρχοις* Huds. — § 615 *ὅ· ᾧ* MVRC. — § 616 *κατὰ τὴν ἐπιβουλήν* MVRC, *περὶ τὴν ἐπιβουλήν* PAM. — § 620 *φθόνον· φόνον* VR. — § 620 *ἀγγέλλων* MLV, *ἄγγελον* PAR, *ἀγγέλων* C. — § 622 *πόλιν* VRC, *πατρίδα* PAML. — § 623 *εἶργε· ἀνεῖργε* PAML. — § 624 *ἀπειλήσας τῶν* Lugd., *ἀπειλήσας* mg. A, *ἀπειλησάντων* PAMVRC, *ἀπειλήσαντος* L. — § 624 *μή* VR, *εἰ μή* C, *τῶν*

μή PAML. — § 625 *ὅσον εἰς δισχιλίους· ὡς δισχιλίους* P, *prope mille* Lat., *ὡς εἰς χιλίους* Dest. — § 625 *Ἰωάννης· Ἰωάννην* Ns. — § 625 *ἐπιβουλάς· χωρῶν* add. M. — § 627 *τούτοις* VRC, *ταῦτα* PAML. — § 627 *πολεμήσοι* Lugd., *πολεμῇ* LVRC, *πολεμήσωσιν* PAM. — § 628 *Ἰωάεσδρου· Ἰώζαρον* Vit. § 324, 332. — § 629 *προσεδήλουν* VRC, *προεδήλουν* PAML. — § 629 *Γάμαλα· Γάβαρα* Dest. ex Vit. § 203. — § 630 *στρατηγήμασιν* PAML, *στρατηγήματι* VRC. — § 634 *βραδύνοντος· βραδύναντος* PAML. — § 636 *ἐνόπλους* Hlw. Dest., *ἀνόπλους* vlg. — § 638 *παραναλίσκουσι* Bk., *προαναλίσκουσι* codd. — § 638 *ποιοῦσι· δρῶσι* PAML. — § 638 *αὐτῷ· αὐτῶν* AMVRC. — § 639 *πορρωτάτω* VRC, *πορρωτέρω* PAML. — § 639 *προσελθεῖν* VRC, *προελθεῖν* PAML. — § 641 *σκαφῶν* inser. Bk. — § 643 *ἀποπηδᾶν* VRC, *ἐπιπηδᾶν* PAML. — § 645 *ἑλών· εὑρών* PA. — § 646 *καὶ Τιβεριάδα* add. VRC. — § 646 *τῇ δ'* PAML, *καὶ τῇ* VRC. — § 649 *ἀτάκτοις· iussis* Lat. — § 650 *ἐσχεδιάζοντο* PAML, *ἐσχετλιάζοντο* VRCLugd. quod placet Hlw., *ex tempore fingebantur* Lat. — § 651 *ἡττήθη· ἥττητο* VRC. — § 653 *τῆς τῶν* PAM, *τῶν* LVRC. — § 654 *Ἰδουμαίαν* PAML, *Ἰουδαίαν* VCR. —

Libri III § 2 *στρατηγῶν* PA, *στρατηγοῦ* rell. — § 3 *σκεπτόμενος* C, *σκεπτομένου* rell. — § 4 *ἄνδρα ταῖς·* Cob. del. *ταῖς*, sed hiatus molestus erit. — § 6 *μέγα* Dest., *μετά* vlg. — § 7 *ληψόμενον* PAML, *διαληψόμενον* VRC, *παραληψόμενον* Dest. — § 8 *δέκατον* Cardwell. Ns. coll. III § 65, Tacit. Hist. V 1, *τὸ δέκατον* vlg. — § 9 *αὐτῶν* LVRC, *αὐτοῖς* PAM. — § 10 *ἐγγιεῖν* VRC, *ἐγγίων* A, *ἔγγιον* PML. — § 11 *σύνεσιν· συνέσει* PA. — § 12 *ἐπῆρχεν· ἦρχεν* Lugd. — § 13 *ὁρμαῖς* PAL, *ὀργαῖς* MVRC, *ira* Lat. — § 14 *ὠθουμένους· ὡρμημένους* PAML. — § 15 *ἅπαξ* om. LVR. — § 16 *πλατύ* VRC, *πολύ* PAML, *plurimus* Lat. — § 17 *τὸν τῶν· τὸν* acc. ex Lugd. — § 18 *τῷ πολεμίῳ· τῶν πολεμίων* Ns. — § 22 *προτέροις· προγενεστέροις* PAM. — § 23 *ὀργιλώτεροι* VRC, *ὀργιλώτερον* PAML. — § 23 *πολύ· πολλῷ* P. — § 27 *τοῦ φρουρίου σπήλαιον· τοῦ σπηλαίου* P, *castelli specus* Lat., *σπήλαιον* suspectum Ns. — § 27 *πυρός* Ns. Dest., *πύργου* vlg. — § 30 *νεμόμενοι· πόλιν* add. PAM, *μόνοι* om. LVRC. — § 31 *Καισεννίῳ· καὶ Σεντίῳ*

PA, *κεσσενίω τῷ* L, *Κεστίῳ* MVRC, cf. supra II § 510. — § 34 *οὐ· οὐδέ* VRC. — § 34 *ἐπιτετειχισμένην· ἐπεκτισμένην* VR. — § 35 *τέρμασι· τέλμασι* VR. — § 37 *Σαμαρίς* VRC, *Σαμαρείτις* P, *Σαμάρεια* M, *Samaritis* Lat. — § 37 *ῥείθρων* VRC, *ναμάτων* PAML. — § 37 *οἱ ὅροι* ed. pr., *ὅροι* codd. — § 39 *ἡ Ξαλώθ* Huds., cf. Vit. § 227, *Ἐξαλώθ* PAL, *ξαλώθ* MRCHeges., *ξανλώθ* V, *salothi* Lat. — § 42 *ἐπειδή· ἔστι δέ* Dest. — § 42 *εὐπετείας· εὐπειθείας* L, *εὐπαθείας* VRC et mg. M, *ubertate* Lat. — § 44 *προέλοιτ' ἄν* Bk., *προέλοιτο δ' ἄν* vlg. — § 44 *συνεχές* Dest., *συνεχής* vlg. — § 45 *εἰς ἐλαίαν· ἐλαίαν* PA. — § 47 *Σιλβωνίτιδι* MLC, *Σιλωνίτιδι* PAL, *Σιβωνίδι* VR, *Selbonitide* Lat., *Σερβωνίτιδι* Spanh., *Σιβμωνίτιδι* Petitus, *Σεβωνίτιδι* Schuerer, *Σιρβωνίτιδι* Stiehle. — § 48 *Γιναίας* C, *Γηνεώς* PA, *Γηνεός* M, *Γηνέας* LVR, *Genamae* vel *Genaniae* Lat., *Eleas* vel *Aeleas* Heges., *Γινναίας* Petitus cf. II § 232 et Ant. XX 118. — § 49 *παρ' — πλέον eo quod nusquam natura sunt aridae imbriumque satis habent* Lat., *προσάρδεσθαι γοῦν οὐδαμοῦ μὲν φύσει δαψιλές* VRC et mg. M. — § 52 *ἀσκόπως· ἀστόχως* Nr. — § 54 *ὡς βασίλειον* MVRC, *βασίλειον* PAL, spurium Dest. — § 54 *ἡ κεφαλή· κεφαλή* C. — § 56 *μοῖρα· μοῖραι* PAL. — § 57 *Τιβεριάδος* VRC, *πρὸς Τιβεριάδα* PAML, *πρὸς Τιβεριάδι* Ns. — § 60 *ἀτρεμοῦντας — πόλιν* ex Lugd. Huds., *ἀτρεμοῦντα τάς τε πόλεις* PAM, *ἀτρεμοῦντα τάς τε κατὰ πόλιν* R, *ἀτρεμοῦντας τά τε κατὰ πόλεις* V, *ἀτρεμούντων τε τὰς πόλεις* Dest., *ἀτρεμοῦντάς τε κατὰ πόλεις* Ns. — § 62 *ἐπιβολῆς* Dest., *ἐπιβουλῆς* codd. — § 62 *καὶ κτείνοντες καὶ* del. Dest. — § 62 *ἀσθενεστέρους* MVRC, *ἀσθενεῖς* PAL. — § 63 *μία γάρ· μία δέ* Dest. — § 64 *εἰς τήν· ἐπί* PAML. — § 64 *πορείᾳ· προθυμίᾳ* VRC. — § 71 *κτῆμα· καύχημα* P. — § 72 *ἀπειρηκότες* VRC et mg. M, *προηργηκότες* PA, *ἀπηργηκότες* M. — § 73 *εὐτονίας· εὐτολμίας* VRC. — § 74 *δαπανᾷ· δαπάναι οὔτε* PAL, quod placet Dest. — § 74 *οὐχ ὁμοίων βέβαιον· οὐχ ὁμοίως τὸ βέβαιον* V, *οὐχ ὁμοίως βεβαίων* Huds., *unde sequitur ut semper superent quos non itidem confirmatos invenerint* Lat. — § 78 *τὰ — ἐργαλεῖα· τῶν — ἐργαλείων* PA. — § 79 *παρέχει* Hlw. Ns., *ἐπέχει* vlg. — § 81 *εἰ κατεπείγει· εἴ τι κατεπείγοι* Dest. — § 84 *τετράπηχυς· δεκάπηχυς* Lipsius. —

§ 84 *ἴσον· ἴση* PAML. — § 86 *οὐδέ· οὔτε* VR. — § 88 *εἰ δέοι* PAMLV, *δέοι* RC, *ἐνδέοι* Dest. — § 88 *χωρῶσιν* Df. ex Lugd., *ὑποχωροῦσιν* vlg., *ὑποχωρῶσιν* AV. — § 89 *νεύματι· πνεύματι* Lipsius. — § 89 *ἀναιροῦσι· ἀναίρουσι* Hlw. — § 90 *ἐπιθέντες* C, *ἐπιτιθέντες* rell. — § 90 *ἀφ' ὕσπληγος* Nr., *ἐφ' ὕσπληγος* vlg. — § 90 *ἐκεῖ* suspect. Dest. — § 91 *ὁμοίως* Lugd., *ὅμως* rell. — § 92 *ἀντιβοῶσι· ἀναβοῶσι* PAL. — § 97 *ὅπλῳ· ὅπλων* PAML. — § 97 *ἔκκριτοι· ἐπίκριτοι* VRC. — § 103 *φοβερώτεροι* lacuna est, Dest. — § 103 *τοῦ δοκεῖν* Df., *τὸ δοκεῖν* codd., *τῷ δοκεῖν* Huds. — § 105 *συναφεῖς* L, *ἀσφαλεῖς* PAMV, *ἀφελεῖς* RC, *copulati* Lat. — § 106 *συστάντες· σταθέντες* PAL. — § 107 *πράξεως* MVRC, *παρατάξεως* PAL. — § 109 *ἐμπειρίαν* PAML, *ἐμπειρίας* VRC. — § 110 *ψυχαῖς* VRC et mg.M, *φυγαῖς* L, *φυλακαῖς* PAM. — § 111 *ἐχομένης· οἰχομένης* MVRC. — § 115 *ἐμβάλλειν* VRC, *ἐμβαλεῖν* PAML. — § 116 *ἀνακόπτοιεν· προσκοποῖεν* VRC. — § 120 *τοῦ τάγματος· ἑκάστου τάγματος* Hlw. — § 124 *ἱεροῖς δέ* VRC, *δὲ ἱεροῖς* P,. *δὲ ἱερεῦσιν* A, *δ' ἱεροῖς* ML. — § 124 *πλατύνασα· πλατύνουσα* AL. — § 126 *καὶ ὁπλῖται* fort. spurium, Ns. — § 126 *συχνοί· πολλοί* LVRC. — § 127 *πρός* VRC, *εἰς* PAML. — § 129 *παρὰ — καλουμένην* om. PAL Lat., fortasse recte, Dest. cf. Vit. 395. 412. — § 129 *ἐπεί· ἐν ᾗ* PA, quod placet Dest. — § 130 *ἔχοι* ALVRC, *ἔχει* PM. — § 130 *πεπτώκοι· πεπτωκότα* VRC. — § 131 *ἀναλαβὼν δή* Bk., *ἀναλαβὼν δέ* vlg. — § 132 *Γαδαρέων* MVRC, *Γαδάρων* PA, *Γαδαραίων* L, *Γαβάρων* Gfroerer. — § 135 *ἐπί* Dest. Nr., *ἀπό* vlg. — § 135 *ἅπαν* VRC, *τὸ πᾶν* PAML. — § 136 *ποῖ· οἷ* VRC. — § 136 *ῥέψει· ῥέψειε* Huds. — § 138 *θρασύνειεν· θρασύνοιεν* PAMVR et Ns. (?). — § 141 *τὴν Ἰωταπάτην* Df., *τὴν Ἰωταπάταν* P, *τὴν Ἰωτάπαταν* AL, *τὰ Ἰωτάπατα* MVRC, *Iotapatam* Lat. Heges. cf. Steph. Byz. v. *Ἰωτάπατα*. — § 142 *ἤνοιξαν· ἀνέῳξαν* Df. — § 142 *ἀνίστησι* VRC, *ἐγείρει* PAML. — § 146 *εἰς* om. Hav. nec sanum videtur Ns. — § 146 *πρός τινι· ἔν τινι* PAML. — § 148 *πάσας* PAMLC, *πᾶσαν* VR. — § 149 *μαχιμώτερον· ἀλκιμώτερον* Nr. — § 150 *ἐξεστρατοπεδευκότες* VRC, *ἐστρατοπεδευκότες* PAML. — § 151 *ἐπέτρεψε· ἐκέλευσε* VRC. — § 151 *ἀνώθει· ἀνωθεῖ* Ns. — § 151 *τὸ τεῖχος· τοῦ τείχους*

VRC. — § 155 *ὑστεραίᾳ· ἡμέρᾳ* add. PAL. — § 155 *ἐπεξελθόντες· ἐπεξῆλθόν τε* Dest. — § 155 *προτέρᾳ· προτεραίᾳ* Ns. Nr. — § 157 *καρτερώτεραι· καρτεραί* VRC, *καρτερώταται* Dest. — § 158 *καθ' ὃ λήγοντι* MRC, *κατ' ὀλίγον τι* PAL, *καθ' ὀλίγον τι* V. — § 158 *πλαγίῳ· πλαγίως* ML, fortasse recte nisi *πλαγία* mavis, Ns. — § 158 *προσέκτισται* VRC, *προσεκτείνεται* ALM, *προσεπεκτείνεται* P, *aedificata est* Lat., *παρεκτείνεται* Dest. — § 160 *κυκλόθεν* ALVR, *κυκλωθέν* PMC. — § 162 *προσιτόν· ἀπρόσιτον* MVRC, quod placet Hlw. — § 163 *χαρακωμάτων· τῶν χαραχωμάτων* L. — § 163 *ἔχουν· ἐχώννυον* Lugd. — § 164 *προσέφερον* VRC, *ἔφερον* PAML. — § 165 *σκεπάσμασιν· σκιάσμασιν* L, *σκέπασιν* VR. — § 167 *καταπάλται* ubique mavult Herw. — § 167 *ἀθρόον* Exc. Poliorc., *ἀθρόων* vlg. — § 167 *τήν· τῆς* MLR. — § 170 *παρεῖχε· παρέχειν* Exc. Peiresc. — § 170 *τὰς σκέπας* VRC, *τὰ σκεπάσματα* PAML. — § 170 *παραδύσεις· παρεισδύσεις* Dest. — § 173 *ἀναδέχοιντο· ἂν ἀναδέχοιντο* L, *ἂν δέχοιντο* VRCExc. Poliorc. — § 174 *ἤγειραν· ἀνήγειραν* V. — § 175 *ἐποίησεν· ἐνεποίησεν* Dest. — § 179 *ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων* RC, *τῶν ἀναγκαίων ἀπορίᾳ* MV, *ταῖς ἀπορίαις* PALExc. Poliorc., *inopia cibi* Lat. — § 180 *ἐκτετρυχωμένοις· ἐκτετρυμμένοις* Exc. Poliorc. unde *ἐκτετρυμένοις* Df. — § 181 *τοῦτο* acc. ex Lugd. — § 182 *ἤσχαλλόν τε ὡς ἤδη* MLVRC, *ἀσχαλλόντων ἤδη ὡς* PA. — § 183 *διένεμεν· διένειμεν εὐθέως* PA. — § 187 *κατακρεμάσαι· κατακρημνίσαι* LExc. Poliorc. — § 191 *ἔλαβε* MVR, *ἐλάμβανε* PAML. — § 192 *εἰσιοῦσι* LVRC, *ἐξιοῦσι* PAM, *τοῖς ἐξιοῦσί τε καὶ εἰσιοῦσι* Herw. — § 193 *εἰ μένοι· αἰσθόμενος* add. VRC. — § 193 *συναισθόμενον· συναισθόμενοι* PAR. — § 193 *περιχυθέν· περιχυθέντες* Dest. — § 194 *μὲν — αὐτοῦ· μένων ἐλπὶς καὶ παραμένοντος αὐτοῦ* VRC, *μὲν ἐλπὶς παραμένων* PAML. Vexatus locus est. Herw.: *μὲν ἐλπίδα παραμένοντα.* Etiam G. Schmidt *ἐλπίδα* commendavit. — § 194 *παντὸς ἂν ἀγωνισαμένου* A sec. man. *παντὸς ἀγωνισομένου* MLRC, *παντὸς ἀγωνισαμένου* PAV. — § 194 *παραμυθίαν* PAL, *παραμυθία* MVRC. — § 195 *ἐκ* suppl. Cob. — § 198 *γάρ· εἴσω* add. PAML. — § 200 *ἂν εἴη* Ns., *εἴη* vlg. — § 203 *τῆς — ὁρμῆς· τὴν — ὁρμήν* VR. — § 204 *καλόν* seclusit Bk., *pulchrumque vitam pacisci pro laude*

Lat., *καλόν τε* Cardwell. — § 204 *παίδων* VRC, *παίδων οὕτως ἀπελθεῖν* M, *παισίν* PAL, *πεσεῖν* corr. A, quod Niesio placuit Praef. p. XXXI et XXXIII. Miror. — § 207 *δρῶντες·* num forte *δραμόντες*? Nr. — § 210 *προσκτωμένοις· προσχρωμένοις* C, *περιουσίᾳ χρωμένοις* Hlw. An *προσκειμένοις* ? Nr. — § 214 *δοκός· κριός* P. — § 217 *εἰ καί* Lugd., *κἄν* PAML, *καί* VRC. — § 217 *ἐνέγκαι* VRC, *ἐνεγκεῖν* PAML, *ἐνέγκῃ* Ns. — § 217 *κατισχύσει* VRC, *κατίσχυσεν* PAL, *κατισχύσαι* M, *κατισχύσειε* Suid. — § 217 *ἐπιμονῆς· ἐπιβολῆς* MV, *τῆς γὰρ ἐπιμονῆς κρατούσης καθαιρεῖ τὰ τείχη* Suid. — § 219 *ἐπί· ἀπό* Nr. — § 220 *δέρρει· δέρρεις* PAL, *δέρρεσι* Dest. — § 221 *ἔνδοθεν* VRC, *ἔνδον* PAML. — § 222 *καὶ ὅσον* Huds., *ὅσον* codd. — § 222 *καταρριφθησόμενον· καταρριφησόμενον* C. — § 222 post *τεῖχος* aliquid excidit, Ns. — § 222 *πρὸς ὀλίγον* MVRC, *κατ' ὀλίγον* PA, *κατὰ μικρόν* L, *κατεκλύειν* vel simile quid Dest. — § 223 *δεχόμενοι· δεχομένη* PAVRC, *δεχομένῃ* Dest. — § 226 *ἐνεργοῦ* LVRC, *ἐνεργοῦς* PAM. — § 228 *καταπεπληγότες· καταπλαγέντες* C. — § 229 *Σαάβ* MVRC, *Σαβά* PA, *Σαβαά* L, *Salab* Lat., *Γάβα* Ns. — § 230 *οὗτος* acc. ex M, *ὑπερμεγέθη δέ* VRC. — § 230 *ἀπορράξαι* LVRC, *ἀπορρῆξαι* PA, *ἀπαρράξαι* M. — § 230 *ἀνέφερε* M, *ἔφερε* rell. — § 233 *προπηδῶσι· οἳ προπηδῶσι* M. — § 234 *πολὺ πῦρ* VR, *πῦρ πάλιν* PAM, *πάλιν πῦρ* LC. — § 234 *ἔργοις· πύργοις* V. — § 234 *πέμπτου καὶ τοῦ δεκάτου· πεντεκαιδεκάτου* Cardwell. — § 237 *ἐπῄει* PAML, *ἐμπίπτει* VRC. — § 237 *τοῦ στρατοῦ* PAML, *ἐπὶ τῇ πληγῇ τοῦ στρατηγοῦ* VRC. — § 238 *περί* VRC, *πρός* PAML. — § 239 *ἐπήγειρε* MLVRC, *ἐπῆρεν* PA. — § 240 *ὑπὸ τὰ γέρρα* Hlw. Dest., *ἐπὶ τὰ γέρρα* codd. — § 243 *τε γάρ* R, *τε οὖν* rell., *γοῦν* Ns. — § 243 *ἀπέθρυπτε· ἀπέδρυπτε* Cardwell. — § 244 *οὐκ ἦν οὕτως* VRC, *οὕτως* PAL, *οὐδενὶ οὕτως* corr. A, *οὕτως οὐκ ἦν* M, *οὐχ οὕτως* Dest., *οὐδὲν οὕτως* Ns. — § 247 *φοβερώτερος· φοβερός* Dest. — § 248 *ῥιπτόμενοι· ἐρειπόμενοι* VR. — § 249 *προσβατόν· ἀπρόσβατον* L. — § 250 *ἀπελείφθη* VRC, *ἀπελείπετο* PAML. — § 252 *καταρριφθέν· κατερειφθέν* placet Ns. uti et § 254 et 257. — § 254 post *εἴργοντες* lacuna est, Dest. — § 254 *τῶν ἵππων* del. Dest. — § 256 *τούτων·* pedites significari existimat et

§ 255 post § 256 ponendam esse putat Dest. — § 258 συνείς MVRC, συνιείς PAL. — § 258 κατὰ δέ VRC, εἰς δέ PAML. — § 258 παρερρωγότα VRC, κατερρωγότα PAML. — § 259 καλύπτεσθαι LVRC, καλύψασθαι PAM. — § 259 πρὸς ὀλίγον· κατ' ὀλίγον L. — § 260 ὡς οὐχ ὑπέρ C, οὐχ ὡς ὑπέρ ML, οὐχ ὥσπερ PA, οὐχ ὑπέρ VR. — § 260 ἀλλ' ὑπέρ· ἀλλ' ὡς ὑπέρ A, ἀλλ' ὥσπερ ὑπέρ ML, ἀλλ' ὥσπερ PVRC. — § 261 ἀναιρεθησομένας MVRC, εὑρεθησομένας PAL, συρησομένας Dest. — § 262 ἀπό· ἐπί Dest. — § 262 ἐζωσμένην· διεζωσμένην M. — § 262 τοῖς τοξόταις· τοὺς τοξότας VRC. — § 262 ἐπανέχοντα· ἐπανέχοντας V. — § 262 τῶν Ἀράβων suspect. Dest. — § 263 κατακλείει· ἐγκατακλείει Cob. — § 263 ἐρειφθέντων M, ἐκριφέντων PAL, ἐρριφθέντων VRC, ἐρριμμένων Bk. — § 267 βαλόντας· βάλλοντας PAML, διαβάλλοντας C, διαβαλόντας VR, διαβαλοῦντας Hlw. — § 270 προμάχους PAML, ἐχθρούς VR, ἑαυτῶν C. — § 270 στῖφος PAL, τεῖχος MVRC. — § 270 καὶ καθάπερ· καθάπερ Dest. — § 273 τοῦτο· τοῦτ' οὖν Dest. — § 274 κόρσης VRC, κορυφῆς PAML. — § 276 ῥώμης· ῥύμης Dest., ὁρμῆς Ns. — § 277 ἐπιχέοντες Lugd., ὑποχέοντες vlg. — § 277 αἷς MVRC, ἧς PAM. — § 278 ἐπ'· ἀπ' A, ὑπ' L. — § 278 ὑπτιαζόμενοι· ἐπιβιαζόμενοι C. — § 279 σφαλλομένων C, ἐσφαλμένων PAM, ἐφαλλομένων LVR, *desilientibus* Lat. — § 279 πρός VRC, εἰς PAML. — § 279 ηὐσχόλουν· εὐσχόλουν VRC, εὐστόχουν PAML prob. Dest. — § 285 προσεπιβήσας Lugd., συνεπιβήσας PAM, ἐπιβήσας LVRC. — § 286 θωρακεῖα Df., θωράκια vlg. — § 287 ἐκ χειρὸς βέλει· τῇ ἐκ χειρὸς βολῇ Mathem. vet. p. 324. — § 287 ἀνάλωτον PAML, δυσάλωτον V, δυσανάλωτον RC. — § 289 δεκάτου· *quinto decimo* Heges. — § 290 ἰδών om. VRC. — § 293 ἐκκλεισθέντα A, ἐγκλεισθέντα PM, ἐκκριφθέντα V, ἐκκριθέντα RC. — § 298 τὸ τέλος Lugd., τέλος rell. — § 301 ἀμυνόμενοι· ἀμυνάμενοι Dest. — § 302 αὐτοῖς· αὖθις Hlw. — § 306 πέμπτῃ καὶ εἰκάδι· εἰκοστῇ VRC. — § 308 πρὸς — ᾤδουν· *sed inconsulta suarum virium infirmitate secundis Romanorum rebus excitati prona in tumultum voluntate pendebant* Lat., *cum — multo autem amplius prosperioribus Romanorum successibus per invidiam commoverentur* Heges. — § 308 τῇ — ἀσθενείᾳ MLVRC, τὴν —

ἀσθένειαν PA. — § 308 *ᾠδουν* PA, *ὠρρώδουν* MRVC, *διώδευον* L. Locum non expedio. Nota hiatum. — § 309 *εἰ* M, *ἀεί* LVRC, om. PA. — § 313 *ὑπό* Bk., *ἀπό* vlg. — § 313 *τινας· τούς* P. — § 315 *ἑβδόμῃ* codd. add. *ἐπράχθη*, om. Bk. — § 316 *διακαρτερούντων· καρτερούντων* PAML. — § 322 *ἀληθεύειν· μὴ ἀληθεύειν* Lugd. — § 322 *παρεσκεύαζε· εὐτρέπιζε* L. — § 324 *πέμπτον καὶ δεκάτου· πεντεκαιδεκάτου* Cardwell. — § 325 *Καλουάριος* PAL, *Κερεάλιος* MVC, *Κερέλλιος* R, *Calvarus* Lat. — § 326 *μέσῃ τῇ πόλει· μέσῳ* P. — § 329 *παρὰ τὴν πολιορκίαν* Nr., *περὶ τὴν πολιορκίαν* VRC, *ἐκ τῆς πολιορκίας* PAML, *ἐπὶ τῆς πολιορκίας* Ns. — § 329 *κάταντες· ἅπαντες* add. PAML. — § 331 *μὴ πεσεῖν* Lugd., *πεσεῖν* rell. — § 332 *παρῆκαν* C, *παρῆσαν* L, *παρεῖσαν* rell. — § 332 *εὔθυμοι· ἕτοιμοι* VRC. — § 333 *ἦν· ὃς ἦν* MVRC. — § 337 *καὶ κατά* VRC, *καί* PAML. — § 340 *τῆς πόλεως μυχούς* add. MVRC. — § 341 *ἄρτι* acc. ex MVRC. — § 342 *ἐπιτηδείων· τῶν ἐπιτηδείων* Lugd. — § 343 *πάντων· πάντων τῶν πύργων* M, *τῶν πύργων* VRC. — § 345 *δέ* VRC, *οὖν* PAL, *γοῦν* M. — § 346 *τιμωρίαν· σωτηρίαν* PA, *poenam* Lat. — § 346 *ἐπιπέμπει* PAML, *ἔτι πέμπει* VRC. — § 348 *ἐνεῖναι· εἶναι* PL. — § 351 *τοῦ πολεμίου πλήθους* PAML, *τοῦ πολέμου πληθούσας* VRC. — § 352 *ἔγγονος* PAL, *ἔκγονος* MVRC. — § 354 *ὀκλάσαι* VRC, *κλάσαι* Lugd. quod verum videtur, *κολάσαι* PAML. — § 354 *ἄπειμι* VRC, *εἶμι* PAML. — § 356 *clamabant certe plurimum ingemiscere patrias leges ubi sunt quae Iudaeis deus annuit, quibus mortem contemnentes animas indidit* Lat. — § 356 *καὶ κατηφῆσαι* MVRC, *καὶ κατεψήφισε* L, *οὓς κατέφησεν* PA. Vexatus locus est. — § 357 *δοῦλος* L, *δοῦλον* rell. — § 359 *κλέους· νόμου* VRC. — § 363 *ἠλλάχθαι* VRC, *διηλλάχθαι* PAML. — § 363 *φησίν· φήσει* Huds. — § 364 *πόσῳ· πολύ* PAML. — § 365 *καλόν· γάρ* add. MVRC. — § 366 *βέβαιον· βίαιον* VRC. — § 366 *ἐπιστήσομεν* PAM, *ἐπιτιμήσομεν* VC, *ὑποτιμήσομεν* R, *ἐπιθήσομεν* dubitanter Herw. — § 368 *ἀγεννέστατον* LRC, *ἀγενέστατον* PAMV. — § 370 *προνοίας· προθυμίας* L. — § 371 *δίδομεν· διδῶμεν* Ns. — § 372 *δημιουργεῖται* RC, *δημιουργούμενα* V, *δεδημιούργηται* PAML. — § 374 *ἐκτινύντων* L sec. man., *ἐκτιννύντων* PAM, *ἐκτινόντων* LC,

ἐκτεινόντων VR. — § 374 *οὐρανοῦ· οὐράνιον* P. — § 375 *σκοτιώτερος* LVRC, *σκοτεινότερος* PAM. — § 375 *ἐγγόνους* PAL, *ἐκγόνους* MVRC. — § 375 *πατέρων* Haverk. Bk., *θάτερον* VRC, *τῶν πατέρων* PAML. — § 376 *τοῦτο· τοῦτο ὅ* Dest., deinde distinxit *θεῷ, τοῦτο*. — § 376 *τῷ σοφωτάτῳ — νομοθέτῃ· τῶν σοφωτάτων — νομοθετῶν* Dest. — § 378 *τῶν τοιούτων· τούτων τῶν* VRC. — § 382 *ἐπεύχομαι* VRC, *εὔχομαι* PAML. — § 382 *εὐθύμως* VRC, *εὔθυμος* PAML. — § 382 *μεῖζον — παραμύθιον* VRC, *μείζονα — παραμυθίαν* PAML. — § 384 *πλήξων· καταπλήξων* VR, *αὐτίκα μάλα πλήξων* Nr. — § 385 *κυκλωθέντα· κατακυκλωθέντα* MVRC. — § 386 *παρείθησαν* MVRC, *παρεῖσαν* corr. A, *παρῆσαν* PAL. — § 389 *ἄδικον — σωθῆναι* eiicit Dest. — § 392 *τὸν τῶν· τὸν* ML, *τῶν* PAVRC. — § 392 *διά* VRC, *ὑπό* PAML. — § 393 *τῷ στρατηγῷ· τοῦ στρατηγοῦ* PAL, *τὸν στρατηγόν* corr. A, *τὸ στρατήγιον* Hlw. — § 394 *τούς* MC, *τῶν* rell., *τόν* Ns. — § 396 *ἐξαιρέτως* PAM, *ἐξ ἀρετῆς* LVRC. — § 396 *ἀναμιμνησκόμενον* PAML, *ἀναμιμνησκομένῳ* VRC. — § 396 *οὐ πάλαι* VRC, *πάλαι* PAML. — § 396 *ἐχθρῶν* R, *ἐχθρόν* rell., *hostium* Lat. — § 396 *ὁρῶντα* PML, *ὁρῶντι* AVRC. — § 398 *πολλῆς* VRC, *πάσης* PAML. — § 400 *αὐτὸ μόνον· αὐτόμολον* PAL, *αὐτὸ μόνον* mg.L, *αὐτὸν μόνον* MVRC. — § 400 *μή* MLVRC, *εἰμί* PA. — § 400 *ᾔδειν· οὐκ ᾔδειν* MVRC. — § 401 *τί γάρ*; excidisse videtur mentio propinquae Neronis mortis, Ns. — § 401 *σοῦ· τοῦ* Dest. — § 402 *κατασχεδιάζω· κατασχεδιάσω* PAML. — 404 *ὑπήγετο· ἠπείγετο* PC. — § 405 *περὶ αἰχμαλωσίας· αἰχμαλωσίαν* PAL. — § 405 *λῆρος εἴη· ληρήσειε* Dest. — § 405 *διακρουομένου· διακρουόμενον* L, *διακρουσομένου* MVRC, *διακρουόμενος* PA, quod mavult Dest. — § 407 *περὶ τῶν· καὶ περὶ τῶν* Ns. — § 409 *ἐποικουμένην· οἰκουμένην* PAML. — § 410 *εὐφημίας· φιλοτιμίας* VRC. — § 410 *καὶ κατ'· κατ'* Dest. — § 411 *ἐξέλυσεν· ἐξένευσεν* Nr. — § 412 *τὸ δέκατον δὲ καὶ πέμπτον· τὸ δὲ πεντεκαιδέκατον* Cardwell. — § 413 *καύματος* MVR, *ἐκκαύματος* C, *καυμάτων* PAL. — § 413 *παράλιος·* an *παραποτάμιος* ? Nr. — § 414 *πόλεων* V, *πολεμίων* rell. — § 416 *πόρον· πόντον* MVR. — § 417 *ὡς ἀφύλακτον· ἀφύλακτον* PAML. — § 419 *ὀρθίῳ· ῥοθίῳ* PA. — § 421

τύπτων δέ· τύπτων τε Ns. — § 421 *ἐναντίος· ἀντίος* VRC. — § 421 *ἀνακόπτων* MVRC, *ἀναπέμπων* PAL. — § 421 *ἐρημίας* corruptum, Ns. — § 423 *πρὸς ἀλλήλαις* MVRC, *ἀλλήλαις* PAL. — § 424 *ποι· που* VRC, deest PAML. — § 424 *πόλεως· φερομένων τῶν βελῶν ἐκκλίνειν* add. LV repet. ex § 287. — § 428 *οὕτως* om. PA. — § 430 *τῆς Ἰόπης* delet Hlw. — § 433 *αὐτομάτη* MLVRC, *αὐτοματί* PA. — § 436 *ἐδημοσιεύθη* MVRC, *ἐδημεύθη* PAL. — § 436 *οἱ δ' ἀδελφούς* om. PAL. — § 438 *ἄμεινον* inser. Nr., *πλέον* PAML. — § 440 *τό γε μήν· τὸ μέν γε* Dest. — § 440 *ἑτέρων* om. PAHeges. — § 440 *τῶν κακῶν· νέων κακῶν* Dest. — § 440 *αὖθις· ἄλλων κακῶν αὖθις* Ns. — § 442 *τῶν Ἱεροσολύμων· τοῖς Ἱεροσολύμοις* PAML. — § 445 *πανταχόθεν· πάντοθεν* L. — § 445 *τούτους* Ns., *τούτου* PA, *τούτοις* MLVRC. — § 449 *ἀκροβολιούμενοι· ἀκροβολιζόμενοι* codd., *ἀκριβολογιζόμενοι* L. — § 450 *ὀνόματι* VRC, *ὄνομα* PAML. — § 450 *Σαφάτου*, cf. supra II § 599, Vit. 66. 134 *Σαπφία*. — § 451 *ἀπαρασκεύων* VRC, *ἀπαρασκευάστοις* PAML. — § 452 *πρός* om. PAML. — § 452 *πέντε· πεντήκοντα* Huds. — § 453 *τοῦτο· διὰ τοῦτο* Dest. — § 457 *τῷ δήμῳ* VR, *τοῦ δήμου* PAMLC, *ὑπὲρ τοῦ δήμου* Hlw. — § 459 *ὁμοφρονοῦντα* PAML, *ὁμονοοῦντα* VRC. — § 461 *συμμενεῖν·* futurum Df. est. — § 461 *τἄλλα· πολλά* PAM, quod placet Herw. — § 464 *ὑπώρειος* PAL, *ὑπόρειος* LVRC. — § 464 *πάντοθεν· πανταχόθεν* M. — § 469 *φάλαγγας* PAMLV, *φάλαγγα* RC. — § 471 *στάς· ἔλεξεν ὧδε* add. PA. — § 472 *πρὸς τίνας* Bk., *καὶ πρὸς τίνας* vlg. — § 473 *εἴπω* VRC, *εἴπωμεν* PAML. — § 475 *παρατάξεται· παρατετάξεται* ? Nr. — § 475 *γε* Dest. *τε* vlg. — § 477 *παραιρεῖται τὰ ἐλαττώματα* om. PA. — § 478 *μάχιμον· ἀμήχανον* Dest. — § 478 *παρατάξασθαι* MVRC, *τάξασθαι* PAL. — § 479 *ἀπονοίας πάθη* MVRC, *καὶ ἀπόνοια καὶ πάθη* PAL, *καὶ ἀπόνοια, πάθη* Ns. — § 479 *κατὰ μὲν τάς· καὶ τὰ μὲν τῆς* PAC. — § 479 *εὐτυχήμασιν* LVR, *ἄλλοις εὐτυχήμασιν* PAMC. — § 480 *τίθεσθαι· προτίθεσθαι* MVRC. — § 482 *ἐμοί* LV, *ἐμοῦ* PAMRC. — § 483 *αἰσχύνοισθε* Lugd., *αἰσχύνεσθε* PALVR, *αἰσχύνησθε* MC. — § 487 *τὸ πεδίον· τοῦ πεδίου* Huds. — § 490 *τοὺς δὲ* MVRC, *τῶν δέ* PAL, quod Ns. recepit ac proinde correxit *ἀθρόων*. — § 490 *ἐμπηδῶν· πᾶσι*

δέ LLat. Heges., πάλιν δ' ἐμπηδῶν P, ἐμπηδῶν πάλιν δὲ AMVRC. — § 491 τὸ τεῖχος PAMLV, ἀλλήλους RC. — § 492 πάλιν om. RC. — § 492 πλέον· πολεμεῖν Dest. — § 494 ἦν fortasse spurium, Ns. — § 495 διαφυγόντες· διεκφυγόντες P. — § 496 διαλλάξει M, διαλλάσσει rell. — § 497 καθηγεῖται· κατέθει LV. — § 498 ὑπέμεινε· ὑπέμενε LVC. — § 498 οἱ μὲν περί LVRC, οἱ περί PAM. — § 499 προσπίπτειν· προσμένειν L, om. C, *natando assequi* Lat., unde προσνεῖν Dest. — § 501 φόνου Huds., πόνου codd. — § 504 ἐκώλυσεν Lugd., ἐκέλευσεν AMLVRC, προσέταξεν P, cf. § 535 et 540. — § 505 ἐπί· ὡς ἐπί P. — § 508 καὶ τὸ μὲν RC, τὸ μέν γάρ P, τὸ μέν γε AM, τό γε μήν LV. — § 508 ἀπᾴδει PA, ἀποδεῖ MLVRC. — § 509 τέμνεται — Ἰορδάνου om. PA, cf. Praef. Ns. p. XXXIV. — § 511 ἐτύμως Huds., ἑτοίμως codd. — § 513 παλαιοί· πάλαι VRC. — 514 τῷ A, πλούτῳ P, τὸν πλοῦτον rell. — § 515 κόπτει· διακόπτει Ns. — § 515 διεκπαίει PAML, διεκτέμνει VRC. — § 516 πᾶν· πᾶσαν MVRC. — § 517 καρύαι· καὶ ῥοιαί L. — § 517 ἔνθα susp. Dest. — § 519 αὐτοῖς· τοῖς δένδρεσιν suppl. Hlw. — § 519 γονιμωτάτη· ποτιμωτάτη VRC. — § 521 ἐπεὶ γεννᾷ· ἐπιγεννᾶν PAL, ἐπεὶ γεννᾶν Dest. — § 521 κατά· παρά Lugd. — § 522 οὖν acc. ex Lugd. — § 522 ἐνῆν LVRC, ἦν PAM. — § 524 ἐκπεριπλέοντες· ἐμπεριπλέοντες AML. — § 524 παραξύοντες MVC, παροξύνοντες PAL, παροξύοντες R. — § 525 τολμῶντες· δοκοῦντες PAML. — § 526 ἐπικαταπηδῶντες VRC, ἐπιπηδῶντες PAML. — § 526 εἷλον MVRC, ἐβύθιζον L, ἦλθον PA, ἡλόων vel συνηλόων Dest., qui huc refert Heges.: *aut concursu navium protererantur.* — § 527 ἀνανέοντας Cob., ἀνανεύοντας vlg. — § 528 ἐκκλειόμενοι MVRC, ἐκχεόμενοι PAL, ἐκκυλιόμενοι Lugd. — § 529 μέν om. A. — § 530 ἐκκαιόμενοι· ἐγκαιόμενοι MLRC. — § 530 μίσους· μύσους Huds. — § 531 πεντακόσιοι· ἑπτακόσιοι PA. — § 533 πάντων· τούτων PAML. — § 534 καί R, κἄν PAVC, καὶ εἰ ML, κἂν εἰ Herw. mox recepto ex M ὁπλίζεσθαι post ἀφέντων. — § 535 προσελθοῦσιν PAML, προελθοῦσιν VR, παρελθοῦσιν C. — § 538 ἐν· ὡς ἐν Hlw. Ns. Dest. — § 541 ὅτι VRC, εἴ τι PAML. — § 542 ἦσαν Lugd., ὡς rell. —

Libri IV § 1 κατειληφότων· κατοικούντων L. — § 2 Σωγάνη MVRC, Σώτανις PAL, cf. II § 574, Vit. § 187, 265. — § 2 ἐκ τῆς Γαυλανίτιδος· ἐκ spurium, Ns. — § 3 ταύτῃ· ταύτης Nr. — § 3 Δάφνης· Δάνης Relandus, cf. Ant. VIII § 226. — § 4 Σωγάνην καὶ Σελεύκειαν· Σωγάνης καὶ Σελευκείας dubitans Ns. — § 4 ὑπό L, παρά MVRC, ἐπί PA, περί Dest. — § 6 πλευρά A, πλευράν rell. — § 6 τῆς δυσχωρίας· τὰς δυσχωρίας Ns. — § 7 πεπύκνωντο PAM, πεπύκνωνται LVRC. — § 7 κατέτρεχεν PAM, κατατρέχει LVRC. — § 8 ὑπέρ· ὑπ' Ns., περί Dest. ex § 74. — § 9 δύσμαχον C, δυσμήχανον rell. — § 10 οἱ μάχιμοι Ns., μάχιμοι vlg. — § 11 ἐπιτηδείων· ἐπιτήδειος VRC. — § 12 καθίστησι PC, καθίστη rell. — § 13 στρατόπεδον MVRC, στρατόπεδα PAL. — § 13 τὸ κατ Lugd., τὸ μὲν κατ' rell. — § 13 ἐφ' οὗ· ἔχον acute Dest., sed reliqua laborant. — § 13 τὸ πέμπτον καὶ δέκατον, *ubi et quintadecima legio nec non et quinta contra mediam civitatem operabatur* Lat., τὸ πεντεκαιδέκατον Cardwell. — § 13 κατὰ μέσην· τὰ κατὰ μέσην Ns. — § 20 ἐρειφθέντων AM, ἐρριφθέντων PL, ῥιφθέντων VR, ῥιφέντων C, cf. Herw. Mnem. 1893 p. 256. — § 20 ἐπαλαλάζοντες· ἐπαλαλάξοντες R, ἐπαλαλάξαντες A. — § 22 τρέπονται mg. PA, τρεπόντων codd. — § 22 πόλεως· add. καί mg. A. — § 24 αὐτήν MLC, αὐτῆς PAVR, αὐτάς Ns. — § 25 μέρη· μέρει Lugd. — § 25 κατελαμβάνοντο· κατεβλάπτοντο ? Hlw. — § 26 τέγῃ· στέγῃ PAM. — § 27 πλέα ἦν· πλῆθος L. — § 28 ἀπὸ πιπτόντων Herw., ἀποπιπτόντων PAL, ἀποπίπτοντες MVRC. — § 31 κατερειπομένην· καταρριπτομένην PA. — § 33 οὖν οὔτε MVRC, οὖν οὐκέτ' PALDest. — § 33 οὔτε· οὐδέ Dest. — § 34 καὶ τὰς πανοπλίας· ταῖς πανοπλίαις LVRC, quod probat Hlw. inserto φράξασθαι κελεύσας. — § 34 ἐνυφίσταται· ὑφίσταται P. — § 34 ταῖς ὁρμαῖς PAL, τὰς ὁρμάς LVRC. — § 39 ἐννοίᾳ Bosius, ἀνοίᾳ codd., ἀγνοίᾳ Dest. — § 40 παλίμπους — περιίσταται Ns. ex Lpr. m., δαπανᾷ δ' ἡ τύχη τι καὶ παρίσταται PAM, ἡ γὰρ παλίμπους τύχη περιίσταται VRCMmg., *iterumque habeat fortuna regressum* Lat., *etsi experta virtus praeminere soleat in bello, solet tamen aliquid licere casibus* Heges. cf. Praef. Ns. p. XXXIV. — § 42 εὐτυχήμασι· *et ille vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus*

in rebus quoque infeliciter gestis, ut idem scilicet maneat rectis consiliis peccata restituens Lat., ἀτυχήμασι Lowth. Huds. — § 42 ὁ κἄν· ὃς κἄν Dest. — § 42 ἵνα μένῃ· διαμένει Dest. — § 43 ὑμῖν Herw., ἡμῖν vlg. — § 44 ἄν L, ἄγαν PAMVRC, γ' ἄν Dest. — § 44 ἀναφεύγοντας· ἀναφυγόντας Df. — § 45 τῆς ὁρμῆς del. Bk. — § 47 τιμωρήσεσθε· τιμωρήτετε Lugd. — § 49 μεγάλως· μεγάλῳ Dest. — § 50 ἐλπίδα· ἐλπίδας PAM. — § 51 παραρρηχθέντα Herw., περιρρηχθέντα vlg. — § 52 ἐπιχωννύντων MVRC, ἐπιρρωννύντων PAL, *construentibus* Lat. — § 52 εἰσβολῆς LVRC, προσβολῆς PAM. — § 53 ἐνδείᾳ Lugd., ἐν ἐνδείᾳ vlg. — § 57 πολλῆς οὖν πληθύος — συνειλεγμένης propter hiatum Ns. — § 58 παρακλήσεως· παρακλήσει L. — § 58 πολλούς· πολεμίους Dest. — § 58 προυκαλεῖτο Dest., προσεκαλεῖτο PAMVRC, συνεκαλεῖτο L. — § 64 προσελθόντων· πρὸς ἔργῳ ὄντων ? Hlw. — § 64 οἱ δέ PAM, ἐλθόντες δ' οἱ LVRC. — § 64 πέντε Lugd., καὶ πέντε vlg. — § 64 τῶν λίθων LVRC, λίθους PAM. — § 64 ἀποπηδῶσι· ὑποπηδῶσι codd., ὑπεκπηδῶσι Ns. — § 65 κατηρείπετο PAL, καταρρίπτεται M, καταρίπτεται VRC, fort. igitur κατερείπεται scribendum, Ns. — § 67 εἰσπεπαικότων PAL, εἰσπεπτωκότων MVRC. — § 68 πολὺ τοῦ Lugd. πολλοῦ rell., πολλὰ τοῦ Ns. — § 69 τρίτης καὶ εἰκάδος C, τρίτῃ καὶ εἰκάδι rell. — § 70 παρ' αὐτόν Lugd., παρ' αὐτῶν rell. — § 70 ἀπόντα MC Lugd., ἀπόντος rell. — § 70 εἰς τήν· τήν L. — § 74 et 75: *erat autem saxosus et accessu difficillimus vertex in immensum editus et undique circum hostium multitudinem praeceps, unde Romanos ad se adeuntes alios telis et praeterea saxis devolutis ulciscebantur Iudaei,* Lat. γρ. καὶ πάντοθεν ὑπὸ πλήθους περιειλημμένη κρημνοῖς mg.P, εὕρηται καὶ οὕτως· καὶ πανταχόθεν ὑπὸ πλήθους περιειλημμένη κρημνῶν mg.M. — 74 πλήθους L, βάθους rell. — § 74 κατέγεμε spurium, Cardwell. — § 75 τούς τε ἄλλους Huds., τοῖς τε ἄλλοις vlg. — § 75 πέτρας C, πέτραις PAMLVR. — § 76 καὶ πλάγια· ἢ πλάγια Dest. — § 81 στραταρχήσαντος MVRC, τετραρχήσαντος PAL, quod Ns. probat Praef. p. XXVII, cf. Ant. XVII § 29, Vit. § 46 et 179, Bell. Iud. II § 421. — § 82 οὐδὲ γάρ· τότε γὰρ οὐδέ VRC, τότε γὰρ οὔτε PAM, οὔτε γάρ L. — § 82 ἕκαστος τότε MVRC,

ἑκάστοτε PL, ἕκαστός τε A. — § 84 παρεισεφθαρμένον· παρεισφυομένου Lugd. — § 86 ἔφοδον· δύναμιν L. — § 88 ἐπιτηδείων A, πολεμίων PL, πόλεων MVRC. — § 88 ὑποθρέψειν· ἐπιθρέψειν Nr. — § 92 τὸ μὴ αἴτιον acc. ex M. — § 96 ἀφειδῆ· ἀφειδῶς Lugd. — § 96 γνώσεσθαι AM, γνωσθήσεσθαι PLVRC. — § 96 παιδιὰν ἐσόμενον Huds., πιεζόμενον PAMVRC, παιζόμενον L, *moenia sua ludum fore* Lat. — § 98 ἀπειθοῦντας· ἀπιστοῦντας AMLVRC. — § 101 δρασμοῦ spurium Dest. — § 102 ἐθῶν· νόμων ed. princ. — § 102 πρέπειν Df., πρέπει vlg. — § 104 τῷ τῶν — ὀλέθρῳ Lugd., τὸν τῶν — ὄλεθρον rell. — § 104 Κυδυσσοῖς· diversae formae inveniuntur supra II § 459 et Ant. IX 235. — § 105 ἐφόδιον Lugd., ἐφόδια vlg. — § 107 φόβοις· οἱ συνεξελθόντες εἵποντο add. C, εἵποντο add. Cocc., φόβοις καὶ συνεξελθόντες εἵποντο Hlw. — § 108 ἐγγύς· ἔγγιον Herw. — § 110 συγγενῶν VRC, γυναικῶν PAML, *propinquos* Lat. — § 110 ἱκετεύουσαι PAML, ἱκετεῦσαι VRC, quod placuit Hlw. — § 112 διαδιδρασκόντων· διαδράντων L. — § 112 ἢ τάχους· *cito* Lat., quod ducit ad ᾗ τάχος, Dest. — § 113 γενεῶν· τέκνων καὶ γυναικῶν L, *coniugibus* Lat., γρ. μετὰ γυναικῶν mg. AM, μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ γενεῶν Hlw. — § 113 προελθόντες Ns., προσελθόντες vlg. — § 118 φόβῳ Cob., ἐν φόβῳ vlg. — § 118 συνανελεῖν Df., συναπολεῖν PAMLR, συναπελθεῖν VC. — § 119 κἄν Bk., καί vlg. — § 119 δέει κολάσεως· δίχα κολάσεως aut δέει κολάσεως ἤ Dest. — § 123 ἀκμάς· αἰχμάς VRC. — § 126 καταληφθεῖσιν PMVRC, καταλειφθεῖσιν AL. — § 128 μέν expunxit A, secl. Bk. — § 131 ὅσον PAML, ὅσοι VRC. — § 132 ὁμονοούντων· μὴ ὁμονοούντων V. — § 132 λαοί exp. A. — § 132 ταὐτά· add. φρονοῦντας καί Exc. Peiresc. — § 132 λῃστείαν· λῃστείας LExc. Peiresc. — § 134 χώραν· ἐξῄεσαν add. M. — § 134 πορθουμένοις· ὁμοφύλοις P. — § 134 Ῥωμαίοις· Ῥωμαίων LExc. Peiresc. — § 137 ὃ — ἐβάπτισεν LExc. Peiresc., οἳ — ἐβάπτισαν rell. — § 137 καί· κἄν Nr. — § 137 στάσιν· σπάνιν Dest. — § 137 λιμόν· λοιμόν Dest. — § 139 οὐ μόνον· οὐχ Dest. — § 140 δυνατώτατον MVR, δυνατωτάτων PALC. — § 143 ᾤοντο· ᾤοντο τό P. — § 145 συνειλημμένους· εἰργμένους LCExc. Peiresc. mg. PAM, συνειργμένους Hlw. — § 146 παρανομή-

ματι — πρόφασιν· fingebant autem huius immanissimi seeleris causam Lat. — § 146 *ἐπί* C, *ἐν* vlg. — § 146 *μεγάλην* VC mg. M, *μεγάλως* PAMRL. — § 146 *ἐπεψεύδοντο* Df., *ἀπεψεύδοντο* vlg. — § 146 *πρόφασιν· προφάσεις ἀνέπλαττον* PAM, quod non displicet Herw. — § 146 *καθ' ὅλον* LCExc. Peiresc. Lat., *κατ' ὀλίγον* PAMVR. — § 154 *ἐπιβουλῆς· ἐπιβολῆς* Ns. — § 155 *ἀρχιερατικῶν· ἱερατικῶν* VR. — § 155 *Ἐνιαχείμ· ἢ Ἰακείμ* Lowthius, *Ἐλιακείμ* Relandus. — § 155 *οὐκ ἐξ ἀρχιερέων· ἀνάξιος ἀρχιερεύς* C. — § 158 *ὥσπερ* P, *ὡς* rell. — § 161 *ἀλλ' οὐχί* LLat., *ἄλλους* PAMVRC, quod mavult Dest. — § 161 *κάκιστα τῶν· κάκιστ' αὐτοὶ τῶν* Dest. — § 161 *ἔργων* PALat., *ἔργων καί* rell. — § 163 *τοσούτοις· τοιούτοις* V. — § 163 *ἄγεσι· doloribus* Lat. (*ἄχεσι*). — § 164 *μηδ'* Dest., *μήθ'* PAML, *μηκέτι* VRC. — § 164 *εἰ δὲ δή* MVRC, *εἰ δεῖ μή* PA, *εἰ δὴ μή* L, *ἤδη δή* Dest. — § 164 *εἰμί ibo* Lat., *εἶμι* Dest. — § 167 *ἐπεστρέψατε· ἐπετρέψατε* R, *ἐπεθρέψατε* Nr. — § 167 *συγγενῶν· εὐγενῶν* Dest. — § 169 *ἀκαταιτιάτους ἀκρίτους* LVRC, *ἀκαταιτιάτοις ἀκρίτοις* PAM. — § 170 *κρατιστεύοντος* PAM, *κρατίστου* L, *κρατίστου ὄντος* VRC. — § 173 *περιμενεῖτε· περιμένετε* VRLat. — § 174 *ἀναμνησθήσεσθε* VRC, *ἀναμνήσεσθε* PAML. — § 174 *ἐπ' αὐτούς* PAL, *ἀπ' αὐτῶν* MVRC, *ἐπ' αὐτῶν* Herw. — § 179 *ἡττήσασαν· ἡττηθεῖσαν* LC, *στρατηγήσασαν* Nr., coll. § 297. — § 180 *ἐκείνοις· ἐκείνων* C, prob. Herw. — § 183 *γεννηθέντας· γενηθέντας* Ns. — § 184 *καὶ γὰρ ἄν· καὶ γάρ* L. — § 184 *ἑτύμους* ML, *ἑτοίμους* PARCV. — § 184 *ἡμῖν· ἡμῖν ὁμοίως* Lugd. prob. Df. — § 188 *τὸ — γενέσθαι* inser. Herw. — § 188 *χρήσονται* Ns., *χρήσαιντο* vlg. — § 189 *προσβαίνωμεν· προβαίνωμεν* LC. — § 190 *καταλελύσονται* Cob. Mnem. 1856 p. 398, *καταλέλυνται* vlg. — § 192 *οὔτε τοῦ· οὔτε με τοῦ* Herw. — § 193 *παρεκρότει* L, *παρακροτεῖ* rell. — § 193 *εἰς ἔσχατον* Lugd., *εἰς ἐσχάτην* vlg., *ἐσχάτην* Dest. — § 193 *ἐλπίσαντας· ἀπελπίσαντας* Dest. cf. V § 354, cum Lugd. rec. m. — § 194 *προῃρεῖτο· προῄρητο* MVR. — § 198 *τῶν μέν· τῶν μὲν οὖν* P. — § 202 *ἐναντίους* LVRC, *ὑπεναντίους* PAM. — § 204 *ἐνδοτέρω* PAM, *ἐνδότερον* LVRC. — § 205 *προηγνευκός* RMcorr., *προηγνευκώς* LVC, *προηγνευκότα* P, *προηγνευκότας* A. — § 207 *ἀφεθέντες* MVRC, *ἐφεθέντες* PAL. —

§ 212 ἅπαντας MVR, ἅπαντα PALC. — § 213 ὅλοις MLVRC, ὅπλοις PA. — § 214 ἐπιθεμένους LVRC, ἐπιτιθεμένους PAM. — § 215 παρ' αὐτούς Dest., παρ' αὐτοῖς vlg., *culpa sua* Lat. — § 218 κατὰ τάχος· διὰ τάχους Lugd. — § 218 φυλάττειν acc. ex Lugd. — § 219 ἀόπλοις V, ἀνυποπτοτέροις L, ἀνοπλοτέροις PA, ἀνόπλοις MRC. — § 220 ἢ τῷ λόγῳ τοῦ ζῆν· εἴ τῳ λόγος τοῦ ζῆν Hlw. — § 221 θαλπομένους· ὑποθαλπομένους Suid. — § 223 δὲ ἀεί VRC, δέ γε PAM, δέ L. — § 223 τὸ ἐλεοῦν PAML, ἐλέους VRC, *pars misericordiae* Lat. — § 226 ἠπόρουν Bk., ἠποροῦντο vlg. — § 227 σύντονον MVRC, σύντομον PAL. — § 227 ἐπιβουλῆς· ἐπιβολῆς Ns. — § 231 τὰς παρατάξεις Nr., εἰς τὰς παρατάξεις vlg. — § 235 παιδί· παισί Hlw. Ns. — § 236 φύλακας VRC, φρουρούς PAML. — § 236 ἀπέκλειέ τε Df., ἀποκλείεται PAMVR, ἀποκλείει LC, ἀποκλείει τε Dest. — § 238 ἀντικρύ· ἄντικρυς αὐτῶν codd. — § 239 παρεῖναι γάρ L, παρεῖναι γὰρ οὖν A, παρεῖναι γοῦν PMVRC. — § 241 θύματα, *ludibria* Lat., ἀθύρματα Huds., λύματα Lowth., φθάρματα Nr. coll. V § 443. — § 241 χώρας MVRC, πόλεως PAL, πλήθους Dest. — § 241 οὐσίας· θυσίας PAL. — § 243 ὑμᾶς Lugd., μέν vlg. — § 243 συνασπίζον A, rell. add. αὐτοῖς συνασπίζον, αὐτὸς γοῦν Bk., συνασπίζοντας Hlw. Dest. — § 244 ἀπορῶ· ἀπορεῖν L, ἀπορεῖν παρέστη Ns. — § 245 τὸ ψεῦδος VRC, τοῦτο ψευδοῦς PAML. — § 248 προσεπωλοῦμεν Herw. προσπωλοῖμεν Lugd., προσπωλοῦμεν PAMVRC, προσπολεμοῦμεν L. — § 250 κατ' ἐμαυτόν LVRC, καθ' ἑαυτόν PAM. — § 250 θανάτου· θατέρου Dest. — § 254 νῦν δ'· νῦν δέ γ' Dest. — § 254 ὅτε Hlw. Bk., ὅτι vlg. — § 257 δυσθανατώντων LC, δυσθανατούντων rell. — § 257 ἓν μόνον λείπει Lugd., rell. add. κακόν. — § 258 συνεξαιρεῖν Df., συνεξαίρειν vlg. — § 259 προῃκίσαντο P, προσῃκίσαντο rell. — § 259 μηδὲ φωνὴν μηδὲ ἱκεσίαν· μηδὲ φωνῆς μηδὲ ἱκεσίας L. — § 262 ὑπό AMLVRC, παρά P. — § 262 παραγεννηθέντων AMV, παραγενηθέντων LRC, γεννηθέντων P. — § 264 συνεξαιρεῖν Hlw. Df., συνεξαίρειν vlg. — § 267 ἡμῖν· ὑμῖν Huds. — § 267 κρίνειν V, κρίνεσθαι rell. — § 267 δοκεῖ Lugd., δεῖ rell. — § 267 ἐπεμβαίνειν MVC, ἐπιβαίνειν PALR. — § 267 συμμένειν VRC, συμμένειν καὶ συνέρχεσθαι A, συνέρχεσθαι PML. — § 268 ἔργων

LVRC, ἔργῳ PAM. — § 270 πρὸς τήν C, τὴν πρὸς L, πρός rell. — § 276 διὰ τοῦτο — ἀτυχήσαντας VRC, διὰ τοῦτο ταχύναντες, ἵν' ὑμᾶς M, διαταχύναντες ἵν' ὑμᾶς PA, διὰ τοῦτ' ἀτυχήσαντες ἵν' ὑμᾶς L, *qui ob hoc adesse properavimus, ut vos liberos servaremus* Lat. — § 279 εἰ μὴ καί· εἰ μὴ κἀκεῖνοι Dest. — § 279 ὑμᾶς· ἡμᾶς PALDest. — § 279 Ἰδουμαῖοι· Ἰδουμαίους PALDest. — § 280 προπολεμήσωμεν· προπολεμήσομεν PC. — § 282 ὑμῖν Huds., ἡμῖν vlg. — § 284 ἠπόρηντο LVRC, ἠποροῦντο PAM. — § 285 μένειν· ἐμμένειν PAM. — § 288 τὸν θεόν· τὸ θεῖον L. — § 290 συσπειραθέντες L, συμπειραθέντες C, συστραφέντες PAMVR, *catervatam densatis* Lat. — § 290 ἀνέθαλπον Ns., ἀντέθαλπον vlg. — § 293 αὐτῶν· αὐτοῖς L. — § 293 κατειλημένον Bk., κατειλημμένον codd. — § 294 ἤ· μᾶλλον ἤ Herw. — § 297 αὐτός· αὐτός τε Herw. — § 300 διαλαθόντες MLVRC, διαλανθάνοντες PA. — § 302 ἐπί ed. princ., περὶ codd. — § 302 ἐκώλυεν ἄν Lugd., ἐκώλυσεν ἄν PAML, ἐκώλυσεν VR, ἂν ἐκώλυσεν C. — 302 ἔσπευδον C, σπεύδοντες rell. — § 304 συντάξεσθαι Bk., συντάξασθαι vlg. — § 307 ἐπεισχεομένους MLVR, ἐπιχεομένους PA, ἐπισχεομένους C. — § 309 εἰσπεπαικότας· εἰσπεπτωκότας MC. — § 309 ἀργά PA, ἄγαν MLVRC, *irrita* Lat. — § 309 ἀντωδύροντο Lugd., ἀντωλοφύροντο rell. — § 309 κινδυνεύοντος ἑκάστῃ PAML, ἐκινδύνευόν τε ἕκαστοι VRC. — § 310 φονεύειν del. Herw. — § 310 ὅπλοις PAMC, ἐχθροῖς LR, θυμοῖς VMmg. — § 312 τρόπος Bk., τόπος vlg. — § 312 δοκεῖν Df., δοκεῖ vlg. — § 314 περιτυχόντα· περιτυγχάνοντα C. — § 315 αὐτοῖς spurium Ns. — § 317 πεποιημένων PMVR, ποιουμένων ALC. — § 317 ἀνεσταυρωμένους L, ἀνασταυρουμένους rell. — § 317 καθαιρεῖν M, καθαίρειν L, καθελεῖν PAVRC, καταστέλλειν Dest. — § 318 αὐτῶν del. Herw. — § 320 τὰ κατά PM, κατά ALVRC. — § 320 διαφέροιντο R, διαφθείροιντο PAMLVC, διαφέροιεν Hlw. — § 321 ἤδη δὲ εἰ VRC, ἤδη δὲ A, εἰ δὲ δή P, εἰ δέ M. — § 321 ἐκεχείρωτο MLVRC, ἐχειροῦτο A, ἐχειρῶτο P. — § 321 τριβήν· διατριβήν Lugd. — § 321 πάντως ἂν ἢ διελύθησαν — ἤδη δὲ ἐχειροῦτο — ἢ πολεμοῦντες Ns. — § 323 περιέκοπτεν· περιέτεμεν LExc. Peiresc., περιέκοψεν C. — § 324 ἐκ· ἀπό LExc. Peiresc. —

§ 325 *στενάξαι· ἂν* add. C. — § 327 *προσθήσεσθαι* L, *προστεθήσεσθαι* PAMVRC. — § 330 *ἀνηροῦντο· ἀνήγοντο* LLat. — § 331 *κατακεκλεισμένων· καὶ κατακεκλεισμένων* Dest. — § 333 *εὐγενῶν* L, *νέων* add. PAMVRC, *καὶ νέων* Huds. Dest. — § 335 *προσαποσκευάζεσθαι* codd., *προσαποσκευάσεσθαι* ed. pr. *remotum iri* Lat. — § 336 *τὸ ἱερὸν — σκηνῆς·* acc. ex M et mg. PA. — § 338 *κεκλῆσθαι* PMVR, *κεκλεῖσθαι* ALC. — § 338 *ἀπίθανον* Cob., *πιθανόν* codd. — § 341 *ἀπολύσεως* MVR, *τῆς ἀπολύσεως* C, *ἅπαντες* PAL, sed. sec. Herw. *ἀπολύσαντες* A. — § 343 *τῶν τολμηροτάτων* LC, *τολμηρότεροι* R, *τολμηρότατοι* PAMV. — § 343 *τὴν ἀπόλυσιν* C, *ἀπόλυσιν* rell. — § 343 *ἀπό· ἐκ* A. — § 344 *τὴν ὕβριν* P, *ὕβριν* rell. — § 346 *ἀπὸ τῶν ζηλωτῶν* suspect. Herw. — § 347 *παραγενέσθαι* L, *παρατάσσεσθαι* rell. — § 348 *ἐμφυλίου· ὁμοφύλου* V. — § 348 *καταλύουσι· καταλύσασι* Lugd. — § 349 *τῷ κλεισθῆναι* Df., *τὸ κλεισθῆναι* vlg. — § 349 *καὶ μὴ δοθῆναι — εἴσοδον· εἰς εἴσοδον* PAMVRC, *καὶ τὴν εἴσοδον* L, *γρ. τὰς πύλας καὶ μὴ δοθῆναι μετὰ τῶν ὅπλων αὐτοῖς ἑτοίμην τὴν εἴσοδον* mg. P. — § 352 *πέρι,* Dest., *περί* vlg. — § 353 *δημότας· δημώτας* A, *δεσμώτας* MLint. — § 354 *παρὰ δόξαν* VR, *παράδοξον* PAMLC. — § 354 *ἀνεθάρρησε·* cf. Praef. Ns. p. XXX. — § 355 *οὐχ ὡς· ὡς οὐχ* Dest. — § 356 *τάχιον* Nr., *τάχιον καί* vlg. — § 361 *τιμωρούς* PAM, *τιμωρησομένους* L, *τιμωρουμένους* VRC. — § 362 *ὅτι* del. Dest. — § 365 *καὶ τῶν* VRC, *καί* PAML. — § 365 *δι' ἀγένειαν· διὰ πενίαν* L. — § 366 *σύμμαχον· συμμαχεῖν* M. — § 367 *ὁμονοήσειν·* add. codd. *ἡμῖν,* om. Lat. ed. pr. — § 367 *ἐν τοῖς· τοῖς* Herw. — § 368 *ἀκίνδυνον·* suppl. *ὂν* Hlw. — 369 *ὁρμήσειεν* corr. A, *ὁρμήσαιεν* PAMRC, *ὡρμήσαιεν* L, *ὡρμήσαμεν* V. — § 369 *αἴτιος· αἴτιοι* MVRC. — § 369 *ἀκμάζουσαν· ἐπακμάζουσαν* L, *ἔτ' ἀκμάζουσαν* Ns. — § 369 *ἐφ' ἑαυτόν* PL, *ἐφ' ἑαυτούς* M, *ἐφ' αὐτόν* A, *ἐπ' αὐτούς* VRC. — § 369 *ἐπιστρέψειν* Bk., *ἐπιστρέφειν* codd. — § 369 *ἐν τῇ· τῇ* Dest. — § 370 *ἀκονιτί* VRC, *ἀπονητί* PAM, *ἀκοντί* L. — § 371 *χρωμένων· τρυχομένων* Dest. — § 372 *λυσιτελέστερον·* add. *ὂν* Herw. Cob. — § 373 *ἕξειν* A, *ἄξειν* vlg. — § 374 *τῶν στοχαζομένων· τῶν στοχαζόντων* R, *τοῖς στοχαζομένοις* Huds., *τῷ στοχαζομένῳ* Dest. Nr. — § 375 *καὶ τήν·*

ὡς τήν Dest. — § 377 πολλοὶ γάρ Bk., πολλοὶ γοῦν L, πολλοὶ δέ PAMVRC. — § 380 ὡρμημένων MLVR, ὡρμωμένων PA, ὁρμημένων C. — § 384 νεκρῶν· ἀνῃρημένων Exc. Peiresc. — § 386 χρησμούς LExc. Peiresc., θεσμούς PAMVRC. — § 388 ἐνθέων Lugd., ἔνθα vlg. cf. Praef. Ns. p. XLIX. — § 388 καταφλέξεσθαι· γρ. κατενεχθήσεσθαι mg. P, καταφλεχθήσεσθαι LExc. Peiresc., καταφλεγήσεσθαι C, cf. G. Schmidt p. 466. — § 388 κατασκήψῃ· ἐγκατασκήψῃ PAML Exc. Peiresc. — § 389 τοὺς ὁμοίους· ὁμοίους Df. — § 391 δόλῳ C et fort. Heges., λόγῳ PAMLVR. — § 391 τολμωμένων· τετολμημένων Ns. — § 393 ἀντικαθημένων· ἀντικαθισταμένων PC. — § 394 προήρητο AM (sec. Herw.) προηγεῖτο VR, προῃρεῖτο PLC. — § 396 λείαν del. Dest. — § 396 ἄξουσιν PA, ἀνάξουσιν MLVRC. — § 399 κτήσεως· κτήσεων LExc. Peiresc. — § 400 κατειληφότες· προκατειληφότες LCExc. Peiresc. — § 401 ἠρεμοῦσαν· αὖθις ἠρεμοῦσαν C. — § 402 ἐξ οὗ MLLat. Exc. Peiresc., ἐξόδου PAVR, ἐξόδου ὅτε C, ἐξ ὅτου Dest. — § 402 πολίχνην PAM, καὶ πολίχνην LVRC. — § 404 ἀκμαίους· ἀκμαιοτάτους PAM. — § 405 προσφθειρομένων Cob., προσδιαφθειρομένων vlg. — § 406 λῃστρικόν· τὸ λῃστρικόν PVRC, spurium Ns. — § 406 συνενόσει· συννοσεῖ omisso mox γοῦν Herw. — § 412 ἀνίσταται VRC, ἐφίσταται PAML. — § 413 ἐλθών· ἐλθόντων PAVRC, ἐξελθόντων M. — § 415 ἤδη ὄντος· ὄντος ἤδη Ns. — § 415 κρίναντες ἠδόξουν· ἔκρινον ἄδοξον Herw. — § 418 δύνασθαι· acc. ex corr. A et Lat., om. PMLVRC, prob. Dest. cf. Praef. Ns. p. XXXI. — § 421 νέων· Ἰουδαίων PAM. — § 423 τόπον inser. Nr. — § 423 τοὺς μὲν φυγάδας· τὰς μὲν φυγάς Dest. — § 423 διέφθειρον· διέφθειρεν L, διέφερον Dest., ὑπεδέξατο vel simile quid Ns. — § 425 ξίφεσιν· ὀϊστοῖς L, *sagittis* Lat. Heges. — § 426 διακλείειν· διακωλύειν L. — § 427 τούς· τε τούς Ns. — § 427 διεκπαίοντες VRC, διεκπεσόντες PAML. — § 428 συναπολεῖσθαι AMLV, συναπολέσθαι P, συναποκλεῖσθαι R, συναποκεκλεῖσθαι C. — § 429 φθασάντων· μὴ φθασάντων R. — § 429 ἐκράτει· κρατεῖ Ns. — § 431 ἐξέσεισαν· ἐξέστησαν C. — § 431 γενόμενοί τε παμπληθεῖς· ἠτιμωμένοι δὲ παμπληθεῖ L. — § 432 τείχει τε καὶ πλήθει ed. pr., πλήθει codd. — § 432 τυγχάνουσα add. C. — § 433 εἰργομένοις· εἰργομένους PM. —

§ 433 *ἄβατον· ἀδιάβατον* Lint. — § 435 *ἀκουσίως — πλῆθος* L, *εἰς τὸν Ἰορδάνην πλῆθος ἑκουσίως* PAMVRCLat., *ἑκουσίως εἰς τὸν Ἰορδάνην πλῆθος* Dest., *πλῆθος ἑκουσίως εἰς τὸν Ἰορδάνην* Ns. — § 437 *οὐδὲν ἐλάττων· οὐδεμιᾶς ἐλάττων* Herw. — § 438 *τύχη· τῇ τύχῃ* L. — § 438 *καταλαβόμενος* ML, *καταλαμβανόμενος* PAVRC. — § 439 *ἐπιβήσας· ἐπιβιβάσας* LC. — § 439 *αἱρεῖ· ἀναιρεῖ* MVRC. — § 440 *περί* L, *κατά* rell. — § 440 *ἐν ἄλλοις ἀκριβέστερον* Nr., *ἐν ἀκριβεστέροις* vlg. — § 441 *μέλλοντας* om. P. — 443 *καταστησάμενος* L, *ἐγκαταστησάμενος* PAMVRC. — § 445 *πρόεισι* L, *πρόσεισι* rell. — § 448 *ἰδίας* AMVRC, *οἰκείας* PL. — § 451 *ἄντικρυς Ἱεροσολύμων·* hoc nota, cf. § 433. — § 452 *ψιλόν· ὑψηλόν* A. — § 452 *αὐτῆς* Huds., *αὐτὴν* L, *αὐτῇ* rell. — § 454 *περί· supra* Heges., *ὑπέρ* Dest. — § 454 *Σομόρρων* VRC, *Σομόρων* PAML, *sobara* Lat., *sobaros* Heges., *Γομόρρα* Cocc., *Ζωάρων* Weber. ad Heges. — § 455 *λίμνης· χώρας* A, om. P. — § 457 *περιέχει· παρέχει* Hlw. — § 458 *καὶ πολυφορωτέρους* om. PA. — 460 *τοῦ προφήτου· τινὸς προφήτου* LLat. — § 461 *ἐδωρήσατο* acc. ex Lugd. — § 462 *κεραμοῦν* Nr., *κεράμου* vlg. — § 462 *κἀπὶ γῆς· καὶ ἐπὶ γῆς* mg. A, *καὶ πηγῆς* PAL, *καὶ τῇ πηγῇ* M, *καὶ πηγῇ* VRC, cf. Praef. Ns. p. XXXI. — § 462 *χεάμενος* Cob., *χεόμενον* PA, *χεόμενος* rell. — § 463 *γονιμωτέρους· τε* add. PAM, *τούς* Dest. — § 463 *μενοῦσι* Ns., *μένουσι* vlg. — § 464 *προσχειρουργήσας* Lugd., *περιχειρουργήσας* R, *προχειρουργήσας* rell. — § 465 *τῆς· τοῖς τῆς* L., *τις τῆς* Nr. — § 465 *χρονιζόντων· νοτιζόντων* Dest. — § 466 *δαψιλέστερον* VC, *δαψιλεστέρως* PAML, *δαψιλεστέρων* R, *δαψιλεστέρῳ* Ns. — § 466 *τούτου δὲ τοῦ ὀλίγου· τῶν δ' ὀλίγῳ* vel *τοῦ δ' ὀλίγου*, Ns. — § 467 *ἐκτρέφει* itidem est in Lugd. — § 467 *πλέονα· πλέον* L. — § 468 *προσηγορίαις* Ns., *παρηγορίαις* vlg. — § 468 *λοιποῦ· Ὑβλαίου* vel simile quid Ns. — § 469 *κύπρον* PALVRC, *κύπειρον* M, quod probat Herw. — § 471 *εὔτονον* mg. PAM, *εὔγονον* codd. — § 472 *ἀνατολῆς· ἡλίου* add. L, cf. V § 84. — § 474 *σταδίους* acc. ex L. — § 475 *ἀλλά· ἀλλὰ γάρ* PAM. — § 476 *κουφότητος· παχύτητος* Huds., *στυφότητος* Dest. — § 478 *χρόας· χώρας* VR. — § 479 *μελαίνας* Bk., *μέλανας* vlg. — § 481 *καὶ χρήσιμος δέ· ἐπιτήδειος δέ ἐστιν* L. — § 484 *κατεφλέγη* L,

καταφλεγῆναι rell. — § 486 *πανταχόθεν* LC, *πανταχόσε* PAMVR. — § 486 *φρουρούς· φρουράς* VRC. — § 486 *τάγματος· συντάγματος* A. — § 490 *ὅλην* om. AL, prob. Herw. — § 490 *πάσας* Dest., *πᾶσαν* vlg. — § 490 *ἀφῄρηντο· πανταχόσε* add. A. — § 491 *ἔτη·* excidit *καὶ μῆνας ὀκτώ*, Ns. — § 493 *διαδράς· διαδιδράσκει* P. — § 493 *ἀνεῖλε· ἀνελὼν* P. — § 494 *Ἱσπανίας* MC et corr. A, *Σπανίας* PALVR. — § 494 *κατὰ μέσην ἐδολοφονήθη τήν* trsp. Ns. — § 496 *ἐπεσημηνάμην· ἐπισημαίνομαι* PAL. — § 497 *τὴν τῶν· τὴν κατὰ τῶν* Huds. — § 499 *περιπλεόντων· παραπλεόντων* Huds. — § 501 *ἔπλει* PLC, *ἀνέπλει* AMVR. — § 504 *ἧρχε* Lugd., *ἦχε* C, *εἶχε* rell. — § 507 *ἐν ἔθει ὄντες· ἐθίζοντες* L, *ἐνεθισθέντες* vel simile propter hiatum Ns. — § 507 *τοῦ φρουρίου* C, *τῷ φρουρίῳ* vlg. — § 509 *προσγινομένων· αὐτῷ* add. Lugd. — § 510 *προσεφθείροντο* Cob., *ἐφθείροντο* vlg. — § 510 *δημοτικῶν οὐκ ὀλίγων· δημοτικὸν οὐκ ὀλίγον* Dest. — § 510 *πειθαρχούντων* Lugd., *πειθαρχεῖν* PA, *πειθαρχία* MLVRC, *πειθαρχοῦν* Dest., *πειθαρχίᾳ χρωμένων* Herw. — § 511 *Ἀῖν* PA, *Ναΐν* MLVRC; itidem § 517. — § 514 *ἐπιβουλήν· ἐπιβολήν* Dest. — § 516 *τῶν Ἰδουμαίων* L, *τῆς Ἰδουμαίας* rell. — § 516 *πολλούς· λοιπούς* ed pr. — § 516 *Μασάδᾳ· Μασάδῃ* Ns. — § 519 *ἑτοίμως· προθύμως* P. — § 520 *ἰσχύν· ὁρμήν* L. — § 523 *πρώτην· πρῶτον* M, quod placet Hlw. — § 523 *διατελεῖ* L, *διατελοίη* C, *διατελέσει* rell. — § 527 *συνδιεφθαρμένων· διεφθαρμένων* PA. — § 529 *πρώτην· πρῶτον* L. — § 529 *δέ· δή* Dest. — § 529 *πόλιν· πολίχνην* PAML. — § 532 *πολίχνῃ· πόλει* A. — § 534 *ὡς — πλῆθος* in codd. leguntur post *μυριάδες·* trsp. Bk. — § 534 *ἐξαρκούντων· ἐξαρκεῖν δυναμένων* M. — § 536 *ὑπό* del. Herw. — § 537 *σκληροτέραν· σκιροτέραν* Lint. — § 537 *πορθουμένοις· τόποις* suppl. Lugd. — § 539 *ᾐχμαλωτισμένοι* VRC, *αἰχμαλωτισάμενοι* PAML. — § 539 *ὑπέστρεψαν· ὑπέστρεφον* Bk. (ap. Ns.). — § 540 *εἴσεισιν* VRC, *εἰσῆλθεν* PAML. — § 540 *εὗρε· εὕροι* Dest. — § 542 *διαστῆσαι· διαστασιάσαι* L. — § 545 *στάσις· φόνος* L. — § 546 *βασιλειῶντι* MVRC, *βασιλεύοντι* PA, *βασιλεῖ ὄντι* L. — § 549 *καὶ τοῦ Ὄθωνος* acc. ex Lugd. — § 550 *ἐκ· ἀπό* L. — § 552 *ἡγεμόνων· εἷς* suppl. Hlw. — § 554 *παραστησάμενος· παρατηρησάμενος* VLugd. — § 556 *τοὺς πολ-*

λούς· πολλούς VRC. — § 557 *προϊόντων· ἢ τῶν* suppl. Ns. — § 557 *ἐργατῶν· τῶν ἐργατῶν* PAVR, *τῶν ἐργαζομένων* L. — § 558 *ἐπινοίᾳ καὶ τόλμῃ* Hlw., *ἐπίνοια καὶ τόλμη* vlg. — § 558 *διέφερεν* Lugd. e corr., *διέφθειρε* vlg. — § 561 *εὐθετιζόμενοι* mg. M, *συνθετιζόμενοι* vlg. — § 561 *τοὺς* suppl. Cob. — § 562 *ἀσελγείας — ἐπενόησαν* LVRC Exc. Peiresc., *ἀσελγείας ἀθεμίτους ἐπενόησαν ἔρωτας* M, *ἀσωτίας ἀσελγείας ἀθεμίτους ἐπενόησαν* P, *ἀσελγείας ἀθεμίτους ἐπενόησαν* A, cf. Praef. Ns. p. XXXIII. — § 563 *προφέροντες· προβάλλοντες* LExc. Peiresc., *προσφέροντες* C. — § 563 *βεβαμμένων* LExc. Peiresc., *περιβεβλημένων* PAMVRC, *versicoloribus* Lat., *reconciliatis* vel *concialitis* (*conchyliatis* Weber) Heges., cf. Praef. Ns. p. XXXIV, LXI. — § 563 *ἀπὸ τῶν· ὑπὸ τῶν* Herw. — § 568 *περιώσαντες* C, *περιεξώσαντες* L, *ἐξώσαντες* rell. — § 569 *ἣν κἀκεῖ* C, *ἣν ἐκεῖ καί* M, *ὧν ἐκεῖ καί* PALVR. — § 571 *καταπρήσωσι* MVRC, *καταπιμπρῶσι* PAL. — § 573 *δεύτερον· χείρονα* Zonar., *perniciosiorem* Heges., *δεινότερον* Dest. f. *ἐξωλέστερον* Nr. — § 574 *πολλάκις* L, *πολλά* rell. — § 577 *εἰργόμενον* LVRC, *εἰργόμενοι* PAM. — § 577 *τἀκ* Bk., *τά* vlg. — § 580 *βόρειον· βορείαν* L. — § 582 *ἀργεῖν* Cob., *ἀνέργειαν* PA, *ἐνέργειαν* M, *ἀνείργειν* LVRC, *ἀνεργεῖν* Huds. ex Lugd. — § 583 *λιθοβόλους· πετροβόλους* L. — § 585 *χαλεπά· χαλεπώτερα* L. — § 587 *ὥστε μή*, *adeo ut* Lat. — § 590 *προσευσχολεῖν· προσασχολεῖν* M. — § 591 *ἄν* inser. Herw. — § 591 *πανουργήσασαν· καλλιουργήσασαν* L. — § 591 *πλέοντα· πλέοντας* P, *πλέοντα καί* Dest. — § 594 *τὴν νῦν· τὸν νῦν καιρόν* M. — § 594 *δικαιοτέραν· δικαιότερον* VRC, *δίκαιον* Dest. — § 594 *αὐτούς· αὐτοί* Herw. — § 595 *καταγόντων· καταγαγόντων* PAM. — § 596 *οὐδ'· αὐτοί* inser. Dest. — § 596 *ἄπαιδα* ed. pr. *παῖδα* codd. — § 596 *ὑπεροχάς* vlg., *διαδοχάς* Bk. — § 597 *αὐτούς· αὐτοί* Herw. — § 597 *κραθήσεσθαι* PAML, *καρπήσεσθαι* VR, *καρπίσεσθαι* C. — § 598 *αὐτοὶ τότε* Lugd., *αὐτούς* PAM, *αὐτοῖς* L, *αὐτοὺς τότε* VRC. — § 598 *ἔχοντες· ἔχοντας* MC, *ἔχοντα* VR. — § 598 *ἀλλὰ καὶ συνεργήσειν* C, *ἀλλὰ συνεργήσειν* VR, *συνεργήσειν δέ* M, *συνετηρήσαμεν* PAL, *αἷς συνετήρησαν* Ns. — § 599 *μέρος· ἔσεσθαι* add. M, cf. Praef. Ns. p. XXXIII. — § 599 *ἐπιβολήν* L, *ἐπιβουλήν* rell. — § 600 *συντετηρηκότων* om. L, *συγγεγηρακότων* Dest., *συνηρ-*

γηκότων Herw. — § 602 *προήρητο* L, *προηρεῖτο* rell. — § 602 *ἰδιωτείαις* L, *ἰδιώταις* rell. — § 603 *οἱ· οἵ τε* Ns. — § 603 *ἀναιρεῖν· ἀναιρήσειν* Herw. — § 605 *ὡς· εἰς* LVRC, *ἐπί* Lugd. — § 605 *Βοώσης* om. PAM. — § 605 *ἄγειν* add. ed. princ. — § 606 *παρέλκοι* PAMLVR, *παρέλθοι* C, *παρείκοι* Cardwell. Herw. — § 607 *ἔχειν· ἂν ἔχειν* Ns. — § 608 *ἔτι τήν* Huds., *ἐπὶ τὴν* codd., *τήν* Ns. ex Lat. — § 609 *αὐτῆς* Ns., *αὐτῇ* vlg. — § 612 *Ἀλεξανδρείας· ὁ Ἀλεξανδρείας* vel *Ἀλεξάνδρεια* Bk. — § 613 *ἔχουσα* PAM, *ἀνέχουσα* LVRC. — § 614 *ἀμφιρρηγνύμενον* Nr., *ἀφικνύμενον* P, *ἀφικνούμενον* AM, *ἀφιγνύμενον* LRC, *ἀφιγνυμένον* V, *ἐπιρηγνύμενον* vel *ἀφηγνυμένον* (?) Huds., *ἀπαγνύμενον* Cocc., *ἀμφαγνυμένον* (?) Df. — § 615 *μερίζεται* MVRC, *χωρίζεται* PAL. — § 616 *τὸ τῆς· τό τε τῆς* Dest. — § 617 *παραναγνούς· προσαναγνούς* VRC, *προαναγνούς* Lint. — § 618 *ἐπὶ τῆς· ἀπὸ τῆς* L. — § 618 *ὑπὲρ αὐτοῦ* suspect. Ns.; vides causam. — § 620 *παραγίγνεται* Lugd., *παρῆν* rell. — § 622 *τοῦ πλείστου· πλείστου* LVRC. — § 622 *περιάγοι* MVRC, *περιαγάγοι* PAM. — § 624 *περί* L, om. PAMVRC, *πρὸς* Herw. — § 624 *ἔκαμον*, *laborasset* Lat., *ἔκαμεν* ed. pr. — § 627 *πρός* L, *εἰς* rell. — § 629 *περί· ὑπὲρ* nisi delere mavis, Ns. — § 630 *χρή* om. PAC. — § 632 *πλεῖν* Huds., *πᾶν* codd. — § 636 *ἑκατοντάρχους· ἑκατοντάρχας* PC. — § 637 *ἄμεινον· εἶναι* add. L. — § 638 *προσκτήσασθαι* Df., *προσθήσεσθαι* PAMVRC, *προκτήσασθαι* L. — § 643 *διακόσιοι· διεφθάρησαν* add. M. — § 647 *τεθύμωτο· τεθυμωμένος* LLat. — § 649 *μὲν σύν* Bk., *δὲ σύν* codd. — § 649 *ἐμπιμπρᾶσι· ἐνέπρησαν* PAML. — § 651 *προέρχεται· προσέρχεται* C, *procedit* Lat., *rapitur* Heges., unde *προέλκεται* Dest. cf. Tac. Hist. III 84. — § 652 *ἄν* L, om. rell. — § 654 *τρίτῃ· τῇ ιη'*, Unger. Sitzungsber. kgl. Bair. Acad. philos. philol. Classe, 1893 II 4. — § 654 *διάγνωσιν* VRC, *διάκρισιν* PAML. — § 656 *τότε* acc. ex L. — § 658 *μέντοι γε* L, *μέντοι* rell. — § 658 *λήξαντος· λήξαντος δέ* PAM, *λήξαντός γε* Dest. — § 658 *κατὰ τάχος* Cob., *τάχος* vlg. — § 659 *μακρῶν· ἐπὶ μακρῶν* M. — § 660 *τινά·* om. PA. — § 661 *τῷ — ἱερῷ· τὸ — ἱερόν* PAL.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η

ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙ ΑΛΩΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

⟨1⟩ *Ἐπειδὴ τὸν Ἰουδαίων πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον* 1 *συστάντα μέγιστον οὐ μόνον τῶν καθ' ἡμᾶς, σχεδὸν δὲ καὶ ὧν ἀκοῇ παρειλήφαμεν ἢ πόλεων πρὸς πόλεις ἢ ἐθνῶν ἔθνεσι συρραγέντων, οἱ μὲν οὐ παρατυχόντες τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἀκοῇ συλλέγοντες εἰκαῖα καὶ ἀσύμφωνα διηγήματα, σοφιστικῶς ἀναγράφουσιν,* ⟨2⟩ *οἱ παραγενόμενοι δ' ἢ κολακείᾳ τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἢ μίσει τῷ πρὸς Ἰουδαίους καταψεύδονται τῶν πραγμάτων, περιέχει δ' αὐτοῖς ὅπου μὲν κατηγορίαν ὅπου δ' ἐγκώμιον τὰ συγγράμματα, τὸ δ' ἀκριβὲς τῆς ἱστορίας οὐδαμοῦ,* ⟨3⟩ *προυθέμην ἐγὼ τοῖς κατὰ τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν, Ἑλλάδι γλώσσῃ μεταβαλών, ἃ τοῖς ἄνω βαρβάροις τῇ πατρίῳ συντάξας ἀνέπεμψα πρότερον, ἀφηγήσασθαι, Ἰώσηπος Ματθίου παῖς, γένει Ἑβραῖος ἐξ Ἱεροσολύμων, ἱερεύς, αὐτός τε Ῥωμαίους πολεμήσας τὰ πρῶτα καὶ τοῖς ὕστερον παρατυχὼν ἐξ ἀνάγκης.* ⟨4⟩ *γενομένου γάρ, ὡς ἔφην, μεγίστου τοῦδε τοῦ* 2 *κινήματος, ἐν Ῥωμαίοις μὲν ἐνόσει τὰ οἰκεῖα, Ἰουδαίων δὲ τὸ νεωτερίζον τότε τεταραγμένοις ἐπανέστη τοῖς καιροῖς, ἀκμάζον κατά τε χεῖρα καὶ χρήμασιν, ὡς δι' ὑπερβολὴν θορύβων τοῖς μὲν ἐν ἐλπίδι κτήσεως τοῖς*

δ᾽ ἐν ἀφαιρέσεως δέει γίγνεσθαι τὰ πρὸς τὴν ἀνατολήν, ⟨5⟩ ἐπειδὴ Ἰουδαῖοι μὲν ἅπαν τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον συνεπαρθήσεσθαι σφίσιν ἤλπισαν, Ῥωμαίους δ᾽ οἵ τε γείτονες Γαλάται παρεκίνουν καὶ τὸ Κελτικὸν οὐκ ἠρέμει, μεστὰ δ᾽ ἦν πάντα θορύβων μετὰ Νέρωνα, καὶ πολλοὺς μὲν βασιλειᾶν ὁ καιρὸς ἀνέπειθε, τὰ στρατιωτικὰ δ᾽ ἤρα μεταβολῆς ἐλπίδι λημμάτων· ⟨6⟩ ἄτοπον οὖν ἡγησάμην περιιδεῖν πλαζομένην ἐπὶ τηλικούτοις πράγμασι τὴν ἀλήθειαν, καὶ Πάρθους μὲν καὶ Βαβυλωνίους Ἀράβων τε τοὺς πορρωτάτω καὶ τὸ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμόφυλον ἡμῖν Ἀδιαβηνούς τε γνῶναι διὰ τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας ἀκριβῶς ὅθεν τ᾽ ἤρξατο καὶ δι᾽ ὅσων ἐχώρησε παθῶν ὁ πόλεμος καὶ ὅπως κατέστρεψεν, ἀγνοεῖν δ᾽ Ἕλληνας ταῦτα καὶ Ῥωμαίων τοὺς μὴ ἐπιστρατευσαμένους, ἐντυγχάνοντας ἢ κολακείαις ἢ πλάσμασι.

3 *⟨7⟩ καίτοι γ᾽ ἱστορίας αὐτὰς ἐπιγράφειν τολμῶσιν, ἐν αἷς πρὸς τῷ μηδὲν ὑγιὲς δηλοῦν καὶ τοῦ σκοποῦ δοκοῦσιν ἔμοιγε διαμαρτάνειν. βούλονται γὰρ μεγάλους μὲν τοὺς Ῥωμαίους ἀποδεικνύειν, καταβάλλουσι δ᾽ ἀεὶ τὰ Ἰουδαίων καὶ ταπεινοῦσιν· ⟨8⟩ οὐχ ὁρῶ δὲ πῶς ἂν εἶναι μεγάλοι δοκοῖεν οἱ μικροὺς νενικηκότες· καὶ οὔτε τὸ μῆκος αἰδοῦνται τοῦ πολέμου οὔτε τὸ πλῆθος τῆς καμούσης Ῥωμαίων στρατιᾶς οὔτε τὸ μέγεθος τῶν στρατηγῶν, οἳ πολλὰ περὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἱδρώσαντες, οἶμαι, ταπεινουμένου τοῦ κατορθώματος αὐτοῖς ἀδοξοῦσιν.*

4 *⟨9⟩ οὐ μὴν ἐγὼ τοῖς ἐπαίρουσι τὰ Ῥωμαίων ἀντιφιλονικῶν αὔξειν τὰ τῶν ὁμοφύλων διέγνων, ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα μετ᾽ ἀκριβείας ἑκατέρων διέξειμι, τοὺς δ᾽ ἐπὶ τοῖς πράγμασι λόγους ἀνατίθημι τῇ διαθέσει,*

καὶ τοῖς ἐμαυτοῦ πάθεσι διδοὺς ἐπολοφύρεσθαι ταῖς τῆς πατρίδος συμφοραῖς. ⟨10⟩ ὅτι γὰρ αὐτὴν στάσις οἰκεία καθεῖλε, καὶ τὰς Ῥωμαίων χεῖρας ἀκούσας καὶ τὸ πῦρ ἐπὶ τὸν ἅγιον ναὸν εἵλκυσαν οἱ Ἰουδαίων τύραννοι, μάρτυς αὐτὸς ὁ πορθήσας Τίτος Καῖσαρ, ἐν παντὶ τῷ πολέμῳ τὸν μὲν δῆμον ἐλεήσας ὑπὸ τῶν στασιαστῶν φρουρούμενον, πολλάκις δ' ἑκὼν τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ὑπερτιθέμενος, καὶ διδοὺς τῇ πολιορκίᾳ χρόνον εἰς μετάνοιαν τῶν αἰτίων. ⟨11⟩ εἰ δέ τις ὅσα πρὸς τοὺς τυράννους ἢ τὸ ληστρικὸν αὐτῶν κατηγορικῶς λέγομεν, τοῖς δυστυχήμασι τῆς πατρίδος ἐπιστένοντες, συκοφαντοίη, διδότω παρὰ τὸν τῆς ἱστορίας νόμον συγγνώμην τῷ πάθει· πόλιν γὰρ δὴ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίοις πασῶν τὴν ἡμετέραν ἐπὶ πλεῖστόν τ' εὐδαιμονίας συνέβη προελθεῖν καὶ πρὸς ἔσχατον συμφορῶν αὖθις καταπεσεῖν. ⟨12⟩ τὰ γοῦν πάντων ἀπ' αἰῶνος ἀτυχήματα πρὸς τὰ Ἰουδαίων ἡττᾶσθαί μοι δοκεῖ κατὰ σύγκρισιν, καὶ τούτων αἴτιος οὐδεὶς ἀλλόφυλος, ὥστ' ἀμήχανον ἦν ὀδυρμῶν ἐπικρατεῖν. εἰ δέ τις οἴκτου σκληρότερος εἴη δικαστής, τὰ μὲν πράγματα τῇ ἱστορίᾳ προσκρινέτω, τὰς δ' ὀλοφύρσεις τῷ γράφοντι.

⟨13⟩ *καίτοι γ' ἐπιτιμήσαιμ' ἂν αὐτὸς δικαίως τοῖς Ἑλλήνων λογίοις, οἳ τηλικούτων κατ' αὐτοὺς πραγμάτων γεγενημένων, ἃ κατὰ σύγκρισιν ἐλαχίστους ἀποδείκνυσι τοὺς πάλαι πολέμους, τούτων μὲν κάθηνται κριταὶ τοῖς φιλοτιμουμένοις ἐπηρεάζοντες, ὧν εἰ καὶ τῷ λόγῳ πλεονεκτοῦσι, λείπονται τῇ προαιρέσει· αὐτοὶ δὲ τὰ Ἀσσυρίων καὶ τὰ Μήδων συγγράφουσιν ὥσπερ ἧττον καλῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀπηγγελμένα.* ⟨14⟩ *καίτοι τοσοῦτον τῆς ἐκείνων ἡττῶνται*

δυνάμεως ἐν τῷ γράφειν ὅσον καὶ τῆς γνώμης. τὰ γὰρ καθ' αὑτοὺς ἐσπούδαζον ἕκαστοι γράφειν, ὅπου καὶ τὸ παρατυχεῖν τοῖς πράγμασιν ἐποίει τὴν ἀπαγγελίαν ἐναργῆ καὶ τὸ ψεύδεσθαι παρ' εἰδόσιν αἰσχρὸν ἦν. ⟨15⟩ τό γε μὴν μνήμῃ τὰ μὴ προϊστορηθέντα διδόναι καὶ τὰ κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον τοῖς μεθ' ἑαυτὸν συνιστάνειν ἐπαίνου καὶ μαρτυρίας ἄξιον· φιλόπονος δ' οὐχ ὁ μεταποιῶν οἰκονομίαν καὶ τάξιν ἀλλοτρίαν, ἀλλ' ὁ μετὰ τοῦ καινὰ λέγειν καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας κατασκευάζων ἴδιον. ⟨16⟩ κἀγὼ μὲν ἀναλώμασι καὶ πόνοις μεγίστοις ἀλλόφυλος ὢν Ἕλλησί τε καὶ Ῥωμαίοις τὴν μνήμην τῶν κατορθωμάτων ἀνατίθημι· τοῖς δὲ γνησίοις πρὸς μὲν τὰ λήμματα καὶ τὰς δίκας κέχηνεν εὐθέως τὸ στόμα καὶ ἡ γλῶσσα λέλυται, πρὸς δὲ τὴν ἱστορίαν, ἔνθα χρὴ τἀληθῆ λέγειν καὶ μετὰ πολλοῦ πόνου τὰ πράγματα συλλέγειν, πεφίμωνται, παρέντες τοῖς ἀσθενεστέροις καὶ μηδὲ γινώσκουσι τὰς πράξεις τῶν ἡγεμόνων γράφειν. τιμάσθω δὴ παρ' ἡμῖν τὸ τῆς ἱστορίας ἀληθές, ἐπεὶ παρ' Ἕλλησιν ἀμελεῖται.

6 ⟨17⟩ ἀρχαιολογεῖν μὲν δὴ τὰ Ἰουδαίων, τίνες τ' ὄντες καὶ ὅπως ἀπανέστησαν Αἰγυπτίων, χώραν θ' ὅσην ἐπῆλθον ἀλώμενοι καὶ πόσα ἑξῆς κατέλαβον καὶ πῶς μετανέστησαν, νῦν ἄκαιρον ᾠήθην εἶναι καὶ ἄλλως περιττόν, ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαίων πολλοὶ πρὸ ἐμοῦ τὰ τῶν προγόνων συνετάξαντο μετ' ἀκριβείας, καί τινες Ἑλλήνων ἐκεῖνα τῇ πατρίῳ φωνῇ μεταβαλόντες οὐ πολὺ τῆς ἀληθείας διήμαρτον. ⟨18⟩ ὅπου δ' οἵ τε τούτων συγγραφεῖς ἐπαύσαντο καὶ οἱ ἡμέτεροι προφῆται, τὴν ἀρχὴν ἐκεῖθεν ποιήσομαι τῆς συντάξεως. τούτων δὲ τὰ μὲν τοῦ κατ' ἐμαυτὸν πολέμου διεξο-

*δικώτερον καὶ μεθ' ὅσης ἂν ἐξεργασίας δύνωμαι δίειμι,
τὰ δὲ προγενέστερα τῆς ἐμῆς ἡλικίας ἐπιδραμὼν συν-
τόμως, ⟨19⟩ ὡς Ἀντίοχος ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς ἑλὼν* 7
*κατὰ κράτος Ἱεροσόλυμα καὶ κατασχὼν ἔτεσι τρισὶ καὶ
μησὶν ἓξ ὑπὸ τῶν Ἀσαμωναίου παίδων ἐκβάλλεται
τῆς χώρας, ἔπειθ' ὡς οἱ τούτων ἔκγονοι περὶ τῆς
βασιλείας διαστασιάσαντες εἵλκυσαν εἰς τὰ πράγματα
Ῥωμαίους καὶ Πομπήιον, καὶ ὡς Ἡρώδης ὁ Ἀντι-
πάτρου κατέλυσε τὴν δυναστείαν αὐτῶν ἐπαγαγὼν
Σόσσιον, ⟨20⟩ ὅπως θ' ὁ λαὸς μετὰ τὴν Ἡρώδου
τελευτὴν κατεστασίασεν, Αὐγούστου μὲν Ῥωμαίων ἡγε-
μονεύοντος, Κουιντιλίου δὲ Οὐάρου κατὰ τὴν χώραν
ὄντος, καὶ ὡς ἔτει δωδεκάτῳ τῆς Νέρωνος ἀρχῆς ὁ
πόλεμος ἀνερράγη, τά τε συμβάντα κατὰ Κέστιον, καὶ
ὅσα παρὰ τὰς πρώτας ὁρμὰς ἐπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς
ὅπλοις, ⟨21⟩ ὅπως τε τὰς περιοίκους ἐτειχίσαντο, καὶ* 8
*ὡς Νέρων ἐπὶ τοῖς Κεστίου πταίσμασι δείσας περὶ
τῶν ὅλων Οὐεσπασιανὸν ἐφίστησι τῷ πολέμῳ, καὶ ὡς
οὗτος μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν παίδων εἰς τὴν
Ἰουδαίων χώραν ἐνέβαλεν, ὅσῃ τε χρώμενος Ῥωμαίων
στρατιᾷ, καὶ ὅσοι σύμμαχοι ἐκόπησαν εἰς ὅλην τὴν
Γαλιλαίαν, καὶ ὡς τῶν πόλεων αὐτῆς ἃς μὲν κατὰ
κράτος ἃς δὲ δι' ὁμολογίας ἔλαβεν. ⟨22⟩ ἔνθα δὴ
καὶ τὰ περὶ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐν πολέμοις εὐταξίας
καὶ τὴν ἄσκησιν τῶν ταγμάτων, τῆς τε Γαλιλαίας
ἑκατέρας τὰ διαστήματα καὶ τὴν φύσιν, καὶ τοὺς τῆς
Ἰουδαίας ὅρους, ἔτι τε τῆς χώρας τὴν ἰδιότητα, λίμνας
τε καὶ πηγὰς τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ περὶ ἑκάστην πόλιν
τῶν ἁλισκομένων πάθη μετ' ἀκριβείας, ὡς εἶδον ἢ
ἔπαθον, δίειμι· οὐδὲ γὰρ τῶν ἐμαυτοῦ τι συμφορῶν
ἀποκρύψομαι, μέλλων γε πρὸς εἰδότας ἐρεῖν. ⟨23⟩ ἔπειθ'* 9

ὡς ἤδη καμνόντων Ἰουδαίοις τῶν πραγμάτων θνήσκει μὲν Νέρων, Οὐεσπασιανὸς δ' ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὡρμημένος ὑπὸ τῆς ἡγεμονίας ἀνθέλκεται· τά τε γενόμενα περὶ ταύτης αὐτῷ σημεῖα, καὶ τὰς ἐπὶ Ῥώμης μεταβολάς, ⟨24⟩ *καὶ ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἄκων αὐτοκράτωρ ἀποδείκνυται, καὶ ὡς τούτου ἀποχωρήσαντος ἐπὶ διοικήσει τῶν ὅλων εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐστασιάσθη τὰ τῶν Ἰουδαίων, ὅπως τ' ἐπανέστησαν αὐτοῖς οἱ τύραννοι, καὶ τὰς τούτων πρὸς ἀλλήλους*
10 *διαφοράς,* ⟨25⟩ *καὶ ὡς ἄρας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου Τίτος δεύτερον εἰς τὴν χώραν ἐνέβαλεν, ὅπως τε τὰς δυνάμεις καὶ ὅπου καὶ ὁπόσας συνήγαγε, καὶ ὅπως ἐκ τῆς στάσεως ἡ πόλις διέκειτο παρόντος αὐτοῦ, προσβολάς θ' ὅσας ἐποιήσατο καὶ ὁπόσα χώματα, περιβόλους τε τῶν τριῶν τειχῶν καὶ τὰ μέτρα τούτων, τήν τε τῆς πόλεως ὀχυρότητα καὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ ναοῦ τὴν διάθεσιν,* ⟨26⟩ *ἔτι δὲ καὶ τούτων καὶ τοῦ βωμοῦ τὰ μέτρα, πάντα μετ' ἀκριβείας, ἔθη θ' ἑορτῶν ἔνια καὶ τὰς ἑπτὰ ἁγνείας καὶ τὰς τῶν ἱερέων λειτουργίας, ἔτι δὲ τὰς ἐσθῆτας τῶν ἱερέων καὶ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ οἷον ἦν τοῦ ναοῦ τὸ ἅγιον, οὐδὲν οὔτ' ἀποκρυπτό-*
11 *μενος οὔτε προστιθεὶς τοῖς πεφωραμένοις.* ⟨27⟩ *ἔπειτα διέξειμι τήν τε τῶν τυράννων πρὸς τοὺς ὁμοφύλους ὠμότητα καὶ τὴν Ῥωμαίων φειδὼ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ ὁσάκις Τίτος σῶσαι τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν ἐπιθυμῶν ἐπὶ δεξιὰς τοὺς στασιάζοντας προυκαλέσατο. διακρινῶ δὲ τὰ πάθη τοῦ δήμου καὶ τὰς συμφοράς, ὅσα θ' ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ ὅσα ὑπὸ τῆς στάσεως καὶ ὅσα ὑπὸ τοῦ λιμοῦ κακωθέντες ἑάλωσαν.* ⟨28⟩ *παραλείψω δ' οὐδὲ τὰς τῶν αὐτομόλων ἀτυχίας, οὐδὲ τὰς τῶν αἰχμαλώτων κολάσεις, ὅπως θ' ὁ ναὸς*

ἄκοντος ἐνεπρήσθη Καίσαρος, καὶ ὅσα τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἐκ τοῦ πυρὸς ἡρπάγη, τήν τε τῆς ὅλης πόλεως ἅλωσιν, καὶ τὰ πρὸ ταύτης σημεῖα καὶ τέρατα, καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν τυράννων, τῶν τ' ἀνδραποδισθέντων τὸ πλῆθος, καὶ εἰς ἣν ἕκαστοι τύχην διενεμήθησαν, ⟨29⟩ καὶ ὡς Ῥωμαῖοι μὲν ἐπεξῆλθον τὰ λείψανα τοῦ πολέμου καὶ τὰ ἐρύματα τῶν χωρίων καθεῖλον, Τίτος δὲ πᾶσαν ἐπελθὼν τὴν χώραν κατεστήσατο, τήν θ' ὑποστροφὴν αὐτοῦ τὴν εἰς Ἰταλίαν καὶ τὸν θρίαμβον.

⟨30⟩ ταῦτα πάντα περιλαβὼν ἐν ἑπτὰ βιβλίοις, καὶ 12
μηδεμίαν τοῖς ἐπισταμένοις τὰ πράγματα καὶ παρατυχοῦσι τῷ πολέμῳ καταλιπὼν ἢ μέμψεως ἀφορμὴν ἢ κατηγορίας, τοῖς γε τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἡδονὴν ἀφορῶσιν ἀνέγραψα. ποιήσομαι δὲ ταύτην τῆς ἐξηγήσεως ἀρχὴν ἣν καὶ τῶν κεφαλαίων ἐποιησάμην.

⟨31⟩ στάσεως τοῖς δυνατοῖς Ἰουδαίων ἐμπεσούσης 1
καθ' ὃν καιρὸν Ἀντίοχος ὁ κληθεὶς Ἐπιφανὴς διεφέρετο περὶ ὅλης Συρίας πρὸς Πτολεμαῖον τὸν ἕκτον (ἡ φιλοτιμία δ' ἦν αὐτοῖς περὶ δυναστείας, ἑκάστου τῶν ἐν ἀξιώματι μὴ φέροντος τοῖς ὁμοίοις ὑποτετάχθαι), Ὀνίας μὲν εἷς τῶν ἀρχιερέων ἐπικρατήσας ἐξέβαλε τῆς πόλεως τοὺς Τωβία υἱούς, ⟨32⟩ οἳ δὲ καταφυγόντες πρὸς Ἀντίοχον ἱκέτευσαν αὐτοῖς ἡγεμόσι χρώμενον εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐμβαλεῖν. πείθεται δ' ὁ βασιλεὺς ὡρμημένος πάλαι, καὶ μετὰ πλείστης δυνάμεως αὐτὸς ὁρμήσας τήν τε πόλιν αἱρεῖ κατὰ κράτος καὶ πολύ τι πλῆθος τῶν Πτολεμαίῳ προσεχόντων ἀνεῖλε, ταῖς θ' ἁρπαγαῖς ἀνέδην ἐπαφεὶς τοὺς στρατιώτας αὐτὸς καὶ τὸν ναὸν ἐσύλησε, καὶ τὸν ἐνδελεχισμὸν τῶν καθ' ἡμέραν

ἐναγισμῶν ἔπαυσεν ἐπ' ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ. ⟨33⟩ ὁ δ' ἀρχιερεὺς Ὀνίας πρὸς Πτολεμαῖον διαφυγών, καὶ παρ' αὐτοῦ λαβὼν τόπον ἐν τῷ Ἡλιοπολίτῃ νομῷ, πολίχνην τε τοῖς Ἱεροσολύμοις ἀπεικασμένην καὶ ναὸν ἔκτισεν ὅμοιον· περὶ ὧν αὖθις κατὰ χώραν δηλώσομεν.

2 *⟨34⟩ Ἀντιόχῳ γε μὴν οὔτε τὸ παρ' ἐλπίδα κρατῆσαι τῆς πόλεως οὔθ' αἱ ἁρπαγαὶ καὶ ὁ τοσοῦτος φόνος ἤρκεσεν, ὑπὸ δ' ἀκρασίας παθῶν, καὶ κατὰ μνήμην ὧν παρὰ τὴν πολιορκίαν ἔπαθεν, ἠνάγκαζεν Ἰουδαίους, καταλύσαντας τὰ πάτρια, βρέφη τε τὰ αὑτῶν φυλάττειν ἀπερίτμητα καὶ σῦς ἐπιθύειν τῷ βωμῷ· ⟨35⟩ πρὸς ἃ πάντες μὲν ἠπείθουν, ἐσφάττοντο δ' οἱ δοκιμώτατοι. καὶ Βακχίδης ὁ πεμφθεὶς ὑπ' Ἀντιόχου φρούραρχος, τῇ φυσικῇ προσλαβὼν ὠμότητι τὰ ἀσεβῆ παραγγέλματα, παρανομίας οὐδεμίαν ἀπέλιπεν ὑπερβολήν, καὶ κατ' ἄνδρα τοὺς ἀξιολόγους αἰκιζόμενος, καὶ κοινῇ καθ' ἡμέραν ἐνδεικνύμενος ὄψιν ἁλώσεως τῇ πόλει, μέχρι ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἀδικημάτων τοὺς πάσχοντας εἰς ἀμύνης τόλμαν ἠρέθισε.*

3 *⟨36⟩ Ματθίας γοῦν υἱὸς Ἀσαμωναίου, τῶν ἱερέων εἷς, ἀπὸ κώμης Μωδεεὶν ὄνομα, συνασπίσας μετὰ χειρὸς οἰκείας (πέντε γὰρ υἱεῖς ἦσαν αὐτῷ) κοπίσιν ἀναιρεῖ τὸν Βακχίδην· καὶ παραχρῆμα μὲν δείσας τὸ πλῆθος τῶν φρουρῶν εἰς τὰ ὄρη καταφεύγει, ⟨37⟩ προσγενομένων δ' ἀπὸ τοῦ δήμου πολλῶν ἀναθαρρήσας κάτεισι, καὶ συμβαλὼν μάχῃ νικᾷ τε τοὺς Ἀντιόχου στρατηγοὺς καὶ τῆς Ἰουδαίας ἐξελαύνει. παρελθὼν δ' ἀπὸ τῆς εὐπραγίας εἰς δυναστείαν, καὶ διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀλλοφύλων ἄρξας τῶν σφετέρων ἑκόντων, τελευτᾷ Ἰούδᾳ τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων καταλιπὼν τὴν ἀρχήν.*

⟨38⟩ ὃ δ' (οὐδὲ γὰρ ἠρεμήσειν Ἀντίοχον ὑπελάμ- 4
βανε) τάς τ' ἐπιχωρίους συγκροτεῖ δυνάμεις, καὶ πρὸς
Ῥωμαίους πρῶτος ἐποιήσατο φιλίαν, καὶ τὸν Ἐπιφανῆ
πάλιν εἰς τὴν χώραν ἐμβαλόντα μετὰ καρτερᾶς πληγῆς
ἀνέστειλεν. ⟨39⟩ ἀπὸ δὲ θερμοῦ τοῦ κατορθώματος
ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ἐν τῇ πόλει φρουράν (οὔπω γὰρ
ἐκκέκοπτο), καὶ ἐκβαλὼν ἀπὸ τῆς ἄνω πόλεως συνωθεῖ
τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν κάτω (τοῦτο δὲ τοῦ ἄστεος
τὸ μέρος Ἄκρα κέκληται), κυριεύσας δὲ τοῦ ἱεροῦ τόν
τε χῶρον ἐκάθηρε πάντα καὶ περιετείχισε, κᾆτα πρὸς
τὰς λειτουργίας σκεύη καινὰ κατασκευάσας εἰς τὸν
ναὸν εἰσήνεγκεν ὡς τῶν προτέρων μεμιαμμένων, βωμόν
τ' ᾠκοδόμησεν ἕτερον καὶ τῶν ἐναγισμῶν ἤρξατο.
⟨40⟩ λαμβανούσης δ' ἄρτι τὸ ἱερὸν κατάστημα τῆς
πόλεως, τελευτᾷ μὲν Ἀντίοχος, κληρονόμος δὲ τῆς βα-
σιλείας αὐτοῦ καὶ τῆς πρὸς Ἰουδαίους ἀπεχθείας ὁ
υἱὸς Ἀντίοχος γίγνεται.

⟨41⟩ συναγαγὼν οὖν πεζῶν μυριάδας πέντε, ἱππεῖς 5
δ' εἰς πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δ' ὀγδοήκοντα, ἐμ-
βάλλει διὰ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν ὀρεινήν. Βηθσουρὰν
μὲν οὖν πολίχνην αἱρεῖ, κατὰ δὲ τόπον ὃς καλεῖται
Βεθζαχαρίας, στενῆς οὔσης τῆς παρόδου, Ἰούδας ὑπαντᾷ
μετὰ τῆς δυνάμεως. ⟨42⟩ πρὶν δὲ συνάψαι τὰς φά-
λαγγας, Ἐλεάζαρος ἀδελφὸς αὐτοῦ προϊδὼν τὸν ὑψηλό-
τατον τῶν ἐλεφάντων πύργῳ τε μεγάλῳ καὶ περι-
χρύσοις προτειχίσμασι κεκοσμημένον, ὑπολαβὼν ἐπ'
αὐτοῦ τὸν Ἀντίοχον εἶναι, τῶν τ' ἰδίων προεκτρέχει
πολὺ καὶ διακόψας τὸ στῖφος τῶν πολεμίων ἐπὶ τὸν
ἐλέφαντα διήνυσεν. ⟨43⟩ ἐφικέσθαι μὲν οὖν τοῦ
δοκοῦντος εἶναι βασιλέως οὐχ οἷός τ' ἦν διὰ τὸ ὕψος·
ὃ δὲ τὸ θηρίον ὑπὸ τὴν γαστέρα πλήξας ἐπικατέσεισεν

ἑαυτῷ καὶ συντριβεὶς ἐτελεύτησε, μηδὲν πλέον δράσας τοῦ μεγάλοις ἐπιβαλέσθαι, θέμενος εὐκλείας ἐν δευτέρῳ τὸ ζῆν. ⟨44⟩ *ὅ γε μὴν κυβερνῶν τὸν ἐλέφαντα ἰδιώτης ἦν· κἂν εἰ συνέβη δ' εἶναι τὸν Ἀντίοχον, οὐδὲν πλέον ἤνυσεν ἂν ὁ τολμήσας τοῦ δοκεῖν ἐπ' ἐλπίδι μόνῃ λαμπροῦ κατορθώματος ἑλέσθαι τὸν θάνατον.* ⟨45⟩ *γίγνεται δὲ καὶ κληδὼν τἀδελφῷ τῆς ὅλης παρατάξεως· καρτερῶς μὲν γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ μέχρι πολλοῦ διηγωνίσαντο, πλήθει δ' ὑπερέχοντες οἱ βασιλικοὶ καὶ δεξιᾷ χρησάμενοι τύχῃ κρατοῦσι. καὶ πολλῶν ἀναιρεθέντων τοὺς λοιποὺς ἔχων Ἰούδας εἰς τὴν Γοφνιτικὴν τοπαρχίαν φεύγει.* ⟨46⟩ *Ἀντίοχος δὲ παρελθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ καθίσας ὀλίγας ἡμέρας ἐν αὐτῇ, κατὰ σπάνιν τῶν ἐπιτηδείων ἀπανίσταται, καταλιπὼν μὲν φρουρὰν ὅσην ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε, τὴν δὲ λοιπὴν δύναμιν ἀπαγαγὼν χειμεριοῦσαν εἰς τὴν Συρίαν.*

6 ⟨47⟩ *πρὸς δὲ τὴν ὑποχώρησιν τοῦ βασιλέως Ἰούδας οὐκ ἠρέμει, προσγενομένων δ' ἐκ τοῦ ἔθνους πολλῶν, καὶ τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης ἐπισυγκροτήσας, κατὰ κώμην Ἀδασὰν συμβάλλει τοῖς Ἀντιόχου στρατηγοῖς, καὶ φανεὶς ἄριστος κατὰ τὴν μάχην πολλούς τε τῶν πολεμίων ἀποκτείνας ἀναιρεῖται. καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάννης ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τῶν τὰ Ἀντιόχου φρονούντων τελευτᾷ.*

2 ⟨48⟩ *διαδεξάμενος δὲ τοῦτον ἀδελφὸς Ἰωνάθης τά τ' ἄλλα πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους διὰ φυλακῆς ἦγεν ἑαυτόν, καὶ τῇ πρὸς Ῥωμαίους φιλίᾳ τὴν ἀρχὴν ἐκρατύνατο, πρός τε τὸν Ἀντιόχου παῖδα διαλλαγὰς ἐποιήσατο. οὐ μήν τι τούτων ἤρκεσεν αὐτῷ πρὸς ἀσφάλειαν·* ⟨49⟩ *Τρύφων γὰρ ὁ τύραννος, ἐπίτροπος μὲν ὢν τοῦ*

Ἀντιόχου παιδός, ἐπιβουλεύων δ' αὐτῷ καὶ πρόσθεν ἀποσκευάζεσθαι τοὺς φίλους αὐτοῦ πειρώμενος, ἥκοντα τὸν Ἰωνάθην σὺν ὀλίγοις εἰς Πτολεμαΐδα πρὸς Ἀντίοχον δόλῳ συλλαμβάνει, καὶ δήσας ἐπὶ Ἰουδαίαν στρατεύει· εἶτ' ἀπελαθεὶς ὑπὸ τοῦ Σίμωνος, ὃς ἦν ἀδελφὸς τοῦ Ἰωνάθου, καὶ πρὸς τὴν ἧτταν ὠργισμένος κτείνει τὸν Ἰωνάθην.

2 ⟨50⟩ *Σίμων δὲ γενναίως ἀφηγούμενος τῶν πραγμάτων αἱρεῖ μὲν Γάζαρά τε καὶ Ἰόπην καὶ Ἰάμνειαν τῶν προσοίκων, κατέσκαψε δὲ καὶ τὴν Ἄκραν τῶν φρουρῶν κρατήσας. αὖθις δὲ γίγνεται καὶ Ἀντιόχῳ σύμμαχος κατὰ Τρύφωνος, ὃν ἐν Δώροις πρὸ τῆς ἐπὶ Μήδους στρατείας ἐπολιόρκει.* ⟨51⟩ *ἀλλ' οὐκ ἐξεδυσώπησε τὴν τοῦ βασιλέως πλεονεξίαν, συνεξελὼν Τρύφωνα· μετ' οὐ πολὺ γὰρ Ἀντίοχος Κενδεβαῖον τὸν αὐτοῦ στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως δῃώσοντα τὴν Ἰουδαίαν ἔπεμψε καὶ καταδουλωσόμενον Σίμωνα.* ⟨52⟩ *ὁ δέ, καίτοι γηραιὸς ὤν, νεανικώτερον ἀφηγήσατο τοῦ πολέμου· τοὺς μέντοι γ' υἱεῖς ἐπ' αὐτὸν μετὰ τῶν ἐρρωμενεστάτων προεκπέμπει, αὐτὸς δὲ μοῖραν τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν ἐπῄει κατ' ἄλλο μέρος.* ⟨53⟩ *πολλοὺς δὲ πολλαχοῦ κἀν τοῖς ὄρεσι προλοχίσας πάσαις κρατεῖ ταῖς ἐπιβολαῖς. καὶ νικήσας λαμπρῶς ἀρχιερεὺς ἀποδείκνυται, καὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ἐπικρατείας μεθ' ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντ' ἔτη τοὺς Ἰουδαίους ἀπαλλάττει.*

3 ⟨54⟩ *θνήσκει δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιβουλευθεὶς ἐν συμποσίῳ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ γαμβροῦ, ὃς αὐτοῦ τήν τε γυναῖκα καὶ τοὺς δύο παῖδας ἐγκαθείρξας ἐπὶ τὸν τρίτον Ἰωάννην, ὃς καὶ Ὑρκανὸς ἐκαλεῖτο, τοὺς ἀναιρή-*

§ 50 = Ant. Iud. XIII 215. § 54 = Ant. Iud. XIII 228.

σοντας ἔπεμψε. ⟨55⟩ προγνοὺς δὲ τὴν ἔφοδον ὁ νεανίσκος παραγενέσθαι εἰς τὴν πόλιν ἠπείγετο, πλεῖστον τῷ λαῷ πεποιθὼς κατά τε μνήμην τῶν πατρῴων κατορθωμάτων καὶ μῖσος τῆς Πτολεμαίου παρανομίας. ὥρμησε δὲ καὶ Πτολεμαῖος εἰσελθεῖν καθ' ἑτέραν πύλην, ἐξεκρούσθη γε μὴν ὑπὸ τοῦ δήμου ταχέως, δεδεγμένων ἤδη τὸν Ὑρκανόν. ⟨56⟩ καὶ ὃ μὲν παραχρῆμα ἀνεχώρησεν εἴς τι τῶν ὑπὲρ Ἱεριχοῦντος ἐρυμάτων, ὃ Δαγὼν καλεῖται· κομισάμενος δὲ τὴν πατρῴαν ἀρχιερωσύνην Ὑρκανός, καὶ θύσας τῷ θεῷ, μετὰ τάχους ἐπὶ Πτολεμαῖον ὥρμησε, τιμωρήσων τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς.

4 ⟨57⟩ προσβαλὼν δὲ τῷ φρουρίῳ τὰ μὲν ἄλλα κρείττων ἦν, ἡττᾶτο δὲ δικαίου πάθους. ὁ γὰρ Πτολεμαῖος ὁπότε καταπονοῖτο, τήν τε μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ προαγαγὼν ἐπὶ τοῦ τείχους εἰς εὐσύνοπτον ᾐκίζετο, καὶ κατακρημνιεῖν, εἰ μὴ θᾶττον ἀπανασταίη, διηπείλει. ⟨58⟩ πρὸς ἃ τὸν μὲν Ὑρκανὸν ὀργῆς πλείων οἶκτος εἰσῄει καὶ δέος, ἡ δὲ μήτηρ οὐδὲν οὔτε πρὸς τὰς αἰκίας οὔτε πρὸς τὸν ἀπειλούμενον αὐτῇ θάνατον ἐνδιδοῦσα χεῖρας ὤρεγε, καὶ κατηντιβόλει τὸν παῖδα μήτι πρὸς τὴν αὐτῆς ὕβριν ἐπικλασθέντα φείσασθαι τοῦ δυσσεβοῦς, ὡς αὐτῇ γε κρείττονα τὸν ἐκ Πτολεμαίου θάνατον ἀθανασίας εἶναι, διδόντος δίκας ἐφ' οἷς εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν παρενόμησεν. ⟨59⟩ ὁ δὲ Ἰωάννης ὁπότε μὲν ἐνθυμηθείη τὸ παράστημα τῆς μητρὸς καὶ κατακούσειε τῆς ἱκεσίας, ὥρμητο προσβαλεῖν, ἐπεὶ δ' αὖ κατίδοι τυπτομένην τε καὶ σπαραττομένην, ἐθηλύνετο καὶ τοῦ πάθους ὅλος ἦν. ⟨60⟩ τριβομένης δὲ διὰ ταῦτα τῆς πολιορκίας

§ 59 = Ant. Iud. XIII 233.

ἐπέστη τὸ ἀργὸν ἔτος, ὃ καθ' ἑπτετίαν ἀργεῖται παρὰ Ἰουδαίοις ὁμοίως ταῖς ἑβδομάσιν ἡμέραις. κἀν τούτῳ Πτολεμαῖος ἀνεθεὶς τῆς πολιορκίας ἀναιρεῖ τοὺς ἀδελφοὺς Ἰωάννου σὺν τῇ μητρί, καὶ φεύγει πρὸς Ζήνωνα τὸν ἐπικληθέντα Κοτυλᾶν· Φιλαδελφείας δ' ἦν τύραννος.

⟨61⟩ *Ἀντίοχος δὲ κατ' ὀργὴν ὧν ὑπὸ Σίμωνος* 5
ἔπαθε στρατεύσας εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἐπολιόρκει τὸν Ὑρκανόν, προσκαθεζόμενος τοῖς Ἱεροσολύμοις. ὃ δὲ τὸν Δαυίδου τάφον ἀνοίξας, ὃς δὴ πλουσιώτατος βασιλέων ἐγένετο, καὶ ὑφελόμενος ὑπὲρ τρισχίλια τάλαντα χρημάτων, τόν τ' Ἀντίοχον ἀπανίστησι τῆς πολιορκίας πείσας τριακοσίοις ταλάντοις, καὶ δὴ καὶ ξενοτροφεῖν πρῶτος Ἰουδαίων ἐκ τῆς περιουσίας ἤρξατο.

⟨62⟩ *αὖθίς γε μὴν ὡς Ἀντίοχος ἐπὶ Μήδους στρα-* 6
τεύσας καιρὸν ἀμύνης αὐτῷ παρεῖχεν, εὐθέως ὥρμησεν ἐπὶ τὰς ἐν Συρίᾳ πόλεις, κενάς, ὅπερ ἦν, τῶν μαχιμωτέρων ὑπολαμβάνων εὑρήσειν. ⟨63⟩ *Μηδάβην μὲν οὖν καὶ Σαμαίαν ἅμα ταῖς πλησίον, ἔτι δὲ Σίκιμα καὶ Γαριζὶν αὐτὸς αἱρεῖ· πρὸς αἷς τὸ Χουθαίων γένος, οἳ περιῴκουν τὸ εἰκασθὲν τῷ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερόν. αἱρεῖ δὲ καὶ τῆς Ἰδουμαίας ἄλλας τ' οὐκ ὀλίγας καὶ Ἀδωρεὸν καὶ Μάρισσαν.* ⟨64⟩ *προελθὼν δὲ καὶ μέχρι* 7
Σαμαρείας, ἔνθα δὴ νῦν ἔστι Σεβαστὴ πόλις ὑφ' Ἡρώδου κτισθεῖσα τοῦ βασιλέως, καὶ πάντοθεν αὐτὴν ἀποτειχίσας, τοὺς υἱεῖς ἐπέστησε τῇ πολιορκίᾳ, Ἀριστόβουλον καὶ Ἀντίγονον· ὧν οὐδὲν ἀνιέντων, λιμοῦ μὲν εἰς τοσοῦτον προῆλθον οἱ κατὰ τὴν πόλιν ὡς ἅψασθαι καὶ τῶν ἀηδεστάτων, ⟨65⟩ *ἐπεκαλοῦντο δὲ βοηθὸν Ἀντίοχον τὸν ἐπικληθέντα Ἀσπένδιον. κἀκεῖνος*

§ 64 = Ant. Iud. XIII 275.

ἑτοίμως ὑπακούσας ὑπὸ τῶν περὶ Ἀριστόβουλον ἡττᾶται. καὶ ὃ μὲν μέχρι Σκυθοπόλεως διωχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐκφεύγει, οἳ δ' ἐπὶ τοὺς Σαμαρεῖς ὑποστρέψαντες τό τε πλῆθος πάλιν εἰς τὸ τεῖχος συγκλείουσι, καὶ τὴν πόλιν ἑλόντες αὐτήν τε κατασκάπτουσι καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐξηνδραποδίσαντο. ⟨66⟩ *προχωρούντων δὲ τῶν κατορθωμάτων τὴν ὁρμὴν οὐ κατέψυξαν, ἀλλὰ προελθόντες ἅμα τῇ δυνάμει μέχρι τῆς Σκυθοπόλεως ταύτην τε κατέδραμον, καὶ τὴν ἐντὸς Καρμήλου τοῦ ὄρους χώραν ἅπασαν κατενείμαντο.*

8 ⟨67⟩ *πρὸς δὲ τὰς εὐπραγίας αὐτοῦ τε Ἰωάννου καὶ τῶν παίδων φθόνος ἐγείρει στάσιν τῶν ἐπιχωρίων, καὶ πολλοὶ κατ' αὐτῶν συνελθόντες οὐκ ἠρέμουν, μέχρι καὶ πρὸς φανερὸν πόλεμον ἐκριπισθέντες ἡττῶνται.* ⟨68⟩ *τὸ λοιπὸν δ' ἐπιβιοὺς ἐν εὐδαιμονίᾳ Ἰωάννης, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν κάλλιστα διοικήσας ἐν τρισὶ καὶ τριάκοντα ὅλοις ἔτεσιν, ἐπὶ πέντε υἱέσι τελευτᾷ, μακαριστὸς ὄντως καὶ κατὰ μηδὲν ἐάσας ἐφ' ἑαυτῷ μεμφθῆναι τὴν τύχην. τρία γοῦν τὰ κρατιστεύοντα μόνος εἶχε, τήν τ' ἀρχὴν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ (τὴν) προφητείαν·* ⟨69⟩ *ὡμίλει γὰρ αὐτῷ τὸ δαιμόνιον ὡς μηδὲν τῶν μελλόντων ἀγνοεῖν, ὅς γε καὶ περὶ δύο τῶν πρεσβυτέρων υἱῶν, ὅτι μὴ διαμενοῦσι κύριοι τῶν πραγμάτων, προεῖδέ τε καὶ προυφήτευσεν· ὧν τὴν καταστροφὴν ἄξιον ἀφηγήσασθαι, παρ' ὅσον τῆς πατρῴας εὐδαιμονίας ἀπέκλιναν.*

3 ⟨70⟩ *μετὰ γὰρ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν Ἀριστόβουλος, τὴν ἀρχὴν εἰς βασιλείαν μεταθείς, περιτίθεται μὲν διάδημα πρῶτος μετὰ τετρα-*

§ 66 = Ant. Iud. XIII 276. § 69 = Ant. Iud. XIII 300.

κοσιοστὸν καὶ ἑβδομηκοστὸν πρῶτον ἔτος, πρὸς δὲ μῆνας τρεῖς, ἐξ οὗ κατῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν χώραν ἀπαλλαγεὶς τῆς ἐν Βαβυλῶνι δουλείας· ⟨71⟩ τῶν δ' ἀδελφῶν τὸν μὲν μεθ' ἑαυτὸν Ἀντίγονον (ἐδόκει γὰρ ἀγαπᾶν) ἦγεν ἰσοτίμως, τοὺς δ' ἄλλους εἵργνυσι δήσας. δεσμεῖ δὲ καὶ τὴν μητέρα διενεχθεῖσαν περὶ τῆς ἐξουσίας (ταύτην γὰρ κυρίαν τῶν ὅλων ὁ Ἰωάννης ἀπολελοίπει), καὶ μέχρι τοσαύτης ὠμότητος προῆλθεν ὥστε καὶ λιμῷ διαφθεῖραι δεδεμένην.

⟨72⟩ περιέρχεται δ' αὐτῶν ἡ τίσις εἰς τὸν ἀδελφὸν 2 Ἀντίγονον, ὃν ἠγάπα τε καὶ τῆς βασιλείας κοινωνὸν εἶχε· κτείνει γὰρ καὶ τοῦτον ἐκ διαβολῶν, ἃς οἱ πονηροὶ τῶν κατὰ τὸ βασίλειον ἐνεσκευάσαντο. τὰ μὲν οὖν πρῶτα διηπίστει τοῖς λεγομένοις ὁ Ἀριστόβουλος, ἅτε δὴ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀγαπῶν καὶ διδοὺς φθόνῳ τὰ πολλὰ τῶν λογοποιουμένων· ⟨73⟩ ὡς δ' ὁ Ἀντίγονος λαμπρὸς ἀπὸ στρατείας ἦλθεν εἰς τὴν ἑορτὴν ἐν ᾗ σκηνοποιεῖσθαι πάτριον τῷ θεῷ, συνέβη μὲν κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας νόσῳ χρήσασθαι τὸν Ἀριστόβουλον, τὸν δ' Ἀντίγονον ἐπὶ τέλει τῆς ἑορτῆς ἀναβάντα μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ὁπλιτῶν, ὡς ἐνῆν κάλλιστα κεκοσμημένον, προσκυνῆσαι τὸ πλέον ὑπὲρ τἀδελφοῦ. ⟨74⟩ κἀν τούτῳ προσιόντες οἱ πονηροὶ τῷ βασιλεῖ τήν τε πομπὴν τῶν ὁπλιτῶν ἐδήλουν καὶ τὸ παράστημα τὸ Ἀντιγόνου μεῖζον ἢ κατ' ἰδιώτην, ὅτι τε παρείη μετὰ μεγίστου συντάγματος ἀναιρήσων αὐτόν· οὐ γὰρ ἀνέχεσθαι τιμὴν μόνον ἐκ βασιλείας ἔχειν, παρὸν αὐτὴν κατασχεῖν. ⟨75⟩ τούτοις κατὰ μικρὸν ἄκων 3 ἐπίστευσεν Ἀριστόβουλος, καὶ προνοῶν τοῦ μήθ' ὑποπτεύων φανερὸς γενέσθαι καὶ προησφαλίσθαι πρὸς

§ 72 = Ant. Iud. XIII 303.

τὸ ἄδηλον, διίστησι μὲν τοὺς σωματοφύλακας ἔν τινι τῶν ὑπογείων ἀλαμπεῖ (κατέκειτο δ' ἐν τῇ Βάρει πρότερον καλουμένῃ, αὖθις δ' Ἀντωνίᾳ μετονομασθείσῃ), προστάξας ἀόπλου μὲν ἀπέχεσθαι, κτείνειν δὲ τὸν Ἀντίγονον εἰ μετὰ τῶν ὅπλων προσίοι. καὶ πρὸς αὐτὸν ἔπεμψε τοὺς προεροῦντας ἄοπλον ἐλθεῖν. ⟨76⟩ *πρὸς τοῦτο πάνυ πανούργως ἡ βασίλισσα συντάττεται μετὰ τῶν ἐπιβούλων· τοὺς γὰρ πεμφθέντας πείθουσι τὰ μὲν παρὰ τοῦ βασιλέως σιωπῆσαι, λέγειν δὲ πρὸς τὸν Ἀντίγονον ὡς ἀδελφὸς ἀκούσας ὅπλα θ' αὐτῷ κατεσκευακέναι κάλλιστα καὶ πολεμικὸν κόσμον ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, διὰ μὲν τὴν ἀσθένειαν αὐτὸς ἐπιδεῖν ἕκαστα κωλυθείη, 'νῦν δ' ἐπεὶ καὶ χωρίζεσθαι μέλλεις,*
4 *θεάσαιτ' ἂν ἥδιστά σ' ἐν τοῖς ὅπλοις.'* ⟨77⟩ *ταῦτ' ἀκούσας ὁ Ἀντίγονος (ἐνῆγε δ' ἡ τἀδελφοῦ διάθεσις μηδὲν ὑποπτεύειν πονηρόν) ἐχώρει μετὰ τῶν ὅπλων ὡς πρὸς ἐπίδειξιν. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν σκοτεινὴν πάροδον ἣ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων ἀναιρεῖται, βέβαιον ἀποδείξας ὅτι πᾶσαν εὔνοιαν καὶ φύσιν κόπτει διαβολή, καὶ οὐδὲν οὕτω τῶν ἀγαθῶν παθῶν ἰσχυρὸν ὃ τῷ φθόνῳ μέχρι παντὸς ἀντέχει.*

5 ⟨78⟩ *θαυμάσειε δ' ἄν τις ἐν τούτῳ καὶ Ἰούδαν (Ἐσσαῖος ἦν γένος, οὐκ ἔστιν ὅτε πταίσας ἢ ψευσθεὶς ἐν τοῖς προαγγέλμασιν), ὃς ἐπειδὴ καὶ τότε τὸν Ἀντίγονον ἐθεάσατο παριόντα διὰ τοῦ ἱεροῦ, πρὸς τοὺς γνωρίμους ἀνέκραγεν (ἦσαν δ' οὐκ ὀλίγοι παρεδρεύοντες αὐτῷ τῶν μανθανόντων)* ⟨79⟩ *'παπαῖ· νῦν ἐμοὶ καλόν' ἔφη 'τὸ θανεῖν, ὅτε μου προτέθνηκεν ἡ ἀλήθεια καί τι τῶν ὑπ' ἐμοῦ προρρηθέντων διέψευσται. ζῇ γὰρ*

§ 76 = Ant. Iud. XIII 308.

Ἀντίγονος οὑτοσὶ σήμερον ὀφείλων ἀνῃρῆσθαι. χωρίον δ' αὐτῷ πρὸς σφαγὴν Στράτωνος πύργος εἵμαρτο· καὶ τοῦτο μὲν ἀφ' ἑξακοσίων σταδίων ἐντεῦθέν ἐστιν, ὧραι δὲ τῆς ἡμέρας ἤδη τέτταρες· ὁ δὴ χρόνος ἐκκρούει τὸ μάντευμα.' ⟨80⟩ ταῦτ' εἰπὼν σκυθρωπὸς ἐπὶ συννοίας ὁ γέρων διεκαρτέρει, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνῃρημένος Ἀντίγονος ἠγγέλλετο κατὰ τὸ ὑπόγειον χωρίον ὃ δὴ καὶ αὐτὸ Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος, ὁμωνύμως τῇ παραλίῳ Καισαρείᾳ. τοῦτο γοῦν τὸν μάντιν διετάραξεν.

⟨81⟩ *Ἀριστοβούλῳ γε μὴν εὐθὺς ἡ περὶ τοῦ μύ-* 6
σους μεταμέλεια νόσον ἐνσκήπτει, καὶ πρὸς ἐννοίᾳ τοῦ φόνου τὴν ψυχὴν ἔχων ἀεὶ τεταραγμένην συνετήκετο, μέχρι τῶν σπλάγχνων ὑπ' ἀκράτου τῆς λύπης σπαραττομένων ἄθρουν αἷμ' ἀναβάλλει. ⟨82⟩ *τοῦτό τις τῶν ἐν τῇ θεραπείᾳ παίδων ἐκφέρων, δαιμονίῳ προνοίᾳ σφάλλεται καθ' ὃν τόπον ὁ Ἀντίγονος ἔσφακτο, καὶ φαινομένοις ἔτι τοῖς ἀπὸ τοῦ φόνου σπίλοις τὸ αἷμα τοῦ κτείναντος ἐπεξέχεεν. ἤρθη δ' αὐθὺς οἰμωγὴ τῶν θεασαμένων, ὥσπερ ἐπίτηδες τοῦ παιδὸς ἐκεῖ ἐπικατασπείσαντος τὸ αἷμα·* ⟨83⟩ *τῆς δὲ βοῆς ἀκούσας ὁ βασιλεὺς τὴν αἰτίαν ἐπυνθάνετο, καὶ μηδενὸς τολμῶντος εἰπεῖν μᾶλλον ἐνέκειτο μαθεῖν ἐθέλων. τέλος δ' ἀπειλοῦντι καὶ βιαζομένῳ τἀληθὲς εἶπον. ὃ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐμπίμπλησι δακρύων, καὶ στενάξας ὅσον ἦν αὐτῷ δύναμις, εἶπεν* ⟨84⟩ *'οὐκ ἄρα θεοῦ μέγαν ὀφθαλμὸν ἐπ' ἔργοις ἀθεμίτοις λήσειν ἔμελλον, ἀλλά με ταχεῖα μέτεισι δίκη φόνου συγγενοῦς. μέχρι τοῦ μοι, σῶμ' ἀναιδέστατον, τὴν ἀδελφῷ καὶ μητρὶ κατάκριτον ψυχὴν καθέξεις; μέχρι τοῦ δ' αὐτοῖς ἐπισπείσω*

§ 81 = Ant. Iud. XIII 314.

κατὰ μέρος τοὐμὸν αἷμα; λαβέτωσαν ἄθρουν τοῦτο, καὶ μηκέτι ταῖς ἐκ τῶν ἐμῶν σπλάγχνων χοαῖς ἐπειρωνευέσθω τὸ δαιμόνιον.’ ταῦτ’ εἰπὼν εὐθέως τελευτᾷ, βασιλεύσας οὐ πλέον ἐνιαυτοῦ.

4 ⟨85⟩ *λύσασα δ’ ἡ γυνὴ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, βασιλέα καθίστησιν Ἀλέξανδρον τὸν καθ’ ἡλικίαν καὶ μετριότητι προύχειν δοκοῦντα. ὃ δὲ παρελθὼν εἰς τὴν ἐξουσίαν τὸν ἕτερον μὲν τῶν ἀδελφῶν βασιλειῶντα κτείνει, τὸν δὲ καταλειπόμενον, ἀγαπῶντα τὸ ζῆν δίχα πραγμάτων, εἶχεν ⟨ἐν τιμῇ⟩.*

2 ⟨86⟩ *γίγνεται δ’ αὐτῷ καὶ πρὸς τὸν Λάθουρον ἐπικληθέντα Πτολεμαῖον συμβολή, πόλιν Ἄσωχιν ᾑρηκότα· καὶ πολλοὺς μὲν ἀνεῖλε τῶν πολεμίων, ἡ δὲ νίκη πρὸς τὸν Πτολεμαῖον ἔρρεψεν. ἐπεὶ δ’ οὗτος ὑπὸ τῆς μητρὸς Κλεοπάτρας διωχθεὶς εἰς Αἴγυπτον ἀνεχώρησεν, Ἀλέξανδρος Γαδάρων τε πολιορκίᾳ κρατεῖ καὶ Ἀμαθοῦντος, ὃ δὴ μέγιστον μὲν ἦν ἔρυμα τῶν ὑπὲρ Ἰορδάνην, τὰ τιμιώτατα δὲ τῶν Θεοδώρου τοῦ Ζήνωνος κτημάτων ἦν ἐν αὐτῷ.* ⟨87⟩ *ἐπελθὼν δ’ ἐξαίφνης ὁ Θεόδωρος τά τε σφέτερα καὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἀποσκευὴν αἱρεῖ, τῶν τε Ἰουδαίων εἰς μυρίους κτείνει. γίγνεται δ’ ἐπάνω τῆς πληγῆς Ἀλέξανδρος, καὶ τραπόμενος εἰς τὴν παράλιον αἱρεῖ Ῥαφίαν τε καὶ Γάζαν καὶ Ἀνθηδόνα τὴν αὖθις ὑφ’ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως Ἀγριππιάδα ἐπικληθεῖσαν.*

3 ⟨88⟩ *ἐξανδραποδισαμένῳ δὲ ταύτας ἐπανίσταται τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐν ἑορτῇ· μάλιστα γὰρ ἐν ταῖς εὐωχίαις αὐτῶν στάσις ἅπτεται. καὶ δοκεῖ μὴ ἂν κρείττων γενέσθαι τῆς ἐπιβολῆς, εἰ μὴ τὸ ξενικὸν αὐτῷ παρεβοήθει. Πισίδαι καὶ Κίλικες ἦσαν· Σύρους γὰρ οὐκ*

§ 86 = Ant. Iud. XIII 337 sq.

ἐδέχετο μισθοφόρους διὰ τὴν ἔμφυτον αὐτῶν πρὸς τὸ ἔθνος ἀπέχθειαν. ⟨89⟩ *κτείνας δὲ τῶν ἐπαναστάντων ὑπὲρ ἑξακισχιλίους Ἀραβίας ἥπτετο, καὶ ταύτης ἑλὼν Γαλααδίτας τε καὶ Μωαβίτας, φόρον τ' αὐτοῖς ἐπιτάξας, ἀνέστρεψεν ἐπ' Ἀμαθοῦντα. Θεοδώρου δὲ πρὸς τὰς εὐπραγίας αὐτοῦ καταπλαγέντος, ἔρημον λαβὼν τὸ φρούριον κατέσκαψεν.*

⟨90⟩ *ἔπειτα συμβαλὼν Ὀβέδᾳ τῷ Ἀράβων βασιλεῖ* 4
προλοχίσαντι κατὰ τὴν Γαυλάνην, ἐνέδρας αὐτῷ γενομένης πᾶσαν ἀποβάλλει τὴν στρατιάν, συνωσθεῖσαν κατὰ βαθείας φάραγγος καὶ πλήθει καμήλων συντριβεῖσαν. διαφυγὼν δ' αὐτὸς εἰς Ἱεροσόλυμα, τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς πάλαι μισοῦν τὸ ἔθνος ἠρέθισεν εἰς ἐπανάστασιν. ⟨91⟩ *γίγνεται δὲ καὶ τότε κρείττων, καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις οὐκ ἔλαττον πεντακισμυρίων Ἰουδαίων ἀνεῖλεν ἐν ἓξ ἔτεσιν. οὐ μὲν ηὐφραίνετό γε ταῖς νίκαις, τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν ἀναλίσκων· ὅθεν παυσάμενος τῶν ὅπλων λόγοις ἐπεχείρει διαλύεσθαι πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους.* ⟨92⟩ *οἱ δὲ μᾶλλον ἐμίσουν τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ καὶ τοῦ τρόπου τὸ ἀνώμαλον. πυνθανομένῳ τε τὸ αἴτιον, καὶ τί ἂν ποιήσας καταστείλειεν αὐτούς, 'ἀποθανών' ἔλεγον· νεκρῷ γὰρ ἂν διαλλαγῆναι μόλις τῷ τοσαῦτα δράσαντι. ἅμα δὲ καὶ τὸν Ἄκαιρον ἐπικληθέντα Δημήτριον ἐπεκαλοῦντο. ῥᾳδίως δ' ὑπακούσαντος κατ' ἐλπίδα μειζόνων, καὶ μετὰ στρατιᾶς ἥκοντος, συνέμισγον οἱ Ἰουδαῖοι τοῖς συμμάχοις περὶ Σίκιμα.*

⟨93⟩ *δέχεται δ' ἑκατέρους Ἀλέξανδρος ἱππεῦσι* 5
μὲν χιλίοις, μισθοφόροις δὲ πεζοῖς ὀκτακισχιλίοις· παρῆν δ' αὐτῷ καὶ τὸ εὐνοοῦν Ἰουδαϊκὸν εἰς μυρίους.

§. 89 = Ant. Iud. XIII 374. § 93 = Ant. Iud. XIII 378.

τῶν δ' ἐναντίων ἱππεῖς μὲν ἦσαν τρισχίλιοι, πεζοὶ δὲ μύριοι τετρακισχίλιοι. καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν διακηρύττοντες οἱ βασιλεῖς ἐπειρῶντο τῶν παρ' ἀλλήλοις ἀποστάσεων, Δημήτριος μὲν τοὺς Ἀλεξάνδρου μισθοφόρους Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς ἅμα Δημητρίῳ Ἰουδαίους μεταπείσειν ἐλπίσας. ⟨94⟩ ὡς δ' οὔθ' οἱ Ἰουδαῖοι θυμῶν οὔθ' οἱ Ἕλληνες ἐπαύοντο πίστεως, διεκρίνοντ' ἤδη τοῖς ὅπλοις συμπεσόντες. ⟨95⟩ κρατεῖ δὲ τῇ μάχῃ Δημήτριος, καίπερ πολλὰ τῶν Ἀλεξάνδρου μισθοφόρων καὶ ψυχῆς ἔργα καὶ χειρὸς ἐπιδειξαμένων. χωρεῖ δὲ τὸ τέλος τῆς παρατάξεως παρὰ δόξαν ἀμφοτέροις· οὔτε γὰρ Δημητρίῳ παρέμειναν νικῶντι οἱ καλέσαντες, καὶ κατ' οἶκτον τῆς μεταβολῆς Ἀλεξάνδρῳ προσεχώρησαν εἰς τὰ ὄρη καταφυγόντι Ἰουδαίων ἑξακισχίλιοι. ταύτην τὴν ῥοπὴν οὐκ ἤνεγκε Δημήτριος, ἀλλ' ὑπολαβὼν ἤδη μὲν ἀξιόμαχον εἶναι πάλιν Ἀλέξανδρον, μεταρρεῖν δὲ καὶ πᾶν τὸ ἔθνος πρὸς αὐτόν, ἀνεχώρησεν.

6 ⟨96⟩ *οὐ μὴν τό γε λοιπὸν πλῆθος ὑποχωρησάντων τῶν συμμάχων κατέθεντο τὰς διαφοράς, συνεχὴς δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον ἦν αὐτοῖς ὁ πόλεμος, μέχρι πλείστους ἀποκτείνας τοὺς λοιποὺς ἀπήλασεν εἰς Βεμέσελιν πόλιν, καὶ ταύτην καταστρεψάμενος αἰχμαλώτους ἀνήγαγεν εἰς Ἱεροσόλυμα.* ⟨97⟩ *προύκοψε δ' αὐτῷ δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς εἰς ἀσέβειαν τὸ τῆς ὠμότητος· τῶν γὰρ ληφθέντων εἰς ὀκτακοσίους ἀνασταυρώσας ἐν μέσῃ τῇ πόλει, γυναῖκάς τε καὶ τέκν' αὐτῶν ἀπέσφαξεν ἐν ταῖς ὄψεσι, καὶ ταῦτα πίνων καὶ συγκατακείμενος ταῖς παλλακίσιν ἀφεώρα.* ⟨98⟩ *τοσαύτη δὲ κατάπληξις ἔσχε τὸν δῆμον ὥστε τῶν ἀντιστασιωτῶν κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα φυγεῖν ὀκτακισχιλίους ἔξω Ἰουδαίας ὅλης, οἷς*

ὅρος τῆς φυγῆς ὁ Ἀλεξάνδρου θάνατος κατέστη. τοιούτοις ἔργοις ὀψὲ καὶ μόλις ἡσυχίαν τῇ βασιλείᾳ πορίσας, ἀνεπαύσατο τῶν ὅπλων.

⟨99⟩ γίγνεται δ' αὐτῷ πάλιν ἀρχὴ θορύβων Ἀν- 7
τίοχος ὁ καὶ Διόνυσος ἐπικληθείς, Δημητρίου μὲν ἀδελφὸς ὤν, τελευταῖος δὲ τῶν ἀπὸ Σελεύκου. τοῦτον γὰρ δείσας στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς Ἄραβας ὡρμημένον, τὸ μὲν μεταξὺ τῆς ὑπὲρ Ἀντιπατρίδος παρορείου καὶ τῶν Ἰόπης αἰγιαλῶν διαταφρεύει φάραγγι βαθείᾳ, πρὸ δὲ τῆς τάφρου τεῖχος ἤγειρεν ὑψηλόν, καὶ ξυλίνους πύργους ἐνετεκτήνατο, τὰς εὐμαρεῖς ἐμβολὰς ἀποφράττων. ⟨100⟩ οὐ μὴν εἶρξαί γε τὸν Ἀντίοχον ἴσχυσεν· ἐμπρήσας γὰρ τοὺς πύργους καὶ τὴν τάφρον χώσας διήλαυνε μετὰ τῆς δυνάμεως. θέμενος δ' ἐν δευτέρῳ τὴν πρὸς τὸν κωλύσαντα ἄμυναν εὐθὺς ἐπὶ τοὺς Ἄραβας ᾔει. ⟨101⟩ τῶν δ' ὁ βασιλεὺς ἀναχωρῶν εἰς τὰ χρησιμώτερα τῆς χώρας πρὸς τὴν μάχην, ἔπειτα τὴν ἵππον ἐξαίφνης ἐπιστρέψας (μυρία δ' ἦν τὸν ἀριθμόν) ἀτάκτοις ἐπιπίπτει τοῖς περὶ τὸν Ἀντίοχον. καρτερᾶς δὲ μάχης γενομένης, ἕως μὲν περιῆν Ἀντίοχος, ἀντεῖχεν ἡ δύναμις αὐτοῦ, καίπερ ἀνέδην ὑπὸ τῶν Ἀράβων φονευόμενοι· ⟨102⟩ πεσόντος δέ (καὶ γὰρ προυκινδύνευεν ἀεὶ τοῖς ἡττωμένοις παραβοηθῶν) ἐγκλίνουσι πάντες, καὶ τὸ μὲν πλεῖστον αὐτῶν ἐπί τε τῆς παρατάξεως κἀν τῇ φυγῇ διαφθείρεται, τοὺς δὲ λοιποὺς καταφυγόντας εἰς Κανὰ κώμην σπάνει τῶν ἐπιτηδείων ἀναλωθῆναι συνέβη πλὴν ὀλίγων ἅπαντας.

⟨103⟩ ἐκ τούτου Δαμασκηνοὶ διὰ τὸ πρὸς Πτολε- 8
μαῖον τὸν Μενναίου μῖσος Ἀρέταν ἐπάγονται, καὶ

§ 99 = Ant. Iud. XIII 387 sq. § 103 = Ant. Iud. XIII 392.

καθιστᾶσι Κοίλης Συρίας βασιλέα. στρατεύεται δ' οὗτος ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ μάχῃ νικήσας Ἀλέξανδρον κατὰ συνθήκας ἀνεχώρησεν. ⟨104⟩ *Ἀλέξανδρος δὲ Πέλλαν ἑλὼν ἐπὶ Γέρασαν ᾔει πάλιν, τῶν Θεοδώρου κτημάτων γλιχόμενος, καὶ τρισὶ τοὺς φρουροὺς περιβόλοις ἀποτειχίσας δίχα μάχης τὸ χωρίον παραλαμβάνει.* ⟨105⟩ *καταστρέφεται δὲ καὶ Γαυλάνην καὶ Σελεύκειαν καὶ τὴν Ἀντιόχου φάραγγα καλουμένην· πρὸς οἷς Γάμαλα φρούριον καρτερὸν ἑλών, τὸν ἄρχοντα Δημήτριον ἐν αὐτῷ παραλύσας ἐκ πολλῶν ἐγκλημάτων, ἐπάνεισιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, τρία πληρώσας ἔτη τῆς στρατείας.* ⟨106⟩ *ἀσμένως δ' ὑπὸ τοῦ ἔθνους προσεδέχθη διὰ τὴν εὐπραγίαν. καὶ λαμβάνει τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ πολεμεῖν ἀρχὴν νόσου. τεταρταίαις δὲ περιόδοις πυρετῶν ἐνοχλούμενος ᾠήθη διακρούσεσθαι τὴν ἀρρωστίαν πάλιν ἁψάμενος πραγμάτων. διὸ δὴ στρατείαις ἀκαίροις ἑαυτὸν ἐπιδιδούς, καὶ βιαζόμενος παρὰ δύναμιν τὸ σῶμα πρὸς τὰς ἐνεργείας, ἀπήλλαξε. τελευτᾷ γοῦν ἐν μέσοις τοῖς θορύβοις στρεφόμενος, βασιλεύσας ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσιν ἔτη.*

5 ⟨107⟩ *καταλείπει δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρᾳ τῇ γυναικί, πεπεισμένος ταύτῃ μάλιστ' ἂν ὑπακοῦσαι τοὺς Ἰουδαίους, ἐπειδὴ τῆς ὠμότητος αὐτοῦ μακρὰν ἀποδέουσα καὶ ταῖς παρανομίαις ἀνθισταμένη τὸν δῆμον εἰς εὔνοιαν προσηγάγετο.* ⟨108⟩ *καὶ οὐ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος· ἐκράτησε γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸ γύναιον διὰ δόξαν εὐσεβείας· ἠκρίβου γὰρ δὴ τοῦ ἔθνους μάλιστα τὰ πάτρια, καὶ τοὺς πλημμελοῦντας εἰς τοὺς ἱεροὺς νόμους ἐξ ἀρχῆς ἀπεβάλλετο.* ⟨109⟩ *δύο δ' αὐτῇ παίδων ὄντων ἐξ Ἀλεξάνδρου, τὸν μὲν πρεσβύτερον*

§ 108 = Ant. Iud. XIII 405.

*Ὑρκανὸν διά τε τὴν ἡλικίαν ἀποδείκνυσιν ἀρχιερέα,
καὶ ἄλλως ὄντα νωθέστερον ἢ ὥστ' ἐνοχλεῖν περὶ τῶν
ὅλων, τὸν δὲ νεώτερον Ἀριστόβουλον διὰ θερμότητα
κατεῖχεν ἰδιώτην.*

⟨110⟩ *παραφύονται δ' αὐτῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν Φαρι-* 2
*σαῖοι, σύνταγμά τι Ἰουδαίων δοκοῦν εὐσεβέστερον
εἶναι τῶν ἄλλων καὶ τοὺς νόμους ἀκριβέστερον ἀφη-
γεῖσθαι.* ⟨111⟩ *τούτοις περιττὸν δή τι προσεῖχεν ἡ
Ἀλεξάνδρα, σεσοβημένη περὶ τὸ θεῖον. οἳ δὲ τὴν
ἁπλότητα τῆς ἀνθρώπου κατὰ μικρὸν ὑπιόντες ἤδη
καὶ διοικηταὶ τῶν ὅλων ἐγίγνοντο, διώκειν τε καὶ
κατάγειν οὓς ἐθέλοιεν, λύειν τε καὶ δεσμεῖν. καθόλου
δ' αἱ μὲν ἀπολαύσεις τῆς βασιλείας ἐκείνων ἦσαν, τὰ
δ' ἀναλώματα καὶ αἱ δυσχέρειαι τῆς Ἀλεξάνδρας.*
⟨112⟩ *δεινὴ δ' ἦν τὰ μείζω διοικεῖν, δύναμίν τ' ἀεὶ
συγκροτοῦσα διπλασίονα κατέστησε καὶ ξενικὴν συνή-
γαγεν οὐκ ὀλίγην, ὡς μὴ μόνον κρατύνασθαι τὸ οἰκεῖον
ἔθνος, ἀλλὰ καὶ φοβερὰν τοῖς ἔξωθεν εἶναι δυνάσταις.
ἐκράτει δὲ τῶν μὲν ἄλλων αὐτή, Φαρισαῖοι δ' αὐτῆς.*

⟨113⟩ *Διογένην γοῦν τινα τῶν ἐπισήμων, φίλον* 3
*Ἀλεξάνδρῳ γεγενημένον, κτείνουσιν αὐτοί, σύμβουλον
ἐγκαλοῦντες γεγονέναι περὶ τῶν ἀνασταυρωθέντων ὑπὸ
τοῦ βασιλέως ὀκτακοσίων. ἐνῆγον δὲ τὴν Ἀλεξάνδραν
εἰς τὸ καὶ τοὺς ἄλλους διαχρήσασθαι τῶν παροξυνάν-
των ἐπ' ἐκείνους τὸν Ἀλέξανδρον. ἐνδιδούσης δ' ὑπὸ
δεισιδαιμονίας, ἀνῄρουν οὓς ἐθέλοιεν αὐτοί.* ⟨114⟩ *προσ-
φεύγουσι δ' Ἀριστοβούλῳ τῶν κινδυνευόντων οἱ
προύχειν δοκοῦντες. κἀκεῖνος πείθει τὴν μητέρα φεί-
σασθαι μὲν διὰ τὸ ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν, ἐκπέμψαι δ'
αὐτούς, εἰ μὴ καθαροὺς ὑπείληφεν, ἐκ τῆς πόλεως.*

§ 113 = Ant. Iud. XIII 411.

οἳ μὲν οὖν δοθείσης ἀδείας ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὴν χώραν· <115> *Ἀλεξάνδρα δ' ἐκπέμψασα ἐπὶ Δαμασκὸν στρατιάν (πρόφασις δ' ἦν Πτολεμαῖος ἀεὶ θλίβων τὴν πόλιν) ταύτην μὲν ὑπεδέξατο μηδὲν ἀξιόλογον ἐργασαμένην,* <116> *Τιγράνην δὲ τὸν Ἀρμενίων βασιλέα προσκαθεζόμενον Πτολεμαΐδι καὶ πολιορκοῦντα Κλεοπάτραν συνθήκαις καὶ δώροις ὑπηγάγετο. φθάνει δ' ἐκεῖνος ἀπαναστὰς διὰ τὰς οἴκοι ταραχάς, ἐμβεβληκότος εἰς τὴν Ἀρμενίαν Λευκούλλου.*

4 <117> *κἀν τούτῳ νοσούσης Ἀλεξάνδρας ὁ νεώτερος τῶν παίδων Ἀριστόβουλος τὸν καιρὸν ἁρπάσας μετὰ τῶν οἰκείων (εἶχε δὲ πολλούς, καὶ πάντας εὔνους διὰ τὴν θερμότητα) κρατεῖ μὲν τῶν ἐρυμάτων ἁπάντων, τοῖς δ' ἐκ τούτων χρήμασι μισθοφόρους ἀθροίσας ἑαυτὸν ἀποδείκνυσι βασιλέα.* <118> *πρὸς ταῦτ' ὀδυρόμενον τὸν Ὑρκανὸν ἡ μήτηρ οἰκτείρασα, τήν τε γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας τοὺς Ἀριστοβούλου καθείργνυσιν εἰς τὴν Ἀντωνίαν· φρούριον δ' ἦν τῷ βορείῳ κλίματι τοῦ ἱεροῦ προσκείμενον, πάλαι μέν, ὡς ἔφην, Βᾶρις ὀνομαζόμενον, αὖθις δὲ ταύτης τυχὸν τῆς προσηγορίας ἐπικρατήσαντος Ἀντωνίου, καθάπερ ἀπό τε τοῦ Σεβαστοῦ καὶ Ἀγρίππα Σεβαστὴ καὶ Ἀγριππιὰς πόλεις ἕτεραι μετωνομάσθησαν.* <119> *πρὶν δ' ἐπεξελθεῖν Ἀλεξάνδραν τὸν Ἀριστόβουλον τῆς τἀδελφοῦ καταλύσεως, τελευτᾷ, διοικήσασα τὴν ἀρχὴν ἔτεσιν ἐννέα.*

6 <120> *καὶ κληρονόμος μὲν ἦν τῶν ὅλων Ὑρκανός, ᾧ καὶ ζῶσα τὴν βασιλείαν ἐνεχείρισε, δυνάμει δὲ καὶ φρονήματι προεῖχεν ὁ Ἀριστόβουλος. γενομένης δ' αὐτοῖς περὶ τῶν ὅλων συμβολῆς περὶ Ἱεριχοῦντα,*

§ 120 = Ant. Iud. XIV 4.

καταλιπόντες οἱ πλεῖστοι τὸν Ὑρκανὸν μεταβαίνουσι πρὸς τὸν Ἀριστόβουλον. ⟨121⟩ *ὃ δὲ μετὰ τῶν συμμεινάντων φθάνει συμφυγὼν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, καὶ κυριεύσας τῶν πρὸς σωτηρίαν ὁμήρων (ταῦτα δ' ἦν ἡ Ἀριστοβούλου γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων) ἀμέλει πρὶν ἀνηκέστου πάθους διελύθησαν, ὥστε βασιλεύειν μὲν Ἀριστόβουλον, Ὑρκανὸν δ' ἐκστάντα τῆς ἄλλης ἀπολαύειν τιμῆς ὥσπερ ἀδελφὸν βασιλέως.* ⟨122⟩ *ἐπὶ τούτοις διαλλαγέντες ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τοῦ λαοῦ περιεστῶτος φιλοφρόνως ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, διήμειψαν τὰς οἰκίας· Ἀριστόβουλος μὲν γὰρ εἰς τὰ βασίλεια, Ὑρκανὸς δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀριστοβούλου οἰκίαν.*

⟨123⟩ *δέος δὲ τοῖς τ' ἄλλοις τῶν Ἀριστοβούλου* 2
διαφόρων ἐμπίπτει παρ' ἐλπίδα κρατήσαντος, καὶ μάλιστ' Ἀντιπάτρῳ πάλαι διαμισουμένῳ. γένος δ' ἦν Ἰδουμαῖος, προγόνων θ' ἕνεκα καὶ πλούτου καὶ τῆς ἄλλης ἰσχύος πρωτεύων τοῦ ἔθνους. ⟨124⟩ *οὗτος ἅμα καὶ τὸν Ὑρκανόν, Ἀρέτᾳ προσφυγόντα τῷ βασιλεῖ τῆς Ἀραβίας, ἀνακτήσασθαι τὴν βασιλείαν ἔπειθε, καὶ τὸν Ἀρέταν δέξασθαί τε τὸν Ὑρκανὸν καὶ καταγαγεῖν ἐπὶ τὴν ἀρχήν, πολλὰ μὲν τὸν Ἀριστόβουλον εἰς τὸ ἦθος διαβάλλων, πολλὰ δ' ἐπαινῶν τὸν Ὑρκανόν [παρῄνει δέξασθαι], καὶ ὡς πρέπον εἴη τὸν οὕτω λαμπρᾶς προεστῶτα βασιλείας ὑπερέχειν χεῖρα τῶν ἀδικουμένων· ἀδικεῖσθαι δὲ τὸν Ὑρκανὸν στερηθέντα τῆς κατὰ τὸ πρεσβεῖον αὐτῷ προσηκούσης ἀρχῆς.* ⟨125⟩ *προκατασκευάσας δ' ἀμφοτέρους, νύκτωρ ἀναλαβὼν τὸν Ὑρκανὸν ἐκ τῆς πόλεως ἀποδιδράσκει, καὶ συντόνῳ φυγῇ χρώμενος εἰς τὴν καλουμένην Πέτραν διασώζεται· βασίλειον αὕτη τῆς Ἀραβίας ἐστίν.*

§ 125 = Ant. Iud. XIV 16.

⟨126⟩ *ἔνθα τῷ Ἀρέτᾳ τὸν Ὑρκανὸν ἐγχειρίσας, καὶ πολλὰ μὲν καθομιλήσας πολλοῖς δὲ δώροις ὑπελθών, δοῦναι δύναμιν αὐτῷ πείθει τὴν κατάξουσαν αὐτόν. ἦν δ' αὕτη πεζῶν τε καὶ ἱππέων πέντε μυριάδες, πρὸς ἣν οὐκ ἀντέσχεν Ἀριστόβουλος, ἀλλ' ἐν τῇ πρώτῃ συμβολῇ λειφθεὶς εἰς Ἱεροσόλυμα συνελαύνεται.* ⟨127⟩ *κἂν ἔφθη κατὰ κράτος ληφθείς, εἰ μὴ Σκαῦρος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός, ἐπαναστὰς αὐτῶν τοῖς καιροῖς, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν· ὃς ἐπέμφθη μὲν εἰς Συρίαν ἀπ' Ἀρμενίας ὑπὸ Πομπηίου Μάγνου πολεμοῦντος πρὸς Τιγράνην, παραγενόμενος δ' εἰς Δαμασκὸν ἑαλωκυῖαν προσφάτως ὑπὸ Μετέλλου καὶ Λολλίου, καὶ τούτους μεταστήσας, ἐπειδὴ τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἐπύθετο, καθάπερ ἐφ' ἕρμαιον ἠπείχθη.*

3 ⟨128⟩ *παρελθόντος γοῦν εἰς τὴν χώραν πρέσβεις εὐθέως ἧκον παρὰ τῶν ἀδελφῶν, ἑκατέρου βοηθεῖν αὐτῷ δεομένου. γίγνεται δ' ἐπίπροσθεν τοῦ δικαίου τὰ παρ' Ἀριστοβούλου τριακόσια τάλαντα· τοσοῦτον γὰρ λαβὼν Σκαῦρος ἐπικηρυκεύεται πρός τε Ὑρκανὸν καὶ τοὺς Ἄραβας, ἀπειλῶν Ῥωμαίους καὶ Πομπήιον, εἰ μὴ λύσειαν τὴν πολιορκίαν.* ⟨129⟩ *ἀνεχώρησε δ' ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς Φιλαδέλφειαν Ἀρέτας καταπλαγείς, καὶ πάλιν εἰς Δαμασκὸν Σκαῦρος.* ⟨130⟩ *Ἀριστοβούλῳ δ' οὐκ ἀπέχρησε τὸ μὴ ἁλῶναι, πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἐπισυλλέξας εἵπετο τοῖς πολεμίοις, καὶ περὶ τὸν καλούμενον Παπυρῶνα συμβαλὼν αὐτοῖς ὑπὲρ ἑξακισχιλίους κτείνει, μεθ' ὧν καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν Ἀντιπάτρου, Φαλλίωνα.*

4 ⟨131⟩ *Ὑρκανὸς δὲ καὶ Ἀντίπατρος τῶν Ἀράβων ἀφαιρεθέντες, μετέφερον ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τὴν ἐλπίδα.*

§ 131 = Ant. Iud. XIV 41.

κἀπειδὴ Πομπήιος ἐπιὼν τὴν Συρίαν εἰς Δαμασκὸν ἧκεν, ἐπ' αὐτὸν καταφεύγουσι· καὶ δίχα δώρων, αἷς καὶ πρὸς Ἀρέταν δικαιολογίαις χρώμενοι, κατηντιβόλουν μισῆσαι μὲν τὴν Ἀριστοβούλου βίαν, κατάγειν δ' ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὸν καὶ τῷ τρόπῳ καὶ καθ' ἡλικίαν προσήκοντα. ⟨132⟩ *οὐ μὴν οὐδ' ὁ Ἀριστόβουλος ὑστέρει, πεποιθὼς τῇ Σκαύρου δωροδοκίᾳ, παρῆν δὲ καὶ αὐτὸς ὡς οἷόν τ' ἦν βασιλικώτατα κεκοσμηκὼς ἑαυτόν. ἀδοξήσας δὲ πρὸς τὰς θεραπείας, καὶ μὴ φέρων δουλεύειν ταῖς χρείαις ταπεινότερον τοῦ σχήματος, ἀπὸ Δίου πόλεως χωρίζεται.*

⟨133⟩ *πρὸς ταῦτ' ἀγανακτήσας Πομπήιος, πολλὰ* 5
καὶ τῶν περὶ Ὑρκανὸν ἱκετευόντων, ὥρμησεν ἐπ' Ἀριστόβουλον ἀναλαβὼν τήν τε Ῥωμαϊκὴν δύναμιν καὶ πολλοὺς ἐκ τῆς Συρίας συμμάχους. ⟨134⟩ *ἐπεὶ δὲ παρελαύνων Πέλλαν καὶ Σκυθόπολιν ἧκεν ἐς Κορέας, ὅθεν ἡ Ἰουδαίων ἄρχεται χώρα κατὰ τὴν μεσόγειον ἀνιόντων, ἀκούσας συμπεφευγέναι τὸν Ἀριστόβουλον εἰς Ἀλεξάνδρειον (τοῦτο δ' ἐστὶ φρούριον τῶν πάνυ φιλοτίμως ἐξησκημένων, ὑπὲρ ὄρους ὑψηλοῦ κείμενον), πέμψας καταβαίνειν αὐτὸν ἐκέλευσε.* ⟨135⟩ *τῷ δ' ἦν μὲν ὁρμή, καλουμένῳ δεσποτικώτερον, διακινδυνεύειν μᾶλλον ἢ ὑπακοῦσαι, καθεώρα δὲ τὸ πλῆθος ὀρρωδοῦν, καὶ παρῄνουν οἱ φίλοι σκέπτεσθαι τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν οὖσαν ἀνυπόστατον. οἷς πεισθεὶς κάτεισι πρὸς Πομπήιον, καὶ πολλὰ περὶ τοῦ δικαίως ἄρχειν ἀπολογηθεὶς ὑπέστρεψεν εἰς τὸ ἔρυμα.* ⟨136⟩ *πάλιν τε τἀδελφοῦ προκαλουμένου καταβάς, καὶ διαλεχθεὶς περὶ τῶν δικαίων, ἄπεισι μὴ κωλύοντος τοῦ Πομπηίου. μέσος δ' ἦν ἐλπίδος καὶ δέους, καὶ κατῄει μὲν ὡς*

§ 133 = Ant. Iud. XIV 48.

δυσωπήσων Πομπήιον πάντ' ἐπιτρέπειν αὐτῷ, πάλιν δ' ἀνέβαινεν εἰς τὴν ἄκραν, ὡς μὴ προκαταλύειν δόξειεν ἑαυτόν. ⟨137⟩ ἐπεὶ μέντοι Πομπήιος ἐξίστασθαί τε τῶν φρουρίων ἐκέλευσεν αὐτῷ καί, παράγγελμα τῶν φρουράρχων ἐχόντων μόναις πειθαρχεῖν ταῖς αὐτογράφοις ἐπιστολαῖς, ἠνάγκαζεν αὐτὸν ἑκάστοις γράφειν ἐκχωρεῖν, ποιεῖ μὲν τὸ προσταχθέν, ἀγανακτήσας δ' ἀνεχώρησεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ παρεσκευάζετο πολεμεῖν πρὸς Πομπήιον.

6 ⟨138⟩ ὃ δ' (οὐ γὰρ ἐδίδου χρόνον ταῖς παρασκευαῖς) εὐθέως εἵπετο, καὶ προσεπέρρωσε τὴν ὁρμὴν ὁ Μιθραδάτου θάνατος, ἀγγελθεὶς αὐτῷ περὶ Ἱεριχοῦντα, ἔνθα τὸ τῆς Ἰουδαίας πιότατον φοίνικά τε πάμπολυν καὶ βάλσαμον τρέφει· τοῦτο λίθοις ὀξέσιν ἐπιτέμνοντες τὰ πρέμνα συλλέγουσι, κατὰ τὰς τομὰς ἐκδακρῦον. ⟨139⟩ καὶ στρατοπεδευσάμενος ἐν τῷ χωρίῳ μίαν ἑσπέραν, ἕωθεν ἠπείγετο πρὸς Ἱεροσόλυμα. καταπλαγεὶς δὲ τὴν ἔφοδον Ἀριστόβουλος ἱκέτης ὑπαντᾷ, χρημάτων θ' ὑποσχέσει καὶ τῷ μετὰ τῆς πόλεως ἐπιτρέπειν καὶ ἑαυτὸν χαλεπαίνοντα καταστέλλει τὸν Πομπήιον. ⟨140⟩ οὐ μήν τι τῶν ὡμολογημένων ἔπραττε· τὸν γὰρ ἐπὶ τῇ κομιδῇ τῶν χρημάτων πεμφθέντα Γαβίνιον οἱ τὰ Ἀριστοβούλου φρονοῦντες οὐδὲ τῇ πόλει δέχονται.

7 ⟨141⟩ πρὸς ταῦτα ἀγανακτήσας Πομπήιος Ἀριστόβουλον μὲν ἐφρούρει, πρὸς δὲ τὴν πόλιν ἐλθὼν περιεσκόπει ποῖ προσβάλῃ· τήν τε γὰρ ὀχυρότητα τῶν τειχῶν δυσμεταχείριστον ἑώρα καὶ τὴν πρὸ τούτων φάραγγα φοβεράν, τό θ' ἱερὸν ἐντὸς τῆς φάραγγος ὀχυρώτατα τετειχισμένον, ὥστε τοῦ ἄστεος ἁλισκομέ-

§ 138 = Ant. Iud. XIV 54.

νου δευτέραν εἶναι καταφυγὴν τοῦτο τοῖς πολεμίοις.
⟨142⟩ διαποροῦντος δ' ἐπὶ πολὺν χρόνον στάσις τοῖς 2
ἔνδον ἐμπίπτει, τῶν μὲν Ἀριστοβούλου πολεμεῖν ἀξι-
ούντων καὶ ῥύεσθαι τὸν βασιλέα, τῶν δὲ τὰ Ὑρκανοῦ
φρονούντων ἀνοίγειν Πομπηίῳ τὰς πύλας· πολλοὺς
δὲ τούτους ἐποίει τὸ δέος, ἀφορῶντας εἰς τὴν τῶν
Ῥωμαίων εὐταξίαν. ⟨143⟩ ἡττώμενον δὲ τὸ Ἀριστο-
βούλου μέρος εἰς τὸ ἱερὸν ἀνεχώρει, καὶ τὴν συν-
άπτουσαν ἀπ' αὐτοῦ τῇ πόλει γέφυραν ἀποκόψαντες
ἀντίσχειν εἰς ἔσχατον παρεσκευάζοντο. τῶν δ' ἑτέρων
δεχομένων Ῥωμαίους τῇ πόλει καὶ τὰ βασίλεια παρα-
διδόντων, ἐπὶ μὲν ταῦτα Πομπήιος ἕνα τῶν ὑφ' ἑαυτῷ
στρατηγῶν Πίσωνα εἰσπέμπει μετὰ στρατιᾶς, ⟨144⟩ ὃς
διαλαβὼν φρουραῖς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ τῶν εἰς τὸ ἱερὸν
καταπεφευγότων οὐδένα λόγοις ἔπειθε συμβῆναι, τὰ
πέριξ εἰς προσβολὰς ηὐτρέπιζεν, ἔχων τοὺς περὶ τὸν
Ὑρκανὸν εἴς τε τὰς ἐπινοίας καὶ τὰς ὑπηρεσίας προ-
θύμους. ⟨145⟩ αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ προσάρκτιον κλῖμα 3
τήν τε τάφρον ἔχου καὶ τὴν φάραγγα πᾶσαν, ὕλην
συμφορούσης τῆς δυνάμεως. χαλεπὸν δ' ἦν τὸ ἀνα-
πληροῦν διὰ βάθος ἄπειρον, καὶ τῶν Ἰουδαίων πάντα
τρόπον εἰργόντων ἄνωθεν. ⟨146⟩ κἂν ἀτέλεστος ἔμεινε
τοῖς Ῥωμαίοις ὁ πόνος, εἰ μὴ τὰς ἑβδομάδας ἐπιτηρῶν
ὁ Πομπήιος, ἐν αἷς παντὸς ἔργου διὰ τὴν θρησκείαν
χεῖρας ἀπίσχουσιν Ἰουδαῖοι, τὸ χῶμα ὕψου, τῆς κατὰ
χεῖρα συμβολῆς εἴργων τοὺς στρατιώτας· ὑπὲρ μόνου
γὰρ τοῦ σώματος ἀμύνονται καὶ τοῖς σαββάτοις. ⟨147⟩
ἤδη δ' ἀναπεπληρωμένης τῆς φάραγγος, πύργους
ὑψηλοὺς ἐπιστήσας τῷ χώματι, καὶ προσαγαγὼν
τὰς ἐκ Τύρου κομισθείσας μηχανάς, ἐπειρᾶτο τοῦ

§ 144 = Ant. Iud. XIV 60.

τείχους. ἀνέστελλον δ' οἱ πετροβόλοι τοὺς καθύπερθεν κωλύοντας· ἀντεῖχον δ' ἐπὶ πλεῖστον οἱ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος πύργοι, μεγέθει τε καὶ κάλλει διαφέροντες.

4 ⟨148⟩ *ἔνθα δὴ τῶν Ῥωμαίων πολλὰ κακοπαθούντων, ὁ Πομπήιος τά τ' ἄλλα τῆς καρτερίας τοὺς Ἰουδαίους ἀπεθαύμαζε, καὶ μάλιστα τοῦ μηδὲν παραλῦσαι τῆς θρησκείας ἐν μέσοις τοῖς βέλεσιν ἀνειλουμένους. ὥσπερ γὰρ εἰρήνης βαθείας κατεχούσης τὴν πόλιν, αἵ τε θυσίαι καθ' ἡμέραν καὶ οἱ ἐναγισμοὶ καὶ πᾶσα θεραπεία κατὰ τἀκριβὲς ἐξετελεῖτο τῷ θεῷ· καὶ οὐδὲ κατ' αὐτὴν τὴν ἅλωσιν, περὶ τῷ βωμῷ φονευόμενοι, τῶν καθ' ἡμέραν νομίμων εἰς τὴν θρησκείαν ἀπέστησαν.* ⟨149⟩ *τρίτῳ γὰρ μηνὶ τῆς πολιορκίας μόλις ἕνα τῶν πύργων καταρρίψαντες εἰσέπιπτον εἰς τὸ ἱερόν. ὁ δὲ πρῶτος ὑπερβῆναι τολμήσας τὸ τεῖχος Σύλλα παῖς ἦν Φαῦστος Κορνήλιος, καὶ μετ' αὐτὸν ἑκατοντάρχαι δύο, Φούριος καὶ Φάβιος. εἵπετο δ' ἑκάστῳ τὸ ἴδιον στῖφος, καὶ περισχόντες πανταχῇ*
5 *τοὺς Ἰουδαίους ἔκτεινον, οὓς μὲν τῷ ναῷ προσφεύγοντας, οὓς δὲ ἀμυνομένους πρὸς ὀλίγον.* ⟨150⟩ *ἔνθα πολλοὶ τῶν ἱερέων, ξιφήρεις τοὺς πολεμίους ἐπιόντας βλέποντες, ἀθορύβως ἐπὶ τῆς θρησκείας ἔμειναν, σπένδοντες δὲ καὶ θυμιῶντες ἀπεσφάττοντο, καὶ τῆς πρὸς τὸ θεῖον θεραπείας ἐν δευτέρῳ τὴν σωτηρίαν τιθέμενοι. πλεῖστοι δ' ὑπὸ τῶν ὁμοφύλων ἀντιστασιωτῶν ἀνῃροῦντο, καὶ κατὰ τῶν κρημνῶν ἐρρίπτουν ἑαυτοὺς ἄπειροι· καὶ τὰ περὶ τὸ τεῖχος ἔνιοι, μανιῶντες ἐν ταῖς ἀμηχανίαις, ὑπέπρησαν καὶ συγκαταφλέγονται.* ⟨151⟩ *Ἰουδαίων μὲν οὖν ἀνῃρέθησαν μύριοι καὶ*

§ 148 = Ant Iud. XIV 65.

δισχίλιοι, Ῥωμαίων δ' ὀλίγοι μὲν πάνυ νεκροί, τραυματίαι δ' ἐγένοντο πλείους.

⟨152⟩ *οὐδὲν δ' οὕτως ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς κα-* 6
θήψατο τοῦ ἔθνους ὡς τὸ τέως ἀόρατον ἅγιον ἐκκαλυφθὲν ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων. παρελθὼν γοῦν σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ὁ Πομπήιος εἰς τὸν ναόν, ἔνθα μόνῳ θεμιτὸν ἦν παριέναι τῷ ἀρχιερεῖ, τὰ ἔνδον ἐθεάσατο, λυχνίαν τε καὶ λύχνους καὶ τράπεζαν καὶ σπονδεῖα καὶ θυμιατήρια, ὁλόχρυσα πάντα, πλῆθός τ' ἀρωμάτων σεσωρευμένον, καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων εἰς τάλαντα δισχίλια. ⟨153⟩ *οὔτε δὲ τούτων οὔτ' ἄλλου τινὸς τῶν ἱερῶν κειμηλίων ἥψατο, ἀλλὰ καὶ μετὰ μίαν τῆς ἁλώσεως ἡμέραν καθῆραί τε τὸ ἱερὸν τοῖς νεωκόροις προσέταξε καὶ τὰς ἐξ ἔθους ἐπιτελεῖν θυσίας, αὖθις ἀποδείξας Ὑρκανὸν ἀρχιερέα, τά τ' ἄλλα προθυμότατον ἑαυτὸν ἐν τῇ πολιορκίᾳ παρασχόντα, καὶ διότι τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος ἀπέστησεν Ἀριστοβούλῳ συμπολεμεῖν ὡρμημένον. ἐκ τούτων, ὅπερ ἦν προσῆκον ἀγαθῷ στρατηγῷ, τὸν λαὸν εὐνοίᾳ πλέον ἢ δέει προσηγάγετο.* ⟨154⟩ *ἐν δὲ τοῖς αἰχμαλώτοις ἐλήφθη καὶ ὁ Ἀριστοβούλου πενθερός· ὁ δ' αὐτὸς ἦν καὶ θεῖος αὐτῷ. καὶ τοὺς μὲν αἰτιωτάτους τοῦ πολέμου πελέκει κολάζει, Φαῦστον δὲ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ γενναίως ἀγωνισαμένους λαμπροῖς ἀριστείοις δωρησάμενος, τῇ τε χώρᾳ καὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπιτάττει φόρον.*

⟨155⟩ *ἀφελόμενος δὲ τοῦ ἔθνους καὶ τὰς ἐν Κοίλῃ* 7
Συρίᾳ πόλεις ὅσας εἷλεν, ὑπέταξε τῷ κατ' ἐκεῖνο Ῥωμαίων στρατηγῷ κατατεταγμένῳ, καὶ μόνοις αὐτοὺς τοῖς ἰδίοις ὅροις περιέκλεισεν. ἀνακτίζει δὲ καὶ Γά-

§ 152 = Ant. Iud. XIV 72. § 155 = Ant. Iud. XIV 75.

δαρα, ὑπὸ Ἰουδαίων κατεστραμμένην, Γαδαρίτῃ τινὶ τῶν ἰδίων ἀπελευθέρων Δημητρίῳ χαριζόμενος. ⟨156⟩ *ἠλευθέρωσε δ' ἀπ' αὐτῶν καὶ τὰς ἐν τῇ μεσογείῳ πόλεις, ὅσας μὴ φθάσαντες κατέσκαψαν, Ἵππον Σκυθόπολίν τε καὶ Πέλλαν καὶ Σαμάρειαν καὶ Μάρισσαν, πρὸς αἷς Ἄζωτον καὶ Ἰάμνειαν καὶ Ἀρέθουσαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς παραλίους, Γάζαν Ἰόπην Δῶρα, καὶ τὴν πάλαι μὲν Στράτωνος πύργον καλουμένην, ὕστερον δὲ μετακτισθεῖσαν ὑφ' Ἡρώδου βασιλέως λαμπροτάτοις κατασκευάσμασι καὶ μετονομασθεῖσαν Καισάρειαν.* ⟨157⟩ *ἃς πάσας τοῖς γνησίοις ἀποδοὺς πολίταις κατέταξεν εἰς τὴν Συριακὴν ἐπαρχίαν. παραδοὺς δὲ ταύτην τε καὶ τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὰ μέχρι Αἰγύπτου καὶ Εὐφράτου Σκαύρῳ διέπειν, καὶ δύο τῶν ταγμάτων, αὐτὸς διὰ Κιλικίας εἰς Ῥώμην ἠπείγετο, τὸν Ἀριστόβουλον ἄγων μετὰ τῆς γενεᾶς αἰχμάλωτον.* ⟨158⟩ *δύο δ' ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες καὶ δύο υἱεῖς, ὧν ὁ ἕτερος μὲν Ἀλέξανδρος ἐκ τῆς ὁδοῦ διαδιδράσκει, σὺν δὲ ταῖς ἀδελφαῖς ὁ νεώτερος Ἀντίγονος εἰς Ῥώμην ἐκομίζετο.*

8 ⟨159⟩ *κἀν τούτῳ Σκαῦρος εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐμβαλὼν τῆς μὲν Πέτρας εἴργετο ταῖς δυσχωρίαις, ἐπόρθει δὲ τὰ πέριξ πολλά, κἀν τούτῳ κακοπαθῶν, ἐλίμωττε γὰρ ἡ στρατιά, καὶ πρὸς τοῦτο Ὑρκανὸς ἐπεβοήθει, δι' Ἀντιπάτρου τἀπιτήδεια πέμπων. ὃν καὶ καθίησι Σκαῦρος ὄντα συνήθη πρὸς Ἀρέταν, ὅπως ἐπὶ χρήμασι διαλύσαιτο τὸν πόλεμον. πείθεται δ' ὁ Ἄραψ τριακόσια δοῦναι τάλαντα, κἀπὶ τούτοις Σκαῦρος ἐξῆγε τῆς Ἀραβίας τὴν δύναμιν.*

2 ⟨160⟩ *ὁ δ' ἀποδρὰς τῶν Ἀριστοβούλου παίδων Πομπήιον Ἀλέξανδρος, χρόνῳ συναγαγὼν χεῖρα συχνήν,*

§ 160 = Ant. Iud. XIV 82.

βαρὺς ἦν Ὑρκανῷ καὶ τὴν Ἰουδαίαν κατέτρεχεν. ἐδόκει δ' ἂν ταχέως καταλῦσαι αὐτόν, ὅς γε ἤδη καὶ τὸ καταρριφθὲν ὑπὸ Πομπηίου τεῖχος ἐν Ἱεροσολύμοις ἀνακτίζειν ἐθάρρει προσελθών, εἰ μὴ Γαβίνιος εἰς Συρίαν πεμφθεὶς Σκαύρου διάδοχος τά τ' ἄλλα γενναῖον ἀπέδειξεν ἑαυτὸν ἐν πολλοῖς καὶ ἐπ' Ἀλέξανδρον ὥρμησεν. ⟨161⟩ *ὃ δὲ δείσας πρὸς τὴν ἔφοδον δύναμίν τε πλείω συνέλεγεν, ὡς γενέσθαι μυρίους μὲν ὁπλίτας χιλίους δὲ καὶ πεντακοσίους ἱππεῖς, καὶ τἀπιτήδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, Ἀλεξάνδρειόν τε καὶ Ὑρκάνειον καὶ Μαχαιροῦντα πρὸς τοῖς Ἀραβίοις ὄρεσι.*

⟨162⟩ *Γαβίνιος δὲ μετὰ μέρους τῆς στρατιᾶς Μᾶρ-* 3
κον Ἀντώνιον προπέμψας, αὐτὸς εἵπετο τὴν ὅλην ἔχων δύναμιν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντίπατρον ἐπίλεκτοι καὶ τὸ ἄλλο τάγμα τῶν Ἰουδαίων, ὧν Μάλιχος ἦρχε καὶ Πειθόλαος, συμμίξαντες τοῖς περὶ Μᾶρκον Ἀντώνιον ἡγεμόσιν, ὑπήντων Ἀλεξάνδρῳ. καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν ἅμα τῇ φάλαγγι Γαβίνιος. ⟨163⟩ *ἐνουμένην δὲ τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν οὐχ ὑπομείνας Ἀλέξανδρος ἀνεχώρει, καὶ πλησίον ἤδη Ἱεροσολύμων γενόμενος ἀναγκάζεται συμβαλεῖν, καὶ κατὰ τὴν μάχην ἑξακισχιλίους ἀποβαλών, ὧν τρισχίλιοι μὲν ἔπεσον τρισχίλιοι δ' ἐζωγρήθησαν, φεύγει σὺν τοῖς καταλειφθεῖσιν εἰς Ἀλεξάνδρειον.*

⟨164⟩ *Γαβίνιος δὲ πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐλθών,* 4
ἐπειδὴ πολλοὺς εὗρεν ἐστρατοπεδευμένους, ἐπειρᾶτο συγγνώμης ὑποσχέσει περὶ τῶν ἡμαρτημένων πρὸ μάχης αὐτοὺς προσαγαγέσθαι. μηδὲν δὲ μέτριον φρονούντων ἀποκτείνας πολλούς, τοὺς λοιποὺς κατέκλεισεν εἰς τὸ ἔρυμα. ⟨165⟩ *κατὰ ταύτην ἀριστεύει τὴν μάχην*

§ 164 = Ant. Iud. XIV 87.

ὁ ἡγεμὼν Μᾶρκος Ἀντώνιος, πανταχοῦ μὲν γενναῖος ἀεὶ φανείς, οὐδαμοῦ δ' οὕτως. Γαβίνιος δὲ τοὺς ἐξαιρήσοντας τὸ φρούριον καταλιπὼν αὐτὸς ἐπῄει τὰς μὲν ἀπορθήτους πόλεις καθιστάμενος, τὰς δὲ κατεστραμμένας ἀνακτίζων. ⟨166⟩ συνεπολίσθησαν γοῦν τούτου κελεύσαντος Σκυθόπολίς τε καὶ Σαμάρεια καὶ Ἀνθηδὼν καὶ Ἀπολλωνία καὶ Ἰάμνεια καὶ Ῥαφία καὶ Μάρισσά τε καὶ Ἀδώρεος καὶ Γάμαλα καὶ Ἄζωτος ἄλλαι τε πολλαί, τῶν οἰκητόρων ἀσμένως ἐφ' ἑκάστην συνθεόντων.

5 ⟨167⟩ μετὰ δὲ τὴν τούτων ἐπιμέλειαν ἐπανελθὼν πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐπέρρωσε τὴν πολιορκίαν, ὥστ' Ἀλέξανδρος ἀπογνοὺς περὶ τῶν ὅλων ἐπικηρυκεύεται πρὸς αὐτόν, συγγνωσθῆναί τε τῶν ἡμαρτημένων δεόμενος καὶ τὰ συμμένοντα φρούρια παραδιδούς, Ὑρκάνειον καὶ Μαχαιροῦντα· αὖθις δὲ καὶ τὸ Ἀλεξάνδρειον ἐνεχείρισεν. ⟨168⟩ ἃ πάντα Γαβίνιος, ἐναγούσης τῆς Ἀλεξάνδρου μητρός, κατέσκαψεν, ὡς μὴ πάλιν ὁρμητήριον γένοιτο δευτέρου πολέμου. παρῆν δὲ μειλισσομένη τὸν Γαβίνιον κατὰ δέος τῶν ἐπὶ τῆς Ῥώμης αἰχμαλώτων, τοῦ τ' ἀνδρὸς καὶ τῶν ἄλλων τέκνων. ⟨169⟩ μετὰ δὲ ταῦτ' εἰς Ἱεροσόλυμα Γαβίνιος Ὑρκανὸν καταγαγών, καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ παραδοὺς κηδεμονίαν αὐτῷ, καθίστησι τὴν ἄλλην πολιτείαν ἐπὶ προστασίᾳ τῶν ἀρίστων. ⟨170⟩ διεῖλε δὲ πᾶν τὸ ἔθνος εἰς πέντε συνόδους, τὸ μὲν Ἱεροσολύμοις προστάξας, τὸ δὲ Γαδάροις, οἱ δ' ἵνα συντελῶσιν εἰς Ἀμαθοῦντα· τὸ δὲ τέταρτον εἰς Ἱεριχοῦντα κεκλήρωτο, καὶ τῷ πέμπτῳ Σέπφωρις ἀπεδείχθη πόλις τῆς Γαλιλαίας. ἀσμένως δὲ τῆς ἐξ ἑνὸς ἐπικρατείας ἐλευθερωθέντες τὸ λοιπὸν ἀριστοκρατίᾳ διῳκοῦντο.

⟨171⟩ *μετ' οὐ πολύ γε μὴν αὐτοῖς ἀρχὴ γίγνεται* 6 *θορύβων Ἀριστόβουλος ἀποδρὰς ἐκ Ῥώμης, ὃς αὖθις πολλοὺς Ἰουδαίων ἐπισυνίστη, τοὺς μὲν ἐπιθυμοῦντας μεταβολῆς, τοὺς δ' ἀγαπῶντας αὐτὸν πάλαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον καταλαβόμενος τὸ Ἀλεξάνδρειον ἀνατειχίζειν ἐπειρᾶτο· ὡς δὲ Γαβίνιος ὑπὸ Σισέννᾳ καὶ Ἀντωνίῳ καὶ Σερουιανῷ στρατιὰν ἔπεμψεν ἐπ' αὐτόν, γνοὺς ἀνεχώρει ἐπὶ Μαχαιροῦντος, καὶ τὸν μὲν ἄχρηστον ὄχλον ἀπεφορτίσατο,* ⟨172⟩ *μόνους δ' ἐπήγετο τοὺς ὡπλισμένους, ὄντας εἰς ὀκτακισχιλίους, ἐν οἷς καὶ Πειθόλαος ἦν ὁ ἐξ Ἱεροσολύμων ὑποστράτηγος αὐτομολήσας μετὰ χιλίων. Ῥωμαῖοι δ' ἐπηκολούθουν, καὶ γενομένης συμβολῆς μέχρι πολλοῦ μὲν οἱ περὶ τὸν Ἀριστόβουλον διεκαρτέρουν γενναίως ἀγωνιζόμενοι, τέλος δὲ βιασθέντες ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων πίπτουσι μὲν πεντακισχίλιοι, περὶ δὲ δισχιλίους ἀνέφυγον εἴς τινα λόφον. οἱ δὲ λοιποὶ χίλιοι σὺν Ἀριστοβούλῳ, διακόψαντες τὴν φάλαγγα τῶν Ῥωμαίων, εἰς Μαχαιροῦντα συνελαύνονται.* ⟨173⟩ *ἔνθα δὴ τὴν πρώτην ἑσπέραν ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐρειπίοις ἐναυλισάμενος ἐν ἐλπίσι μὲν ἦν ἄλλην συναθροίσειν δύναμιν, ἀνοχὴν τοῦ πολέμου διδόντος, καὶ τὸ φρούριον κακῶς ὠχύρου, προσπεσόντων δὲ Ῥωμαίων ἐπὶ δύ' ἡμέρας ἀντισχὼν ὑπὲρ δύναμιν ἁλίσκεται, καὶ μετ' Ἀντιγόνου τοῦ παιδός, ὃς ἀπὸ Ῥώμης αὐτῷ συναπέδρα, δεσμώτης ἐπὶ Γαβίνιον ἀνήχθη, καὶ ὑπὸ Γαβινίου πάλιν εἰς Ῥώμην.* ⟨174⟩ *τοῦτον μὲν οὖν ἡ σύγκλητος εἷρξε, τὰ τέκνα δ' αὐτοῦ διῆγεν εἰς Ἰουδαίαν, Γαβινίου δι' ἐπιστολῶν δηλώσαντος τῇ Ἀριστοβούλου γυναικὶ τοῦτο ἀντὶ τῆς παραδόσεως τῶν ἐρυμάτων ὡμολογηκέναι.*

§ 171 = Ant. Iud. XIV 92.

7 ⟨175⟩ *Γαβινίῳ δ' ἐπὶ Πάρθους ὡρμημένῳ στρατεύειν γίγνεται Πτολεμαῖος ἐμπόδιον, ὃν ὑποστρέψας ἀπ' Εὐφράτου κατῆγεν εἰς Αἴγυπτον, ἐπιτηδείοις εἰς ἅπαντα χρώμενος κατὰ τὴν στρατείαν Ὑρκανῷ καὶ Ἀντιπάτρῳ· καὶ γὰρ χρήματα καὶ ὅπλα καὶ σῖτον καὶ ἐπικούρους ὁ Ἀντίπατρος προσῆγε, καὶ τοὺς ταύτῃ Ἰουδαίους, φρουροῦντας τὰς κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβολάς, παρεῖναι Γαβίνιον ἔπεισε.* ⟨176⟩ *τῆς δ' ἄλλης Συρίας πρὸς τὸν Γαβινίου χωρισμὸν κινηθείσης, καὶ Ἰουδαίους πάλιν ἀπέστησεν Ἀλέξανδρος ὁ Ἀριστοβούλου, μεγίστην δὲ συγκροτήσας δύναμιν ὥρμητο πάντας τοὺς κατὰ τὴν χώραν Ῥωμαίους ἀνελεῖν.* ⟨177⟩ *πρὸς ὃ Γαβίνιος δείσας (ἤδη δὲ παρῆν ἀπ' Αἰγύπτου τοῖς τῇδε θορύβοις ἠπειγμένος) ἐπὶ τινὰς μὲν τῶν ἀφεστώτων Ἀντίπατρον προπέμψας μετέπεισε, συνέμενον δ' Ἀλεξάνδρῳ τρεῖς μυριάδες, κἀκεῖνος ὥρμητο πολεμεῖν. οὕτως ἔξεισι πρὸς μάχην· ὑπήντων δ' οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ συμβαλόντων περὶ τὸ Ἰταβύριον ὄρος μύριοι μὲν ἀναιροῦνται, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἐσκεδάσθη φυγῇ.* ⟨178⟩ *καὶ Γαβίνιος ἐλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τὸ Ἀντιπάτρου βούλημα κατεστήσατο τὴν πολιτείαν. ἔνθεν ὁρμήσας Ναβαταίων τε μάχῃ κρατεῖ, καὶ Μιθραδάτην καὶ Ὀρσάνην φυγόντας ἐκ Πάρθων κρύφα μὲν ἀπέπεμψε, παρὰ δὲ τοῖς στρατιώταις ἔλεγεν ἀποδρᾶναι.*

8 ⟨179⟩ *κἀν τούτῳ Κράσσος αὐτῷ διάδοχος ἐλθὼν παραλαμβάνει Συρίαν. οὗτος εἰς τὴν ἐπὶ Πάρθους στρατείαν τόν τ' ἄλλον τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναοῦ χρυσὸν πάντα περιεῖλε, καὶ τὰ δισχίλια τάλαντα ἦρεν ὧν ἀπέσχετο Πομπήιος. διαβὰς δὲ τὸν Εὐφράτην*

§ 175 = Ant. Iud. XIV 98. § 179 = Ant. Iud. XIV 105.

αὐτός τ' ἀπώλετο καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ. περὶ ὧν οὐ νῦν καιρὸς λέγειν.

⟨180⟩ *Πάρθους δὲ μετὰ τὸν Κράσσον ἐπιδιαβαίνειν* 9
εἰς Συρίαν ὡρμημένους ἀνέκοπτε Κάσσιος εἰς τὴν ἐπαρχίαν διαφυγών. περιποιησάμενος δ' αὐτὴν ἐπὶ Ἰουδαίους ἠπείγετο, καὶ Ταριχαίας μὲν ἑλὼν εἰς τρισμυρίους Ἰουδαίων ἀνδραποδίζεται, κτείνει δὲ καὶ Πειθόλαον, τοὺς Ἀριστοβούλου στασιαστὰς ἐπισυνιστάντα· τοῦ φόνου δ' ἦν σύμβουλος Ἀντίπατρος. ⟨181⟩ *τούτῳ γήμαντι γυναῖκα τῶν ἐπισήμων ἐξ Ἀραβίας, Κύπρον τοὔνομα, τέτταρες μὲν υἱεῖς γίγνονται, Φασάηλος καὶ ὁ βασιλεὺς αὖθις Ἡρώδης πρὸς οἷς Ἰώσηπος καὶ Φερώρας, καὶ Σαλώμη θυγάτηρ. ἐξοικειούμενος δὲ τοὺς πανταχοῦ δυνατοὺς φιλίαις τε καὶ ξενίαις, μάλιστα προσηγάγετο τὸν Ἀράβων βασιλέα διὰ τὴν ἐπιγαμίαν· κἀπειδὴ τὸν πρὸς Ἀριστόβουλον ἀνείλετο πόλεμον, ἐκείνῳ παρακαταθήκην ἔπεμψε τὰ τέκνα.* ⟨182⟩ *Κάσσιος δὲ κατὰ συνθήκας ἡσυχάζειν Ἀλέξανδρον ἀναγκάσας ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ὑπέστρεψε, Πάρθους διαβαίνειν ἀνείρξων· περὶ ὧν ἐν ἑτέροις ἐροῦμεν.*

⟨183⟩ *Καῖσαρ δὲ Πομπηίου καὶ τῆς συγκλήτου* 9
φυγόντων ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον Ῥώμης τε καὶ τῶν ὅλων κρατήσας, ἀνίησι μὲν τῶν δεσμῶν τὸν Ἀριστόβουλον, παραδοὺς δ' αὐτῷ δύο τάγματα κατὰ τάχος ἔπεμψεν εἰς Συρίαν, ταύτην τε ῥᾳδίως ἐλπίσας καὶ τὰ περὶ τὴν Ἰουδαίαν δι' αὐτοῦ προσάξεσθαι. ⟨184⟩ *φθάνει δ' ὁ φθόνος καὶ τὴν Ἀριστοβούλου προθυμίαν καὶ τὰς Καίσαρος ἐλπίδας· φαρμάκῳ γοῦν ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τῶν τὰ Πομπηίου φρονούντων, μέχρι πολλοῦ μὲν οὐδὲ ταφῆς ἐν τῇ πατρῴᾳ χώρᾳ μετεῖχεν, ἔκειτο δ'*

§ 183 = Ant. Iud. XIV 123.

ἐν μέλιτι συντηρούμενος ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, ἕως ὑπ' Ἀντωνίου Ἰουδαίοις ἐπέμφθη τοῖς βασιλικοῖς μνημείοις ἐνταφησόμενος.

2 ⟨185⟩ *ἀναιρεῖται δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος πελέκει ὑπὸ Σκιπίωνος ἐν Ἀντιοχείᾳ, Πομπηίου τοῦτ' ἐπιστείλαντος καὶ γενομένης κατηγορίας πρὸ τοῦ βήματος ὧν Ῥωμαίους ἔβλαψε. τοὺς δ' ἀδελφοὺς αὐτοῦ Πτολεμαῖος ὁ Μενναίου παραλαβών, ὃς ἐκράτει τῆς ὑπὸ τῷ Λιβάνῳ Χαλκίδος, Φιλιππίωνα τὸν υἱὸν ἐπ' αὐτοὺς εἰς Ἀσκάλωνα πέμπει.* ⟨186⟩ *κἀκεῖνος ἀποσπάσας τῆς Ἀριστοβούλου γυναικὸς Ἀντίγονον καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα ἀνήγαγεν. ἁλοὺς δ' ἔρωτι γαμεῖ τὴν νεωτέραν, καὶ μετὰ ταῦθ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς δι' αὐτὴν κτείνεται· γαμεῖ γὰρ Πτολεμαῖος τὴν Ἀλεξάνδραν, ἀνελὼν τὸν υἱόν, καὶ διὰ τὸν γάμον κηδεμονικώτερος αὐτὸς ἦν πρὸς τοὺς αὐτῆς ἀδελφούς.*

3 ⟨187⟩ *Ἀντίπατρος δὲ μετὰ τὴν Πομπηίου τελευτὴν μεταβὰς ἐθεράπευε Καίσαρα· κἀπειδήπερ Μιθραδάτης ὁ Περγαμηνός, μεθ' ἧς ἦγεν ἐπ' Αἴγυπτον δυνάμεως, εἰργόμενος τῶν κατὰ τὸ Πηλούσιον ἐμβολῶν ἐν Ἀσκάλωνι κατείχετο, τούς τ' Ἄραβας ξένος ὢν ἔπεισεν ἐπικουρῆσαι, καὶ αὐτὸς ἧκεν ἄγων Ἰουδαίων εἰς τρισχιλίους ὁπλίτας.* ⟨188⟩ *παρώρμησε δὲ καὶ τοὺς ἐν Συρίᾳ δυνατοὺς ἐπὶ τὴν βοήθειαν, τόν τ' ἔποικον τοῦ Λιβάνου Πτολεμαῖον καὶ Ἰάμβλιχον, δι' οὓς αἱ ταύτῃ πόλεις ἑτοίμως συνεφήψαντο τοῦ πολέμου.* ⟨189⟩ *καὶ θαρρῶν ἤδη Μιθραδάτης τῇ προσγενομένῃ δι' Ἀντίπατρον ἰσχύι πρὸς τὸ Πηλούσιον ἐξελαύνει, κωλυόμενός τε διεξελθεῖν ἐπολιόρκει τὴν*

§ 187 = Ant. Iud. XIV 128.

πόλιν. γίγνεται δὲ κἀν τῇ προσβολῇ διασημότατος Ἀντίπατρος· τὸ γὰρ καθ' αὐτὸν μέρος τοῦ τείχους διαρρήξας πρῶτος εἰσεπήδησεν εἰς τὴν πόλιν μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ.

⟨190⟩ *καὶ τὸ Πηλούσιον μὲν ἑάλω, πρόσω δ'* 4
αὐτοὺς ἰόντας εἶργον αὖθις οἱ τὴν Ὀνίου προσαγορευομένην χώραν κατέχοντες Ἰουδαῖοι Αἰγύπτιοι. τούτους δ' Ἀντίπατρος οὐ μόνον μὴ κωλύειν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ τἀπιτήδεια τῇ δυνάμει παρασχεῖν. ὅθεν οὐδ' οἱ κατὰ τὴν Μέμφιν ἔτι εἰς χεῖρας ἦλθον, ἑκούσιοι δὲ προσέθεντο Μιθραδάτῃ. ⟨191⟩ *κἀκεῖνος ἤδη τὸ Δέλτα περιελθὼν συνέβαλλε τοῖς λοιποῖς Αἰγυπτίοις εἰς μάχην κατὰ χῶρον ὃς Ἰουδαίων στρατόπεδον καλεῖται. κινδυνεύοντα δ' αὐτὸν ἐν τῇ παρατάξει σὺν ὅλῳ τῷ δεξιῷ κέρατι ῥύεται περιελθὼν Ἀντίπατρος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ ποταμοῦ·* ⟨192⟩ *τῶν γὰρ καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει τὸ λαιὸν ἔχων κέρας. ἔπειτα προσπεσὼν τοῖς διώκουσι Μιθραδάτην ἀπέκτεινέ τε πολλούς, καὶ μέχρι τοσούτου τοὺς καταλειπομένους ἐδίωξεν ὡς καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἑλεῖν· ὀγδοήκοντα δὲ μόνους τῶν ἰδίων ἀπέβαλε, καὶ Μιθραδάτης ἐν τῇ τροπῇ περὶ ὀκτακοσίους. σωθεὶς δ' αὐτὸς παρ' ἐλπίδα, μάρτυς ἀβάσκανος γίγνεται πρὸς Καίσαρα τῶν Ἀντιπάτρου κατορθωμάτων.*

⟨193⟩ *ὃ δὲ τότε μὲν τὸν ἄνδρα τοῖς ἐπαίνοις καὶ* 5
ταῖς ἐλπίσιν εἰς τοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ κινδύνους ἐπέρρωσεν, ἐν οἷς πᾶσι παραβολώτατος ἀγωνιστὴς γενόμενος, καὶ πολλὰ τρωθεὶς ἐφ' ὅλου σχεδὸν τοῦ σώματος εἶχε τὰ σημεῖα τῆς ἀρετῆς· ⟨194⟩ *αὖθις δὲ καταστησάμενος τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ὡς ἐπανῆκεν*

§ 190 = Ant. Iud. XIV 132.

εἰς Συρίαν, πολιτείᾳ τ' αὐτὸν τῇ Ῥωμαίων ἐτίμησε καὶ ἀτελείᾳ, τῆς τ' ἄλλης τιμῆς καὶ φιλοφρονήσεως ἕνεκεν ζηλωτὸν ἐποίησε, καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην δὲ δι' αὐτὸν ἐπεκύρωσεν Ὑρκανῷ.]

10 ⟨195⟩ *κατ' αὐτὸ δὲ καὶ Ἀντίγονος ὁ Ἀριστοβούλου πρὸς τὸν Καίσαρα παρών, γίγνεται παραδόξως Ἀντιπάτρῳ μείζονος* [*προκοπῆς αἴτιος. δέον γοῦν ἀποδύρεσθαι περὶ τοῦ πατρὸς πεφαρμάχθαι δοκοῦντος ἐκ τῶν πρὸς Πομπήιον διαφορῶν, καὶ περὶ τἀδελφοῦ τὴν Σκιπίωνος ὠμότητα μέμφεσθαι, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ἔλεον παραμῖξαι φθονερὸν πάθος, ὃ δ' ἐπὶ τούτοις Ὑρκανοῦ καὶ Ἀντιπάτρου κατηγόρει παρελθών,* ⟨196⟩ *ὡς παρανομώτατα μὲν αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν πάσης ἀπελαύνοιεν τῆς πατρίου γῆς, πολλὰ δ' εἰς τὸ ἔθνος αὐτοὶ διὰ κόρον ἐξυβρίζοιεν, καὶ ὅτι τὴν εἰς Αἴγυπτον συμμαχίαν οὐκ ἀπ' εὐνοίας αὐτῷ πέμψειαν, ἀλλὰ κατὰ δέος τῶν πάλαι διαφορῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν Πομπήιον φιλίαν ἀποσκευαζόμενοι.*

2 ⟨197⟩. *πρὸς ταῦθ' ὁ Ἀντίπατρος ἀπορρίψας τὴν ἐσθῆτα τὸ πλῆθος ἐπεδείκνυε τῶν τραυμάτων, καὶ περὶ μὲν τῆς εἰς Καίσαρα εὐνοίας οὐκ ἔφη λόγου δεῖν αὐτῷ (κεκραγέναι γὰρ τὸ σῶμα σιωπῶντος),* ⟨198⟩ *Ἀντιγόνου δὲ θαυμάζειν τὴν τόλμαν, εἰ πολεμίου Ῥωμαίων υἱὸς ὢν καὶ Ῥωμαίων δραπέτου, καὶ τὸ νεωτεροποιὸς εἶναι καὶ στασιώδης αὐτὸς πατρῷον ἔχων, παρὰ τῷ Ῥωμαίων ἡγεμόνι κατηγορεῖν ἐπικεχείρηκεν ἑτέρων, καὶ πειρᾶται τυχεῖν ἀγαθοῦ τινος, δέον ἀγαπᾶν ὅτι ζῇ· καὶ γὰρ νῦν ἐφίεσθαι πραγμάτων οὐ τοσοῦτον δι' ἀπορίαν, ἀλλ' ἵνα Ἰουδαίους διαστασιάσῃ παρελθὼν καὶ χρήσηται κατὰ τῶν δόντων ταῖς ἀφορμαῖς.*

§ 195 = Ant. Iud. XIV 140.

⟨199⟩ τούτων Καῖσαρ ἀκούσας Ὑρκανὸν μὲν ἀξιώ- 3
τερον τῆς ἀρχιερωσύνης ἀπεφήνατο, Ἀντιπάτρῳ δὲ
δυναστείας αἵρεσιν ἔδωκεν. ὁ δ' ἐπὶ τῷ τιμήσαντι τὸ
μέτρον τῆς τιμῆς θέμενος πάσης ἐπίτροπος Ἰουδαίας
ἀποδείκνυται, καὶ προσεπιτυγχάνει τὰ τείχη τῆς πα-
τρίδος ἀνακτίσαι κατεστραμμένα. ⟨200⟩ τὰς μὲν δὴ
τιμὰς ταύτας Καῖσαρ ἐπέστειλεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ
χαραχθῆναι, τῆς θ' αὐτοῦ δικαιοσύνης σημεῖον καὶ
τῆς τἀνδρὸς ἐσομένας ἀρετῆς· ⟨201⟩ Ἀντίπατρος δὲ 4
Καίσαρα προπέμψας ἐκ τῆς Συρίας εἰς Ἰουδαίαν ὑπέ-
στρεψεν. καὶ πρῶτον μὲν τὸ τεῖχος ἀνεδείματο τῆς
πατρίδος ὑπὸ Πομπηίου κατεστραμμένον, καὶ τοὺς ἀνὰ
τὴν χώραν θορύβους ἐπιὼν κατέστελλεν, ἀπειλητὴς
ἅμα καὶ σύμβουλος ὢν ἑκάστοις, ὅτι τὰ μὲν Ὑρκανοῦ
φρονοῦντες ἐν ὄλβῳ καὶ καθ' ἡσυχίαν βιώσονται, τῶν
τ' ἰδίων κτημάτων καὶ κοινῆς εἰρήνης ἀπολαύοντες,
⟨202⟩ εἰ δὲ πείθοιντο ταῖς ψυχραῖς ἐλπίσι τῶν νεω-
τερίζειν ἐπὶ κέρδεσιν οἰκείοις ἐθελόντων, ὡς αὐτόν τε
πειράσουσιν ἀντὶ κηδεμόνος δεσπότην καὶ Ὑρκανὸν
ἀντὶ βασιλέως τύραννον, Ῥωμαίους γε μὴν καὶ Καίσαρα
πολεμίους ἀνθ' ἡγεμόνων καὶ φίλων· οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι
μετακινούμενον ἐκ τῆς ἀρχῆς ὃν αὐτοὶ κατέστησαν.
⟨203⟩ ἅμα δὲ ταῦτα λέγων δι' ἑαυτοῦ καθίστατο τὴν
χώραν, ὁρῶν τὸν Ὑρκανὸν νωθῆ τε καὶ βασιλείας
ἀτονώτερον. Φασάηλον μὲν δή, τῶν παίδων τὸν
πρεσβύτατον, Ἱεροσολύμων καὶ τῶν πέριξ στρατηγὸν
καθίστησι, τὸν δὲ μετ' αὐτὸν Ἡρώδην ἐπὶ τοῖς ἴσοις
ἔστειλεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν κομιδῇ νέον. ⟨204⟩ ὁ δ' 5
ὢν φύσει δραστήριος ὕλην εὐθέως εὑρίσκει τῷ φρο-
νήματι, καὶ καταλαβὼν Ἐζεκίαν τὸν ἀρχιληστὴν τὰ

§ 201 = Ant. Iud. XIV 157.

προσεχῆ τῇ Συρίᾳ κατατρέχοντα μετὰ μεγίστου στίφους, αὐτόν τε συλλαβὼν ἀποκτείνει καὶ πολλοὺς τῶν λῃστῶν. ⟨205⟩ *ὃ δὴ μάλιστα τοῖς Σύροις κατώρθωκε κεχαρισμένον· ὑμνεῖτο γοῦν ἀνά τε τὰς κώμας κἀν ταῖς πόλεσιν Ἡρώδης ὡς εἰς εἰρήνην αὐτοῖς παρὼν καὶ τὰς κτήσεις ἀνασεσωκώς. γίγνεται δ' ἐκ τούτου καὶ Σέξτῳ Καίσαρι γνώριμος, ὄντι συγγενεῖ τοῦ μεγάλου Καίσαρος καὶ διοικοῦντι τὴν Συρίαν.* ⟨206⟩ *πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν εὐδοκιμοῦντα καὶ Φασάηλος ἐφιλοτιμεῖτο τὴν ἀγαθὴν ἔριν, τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις εὐνουστέρους καθιστάμενος, καὶ δι' αὐτοῦ μὲν ἔχων τὴν πόλιν, μηδὲν δ' ἀπειροκάλως εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐξυβρίζων.*

⟨207⟩ *ἐντεῦθεν Ἀντιπάτρῳ θεραπεία τ' ἦν ἐκ τοῦ ἔθνους βασιλικὴ καὶ τιμαὶ παρὰ πάντων ὡς δεσπότῃ τῶν ὅλων· οὐ μὴν αὐτὸς τῆς πρὸς Ὑρκανὸν εὐνοίας*
6 *ἢ πίστεώς τι μετεκίνησεν.* ⟨208⟩ *ἀμήχανον δ' ἐν εὐπραγίαις φθόνον διαφυγεῖν. Ὑρκανὸς γοῦν ἤδη μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἡσυχῇ πρὸς τὸ κλέος τῶν νεανίσκων ἐδάκνετο, μάλιστα δ' ἐλύπει τὰ Ἡρώδου κατορθώματα· καὶ κήρυκες ἐπάλληλοι τῆς καθ' ἕκαστον εὐδοξίας προστρέχοντες, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις βασκάνων ἠρέθιζον, οἷς ἢ τὸ τῶν παίδων ἢ τὸ Ἀντιπάτρου σωφρονικὸν προσίστατο,* ⟨209⟩ *λέγοντες ὡς Ἀντιπάτρῳ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ παραχωρήσας τῶν πραγμάτων καθέξοιτο τοὔνομα μόνον βασιλέως ἔχων ἔρημον ἐξουσίας· καὶ μέχρι τοῦ πλανήσεται καθ' ἑαυτοῦ βασιλεῖς ἐπιτρέφων; οὐδὲ γὰρ εἰρωνεύεσθαι τὴν ἐπιτροπὴν αὐτοὺς ἔτι, φανεροὺς δ' εἶναι δεσπότας παρωσαμένους ἐκεῖνον, εἴ γε μήτ' ἐντολὰς δόντος μήτ' ἐπιστείλαντος αὐτοῦ τοσούτους παρὰ τὸν Ἰουδαίων νόμον ἀνῄρηκεν Ἡρώδης· ὅν, εἰ μὴ βασιλεύς ἐστιν ἀλλ' ἔτι ἰδιώτης,*

δεῖν ἐπὶ δίκην ἥκειν, ἀποδώσοντα λόγον αὐτῷ τε καὶ τοῖς πατρίοις νόμοις, οἳ κτείνειν ἀκρίτους οὐκ ἐφιᾶσι.

7 ⟨210⟩ *τούτοις κατὰ μικρὸν Ὑρκανὸς ἐξεκαίετο, καὶ τὴν ὀργὴν τελευταῖον ἐκρήξας ἐκάλει κριθησόμενον τὸν Ἡρώδην. ὃ δὲ καὶ τοῦ πατρὸς παραινοῦντος καὶ τῶν πραγμάτων διδόντων παρρησίαν ἀνῄει, φρουραῖς διαλαβὼν πρότερον τὴν Γαλιλαίαν. ᾔει δὲ μετὰ καρτεροῦ στίφους, ὡς μήτε καταλύειν δόξειεν Ὑρκανὸν ἁδρὰν ἄγων δύναμιν, μήτε γυμνὸς ἐμπέσοι τῷ φθόνῳ.* ⟨211⟩ *Σέξτος δὲ Καῖσαρ δείσας περὶ τῷ νεανίᾳ, μή τι παρὰ τοῖς ἐχθροῖς ἀποληφθεὶς πάθῃ, πέμπει πρὸς τὸν Ὑρκανὸν τοὺς παραγγελοῦντας διαρρήδην ἀπολύειν Ἡρώδην τῆς φονικῆς δίκης. ὃ δὲ καὶ ἄλλως ὡρμημένος (ἠγάπα γὰρ Ἡρώδην) ἀποψηφίζεται.*

8 ⟨212⟩ *καὶ ὃς ὑπολαμβάνων ἄκοντος τοῦ βασιλέως διαφυγεῖν, εἰς Δαμασκὸν ἀνεχώρησε πρὸς Σέξτον, παρασκευαζόμενος οὐδ᾽ αὖθις ὑπακοῦσαι καλοῦντι. καὶ πάλιν οἱ πονηροὶ παρώξυνον τὸν Ὑρκανόν, κατ᾽ ὀργήν τ᾽ οἴχεσθαι τὸν Ἡρώδην λέγοντες καὶ παρεσκευασμένον κατ᾽ αὐτοῦ. πιστεύων δ᾽ ὁ βασιλεὺς οὐκ εἶχεν ὅ τι χρὴ δρᾶν, ὡς ἑώρα μείζονα τὸν διάφορον.* ⟨213⟩ *ἐπεὶ δ᾽ ὑπὸ Σέξτου Καίσαρος στρατηγὸς ἀνεδείχθη Κοίλης Συρίας καὶ Σαμαρείας, οὐ μόνον τε κατ᾽ εὔνοιαν τὴν ἐκ τοῦ ἔθνους ἀλλὰ καὶ δυνάμει φοβερὸς ἦν, εἰς ἔσχατον δέους κατεπεσεν Ὑρκανός, ὅσον οὔπω προσδοκῶν ἐπ᾽ αὐτὸν ὁρμήσειν μετὰ στρατιᾶς.*

9 ⟨214⟩ *καὶ οὐ διήμαρτε τῆς οἰήσεως· ὁ γὰρ Ἡρώδης κατ᾽ ὀργὴν τῆς περὶ τὴν δίκην ἀπειλῆς στρατιὰν ἀθροίσας ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἦγε, καταλύσων τὸν Ὑρκανόν. κἂν ἔφθη τοῦτο ποιήσας, εἰ μὴ προεξελθόντες*

§ 210 = Ant. Iud. XIV 169. § 214 = Ant. Iud. XIV 181.

ὅ τε πατὴρ καὶ ἀδελφὸς ἔκλασαν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν παρακαλοῦντες αὐτὸν ἀπειλῇ καὶ ἀνατάσει μόνῃ μετρῆσαι τὴν ἄμυναν, φείσασθαι δὲ τοῦ βασιλέως ὑφ' οὗ μέχρι τοσαύτης δυνάμεως προῆλθε· δεῖν τ', εἰ κληθεὶς ἐπὶ δίκην παρώξυνται, καὶ περὶ τῆς ἀφέσεως εὐχαριστεῖν, καὶ μὴ πρὸς μὲν τὸ σκυθρωπὸν ἀπαντᾶν, περὶ δὲ τῆς σωτηρίας ἀχάριστον εἶναι. ⟨215⟩ εἰ δὲ δὴ λογιστέον εἴη καὶ πολέμου ῥοπὰς βραβεύεσθαι τῷ θεῷ, πλέον εἶναι τῆς στρατείας τὸ ἄδικον. διὸ δὴ καὶ περὶ τῆς νίκης οὐ χρῆναι κατὰ πᾶν εὔελπιν εἶναι, μέλλοντά γε συμβάλλειν βασιλεῖ καὶ συντρόφῳ καὶ πολλάκις μὲν εὐεργέτῃ, χαλεπῷ δ' οὐδέποτε, πλὴν ὅσον πονηροῖς συμβούλοις χρώμενος ἐπισείσειεν αὐτῷ σκιὰν ἀδικήματος. πείθεται τούτοις Ἡρώδης, ὑπολαβὼν εἰς τὰς ἐλπίδας αὔταρκες εἶναι καὶ τὸ τὴν ἰσχὺν ἐπιδείξασθαι τῷ ἔθνει.

10 ⟨216⟩ κἀν τούτῳ γίγνεται περὶ Ἀπάμειαν ταραχὴ Ῥωμαίων καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, Καικιλίου μὲν Βάσσου διὰ τὴν εἰς Πομπήιον εὔνοιαν δολοφονήσαντος Σέξτον Καίσαρα καὶ τὴν ἐκείνου δύναμιν παραλαβόντος, τῶν δ' ἄλλων Καίσαρος στρατηγῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ φόνου Βάσσῳ μετὰ δυνάμεως συνελθόντων. ⟨217⟩ οἷς καὶ διὰ τὸν ἀνῃρημένον καὶ διὰ τὸν περιόντα Καίσαρα, φίλους ὄντας ἀμφοτέρους, ὁ Ἀντίπατρος διὰ τῶν παί-
11 δων ἔπεμψε συμμαχίαν. ⟨218⟩ μηκυνομένου δὲ τοῦ πολέμου Μοῦρκος μὲν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Σέξτου παραγίγνεται διάδοχος, συνίσταται δὲ Ῥωμαίοις κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μέγας πόλεμος, Κασσίου καὶ Βρούτου κτεινάντων δόλῳ Καίσαρα, κατασχόντα τὴν ἀρχὴν ἐπ' ἔτη τρία καὶ μῆνας ἑπτά. μεγίστου δ' ἐπὶ τῷ

§ 216 = Ant. Iud. XIV 268.

φόνῳ γενομένου κινήματος καὶ διαστασιασθέντων τῶν δυνατῶν, ἕκαστος ἐλπίσιν οἰκείαις ἐχώρει πρὸς ὃ συμφέρειν ὑπελάμβανε, καὶ δὴ καὶ Κάσσιος εἰς Συρίαν, καταληψόμενος τὰς περὶ Ἀπάμειαν δυνάμεις. ⟨219⟩ *ἔνθα Βάσσῳ τε Μοῦρκον καὶ τὰ διεστῶτα τάγματα διαλλάξας, ἐλευθεροῖ μὲν Ἀπάμειαν τῆς πολιορκίας, ἡγούμενος δ᾽ αὐτὸς τῆς στρατιᾶς ἐπῄει φορολογῶν τὰς πόλεις, καὶ παρὰ δύναμιν τὰς εἰσπράξεις ποιούμενος.*

⟨220⟩ *κελευσθὲν δὲ καὶ Ιουδαίοις εἰσενεγκεῖν* 2 *ἑπτακόσια τάλαντα, δείσας Ἀντίπατρος τὴν ἀπειλὴν τοῦ Κασσίου τοῖς θ᾽ υἱοῖς διεῖλεν εἰσπράττειν τὰ χρήματα καί τισιν ἄλλοις τῶν ἐπιτηδείων κατὰ τάχος, ἐν οἷς καὶ Μαλίχῳ τινὶ τῶν διαφόρων. οὕτως ἤπειγεν ἡ ἀνάγκη.* ⟨221⟩ *πρῶτος δ᾽ ἀπεμειλίξατο Κάσσιον Ἡρώδης, τὴν ἑαυτοῦ μοῖραν ἐκ τῆς Γαλιλαίας κομίσας ἑκατὸν τάλαντα, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα φίλος ἦν, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς βραδυτῆτα κακίσας αὐταῖς ἐθυμοῦτο ταῖς πόλεσι.* ⟨222⟩ *Γόφναν γοῦν καὶ Ἀμμαοῦν καὶ δύο ἑτέρας τῶν ταπεινοτέρων ἐξανδραποδισάμενος ἐχώρει μὲν ὡς καὶ Μάλιχον ἀναιρήσων, ὅτι μὴ σπεύσας εἰσέπραξεν· ἐπέσχε δὲ τήν τε τούτου καὶ τὴν τῶν ἄλλων πόλεων ἀπώλειαν Ἀντίπατρος, ταχέως ἑκατὸν ταλάντοις θεραπεύσας Κάσσιον.*

⟨223⟩ *οὐ μὴν Μάλιχος, ἀναχωρήσαντος Κασσίου,* 3 *τῆς χάριτος ἀπεμνημόνευσεν Ἀντιπάτρῳ, κατὰ δὲ τοῦ πολλάκις σωτῆρος ἐπιβουλὴν ἐνεσκευάζετο, σπεύδων ἀνελεῖν τὸν ἐμπόδιον αὐτοῦ τοῖς ἀδικήμασιν ὄντα. Ἀντίπατρος δὲ τήν τ᾽ ἰσχὺν καὶ τὸ πανοῦργον τἀνδρὸς ὑποδείσας διαβαίνει τὸν Ἰορδάνην, στρατὸν ἀθροίσων*

§ 220 = Ant. Iud. XIV 272. § 223 = Ant. Iud. XIV 277.

εἰς τὴν τῆς ἐπιβουλῆς ἄμυναν. ⟨224⟩ φωραθεὶς δὲ Μάλιχος ἀναιδείᾳ τῶν Ἀντιπάτρου παίδων περιγίγνεται· τόν τε γὰρ Ἱεροσολύμων φρουρὸν Φασάηλον καὶ Ἡρώδην πεπιστευμένον τὰ ὅπλα, πολλαῖς ἀπολογίαις καὶ ὅρκοις ἐκγοητεύσας, διαλλακτὰς αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα πείθει γενέσθαι. πάλιν γοῦν ὑπ' Ἀντιπάτρου σώζεται, πείσαντος Μοῦρκον τὸν τότε στρατηγοῦντα Συρίας, ὃς ὥρμητο κτεῖναι Μάλιχον ἐφ' οἷς ἐνεωτέρισε.

4 *⟨225⟩ συστάντος δὲ τοῦ πρὸς Κάσσιον καὶ Βροῦτον πολέμου Καίσαρί τε τῷ νέῳ καὶ Ἀντωνίῳ, Κάσσιος καὶ Μοῦρκος στρατιὰν ἀθροίσαντες ἐκ τῆς Συρίας, ἐπειδὴ μέγα μέρος εἰς τὰς χρείας Ἡρώδης ἔδοξε συμβεβλῆσθαι, τότε μὲν αὐτὸν Συρίας ἁπάσης ἐπιμελητὴν καθιστᾶσι, δύναμιν πεζήν τε καὶ ἱππικὴν δόντες, μετὰ δὲ τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν ἀποδείξειν Κάσσιος ὑπέσχετο καὶ Ἰουδαίας βασιλέα. ⟨226⟩ συνέβη δ' Ἀντιπάτρῳ τήν τ' ἰσχὺν τοῦ παιδὸς καὶ τὴν ἐλπίδα αἰτίαν ἀπωλείας γενέσθαι. ταῦτα γὰρ δείσας ὁ Μάλιχος διαφθείρει τινὰ τῶν βασιλικῶν οἰνοχόων χρήμασι, δοῦναι φάρμακον Ἀντιπάτρῳ. καὶ ὃ μὲν ἀγώνισμα τῆς Μαλίχου παρανομίας γενόμενος μετὰ τὸ συμπόσιον θνήσκει, τά τ' ἄλλα δραστήριος ἀνὴρ ἐν ἀφηγήσει πραγμάτων καὶ τὴν ἀρχὴν ἀνακτησάμενός*
5 *τε Ὑρκανῷ καὶ διαφυλάξας· ⟨227⟩ Μάλιχος δὲ καθ' ὑπόνοιαν τῆς φαρμακείας ὀργιζόμενον τὸ πλῆθος ἀρνούμενος ἔπειθεν, καὶ δυνατώτερον ἑαυτὸν κατεσκεύαζεν ὁπλίτας συγκροτῶν. οὐ γὰρ ἠρεμήσειν Ἡρώδην ὑπελάμβανεν, ὃς δὴ καὶ παρῆν αὐτίκα στρατὸν ἄγων ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ πατρός. ⟨228⟩ Φασαήλου δὲ*

§ 225 = Ant. Iud. XIV 281.

τἀδελφοῦ συμβουλεύσαντος αὐτῷ μὴ φανερῶς τὸν
ἄνδρα μετιέναι (διαστασιάσειν γὰρ τὸ πλῆθος), τότε
μὲν ἀπολογούμενόν τε προσίεται τὸν Μάλιχον καὶ τῆς
ὑπονοίας ἀπολύειν ὡμολόγει, λαμπρὰν δὲ πομπὴν ἐπὶ
τῇ πατρικῇ κηδείᾳ ἐτέλεσεν, ⟨229⟩ τραπεὶς δ' ἐπὶ 6
Σαμάρειαν στάσει τεταραγμένην κατεστήσατο τὴν πό-
λιν· ἔπειτα καθ' ἑορτὴν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
τοὺς ὁπλίτας ἄγων. καὶ πέμπων Ὑρκανός (ἐνῆγε γὰρ
δεδοικὼς τὴν ἔφοδον Μάλιχος) ἐκώλυε τοὺς ἀλλο-
φύλους εἰσαγαγεῖν ἐφ' ἁγνεύοντας τοὺς ἐπιχωρίους.
ὃ δὲ τῆς προφάσεως καταφρονήσας καὶ τοῦ προστάτ-
τοντος εἰσέρχεται διὰ νυκτός. ⟨230⟩ καὶ πάλιν Μά-
λιχος προσιὼν ἔκλαιεν Ἀντίπατρον· ἀνθυπεκρίνετο δὲ
μόλις Ἡρώδης τὸν θυμὸν ἐπέχων, καὶ Κασσίῳ δι' ἐπι-
στολῶν τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν ἀπωδύρετο, καὶ
ἄλλως μισοῦντι Μάλιχον. ὃ δ' αὐτῷ μετιέναι τὸν φονέα
τοῦ πατρὸς ἀντεπιστείλας, καὶ τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν χιλιάρ-
χοις λάθρᾳ προσέταξεν Ἡρώδῃ βοηθεῖν εἰς πρᾶξιν
δικαίαν. ⟨231⟩ κἀπειδὴ Λαοδίκειαν ἑλόντος αὐτοῦ 7
συνῆσαν οἱ πανταχόθεν δυνατοὶ δωρεάς τε καὶ στε-
φάνους φέροντες, Ἡρώδης μὲν τοῦτον τῇ τιμωρίᾳ τὸν
καιρὸν ἀφώρισε, Μάλιχος δ' ὑποπτεύσας, ὡς ἐν Τύρῳ
γίγνεται, τόν θ' υἱὸν ὁμηρεύοντα παρὰ τοῖς Τυρίοις
ὑπεξαγαγεῖν ἔγνω λάθρᾳ, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ἰουδαίαν
ἀποδρᾶναι παρεσκευάζετο. ⟨232⟩ παρώξυνε δ' αὐτὸν
ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις ἐνθυμεῖσθαι καὶ μείζονα·
τό τε γὰρ ἔθνος ἐπαναστήσειν Ῥωμαίοις ἤλπισε, Κασ-
σίου τῷ πρὸς Ἀντώνιον πολέμῳ περισπωμένου, καὶ
βασιλεύσειν αὐτὸς Ὑρκανὸν καταλύσας εὐμαρῶς. ⟨233⟩
ἐπεγέλα δ' ἄρα τὸ χρεὼν αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν. ὁ γοῦν 8

§ 231 = Ant. Iud. XIV 290.

Ἡρώδης προϊδόμενος αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν τόν τε Ὑρκανὸν κἀκεῖνον ἐπὶ δεῖπνον καλεῖ, παρεστῶτα δ' ἔπειτα τῶν οἰκετῶν τινα πρὸς ἑαυτὸν καλέσας εἰσέπεμψεν ὡς ἐπὶ τὴν τοῦ δείπνου παρασκευήν, τῷ δ' ὄντι προειπεῖν τοῖς χιλιάρχοις ἐξελθεῖν ἐπὶ τὴν ἐνέδραν. ⟨234⟩ *κἀκεῖνοι τῶν Κασσίου προσταγμάτων ἀναμνησθέντες ἐπὶ τὸν πρὸ τῆς πόλεως αἰγιαλὸν ἐξῇσαν ξιφήρεις. ἔνθα περιστάντες τὸν Μάλιχον πολλοῖς τραύμασιν ἀναιροῦσιν. Ὑρκανὸς δὲ παραχρῆμα μὲν ἐκλυθεὶς ὑπ' ἐκπλήξεως ἔπεσε, μόλις δ' ἀνενεγκὼν Ἡρώδην διηρώτα τίς ὁ κτείνας εἴη Μάλιχον.* ⟨235⟩ *ἀποκριναμένου δέ τινος τῶν χιλιάρχων 'τὸ Κασσίου πρόσταγμα', 'Κάσσιος ἄρα' ἔφη 'κἀμὲ καὶ τὴν πατρίδα μου σῴζει, τὸν ἀμφοτέρων ἐπίβουλον ἀνελών.' εἴτε δὲ φρονῶν Ὑρκανὸς οὕτως εἴθ' ὑπὸ δέους ὁμόσε τῇ πράξει χωρῶν εἶπεν, ἄδηλον ἦν.*

ἀλλὰ γὰρ Μάλιχον μὲν οὕτως Ἡρώδης μετῆλθεν·
12 ⟨236⟩ *Κασσίου δ' ἀναχωρήσαντος ἐκ τῆς Συρίας πάλιν στάσις ἐν Ἱεροσολύμοις γίγνεται, Ἕλικος μετὰ στρατιᾶς ἐπαναστάντος Φασαήλῳ, καὶ κατὰ τὴν ὑπὲρ Μαλίχου τιμωρίαν ἀμύνεσθαι θέλοντος Ἡρώδην εἰς τὸν ἀδελφόν. Ἡρώδης δ' ἔτυχε μὲν ὢν παρὰ Φαβίῳ τῷ στρατηγῷ κατὰ Δαμασκόν, ὡρμημένος δὲ βοηθεῖν ὑπὸ νόσου κατείχετο.* ⟨237⟩ *κἀν τούτῳ Φασάηλος καθ' ἑαυτὸν Ἕλικος περιγενόμενος Ὑρκανὸν ὠνείδιζεν εἰς ἀχαριστίαν, ὧν τε Ἕλικι συμπράξειε, καὶ ὅτι περιορῴη τὸν ἀδελφὸν τὸν Μαλίχου τὰ φρούρια καταλαμβάνοντα· πολλὰ γὰρ ἤδη κατείληπτο, καὶ τὸ πάντων ὀχυρώτατον Μασάδα.*

2 ⟨238⟩ *οὐ μὴν αὐτῷ τι πρὸς τὴν Ἡρώδου βίαν*

§ 236 = Ant. Iud. XIV 294.

ἤρκεσεν, ὃς ἀναρρωσθεὶς τά τ' ἄλλα παραλαμβάνει, κἀκεῖνον ἐκ τῆς Μασάδας ἱκέτην ἀφῆκεν. ἐξήλασε δὲ κἀκ τῆς Γαλιλαίας Μαρίωνα τὸν Τυρίων τύραννον, ἤδη τρία κατεσχηκότα τῶν ἐρυμάτων· τοὺς δὲ ληφθέντας Τυρίους ἔσωσε μὲν πάντας, ἔστι δ' οὓς καὶ δωρησάμενος ἀπέπεμψεν, εὔνοιαν ἑαυτῷ παρὰ τῆς πόλεως καὶ τῷ τυράννῳ μῖσος παρασκευαζόμενος. ⟨239⟩ *ὁ δὲ Μαρίων ἠξίωτο μὲν τῆς τυραννίδος ὑπὸ Κασσίου, τυραννίσι πᾶσαν διαλαβόντος τὴν Συρίαν· κατὰ δὲ τὸ πρὸς Ἡρώδην ἔχθος συγκατήγαγεν Ἀντίγονον τὸν Ἀριστοβούλου, καὶ τὸ πλέον διὰ Φάβιον, ὃν Ἀντίγονος χρήμασι προσποιησάμενος βοηθὸν εἶχε τῆς καθόδου. χορηγὸς δ' ἦν ἁπάντων ὁ κηδεστὴς Πτολεμαῖος Ἀντιγόνῳ.*

3 ⟨240⟩ *πρὸς οὓς Ἡρώδης ἀντιπαραταξάμενος ἐπὶ τῶν ἐμβολῶν τῆς Ἰουδαίας κρατεῖ τῇ μάχῃ, καὶ τὸν Ἀντίγονον ἐξελάσας ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα, πᾶσιν ἀγαπητὸς ὢν ἐπὶ τῷ κατορθώματι. καὶ γὰρ οἱ μὴ προσέχοντες πάλαι τότ' ᾠκείωντο διὰ τὴν πρὸς Ὑρκανὸν ἐπιγαμίαν αὐτῷ.* ⟨241⟩ *πρότερον μὲν γὰρ ἦκτο γυναῖκα τῶν ἐπιχωρίων οὐκ ἄσημον (Δωρὶς ἐκαλεῖτο), ἐξ ἧς ἐγέννησεν Ἀντίπατρον· τότε δὲ γήμας τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου θυγατέρα, θυγατριδῆν δὲ Ὑρκανοῦ, Μαριάμμην, οἰκεῖος τῷ βασιλεῖ γίγνεται.*

4 ⟨242⟩ *ἐπεὶ δὲ Κάσσιον περὶ Φιλίππους ἀνελόντες ἀνεχώρησαν εἰς μὲν Ἰταλίαν Καῖσαρ ἐπὶ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀντώνιος, πρεσβευομένων τῶν ἄλλων πόλεων πρὸς Ἀντώνιον εἰς Βιθυνίαν ἧκον καὶ Ἰουδαίων οἱ δυνατοί, κατηγοροῦντες Φασαήλου καὶ Ἡρώδου, βίᾳ μὲν αὐτοὺς κρατεῖν τῶν πραγμάτων, ὄνομα δὲ μόνον περιεῖναι.*

§ 240 = Ant. Iud. XIV 300.

Ὑρκανῷ τίμιον. πρὸς ἃ παρὼν Ἡρώδης, καὶ τεθεραπευκὼς οὐκ ὀλίγοις Ἀντώνιον χρήμασιν, οὕτω διέθηκεν ὡς μηδὲ λόγου τῶν ἐχθρῶν ἀνέχεσθαι. καὶ τότε μὲν
5 οὕτω διελύθησαν, ⟨243⟩ αὖθις δ' οἱ ἐν τέλει Ἰουδαίων ἑκατὸν ἄνδρες ἧκον εἰς τὴν πρὸς Ἀντιοχείᾳ Δάφνην ἐπ' Ἀντώνιον, ἤδη τῷ Κλεοπάτρας ἔρωτι δεδουλωμένον· οἳ προστησάμενοι τοὺς ἀξιώματι καὶ λόγῳ σφῶν δυνατωτάτους κατηγόρουν τῶν ἀδελφῶν. ὑπήντα δὲ Μεσσάλας ἀπολογούμενος, συμπαρεστῶτος Ὑρκανοῦ διὰ τὸ κῆδος. ⟨244⟩ καὶ Ἀντώνιος ἀκούσας ἑκατέρων Ὑρκανοῦ διεπυνθάνετο τοὺς ἐπιτηδειοτέρους ὄντας ἄρχειν. τοῦ δὲ τοὺς περὶ τὸν Ἡρώδην προκρίναντος, ἡσθεὶς (ἦν γὰρ ἤδη καὶ ξένος αὐτοῖς πατρῷος, δεχθεὶς ὑπ' Ἀντιπάτρου φιλοφρόνως ὅτ' εἰς τὴν Ἰουδαίαν σὺν Γαβινίῳ παρέβαλε) τετράρχας ἀποδείκνυσι τοὺς ἀδελφούς, πᾶσαν διοικεῖν τὴν Ἰουδαίαν ἐπιτρέπων.
6 ⟨245⟩ προσαγανακτούντων δὲ τῶν πρέσβεων πεντεκαίδεκα μὲν συλλαβὼν εἵργνυσιν, οὓς καὶ ἀνελεῖν ὥρμησε, τοὺς δὲ λοιποὺς μεθ' ὕβρεως ἀπήλασε. πρὸς ὃ μείζων ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις γίγνεται ταραχή. χιλίους γοῦν πάλιν ἔπεμψαν πρέσβεις εἰς Τύρον, ἔνθα διέτριβεν Ἀντώνιος ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὡρμημένος. ἐπὶ τούτους κεκραγότας ἐκπέμπει τὸν ἄρχοντα τῶν Τυρίων, κολάζειν προστάξας οὓς ἂν λάβῃ, συγκατασκευάζειν τε τὴν ἀρχὴν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κατασταθεῖσι τετράρχαις.
7 ⟨246⟩ πρὸ δὲ τούτου πολλὰ παρῄνει προελθὼν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν Ἡρώδης σὺν Ὑρκανῷ, μήθ' ἑαυτοῖς ἀπωλείας αἰτίους μήτε τῇ πατρίδι πολέμου γίγνεσθαι, φιλονικοῦντας ἀκρίτως. τῶν δ' ἔτι μᾶλλον ἀγανακτούντων Ἀντώνιος ἐκπέμψας ὁπλίτας πολλοὺς μὲν

§ 243 = Ant. Iud. XIV 324.

ἀπέκτεινε πολλοὺς δ' ἔτρωσεν· ὧν οἵ τε πεσόντες ταφῆς καὶ οἱ τραυματίαι θεραπείας ἠξιώθησαν ὑπὸ Ὑρκανοῦ. ⟨247⟩ οὐ μὴν οἱ διαφυγόντες ἠρέμουν, ἀλλὰ τὰ κατὰ τὴν πόλιν συνταράττοντες παρώξυναν τὸν Ἀντώνιον ὥστε καὶ τοὺς δεσμώτας ἀποκτεῖναι.

⟨248⟩ μετὰ δ' ἔτη δύο Βαρζαφάρνου τοῦ Πάρθων 13
σατράπου σὺν Πακόρῳ τῷ βασιλέως υἱῷ Συρίαν κατασχόντος, Λυσανίας διαδεδεγμένος ἤδη τὴν ἀρχὴν τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος (Πτολεμαῖος δ' ἦν οὗτος ὁ Μενναίου) πείθει τὸν σατράπην ὑποσχέσει χιλίων ταλάντων καὶ πεντακοσίων γυναικῶν καταγαγεῖν ἐπὶ τὰ βασίλεια τὸν Ἀντίγονον, καταλῦσαι δὲ τὸν Ὑρκανόν. ⟨249⟩ τούτοις ὑπαχθεὶς Πάκορος αὐτὸς μὲν ᾔει κατὰ τὴν παράλιον, Βαρζαφάρνην δὲ διὰ τῆς μεσογείου προσέταξεν ἐμβαλεῖν. τῶν δ' ἐπιθαλαττίων Τύριοι Πάκορον οὐκ ἐδέξαντο, καίτοι Πτολεμαιῶν καὶ Σιδωνίων δεδεγμένων. ὃ δ' οἰνοχόῳ τινὶ τῶν βασιλικῶν ὁμωνύμῳ μοῖραν τῆς ἵππου παραδοὺς ἐμβαλεῖν ἐκέλευσεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, κατασκεψόμενόν τε τὰ τῶν πολεμίων καὶ πρὸς ἃ δέοι βοηθήσοντα Ἀντιγόνῳ. ⟨250⟩
τῶν δὲ ληζομένων τὸν Κάρμηλον πολλοὶ Ἰουδαῖοι 2
συνδραμόντες πρὸς Ἀντίγονον προθύμους ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν εἰσβολὴν παρεῖχον. ὃ δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸν καλούμενον Δρυμὸν προύπεμψε, τὸ χωρίον καταλαβεῖν· ἐν ᾧ γενομένης συμβολῆς ὠσάμενοι τοὺς πολεμίους καὶ διώξαντες ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔθεον, γενόμενοι δὲ πλείους μέχρι τῶν βασιλείων προῆλθον. ⟨251⟩ Ὑρκανοῦ δὲ καὶ Φασαήλου δεξαμένων αὐτοὺς καρτερῷ στίφει, μάχη κατὰ τὴν ἀγορὰν συρρήγνυται, καθ' ἣν τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους οἱ περὶ Ἡρώδην κατακλείουσιν εἰς τὸ

§ 248 = Ant. Iud. XIV 330.

ἱερόν, καὶ φρουροὺς αὐτῶν ἄνδρας ἑξήκοντα ταῖς πλησίον οἰκίαις ἐγκατέστησαν. ⟨252⟩ *τούτους μὲν οὖν ὁ στασιάζων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς λαὸς ἐπελθὼν ἐμπίμπρησιν, Ἡρώδης δὲ τοῦ δήμου πολλοὺς κατ' ὀργὴν τῶν ἀπολωλότων ἀναιρεῖ συμβαλών. καὶ καθ' ἡμέραν ἐπεκθεόντων ἀλλήλοις κατὰ λόχους φόνος ἦν ἀδιάλειπτος.*

3 ⟨253⟩ *ἐνστάσης δ' ἑορτῆς ἣ πεντηκοστὴ καλεῖται, τά τε περὶ τὸ ἱερὸν πάντα καὶ ἡ πόλις ὅλη πλήθους τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἀναπίμπλαται, τὸ πλέον ὁπλιτῶν. καὶ Φασάηλος μὲν τὸ τεῖχος, Ἡρώδης δὲ μετ' οὐ πολλῶν ἐφρούρει τὰ βασίλεια, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐπεκδραμὼν ἀσυντάκτοις κατὰ τὸ προάστειον πλείστους μὲν ἀναιρεῖ, τρέπεται δὲ πάντας, καὶ τοὺς μὲν εἰς τὴν πόλιν τοὺς δὲ εἰς τὸ ἱερὸν τοὺς δ' εἰς τὸ ἔξω χαράκωμα συγκλείει.* ⟨254⟩ *κἀν τούτῳ διαλλακτὴν μὲν Ἀντίγονος παρακαλεῖ Πάκορον εἰσαφεῖναι, Φασάηλος δὲ πεισθεὶς τῇ τε πόλει καὶ ξενίᾳ τὸν Πάρθον εἰσδέχεται μετὰ πεντακοσίων ἱππέων, προφάσει μὲν ἥκοντα τοῦ παῦσαι τὴν στάσιν, τὸ δ' ἀληθὲς Ἀντιγόνῳ βοηθόν.* ⟨255⟩ *τὸν γοῦν Φασάηλον ἐνεδρεύων ἀνέπεισε πρὸς Βαρζαφάρνην πρεσβεύσασθαι περὶ καταλύσεως, καίτοι γε πολλὰ ἀποτρέποντος Ἡρώδου καὶ παραινοῦντος ἀναιρεῖν τὸν ἐπίβουλον, ἀλλὰ μὴ ταῖς ἐπιβουλαῖς ἑαυτὸν ἐκδιδόναι· φύσει γὰρ ἀπίστους εἶναι τοὺς βαρβάρους. ἔξεισι δ' Ὑρκανὸν παραλαβών, καὶ Πάκορος, ὡς ἧττον ὑποπτεύοιτο, καταλιπὼν παρ' Ἡρώδῃ τινὰς τῶν Ἐλευθέρων καλουμένων ἱππέων, τοῖς λοιποῖς προύπεμπε Φασάηλον.*

4 ⟨256⟩ *ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν Γαλιλαίαν, τοὺς*

§ 253 = Ant. Iud. XIV 339.

μὲν ἐπιχωρίους ἀφεστῶτας κἀν τοῖς ὅπλοις ὄντας καταλαμβάνουσι, τῷ σατράπῃ δ' ἐνετύγχανον πανούργως σφόδρα ταῖς φιλοφρονήσεσι τὴν ἐπιβουλὴν καλύπτοντι. δῶρα γοῦν δοὺς αὐτοῖς, ἔπειτ' ἀναχωροῦντας ἐλόχα. ⟨257⟩ τοῖς δ' αἴσθησις γίγνεται τῆς ἐπιβουλῆς, καταχθεῖσιν εἴς τι τῶν παραθαλαττίων χωρίων, ὃ καλεῖται Ἐκδίππων· ἐκεῖ γὰρ τήν θ' ὑπόσχεσιν ἤκουσαν τῶν χιλίων ταλάντων, καὶ ὡς Ἀντίγονος τὰς πλείστας τῶν παρ' αὐτοῖς γυναικῶν ἐν ταῖς πεντακοσίαις καθοσιώσειε Πάρθοις, ⟨258⟩ ὅτι τε προλοχίζοιντο μὲν αὐτοῖς αἱ νύκτες ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀεί, πάλαι δ' ἂν καὶ συνελήφθησαν, εἰ μὴ περιέμενον ἐν Ἱεροσολύμοις Ἡρώδην πρότερον λαβεῖν, ὡς μὴ προπυθόμενος τὰ κατ' αὐτοὺς φυλάξαιτο. ταῦτ' οὐκέτι λόγος ἦν μόνον, ἀλλὰ καὶ φυλακὰς ἤδη πόρρωθεν αὐτῶν ἔβλεπον.

⟨259⟩ οὐ μὴν Φασάηλος, καίτοι πολλὰ παραι- 5
νοῦντος Ὀφελλίου φεύγειν (πέπυστο γὰρ οὗτος παρὰ Σαραμάλλα τοῦ πλουσιωτάτου τότε Σύρων τὴν σύνταξιν τῆς ἐπιβουλῆς ὅλην), καταλιπεῖν Ὑρκανὸν ὑπέμεινεν, ἀλλὰ τῷ σατράπῃ προσελθὼν ἄντικρυς ὠνείδιζε τὴν ἐπιβουλήν, καὶ μάλισθ' ὅτι γένοιτο τοιοῦτος χρημάτων ἕνεκεν· πλείω γε μὴν αὐτὸς ὑπὲρ σωτηρίας δώσειν ὧν Ἀντίγονος ὑπὲρ βασιλείας ὑπέσχετο. ⟨260⟩ πρὸς ταῦτα πανούργως ὁ Πάρθος ἀπολογίαις τε καὶ ὅρκοις ἀποσκευασάμενος τὴν ὑποψίαν ᾤχετο πρὸς Πάκορον. εὐθέως δὲ τῶν καταλειφθέντων Πάρθων οἷς προσετέτακτο Φασάηλόν τε καὶ Ὑρκανὸν συνελάμβανον, τά τ' ἄλλα πρὸς τὴν ἐπιορκίαν καὶ τὸ ἄπιστον αὐτοῖς καταρωμένους.

⟨261⟩ ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὸν Ἡρώδην ὁ πεμφθεὶς 6

§ 259 = Ant. Iud. XIV 345. § 261 = Ant. Iud. XIV 350.

οἰνοχόος ἐπεβούλευε συλλαβεῖν, ἔξω τοῦ τείχους ἀπατήσας προελθεῖν, ὥσπερ ἐντολὰς εἶχεν. ὃ δ' ἀπ' ἀρχῆς ὑποπτεύων τοὺς βαρβάρους, καὶ τότε πεπυσμένος εἰς τοὺς πολεμίους ἐμπεπτωκέναι τὰ μηνύοντα τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ γράμματα, προελθεῖν οὐκ ἠβούλετο, καίτοι μάλα ἀξιοπίστως τοῦ Πακόρου φάσκοντος δεῖν αὐτὸν ὑπαντῆσαι τοῖς τὰς ἐπιστολὰς κομίζουσιν· οὔτε γὰρ ἑαλωκέναι τοῖς πολεμίοις αὐτάς, καὶ περιέχειν οὐκ ἐπιβουλὴν ἀλλ' ὁπόσα διεπράξατο Φασάηλος. ⟨262⟩ *ἔτυχε δὲ παρ' ἄλλων προακηκοὼς τὸν ἀδελφὸν συνειλημμένον, καὶ προσῄειν ἡ Ὑρκανοῦ θυγάτηρ Μαριάμμη, συνετωτάτη γυναικῶν, καταντιβολοῦσα μὴ προϊέναι, μηδ' |ἐμπιστεύειν ἑαυτὸν ἤδη φανερῶς ἐπιχειροῦσι τοῖς βαρβάροις.*

7 ⟨263⟩ *ἔτι δὲ τῶν περὶ Πάκορον σκεπτομένων πῶς ἂν κρύφα τὴν ἐπιβουλὴν ἀπαρτίσειαν (οὐ γὰρ ἐκ φανεροῦ οἷόντ' ἦν ἀνδρὸς οὕτω συνετοῦ περιγενέσθαι), προλαβὼν Ἡρώδης μετὰ τῶν οἰκειοτάτων προσώπων νύκτωρ ἐπ' Ἰδουμαίας ἐχώρει λάθρα τῶν πολεμίων.* ⟨264⟩ *αἰσθόμενοι δ' οἱ Πάρθοι κατεδίωκον. κἀκεῖνος τὴν μὲν μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὴν καθωμολογημένην παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ νεωτάτου τῶν ἀδελφῶν προστάξας ὁδεύειν, αὐτὸς ἀσφαλῶς μετὰ τῶν θεραπόντων ἀνέκοπτε τοὺς βαρβάρους, καὶ πολλοὺς κατὰ πᾶσαν προσβολὴν ἀποκτείνας εἰς Μασάδαν τὸ φρούριον ἀφίκετο.*

8 ⟨265⟩ *καὶ βαρυτέρους κατὰ τὴν φυγὴν Πάρθων Ἰουδαίους ἐπείρασεν, ἐνοχλήσαντας μὲν διηνεκῶς, ἀπὸ δ' ἑξήκοντα τῆς πόλεως σταδίων καὶ παραταξαμένους ἐπιεικῶς πολὺν χρόνον. ἔνθα κρατήσας Ἡρώδης καὶ*

§ 265 = Ant. Iud. XIV 360.

πολλοὺς αὐτῶν ἀποκτείνας, αὖθις εἰς μνήμην τοῦ κατορθώματος ἔκτισε τὸ χωρίον καὶ βασιλείοις πολυτελεστάτοις ἐκόσμησε, καὶ ἀκρόπολιν ὀχυρωτάτην ἀνεδείματο, Ἡρώδειόν τ' ἐκάλεσεν ἀφ' ἑαυτοῦ. ⟨266⟩ τηνικαῦτά γε μὴν φεύγοντι καθ' ἡμέραν αὐτῷ προσεγίγνοντο πολλοί. καὶ κατὰ Θρῆσαν γενομένῳ τῆς Ἰδουμαίας Ἰώσηπος ἀδελφὸς ὑπαντήσας συνεβούλευε τοὺς πολλοὺς τῶν ἑπομένων ἀποφορτίσασθαι· μὴ γὰρ ἂν τοσοῦτον ὄχλον δέξασθαι τὴν Μασάδαν. ἦσαν δ' ὑπὲρ ἐνακισχιλίους. ⟨267⟩ πεισθεὶς οὖν Ἡρώδης τοὺς μὲν βαρυτέρους τῆς χρείας διαφῆκεν ἀνὰ τὴν Ἰδουμαίαν, δοὺς ἐφόδια, μετὰ δὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων τοὺς ἀλκιμωτάτους κατασχὼν εἰς τὸ φρούριον διασώζεται. καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα ταῖς γυναιξὶν ὀκτακοσίους φύλακας καὶ διαρκῆ τἀπιτήδεια πρὸς πολιορκίαν, αὐτὸς εἰς τὴν Ἀραβικὴν Πέτραν ἠπείγετο.

⟨268⟩ Πάρθοι δ' ἐν Ἱεροσολύμοις ἐφ' ἁρπαγὴν 9
τραπόμενοι τῶν φυγόντων εἰς τὰς οἰκίας εἰσέπιπτον καὶ τὸ βασίλειον, ἀπεχόμενοι μόνων τῶν Ὑρκανοῦ χρημάτων· ἦν δ' οὐ πλείω τριακοσίων ταλάντων. ἐπετύγχανον δὲ καὶ τῶν ἄλλων οὐχ ὅσοις ἤλπισαν· ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐκ πολλοῦ τὴν ἀπιστίαν τῶν βαρβάρων ὑφορώμενος, εἰς τὴν Ἰδουμαίαν τὰ λαμπρότατα τῶν κειμηλίων προανεσκεύαστο, καὶ τῶν αὐτῷ προσεχόντων ὁμοίως ἕκαστος. ⟨269⟩ Πάρθοι δὲ μετὰ τὰς ἁρπαγὰς ἐπὶ τοσοῦτον ὕβρεως ἐχώρησαν ὡς ἐμπλῆσαι μὲν ἀκηρύκτου πολέμου τὴν χώραν ἅπασαν, ἀνάστατον δὲ ποιῆσαι τὴν Μαρισαίων πόλιν, μὴ μόνον τε καταστῆσαι βασιλέα Ἀντίγονον, ἀλλὰ καὶ παραδοῦναι αὐτῷ Φασάηλον καὶ Ὑρκανὸν δεσμώτας αἰκίσασθαι. ⟨270⟩ ὁ

§ 268 = Ant. Iud. XIV 365.

δὲ Ὑρκανοῦ μὲν προσπεσόντος αὐτὸς τὰ ὦτα λωβᾶται τοῖς ὀδοῦσιν, ὡς μηδ' αὖθις ἐν μεταβολῇ ποτὲ δύναιτο τὴν ἀρχιερωσύνην ἀπολαβεῖν· ⟨271⟩ δεῖ γὰρ ὁλοκλή-
10 *ρους ἀρχιερᾶσθαι· τῆς Φασαήλου δ' ἀρετῆς ὑστερίζει, φθάσαντος πέτρᾳ προσαράξαι τὴν κεφαλήν, ὥς γε σιδήρου καὶ χειρῶν εἴργετο. κἀκεῖνος μέν, Ἡρώδου γνήσιον ἑαυτὸν ἀποδείξας ἀδελφὸν καὶ Ὑρκανὸν ἀγεννέστατον, ἀνδρειότατα θνήσκει, ποιησάμενος τὴν καταστροφὴν τοῖς κατὰ τὸν βίον ἔργοις πρέπουσαν· ⟨272⟩ κατέχει δὲ καὶ ἄλλος λόγος, ὡς ἀνενέγκοι μὲν ἐκ τῆς τότε πληγῆς, πεμφθεὶς δ' ἰατρὸς ὑπ' Ἀντιγόνου, θεραπεῦσαι δῆθεν αὐτόν, ἐμπλήσειε τὸ τραῦμα δηλητηρίων φαρμάκων καὶ διαφθείρειεν αὐτόν. ὁπότερον δ' ἂν ἀληθὲς ᾖ, τὴν ἀρχὴν ἔχει λαμπράν. φασὶ γοῦν αὐτὸν καὶ πρὶν ἐκπνεῦσαι, πυθόμενον παρὰ γυναίου τινὸς ὡς Ἡρώδης διαπεφεύγοι, ʽνῦνʼ εἰπεῖν ʽεὔθυμος ἄπειμι, τὸν μετελευσόμενον τοὺς ἐχθροὺς ζῶντα καταλιπών.ʼ*

11 ⟨273⟩ *ὃ μὲν οὖν οὕτω τελευτᾷ, Πάρθοι δέ, καίτοι διημαρτηκότες ὧν μάλιστ' ἐπεθύμουν γυναικῶν, καθιστᾶσι μὲν ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀντιγόνῳ τὰ πράγματα, δεσμώτην δ' Ὑρκανὸν ἀνάγουσιν εἰς τὴν Παρθυηνήν.*

14 ⟨274⟩ *Ἡρώδης δὲ συντονώτερον ἤλαυνεν εἰς τὴν Ἀραβίαν, ὡς ἔτι τἀδελφοῦ ζῶντος ἐπειγόμενος χρήματα παρὰ τοῦ βασιλέως λαβεῖν, οἷς μόνοις πείσειν ὑπὲρ Φασαήλου τὴν τῶν βαρβάρων ἤλπισε πλεονεξίαν. ἐλογίζετο γάρ, εἰ τῆς πατρῴας φιλίας ἀμνημονέστερος ὁ Ἄραψ γένοιτο καὶ τοῦ δοῦναι δωρεὰν μικρολογώτερος, δανείσεσθαι παρ' αὐτοῦ τὰ λύτρα, ῥύσιον θεὶς τὸν τοῦ λυτρουμένου παῖδα· ⟨275⟩ καὶ γὰρ ἐπήγετο*

§ 274 = Ant. Iud. XIV 370.

τὸν ἀδελφιδοῦν ὄντ' ἐτῶν ἑπτά. τάλαντα δ' ἦν ἕτοιμος τριακόσια δοῦναι, προστησάμενος Τυρίους παρακαλοῦντας. τὸ χρεὼν δ' ἄρα τὴν αὐτοῦ σπουδὴν ἐφθάκει, καὶ Φασαήλου τεθνηκότος εἰς κενὸν Ἡρώδης φιλάδελφος ἦν. οὐ μὴν οὐδὲ παρ' Ἄραψιν εὕρισκε φιλίαν μένουσαν· ⟨276⟩ ὁ γοῦν βασιλεὺς αὐτῶν Μάλιχος προπέμψας κατὰ τάχος ἐκ τῆς χώρας προσέταττεν ἀναστρέφειν, προφάσει μὲν χρώμενος Πάρθοις (ἐπικηρυκεύσασθαι γὰρ αὐτοὺς ἐκβαλεῖν Ἡρώδην τῆς Ἀραβίας), τῷ δ' ὄντι προαιρούμενος κατασχεῖν τὰ παρ' Ἀντιπάτρου χρέα, καὶ μηδὲν εἰς τὰς ἐκείνου δωρεὰς ἀντιπαρασχὼν χρῄζουσι τοῖς τέκνοις δυσωπεῖσθαι. συμβούλοις δ' ἐχρῆτο τῆς ἀναιδείας τοῖς ὁμοίως ἀποστερεῖν τὰς Ἀντιπάτρου παρακαταθήκας ἐθέλουσιν· ἦσαν δὲ τῶν περὶ αὐτὸν οἱ δυνατώτατοι.

⟨277⟩ Ἡρώδης μὲν δὴ πολεμίους τοὺς Ἄραβας 2
εὑρὼν δι' ἃ φιλτάτους ἤλπισε, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ἀποκρινάμενος ὡς ὑπηγόρευε τὸ πάθος, ὑπέστρεψεν ἐπ' Αἰγύπτου. καὶ τὴν μὲν πρώτην ἑσπέραν κατά τι τῶν ἐπιχωρίων ἱερὸν αὐλίζεται, τοὺς ὑπολειφθέντας ἀναλαβών· τῇ δ' ἑξῆς εἰς Ῥινοκόρουρα προσελθόντι τὰ περὶ τὴν τἀδελφοῦ τελευτὴν ἀπαγγέλλεται. ⟨278⟩ προσλαβὼν δὲ πένθους ὅσον (εἰκὸς) ἦν, ὡς ἀπεθήκατο φροντίδας, ᾔει προσωτέρω. καὶ δὴ βραδέως ὁ Ἄραψ μετανοήσας ἔπεμψε διὰ τάχους τοὺς ἀνακαλέσοντας τὸν ὑβρισμένον. ἔφθανε δὲ καὶ τούτους Ἡρώδης εἰς Πηλούσιον ἀφικόμενος, ἔνθα τῆς παρόδου μὴ τυγχάνων ὑπὸ τῶν ἐφορμούντων τοῖς ἡγεμόσιν ἐντυγχάνει. κἀκεῖνοι τήν τε φήμην καὶ τὸ ἀξίωμα τἀνδρὸς αἰδεσθέντες προπέμπουσιν αὐτὸν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. ⟨279⟩ ὃ

§ 277 = Ant. Iud. XIV 374.

*δὲ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐδέχθη μὲν λαμπρῶς ὑπὸ
Κλεοπάτρας, στρατηγὸν ἐλπιζούσης ἕξειν εἰς ἃ παρε-
σκευάζετο· διακρουσάμενος δὲ τὰς παρακλήσεις τῆς
βασιλίδος, καὶ μήτε τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος ὑποδείσας
μήτε τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν θορύβους, ἐπὶ Ῥώμης*
3 *ἔπλει.* ⟨280⟩ *κινδυνεύσας δὲ περὶ τὴν Παμφυλίαν,
καὶ τοῦ φόρτου τὸ πλέον ἐκβαλών, μόλις εἰς Ῥόδον
διασώζεται, σφόδρα τῷ πρὸς Κάσσιον πολέμῳ τετρυ-
χωμένην. δεχθεὶς δ' ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ Σαπφινίου
τῶν φίλων, καίπερ ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων ὤν, ναυ-
πηγεῖται τριήρη μεγίστην,* ⟨281⟩ *ἐν ᾗ μετὰ τῶν φίλων
εἰς Βρεντέσιον καταπλεύσας, κἀκεῖθεν εἰς Ῥώμην
ἐπειχθείς, πρώτῳ διὰ τὴν πατρῴαν φιλίαν ἐνετύγχανεν
Ἀντωνίῳ, καὶ τάς θ' αὑτοῦ καὶ τοῦ γένους συμφορὰς
ἐκδιηγεῖτο, ὅτι τε τοὺς οἰκειοτάτους ἐν φρουρίῳ κατα-
λιπὼν πολιορκουμένους διὰ χειμῶνος πλεύσειεν ἐπ'
αὐτὸν ἱκέτης.*

4 ⟨282⟩ *Ἀντωνίου δ' ἥπτετο πρὸς τὴν μεταβολὴν
οἶκτος, καὶ κατὰ μνήμην μὲν τῆς Ἀντιπάτρου ξενίας,
τὸ δ' ὅλον καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ τοῦ παρόντος ἀρετήν,
ἔγνωκε τότε βασιλέα καθιστᾶν Ἰουδαίων ὃν πρότερον
αὐτὸς ἐποίησε τετράρχην. ἐνῆγε δ' οὐκ ἔλαττον τῆς
εἰς Ἡρώδην φιλοτιμίας ἡ πρὸς Ἀντίγονον διαφορά·
τοῦτον γὰρ δὴ στασιώδη τε καὶ Ῥωμαίων ἐχθρὸν ὑπε-
λάμβανε.* ⟨283⟩ *Καίσαρα μὲν οὖν εἶχεν ἑτοιμότερον
αὐτοῦ, τὰς Ἀντιπάτρου στρατείας ἀνανεούμενον, ἃς
κατ' Αἴγυπτον αὐτοῦ τῷ πατρὶ συνδιήνεγκε, τήν τε
ξενίαν καὶ τὴν ἐν ἅπασιν εὔνοιαν, ὁρῶντά γε μὴν καὶ
τὸ Ἡρώδου δραστήριον.* ⟨284⟩ *συνῆγε δὲ καὶ τὴν
βουλήν, ἐν ᾗ Μεσσάλας καὶ μετ' αὐτὸν Ἀτρατῖνος,*

§ 282 = Ant. Iud. XIV 379.

παραστησάμενοι τὸν Ἡρώδην, τάς τε πατρῴας εὐεργεσίας καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς Ῥωμαίους εὔνοιαν διεξῆσαν, ἀποδεικνύντες ἅμα καὶ πολέμιον τὸν Ἀντίγονον ἐξ ὧν οὐ μόνον διηνέχθη τάχιον, ἀλλ' ὅτι καὶ τότε διὰ Πάρθων λάβοι τὴν ἀρχήν, Ῥωμαίους ὑπεριδών. τῆς δὲ συγκλήτου πρὸς ταῦτα κεκινημένης, ὡς παρελθὼν Ἀντώνιος καὶ πρὸς τὸν κατὰ Πάρθων πόλεμον βασιλεύειν Ἡρώδην συμφέρειν ἔλεγεν, ἐπιψηφίζονται πάντες. ⟨285⟩ *λυθείσης δὲ τῆς βουλῆς Ἀντώνιος μὲν καὶ Καῖσαρ μέσον ἔχοντες Ἡρώδην ἐξῆσαν, προῆγον δὲ σὺν ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς οἱ ὕπατοι, θύσοντές τε καὶ τὸ δόγμα ἀναθήσοντες εἰς τὸ Καπετώλιον. τὴν δὲ πρώτην Ἡρώδου τῆς βασιλείας ἡμέραν Ἀντώνιος εἱστία αὐτόν.*

⟨286⟩ *παρὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Ἀντίγονος ἐπο-* 15
λιόρκει τοὺς ἐν Μασάδᾳ, τοῖς μὲν ἄλλοις ἐπιτηδείοις διαρκουμένους, σπανίζοντας δ' ὕδατος. διὸ καὶ Ἰώσηπος ἀδελφὸς Ἡρώδου σὺν διακοσίοις τῶν οἰκείων δρασμὸν ἐβουλεύετο εἰς Ἄραβας, ἀκηκοὼς τῶν εἰς Ἡρώδην ἁμαρτημάτων Μαλίχῳ μεταμέλειν. ⟨287⟩ *κἂν ἔφθη καταλιπὼν τὸ φρούριον, εἰ μὴ περὶ τὴν νύκτα τῆς ἐξόδου συνέβη πλεῖστον ὗσαι· τῶν γὰρ ἐκδοχείων ὕδατος ἀναπλησθέντων οὐκέτ' ἔχρηζε φυγῆς, ἀλλ' ἐπεξῆσαν ἤδη τοῖς περὶ τὸν Ἀντίγονον, καὶ τὰ μὲν φανερῶς συμπλεκόμενοι τὰ δὲ λοχῶντες συχνοὺς διέφθειρον. οὐ μὴν ἐν ἅπασιν εὐστόχουν, ἔστι δ' ὅπῃ καὶ αὐτοὶ πταίοντες ἀνέστρεφον.*

⟨288⟩ *κἀν τούτῳ Ὀυεντίδιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγός,* 2
πεμφθεὶς ἐκ Συρίας Πάρθους ἀνείργειν, μετ' ἐκείνους εἰς Ἰουδαίαν παρενέβαλε, λόγῳ μὲν ὡς βοηθήσων

§ 286 = Ant. Iud. XIV 388.

τοῖς περὶ Ἰώσηπον, ἔργῳ δ' Ἀντίγονον ἀργυριούμενος. ⟨289⟩ ἔγγιστα γοῦν Ἱεροσολύμων αὐλισάμενος, ὡς ἐνεπλήσθη χρημάτων, αὐτὸς μὲν ἀνεχώρει μετὰ τῆς πλείστης δυνάμεως, Σίλωνα δὲ σὺν μέρει τινὶ καταλέλοιπεν, ὡς μὴ κατάφωρον τὸ λῆμμα ποιήσειε πάντας ἀπαναστήσας. Ἀντίγονος δὲ πάλιν ἐλπίζων Πάρθους ἐπαμυνεῖν αὐτῷ, καὶ Σίλωνα τέως ἐθεράπευεν, ὡς μηδὲν ἐνοχλοίη πρὸς τὰς ἐλπίδας.

3 *⟨290⟩ ἤδη δὲ Ἡρώδης καταπεπλευκὼς ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ συναγηοχὼς δύναμιν οὐκ ὀλίγην ξένων τε καὶ ὁμοφύλων, ἤλαυνε διὰ τῆς Γαλιλαίας ἐπ' Ἀντίγονον, συλλαμβανόντων Ȣεντιδίου καὶ Σίλωνος, οὓς Δέλλιος ὑπ' Ἀντωνίου πεμφθεὶς Ἡρώδην συγκαταγαγεῖν ἔπεισεν. ⟨291⟩ ἐτύγχανε δὲ Ȣεντίδιος μὲν ἐν ταῖς πόλεσι τὰς διὰ Πάρθους ταραχὰς καθιστάμενος, Σίλων δ' ἐν Ἰουδαίᾳ χρήμασιν ὑπ' Ἀντιγόνου διεφθαρμένος. οὐ μὴν Ἡρώδης ἰσχύος ἠπόρει, προϊόντι δ' αὐτῷ καθ' ἡμέραν ηὔξετο τὰ τῆς δυνάμεως, καὶ πλὴν ὀλίγων, πᾶσα ἡ Γαλιλαία προσέθετο. ⟨292⟩ προύκειτο μὲν οὖν τὸ ἀναγκαιότατον ἀγώνισμα Μασάδα, καὶ τὸ ῥύσασθαι πρῶτον τοὺς οἰκείους ἐκ τῆς πολιορκίας. γίγνεται δ' ἐμπόδιον Ἰόπη· ταύτην γὰρ ἐχρῆν πολεμίαν οὖσαν ἐξελεῖν πρότερον, ὡς μὴ χωροῦντος ἐπὶ Ἱεροσολύμων κατὰ νώτου τι τοῖς ἐχθροῖς ἔρυμα καταλείποιτο. συνῆπτε δὲ καὶ Σίλων ἀσμένως τῆς ἀπαναστάσεως πρόφασιν εὑρών. ὡς δὲ προσέκειντο Ἰουδαῖοι διώκοντες, ἐπὶ τούτους Ἡρώδης ἐκδραμὼν μετ' ὀλίγου στίφους τρέπεται ταχέως, καὶ Σίλωνα διασώζει κακῶς ἀμυνόμενον.*

4 *⟨293⟩ ἔπειτα Ἰόπην ἑλὼν πρὸς τὴν Μασάδαν ῥυσό-*

§ 290 = Ant. Iud. XIV 394. § 293 = Ant. Iud. XIV 398.

μενος τοὺς οἰκείους ἠπείγετο. καὶ τῶν ἐπιχωρίων οὓς μὲν ἡ πατρῴα φιλία προσῆγεν, οὓς δὲ τὸ αὐτοῦ κλέος, οὓς δὲ τῆς ἐξ ἀμφοῖν εὐεργεσίας ἀμοιβή, πλείστους γε μὴν ἐλπὶς ὡς ἐκ βασιλέως βεβαίου. δυσνίκητος δ' ἤδη δύναμις ἤθροιστο. ⟨294 *προϊόντα δ' Ἀντίγονος ἐνήδρευε, τἀπιτήδεια τῶν παρόδων προλοχίζων, ἐν οἷς οὐδὲν ἢ μικρὰ τοὺς πολεμίους ἔβλαπτεν. Ἡρώδης δὲ τούς τ' ἐκ Μασάδας οἰκείους παραλαβὼν ῥᾳδίως καὶ Θρῆσαν τὸ φρούριον, ᾔει πρὸς Ἱεροσόλυμα. συνῆπτε δ' αὐτῷ τὸ μετὰ Σίλωνος στρατιωτικόν, καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως τὴν ἰσχὺν καταπλαγέντες.*

⟨295⟩ *στρατοπεδευσαμένου δὲ κατὰ τὸ πρὸς δύσιν* 5
κλῖμα τοῦ ἄστεως, οἱ ταύτῃ φύλακες ἐτόξευόν τε καὶ ἐξηκόντιζον εἰς αὐτούς· ἄλλοι δὲ κατὰ στῖφος ἐκθέοντες ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων. Ἡρώδης δὲ τὸ μὲν πρῶτον κηρύττειν περὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευσεν ὡς ἐπ' ἀγαθῷ τε παρείη τοῦ δήμου καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως, μηδὲν μηδὲ τοὺς φανεροὺς ἐχθροὺς ἀμυνούμενος, δώσων δὲ καὶ τοῖς διαφορωτάτοις ἀμνηστίαν. ⟨296⟩ *ἐπεὶ δ' ἀντιπαρηγοροῦντες οἱ περὶ τὸν Ἀντίγονον οὔτε κατακούειν τῶν κηρυγμάτων εἴων τινὰς οὔτε μεταβάλλεσθαι, τὸ λοιπὸν ἀμύνασθαι τοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπέτρεπε τοῖς σφετέροις· οἳ δὲ ταχέως ἅπαντας ἀπὸ τῶν πύργων ἐτρέψαντο τοῖς βέλεσιν.*

⟨297⟩ *ἔνθα δὴ καὶ Σίλων ἀπεκαλύψατο τὴν δω-* 6
ροδοκίαν. ἐπισκευασάμενος γὰρ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν σπάνιν ἐπιτηδείων ἀναβοᾶν, καὶ χρήματά τ' εἰς τροφὰς ἀπαιτεῖν, ἀπαγαγεῖν τε σφᾶς χειμεριοῦντας εἰς τοὺς ἐπιτηδείους τόπους, ἐπειδὴ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἦν ἔρημα, πάντα τῶν περὶ Ἀντίγονον προανασκευασα-

§ 297 — Ant. Iud. XIV 406.

μένων, ἐκίνει τε τὸ στρατόπεδον καὶ ἀναχωρεῖν ἐπειρᾶτο. ⟨298⟩ *Ἡρώδης δ' ἐντυγχάνων τοῖς θ' ὑπὸ τὸν Σίλωνα ἡγεμόσι καὶ κατὰ πλῆθος τοῖς στρατιώταις, ἐδεῖτο μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν ὑπό τε Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου καὶ τῆς συγκλήτου προπεμφθέντα· λύσειν γὰρ αὐθημερὸν αὐτῶν τὰς ἀπορίας.* ⟨299⟩ *καὶ μετὰ τὴν δέησιν εὐθέως ὁρμήσας αὐτὸς εἰς τὴν χώραν, τοσαύτην αὐτοῖς ἐπιτηδείων ἀφθονίαν ἐκόμισεν ὡς πάσας ἀποκόψαι τὰς Σίλωνος προφάσεις. εἴς τε τὰς ἑξῆς ἡμέρας μὴ διαλιπεῖν τὴν χορηγίαν προνοούμενος, ἐπέστελλε τοῖς περὶ Σαμάρειαν (ᾠκείωτο δ' ἡ πόλις αὐτῷ) σῖτον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ βοσκήματα κατάγειν εἰς Ἱεριχοῦντα.* ⟨300⟩ *ταῦτ' ἀκούσας Ἀντίγονος διέπεμψε περὶ τὴν χώραν, εἴργειν καὶ λοχᾶν τοὺς σιτηγοὺς κελεύων. οἳ δ' ὑπήκουον, καὶ πολὺ πλῆθος ὁπλιτῶν ὑπὲρ τὴν Ἱεριχοῦντα συνηθροίσθη· διεκαθέζοντο δ' ἐπὶ τῶν ὀρῶν παραφυλάττοντες τοὺς τἀπιτήδεια κομίζοντας.* ⟨301⟩ *οὐ μὴν Ἡρώδης ἠρέμει, δέκα δὲ σπείρας ἀναλαβών, ὧν πέντε μὲν Ῥωμαϊκαὶ πέντε δ' Ἰουδαίων ἦσαν, ἔχουσαι καὶ μισθοφόρους μιγάδας, πρὸς οἷς ὀλίγους τῶν ἱππέων, ἐπὶ τὴν Ἱεριχοῦντα παραγίγνεται. καὶ τὴν μὲν πόλιν καταλελειμμένην εὑρίσκει, πεντακοσίους δὲ τὰ ἄκρα κατειληφότας σὺν γυναιξὶ καὶ γενεαῖς.* ⟨302⟩ *αὐτοὺς μὲν οὖν ἀπολύει λαβών· Ῥωμαῖοι δ' εἰσπεσόντες τὸ λοιπὸν ἄστυ διήρπασαν, πλήρεις καταλαμβάνοντες τὰς οἰκίας παντοίων κειμηλίων. Ἱεριχοῦντος μὲν οὖν φρουρὰν ὁ βασιλεὺς καταλιπὼν ὑπέστρεψε, καὶ χειμεριοῦσαν τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν εἰς τὰς προσκεχωρηκυίας διαφῆκεν Ἰδουμαίαν καὶ Γαλιλαίαν καὶ Σαμάρειαν. ἐπέτυχε δὲ*

§ 302 = Ant. Iud. XIV 411.

καὶ Ἀντίγονος παρὰ τῆς Σίλωνος δωροδοκίας ὑποδέξασθαι τοῦ στρατοῦ μοῖραν ἐν Λύδδοις, θεραπεύων Ἀντώνιον.

⟨303⟩ καὶ Ῥωμαῖοι μὲν ἐν ἀφθόνοις διῆγον ἀνει- 16
μένοι τῶν ὅπλων, Ἡρώδης δ' οὐκ ἠρέμει, ἀλλὰ τὴν μὲν Ἰδουμαίαν δισχιλίοις πεζοῖς καὶ τετρακοσίοις ἱππεῦσι διελάμβανε, πέμψας τὸν ἀδελφὸν Ἰώσηπον, ὡς μή τι νεωτερισθείη πρὸς Ἀντιγόνου· αὐτὸς δὲ τὴν μητέρα, καὶ ὅσους ἐκ Μασάδας οἰκείους ἐξήγαγε, μεταγαγὼν εἰς Σαμάρειαν καὶ καταστησάμενος ἀσφαλῶς, ᾔει τὰ λοιπὰ τῆς Γαλιλαίας καταστρεψόμενος καὶ τὰς Ἀντιγόνου φρουρὰς ἐξελάσων.

⟨304⟩ πρὸς δὲ τὴν Σέπφωριν ἐν νιφετῷ σφοδρο- 2
τάτῳ διανύσας ἀκονιτὶ παραλαμβάνει τὴν πόλιν, πρὸ τῆς ἐφόδου τῶν φυλάκων ἐκφυγόντων. ἔνθα τοὺς ἑπομένους ὑπὸ τοῦ χειμῶνος κακωθέντας ἀναλαβὼν (πολλὴ δ' ἦν ἀφθονία τῶν ἐπιτηδείων) ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ὥρμητο λῃστάς, οἳ πολλὴν τῆς χώρας κατατρέχοντες οὐκ ἐλάττω κακὰ πολέμου διετίθεσαν τοὺς ἐπιχωρίους. ⟨305⟩ προπέμψας δὲ πεζῶν τρία τέλη καὶ μίαν ἴλην ἱππέων πρὸς Ἄρβηλα κώμην, αὐτὸς μετὰ τετταράκονθ' ἡμέρας ἐπῆλθε μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως. οὐ μὴν πρὸς τὴν ἔφοδον ἔδεισαν οἱ πολέμιοι, μετὰ δὲ τῶν ὅπλων ἀπήντων, τὴν μὲν ἐμπειρίαν πολεμικὴν ἔχοντες, τὸ δὲ θράσος λῃστρικόν. ⟨306⟩ συμβαλόντες γοῦν τῷ σφετέρῳ δεξιῷ τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Ἡρώδου τρέπονται. περιελθὼν δὲ ταχέως Ἡρώδης ἐκ τοῦ καθ' ἑαυτὸν δεξιοῦ προσεβοήθει, καὶ τὸ μὲν οἰκεῖον ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς φυγῆς, τοῖς δὲ διώκουσιν ἐμπίπτων ἀνέκοπτε τὴν ὁρμήν

§ 306 = Ant. Iud. XIV 416.

μέχρι τὰς κατὰ στόμα προσβολὰς μὴ φέροντες ἐνέκλιναν.

3 ⟨307⟩ *ὃ δ' ἕως Ἰορδάνου κτείνων εἵπετο, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν μέρος διέφθειρεν, οἱ λοιποὶ δ' ὑπὲρ τὸν ποταμὸν ἐσκεδάσθησαν, ὥστε τὴν Γαλιλαίαν κεκαθάρθαι φόβων, πλὴν καθ' ὅσον οἱ τοῖς σπηλαίοις ἐμφωλεύοντες ὑπελείποντο, κἀπὶ τούτους ἔδει διατριβῆς.* ⟨308⟩ *διὸ δὴ πρῶτον τοῖς στρατιώταις τὰς ἐκ τῶν πεπονημένων ἐπικαρπίας ἀπεδίδου, διανέμων ἑκάστῳ δραχμὰς ἑκατὸν πεντήκοντα ἀργυρίου, καὶ τοῖς ἡγεμόσι πολυπλασίονα διέπεμψεν εἰς οὓς ἐχειμέριζον σταθμούς. Φερώρᾳ δὲ τῷ νεωτάτῳ τῶν ἀδελφῶν ἐπέστελλε τῆς τ' ἀγορᾶς αὐτοῖς ποιεῖσθαι πρόνοιαν καὶ τειχίζειν Ἀλεξάνδρειον. κἀκεῖνος ἀμφοτέρων ἐπεμελήθη.*

4 ⟨309⟩ *ἐν δὲ τούτῳ περὶ μὲν Ἀθήνας διῆγεν Ἀντώνιος, Οὐεντίδιος δ' ἐπὶ τὸν πρὸς Πάρθους πόλεμον Σίλωνά τε καὶ Ἡρώδην μετεπέμπετο, καταστήσασθαι πρότερον ἐπιστέλλων τὰ περὶ Ἰουδαίαν. Ἡρώδης δ' ἀσμένως Σίλωνα πρὸς Οὐεντίδιον ἀπολύσας, αὐτὸς ἐπὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις ἐστράτευσεν.* ⟨310⟩ *τὰ δὲ σπήλαια ταῦτα πρὸς ἀποκρήμνοις ὄρεσιν ἦν, οὐδαμόθεν προσιτά, πλαγίας δ' ἀνόδους μόνον ἔχοντα στενοτάτας· ἡ δὲ κατὰ μέτωπον αὐτῶν πέτρα κατέτεινεν εἰς βαθυτάτας φάραγγας, ὄρθιος ἐπιρρέπουσα ταῖς χαράδραις, ὥστε τὸν βασιλέα μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορεῖν πρὸς τὸ ἀμήχανον τοῦ τόπου, τὸ τελευταῖον δ' ἐπινοίᾳ χρήσασθαι σφαλερωτάτῃ.* ⟨311⟩ *τοὺς γοῦν ἀλκίμους καθιμῶν ἐν λάρναξιν ἐνίει τοῖς στομίοις· οἳ δ' ἀπέσφαττόν τ' αὐτοὺς σὺν γενεαῖς, καὶ πῦρ ἐνίεσαν τοῖς ἀμυνομένοις. βουληθεὶς δ' ἐξ αὐτῶν καὶ περισῶσαί τινας Ἡρώδης ἐκήρυξεν ἀποχωρεῖν πρὸς*

αὐτόν. τῶν δ' ἐθελούσιος μὲν οὐδεὶς προσέθετο, καὶ τῶν βιαζομένων δὲ πολλοὶ τῆς αἰχμαλωσίας προείλοντο θάνατον. ⟨312⟩ ἔνθα καὶ τῶν γηραιῶν τις, ἑπτὰ παίδων πατήρ, μετὰ τῆς μητρὸς δεομένους τοὺς παῖδας ἐπιτρέψαι σφίσιν ἐξελθεῖν ἐπὶ δεξιᾷ κτείνει τρόπῳ τοιῷδε· καθ' ἕνα προϊέναι κελεύσας αὐτὸς ἵστατο παρὰ τὸ στόμιον, καὶ τὸν ἀεὶ προϊόντα τῶν υἱῶν ἀπέσφαττεν. ἐξ ἀπόπτου δ' Ἡρώδης ἐπιβλέπων τῷ τε πάθει συνεχεῖτο καὶ τῷ πρεσβύτῃ δεξιὰν ὤρεγε, φείσασθαι τῶν τέκνων παρακαλῶν. ⟨313⟩ ὁ δὲ πρὸς οὐδὲν ἐνδοὺς τῶν λεγομένων, ἀλλὰ καὶ προσονειδίσας τὸν Ἡρώδην εἰς ταπεινότητα, ἐπὶ τοῖς παισὶν ἀναιρεῖ καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ καταβαλὼν κατὰ τοῦ κρημνοῦ τοὺς νεκροὺς τὸ τελευταῖον καὶ ἑαυτὸν ἔρριψεν.

⟨314⟩ χειροῦται μὲν οὕτω τὰ σπήλαια καὶ τοὺς 5
ἐν αὐτοῖς Ἡρώδης· καταλιπὼν δὲ τοῦ στρατοῦ μοῖραν ὅσην ἀποχρήσειν ὑπελάμβανε πρὸς τὰς ἐπαναστάσεις, καὶ Πτολεμαῖον ἐπ' αὐτῆς, ἐπὶ Σαμάρειαν ὑπέστρεφεν, ὁπλίτας μὲν τρισχιλίους ἱππεῖς δ' ἄγων ἑξακοσίους ἐπ' Ἀντίγονον. ⟨315⟩ ἔνθα πρὸς τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ λαβόντες ἄδειαν οἷς ἔθος ἦν θορυβεῖν τὴν Γαλιλαίαν, κτείνουσι μὲν Πτολεμαῖον τὸν στρατηγὸν ἀδοκήτως προσπεσόντες, ἐπόρθουν δὲ τὴν χώραν, ποιούμενοι τὰς ἀναφυγὰς εἰς τὰ ἕλη καὶ τὰ δυσερεύνητα τῶν χωρίων. ⟨316⟩ πυθόμενος δ' Ἡρώδης τὴν ἐπανάστασιν διὰ τάχους ἐπεβοήθει, καὶ πολὺ μὲν αὐτῶν πλῆθος διέφθειρε, τὰ φρούρια δὲ πάντα πολιορκίας ἐξελών, ἐπιτίμιον τῆς μεταβολῆς εἰσεπράξατο παρὰ τῶν πόλεων ἑκατὸν τάλαντα.

⟨317⟩ ἤδη δὲ Πάρθων μὲν ἐξεληλαμένων, ἀνῃρη- 6

§ 312 = Ant. Iud. XIV 430.

μένου δὲ Πακόρου, ’ȣεντίδιος, ἐπιστείλαντος ’Αντωνίου, συμμάχους πέμπει Ἡρώδῃ κατ’ ’Αντιγόνου χιλίους ἱππεῖς καὶ δύο τάγματα. τούτων δὲ τὸν στρατηγὸν Μαχαιρᾶν ’Αντίγονος ἱκέτευε δι’ ἐπιστολῶν ἑαυτῷ βοηθὸν ἀφικέσθαι, πολλά τε περὶ τῆς Ἡρώδου βίας καὶ ἐπηρείας τῆς βασιλείας ἀποδυρόμενος, καὶ χρήματα δώσειν ὑπισχνούμενος. ⟨318⟩ *ὃ δ’ (οὐ γὰρ κατεφρόνει τοῦ πέμψαντος, ἄλλως τε καὶ πλέον Ἡρώδου διδόντος) εἰς μὲν τὴν προδοσίαν οὐχ ὑπήκουσεν,* ⟨319⟩ *ὑποκρινόμενος δὲ φιλίαν κατάσκοπος ᾔει τῶν ’Αντιγόνου πραγμάτων, Ἡρώδῃ μὴ πεισθεὶς ἀποτρέποντι. προαισθόμενος δ’ αὐτοῦ τὴν διάνοιαν ’Αντίγονος τήν τε πόλιν ἀπέκλεισε καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ὡς πολέμιον ἀμύνατο, μέχρι αἰδούμενος Μαχαιρᾶς εἰς ’Αμμαοῦντα πρὸς Ἡρώδην ἐχώρει, καὶ πρὸς τὴν διαμαρτίαν τεθυμωμένος ὅσοις ἐπετύγχανεν ’Ιουδαίοις ἀνῄρει, μηδεμίαν τῶν Ἡρωδείων φειδὼ ποιούμενος, ἀλλ’ ὡς ’Αντιγονείοις χρώμενος ἅπασιν.*

7 ⟨320⟩ *ἐφ’ οἷς χαλεπήνας Ἡρώδης ὥρμησε μὲν ἀμύνασθαι Μαχαιρᾶν ὡς πολέμιον, κρατήσας δὲ τῆς ὀργῆς ἤλαυνε πρὸς ’Αντώνιον κατηγορήσων τῆς Μαχαιρᾶ παρανομίας. ὃ δ’ ἐν διαλογισμῷ τῶν ἡμαρτημένων γενόμενος ταχέως μεταδιώκει τε τὸν βασιλέα καὶ πολλὰ δεηθεὶς ἑαυτῷ διαλλάττει.* ⟨321⟩ *οὐ μὴν Ἡρώδης ἐπαύσατο τῆς πρὸς ’Αντώνιον ὁρμῆς· ἀκηκοὼς δ’ αὐτὸν μετὰ πολλῆς δυνάμεως προσπολεμοῦντα Σαμοσάτοις (πόλις δ’ ἐστὶν Εὐφράτου πλησίον καρτερά) θᾶττον ἠπείγετο, τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον ὁρῶν πρός τ’ ἐπίδειξιν ἀνδρείας καὶ τοῦ μᾶλλον ἀρέσασθαι τὸν ’Αντώνιον.* ⟨322⟩ *γίγνεται γοῦν ἐπελθὼν τέλος αὐτοῖς τῆς πο-*

§ 320 = Ant. Iud. XIV 439.

λιορκίας, πολλοὺς μὲν τῶν βαρβάρων ἀποκτείνας, πολλὴν δ' ἀποτεμόμενος λείαν· ὥστε τὸν μὲν Ἀντώνιον θαυμάζοντα καὶ πάλαι τῆς ἀρετῆς αὐτόν, τότε μᾶλλον οὕτως ἔχειν, καὶ πολὺ προσθεῖναι ταῖς τ' ἄλλαις τιμαῖς αὐτοῦ καὶ ταῖς εἰς τὴν βασιλείαν ἐλπίσιν, Ἀντίοχον δὲ τὸν βασιλέα ἀναγκασθῆναι τὰ Σαμόσατα παραδοῦναι.

⟨323⟩ *κἀν τούτῳ θραύεται τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν* 17
Ἡρώδου πράγματα. καταλελοίπει μὲν γὰρ Ἰώσηπον τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τῶν ὅλων, παραγγείλας μηδὲν μέχρι τῆς ὑποστροφῆς αὐτοῦ παρακινεῖν πρὸς Ἀντίγονον· οὐ γὰρ δὴ βέβαιον εἶναι Μαχαιρᾶν σύμμαχον ἐξ ὧν ἔδρασεν· ὃ δ' ὡς ἤκουσεν ὄντα πορρωτάτω τὸν ἀδελφόν, ἀμελήσας τῶν παραγγελμάτων ἐπὶ Ἱεριχοῦντος ἐχώρει μετὰ πέντε σπειρῶν, ἃς συνέπεμψε Μαχαιρᾶς. ᾔει δὲ τὸν σῖτον ἁρπάσων ἐν ἀκμῇ τοῦ θέρους. ⟨322⟩ *ἐπιθεμένων δ' ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς δυσχωρίαις τῶν ἐναντίων αὐτός τε θνήσκει, μάλα γενναῖος ἐν τῇ μάχῃ φανείς, καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν πᾶν διαφθείρεται. νεοσύλλεκτοι γὰρ ἐκ τῆς Συρίας ἦσαν αἱ σπεῖραι, καὶ οὐδὲν αὐταῖς ἐνεκέκρατο τῶν πάλαι στρατιωτῶν καλουμένων, ἐπαμύνειν τοῖς ἀπείροις πολέμου δυνάμενον.*

⟨325⟩ *Ἀντιγόνῳ δ' οὐκ ἀπέχρησεν ἡ νίκη, προῆλθε* 2
δ' εἰς τοσοῦτον ὀργῆς ὥστε καὶ νεκρὸν αἰκίσασθαι τὸν Ἰώσηπον· κρατήσας γοῦν τῶν σωμάτων ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καίτοι πεντήκοντα τάλαντα λύτρον αὐτῆς Φερώρα τἀδελφοῦ διδόντος. ⟨326⟩ *τὰ δὲ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὴν Ἀντιγόνου νίκην ἐνεωτερίσθη πρὸς τοσοῦτον ὥστε τοὺς τὰ Ἡρώδου φρονοῦντας τῶν*

§ 323 = Ant. Iud. XIV 448. § 325 = Ant. Iud. XIV 450.

δυνατῶν προαγαγόντες εἰς τὴν λίμνην κατέδυσαν οἱ προσέχοντες Ἀντιγόνῳ. μετεβάλλετο δὲ πολλὰ καὶ τῆς Ἰδουμαίας, ἔνθα Μαχαιρᾶς ἀνετείχιζέ τι τῶν ἐρυμάτων· Γιτθὰ καλεῖται. τούτων δ' οὐδέν πω πέπυστο Ἡρώδης. ⟨327⟩ *μετὰ γὰρ τὴν Σαμοσάτων ἅλωσιν Ἀντώνιος μὲν καταστήσας ἐπὶ τῆς Συρίας Σόσσιον, καὶ προστάξας Ἡρώδῃ βοηθεῖν ἐπ' Ἀντίγονον, αὐτὸς εἰς Αἴγυπτον ἀνεχώρησε, Σόσσιος δὲ δύο μὲν τάγματα προαπέστειλεν εἰς Ἰουδαίαν Ἡρώδῃ συμμαχῶν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ἠκολούθει σχεδόν.*

3 ⟨328⟩ *ὄντι δ' Ἡρώδῃ κατὰ τὴν πρὸς Ἀντιοχείᾳ Δάφνην ὄνειροι σαφεῖς τὸν τἀδελφοῦ θάνατον προσημαίνουσι, καὶ μετὰ ταραχῆς ἐκθορόντι τῆς κοίτης εἰσῆσαν ἄγγελοι τῆς συμφορᾶς. ὃ δ' ὀλίγον μὲν προσοιμώξας τῷ πάθει, τὸ πλέον δὲ τοῦ πένθους ὑπερθέμενος, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἠπείγετο.* ⟨329⟩ *ποιούμενος δὲ τὴν πορείαν ὑπὲρ δύναμιν, καὶ διανύσας ἐπὶ τὸν Λίβανον, ὀκτακοσίους μὲν τῶν περὶ τὸ ὄρος προσλαμβάνει συμμάχους, Ῥωμαίων δ' ἓν τάγμα ταύτῃ συνῆψε. μεθ' ὧν οὐ περιμείνας ἡμέραν εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐνέβαλε, τούς τε πολεμίους ὑπαντιάσαντας εἰς ὃ καταλελοίπεσαν χωρίον τρέπεται.* ⟨330⟩ *καὶ προσέβαλλε μὲν συνεχῶς τῷ φρουρίῳ, πρὶν δ' ἑλεῖν, χειμῶνι βιασθεὶς χαλεπωτάτῳ ταῖς πλησίον ἐνστρατοπεδεύεται κώμαις. ἐπεὶ δ' αὐτῷ μετ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὸ δεύτερον παρ' Ἀντωνίου τάγμα συνέμιξε, δείσαντες τὴν ἰσχὺν οἱ πολέμιοι διὰ νυκτὸς ἐξέλιπον τὸ ἔρυμα.*

4 ⟨331⟩ *καὶ τὸ λοιπὸν ᾔει διὰ Ἱεριχοῦντος, σπεύδων ὡς τάχιστα τοὺς τἀδελφοῦ φονεῖς μετελθεῖν. ἔνθα δὴ καὶ δαιμόνιόν τι αὐτῷ συμβαίνει τέρας, ἐξ οὗ παρ'*

§ 331 = Ant. Iud. XIV 454.

ἐλπίδα σωθεὶς ἀνδρὸς θεοφιλεστάτου δόξαν ἀπηνέγκατο. πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ τῶν ἐν τέλει κατ᾽ ἐκείνην συνειστιάθησαν τὴν ἑσπέραν, διαλυθέντος δὲ τοῦ συμποσίου μετὰ τὸ πάντας ἐξελθεῖν εὐθέως ὁ οἶκος συνέπεσεν. ⟨332⟩ *τοῦτο καὶ κινδύνων καὶ σωτηρίας κοινὸν ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ κρίνας εἶναι σημεῖον, ὑπὸ τὴν ἕω διεκίνει τὴν στρατιάν· καὶ τῶν ἐναντίων εἰς ἑξακισχιλίους ἀπὸ τῶν ὀρῶν κατατρέχοντες ἀπεπειρῶντο τῶν προτεταγμένων, κατὰ χεῖρα μὲν συμπλέκεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις οὐ σφόδρα θαρροῦντες, πόρρωθεν δὲ χερμάσι καὶ παλτοῖς ἔβαλλον ὥστε συχνοὺς κατατιτρώσκειν. ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς Ἡρώδης παρελαύνων παλτῷ κατὰ τὴν πλευρὰν ἀκοντίζεται.*

5 ⟨333⟩ *βουλόμενος δ᾽ ὁ Ἀντίγονος μὴ μόνον τόλμῃ τῶν σφετέρων ἀλλὰ καὶ πλήθει περιεῖναι δοκεῖν, Πάππον τινὰ τῶν ἑταίρων μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Σαμάρειαν ἐπιπέμπει.* ⟨334⟩ *τούτῳ μὲν οὖν ἦν Μαχαιρᾶς ἀγώνισμα, Ἡρώδης δὲ τὴν πολεμίαν καταδραμὼν πέντε μὲν πολίχνας καταστρέφεται, δισχιλίους δὲ τῶν ἐν αὐταῖς διαφθείρει, καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσας ὑπέστρεψεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· ηὔλιστο δὲ περὶ τὴν καλουμένην Κανᾶ κώμην.*

6 ⟨335⟩ *προσεγίγνετο δ᾽ αὐτῷ καθ᾽ ἡμέραν πολὺ πλῆθος Ἰουδαίων ἔκ τ᾽ αὐτῆς Ἱεριχοῦντος καὶ τῆς ἄλλης χώρας, οἳ μὲν διὰ μῖσος τὸ πρὸς Ἀντίγονον, οἳ δ᾽ ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ κατορθώμασι κεκινημένοι. τούς γε μὴν πολλοὺς ἐνῆγεν ἐπιθυμία μεταβολῆς ἄλογος. καὶ ὃ μὲν ἠπείγετο συμβαλεῖν, οἱ δὲ περὶ Πάππον οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε πρὸς τὴν ὁρμὴν ὑποδείσαντες αὐτοῦ προθύμως ἀντεπεξῆλθον.* ⟨336⟩ *γενομένης δὲ*

§ 333 = Ant. Iud. XIV 457.

τῆς παρατάξεως τὰ μὲν ἄλλα μέρη πρὸς ὀλίγον ἀντέσχεν, Ἡρώδης δὲ κατὰ μῆνιν τοῦ φονευθέντος ἀδελφοῦ παραβαλλόμενος, ὡς ἂν τίσαιτο τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου, ταχέως τῶν καθ' ἑαυτὸν ἐκράτει, καὶ μετ' ἐκείνους ἐπὶ τὸ συνεστὸς ἀεὶ τρεπόμενος ἅπαντας διώκει. ⟨337⟩ *φόνος τ' ἦν πολύς, τῶν μὲν εἰς τὴν κώμην συνεξωθουμένων ἐξ ἧς ὥρμηντο, τοῦ δὲ προσκειμένου τοῖς ὑστάτοις καὶ κτείνοντος ἀπείρους. συνεισπίπτει δὲ τοῖς πολεμίοις εἴσω, καὶ πᾶσα μὲν ὁπλιτῶν οἰκία νένακτο, τὰ τέγη δ' ἦν ὕπερθεν ἀμυνομένων κατάπλεα.* ⟨338⟩ *κἀπειδὴ περιῆν τῶν ἔξωθεν, τὰς οἰκήσεις σπαράττων εἷλκε τοὺς ἔνδοθεν, καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἐπικατασείων τοὺς ὀρόφους ἀθρόους ἀνῄρει, τοὺς ὑποφεύγοντας δὲ τῶν ἐρειπίων οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀνεδέχοντο, καὶ τοσοῦτον ἐσωρεύθη νεκρῶν πλῆθος ὥστε τὰς ὁδοὺς ἀποφραγῆναι τοῖς κρατοῦσι. ταύτην τὴν πληγὴν οὐκ ἤνεγκαν οἱ πολέμιοι·* ⟨339⟩ *τὸ γοῦν ἐπισυλλεγόμενον αὐτῶν πλῆθος ὡς ἐθεάσατο τοὺς ἀνὰ τὴν κώμην διεφθαρμένους, εἰς φυγὴν διεσκεδάσθη. κἂν εὐθέως τῇ νίκῃ τεθαρρηκὼς Ἡρώδης ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἤλασεν, εἰ μὴ χειμῶνι διεκωλύθη σφοδροτάτῳ. τοῦτ' ἐμπόδιον ἐκείνῳ τε παντελοῦς κατορθώματος καὶ ἥττης τῷ Ἀντιγόνῳ κατέστη, βουλευομένῳ καταλιπεῖν ἤδη τὴν πόλιν.*

7 ⟨340⟩ *Ἡρώδης δὲ πρὸς ἑσπέραν ἤδη τοὺς φίλους κεκμηκότας ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ σώματος διαφείς, καὶ αὐτὸς ὡς ἦν ἔτι θερμὸς ἐκ τῶν ὅπλων λουσόμενος ᾔει στρατιωτικώτερον· εἷς γοῦν αὐτῷ παῖς εἵπετο. καὶ πρὶν εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσελθεῖν, ἐναντίον αὐτοῦ τις ἐκτρέχει τῶν πολεμίων ξιφήρης, ἔπειτα δεύτερος καὶ*

§ 340 = Ant. Iud. XIV 462.

τρίτος καὶ ἑξῆς πλείους. ⟨341⟩ *οὗτοι καταπεφεύγεσαν μὲν ἐκ τῆς παρατάξεως εἰς τὸ βαλανεῖον ὡπλισμένοι· τέως δὲ ὑπεπτηχότες καὶ διαλανθάνοντες, ὡς ἐθεάσαντο τὸν βασιλέα, λυθέντες ὑπ' ἐκπλήξεως αὐτὸν μὲν παρέτρεχον γυμνὸν ὄντα τρέμοντες, ἐπὶ δὲ τὰς ἐξόδους ἐχώρουν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐδεὶς παρῆν κατὰ τύχην ὁ συλληψόμενος τοὺς ἄνδρας, Ἡρώδῃ δ' ἀπέχρη τὸ μηδὲν παθεῖν, ὥστε διαφεύγουσι πάντες.*

⟨342⟩ *τῇ δ' ὑστεραίᾳ Πάππον μὲν τὸν Ἀντιγόνου* 8
στρατηγὸν καρατομήσας (ἀνῄρητο δ' ἐπὶ τῆς παρατάξεως), πέμπει τὴν κεφαλὴν Φερώρᾳ τἀδελφῷ, ποινὴν τοῦ φονευθέντος αὐτῶν ἀδελφοῦ· καὶ γὰρ οὗτος ἦν ὁ τὸν Ἰώσηπον ἀνελών. ⟨343⟩ *λωφήσαντος δὲ τοῦ χειμῶνος ἤλαυνεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων, καὶ μέχρι τοῦ τείχους ἀγαγὼν τὴν δύναμιν (συνήγετο δ' αὐτῷ τρίτον ἔτος ἐξ οὗ βασιλεὺς ἐν Ῥώμῃ ἀπεδέδεικτο) πρὸ τοῦ ἱεροῦ στρατοπεδεύεται·* ⟨344⟩ *ταύτῃ γὰρ ἦν ἐπίμαχον, καθ' ὃ καὶ πρὶν εἷλε Πομπήιος τὴν πόλιν. διελὼν δ' εἰς ἔργα τὴν στρατιὰν καὶ τεμὼν τὰ προάστεια, τρία μὲν ἐγείρειν χώματα, καὶ πύργους ἐποικοδομεῖν αὐτοῖς κελεύσας, καταλιπὼν τοὺς ἀνυστικωτάτους τῶν ἑταίρων ἐπὶ τῶν ἔργων, αὐτὸς εἰς Σαμάρειαν ᾔει, τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου μετιὼν θυγατέρα, καθωμολογημένην, ὡς ἔφαμεν, αὐτῷ, καὶ πάρεργον ποιεῖται τῆς πολιορκίας τὸν γάμον· ἤδη γὰρ ὑπερηφάνει τοὺς πολεμίους.*

⟨345⟩ *γήμας δ' ὑπέστρεψεν ἐπὶ Ἱεροσολύμων μετὰ* 9
μείζονος δυνάμεως· συνῆπτε δ' αὐτῷ καὶ Σόσσιος μετὰ πλείστης στρατιᾶς, ἱππέων τε καὶ πεζῶν, ἣν προεκπέμψας διὰ τῆς μεσογείου τὴν πορείαν αὐτὸς

§ 345 = Ant. Iud. XIV 468.

διὰ Φοινίκης ἐποιήσατο. ⟨346⟩ *συναθροισθείσης δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως, εἰς ἕνδεκα μὲν τέλη πεζῶν, ἱππεῖς δ' ἑξακισχιλίους δίχα τῶν ἀπὸ Συρίας συμμάχων, οἳ μέρος οὐκ ὀλίγον ἦσαν, καταστρατοπεδεύονται τοῦ βορείου τείχους πλησίον, αὐτὸς μὲν πεποιθὼς τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασι, δι' ὧν βασιλεὺς ἀπεδέδεικτο, Σόσσιος δ' Ἀντωνίῳ τῷ πέμψαντι τὴν ὑπ' αὐτῷ στρατιὰν Ἡρώδῃ σύμμαχον.*

18 ⟨347⟩ *τῶν δ' ἀνὰ τὴν πόλιν Ἰουδαίων τὸ πλῆθος ποικίλως ἐτετάρακτο. καὶ γὰρ περὶ τὸν ναὸν ἀθροιζόμενον τὸ ἀσθενέστερον ἐδαιμόνα καὶ πολλὰ θειωδέστερον πρὸς τοὺς καιροὺς ἐλογοποίει· καὶ τῶν τολμηροτέρων κατὰ στῖφος ἦσαν λῃστεῖαι πολύτροποι, μάλιστα τὰ περὶ τὴν πόλιν ἁρπαζόντων, ἐπειδὴ μήθ' ἵπποις μήτ' ἀνδράσιν ὑπελέλειπτο τροφή.* ⟨348⟩ *τοῦ γε μὴν μαχίμου τὸ εὐτακτότερον ἐτέτακτο πρὸς ἄμυναν τῆς πολιορκίας, τούς τε χωννύντας εἶργον ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ τοῖς ὀργάνοις ἀντιμηχανώμενον ἀεί τι κώλυμα καινότερον. ἐν οὐδενὶ δ' οὕτως ὡς ἐν ταῖς μεταλλείαις περιῆσαν τῶν πολεμίων.*

2 ⟨349⟩ *τῷ δὲ βασιλεῖ πρὸς μὲν τὰς λῃστείας ἀντεπενοήθησαν λόχοι, δι' ὧν ἀνέστελλε τὰς διεκδρομάς, πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίαν αἱ πόρρωθεν συγκομιδαί. τῶν δὲ μαχομένων περιῆν τῇ Ῥωμαίων ἐμπειρίᾳ, καίτοι τόλμης οὐδεμίαν καταλειπόντων ὑπερβολήν.* ⟨350⟩ *φανερῶς μὲν οὖν οὐ συνερρήγνυντο τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ προύπτῳ τῷ θανάτῳ, διὰ δὲ τῶν ὑπονόμων ἐν μέσοις αὐτοῖς ἐξαπίνης ἐφαίνοντο, καὶ πρὶν κατασεισθῆναί τι τοῦ τείχους ἕτερον ἀντῳχύρουν· καθόλου τ' εἰπεῖν οὔτε χερσὶν οὔτ' ἐπινοίαις ἔκαμνον,*

§ 347 = Ant. Iud. XIV 471.

εἰς ἔσχατον ἀντίσχειν διεγνωκότες. ⟨351⟩ ἀμέλει τηλικαύτης δυνάμεως περικαθεζομένης πέντε μησὶ διήνεγκαν τὴν πολιορκίαν, ἕως τῶν Ἡρώδου τινὲς ἐπιλέκτων ἐπιβῆναι τοῦ τείχους θαρρήσαντες εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐφ' οἷς ἑκατοντάρχαι Σοσσίου. πρῶτα δὲ τὰ περὶ τὸ ἱερὸν ἡλίσκετο, καὶ τῆς δυνάμεως ἐπεισχυθείσης πανταχοῦ φόνος ἦν μυρίος, τῶν μὲν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇ τριβῇ τῆς πολιορκίας διωργισμένων, τοῦ δὲ περὶ Ἡρώδην Ἰουδαϊκοῦ μηδὲν ὑπολιπέσθαι σπεύδοντος ἀντίπαλον. ⟨352⟩ ἐσφάττοντο δὲ παμπληθεῖς, ἔν τε τοῖς στενωποῖς καὶ κατὰ τὰς οἰκίας συνωθούμενοι καὶ τῷ ναῷ προσφεύγοντες· ἦν δ' οὔτε νηπίων οὔτε γηραιῶν ἔλεος οὔτ' ἀσθενείας γυναικῶν, ἀλλὰ καίτοι περιπέμποντος τοῦ βασιλέως καὶ φείδεσθαι παρακαλοῦντος οὐδεὶς ἐκράτησε τῆς δεξιᾶς, ἀλλ ὥσπερ μεμηνότες πᾶσαν ἡλικίαν ἐπεξῆσαν. ⟨353⟩ ἔνθα καὶ Ἀντίγονος, μήτε τῆς πάλαι μήτε τῆς τότε τύχης ἔννοιαν λαβών, κάτεισι μὲν ἀπὸ τῆς Βάρεως, προσπίπτει δὲ τοῖς Σοσσίου ποσί. κἀκεῖνος μηδὲν αὐτὸν οἰκτείρας πρὸς τὴν μεταβολήν, ἐπεγέλασέ τ' ἀκρατῶς καὶ Ἀντιγόνην ἐκάλεσεν. οὐ μὴν ὡς γυναῖκά γε καὶ φρουρᾶς ἐλεύθερον ἀφῆκεν, ἀλλ' ὃ μὲν δεθεὶς ἐφυλάττετο.

⟨354⟩ πρόνοια δ' ἦν Ἡρώδῃ κρατοῦντι τῶν πο- 3
λεμίων τότε κρατῆσαι καὶ τῶν ἀλλοφύλων συμμάχων· ὥρμητο γὰρ τὸ ξενικὸν πλῆθος ἐπὶ θέαν τοῦ θ' ἱεροῦ καὶ τῶν κατὰ τὸν ναὸν ἁγίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς μὲν παρακαλῶν, τοῖς δ' ἀπειλούμενος, ἔστι δ' οὓς καὶ τοῖς ὅπλοις ἀνέστειλεν, ἥττης χαλεπωτέραν τὴν νίκην ὑπολαμβάνων, εἴ τι τῶν ἀθεάτων παρ'

§ 351 = Ant. Iud. XIV 478.

αὐτῶν ὀφθείη. ⟨355⟩ διεκώλυσε δ' ἤδη καὶ τὰς κατὰ τὴν πόλιν ἁρπαγάς, πολλὰ διατεινάμενος πρὸς Σόσσιον, εἰ χρημάτων τε καὶ ἀνδρῶν τὴν πόλιν Ῥωμαῖοι κενώσαντες καταλείψουσιν αὐτὸν ἐρημίας βασιλέα, καὶ ὡς ἐπὶ τοσούτων πολιτῶν φόνῳ βραχὺ καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἀντάλλαγμα κρίνοι. ⟨356⟩ τοῦ δ' ἀντὶ τῆς πολιορκίας τὰς ἁρπαγὰς δικαίως τοῖς στρατιώταις ἐπιτρέπειν φαμένου, αὐτὸς ἔφη διανεμεῖν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων τοὺς μισθοὺς ἑκάστοις. οὕτω τε τὴν λοιπὴν ἐξωνησάμενος πατρίδα, τὰς ὑποσχέσεις ἐπλήρωσε· λαμπρῶς μὲν γὰρ ἕκαστον στρατιώτην, ἀναλόγως δὲ τοὺς ἡγεμόνας, βασιλικώτατα δ' αὐτὸν ἐδωρήσατο Σόσσιον, ὡς μηδένα χρημάτων ἀπελθεῖν δεόμενον. ⟨357⟩ Σόσσιος δὲ χρυσοῦν ἀναθεὶς τῷ θεῷ στέφανον ἀνέζευξεν ἀπὸ Ἱεροσολύμων, ἄγων δεσμώτην Ἀντίγονον Ἀντωνίῳ.

τοῦτον μὲν οὖν, φιλοψυχήσαντα μέχρι ἐσχάτου διὰ ψυχρᾶς ἐλπίδος, ἄξιος τῆς ἀγεννείας πέλεκυς ἐκδέχε-
4 *ται· ⟨358⟩ βασιλεὺς δ' Ἡρώδης διακρίνας τὸ κατὰ τὴν πόλιν πλῆθος, τοὺς μὲν τὰ αὐτοῦ φρονήσαντας εὐνουστέρους ταῖς τιμαῖς καθίστατο, τοὺς δ' Ἀντιγονείους ἀνῄρει. καὶ κατὰ σπάνιν ἤδη χρημάτων ὅσον εἶχε κόσμον κατανομιστεύσας, Ἀντωνίῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἀνέπεμψεν. ⟨359⟩ οὐ μὴν εἰσάπαξ ἐωνήσατο τὸ μηδὲν παθεῖν· ἤδη γὰρ Ἀντώνιος τῷ Κλεοπάτρας ἔρωτι διεφθαρμένος ἥττων ἦν ἐν πᾶσι τῆς ἐπιθυμίας, Κλεοπάτρα δὲ διεξελθοῦσα τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῆς ὡς μηδένα τῶν ἀφ' αἵματος ὑπολείπεσθαι, ⟨360⟩ τὸ λοιπὸν περὶ τοὺς ἔξωθεν ἐφόνα, καὶ τοὺς ἐν τέλει Σύρων*

§ 355 = Ant. Iud. XIV 484. § 358 = Ant. Iud. XV 2. § 359 = Ant. Iud. XV 88.

διαβάλλουσα πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀναιρεῖν ἔπειθεν, ὡς ἂν τῶν κτήσεων ἑκάστου ῥᾳδίως γενομένη δεσπότις. ἔτι δ' ἐκτείνουσα τὴν πλεονεξίαν ἐπὶ Ἰουδαίους καὶ Ἄραβας, ὑπειργάζετο τοὺς ἑκατέρων βασιλεῖς Ἡρώδην καὶ Μάλιχον ἀναιρεθῆναι.

⟨361⟩ μέχρι γοῦν τῶν προσφαγμάτων ἐπινεύσας 5
Ἀντώνιος τὸ κτεῖναι μὲν ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ βασιλεῖς τηλικούτους ἀνόσιον ἡγεῖτο, τὸ δὲ τούτων ἔγγιον φίλος εἶναι διεκρούσατο. πολλὰ δὲ τῆς χώρας αὐτῶν ἀποτεμόμενος, καὶ δὴ καὶ τὸν ἐν Ἱεριχοῦντι φοινικῶνα, ἐν ᾧ γεννᾶται τὸ βάλσαμον, δίδωσιν αὐτῇ, πόλεις τε, πλὴν Τύρου καὶ Σιδῶνος, τὰς ἐντὸς Ἐλευθέρου ποταμοῦ πάσας. ⟨362⟩ ὧν γενομένη κυρία, καὶ προπέμψασα μέχρι Εὐφράτου τὸν Ἀντώνιον ἐπιστρατεύοντα Πάρθοις, ἧκεν εἰς Ἰουδαίαν δι' Ἀπαμείας καὶ Δαμασκοῦ. κἀνταῦθα μεγάλαις μὲν αὐτῆς τὴν δυσμένειαν δωρεαῖς Ἡρώδης ἐκμειλίσσεται, μισθοῦται δὲ καὶ τὰ τῆς βασιλείας ἀπορραγέντα χωρία διακοσίων ταλάντων εἰς ἕκαστον ἐνιαυτόν, προπέμπει δ' αὐτὴν μέχρι Πηλουσίου, πάσῃ θεραπείᾳ καταχρώμενος. ⟨363⟩ καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆν ἐκ Πάρθων Ἀντώνιος, ἄγων αἰχμάλωτον Ἀρταβάζην τὸν Τιγράνου παῖδα, δῶρον Κλεοπάτρᾳ· μετὰ γὰρ τῶν χρημάτων καὶ τῆς λείας ἁπάσης ὁ Πάρθος εὐθὺς ἐχαρίσθη.

⟨364⟩ τοῦ δ' Ἀκτιακοῦ πολέμου συνερρωγότος 19
παρεσκεύαστο μὲν Ἡρώδης Ἀντωνίῳ συνεξορμᾶν, ὡς ἤδη τῶν τ' ἄλλων τῶν κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ἀπηλλαγμένος θορύβων, καὶ κεκρατηκὼς Ὑρκανίας, ὃ δὴ χωρίον ἡ Ἀντιγόνου κατεῖχεν ἀδελφή. ⟨365⟩ διεκλείσθη γε μὴν πανούργως ὑπὸ τῆς Κλεοπάτρας συμμετασχεῖν

§ 361 = Ant. Iud. XV 95.

τῶν κινδύνων Ἀντωνίῳ· τοῖς γὰρ βασιλεῦσιν, ὡς ἔφαμεν, ἐπιβουλεύουσα, πείθει τὸν Ἀντώνιον Ἡρώδῃ διαπιστεῦσαι τὸν πρὸς Ἄραβας πόλεμον, ἵν' ἢ κρατήσαντος Ἀραβίας ἢ κρατηθέντος Ἰουδαίας γένηται δεσπότις, καὶ θατέρῳ τῶν δυναστῶν καταλύσῃ τὸν ἕτερον,
2 ⟨366⟩ *ἔρρεψε μέντοι καθ' Ἡρώδην τὸ βούλευμα. πρῶτον μὲν γὰρ ῥύσια τῶν πολεμίων ἄγων καὶ πολὺ συγκροτήσας ἱππικὸν ἐπαφίησιν αὐτοῖς περὶ Διόσπολιν, ἐκράτησέ τε καίτοι καρτερῶς ἀντιπαραταξαμένων, πρὸς δὲ τὴν ἧτταν γίγνεται μέγα κίνημα τῶν Ἀράβων· καὶ συναθροισθέντες εἰς Κάναθα τῆς Κοίλης Συρίας ἄπειροι τὸ πλῆθος τοὺς Ἰουδαίους ἔμενον.* ⟨367⟩ *ἔνθα μετὰ τῆς δυνάμεως Ἡρώδης ἐπελθὼν ἐπειρᾶτο προμηθέστερον ἀφηγεῖσθαι τοῦ πολέμου, καὶ στρατόπεδον ἐκέλευσε τειχίζειν. οὐ μὴν ὑπήκουσε τὸ πλῆθος, ἀλλὰ τῇ προτέρᾳ νίκῃ τεθαρρηκότες ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἄραβας, καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἐμβολὴν τραπέντας ἐδίωκον. ἐπιβουλεύεται δ' Ἡρώδης ἐν τῇ διώξει, τοὺς ἐκ τῶν Κανάθων ἐπιχωρίους ἀνέντος Ἀθηνίωνος, ὃς ἦν αὐτῷ τῶν Κλεοπάτρας στρατηγῶν ἀεὶ διάφορος.* ⟨368⟩ *πρὸς γὰρ τὴν τούτων ἐπίθεσιν ἀναθαρρήσαντες οἱ Ἄραβες ἐπιστρέφονται, καὶ συνάψαντες τὸ πλῆθος περὶ πετρώδη καὶ δύσβατα χωρία τρέπονται τοὺς Ἡρώδου, πλεῖστόν τ' αὐτῶν φόνον εἰργάσαντο. οἱ δὲ διασωθέντες ἐκ τῆς μάχης εἰς Ὄρμιζα καταφεύγουσιν, ὅπου καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν περισχόντες αὔτανδρον εἷλον οἱ Ἄραβες.* ⟨369⟩ *μετ' οὐ πολὺ δὲ*
3 *τῆς συμφορᾶς βοήθειαν ἄγων Ἡρώδης παρῆν τῆς χρείας ὕστερος.*

ταύτης τῆς πληγῆς αἴτιον αὐτῷ τὸ τῶν ταξιάρχων

§ 366 = Ant. Iud. XV 112.

ἀπειθὲς κατέστη· μὴ γὰρ ἐξαπιναίου τῆς συμβολῆς γενομένης, οὐκ ἂν Ἀθηνίων εὗρε καιρὸν ἐπιβουλῆς. ἐτιμωρήσατο μέντοι τοὺς Ἄραβας αὖθις ἀεὶ τὴν χώραν κατατρέχων, ὡς ἀνακαλέσασθαι τὴν μίαν αὐτοῖς νίκην πολλάκις. ⟨370⟩ ἀμυνομένῳ δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἐπιπίπτει συμφορὰ δαιμόνιος ἄλλη, κατ' ἔτος μὲν τῆς βασιλείας ἕβδομον, ἀκμάζοντος δὲ τοῦ περὶ Ἄκτιον πολέμου. ἀρχομένου γὰρ ἔαρος ἡ γῆ σεισθεῖσα βοσκημάτων μὲν πλῆθος ἄπειρον ἀνθρώπων δὲ τρεῖς διέφθειρε μυριάδας. τὸ δὲ στρατιωτικὸν ἔμεινεν ἀβλαβές· ὕπαιθρον γὰρ ηὐλίζετο. ⟨371⟩ κἀν τούτῳ τοὺς Ἄραβας ἐπὶ μεῖζον θράσος ἦρεν ἡ φήμη, προσλογοποιοῦσα τοῖς σκυθρωποῖς ἀεί τι χαλεπώτερον ὡς πάσης Ἰουδαίας κατερριμμένης. οἰηθέντες γοῦν ἐρήμου τῆς χώρας κρατήσειν ὥρμησαν εἰς αὐτήν, προθυσάμενοι τοὺς πρέσβεις οἳ παρὰ Ἰουδαίων ἔτυχον ἥκοντες πρὸς αὐτούς. ⟨372⟩ πρὸς δὲ τὴν ἐμβολὴν καταπλαγὲν τὸ ἔθνος καὶ μεγέθει συμφορῶν ἐπαλλήλων ἔκλυτον συναγαγὼν Ἡρώδης ἐπειρᾶτο παρορμᾶν ἐπὶ τὴν ἄμυναν, λέγων τοιάδε.

⟨373⟩ 'παραλογώτατά μοι δοκεῖ τὸ παρὸν ὑμῶν 4
καθάπτεσθαι δέος. πρὸς μὲν γὰρ τὰς δαιμονίους πληγὰς ἀθυμεῖν εἰκὸς ἦν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρὸς ἀνθρωπίνην ἔφοδον πάσχειν ἀνάνδρων. ἐγὼ γὰρ τοσοῦτον ἀποδέω κατεπτηχέναι τοὺς πολεμίους μετὰ τὸν σεισμὸν ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τὸν θεὸν Ἄραψι δέλεαρ τοῦτο καθεικέναι τοῦ δοῦναι δίκας ἡμῖν· οὐ γὰρ τοσοῦτον ὅπλοις ἢ χερσὶ πεποιθότες ὅσον ταῖς αὐτομάτοις ἡμῶν συμφοραῖς ἧκον· σφαλερὰ δ' ἐλπὶς οὐκ ἐξ ἰδίας ἰσχύος ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίας ἠρτημένη κακοπραγίας. ⟨374⟩ οὔτε

§ 373 = Ant. Iud. XV 126.

δὲ τὸ δυστυχεῖν οὔτε τοὐναντίον ἐν ἀνθρώποις βέβαιον, ἀλλ᾽ ἔστιν ἰδεῖν ἐπαμειβομένην εἰς ἑκάτερον τὴν τύχην. καὶ τοῦτο μάθοιτ᾽ ἂν ἐξ οἰκείων ὑποδειγμάτων. τῇ γοῦν προτέρᾳ μάχῃ κρατούντων ἐκράτησαν ἡμῶν οἱ πολέμιοι, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς νῦν ἁλώσονται κρατήσειν δοκοῦντες. τὸ μὲν γὰρ ἄγαν πεποιθὸς ἀφύλακτον, οἱ φόβοι δὲ διδάσκουσι προμήθειαν· ὥστ᾽ ἔμοιγε κἀκ τοῦ δεδοικότος ὑμῶν παρίσταται θαρρεῖν. ⟨375⟩ *ὅτε γὰρ ἐθρασύνεσθε πέρα τοῦ δέοντος κατὰ τῶν ἐχθρῶν, παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἐξορμήσαντες, καιρὸν ἔσχεν ἡ Ἀθηνίωνος ἐνέδρα· νυνὶ δ᾽ ὁ ὄκνος ὑμῶν καὶ τὸ δοκοῦν ἄθυμον ἀσφάλειαν ἐμοὶ νίκης ἐγγυᾶται.* ⟨376⟩ *χρὴ μέντοι μέχρι τοῦ μέλλειν οὕτως ἔχειν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις ἐγεῖραι τὰ φρονήματα καὶ πεῖσαι τοὺς ἀσεβεστάτους ὡς οὔτ᾽ ἀνθρώπειόν τι κακὸν οὔτε δαιμόνιόν ποτε ταπεινώσει τὴν Ἰουδαίων ἀνδραγαθίαν, ἐφ᾽ ὅσον τὰς ψυχὰς ἔχουσιν, οὐδὲ περιόψεταί τις Ἄραβα τῶν ἑαυτοῦ ἀγαθῶν δεσπότην γενόμενον, ὃν παρ᾽ ὀλίγον πολλάκις αἰχμάλωτον ἔλαβεν.* ⟨377⟩ *μηδ᾽ ὑμᾶς ταραττέτω τὰ τῶν ἀψύχων κινήματα, μηδ᾽ ὑπολαμβάνετε τὸν σεισμὸν ἑτέρας συμφορᾶς ἕτερον γεγονέναι σημεῖον· φυσικὰ γὰρ τὰ τῶν στοιχείων πάθη, καὶ οὐδὲν ἀνθρώποις πλέον ἢ τὴν ἐν αὐτοῖς βλάβην ἐπιφέρεται. λοιμοῦ μὲν γὰρ καὶ λιμοῦ καὶ τῶν χθονίων βρασμῶν προγένοιτ᾽ ἄν τι σημεῖον βραχύτερον· αὐτὰ δὲ ταῦτα περιγραφὴν ἔχει τὸ μέγεθος. ἐπεὶ τί δύναται τοῦ σεισμοῦ μεῖζον ἡμᾶς βλάψαι καὶ κρατήσας ὁ πόλεμος;* ⟨378⟩ *τέρας μέντοι μέγιστον ἁλώσεως γέγονε τοῖς ἐχθροῖς, οὐκ αὐτομάτως οὐδὲ διὰ χειρὸς ἀλλοτρίας, οἳ πρέσβεις ἡμετέρους παρὰ τὸν πάντων ἀνθρώπων νόμον ὠμῶς ἀπέκτειναν, καὶ τοιαῦτα*

τῷ θεῷ θύματα περὶ τοῦ πολέμου κατέστεψαν. ἀλλ' οὐ διαφεύξονται τὸν μέγαν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνίκητον δεξιάν, δώσουσι δ' ἡμῖν αὐτίκα δίκας, ἄν τι τοῦ πατρίου φρονήματος ἕνεκεν σπεύσαντες τιμωροὶ τῶν παρεσπονδημένων ἀναφανῶμεν. ⟨379⟩ ἴτω τις οὐχ ὑπὲρ γυναικὸς οὐδὲ τέκνων οὐδ' ὑπὲρ κινδυνευούσης πατρίδος, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πρέσβεων ἀμυνόμενος. ἐκεῖνοι στρατηγήσουσι τοῦ πολέμου τῶν ζώντων ἡμῶν ἄμεινον. προκινδυνεύσω δὲ κἀγὼ χρώμενος ὑμῖν πειθηνίοις· εὖ γὰρ ἴστε τὴν ἑαυτῶν ἀνδρείαν ἀνυπόστατον, ἐὰν μὴ προπετείᾳ τινὶ βλαβῆτε.'

⟨380⟩ τούτοις παρακροτήσας τὸν στρατόν, ὡς ἑώρα 5
προθύμους, ἔθυε τῷ θεῷ καὶ μετὰ τὴν θυσίαν διέβαινε τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν μετὰ τῆς δυνάμεως. στρατοπεδευσάμενος δὲ περὶ Φιλαδέλφειαν, ἐγγὺς τῶν πολεμίων, περὶ τοῦ μεταξὺ φρουρίου πρὸς αὐτοὺς ἠκροβολίζετο, βουλόμενος ἐν τάχει συμβαλεῖν· ἔτυχον γὰρ κἀκεῖνοί τινας προπεπομφότες τοὺς καταληψομένους τὸ ἔρυμα. ⟨381⟩ τούτους μὲν οὖν ἀπεκρούσαντο ταχέως οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν λόφον κατέσχον· αὐτὸς δὲ καθ' ἡμέραν προάγων τὴν δύναμιν εἰς μάχην παρέταττε, καὶ προυκαλεῖτο τοὺς Ἄραβας. ὡς δ' οὐδεὶς ἐπεξῄει (δεινὴ γάρ τις αὐτοὺς κατάπληξις εἶχε, καὶ πρὸ τοῦ πλήθους ὁ στρατηγὸς Ἔλθεμος αὗος ἦν τῷ δέει), προσελθὼν ἐσπάραττεν αὐτῶν τὸ χαράκωμα. ⟨382⟩ κἀν τούτῳ συναναγκασθέντες ἐξίασιν ἐπὶ τὴν μάχην ἄτακτοι καὶ πεφυρμένοι τοῖς ἱππεῦσιν οἱ πεζοί. πλήθει μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων περιῆσαν, ἐλείποντο δὲ ταῖς προθυμίαις· καίτοι διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῆς νίκης ἦσαν καὶ αὐτοὶ παράβολοι.

§ 380 = Ant. Iud. XV 147. § 381 = Ant. Iud. XV 150.

6 ⟨383⟩ διὸ μέχρι μὲν ἀντεῖχον, οὐ πολὺς ἦν αὐτῶν φόνος· ὡς δ' ὑπέδειξαν αὐτῶν τὰ νῶτα, πολλοὶ μὲν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων πολλοὶ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν συμπατούμενοι διεφθείροντο. πεντακισχίλιοι γοῦν ἔπεσον ἐν τῇ τροπῇ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἔφθη συνωσθὲν εἰς τὸ χαράκωμα. τούτους περισχὼν ἐπολιόρκει· καὶ μέλλοντας ἁλώσεσθαι τοῖς ὅπλοις προκατήπειγεν ἡ δίψα, τῶν ὑδάτων ἐπιλειπόντων. ⟨384⟩ ὑπερηφάνει δὲ πρεσβευομένους ὁ βασιλεύς, καὶ λύτρα διδόντων πεντακόσια τάλαντα μᾶλλον ἐνέκειτο. τοῦ δὲ δίψους ἐκκαίοντος, ἐξιόντες κατὰ πλῆθος ἐνεχείριζον σφᾶς αὐτοὺς τοῖς Ἰουδαίοις ἑκόντες, ὡς πέντε μὲν ἡμέραις τετρακισχιλίους δεθῆναι, τῇ δ' ἕκτῃ τὸ λειπόμενον πλῆθος ὑπ' ἀπογνώσεως ἐξελθεῖν ἐπὶ μάχην. οἷς συμβαλὼν Ἡρώδης πάλιν εἰς ἑπτακισχιλίους κτείνει. ⟨385⟩ τηλικαύτῃ δὲ πληγῇ τὴν Ἀραβίαν ἀμυνάμενος καὶ σβέσας τῶν ἀνδρῶν τὰ φρονήματα προύκοψεν ὥστε καὶ προστάτης ὑπὸ τοῦ ἔθνους αἱρεθῆναι.

20 ⟨386⟩ μεταλαμβάνει δ' αὐτὸν εὐθέως ἡ περὶ τῶν ὅλων πραγμάτων φροντὶς διὰ τὴν πρὸς Ἀντώνιον φιλίαν, Καίσαρος περὶ Ἄκτιον νενικηκότος. παρεῖχε μέντοι δέους πλέον ἢ ἔπασχεν. οὔπω γὰρ ἑαλωκέναι Καῖσαρ Ἀντώνιον ἔκρινεν, Ἡρώδου συμμένοντος. ⟨387⟩ ὅ γε μὴν βασιλεὺς ὁμόσε χωρῆσαι τῷ κινδύνῳ διέγνω· καὶ πλεύσας εἰς Ῥόδον ἔνθα διέτριβε Καῖσαρ, πρόσεισιν αὐτῷ δίχα διαδήματος, τὴν μὲν ἐσθῆτα καὶ τὸ σχῆμα ἰδιώτης, τὸ δὲ φρόνημα βασιλεύς. μηδὲν γοῦν τῆς ἀληθείας ὑποστειλάμενος ἄντικρυς εἶπεν ⟨388⟩ 'ἐγώ, Καῖσαρ, ὑπ' Ἀντωνίου τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς γενόμενος, ἐν πᾶσιν ὁμολογῶ γεγονέναι χρήσιμος

§ 387 = Ant. Iud. XV 187.

Ἀντωνίῳ. καὶ οὐδὲ τοῦτ' ἂν ὑποστειλαίμην εἰπεῖν, ὅτι πάντως ἄν με μετὰ τῶν ὅπλων ἐπείρασας εὐχάριστον, εἰ μὴ διεκώλυσαν Ἄραβες. κατὰ συμμαχίαν μέντοι γ' αὐτῷ κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ σίτου πολλὰς ἔπεμψα μυριάδας. ἀλλ' οὐδὲ μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ πληγὴν κατέλιπον τὸν εὐεργέτην, ⟨389⟩ *ἐγενόμην δὲ σύμβουλος ἄριστος, ὡς οὐκέτι χρήσιμος ἤμην σύμμαχος, μίαν εἶναι λέγων τῶν πταισθέντων διόρθωσιν, τὸν Κλεοπάτρας θάνατον, ἣν ἀνελόντι καὶ χρήματα καὶ τείχη πρὸς ἀσφάλειαν καὶ στρατιὰν καὶ ἐμαυτὸν ὑπισχνούμην κοινωνὸν τοῦ πρὸς σὲ πολέμου.* ⟨390⟩ *τοῦ δ' ἄρα τὰς ἀκοὰς ἀπέφραξαν οἱ Κλεοπάτρας ἵμεροι καὶ θεὸς ὁ σοὶ τὸ κρατεῖν χαρισάμενος. συνήττημαι δ' Ἀντωνίῳ, καὶ τέθεικα μετὰ τῆς ἐκείνου τύχης τὸ διάδημα. πρὸς σὲ δ' ἦλθον ἔχων τὴν ἀρετὴν τῆς σωτηρίας ἐλπίδα, καὶ προύλαβον ἐξετασθήσεσθαι ποταπὸς φίλος, οὐ τίνος ἐγενόμην.'*

⟨391⟩ *πρὸς ταῦτα Καῖσαρ 'ἀλλὰ σῴζου γε' ἔφη* 2
'καὶ βασίλευε νῦν βεβαιότερον· ἄξιος γὰρ εἶ πολλῶν ἄρχειν, οὕτω φιλίας προϊστάμενος. πειρῶ δὲ καὶ τοῖς εὐτυχεστέροις διαμένειν πιστός· ὡς ἔγωγε λαμπροτάτας ὑπὲρ τοῦ σοῦ φρονήματος ἐλπίδας ἔχω. καλῶς μέντοι γ' ἐποίησεν Ἀντώνιος Κλεοπάτρᾳ πεισθεὶς μᾶλλον ἢ σοί· καὶ γὰρ σὲ κεκερδήκαμεν ἐκ τῆς ἀνοίας αὐτοῦ. ⟨392⟩ *κατάρχεις δ', ὡς ἔοικεν, εὐποιίας, δι' ὧν μοι γράφει Κύιντος Δίδιος συμμαχίαν σε πεπομφέναι πρὸς τοὺς μονομάχους αὐτῷ. νῦν μὲν οὖν δόγματι τὸ βέβαιόν σοι τῆς βασιλείας ἐξαγγέλλω· πειράσομαι δὲ καὶ αὖθις ἀγαθόν σέ τι ποιεῖν, ὡς μὴ ζητοίης Ἀντώνιον.'*

⟨393⟩ *τούτοις φιλοφρονησάμενος τὸν βασιλέα, καὶ* 3

§ 391 = Ant. Iud. XV 195.

περιθεὶς αὐτῷ τὸ διάδημα, δόγματι διεσήμαινε τὴν δωρεάν, ἐν ᾧ πολλὰ μεγαλοφρόνως εἰς ἔπαινον τἀνδρὸς ἐφθέγξατο. ὃ δὲ δώροις ἐκμειλιξάμενος αὐτὸν ἐξῃτεῖτό τινα τῶν Ἀντωνίου φίλων Ἀλέξανδρον, ἱκέτην γενόμενον· ἐνίκα δ' ἡ Καίσαρος ὀργή, πολλὰ καὶ χαλεπὰ μεμφομένου τὸν ἐξαιτούμενον, οἷς διεκρούσατο τὴν δέησιν. ⟨394⟩ *μετὰ δὲ ταῦτα πορευόμενον ἐπ' Αἰγύπτου διὰ Συρίας Καίσαρα παντὶ τῷ βασιλικῷ πλούτῳ δεξάμενος Ἡρώδης τότε πρῶτον καὶ συνιππάσατο ποιουμένῳ περὶ Πτολεμαΐδα τῆς δυνάμεως ἐξέτασιν, εἱστίασέ τε σὺν ἅπασι τοῖς φίλοις· μεθ' οὓς καὶ τῇ λοιπῇ στρατιᾷ πρὸς εὐωχίαν πάντα διέδωκε.* ⟨395⟩ *προυνόησε δὲ καὶ διὰ τῆς ἀνύδρου πορευομένοις μέχρι Πηλουσίου παρασχεῖν ὕδωρ ἄφθονον, ἐπανιοῦσί θ' ὁμοίως· οὐδ' ἔστιν ὅ τι τῶν ἐπιτηδείων ἐνεδέησε τῇ δυνάμει. δόξα γοῦν αὐτῷ τε Καίσαρι καὶ τοῖς στρατιώταις παρέστη, πολλῷ βραχυτέραν Ἡρώδῃ περιεῖναι βασιλείαν πρὸς ἃ παρέσχεν.* ⟨396⟩ *διὰ τοῦτο, ὡς ἧκεν εἰς Αἴγυπτον, ἤδη Κλεοπάτρας καὶ Ἀντωνίου τεθνεώτων, οὐ μόνον αὐτοῦ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς, ἀλλὰ καὶ τῇ βασιλείᾳ προσέθηκε τήν θ' ὑπὸ Κλεοπάτρας ἀποτμηθεῖσαν χώραν καὶ ἔξωθεν Γάδαρα καὶ Ἵππον καὶ Σαμάρειαν, πρὸς δὲ τούτοις τῶν παραλίων Γάζαν καὶ Ἀνθηδόνα καὶ Ἰόπην καὶ Στράτωνος πύργον.* ⟨397⟩ *ἐδωρήσατο δ' αὐτῷ καὶ πρὸς φυλακὴν τοῦ σώματος τετρακοσίους Γαλάτας, οἳ πρότερον ἐδορυφόρουν Κλεοπάτραν. οὐδὲν δ' οὕτως ἐνῆγεν αὐτὸν εἰς τὰς δωρεὰς ὡς τὸ μεγαλόφρον τοῦ λαμβάνοντος.*

4 ⟨398⟩ *μετὰ δὲ τὴν πρώτην Ἀκτιάδα προστίθησιν αὐτοῦ τῇ βασιλείᾳ τόν τε Τράχωνα καλούμενον καὶ*

§ 398 = Ant. Iud. XV 343.

τὴν προσεχῆ Βαταναίαν τε καὶ τὴν Αὐρανῖτιν χώραν ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. Ζηνόδωρος ὁ τὸν Λυσανίου μεμισθωμένος οἶκον οὐ διέλειπεν ἐπαφιεὶς τοὺς ἐκ τοῦ Τράχωνος λῃστὰς Δαμασκηνοῖς. οἱ δ' ἐπὶ Οὐάρρωνα τὸν ἡγεμόνα τῆς Συρίας καταφυγόντες ἐδεήθησαν δηλῶσαι τὴν συμφορὰν αὐτῶν Καίσαρι. Καῖσαρ δὲ γνοὺς ἀντεπέστειλεν ἐξαιρεθῆναι τὸ λῃστήριον. ⟨399⟩ στρατεύσας οὖν Οὐάρρων ἐκάθηρέ τε τῶν ἀνδρῶν τὴν γῆν καὶ ἀφαιρεῖται Ζηνόδωρον, ἣν ὕστερον Καῖσαρ, ὡς μὴ γένοιτο πάλιν ὁρμητήριον τοῖς λῃσταῖς ἐπὶ τὴν Δαμασκόν, Ἡρώδῃ δίδωσιν. κατέστησε δ' αὐτὸν καὶ Συρίας ὅλης ἐπίτροπον, ἔτει δεκάτῳ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὡς μηδὲν ἐξεῖναι δίχα τῆς ἐκείνου συμβουλίας τοῖς ἐπιτρόποις διοικεῖν. ⟨400⟩ ἐπεὶ δὲ τελευτᾷ Ζηνόδωρος, προσένειμεν αὐτῷ καὶ τὴν μεταξὺ Τράχωνος καὶ τῆς Γαλιλαίας γῆν ἅπασαν. ὃ δὲ τούτων Ἡρώδῃ μεῖζον ἦν, ὑπὸ μὲν Καίσαρος ἐφιλεῖτο μετ' Ἀγρίππαν, ὑπ' Ἀγρίππα δὲ μετὰ Καίσαρα. ἔνθεν ἐπὶ πλεῖστον μὲν εὐδαιμονίας προύκοψεν, εἰς μεῖζον δ' ἐξήρθη φρόνημα, καὶ τὸ πλέον τῆς μεγαλονοίας ἐπέτεινεν εἰς εὐσέβειαν.

⟨401⟩ πεντεκαιδεκάτῳ γοῦν ἔτει τῆς βασιλείας 21
αὐτόν τε τὸν ναὸν ἐπεσκεύασε, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἀνετειχίσατο χώραν τῆς οὔσης διπλασίαν, ἀμέτροις μὲν χρησάμενος τοῖς ἀναλώμασιν, ἀνυπερβλήτῳ δὲ τῇ πολυτελείᾳ. τεκμήριον δ' ἦσαν αἱ μεγάλαι στοαὶ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸ βόρειον ἐπ' αὐτῷ φρούριον· ἃς μὲν γὰρ ἀνῳκοδόμησεν ἐκ θεμελίων, τὸ δ' ἐπεσκεύασε πλούτῳ δαψιλεῖ, κατ' οὐδὲν τῶν βασιλείων ἔλαττον· ὃ Ἀντωνίαν ἐκάλεσεν εἰς τὴν Ἀντωνίου τιμήν.

§ 401 = Ant. Iud. XV 380.

⟨402⟩ τό γε μὴν ἑαυτοῦ βασίλειον κατὰ τὴν ἄνω δειμάμενος πόλιν, δύο τοὺς μεγίστους καὶ περικαλλεστάτους οἴκους, οἷς οὐδ' ὁ ναός πη συνεκρίνετο, προσηγόρευσεν ἀπὸ τῶν φίλων, τὸν μὲν Καισάρειον τὸν δ' Ἀγρίππειον.

2 *⟨403⟩ ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἴκοις μόνον τὴν μνήμην αὐτῶν καὶ τὰς ἐπικλήσεις περιέγραψε, διέβη δ' εἰς ὅλας πόλεις αὐτῷ τὸ φιλότιμον. ἐν μέν γε τῇ Σαμαρείτιδι πόλιν καλλίστῳ περιβόλῳ τειχισάμενος ἐπὶ σταδίους εἴκοσι, καὶ καταγαγὼν ἑξακισχιλίους εἰς αὐτὴν οἰκήτορας, γῆν τε τούτοις προσνείμας λιπαρωτάτην, κἀν μέσῳ τῷ κτίσματι ναόν τ' ἐνιδρυσάμενος τῷ Καίσαρι μέγιστον καὶ περὶ αὐτὸν τέμενος ἀποδείξας τριῶν ἥμισυ σταδίων, τὸ ἄστυ Σεβαστὴν ἐπεκάλεσεν. ἐξαίρετον δὲ τοῖς ἐν αὐτῷ παρέσχεν εὐνομίαν.*

3 *⟨404⟩ ἐπὶ τούτοις δωρησαμένου τοῦ Καίσαρος αὐτὸν ἑτέρας προσθέσει χώρας, ὃ δὲ κἀνταῦθα ναὸν αὐτῷ λευκῆς μαρμάρου καθιδρύσατο παρὰ τὰς Ἰορδάνου πηγάς· καλεῖται δὲ Πάνειον ὁ τόπος. ⟨405⟩ ἔνθα κορυφὴ μέν τις ὄρους εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνεται, παρὰ δὲ τὴν ὑπόρειον λαγόνα συνηρεφὲς ἄντρον ὑπανοίγει, δι' οὗ βαραθρώδης κρημνὸς εἰς ἀμέτρητον ἀπορρῶγα βαθύνεται, πληθύει θ' ὕδατος ἀσαλεύτου, καὶ τοῖς καθιμῶσί τι πρὸς ἔρευναν γῆς οὐδὲν μῆκος ἐξαρκεῖ. ⟨406⟩ τοῦ δ' ἄντρου κατὰ τὰς ἔξωθεν ῥίζας ἀνατέλλουσιν αἱ πηγαί· καὶ γένεσις μέν, ὡς ἔνιοι δοκοῦσιν, ἔνθεν Ἰορδάνου, τὸ δ' ἀκριβὲς ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσομεν.*

4 *⟨407⟩ ὁ δὲ βασιλεὺς κἀν Ἱεριχοῖ μεταξὺ Κύπρου*

§ 402 = Ant. Iud. XV 318. § 403 = Ant. Iud. XV 296. § 404 = Ant. Iud. XV 363.

*τοῦ φρουρίου καὶ τῶν προτέρων βασιλείων ἄλλα κατα-
σκευάσας ἀμείνω καὶ χρησιμώτερα πρὸς τὰς ἐπιδημίας,
ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὠνόμασε φίλων. καθόλου τ' εἰπεῖν,
οὐκ ἔστιν ὅντινα τῆς βασιλείας ἐπιτήδειον τόπον τῆς
πρὸς Καίσαρα τιμῆς γυμνὸν εἴασεν. ἐπειδὴ δὲ τὴν
ἰδίαν χώραν ἐπλήρωσε ναῶν, εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ
τὰς τιμὰς ὑπερεξέχεε, καὶ πολλαῖς πόλεσιν ἐνιδρύσατο
Καισάρεια.* ⟨408⟩ *κατιδὼν δὲ κἀν τοῖς παραλίοις πό-* 5
*λιν ἤδη μὲν κάμνουσαν (Στράτωνος ἐκαλεῖτο πύργος),
διὰ δ' εὐφυΐαν τοῦ χωρίου δέξασθαι δυναμένην τὸ
φιλότιμον αὐτοῦ, πᾶσαν ἀνέκτισε λευκῷ λίθῳ καὶ λαμ-
προτάτοις ἐκόσμησε βασιλείοις, ἐν ᾗ μάλιστα τὸ φύσει
μεγαλόνουν ἐπεδείξατο.* ⟨409⟩ *μεταξὺ γὰρ Δώρων
καὶ Ἰόπης, ὧν ἡ πόλις μέση κεῖται, πᾶσαν εἶναι συμ-
βέβηκε τὴν παράλιον ἀλίμενον, ὡς πάντα τὸν τὴν Φοι-
νίκην ἐπ' Αἰγύπτου παραπλέοντα σαλεύειν ἐν πελάγει
διὰ τὴν ἐκ λιβὸς ἀπειλήν, ᾧ καὶ μετρίως ἐπαυρίζοντι
τηλικοῦτον ἐγείρεται κῦμα πρὸς ταῖς πέτραις ὥστε
τὴν ὑποστροφὴν τοῦ κύματος ἐπὶ πλεῖστον ἐξαγριοῦν
τὴν θάλατταν.* ⟨410⟩ *ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τοῖς ἀναλώ-
μασι καὶ τῇ φιλοτιμίᾳ νικήσας τὴν φύσιν μείζονα μὲν
τοῦ Πειραιῶς λιμένα κατεσκεύασεν, ἐν δὲ τοῖς μυχοῖς
αὐτοῦ βαθεῖς ὅρμους ἑτέρους.* ⟨411⟩ *καθ' ἅπαν δ'* 6
*ἔχων ἀντιπράττοντα τὸν τόπον, ἐφιλονίκησε πρὸς τὴν
δυσχέρειαν, ὡς τὴν μὲν ὀχυρότητα τῆς δομήσεως δυσά-
λωτον εἶναι τῇ θαλάττῃ, τὸ δὲ κάλλος ὡς ἐπὶ μηδενὶ
δυσκόλῳ κεκοσμῆσθαι. συμμετρησάμενος γὰρ ὅσον
εἰρήκαμεν τῷ λιμένι μέγεθος, καθίει λίθους ἐπ' ὀργυιὰς
εἴκοσιν εἰς τὸ πέλαγος, ὧν ἦσαν οἱ πλεῖστοι μῆκος
ποδῶν πεντήκοντα, βάθος ἐννέα, εὖρος δέκα, τινὲς δὲ*

§ 408 = Ant. Iud. XV 331.

καὶ μείζους. ⟨412⟩ *ἐπεὶ δ' ἀνεπληρώθη τὸ βάθος,
οὕτως ἤδη τὸ ὑπερέχον τοῦ πελάγους τεῖχος ἐπὶ δια-
κοσίους πόδας ηὐρύνετο, ὧν οἱ μὲν ἑκατὸν προδεδό-
μηντο πρὸς τὴν ἀνακοπὴν τοῦ κύματος (προκυμία γοῦν
ἐκλήθη), τὸ δὲ λοιπὸν ὑπόκειται τῷ περιθέοντι λιθίνῳ
τείχει. τοῦτο δὲ πύργοις διείληπται μεγίστοις, ὧν ὁ
προύχων καὶ περικαλλέστατος ἀπὸ τοῦ Καίσαρος προ-*
7 *γόνου Δρούσειον κέκληται.* ⟨413⟩ *ψαλίδες δὲ πυκναὶ
πρὸς καταγωγὴν τῶν ἐνορμιζομένων· καὶ τὸ πρὸ αὐτῶν
πᾶν κύκλῳ νάγμα τοῖς ἀποβαίνουσι πλατὺς περίπατος.
ὁ δ' εἴσπλους βόρειος (αἰθριώτατος γὰρ ἀνέμων τῷ
τόπῳ βορέας), κἀπὶ τοῦ στόματος κολοσσοὶ τρεῖς ἑκα-
τέρωθεν ὑπεστηριγμένοι κίοσιν, ὧν τοὺς μὲν ἐκ λαιᾶς
χειρὸς εἰσπλεόντων πύργος ναστὸς ἀνέχει, τοὺς δ' ἐκ
δεξιοῦ δύ' ὀρθοὶ λίθοι συνεζευγμένοι, τοῦ κατὰ θά-
τερον χεῖλος πύργου μείζονες.* ⟨414⟩ *προσεχεῖς δ'
οἰκίαι τῷ λιμένι, λευκοῦ καὶ αὐταὶ λίθου, καὶ κατα-
τείνοντες ἐπ' αὐτὸν οἱ στενωποὶ τοῦ ἄστεος, πρὸς ἓν
διάστημα μεμετρημένοι. καὶ τοῦ στόματος ἀντικρὺ
ναὸς Καίσαρος ἐπὶ γηλόφου, κάλλει καὶ μεγέθει διά-
φορος· ἐν δ' αὐτῷ κολοσσὸς Καίσαρος, οὐκ ἀποδέων
τοῦ Ὀλυμπίασι Διός, ᾧ καὶ προσείκασται, Ῥώμης δ'
ἴσος Ἥρᾳ τῇ κατ' Ἄργος. ἀνέθηκε δὲ τῇ μὲν ἐπαρ-
χίᾳ τὴν πόλιν, τοῖς ταύτῃ δὲ πλοϊζομένοις τὸν λιμένα,
Καίσαρι δὲ τὴν τιμὴν τοῦ κτίσματος· Καισάρειαν γοῦν*
8 *ὠνόμασεν αὐτήν.* ⟨415⟩ *τά γε μὴν λοιπὰ τῶν ἔργων,
ἀμφιθέατρον καὶ θέατρον καὶ ἀγοράν, ἄξια τῆς προση-
γορίας ἐνιδρύσατο. καὶ πεντετηρικοὺς ἀγῶνας κατα-
στησάμενος ὁμοίως ἐκάλεσεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος, πρῶ-
τος αὐτὸς ἆθλα μέγιστα προθεὶς ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς*

§ 412 = Ant. Iud. XV 335.

ἐνενηκοστῆς δευτέρας ὀλυμπιάδος, ἐν οἷς οὐ μόνον οἱ νικῶντες ἀλλὰ καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς καὶ τρίτοι τοῦ βασιλικοῦ πλούτου μετελάμβανον.

⟨416⟩ *ἀνακτίσας δὲ καὶ Ἀνθηδόνα τὴν παράλιον καταρριφθεῖσαν ἐν πολέμοις, Ἀγρίππειον προσηγόρευσεν· τοῦ δ' αὐτοῦ φίλου δι' ὑπερβολὴν εὐνοίας κἀπὶ τῆς πύλης ἐχάραξε τοὔνομα, ἣν αὐτὸς ἐν τῷ ναῷ κατεσκεύασεν.*

⟨417⟩ *φιλοπάτωρ γε μήν, εἰ καί τις ἕτερος. καὶ* 9
γὰρ τῷ πατρὶ μνημεῖον κατέστησε πόλιν, ἣν ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς βασιλείας πεδίῳ κτίσας ποταμοῖς τε καὶ δένδρεσι πλουσίαν ὠνόμασεν Ἀντιπατρίδα. καὶ τὸ ὑπὲρ Ἱεριχοῦντος φρούριον ὀχυρότητι καὶ κάλλει διάφορον τειχίσας, ἀνέθηκε τῇ μητρὶ προσειπὼν Κύπρον, ⟨418⟩ *Φασαήλῳ δὲ τἀδελφῷ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ὁμώνυμον πύργον, οὗ τό τε σχῆμα καὶ τὴν ἐν τῷ μεγέθει πολυτέλειαν διὰ τῶν ἑξῆς δηλώσομεν. καὶ πόλιν ἄλλην κτίσας κατὰ τὸν ἀπὸ Ἱεριχοῦς ἰόντων αὐλῶνα πρὸς βορέαν Φασαηλίδα ὠνόμασεν.*

⟨419⟩ *παραδοὺς δ' αἰῶνι τούς τ' οἰκείους καὶ φί-* 10
λους, οὐδὲ τῆς αὐτοῦ μνήμης ἠμέλησεν, ἀλλὰ φρούριον ἐπιτειχίσας τῷ πρὸς Ἀραβίαν ὄρει προσηγόρευσεν Ἡρώδειον ἀφ' ἑαυτοῦ. τὸν δὲ μαστοειδῆ κολωνὸν ὄντα χειροποίητον, ἑξήκοντα σταδίων ἄπωθεν Ἱεροσολύμων, ἐκάλεσε μὲν ὁμοίως, ἐξήσκησε δὲ φιλοτιμότερον. ⟨420⟩ *στρογγύλοις μὲν γὰρ τὴν ἄκραν πύργοις περιέσχεν, ἐπλήρωσε δὲ τὸν περίβολον βασιλείοις πολυτελεστάτοις, ὡς μὴ μόνον τὴν ἔνδον τῶν οἰκημάτων ὄψιν εἶναι λαμπράν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν τοίχοις καὶ*

§ 416 = Ant. Iud. XVI 136. § 417 = Ant. Iud. XVI 142.
§ 419 = Ant. Iud. XV 323.

θριγκοῖς καὶ στέγαις περικεχύσθαι τὸν πλοῦτον δαψιλῆ. πόρρωθεν δὲ μεγίστοις ἀναλώμασιν ὑδάτων πλῆθος εἰσήγαγε, καὶ βαθμοῖς διακοσίοις λευκοτάτης μαρμάρου τὴν ἄνοδον διέλαβεν· ἦν γὰρ δὴ τὸ γήλοφον ἐπιεικῶς ὑψηλὸν καὶ πᾶν χειροποίητον. ⟨421⟩ κατεσκεύασε δὲ καὶ περὶ τὰς ῥίζας ἄλλα βασίλεια, τήν τ' ἀποσκευὴν καὶ τοὺς φίλους δέξασθαι δυνάμενα, ὥστε τῷ μὲν πάντ' ἔχειν πόλιν εἶναι δοκεῖν τὸ ἔρυμα, τῇ περιγραφῇ δὲ βασίλειον.

11 ⟨422⟩ τοσαῦτα δ' οὖν κτίσας πλείσταις καὶ τῶν ἔξω πόλεων τὸ μεγαλόψυχον ἐπεδείξατο, Τριπόλει μὲν γὰρ καὶ Δαμασκῷ καὶ Πτολεμαΐδι γυμνάσια, Βύβλῳ δὲ τεῖχος, ἐξέδρας τε καὶ στοὰς καὶ ναοὺς καὶ ἀγορὰς Βηρυτῷ κατασκευάσας καὶ Τύρῳ, Σιδῶνί γε μὴν καὶ Δαμασκῷ θέατρα, Λαοδικεῦσι δὲ τοῖς παραλίοις ὑδάτων εἰσαγωγήν, Ἀσκαλωνίταις δὲ βαλανεῖα καὶ κρήνας πολυτελεῖς, πρὸς δὲ περίστυλα θαυμαστὰ τήν τ' ἐργασίαν καὶ τὸ μέγεθος· εἰσὶ δ' οἷς ἄλση καὶ λειμῶνας ἀνέθηκεν. ⟨423⟩ πολλαὶ δὲ πόλεις, ὥσπερ κοινωνοὶ τῆς βασιλείας, καὶ χώραν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ· γυμνασιαρχίαις δ' ἄλλας ἐπετησίοις τε καὶ διηνεκέσιν ἐδωρήσατο προσόδους κατατάξας, ὥσπερ Κῴοις, ἵνα μηδέποτ' ἐκλείπῃ τὸ γέρας. ⟨424⟩ σῖτόν γε μὴν πᾶσιν ἐχορήγησε τοῖς δεομένοις, καὶ τῇ Ῥόδῳ χρήματα μὲν εἰς ναυτικοῦ κατασκευὴν παρέσχε πολλαχοῦ καὶ πολλάκις, ἐμπρησθὲν δὲ τὸ Πύθιον ἰδίοις ἀναλώμασιν ἄμεινον ἀνεδείματο. ⟨425⟩ καὶ τί δεῖ λέγειν τὰς εἰς Λυκίους ἢ Σαμίους δωρεάς, ἢ τὴν δι ὅλης τῆς Ἰωνίας, ἐν οἷς ἐδεήθησαν ἕκαστοι, δαψίλειαν; ἀλλ' Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι Νικοπολῖταί τε καὶ τὸ κατὰ Μυσίαν

§ 422 = Ant. Iud. XIV 146. § 425 = Ant. Iud. XVI 17 sq.

Πέργαμον οὐ τῶν Ἡρώδου γέμουσιν ἀναθημάτων; τὴν δ' Ἀντιοχέων τῶν ἐν Συρίᾳ πλατεῖαν οὐ φευκτὴν οὖσαν ὑπὸ βορβόρου κατέστρωσέ τε, σταδίων εἴκοσι τὸ μῆκος οὖσαν, ξεστῇ μαρμάρῳ, καὶ πρὸς τὰς τῶν ὑετῶν ἀποφυγὰς ἐκόσμησεν ἰσομήκει στοᾷ;

⟨426⟩ *ταῦτα μὲν ἄν τις εἴποι ἴδια τῶν εὖ πα-* 12
θόντων δήμων ἑκάστου· τὸ δ' Ἠλείοις χαρισθὲν οὐ μόνον κοινὸν τῆς Ἑλλάδος ἀλλ ὅλης τῆς οἰκουμένης δῶρον, εἰς ἣν ἡ δόξα τῶν Ὀλυμπίασιν ἀγώνων διικνεῖται· ⟨427⟩ *τούτους γὰρ δὴ καταλυομένους ἀπορίᾳ χρημάτων ὁρῶν, καὶ τὸ μόνον λείψανον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὑπορρέον, οὐ μόνον ἀγωνοθέτης ἧς ἐπέτυχε πεντετηρίδος εἰς Ῥώμην παραπλέων ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ διηνεκὲς πόρους χρημάτων ἀπέδειξεν, ὡς μηδέποτ' ἀγωνοθετοῦσαν τὴν μνήμην ἐπιλιπεῖν.* ⟨428⟩ *ἀνήνυτον δ' ἂν εἴη χρεῶν διαλύσεις ἢ φόρων ἐπεξιέναι, καθάπερ Φασαηλίταις καὶ Βαλανεώταις καὶ τοῖς περὶ τὴν Κιλικίαν πολιχνίοις τὰς ἐτησίους εἰσφορὰς ἐπεκούφισεν. πλεῖστόν γε μὴν αὐτοῦ τῆς μεγαλονοίας ἔθραυσεν ὁ φόβος, ὡς μὴ δόξειεν ἐπίφθονος ἤ τι θηρᾶσθαι μεῖζον, εὐεργετῶν τὰς πόλεις πλέον τῶν ἐχόντων.*

⟨429⟩ *ἐχρήσατο δὲ καὶ σώματι πρὸς τὴν ψυχὴν* 13
ἀναλόγῳ, κυνηγέτης μὲν ἄριστος ἀεὶ γενόμενος, ἐν ᾧ μάλιστα δι' ἐμπειρίας ἱππικῆς ἐπετύγχανε· μιᾷ γοῦν ἡμέρᾳ ποτὲ τετταράκοντα θηρίων ἐκράτησεν. ἔστι δὲ καὶ συοτρόφος μὲν ἡ χώρα, τὸ πλέον δ' ἐλάφων καὶ ὄνων ἀγρίων εὔπορος. πολεμιστὴς δ' ἀνυπόστατος· ⟨430⟩ *πολλοὶ γοῦν κἀν ταῖς γυμνασίαις αὐτὸν κατεπλάγησαν, ἀκοντιστήν τ' ἰθυβολώτατον καὶ τοξότην εὐστοχώτατον ἰδόντες. πρὸς δὲ τοῖς ψυχικοῖς καὶ τοῖς*

§ 426 = Ant. Iud. XVI 149.

σωματικοῖς προτερήμασιν ἐχρήσατο δεξιᾷ καὶ τύχῃ· καὶ γὰρ σπανίως ἔπταισεν ἐν πολέμῳ, καὶ τῶν πταισμάτων οὐκ αὐτὸς αἴτιος ἀλλ' ἢ προδοσία τινῶν ἢ προπέτεια στρατιωτῶν ἐγένετο.

22 ⟨431⟩ τάς γε μὴν ὑπαίθρους εὐπραγίας ἡ τύχη τοῖς κατ' οἶκον ἀνιαροῖς ἐνεμέσησε, καὶ κακοδαιμονᾶν ἐκ γυναικὸς ἤρξατο, περὶ ἣν μάλιστ' ἐσπούδασεν. ⟨432⟩ ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὴν ἀρχὴν παρῆλθεν, ἀποπεμψάμενος ἣν ἰδιώτης ὢν ἤκτο γαμετήν, γένος δ' ἦν ἐξ Ἱεροσολύμων, Δωρὶς ὄνομα, γαμεῖ Μαριάμμην τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀριστοβούλου θυγατέρα, δι' ἣν αὐτῷ στασιασθῆναι συνέβη τὸν οἶκον, καὶ τάχιον μέν, μάλιστα δὲ μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἄφιξιν. ⟨433⟩ πρῶτον μὲν γὰρ τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος υἱὸν Ἀντίπατρον διὰ τοὺς ἐκ Μαριάμμης ἐφυγάδευσε τῆς πόλεως, μόναις ταῖς ἑορταῖς ἐφεὶς κατιέναι. ἔπειτα τὸν πάππον τῆς γυναικὸς Ὑρκανόν, ἐκ Πάρθων πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα, δι' ὑπόνοιαν ἐπιβουλῆς ἀνεῖλεν, ὃν ᾐχμαλωτίσατο μὲν Βαρζαφάρνης καταδραμὼν Συρίαν, ἐξῃτήσαντο δὲ κατ' οἶκτον οἱ ὑπὲρ Εὐφράτην ὁμοεθνεῖς. ⟨434⟩ καὶ εἴ γε τούτοις ἐπείσθη παραινοῦσι μὴ διαβῆναι πρὸς Ἡρώδην, οὐκ ἂν παραπώλετο. δέλεαρ δ' αὐτῷ θανάτου τῆς υἱωνῆς ὁ γάμος κατέστη· τούτῳ γὰρ πεποιθὼς καὶ περιττόν τι τῆς πατρίδος ἐφιέμενος ἧκε. παρώξυνε δ' Ἡρώδην οὐκ αὐτὸς ἀντιποιούμενος βασιλείας, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βασιλεύειν ἐπέβαλλεν αὐτῷ.

2 ⟨435⟩ τῶν δ' ἐκ Μαριάμμης πέντε τέκνων αὐτῷ γενομένων δύο μὲν θυγατέρες τρεῖς δ' ἦσαν υἱεῖς. καὶ τούτων ὁ νεώτατος μὲν ἐν Ῥώμῃ παιδευόμενος τελευτᾷ· δύο δὲ τοὺς πρεσβυτέρους βασιλικῶς ἦγε, διά

§ 433 = Ant. Iud. XV 14; 164.

τε τὴν μητρῴαν εὐγένειαν καὶ ὅτι βασιλεύοντι γεγόνεσαν αὐτῷ. ⟨436⟩ τὸ δὲ τούτων ἰσχυρότερον, ὁ Μαριάμμης ἔρως συνήργει, καθ' ἡμέραν ἐκκαίων Ἡρώδην λαβρότερον, ὡς μηδενὸς τῶν διὰ τὴν στεργομένην λυπηρῶν αἰσθάνεσθαι. τοσοῦτον γὰρ ἦν μῖσος εἰς αὐτὸν τῆς Μαριάμμης ὅσος ἐκείνου πρὸς αὐτὴν ἔρως. ⟨437⟩ ἔχουσα δὲ τὴν μὲν ἀπέχθειαν ἐκ τῶν πραγμάτων εὔλογον, τὴν δὲ παρρησίαν ἐκ τοῦ φιλεῖσθαι, φανερῶς ὠνείδιξεν αὐτῷ τὰ κατὰ τὸν πάππον Ὑρκανὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰωνάθην. οὐδὲ γὰρ τούτου καίπερ ὄντος παιδὸς ἐφείσατο, δοὺς μὲν αὐτῷ τὴν ἀρχιερωσύνην ἑπτακαιδεκέτει, μετὰ δὲ τὴν τιμὴν κτείνας εὐθέως, ἐπειδὴ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα λαβόντι καὶ τῷ βωμῷ προσελθόντι καθ' ἑορτὴν ἄθρουν ἐπεδάκρυσε τὸ πλῆθος. πέμπεται μὲν οὖν ὁ παῖς διὰ νυκτὸς εἰς Ἱεριχοῦντα, ἐκεῖ δὲ κατ' ἐντολὴν ὑπὸ τῶν Γαλατῶν βαπτιζόμενος ἐν κολυμβήθρᾳ τελευτᾷ.

⟨438⟩ διὰ ταῦθ' Ἡρώδην μὲν ὠνείδιξεν ἡ Μα- 3
ριάμμη, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα δειναῖς ἐξύβριζε λοιδορίαις. ἀλλ' ὃ μὲν πεφίμωτο τοῖς ἱμέροις, δεινὴ δὲ τὰς γυναῖκας ἀγανάκτησις εἰσῄει, καὶ πρὸς ὃ μάλιστα κινήσειν τὸν Ἡρώδην ἔμελλον, εἰς μοιχείαν διέβαλλον αὐτήν, ⟨439⟩ ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τὸ πιθανὸν ἐνσκευαζόμεναι, καὶ κατηγοροῦσαι διότι τὴν εἰκόνα τὴν ἑαυτῆς πέμψειεν εἰς Αἴγυπτον Ἀντωνίῳ, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀποῦσαν δείξειεν ἑαυτὴν ἀνθρώπῳ γυναικομανοῦντι καὶ βιάζεσθαι δυναμένῳ. ⟨440⟩ τοῦθ' ὥσπερ σκηπτὸς ἐμπεσὼν ἐτάραξεν Ἡρώδην, μάλιστα μὲν διὰ τὸν ἔρωτα ζηλοτύπως ἔχοντα, λογιζόμενον δὲ καὶ τὴν Κλεοπάτρας

§ 437 = Ant. Iud. XV 31. § 438 = Ant. Iud. XV 26.

δεινότητα, δι' ἣν Λυσανίας ὁ βασιλεὺς ἀνῄρητο καὶ Μάλιχος ὁ Ἄραψ· οὐ γὰρ ἀφαιρέσει γαμετῆς ἐμέτρει τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ θανάτῳ.

4 ⟨441⟩ *μέλλων οὖν ἀποδημήσειν Ἰωσήπῳ τἀνδρὶ Σαλώμης τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ (πιστὸς δ' ἦν καὶ διὰ τὸ κῆδος εὔνους) παρατίθεται τὴν γυναῖκα, κρύφα δοὺς ἐντολὰς ἀναιρεῖν αὐτὴν εἰ κἀκεῖνον Ἀντώνιος. ὁ δὲ Ἰώσηπος οὔ τι κακοήθως, ἀλλὰ τὸν ἔρωτα τοῦ βασιλέως παραστῆσαι τῇ γυναικὶ βουλόμενος, ὡς οὐδ' ἀποθανὼν αὐτῆς ὑπομένοι διαζευχθῆναι, τὸ ἀπόρρητον ἐκφέρει.* ⟨442⟩ *κἀκείνη πρὸς ἐπανήκοντα τὸν Ἡρώδην, πολλά τε περὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν συμπαθοῦς ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἐπομνύμενον καὶ ὡς οὐδ' ἐρασθείη ποτὲ γυναικὸς ἄλλης, ‘πάνυ γοῦν’ εἶπε ‘ταῖς πρὸς Ἰώσηπον ἐντολαῖς ἐπεδείξω τὸν πρὸς ἡμᾶς ἔρωτα, κτεῖναί με προστάξας.’*

5 ⟨443⟩ *ἔκφρων εὐθέως ἀκούσας τὸ ἀπόρρητον ἦν, κοὐκ ἄν ποτε τὸν Ἰώσηπον ἐξαγγεῖλαι τὴν ἐντολὴν φάμενος εἰ μὴ διαφθείρειεν αὐτήν, ἐνεθουσία τῷ πάθει, καὶ τῆς κοίτης ἐξαλλόμενος ἀνέδην ἐν τοῖς βασιλείοις ἀνειλεῖτο. κἀν τούτῳ Σαλώμη ἀδελφὴ τὸν καιρὸν εἰς τὰς διαβολὰς ἁρπάσασα τὴν εἰς τὸν Ἰώσηπον ἐβεβαίωσεν ὑποψίαν. ὃ δ' ὑπ' ἀκράτου ζηλοτυπίας ἐκμανεὶς παραχρῆμα κτείνειν προσέταξεν ἀμφοτέρους.* ⟨444⟩ *μετάνοια δ' εὐθέως εἵπετο τῷ πάθει, καὶ τοῦ θυμοῦ πεσόντος ὁ ἔρως πάλιν ἀνεζωπυρεῖτο. τοσαύτη δ' ἦν φλεγμονὴ τῆς ἐπιθυμίας ὡς μηδὲ τεθνάναι δοκεῖν αὐτήν, ὑπὸ δὲ κακώσεως ὡς ζώσῃ προσλαλεῖν, μέχρι τῷ χρόνῳ διδαχθεὶς τὸ πένθος ἀνάλογον τὴν λύπην ἔσχε τῇ πρὸς περιοῦσαν διαθέσει.*

§ 443 = Ant. Iud. XV 84. 209 sq.

23 ⟨445⟩ κληρονομοῦσι δὲ τῆς μητρῴας οἱ παῖδες ὀργῆς, καὶ τοῦ μύσους ἔννοιαν λαμβάνοντες ὡς πολέμιον ὑφεώρων τὸν πατέρα, καὶ πρότερον μὲν ἐπὶ Ῥώμης παιδευόμενοι, πλέον δ' ὡς εἰς Ἰουδαίαν ὑπέστρεψαν. συνηνδροῦτο δ' αὐτῶν ταῖς ἡλικίαις ἡ διάθεσις. ⟨446⟩ ἐπεὶ δὲ γάμων ἔχοντες ὥραν, ὃ μὲν τῆς τηθίδος Σαλώμης, ἣ τῆς μητρὸς αὐτῶν κατηγόρησεν, ὃ δ' ἔγημεν Ἀρχελάου τοῦ Καππαδόκων βασιλέως θυγατέρα, προσελάμβανον ἤδη τῷ μίσει καὶ παρρησίαν. ⟨447⟩ ἐκ δὲ τοῦ θράσους αὐτῶν ἀφορμὰς οἱ διαβάλλοντες ἐλάμβανον, καὶ φανερώτερον ἤδη τῷ βασιλεῖ διελέγοντό τινες, ὡς ἐπιβουλεύοιτο μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν, ὁ δ' Ἀρχελάῳ κηδεύσας καὶ φυγὴν παρασκευάζοιτο, τῷ πενθερῷ πεποιθώς, ἵν' ἐπὶ Καίσαρος αὐτοῦ κατηγορήσειεν. ⟨448⟩ ἀναπλησθεὶς δὲ τῶν διαβολῶν Ἡρώδης ὥσπερ ἐπιτείχισμα τοῖς υἱοῖς κατάγει τὸν ἐκ τῆς Δωρίδος Ἀντίπατρον, καὶ πάντα τρόπον προτιμᾶν ἄρχεται.

2 ⟨449⟩ τοῖς δ' ἀφόρητος ἦν ἡ μεταβολή, καὶ τὸν ἐξ ἰδιώτιδος μητρὸς ὁρῶντες προκόπτοντα, διὰ τὴν αὐτῶν εὐγένειαν οὐκ ἐκράτουν τῆς ἀγανακτήσεως, ἐφ' ἑκάστου δὲ τῶν ἀνιαρῶν τὴν ὀργὴν ἐξέφαινον. ⟨450⟩ ὥσθ' οἳ μὲν καθ' ἡμέραν προσίσταντο μᾶλλον, ὁ δ' Ἀντίπατρος ἤδη καὶ δι' αὑτὸν ἐσπουδάζετο, δεινότατος μὲν ὢν ἐν ταῖς πρὸς τὸν πατέρα κολακείαις, διαβολὰς δὲ κατὰ τῶν ἀδελφῶν ποικίλας ἐνσκευαζόμενος, καὶ τὰ μὲν αὐτὸς λογοποιῶν τὰ δὲ τοὺς ἐπιτηδείους φημίζειν καθιείς, μέχρι παντάπασι τοὺς ἀδελφοὺς ἀπέρρηξε τῆς βασιλικῆς ἐλπίδος. ⟨451⟩ καὶ γὰρ ἐν ταῖς διαθήκαις

§ 445 = Ant. Iud. XVI 6. § 447 = Ant. Iud. XVI 73. § 448 = Ant. Iud. XVI 78. § 450 = Ant. Iud. XVI 81.

καὶ φανερῶς αὐτὸς ἦν ἤδη διάδοχος· ὡς βασιλεὺς γοῦν ἐπέμφθη καὶ πρὸς Καίσαρα, τῷ τε κόσμῳ καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπείαις πλὴν διαδήματος χρώμενος. χρόνῳ δ' ἐξίσχυσεν εἰσαγαγεῖν ἐπὶ τὴν Μαριάμμης κοίτην τὴν μητέρα· δυσὶ δ' ὅπλοις κατὰ τῶν ἀδελφῶν χρώμενος, κολακείᾳ καὶ διαβολῇ, τὸν βασιλέα καὶ περὶ θανάτου τῶν υἱῶν ὑπειργάσατο.

3 ⟨452⟩ *τὸν γοῦν Ἀλέξανδρον σύρας μέχρι Ῥώμης ὁ πατὴρ τῆς ἐφ' ἑαυτῷ φαρμακείας ἔκρινεν ἐπὶ Καίσαρος. ὃ δ' εὑρὼν μόλις ὀλοφυρμοῦ παρρησίαν καὶ δικαστὴν ἐμπειρότερον Ἀντιπάτρου καὶ Ἡρώδου φρονιμώτερον, τὰ μὲν ἁμαρτήματα τοῦ πατρὸς αἰδημόνως ὑπεστείλατο, τὰς δὲ αὐτοῦ διαβολὰς ἰσχυρῶς ἀπελύσατο·* ⟨453⟩ *καθαρὸν δὲ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀποδείξας κοινωνοῦντα τῶν κινδύνων, οὕτως ἤδη τό τ' Ἀντιπάτρου πανοῦργον καὶ τὴν αὐτῶν ἀτιμίαν ἀπωδύρετο. συνήργει δ' αὐτῷ μετὰ καθαροῦ τοῦ συνειδότος ἡ περὶ λόγους ἰσχύς·* ⟨454⟩ *ἦν γὰρ δὴ δεινότατος εἰπεῖν. καὶ τὸ τελευταῖον φάμενος ὡς τῷ πατρὶ κτείνειν αὐτοὺς ἔστιν, εἰ δὴ προσίεται τὸ ἔγκλημα, προήγαγε μὲν εἰς δάκρυα πάντας, τὸν δὲ Καίσαρα διέθηκεν οὕτως ὡς ἀπογνῶναι μὲν αὐτῶν τὰ κατηγορημένα, διαλλάξαι δ' Ἡρώδην εὐθέως. αἱ διαλλαγαὶ δ' ἐπὶ τούτοις ἦσαν, ὥστ' ἐκείνους μὲν τῷ πατρὶ πάντα πειθαρχεῖν, τὸν δὲ τὴν βασιλείαν καταλιπεῖν ᾧ βούλεται.*

4 ⟨455⟩ *μετὰ ταῦτα δ' ἀπὸ Ῥώμης ὑπέστρεφεν ὁ βασιλεύς, τῶν μὲν ἐγκλημάτων ἀφεικέναι τοὺς υἱεῖς δοκῶν, τῆς δ' ὑπονοίας οὐκ ἀπηλλαγμένος· παρηκολούθει γὰρ Ἀντίπατρος ἡ τοῦ μίσους ὑπόθεσις, ἀλλ'*

§ 452 = Ant. Iud. XVI 90. § 453 = Ant. Iud. XVI 104. § 454 = Ant. Iud. XVI 129.

εἴς γε τὸ φανερὸν τὴν ἀπέχθειαν οὐκ ἐξέφερε, τὸν διαλλακτὴν αἰδούμενος. ⟨456⟩ *ὡς δὲ τὴν Κιλικίαν παραπλέων κατῆρεν εἰς Ἐλαιοῦσαν, εἱστία μὲν αὐτοὺς φιλοφρόνως Ἀρχέλαος, ὑπὲρ τῆς τοῦ γαμβροῦ σωτηρίας εὐχαριστῶν καὶ ταῖς διαλλαγαῖς ἐφηδόμενος, ὡς ἂν καὶ τάχιον γεγραφὼς τοῖς ἐπὶ Ῥώμης φίλοις συλλαμβάνεσθαι περὶ τὴν δίκην Ἀλεξάνδρῳ. προπέμπει δὲ μέχρι Ζεφυρίου, δῶρα δοὺς μέχρι τριάκοντα ταλάντων.*

⟨457⟩ *ὡς δ' εἰς Ἱεροσόλυμα Ἡρώδης ἀφικνεῖται, συναγαγὼν τὸν λαὸν καὶ τοὺς τρεῖς υἱεῖς παραστησάμενος ἀπελογεῖτο περὶ τῆς ἀποδημίας, καὶ πολλὰ μὲν ηὐχαρίστει τῷ θεῷ, πολλὰ δὲ Καίσαρι καταστησαμένῳ τὸν οἶκον αὐτοῦ τεταραγμένον, καὶ μεῖζόν τι τοῖς υἱοῖς παρασχόντι τῆς βασιλείας τὴν ὁμόνοιαν,* ⟨458⟩ *'ἣν αὐτός' ἔφη 'συναρμόσω' μᾶλλον. ὃ μὲν γὰρ κύριον ἐμὲ τῆς ἀρχῆς καὶ δικαστὴν τοῦ διαδόχου κατέστησεν, ἐγὼ δὲ μετὰ τοῦ συμφέροντος ἐμαυτῷ κἀκεῖνον ἀμειβόμενος, τούσδε τοὺς τρεῖς παῖδας ἀποδείκνυμι βασιλέας, καὶ τῆς γνώμης πρῶτον τὸν θεὸν σύμψηφον, ἔπειτα καὶ ὑμᾶς παρακαλῶ γενέσθαι. τῷ μὲν γὰρ ἡλικία, τοῖς δ' εὐγένεια τὴν διαδοχὴν προξενεῖ. τό γε μὴν μέγεθος τῆς βασιλείας ἀρκεῖ καὶ πλείοσιν.* ⟨459⟩ *οὓς δὲ Καῖσαρ μὲν ἥνωσε, καθίστησι δὲ πατήρ, ὑμεῖς τηρήσατε, μήτ' ἀδίκους μήτ' ἀνωμάλους τὰς τιμὰς διδόντες, ἑκάστῳ δὲ κατὰ τὸ πρεσβεῖον· οὐ γὰρ τοσοῦτον εὐφρανεῖ τις τὸν παρ' ἡλικίαν θεραπευόμενον ὅσον ὀδυνήσει τὸν ἀτιμούμενον,* ⟨460⟩ *οὕς γε μὴν ἑκάστῳ συνεῖναι δεήσει συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐγὼ διανεμῶ, καὶ τῆς ὁμονοίας ἐκείνους ἐγγυητὰς καταστήσομαι,*

§ 457 = Ant. Iud. XIV 182.

σαφῶς ἐπιστάμενος ὅτι τὰς στάσεις καὶ τὰς φιλονικίας γεννῶσιν αἱ τῶν συνδιατριβόντων κακοήθειαι· κἂν ὦσιν οὗτοι χρηστοί, τηροῦσι τὰς στοργάς. ⟨461⟩ *ἀξιῶ δ' οὐ μόνον τούτους ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ στρατιᾷ μου ταξιάρχους ἐν ἐμοὶ μόνῳ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐπὶ τοῦ παρόντος. οὐ γὰρ βασιλείαν ἀλλὰ τιμὴν βασιλείας τοῖς υἱοῖς παραδίδωμι· καὶ τῶν μὲν ἡδέων ὡς ἄρχοντες ἀπολαύσουσι, τὸ βάρος δὲ τῶν πραγμάτων ἐμόν ἐστι, κἂν μὴ θέλω.* ⟨462⟩ *σκεπτέσθω δ' ἕκαστος τήν θ' ἡλικίαν μου καὶ τὴν ἀγωγὴν τοῦ βίου καὶ τὴν εὐσέβειαν. οὔτε γὰρ οὕτως εἰμὶ γέρων ὥστ' ἂν ἀπελπισθῆναι ταχέως, οὔτ' εἰς τρυφὴν ἐκδιαιτώμενος, ἢ καὶ νέους ἐπιτέμνεται· τὸ δὲ θεῖον οὕτω τεθεραπεύκαμεν ὥστ' ἂν ἐπὶ μήκιστον βίου προελθεῖν.* ⟨463⟩ *ὁ δὲ τοὺς ἐμοὺς παῖδας θεραπεύων ἐπὶ τῇ ἐμῇ καταλύσει, δώσει μοι καὶ περὶ ἐκείνων δίκας. οὐ γὰρ ἐγὼ φθονῶν τοῖς ἐξ ἐμοῦ γεγεννημένοις ἀνακόπτω τὴν εἰς αὐτοὺς φιλοτιμίαν, ἐπιστάμενος δὲ τοῖς νέοις γίγνεσθαι τὰς σπουδὰς θράσους ἐφόδιον.* ⟨464⟩ *εἴ γε μὴν ἕκαστος ἐνθυμηθείη τῶν προσιόντων ὅτι χρηστὸς μὲν ὢν παρ' ἐμοῦ λήψεται τὴν ἀμοιβήν, στασιάζων δὲ καὶ παρὰ τῷ θεραπευομένῳ τὸ κακόηθες ἀνόνητον ἕξει, πάντας οἶμαι τἀμὰ φρονήσειν, τουτέστι τὰ τῶν ἐμῶν υἱῶν· καὶ γὰρ τούτοις συμφέρει κρατεῖν ἐμὲ κἀμοὶ τούτους ὁμονοεῖν.* ⟨465⟩ *ὑμεῖς δ', ὦ παῖδες ἀγαθοί, πρῶτον μὲν ἐνθυμούμενοι τὴν ἱερὰν φύσιν, ἧς καὶ παρὰ θηρίοις αἱ στοργαὶ μένουσιν, ἔπειτα τὸν ποιησάμενον ἡμῶν τὰς διαλλαγὰς Καίσαρα, τρίτον ἐμὲ τὸν ἐν οἷς ἔξεστιν ἐπιτάττειν παρακαλοῦντα, μείνατ' ἀδελφοί. δίδωμι δ' ὑμῖν ἐσθῆτά τ' ἤδη καὶ θεραπείαν*

§ 463 = Ant. Iud. XVI 134.

βασιλικήν· ἐπεύχομαι δὲ καὶ τῷ θεῷ τηρῆσαι τὴν ἐμὴν κρίσιν, ἂν ὁμονοῆτε.’ ⟨466⟩ *ταῦτ’ εἰπών, καὶ φιλοφρόνως ἕκαστον κατασπασάμενος τῶν υἱῶν, διέλυσε τὸ πλῆθος, τοὺς μὲν συνευχομένους τοῖς εἰρημένοις, ὅσοι δ’ ἐπεθύμουν μεταβολῆς, μηδ’ ἀκηκοέναι προσποιουμένους.*

⟨467⟩ *συναπήει δὲ τοῖς ἀδελφοῖς ἡ στάσις, καὶ* 24
χείρους τὰς ἐπ’ ἀλλήλοις ὑπονοίας ἔχοντες ἀπηλλάγησαν, Ἀλέξανδρος μὲν καὶ Ἀριστόβουλος ὀδυνώμενοι κεκυρωμένου Ἀντιπάτρῳ τοῦ πρεσβείου, Ἀντίπατρος δὲ καὶ τοῦ δευτερεύειν νεμεσῶν τοῖς ἀδελφοῖς. ⟨468⟩ *ἀλλ’ ὃ μὲν ποικιλώτατος ὢν τὸ ἦθος, ἐχεμυθεῖν τ’ ᾔδει καὶ πολλῷ τῷ πανούργῳ χρώμενος τὸ πρὸς αὐτοὺς ἐκάλυπτε μῖσος· τοῖς δὲ δι’ εὐγένειαν πᾶν τὸ νοηθὲν ἦν ἐπὶ γλώσσης. καὶ παροξύνοντες μὲν ἐνέκειντο πολλοί, πλείους δὲ τῶν φίλων παρεδύοντο κατάσκοποι.* ⟨469⟩ *πᾶν δὲ τὸ παρ’ Ἀλεξάνδρου λαληθὲν εὐθέως ἦν παρ’ Ἀντιπάτρῳ, καὶ μετὰ προσθήκης μετέβαινεν ἀπ’ Ἀντιπάτρου πρὸς Ἡρώδην. οὔτε γὰρ ἁπλῶς φθεγξάμενος ὁ νεανίας ἀνυπεύθυνος ἦν, ἀλλ’ εἰς διαβολὴν τὸ ῥηθὲν ἐστρέφετο, καὶ μετρίως παρρησιασαμένου μέγιστα τοῖς ἐλαχίστοις προσεπλάττετο.* ⟨470⟩ *καθίει δ’ Ἀντίπατρος ἀεὶ τοὺς ἐρεθίζοντας, ὅπως αὐτῷ τὸ ψεῦδος ἔχοι τὰς ἀφορμὰς ἀληθεῖς· κἀκ τῶν φημιζομένων ἕν τι διελεγχθὲν ἅπασι πίστιν ἐπετίθει. καὶ τῶν μὲν αὐτοῦ φίλων ἢ φύσει στεγανώτατος ἦν ἕκαστος, ἢ κατεσκευάζετο δωρεαῖς, ὡς μηδὲν ἐκφέρεσθαι τῶν ἀπορρήτων· καὶ τὸν Ἀντιπάτρου βίον οὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν κακίας μυστήριον. τοὺς γὰρ Ἀλεξάνδρῳ συνόντας χρήμασι διαφθείρων ἢ κολακείαις ὑπιών, αἷς πάντα κατειργάσατο, πεποιήκει*

§ 467 = Ant. Iud. XVI 188.

προδότας καὶ τῶν πραττομένων ἢ λαλουμένων φῶρας. ⟨471⟩ πάντα δὲ περιεσκεμμένως δραματουργῶν τὰς πρὸς Ἡρώδην ὁδοὺς ταῖς διαβολαῖς ἐποιεῖτο τεχνικωτάτας, αὐτὸς μὲν ἀδελφοῦ προσωπεῖον ἐπικείμενος, καθιεὶς δὲ μηνυτὰς ἑτέρους. κἀπειδὴ λεχθείη τι κατ' Ἀλεξάνδρου, παρελθὼν ὑπεκρίνετο καὶ διασύρειν τὸ ῥηθὲν ἀρξάμενος, ἔπειτα κατεσκεύαζεν ἡσυχῇ καὶ πρὸς ἀγανάκτησιν ἐξῆγε τὸν βασιλέα. ⟨472⟩ πάντα δ' εἰς ἐπιβουλὴν ἀνήγετο καὶ τὸ δοκεῖν τῇ σφαγῇ τοῦ πατρὸς ἐφεδρεύειν Ἀλέξανδρον· οὐδὲν γὰρ οὕτω πίστιν ἐχορήγει ταῖς διαβολαῖς ὡς ἀπολογούμενος Ἀντίπατρος ὑπὲρ αὐτοῦ.

2 *⟨473⟩ τούτοις Ἡρώδης ἐξαγριούμενος, ὅσον ὑφῄρει καθ' ἡμέραν τῆς πρὸς τὰ μειράκια στοργῆς, τοσοῦτον Ἀντιπάτρῳ προσετίθει. συναπέκλιναν δὲ καὶ τῶν κατὰ τὸ βασίλειον οἱ μὲν ἑκόντες οἱ δ' ἐξ ἐπιτάγματος, ὥσπερ Πτολεμαῖος ὁ τιμιώτατος τῶν φίλων, οἵ τ' ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως καὶ πᾶσα ἡ γενεά. πάντα γὰρ Ἀντίπατρος ἦν, καὶ τὸ πικρότατον Ἀλεξάνδρῳ, πάντ' ἦν ἡ Ἀντιπάτρου μήτηρ, σύμβουλος κατ' αὐτῶν μητρυιᾶς χαλεπωτέρα, καὶ πλέον τι προγόνων μισοῦσα τοὺς ἐκ βασιλίδος. ⟨474⟩ πάντες μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐθεράπευον Ἀντίπατρον ἤδη, συναφίστη δ' ἕκαστον τὰ τοῦ βασιλέως προστάγματα, παραγγείλαντος τοῖς τιμιωτάτοις μήτε προσιέναι μήτε προσέχειν τοῖς περὶ Ἀλέξανδρον. φοβερὸς δ' ἦν οὐ μόνον τοῖς ἐκ τῆς βασιλείας ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν φίλοις· οὐδενὶ γὰρ βασιλέων τοσαύτην Καῖσαρ ἔδωκε ἐξουσίαν ὥστε τὸν ἀπ' αὐτοῦ φεύγοντα καὶ μὴ προσηκούσης πόλεως ἐξαγαγεῖν. ⟨477⟩ τὰ δὲ μειράκια τὰς μὲν διαβολὰς*

§ 471 = Ant. Iud. XVI 190. § 473 = Ant. Iud. XVI 191.

ἠγνόει, παρ' ὃ καὶ μᾶλλον ἀφυλάκτως ἐνέπιπτον αὐταῖς (οὐδὲν γὰρ ὁ πατὴρ φανερῶς ἐπεμέμφετο), συνίει δὲ κατὰ μικρὸν ἐκ τοῦ ψύγματος καὶ ὅτι πρὸς τὸ λυποῦν μᾶλλον ἐτραχύνετο. διέθηκε δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ τὸν θεῖον Φερώραν Ἀντίπατρος ἐχθρωδῶς, καὶ τὴν τηθίδα Σαλώμην, ὡς ἂν συνετὴν οὖσαν, καθομιλῶν ἀεὶ καὶ παροξύνων. ⟨476⟩ συνήργει δὲ καὶ πρὸς τὴν ταύτης ἀπέχθειαν ἡ Ἀλεξάνδρου γυνὴ Γλαφύρα, γενεαλογοῦσα τὴν αὑτῆς εὐγένειαν, καὶ ὡς πασῶν τῶν κατὰ τὸ βασίλειον εἴη δεσπότις, κατὰ πατέρα μὲν ἀπὸ Τημένου κατὰ μητέρα δ' ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεως οὖσα· ⟨477⟩ πολλὰ δ' ὠνείδιζεν εἰς δυσγένειαν τήν τ' ἀδελφὴν τὴν Ἡρώδου καὶ τὰς γυναῖκας, ὧν ἑκάστη δι' εὐμορφίαν, οὐκ ἀπὸ γένους ᾑρέθη. πολλαὶ δ' ἦσαν, ὡς ἂν ἐφιεμένου τε πατρίως Ἰουδαίοις γαμεῖν πλείους, καὶ τοῦ βασιλέως ἡδομένου πλείοσιν, αἳ πᾶσαι διὰ τὸ μεγάλαυχον τῆς Γλαφύρας καὶ τὰς λοιδορίας ἐμίσουν Ἀλέξανδρον.

⟨478⟩ τὴν δὲ δὴ Σαλώμην, καίτοι πενθερὰν οὖσαν, 3
αὐτὸς Ἀριστόβουλος ἑαυτῷ διεστασίασεν, ὠργισμένην καὶ πρότερον ἐπὶ ταῖς ἐκ Γλαφύρας βλασφημίαις. ὠνείδιζε γὰρ τῇ γυναικὶ συνεχῶς τὴν ταπεινότητα, καὶ ὡς αὐτὸς μὲν ἰδιῶτιν, ὁ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος γήμειε βασιλίδα. ⟨479⟩ τοῦτο κλαίουσα τῇ Σαλώμῃ διήγγειλεν ἡ θυγάτηρ. προσετίθει δ' ὅτι καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν τὰς μὲν μητέρας ἀπειλοῖεν οἱ περὶ Ἀλέξανδρον, ἐπειδὰν παραλάβωσι τὴν βασιλείαν, ἱστουργοὺς ἅμα ταῖς δούλαις ποιήσειν, αὐτοὺς δὲ κωμῶν γραμματεῖς, ἐπισκώπτοντες ὡς παιδευομένους ἐπιμελῶς. πρὸς ἃ τὴν ὀργὴν οὐ κατασχοῦσα Σαλώμη

§ 476 = Ant. Iud. XVI 193. § 478 = Ant. Iud. XVI 201.

πάντα διήγγειλεν Ἡρώδῃ· σφόδρα δ' ἦν ἀξιόπιστος κατὰ γαμβροῦ λέγουσα. ⟨480⟩ *καί τις ἑτέρα διαβολὴ συνέδραμεν ἣ τὸν θυμὸν ὑπεκκαύσασα τοῦ βασιλέως· ἤκουσε γὰρ αὐτοὺς συνεχῶς ἀνακαλεῖσθαι μὲν τὴν μητέρα, καὶ κατοιμώζειν δ' ἀπαρωμένους αὐτῷ, πολλάκις δ' αὐτοῦ διαδιδόντος τῶν Μαριάμμης ἐσθήτων τινὰς ταῖς μεταγενεστέραις γυναιξίν, ἀπειλεῖν ὡς ἀντὶ τῶν βασιλικῶν ἐν τάχει περιθήσουσιν αὐταῖς ἐκ τρυχῶν πεποιημένας.*

4 ⟨481⟩ *διὰ ταῦτα καίτοι τὸ φρόνημα τῶν νεανίσκων ὑποδείσας, ὅμως οὐκ ἀπέκοπτε τὴν ἐλπίδα τῆς διορθώσεως, ἀλλὰ προσκαλεσάμενος αὐτούς (καὶ γὰρ εἰς Ῥώμην ἐκπλεύσειν ἔμελλε) βραχέα μὲν ἠπείλησεν ὡς βασιλεύς, τὰ πολλὰ δ' ἐνουθέτησεν ὡς πατήρ, καὶ φιλεῖν τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλει, διδοὺς τῶν προημαρτημένων ἄφεσιν, εἰ πρὸς τὸ μέλλον ἀμείνους γένοιντο.* ⟨482⟩ *οἱ δὲ τὰς μὲν διαβολὰς ἀπεσκευάζοντο, ψευδεῖς εἶναι λέγοντες, πιστώσεσθαι δὲ τὴν ἀπολογίαν τοῖς ἔργοις ἔφασκον· δεῖν μέντοι κἀκεῖνον ἀποφράττειν τὰς λογοποιίας τῷ μὴ πιστεύειν ῥᾳδίως· οὐ γὰρ ἐπιλείψειν τοὺς καταψευσομένους αὐτῶν, ἕως ἂν ὁ πειθόμενος ᾖ.*

5 ⟨483⟩ *τούτοις ὡς πατέρα πείσαντες ταχέως τὸν μὲν ἐν χερσὶ φόβον διεκρούσαντο, τὴν δ' εἰς τὰ μέλλοντα λύπην προσέλαβον· ἔγνωσαν γὰρ τήν τε Σαλώμην ἐχθρὰν καὶ τὸν θεῖον Φερώραν. ἦσαν δὲ βαρεῖς μὲν ἀμφότεροι καὶ χαλεποί, Φερώρας δὲ μείζων, ὃς πάσης μὲν ἐκοινώνει τῆς βασιλείας πλὴν διαδήματος, προσόδους δ' ἰδίας ἑκατὸν εἶχε τάλαντα, τὴν δὲ πέραν Ἰορδάνου πᾶσαν ἐκαρποῦτο χώραν, λαβὼν παρὰ τἀδελ-*

§ 483 = Ant. Iud. XVI 194 sq.

φοῦ δῶρον, ὃς αὐτὸν ἐποίησε καὶ τετράρχην, αἰτησάμενος παρὰ Καίσαρος, βασιλικῶν τε γάμων ἠξίωσε συνοικίσας ἀδελφὴν τῆς ἰδίας γυναικός. μετὰ δὲ τὴν ἐκείνης τελευτὴν καθωσίωσε τὴν πρεσβυτάτην τῶν αὐτοῦ θυγατέρων ἐπὶ προικὶ τριακοσίοις ταλάντοις. ⟨484⟩ *ἀλλ' ἀπέδρα Φερώρας τὸν βασιλικὸν γάμον πρὸς ἔρωτα δούλης. ἐφ' ᾧ χαλεπήνας Ἡρώδης τὴν μὲν θυγατέρα τῷ πρὸς Πάρθων ὕστερον ἀναιρεθέντι συνέζευξεν ἀδελφιδῷ, Φερώρᾳ δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν ὀργὴν ἀνίει, διδοὺς συγγνώμην τῇ νόσῳ.*

6 ⟨485⟩ *διεβάλλετο δὲ καὶ πάλαι μέν, ἔτι ζώσης τῆς βασιλίδος, ἐπιβουλεύειν αὐτῷ φαρμάκοις· τότε δὲ πλεῖστοι μηνυταὶ προσῆσαν, ὡς καίπερ φιλαδελφότατον ὄντα τὸν Ἡρώδην εἰς πίστιν ὑπαχθῆναι τῶν λεγομένων καὶ δέος. πολλοὺς δὲ τῶν ἐν ὑπονοίᾳ βασανίσας τελευταῖον ἦλθεν ἐπὶ τοὺς Φερώρα φίλους,* ⟨486⟩ *ὧν ἐπιβουλὴν μὲν ἄντικρυς ὡμολόγησεν οὐδείς, ὅτι δὲ τὴν ἐρωμένην ἁρπασάμενος εἰς Πάρθους ἀποδρᾶναι παρεσκευάζετο, συμμετέχοι δὲ τοῦ σκέμματος αὐτῷ καὶ τῆς φυγῆς Κοστόβαρος ὁ Σαλώμης ἀνήρ, ᾧ συνῴκισεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ μοιχείᾳ τοῦ προτέρου διαφθαρέντος.* ⟨487⟩ *ἦν δ' ἐλευθέρα διαβολῆς οὐδὲ Σαλώμη· καὶ γὰρ αὐτῆς Φερώρας ἀδελφὸς κατηγόρει συνθήκας περὶ γάμου ποιουμένης πρὸς Συλλαῖον τὸν Ὀβόδα τοῦ Ἀράβων βασιλέως ἐπίτροπον, ὃς ἦν ἐχθρότατος Ἡρώδῃ. διελεγχθεῖσα δὲ καὶ τοῦτο καὶ πάνθ' ὅσα Φερώρας ἐνεκάλει, συγγιγνώσκεται. καὶ αὐτὸν δὲ Φερώραν ὁ βασιλεὺς ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων.*

7 ⟨488⟩ *μετέβαινε δ' ἐπ' Ἀλέξανδρον ὁ χειμὼν τῆς οἰκίας, καὶ περὶ τὴν ἐκείνου κεφαλὴν ὅλος ἀπηρείσατο.*

§ 487 = Ant. Iud. XVI 220. § 488 = Ant. Iud. XVI 229.

τρεῖς ἦσαν εὐνοῦχοι τῷ βασιλεῖ τιμιώτατοι, ὡς δῆλον ἐξ ὧν ἐλειτούργουν· τῷ μὲν γὰρ οἰνοχοεῖν προσετέτακτο, τῷ δὲ δεῖπνον προσφέρειν, ὃ δ' αὐτὸν κατεκοίμιζέ τε καὶ συγκατεκλίνετο. ⟨489⟩ *τούτους εἰς τὰ παιδικὰ δώροις μεγάλοις ὑπηγάγετο ὁ Ἀλέξανδρος. μηνυθὲν δὲ τῷ βασιλεῖ διηλέγχοντο βασάνοις, καὶ τὴν μὲν συνουσίαν εὐθέως ὡμολόγουν, ἐξέφερον δὲ καὶ τὰς εἰς αὐτὴν ὑποσχέσεις, ὃν τρόπον ἀπατηθεῖεν ὑπ' Ἀλεξάνδρου λέγοντος,* ⟨490⟩ *ὡς οὐκ ἐν Ἡρώδῃ δέοι τὰς ἐλπίδας ἔχειν, ἀναιδεῖ γέροντι καὶ βαπτομένῳ τὰς κόμας, εἰ μὴ διὰ τοῦτ' αὐτὸν οἴονται καὶ νέον, αὐτῷ δὲ προσέχειν, ὃς καὶ παρ' ἄκοντος διαδέξεται τὴν βασιλείαν, οὐκ εἰς μακράν τε τοὺς μὲν ἐχθροὺς ἀμυνεῖται, τοὺς φίλους δ' εὐδαίμονας ποιήσει καὶ μακαρίους, πρὸ πάντων δ' αὐτούς.* ⟨491⟩ *εἶναι δὲ καὶ θεραπείαν τῶν δυνατῶν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον λαθραίαν, τούς θ' ἡγεμόνας τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ τοὺς ταξιάρχους κρύφα πρὸς αὐτὸν συνιέναι.*

⟨492⟩ *ταῦτα τὸν Ἡρώδην οὕτως ἐξεφόβησεν ὡς*
8 *μηδὲ παραχρῆμα τολμῆσαι τὰς μηνύσεις ἐκφέρειν, ἀλλὰ κατασκόπους ὑποπέμπων νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἕκαστα τῶν πραττομένων ἢ λεγομένων διηρεύνα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς ὑποψίαις εὐθέως ἀνῄρει.* ⟨493⟩ *δεινῆς δὴ ἀνομίας ἐνεπλήσθη τὸ βασίλειον. κατὰ γὰρ ἔχθραν ἢ μῖσος ἴδιον ἕκαστος ἔπλαττε τὰς διαβολάς, καὶ πολλοὶ πρὸς τοὺς διαφόρους φονῶντι τῷ βασιλικῷ θυμῷ κατεχρῶντο. καὶ τὸ μὲν ψεῦδος εἶχε παραχρῆμα πίστιν, αἱ κολάσεις δὲ τῶν διαβολῶν ἦσαν ὠκύτεραι. κατηγορεῖτο γοῦν τις ἄρτι κατηγορήσας, καὶ τῷ πρὸς αὐτοῦ διελεγχθέντι συναπήγετο. τὰς γὰρ ἐξετάσεις*

§ 489 = Ant. Iud. XVI 232.

τοῦ βασιλέως ὁ περὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνος ἐπετέμνετο. ⟨494⟩ προύβη δ' εἰς τοσοῦτον πικρίας ὡς μηδὲ τῶν ἀκαταιτιάτων τινὶ προσβλέπειν ἡμέρως, εἶναι δὲ καὶ τοῖς φίλοις ἀπηνέστατος. πολλοῖς γοῦν αὐτῶν ἀπεῖπε τὸ βασίλειον· καὶ πρὸς οὓς οὐκ εἶχε χειρὸς ἐξουσίαν, τῷ λόγῳ χαλεπὸς ἦν. ⟨495⟩ συνεπέβη δ' Ἀντίπατρος ἐν ταῖς συμφοραῖς Ἀλεξάνδρῳ, καὶ στῖφος ποιήσας τῶν συγγενῶν οὐκ ἔστιν ἥντινα διαβολὴν παρέλιπε. προήχθη γέ τοι πρὸς τοσοῦτον δέους ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς τερατείας αὐτοῦ καὶ τῶν συνταγμάτων ὥστ' ἐφεστάναι δοκεῖν αὐτῷ τὸν Ἀλέξανδρον ξιφήρη. ⟨496⟩ συλλαβὼν γοῦν αὐτὸν ἔδησεν ἐξαπίνης, καὶ πρὸς βάσανον ἐχώρει τῶν φίλων αὐτοῦ. σιγῶντες δ' ἀπέθνησκον οἱ πολλοὶ καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὸ συνειδὸς εἰπόντες· οἳ δ' ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων ψεύσασθαι βιασθέντες ἔλεγον ὡς ἐπιβουλεύοι τ' αὐτῷ μετ' Ἀριστοβούλου τἀδελφοῦ, καὶ παραφυλάττοι κυνηγοῦντα κτείνας εἰς Ῥώμην ἀποδρᾶναι. ⟨497⟩ τούτοις, καίπερ οὐ πιθανοῖς οὖσιν ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐσχεδιασμένοις, ὁ βασιλεὺς ἐπίστευεν ἡδέως, παραμυθίαν λαμβάνων τοῦ δῆσαι τὸν υἱὸν τὸ μὴ δοκεῖν ἀδίκως.

⟨498⟩ ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπεὶ τὸν πατέρα μεταπεί- 25
θειν ἀμήχανον ὂν ἑώρα, τοῖς δεινοῖς ὁμόσε χωρεῖν διέγνω, καὶ τέτταρας κατὰ τῶν ἐχθρῶν βίβλους συνταξάμενος προσωμολόγει μὲν τὴν ἐπιβουλήν, κοινωνοὺς δ' ἀπεδείκνυε τοὺς πλείστους αὐτῶν, πρὸ δὲ πάντων Φερώραν καὶ Σαλώμην· ταύτην γὰρ δὴ καὶ μιγῆναί ποτ' αὐτῷ μὴ θέλοντι, νύκτωρ εἰσβιασαμένην. ⟨499⟩ αἵ τ' οὖν βίβλοι παρῆσαν εἰς χεῖρας Ἡρώδῃ, πολλὰ

§ 494 = Ant. Iud. XVI 236. § 498 = Ant. Iud. XVI 255. § 499 = Ant. Iud. XVI 261.

καὶ δεινὰ κατὰ τῶν δυνατῶν βοῶσαι, καὶ διὰ τάχους εἰς Ἰουδαίαν Ἀρχέλαος ἀφικνεῖται, περὶ τῷ γαμβρῷ καὶ τῇ θυγατρὶ δείσας. γίγνεται δὲ βοηθὸς αὐτοῖς μάλα προμηθής, καὶ τέχνῃ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπειλὴν διεκρούσατο. ⟨500⟩ *συμβαλὼν γὰρ εὐθέως αὐτῷ ‘ποῦ ποτ’ ἐστιν ὁ ἀλιτήριός μου γαμβρός;’ ἐβόα. ‘ποῦ δὲ τὴν πατροκτόνον ὄψομαι κεφαλήν, ἣν ταῖς ἐμαυτοῦ χερσὶ διασπαράξω; προσθύσω δὲ καὶ τὴν θυγατέρα μου τῷ καλῷ νυμφίῳ· καὶ γὰρ εἰ μὴ κεκοινώνηκε τοῦ σκέμματος, ὅτι τοιούτου γέγονε γυνή, μεμίανται.* ⟨501⟩ *θαυμάζω δὲ καὶ σὲ τὸν ἐπιβουλευθέντα τῆς ἀνεξικακίας, εἰ ζῇ μέχρι νῦν Ἀλέξανδρος. ἐγὼ γὰρ ἠπειγόμην ἀπὸ Καππαδοκίας ὡς τὸν μὲν εὑρήσων πάλαι δεδωκότα δίκας, μετὰ δὲ σοῦ περὶ τῆς θυγατρὸς ἐξετάσων, ἣν ἐκείνῳ γε, πρὸς τὸ σὸν ἀξίωμα βλέπων, ἠγγύησα. νῦν δὲ περὶ ἀμφοῖν ἡμῖν βουλευτέον. κἂν ᾖς λίαν πατὴρ τοῦ κολάζειν υἱὸν ἐπίβουλον ἀτονώτερος, ἀμείψωμεν τὰς δεξιὰς καὶ γενώμεθα τῆς ἀλλήλων ὀργῆς διάδοχοι.’*

2 ⟨502⟩ *τούτοις περικομπήσας καίπερ παρατεταγμένον Ἡρώδην ὑπάγεται. δίδωσι γοῦν αὐτῷ τὰς συνταχθείσας ὑπ’ Ἀλεξάνδρου βίβλους ἀναγνῶναι, καὶ καθ’ ἕκαστον ἐφιστὰς κεφάλαιον συνεσκέπτετο. λαμβάνει δ’ ὁ Ἀρχέλαος ἀφορμὴν τοῦ στρατηγήματος, καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους καὶ Φερώραν μετήγαγε τὴν αἰτίαν.* ⟨503⟩ *ὡς δ’ ἑώρα πιστεύοντα τὸν βασιλέα, ‘σκεπτέον’ ἔφη ‘μήποτε τὸ μειράκιον ὑπὸ τοσούτων εἴη πονηρῶν ἐπιβουλευόμενον, οὐχ ὑπὸ τοῦ μειρακίου σύ.’ καὶ γὰρ οὐδ’ ὁρᾶν αἰτίαν ἐξ ἧς ἂν εἰς τηλικοῦτον μύσος προὔπεσεν, ἀπολαύων μὲν ἤδη*

§ 503 = Ant. Iud. XVI 266.

βασιλείας, ἐλπίζων δὲ καὶ διαδοχήν, εἰ μή τινες ἦσαν ἀναπείθοντες καὶ τὸ τῆς ἡλικίας εὔκολον ἐπὶ κακῷ μεταχειριζόμενοι· διὰ γὰρ τῶν τοιούτων ἐξαπατᾶσθαι μὲν οὐ νέους μόνον ἀλλὰ καὶ γέροντας, οἴκους δὲ λαμπροτάτους καὶ βασιλείας ὅλας ἀνατρέπεσθαι.

⟨504⟩ *συνήνει τοῖς λεγομένοις Ἡρώδης, καὶ τὴν* 3 *μὲν πρὸς Ἀλέξανδρον ὀργὴν ἐπανίει πρὸς ὀλίγον, πρὸς δὲ Φερώραν παρωξύνετο· τῶν γὰρ τεττάρων βιβλίων οὗτος ἦν ὑπόθεσις. ὃς κατιδὼν τό τε τοῦ βασιλέως ὀξύρροπον καὶ τὴν Ἀρχελάου φιλίαν παρ' αὐτῷ πάντων κρατοῦσαν, ὡς οὐκ ἐνῆν εὐσχήμων σωτηρία, τὴν δι' ἀναιδείας ἐπορίζετο. καταλιπὼν γοῦν Ἀλέξανδρον προσέφυγεν Ἀρχελάῳ.* ⟨505⟩ *κἀκεῖνος οὐχ ὁρᾶν ἔφη πῶς ἂν αὐτὸν ἐξαιτήσαιτο τοσούτοις ἐνεχόμενον ἐγκλήμασιν, ἐξ ὧν σαφῶς ἀποδείκνυται τοῦ βασιλέως ἐπίβουλος καὶ τῶν παρόντων τῷ μειρακίῳ κακῶν αἴτιος γεγονώς, εἰ μὴ βούλεται τὸ πανοῦργον καὶ τὰς ἀρνήσεις ἀφεὶς προσομολογῆσαι μὲν τὰ κατηγορημένα, συγγνώμην δ' αἰτήσασθαι παρά τ' ἀδελφοῦ καὶ φιλοῦντος· εἰς γὰρ τοῦτο πάντα τρόπον αὐτῷ συνεργήσειν.* ⟨506⟩ *πείθεται Φερώρας, καὶ κατασκευάσας* 4 *αὑτόν, ὡς ἂν οἰκτρότατος φανείη, μελαίνῃ τ' ἐσθῆτι καὶ δακρύοις, προσπίπτει τοῖς Ἡρώδου ποσίν, ὡς πολλάκις ἔτυχε, συγγνώμην αἰτούμενος, καὶ μιαρὸν μὲν ἑαυτὸν ὁμολογῶν (δεδρακέναι γὰρ πάνθ' ὅσα κατηγοροῖτο), παρακοπὴν δὲ φρενῶν καὶ μανίαν ὀδυρόμενος, ἧς αἴτιον εἶναι τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς ἔλεγε.* ⟨507⟩ *παραστήσας δὴ κατήγορον καὶ μάρτυν αὐτοῦ Φερώραν Ἀρχέλαος οὕτως ἤδη παρῃτεῖτο, καὶ τὴν Ἡρώδου κατέστελλεν ὀργήν, χρώμενος οἰκείοις ὑπο-*

§ 504 = Ant. Iud. XVI 267.

δείγμασι· καὶ γὰρ αὐτὸς πολλῷ χαλεπώτερα πάσχων ὑπὸ τἀδελφοῦ, τῆς ἀμύνης ἐπίπροσθεν τίθεσθαι τὸ τῆς φύσεως δίκαιον. ἐν γὰρ ταῖς βασιλείαις, ὥσπερ ἐν μεγάλοις σώμασιν, ἀεί τι μέρος φλεγμαίνειν ὑπὸ τοῦ βάρους, ὅπερ ἀποκόπτειν μὲν οὐ χρῆναι, θεραπεύειν δὲ πρᾳότερον.

5 ⟨508⟩ *πολλὰ τοιαῦτα λέγων Ἡρώδην μὲν ἐπὶ Φερώρᾳ μειλίσσεται, διέμενε δ' αὐτὸς ἀγανακτῶν πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τὴν θυγατέρα διαζεύξας ἀπάξειν ἔφασκεν, ἕως περιέστησεν Ἡρώδην ἀντιπαρακαλεῖν ὑπὲρ τοῦ μειρακίου, καὶ πάλιν αὐτῷ μνηστεύεσθαι τὴν θυγατέρα. σφόδρα δ' ἀξιοπίστως Ἀρχέλαος ᾧ βούλεται συνοικίζειν αὐτὴν ἐπέτρεπε, πλὴν Ἀλεξάνδρου· περὶ πλείστου γὰρ ποιεῖσθαι τηρεῖν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς ἐπιγαμίας δίκαια.* ⟨509⟩ *φαμένου δὲ τοῦ βασιλέως δῶρον ἕξειν παρ' αὐτοῦ τὸν υἱόν, εἰ μὴ λύσειε τὸν γάμον, ὄντων μὲν αὐτοῖς ἤδη καὶ τέκνων, στεργομένης δ' οὕτως ὑπὸ τοῦ μειρακίου τῆς γυναικός, ἣν παραμένουσαν μὲν ἔσεσθαι δυσώπημα τῶν ἡμαρτημένων, ἀπορραγεῖσαν δ' αἰτίαν τῆς εἰς ἅπαντ' ἀπογνώσεως (μαλακωτέρας γὰρ γίγνεσθαι τὰς τόλμας πάθεσιν οἰκείοις περισπωμένας),* ⟨510⟩ *κατανεύσας μόλις Ἀρχέλαος διαλλάττεταί τε καὶ διαλλάττει τῷ νεανίσκῳ τὸν πατέρα. δεῖν μέντοι πάντως ἔφη πέμπειν αὐτὸν εἰς Ῥώμην, Καίσαρι διαλεξόμενον· γεγραφέναι γὰρ αὐτὸς ἐκείνῳ περὶ πάντων.*

6 ⟨511⟩ *τὸ μὲν οὖν Ἀρχελάου στρατήγημα, δι' οὗ τὸν γαμβρὸν ἐρρύσατο, πέρας εἶχε, μετὰ δὲ τὰς διαλλαγὰς ἐν εὐωχίαις καὶ φιλοφρονήσεσι διῆγον. ἀπιόντα δ' αὐτὸν Ἡρώδης δωρεῖται ταλάντων ἑβδομήκοντα*

§ 508 = Ant. Iud. XVI 263. § 510 = Ant. Iud. XVI 269.

δώροις, θρόνῳ τε χρυσῷ διαλίθῳ καὶ εὐνούχοις καὶ παλλακίδι, ἥτις ἐκαλεῖτο Παννυχίς, τῶν τε φίλων ἐτίμησεν ἕκαστον κατ' ἀξίαν. ⟨512⟩ *ὁμοίως δὲ καὶ οἱ συγγενεῖς, προστάξαντος τοῦ βασιλέως, πάντες Ἀρχελάῳ λαμπρὰ δῶρα ἔδοσαν. προυπέμφθη δ' ὑπό τε Ἡρώδου καὶ τῶν δυνατῶν μέχρι Ἀντιοχείας.*

⟨513⟩ *μετ' οὐ πολὺ δ' εἰς τὴν Ἰουδαίαν παρενέβαλεν* 26
ἀνὴρ πολὺ τῶν Ἀρχελάου στρατηγημάτων δυνατώτερος, ὃς οὐ μόνον τὰς ὑπ' ἐκείνου πολιτευθείσας Ἀλεξάνδρῳ διαλλαγὰς ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀπωλείας αἴτιος αὐτῷ κατέστη. γένος ἦν Λάκων, Εὐρυκλῆς τοὔνομα, πόθῳ χρημάτων εἰς τὴν βασιλείαν εἰσφθαρείς· οὐ γὰρ ἀντεῖχεν ἔτι ἡ Ἑλλὰς αὐτοῦ τῇ πολυτελείᾳ. ⟨514⟩ *λαμπρὰ δ' Ἡρώδῃ δῶρα προσενεγκών, δέλεαρ ὧν ἐθηρᾶτο, καὶ παραχρῆμα πολλαπλασίω λαβών, οὐδὲν ἡγεῖτο τὴν καθαρὰν δόσιν, εἰ μὴ δι' αἵματος ἐμπορεύσαιτο τὴν βασιλείαν.* ⟨515⟩ *περιέρχεται γοῦν τὸν βασιλέα κολακείᾳ καὶ δεινότητι λόγων καὶ περὶ αὐτοῦ ψευδέσιν ἐγκωμίοις. ταχέως δὲ συνιδὼν τὸν Ἡρώδου τρόπον, καὶ πάντα λέγων τε καὶ πράττων τὰ πρὸς ἡδονὴν αὐτῷ, φίλος ἐν τοῖς πρώτοις γίγνεται· καὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πατρίδα καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν ἡδέως προυτίμων τὸν Σπαρτιάτην.*

⟨516⟩ *ὃ δ' ἐπεὶ τὰ σαθρὰ τῆς οἰκίας κατέμαθε,* 2
τάς τε τῶν ἀδελφῶν διαφοράς, καὶ ὅπως διέκειτο πρὸς ἕκαστον ὁ πατήρ, Ἀντιπάτρου μὲν ξενίᾳ προκατείληπτο, φιλίᾳ δ' Ἀλέξανδρον ὑπεκρίνετο, ψευσάμενος ἑταῖρον ἑαυτὸν εἶναι καὶ Ἀρχελάου πάλαι. διὸ δὴ καὶ ταχέως ὡς δεδοκιμασμένος ἐδέχθη· συνίστησι δ' ἑαυτὸν εὐθέως καὶ Ἀριστοβούλῳ τἀδελφῷ. ⟨517⟩ *πάντων δ' ἀπο-*

§ 513 = Ant. Iud. XVI 301. § 516 = Ant. Iud. XVI 302.

πειραθεὶς τῶν προσώπων ἄλλον ἄλλως ὑπῄει. γίγνεται δὲ προηγουμένως μισθωτὸς Ἀντιπάτρου καὶ προδότης Ἀλεξάνδρου, τῷ μὲν ὀνειδίζων εἰ πρεσβύτατος ὢν περιόψεται τοὺς ἐφεδρεύοντας αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν, Ἀλεξάνδρῳ δ' εἰ γεγενημένος ἐκ βασιλίδος, καὶ βασιλίδι συνοικῶν, ἐάσει διαδέχεσθαι τὴν ἀρχὴν τὸν ἐξ ἰδιώτιδος, καὶ ταῦτα μεγίστην ἀφορμὴν ἔχων Ἀρχέλαον. ⟨518⟩ *ἦν δὲ πιστὸς τῷ μειρακίῳ σύμβουλος, τὴν Ἀρχελάου φιλίαν πλασάμενος. δι' ὃ μηδὲν ὑποστελλόμενος Ἀλέξανδρος τά τε κατ' Ἀντίπατρον ἀπωδύρετο πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς Ἡρώδης αὐτῶν τὴν μητέρα κτείνας οὐ παράδοξον εἰ καὶ αὐτοὺς ἀφαιρεῖται τὴν ἐκείνης βασιλείαν. ἐφ' οἷς Εὐρυκλῆς οἰκτείρειν τε καὶ συναλγεῖν ὑπεκρίνετο.* ⟨519⟩ *τὰ δ' αὐτὰ καὶ τὸν Ἀριστόβουλον εἰπεῖν δελεάσας, καὶ ταῖς κατὰ τοῦ πατρὸς μέμψεσιν ἐνδησάμενος ἀμφοτέρους, ᾤχετο φέρων Ἀντιπάτρῳ τἀπόρρητα. προσεπεψεύδετο δ' ἐπιβουλὴν ὡς ἐνεδρευόντων αὐτῷ τῶν ἀδελφῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐπιφερόντων ἤδη τὰ ξίφη. λαβὼν δ' ἐπὶ τούτοις χρημάτων πλῆθος, ἐπαινέτης ἦν Ἀντιπάτρου πρὸς τὸν πατέρα.* ⟨520⟩ *τὸ δὲ τελευταῖον ἐργολαβήσας τὸν Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου θάνατον, κατήγορος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πατρὸς γίγνεται. καὶ προσελθὼν ἀντιδιδόναι τὸ ζῆν ἔφασκεν Ἡρώδῃ τῶν εἰς αὐτὸν εὐεργεσιῶν, καὶ τὸ φῶς ἀμοιβὴν τῆς ξενίας ἀντιπαρέχειν. πάλαι γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἠκονῆσθαι ξίφος καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τετονῶσθαι δεξιάν, ἐμποδὼν δ' αὐτὸς γεγονέναι τῷ τάχει, συνεργεῖν ὑποκριθείς.* ⟨521⟩ *φάναι γὰρ τὸν Ἀλέξανδρον ὡς οὐκ ἀγαπᾷ βασιλεύσας αὐτὸς Ἡρώδης ἐν ἀλλοτρίοις, καὶ μετὰ τὸν τῆς μητρὸς*

§ 520 = Ant. Iud. XVI 307.

αὐτῶν φόνον τὴν ἐκείνης ἀρχὴν σπαθήσας, ἀλλ' ἔτι καὶ νόθον εἰσάγει διάδοχον, Ἀντιπάτρῳ τῷ φθόρῳ τὴν παππῴαν αὐτῶν βασιλείαν προτείνων. τιμωρήσειν γε μὴν αὐτὸς τοῖς Ὑρκανοῦ καὶ Μαριάμμης δαίμοσιν· οὐδὲ γὰρ πρέπειν αὐτὸν διαδέξασθαι παρὰ τοιούτου πατρὸς τὴν ἀρχὴν δίχα φόνου. ⟨522⟩ πολλὰ δ' εἶναι τὰ παροξύνοντα καθ' ἡμέραν, ὥστε μηδὲ λαλιᾶς τινὰ τρόπον ἀσυκοφάντητον καταλελεῖφθαι. περὶ μὲν γὰρ εὐγενείας ἑτέρων μνείας γιγνομένης, αὐτὸς ἀλόγως ὑβρίζεσθαι, τοῦ πατρὸς λέγοντος 'ὁ μόνος εὐγενὴς Ἀλέξανδρος, καὶ τὸν πατέρα δι' ἀγένειαν ἀδοξῶν'. κατὰ δὲ τὰς θήρας προσκρούειν μὲν σιωπῶν, ἐπαινέσας δὲ προσακούειν εἴρων. ⟨523⟩ πανταχοῦ δ' ἀμείλικτον εὑρίσκειν τὸν πατέρα, καὶ μόνῳ φιλόστοργον Ἀντιπάτρῳ· δι' ὃν ἡδέως καὶ τεθνήξεσθαι, μὴ κρατήσας τῆς ἐπιβουλῆς. κτείναντι δ' εἶναι σωτηρίας ἀφορμὴν πρῶτον μὲν Ἀρχέλαον ὄντα κηδεστήν, πρὸς ὃν διαφεύξεσθαι ῥᾳδίως, ἔπειτα Καίσαρα, μέχρι νῦν ἀγνοοῦντα τὸν Ἡρώδου τρόπον. ⟨524⟩ οὐ γὰρ ὡς πρότερον αὐτῷ παραστήσεσθαι πεφρικὼς τὸν ἐφεστῶτα πατέρα, οὐδὲ φθέγξεσθαι περὶ τῶν αὐτοῦ μόνον ἐγκλημάτων, ἀλλὰ πρῶτον μὲν κηρύξειν τὰς τοῦ ἔθνους συμφορὰς καὶ τοὺς μέχρι ψυχῆς φορολογουμένους, ἔπειτ' εἰς οἵας τρυφὰς καὶ πράξεις τὰ δι' αἵματος πορισθέντα χρήματα ἀναλωθείη, τούς τ' ἐξ ἡμῶν πλουτήσαντας, οἷοι, καὶ τὰς θεραπευθείσας πόλεις, ἐπὶ τίσιν· ⟨525⟩ ζητήσειν δὲ καὶ τὸν πάππον ἐκεῖ καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὰ τῆς βασιλείας μύση πάντα κηρύξειν· ἐφ' οἷς οὐ κριθήσεσθαι πατροκτόνος.

⟨526⟩ τοιαῦτα κατ' Ἀλεξάνδρου τερατευσάμενος 3

§ 526 = Ant. Iud. XVI 313.

Εὐρυκλῆς ἐπῄνει πολλὰ τὸν Ἀντίπατρον, ὡς ἄρα μόνος τ' εἴη φιλοπάτωρ καὶ διὰ τοῦτο μέχρι νῦν τῆς ἐπιβουλῆς ἐμπόδιος. μήπω δὲ καλῶς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς πρώτοις κατεσταλμένος εἰς ἀνήκεστον ὀργὴν ἐξαγριοῦται. ⟨527⟩ *καὶ πάλιν λαβὼν καιρὸν Ἀντίπατρος ἑτέρους κατὰ τῶν ἀδελφῶν ὑπέπεμπε κατηγόρους, λέγειν ὅτι Ἰουκούνδῳ καὶ Τυράννῳ λάθρᾳ διαλέγοιντο, τοῖς ἱππάρχοις μέν ποτε τοῦ βασιλέως γενομένοις, τότε δ' ἐκ τινῶν προσκρουμάτων ἀποπεπτωκόσι τῆς τάξεως. ἐφ' οἷς Ἡρώδης ὑπεραγανακτήσας εὐθέως ἐβασάνισε τοὺς ἄνδρας.* ⟨528⟩ *ἀλλ' οἳ μὲν οὐδὲν τῶν διαβληθέντων ὡμολόγουν, προυκομίσθη δέ τις πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείου φρούραρχον ἐπιστολὴ παρ' Ἀλεξάνδρου, παρακαλοῦντος ἵν' αὐτὸν δέξηται τῷ φρουρίῳ μετ' Ἀριστοβούλου τἀδελφοῦ κτείναντα τὸν πατέρα, καὶ παράσχῃ τοῖς ὅπλοις χρήσασθαι καὶ ταῖς ἄλλαις ἀφορμαῖς.* ⟨529⟩ *ταύτην Ἀλέξανδρος μὲν ἔλεγε τέχνασμα εἶναι Διοφάντου (γραμματεὺς δ' ἦν ὁ Διόφαντος τοῦ βασιλέως, τολμηρὸς ἀνὴρ καὶ δεινὸς μιμήσασθαι πάσης χειρὸς γράμματα· πολλὰ γοῦν παραχαράξας τελευταῖον ἐπὶ τούτῳ κτείνεται)· βασανίσας δὲ τὸν φρούραρχον Ἡρώδης οὐδὲν ἤκουσεν οὐδὲ παρ' ἐκείνου τῶν διαβεβλημένων.*

4 ⟨530⟩ *ἀλλὰ καίτοι τοὺς ἐλέγχους εὑρίσκων ἀσθενεῖς, τοὺς υἱοὺς ἐκέλευσε τηρεῖν, ἔτι μέντοι λελυμένους· τὸν δὲ λυμεῶνα τῆς οἰκίας καὶ δραματουργὸν ὅλου τοῦ μύσους Εὐρυκλέα, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην καλῶν, πεντήκοντα δωρεῖται ταλάντοις. ὃ δὲ τὴν ἀκριβῆ φήμην φθάσας εἰς Καππαδοκίαν ἀργυρίζεται καὶ παρ' Ἀρχελάου, τολμήσας εἰπεῖν ὅτι διαλλάξειεν*

§ 529 = Ant. Iud. XVI 319. § 530 = Ant. Iud. XVI 309.

Ἡρώδην Ἀλεξάνδρῳ. ⟨531⟩ διάρας δ' εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῖς ἐκ κακῶν κτηθεῖσιν εἰς ὅμοια κατεχρήσατο· δὶς γοῦν ἐπὶ Καίσαρος κατηγορηθεὶς ἐπὶ τῷ στάσεως ἐμπλῆσαι τὴν Ἀχαΐαν καὶ περιδύειν τὰς πόλεις φυγαδεύεται.

⟨532⟩ κἀπεῖνον μὲν οὕτως ἡ Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου ποινὴ περιῆλθεν, ἄξιον δ' ἀντιθεῖναι τὸν 5
Κῷον Εὐάρατον τῷ Σπαρτιάτῃ· καὶ γὰρ οὗτος ὢν ἐν τοῖς μάλιστα φίλος Ἀλεξάνδρῳ, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐρυκλεῖ καιρὸν ἐπιδημήσας, πυνθανομένῳ τῷ βασιλεῖ περὶ ὧν ἐκεῖνος διέβαλλεν, ὅρκοις μηδὲν ἀκηκοέναι παρὰ τῶν μειρακίων ἐπιστώσατο. οὐ μὴν ὤνησέ γέ τι τοὺς ἀθλίους· ⟨533⟩ μόνων γὰρ ἦν τῶν κακῶν ἀκροατὴς ἑτοιμότατος Ἡρώδης, καὶ κεχαρισμένος αὐτῷ πᾶς ὁ συμπιστεύων καὶ συναγανακτῶν.

⟨534⟩ παρώξυνε δ' αὐτοῦ καὶ Σαλώμη τὴν ἐπὶ 27
τοῖς τέκνοις ὠμότητα. ταύτην γὰρ συνδήσασθαι τοῖς κινδύνοις ὁ Ἀριστόβουλος θέλων, οὖσαν ἑκυρὰν καὶ τηθίδα, διαπέμπεται σώζειν αὐτὴν παραινῶν· παρεσκευάσθαι γὰρ βασιλέα κτείνειν αὐτὴν διαβληθεῖσαν ἐφ' οἷς καὶ πρότερον, ὅτι Συλλαίῳ τῷ Ἄραβι γήμασθαι σπουδάζουσα λάθρᾳ τὰ τοῦ βασιλέως ἀπόρρητα διαγγέλλοι πρὸς αὐτὸν ἐχθρὸν ὄντα. ⟨535⟩ τοῦθ' ὥσπερ τελευταία θύελλα χειμαζομένους τοὺς νεανίσκους ἐπεβάπτισεν· ἡ γὰρ Σαλώμη δραμοῦσα πρὸς βασιλέα τὴν παραίνεσιν ἐμήνυσε. κἀκεῖνος οὐκέτι καρτερήσας δεσμεῖ μὲν ἀμφοτέρους τοὺς υἱεῖς, καὶ διεχώρισεν ἀπ' ἀλλήλων, πέμπει δὲ πρὸς Καίσαρα διὰ τάχους Ὀλούμνιόν τε τὸν στρατοπεδάρχην καὶ τῶν φίλων Ὄλυμπον, ἐγγράφους τὰς μηνύσεις φέροντας. ⟨536⟩ οἳ δ'

§ 534 = Ant. Iud. XVI 322. 332 sq.

ὡς εἰς Ῥώμην πλεύσαντες ἀπέδοσαν τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως γράμματα, σφόδρα μὲν ἠχθέσθη Καῖσαρ ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις, οὐ μὴν ᾤετο δεῖν ἀφελέσθαι τὸν πατέρα τὴν κατὰ τῶν υἱῶν ἐξουσίαν. ⟨537⟩ *ἀντιγράφει γοῦν κύριον μὲν αὐτὸν καθιστάς, εὖ μέντοι ποιήσειν λέγων, εἰ μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν τ' ἰδίων συγγενῶν καὶ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἡγεμόνων ἐξετάσειε τὴν ἐπιβουλήν· κἂν μὲν ἐνέχωνται, κτείνειν, ἐὰν δὲ μόνον ὦσι δρασμὸν βεβουλευμένοι, κολάζειν μετριώτερον.*

2 ⟨538⟩ *τούτοις Ἡρώδης πείθεται, καὶ παραγενόμενος εἰς Βηρυτόν, ἔνθα προσέταξε Καῖσαρ, συνήγαγε τὸ δικαστήριον. προκαθέζονται δ' οἱ ἡγεμόνες, γραφὲν αὐτοῖς ὑπὸ Καίσαρος, Σατουρνῖνός τε καὶ οἱ περὶ Πεδάνιον πρέσβεις· σὺν οἷς καὶ 'Ϭολούμνιος ὁ ἐπίτροπος, ἔπειθ' οἱ τοῦ βασιλέως συγγενεῖς καὶ φίλοι, Σαλώμη τε καὶ Φερώρας, μεθ' οὓς οἱ πάσης Συρίας ἄριστοι, πλὴν Ἀρχελάου τοῦ βασιλέως· τοῦτον γὰρ ὄντα κηδεστὴν Ἀλεξάνδρου δι' ὑποψίας εἶχεν Ἡρώδης.* ⟨539⟩ *τούς γε μὴν υἱοὺς οὐ προήγαγεν εἰς τὴν δίκην, μάλα προμηθῶς· ᾔδει γὰρ ὅτι καὶ μόνον ὀφθέντες ἐλεηθήσονται πάντως· εἰ δὲ δὴ καὶ λόγου μεταλάβοιεν, ῥᾳδίως Ἀλέξανδρον ἀπολύσεσθαι τὰς αἰτίας. ἀλλ' οἳ μὲν ἐν Πλατάνῃ, κώμῃ Σιδωνίων, ἐφρουροῦντο,* ⟨540⟩

3 *καταστὰς δ' ὁ βασιλεὺς ὡς πρὸς παρόντας διετείνετο. κατηγόρει τε τὴν μὲν ἐπιβουλὴν ἀσθενῶς, ὡς ἂν ἀπορούμενος εἰς αὐτὴν ἐλέγχων, λοιδορίας δὲ καὶ σκώμματα καὶ ὕβρεις καὶ πλημμελείας μυρίας εἰς αὐτόν, ἃ καὶ θανάτου χαλεπώτερα, τοῖς συνέδροις ἀπέφαινεν. ἔπειτα μηδενὸς ἀντιλέγοντος ἐποικτισάμενος ὡς αὐτὸς*

§ 537 = Ant. Iud. XVI 356. § 538 = Ant. Iud. XVI 360.

ἁλίσκοιτο καὶ νικῴη νίκην πικρὰν κατὰ τῶν τέκνων, ἐπηρώτα τὴν γνώμην ἕκαστον. ⟨541⟩ καὶ πρῶτος Σατουρνῖνος ἀπεφήνατο κατακρίνειν μὲν τῶν νεανίσκων, ἀλλ' οὐ θάνατον· οὐ γὰρ εἶναι θεμιτὸν αὐτῷ, τριῶν παρεστώτων τέκνων, ἑτέρου τέκνοις ἀπώλειαν ἐπιψηφίσασθαι. σύμψηφοι δ' αὐτῷ καὶ οἱ δύο πρεσβευταὶ γίγνονται, καὶ τούτοις ἕτεροί τινες ἠκολούθησαν. ⟨542⟩ ᾿Ȣολούμνιος δὲ τῆς σκυθρωπῆς ἀποφάσεως ἤρξατο, καὶ μετ' αὐτὸν πάντες θάνατον κατακρίνουσι τῶν μειρακίων, οἳ μὲν κολακεύοντες οἳ δὲ μισοῦντες Ἡρώδην, καὶ οὐδεὶς δι' ἀγανάκτησιν. ⟨543⟩ ἔνθα δὴ μετέωρος ἥ τε Συρία πᾶσα καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἦν, ἐκδεχόμενοι τὸ τέλος τοῦ δράματος· οὐδεὶς μέντοι ὑπελάμβανεν ἔσεσθαι μέχρι τεκνοκτονίας ὠμὸν Ἡρώδην. ὃ δὲ σύρας τοὺς υἱοὺς εἰς Τύρον, κἀκεῖθεν διαπλεύσας εἰς Καισάρειαν, τρόπον ἀναιρέσεως τοῖς μειρακίοις ἐσκέπτετο.

⟨544⟩ παλαιὸς δέ τις τοῦ βασιλέως στρατιώτης 4
ὄνομα Τίρων, ἔχων υἱὸν σφόδρα συνήθη καὶ φίλον Ἀλεξάνδρῳ, καὶ αὐτὸς ἠγαπηκὼς ἰδίᾳ τὰ μειράκια, δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως ἔκφρων ἐγένετο, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐβόα περιιὼν πεπατῆσθαι τὸ δίκαιον, ἀπολωλέναι τὴν ἀλήθειαν, συγκεχύσθαι τὴν φύσιν, ἀνομίας γέμειν τὸν βίον, καὶ πάνθ' ὅσα μὴ φειδομένῳ τοῦ ζῆν ὑπηγόρευε τὸ πάθος. τέλος δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ τολμήσας προσελθεῖν, ⟨545⟩ 'ἀλλ' ἐμοὶ μέν' ἔφη 'κακοδαιμονέστατος εἶναι δοκεῖς, ὅστις κατὰ τῶν φιλτάτων πείθει τοῖς πονηροτάτοις, εἴ γε Φερώρα καὶ Σαλώμης καταγνοὺς πολλάκις θάνατον, πιστεύεις τούτοις κατὰ τῶν τέκνων, οἵ σε τῶν γνησίων περικόπτοντες

§ 544 = Ant. Iud. XVI 375.

διαδόχων ἐπ' Ἀντιπάτρῳ καταλείπουσι μόνῳ, τὸν αὐτοῖς εὐμεταχείριστον αἱρούμενοι βασιλέα. ⟨546⟩ σκέψαι μέντοι γε μή ποτε κἀκείνῳ γένηται μῖσος ἐν τοῖς στρατιώταις ὁ τῶν ἀδελφῶν θάνατος· οὐ γάρ ἐστιν ὅστις οὐκ ἐλεεῖ τὰ μειράκια, τῶν δ' ἡγεμόνων καὶ φανερῶς ἀγανακτοῦσι πολλοί.' ταῦθ' ἅμα λέγων ὠνόμαζε τοὺς ἀγανακτοῦντας. ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθέως ἐκείνους τε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ συνελάμβανεν.

5 ⟨547⟩ ἐφ' ᾧ τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τις κουρέων, Τρύφων ὄνομα, προεκπηδήσας ἔκ τινος φρενοβλαβείας ἑαυτοῦ μηνυτὴς γίγνεται. 'κἀμέ' γὰρ ἔφη 'Τίρων οὗτος ἀνέπειθεν, ὅταν θεραπεύω τῷ ξυρῷ σε διαχρήσασθαι, μεγάλας τέ μοι παρ' Ἀλεξάνδρου δωρεὰς ὑπισχνεῖτο.' ⟨548⟩ ταῦτ' ἀκούσας Ἡρώδης τόν τε Τίρωνα σὺν τῷ παιδὶ καὶ τὸν κουρέα βασάνοις διήλεγχε. καὶ τῶν μὲν ἀρνουμένων, τοῦ δὲ μηδὲν πλέον λέγοντος, στρεβλοῦν ἐκέλευσε τὸν Τίρωνα σφοδρότερον. ⟨549⟩ ὁ δ' υἱὸς οἰκτείρας ὑπέσχετο τῷ βασιλεῖ πάντα μηνύσειν, εἰ χαρίσαιτο τὸν πατέρ' αὐτῷ. κἀκείνου δόντος εἶπεν ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, πεισθεὶς Ἀλεξάνδρῳ, θελήσειεν αὐτὸν ἀνελεῖν. τοῦθ' οἳ μὲν εἰς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ πατρὸς αἰκίας πεπλάσθαι, τινὲς δ' ἀληθὲς ἔλεγον.

6 ⟨550⟩ Ἡρώδης γε μὴν ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν θ' ἡγεμόνων καὶ Τίρωνος κατηγορήσας, τὸν λαὸν ἐπ' αὐτοὺς ἐστρατολόγησεν· αὐτόθι γοῦν ἀναιροῦνται μετὰ τοῦ κουρέως, ξύλοις βαλλόμενοι καὶ λίθοις. ⟨551⟩ πέμψας δὲ καὶ τοὺς υἱεῖς εἰς Σεβαστήν, οὖσαν οὐ πόρρω τῆς Καισαρείας, προσέταξεν ἀποπνῖξαι. καὶ τελεσθέντος αὐτῷ ταχέως τοῦ προστάγματος, τοὺς νεκροὺς εἰς Ἀλεξάνδρειον ἐκέλευσεν ἀνακομισθῆναι τὸ

§ 548 = Ant. Iud. XVI 389.

φρούριον, συνταφησομένους Ἀλεξάνδρῳ τῷ μητροπάτορι.

⟨552⟩ τὸ μὲν οὖν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου 28 τέλος τοιοῦτον ἦν· Ἀντιπάτρῳ δ' ἀδήριτον ἔχοντι τὴν διαδοχὴν μῖσος μὲν ἀφόρητον ἐκ τοῦ ἔθνους ἐπεγείρεται, πάντων ἐπισταμένων ὅτι τὰς διαβολὰς τοῖς ἀδελφοῖς πάσας ἐπισυντάξειεν οὗτος. ὑποικούρει δὲ καὶ δέος οὐ μέτριον, αὐξανομένην ὁρῶντι τὴν τῶν ἀνῃρημένων γενεάν. ἦσαν γὰρ Ἀλεξάνδρῳ μὲν ἐκ Γλαφύρας υἱεῖς δύο, Τιγράνης καὶ Ἀλέξανδρος, Ἀριστοβούλῳ δ' ἐκ Βερενίκης τῆς Σαλώμης θυγατρὸς Ἡρώδης μὲν καὶ Ἀγρίππας καὶ Ἀριστόβουλος υἱοί, θυγατέρες δὲ Ἡρωδιὰς καὶ Μαριάμμη. ⟨553⟩ τὴν μὲν οὖν Γλαφύραν Ἡρώδης μετὰ τῆς προικὸς ἀπέπεμψεν εἰς Καππαδοκίαν, ὡς ἀνεῖλεν Ἀλέξανδρον, τὴν Ἀριστοβούλου δὲ Βερενίκην συνῴκισε θείῳ πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου· τὴν γὰρ Σαλώμην οὖσαν διάφορον ἐξοικειούμενος ὁ Ἀντίπατρος τοῦτον ἐπραγματεύσατο τὸν γάμον. ⟨554⟩ περιήει δὲ καὶ τὸν Φερώραν δώροις τε καὶ ταῖς ἄλλαις θεραπείαις, καὶ τοὺς Καίσαρος φίλους, οὐκ ὀλίγα πέμπων εἰς τὴν Ῥώμην χρήματα. οἵ γε μὴν περὶ Σατουρνῖνον ἐν Συρίᾳ πάντες ἐνεπλήσθησαν τῶν ἀπ' αὐτοῦ δωρεῶν. ἐμισεῖτο δὲ διδοὺς πλέον, ὡς ἂν οὐκ ἐκ τοῦ μεγαλοψύχου χαριζόμενος ἀλλ' ἀναλίσκων κατὰ δέος. ⟨555⟩ συνέβαινε δὴ τοὺς μὲν λαμβάνοντας οὐδὲν μᾶλλον εὔνους γίγνεσθαι, χαλεπωτέρους δ' ἐχθροὺς οἷς μὴ διδοίη. λαμπροτέρας δὲ καθ' ἡμέραν ἐποιεῖτο τὰς διαδόσεις, ὁρῶν τὸν βασιλέα, παρ' ἃς αὐτὸς ἐλπίδας εἶχεν, ἐπιμελούμενον τῶν ὀρφανῶν, καὶ

§ 552 = Ant. Iud. XVII 1; cf. XVIII 130. § 553 sq. = Ant. Iud. XVII 6 sq.

τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις μετάνοιαν ἐμφαίνοντα δι ὧν ἠλέει τοὺς ἐξ ἐκείνων.

2 ⟨556⟩ *συναγαγὼν γάρ ποτε Ἡρώδης συγγενεῖς τε καὶ φίλους, παραστησάμενός τε τὰ παιδία καὶ δακρύων ἐμπλήσας τοὺς ὀφθαλμούς, εἶπεν 'ἐμὲ τοὺς μὲν πατέρας τούτων σκυθρωπὸς ἀφείλετο δαίμων, ταῦτα δέ μοι μετὰ τῆς φύσεως συνίστησιν ἔλεος ὀρφανίας. πειρῶμαι δ' εἰ καὶ πατὴρ ἐγενόμην ἀτυχέστατος, πάππος γοῦν φανῆναι μετριώτερος, καὶ μετ' ἐμὲ κηδεμόνας αὐτοῖς καταλιπεῖν τοὺς ἐμοὶ φιλτάτους.* ⟨557⟩ *ἐγγυῶ δὲ τὴν μὲν σήν, ὦ Φερώρα, θυγατέρα τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν ἀδελφῶν Ἀλεξάνδρου παίδων, ἵν' ᾖς αὐτῷ κηδεμὼν ἀναγκαῖος, τῷ δὲ σῷ παιδί, Ἀντίπατρε, τὴν Ἀριστοβούλου θυγατέρα· γένοιο γὰρ ἂν οὕτω πατὴρ τῆς ὀρφανῆς. καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς ὁ ἐμὸς Ἡρώδης λήψεται, πρὸς μητρὸς ὢν ἀρχιερέως πάππου.* ⟨558⟩ *ὁ ἀγαπῶν μὲν οὖν ἐμὲ ταύτην ἐχέτω τὴν γνώμην, ἣν διακόψῃ μηδεὶς ἐμὲ φιλῶν· ἐπεύχομαι δὲ καὶ τῷ θεῷ συναρμόσαι τοὺς γάμους ἐπὶ συμφέροντι τῆς ἐμῆς βασιλείας καὶ τῶν ἐμῶν ἐγγόνων, τά τε παιδία ταυτὶ γαληνοτέροις ἐπιδεῖν ὄμμασιν ἢ τοὺς πατέρας αὐτῶν.'*

3 ⟨559⟩ *ἔτι ταῦτ' εἰπὼν ἐδάκρυσέ τε καὶ τῶν παίδων συνήρμοσε τὰς δεξιάς· ἔπειτα κατασπασάμενος ἕκαστον φιλοφρόνως διέλυσε τὸν σύλλογον. ἐπαχνώθη δ' εὐθὺς Ἀντίπατρος, καὶ δῆλος ἦν ἅπασιν ὀδυνώμενος· ὑπελάμβανε γὰρ εἶναι καὶ παρὰ τῷ πατρὶ τὴν τῶν ὀρφανῶν τιμὴν ἑαυτοῦ κατάλυσιν, αὖθίς τε κινδυνεύσειν περὶ τῶν ὅλων, εἰ πρὸς Ἀρχελάῳ καὶ Φερώραν ὄντα τετράρχην βοηθὸν ἔχοιεν οἱ Ἀλεξάνδρου παῖδες.* ⟨550⟩ *συνελογίζετο δὲ τὸ ἑαυτοῦ μῖσος καὶ*

§ 556 = Ant. Iud. XVII 13.

*τὸν τῶν ὀρφανῶν ἔλεον ἐκ τοῦ ἔθνους, ὅση τε σπουδὴ
ζώντων, καὶ ὅση μνήμη παρὰ Ἰουδαίοις τῶν δι' αὐτὸν
ἀπολωλότων ἦν ἀδελφῶν. ἔγνω δὴ πάντα τρόπον
διακόπτειν τὰς ἐγγύας.* ⟨561⟩ *καὶ τὸ μὲν ὑπιέναι* 4
*πανούργως ἔδεισε τὸν πατέρα χαλεπὸν ὄντα καὶ πρὸς
τὰς ὑποψίας κινούμενον εὐθέως, ἐτόλμησε δὲ προσ-
ελθὼν ἱκετεύειν ἄντικρυς μὴ στερίσκειν αὐτὸν ἧς
ἠξίωσε τιμῆς, μηδ' αὐτῷ μὲν ὄνομα βασιλείας, δύνα-
μιν δ' ὑπάρχειν ἄλλοις· οὐ γὰρ κρατήσειν τῶν πραγ-
μάτων, εἰ πρὸς Ἀρχελάῳ πάππῳ καὶ Φερώραν κηδε-
στὴν ὁ Ἀλεξάνδρου παῖς προσλάβοι.* ⟨562⟩ *κατηντι-
βόλει δὲ πολλῆς οὔσης γενεᾶς κατὰ τὸ βασίλειον μετα-
θεῖναι τοὺς γάμους. ἦσαν γὰρ δὴ τῷ βασιλεῖ γυναῖκες
μὲν ἐννέα, τέκνα δ' ἐκ τούτων ἑπτά, αὐτὸς μὲν Ἀντί-
πατρος ἐκ Δωρίδος, Ἡρώδης δ' ἐκ Μαριάμμης τῆς
τοῦ ἀρχιερέως θυγατρός, Ἀντίπας δὲ καὶ Ἀρχέλαος ἐκ
Μαλθάκης τῆς Σαμαρείτιδος, καὶ θυγάτηρ Ὀλυμπιάς,
ἣν ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Ἰώσηπος εἶχεν, ἐκ δὲ τῆς
Ἱεροσολυμίτιδος Κλεοπάτρας Ἡρώδης καὶ Φίλιππος,
ἐκ δὲ Παλλάδος Φασάηλος.* ⟨563⟩ *ἐγένοντο δ' αὐτῷ
καὶ ἄλλαι θυγατέρες, Ῥωξάνη τε καὶ Σαλώμη, ἡ μὲν
ἐκ Φαίδρας ἡ δ' ἐξ Ἐλπίδος. δύο δ' εἶχεν ἀτέκνους,
ἀνεψιάν τε καὶ ἀδελφιδῆν, χωρὶς δὲ τούτων δύο ἀδελ-
φὰς Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου τὰς ἐκ Μαριάμμης.
οὔσης δὲ πολυπροσώπου τῆς γενεᾶς ὁ Ἀντίπατρος
ἐδεῖτο μετατεθῆναι τοὺς γάμους.* ⟨564⟩ *χαλεπῶς δ'* 5
*ὁ βασιλεὺς ἠγανάκτησε καταμαθὼν αὐτοῦ τὸ πρὸς τοὺς
ὀρφανοὺς ἦθος, ἔννοιά τ' αὐτῷ παρέστη περὶ τῶν
ἀνῃρημένων, μή ποτε κἀκεῖνοι γένοιντο τῶν Ἀντι-
πάτρου διαβολῶν ἀγώνισμα.* ⟨565⟩ *τότε μὲν οὖν*

§ 561 = Ant. Iud. XVII 17.

πολλὰ πρὸς ὀργὴν ἀποκρινάμενος ἀπελαύνει τὸν Ἀντίπατρον, αὖθις δ' ὑπαχθεὶς αὐτοῦ ταῖς κολακείαις μεθηρμόσατο, καὶ αὐτῷ μὲν τὴν Ἀριστοβούλου συνῴκισε θυγατέρα, τὸν δ' υἱὸν αὐτοῦ τῇ Φερώρα θυγατρί.

6 ⟨566⟩ *καταμάθοι δ' ἄν τις ὅσον ἴσχυσεν ἐν τούτῳ κολακεύων Ἀντίπατρος, ἐκ τοῦ Σαλώμην ἐν ὁμοίοις ἀποτυχεῖν. ταύτην γὰρ δή, καίπερ οὖσαν ἀδελφὴν καὶ πολλὰ διὰ Ἰουλίας τῆς Καίσαρος γυναικὸς ἱκετεύουσαν γαμηθῆναι τῷ Ἄραβι Συλλαίῳ, διωμόσατο μὲν ἐχθροτάτην ἕξειν εἰ μὴ παύσαιτο τῆς σπουδῆς, τὸ δὲ τελευταῖον ἄκουσαν Ἀλεξᾷ τινι τῶν φίλων συνῴκισε, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς τὴν μὲν τῷ Ἀλεξᾶ παιδί, τὴν δ' ἑτέραν τῷ πρὸς μητρὸς Ἀντιπάτρου θείῳ. τῶν δ' ἐκ Μαριάμμης θυγατέρων ἡ μὲν ἀδελφῆς υἱὸν Ἀντίπατρον εἶχεν, ἡ δ' ἀδελφοῦ Φασάηλον.*

29 ⟨567⟩ *διακόψας δὲ τὰς τῶν ὀρφανῶν ἐλπίδας ὁ Ἀντίπατρος, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῷ τὰς ἐπιγαμίας ποιησάμενος, ὡς ἐπὶ βεβαίοις μὲν ὥρμει ταῖς ἐλπίσι, προσλαβὼν δὲ τῇ κακίᾳ τὸ πεποιθὸς ἀφόρητος ἦν· τὸ γὰρ ἑκάστου μῖσος ἀποσκευάσασθαι μὴ δυνάμενος, ἐκ τοῦ φοβερὸς εἶναι τὴν ἀσφάλειαν ἐπορίζετο. συνήργει δὲ καὶ Φερώρας ὡς ἂν ἤδη βασιλεῖ βεβαίῳ.* ⟨568⟩ *γίγνεται δὲ καὶ γυναικῶν σύνταγμα κατὰ τὴν αὐλήν, ὃ νεωτέρους ἐκίνησε θορύβους. ἡ γὰρ Φερώρα γυνή, μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς προσλαβοῦσα τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα, πολλὰ μὲν ἠσέλγαινε κατὰ τὸ βασίλειον, ἐτόλμησε δὲ καὶ τοῦ βασιλέως ὑβρίσαι δύο θυγατέρας· δι' ἃ δὴ μάλιστα ταύτην ἐκεῖνος προβέβλητο· μισούμεναί γε μὴν ὑπ' αὐτοῦ τῶν ἄλλων*

§ 566 = Ant. Iud. XVII 10. § 567 = Ant. Iud. XVII 33. § 568 = Ant. Iud. XVII 38.

ἐπεκράτουν. ⟨569⟩ *μόνη δὲ τῆς ὁμονοίας αὐτῶν ἀντίπαλος ἦν Σαλώμη, καὶ βασιλεῖ διέβαλλε τὴν σύνοδον, ὡς οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων εἴη. γνοῦσαι δ' ἐκεῖναι τὴν διαβολήν, καὶ ὡς ἀγανακτήσειεν Ἡρώδης, τῆς μὲν φανερᾶς συνόδου καὶ τῶν φιλοφρονήσεων ἐπαύσαντο, τοὐναντίον δ' ὑπεκρίνοντο καὶ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλας ἀκούοντος βασιλέως, αἷς συνυπεκρίνετο καὶ Ἀντίπατρος, ἐν τῷ φανερῷ προσκρούων Φερώρᾳ·* ⟨570⟩ *συνουσίαι δ' ἦσαν αὐτῶν λάθρᾳ καὶ κῶμοι νυκτερινοί, τήν θ' ὁμόνοιαν ἡ παρατήρησις ἐπέτεινεν. ἠγνόει δ' οὐδὲν Σαλώμη τῶν πραττομένων, καὶ πάνθ' Ἡρώδῃ διήγγελλεν.*

⟨571⟩ *ἐξεκαίετο δ' ἐκεῖνος εἰς ὀργήν, καὶ μάλιστα* 2 *ἐπὶ τὴν Φερώρα γυναῖκα· ταύτην γὰρ πλέον ἡ Σαλώμη διέβαλλεν. ἀθροίσας οὖν συνέδριον τῶν τε φίλων καὶ συγγενῶν, ἄλλα τε πολλὰ τῆς ἀνθρώπου κατηγόρει καὶ τὴν εἰς τὰς αὐτοῦ θυγατέρας ὕβριν, ὅτι τε Φαρισαίοις μὲν χορηγήσειε μισθοὺς κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ κατασκευάσειε πολέμιον, ἐνδησαμένη φαρμάκοις.* ⟨572⟩ *τελευταῖον δ' εἰς Φερώραν ἀπέστρεφε τὸν λόγον, δυοῖν θάτερον ἑλέσθαι λέγων, ἢ ἑαυτὸν τὸν ἀδελφὸν ἢ τὴν γυναῖκα. τοῦ δὲ θᾶττον ἀπολείψειν τὸ ζῆν ἢ τὴν γυναῖκα φήσαντος, οὐκ ἔχων ὅ τι χρὴ δρᾶν, μετέβαινεν ἐπ' Ἀντίπατρον, ᾧ παρήγγειλε μήτε τῇ Φερώρα γυναικὶ μήτ' αὐτῷ μήτ' ἄλλῳ τινὶ τῶν ἐκείνης διαλέγεσθαι. ὃ δὲ φανερῶς μὲν οὐ μετέβαινε τὸ πρόσταγμα, λάθρᾳ δὲ διενυκτέρευε σὺν ἐκείνοις.* ⟨573⟩ *καὶ δεδοικὼς ἐπιτηροῦσαν τὴν Σαλώμην πραγματεύεται διὰ τῶν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας φίλων τὴν εἰς Ῥώμην ἀποδημίαν αὐτῷ. γραψάντων γὰρ*

§ 571 = Ant. Iud. XVII 46.

ἐκείνων δεῖν Ἀντίπατρον πεμφθῆναι διὰ χρόνου πρὸς Καίσαρα, ὃ δ' οὔ τι μελλήσας ἐξέπεμψε, θεραπείαν τε λαμπρὰν καὶ πλεῖστα δοὺς χρήματα, τήν τε διαθήκην κομίζειν, ἐν ᾗ βασιλεὺς μὲν Ἀντίπατρος ἐγέγραπτο, Ἀντιπάτρου δὲ Ἡρώδης διάδοχος ὁ ἐκ Μαριάμμης τῆς τοῦ ἀρχιερέως θυγατρὸς γεγονώς.

3 ⟨574⟩ ἔπλευσε δὲ καὶ Συλλαῖος ὁ Ἄραψ ἐπὶ Ῥώμης, ἠμεληκὼς μὲν τῶν Καίσαρος προσταγμάτων, ἀνταγωνιούμενος δὲ πρὸς Ἀντίπατρον περὶ ὧν ἐδεδίκαστο Νικολάῳ τάχιον. οὐ μικρὸς δ' αὐτῷ καὶ πρὸς Ἀρέταν ἦν ἀγὼν τὸν αὐτοῦ βασιλέα· τούτου γὰρ ἄλλους τε φίλους ἀνῃρήκει καὶ Σόαιμον, τῶν ἐν Πέτρᾳ δυνατωτάτων. ⟨575⟩ πείσας δὲ πολλοῖς χρήμασι Φάβατον τὸν Καίσαρος διοικητήν, ἐχρῆτο βοηθῷ καὶ καθ' Ἡρώδου. πλείονα δὲ δοὺς Ἡρώδης ἀφίστησί τ' ἀπὸ Συλλαίου Φάβατον, καὶ δι' αὐτοῦ τὰ κελευσθέντα ὑπὸ Καίσαρος εἰσέπραττεν. ὃ δὲ μηδὲν ἀποδοὺς ἔτι καὶ κατηγόρει Φαβάτου πρὸς Καίσαρα, διοικητὴν εἶναι λέγων οὐ τῶν ἐκείνῳ, τῶν δ' Ἡρώδῃ συμφερόντων. ἐφ' οἷς ὀργισθεὶς Φάβατος ⟨576⟩ (ἦν δ' ἔτι παρ' Ἡρώδῃ μάλιστα τιμώμενος) γίγνεται προδότης Συλλαίου τῶν ἀπορρήτων, τῷ τε βασιλεῖ φησιν ὅτι Συλλαῖος διαφθείρειεν αὐτοῦ τὸν σωματοφύλακα Κόρινθον χρήμασιν, ὃν δεῖ φυλάττεσθαι. πείθεται δ' ὁ βασιλεύς· καὶ γὰρ ἐτέθραπτο μὲν ὁ Κόρινθος ἐν τῇ βασιλείᾳ, γένος δ' ἦν Ἄραψ. ⟨577⟩ συλλαμβάνει δ' εὐθέως οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δύ' ἑτέρους Ἄραβας, εὑρὼν παρ' αὐτῷ, τὸν μὲν φίλον Συλλαίου τὸν δὲ φύλαρχον. οἳ δὲ βασανιζόμενοι πεῖσαι Κόρινθον ὡμολόγησαν ἐπὶ πολλοῖς χρήμασιν Ἡρώδην ἀνελεῖν. ⟨578⟩ οὗτοι μὲν

§ 574 = Ant. Iud. XVII 54.

οὖν ἀνακριθέντες καὶ παρὰ Σατουρνίνῳ τῷ διέποντι τὴν Συρίαν ἀνεπέμφθησαν εἰς Ῥώμην, Ἡρώδης δ᾽ 4
οὐκ ἀνίει Φερώραν βιαζόμενος ἀπαλλαγῆναι τῆς γυναικός· ὃ δ᾽ ἐπενόει μηχανὴν δι᾽ ἧς τιμωρήσαιτο τὴν ἄνθρωπον, πολλὰς τοῦ μίσους ἔχων αἰτίας, ἕως ὑπεραγανακτήσας σὺν αὐτῇ καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐκβάλλει. <579> Φερώρας δ᾽ ἀγαπήσας τὴν ὕβριν, ἀπαλλάττεται μὲν εἰς τὴν ἑαυτοῦ τετραρχίαν, ὀμόσας ἕξειν ἕνα τῆς φυγῆς ὅρον τὸν Ἡρώδου θάνατον καὶ μηδέποτε πρὸς ζῶντα ὑποστρέψειν, ἐπανῆλθε δ᾽ οὐδὲ πρὸς νοσοῦντα τὸν ἀδελφόν, καίτοι λιπαρῶς μεταπεμπόμενον· ἐβούλετο γὰρ αὐτῷ τινας ἐντολὰς καταλείπειν ὡς τεθνηξόμενος. <580> ἀλλ᾽ ὃ μὲν παρ᾽ ἐλπίδα σώζεται, μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ νοσεῖ Φερώρας, εὑρίσκεται δ᾽ Ἡρώδης μετριώτερος· καὶ γὰρ ἧκε πρὸς αὐτὸν καὶ συμπαθῶς ἐθεράπευεν. οὐ μὴν ὑπερίσχυσε τοῦ πάθους· μετὰ γὰρ ἡμέρας ὀλίγας ἀποθνήσκει Φερώρας, <581> ὃν καίπερ ἀγαπήσας Ἡρώδης μέχρι τελευταίας ἡμέρας, ὅμως καὶ αὐτὸν ἀνελεῖν ἐφημίσθη φαρμάκῳ. τόν γε μὴν νεκρὸν εἰς Ἱεροσόλυμα κομίσας πένθος τε μέγιστον ὅλῳ τῷ ἔθνει κατήγγειλε, καὶ κηδείας ἠξίωσε λαμπροτάτης.

<582> ἕνα μὲν δὴ τῶν Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου φονέων τοιοῦτον περιέρχεται τέλος, μετέβαινε 30
δ᾽ ἐπὶ τὸν αὐθέντην Ἀντίπατρον ἡ ποινή, τὸν Φερώρα θάνατον ἀρχὴν λαβοῦσα. τῶν τούτου γάρ τινες ἀπελευθέρων κατηφεῖς τῷ βασιλεῖ προσελθόντες, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ διεφθάρθαι φαρμάκοις ἔλεγον· προσενεγκεῖν μὲν γὰρ αὐτῷ τι τὴν γυναῖκα τῶν οὐ συνήθως ἐσκευασμένων, φαγόντα δ᾽ εὐθέως εἰς τὴν νόσον καταπεσεῖν. <583> ἀγηοχέναι τε πρὸ δυοῖν ἡμερῶν τὴν

§ 582 = Ant. Iud. XVII 62.

μητέρα ταύτης καὶ τὴν ἀδελφὴν γύναιον ἐκ τῆς Ἀραβίας φαρμάκων ἔμπειρον, ὅπως φίλτρον σκευάσῃ τῷ Φερώρᾳ, δεδωκέναι δ' ἀντὶ τούτου θανάσιμον Συλλαίου πραγματευσαμένου· τούτῳ γὰρ ἦν γνώριμον.

2 ⟨584⟩ *πληγεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς ὑποψίαις πλείοσι, θεραπαίνας τε καί τινας τῶν ἐλευθέρων ἐβασάνιζεν. ἐβόα δέ τις ἐν ταῖς ἀλγηδόσι 'θεὸς ὁ γῆν καὶ οὐρανὸν διέπων μετέλθοι τὴν τούτων ἡμῖν τῶν κακῶν αἰτίαν, τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα.' ταύτης τῆς ἀρχῆς ὁ βασιλεὺς λαβόμενος ἐπεξῄει πρόσω τὴν ἀλήθειαν ἐπιζητῶν.* ⟨585⟩ *ἡ δὲ γυνὴ τήν τε φιλίαν τῆς Ἀντιπάτρου μητρὸς πρὸς Φερώραν καὶ τὰς ἐκείνου γυναῖκας ἐδήλου, καὶ τὰς λαθραίας αὐτῶν συνόδους, ὅτι τε Φερώρας καὶ Ἀντίπατρος σὺν ἐκείναις πίνοιεν, ὑποστρέφοντες ἀπὸ τοῦ βασιλέως, δι' ὅλης τῆς νυκτός, μηδένα μήτ' οἰκέτην μήτε θεράπαιναν ἐῶντες παρατυγχάνειν. μία δὴ τῶν ἐλευθέρων ταῦτα μηνύει.*

3 ⟨586⟩ *τὰς δὲ δούλας χωρὶς ἑκάστην Ἡρώδης ἐβασάνιζεν. ἐρρήθη δὲ παρὰ πάσαις τὰ προειρημένα συμφώνως, καὶ διότι κατὰ συνθήκην Ἀντίπατρος μὲν εἰς Ῥώμην Φερώρας δ' ὑποχωρήσειεν εἰς τὴν Περαίαν. πολλάκις γὰρ αὐτοὺς διαλαλεῖν ὡς μετ' Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον ἐπ' αὐτοὺς Ἡρώδης μεταβήσεται καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας· οὐ γὰρ φείσεσθαι μετὰ Μαριάμμην καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνης ἑτέρου τινός, ὥστ' ἄμεινον εἶναι ὡς πορρωτάτω φυγεῖν τοῦ θηρίου.* ⟨587⟩ *πολλάκις δ' ἀποδυρόμενον πρὸς τὴν μητέρα τὸν Ἀντίπατρον εἰπεῖν ὡς αὐτὸς μὲν εἴη πολιὸς ἤδη, νεάζοι δὲ καθ' ἡμέραν ὁ πατήρ, φθάσαι δ' ἂν τάχα καὶ τελευτήσας πρὶν ἄρξασθαι βασιλείας ἀληθοῦς· εἰ δὲ καί*

§ 586 = Ant. Iud. XVII 66.

ποτ' ἐκεῖνος τελευτήσειε (πότε δ' ἂν γενέσθαι τοῦτο;) παντάπασιν αὐτῷ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς διαδοχῆς γενέσθαι σύντομον. ⟨588⟩ ὑποβλαστάνειν δὲ τὰς τῆς ὕδρας κεφαλάς, τοὺς Ἀριστοβούλου καὶ Ἀλεξάνδρου παῖδας. ἀφῃρῆσθαι δ' αὐτὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τὴν ἐπὶ τέκνοις ἐλπίδα· διάδοχον γὰρ οὐ τῶν αὐτοῦ τινα παίδων μετὰ τὴν τελευτήν, ἀλλὰ τὸν ἐκ Μαριάμμης Ἡρώδην γεγραφέναι. καὶ κατὰ τοῦτό γε παντάπασι παραγηρᾶν, οἰόμενον αὐτοῦ καὶ τὰς διαθήκας μενεῖν κυρίας· αὐτὸν γὰρ προνοήσειν μηδένα τῆς γενεᾶς ἀπολιπεῖν. ⟨589⟩ ὄντα γε μὴν τῶν πώποτε πατέρων μισοτεκνότατον Ἡρώδην πολλῷ μᾶλλον εἶναι μισάδελφον· δοῦναι γοῦν αὐτῷ πρῴην ἑκατὸν τάλαντα ἐπὶ τῷ μὴ διαλέγεσθαι Φερώρᾳ. τοῦ δ' εἰπόντος 'τί γὰρ αὐτὸν ἐβλάπτομεν;' ἀποκρίνασθαι τὸν Ἀντίπατρον 'εἴθε πάνθ' ἡμᾶς ἀφελόμενος γυμνοὺς ἐάσειε ζῶντας. ἀλλ' ἀμήχανον ἐκφυγεῖν οὕτω φονικὸν θηρίον, παρ' ᾧ μηδὲ φιλεῖν τινας ἔξεστι φανερῶς. λάθρᾳ γοῦν νῦν ἀλλήλοις σύνεσμεν, ἐξέσται δὲ φανερῶς, ἐὰν σχῶμέν ποτ' ἀνδρῶν φρόνημα καὶ χεῖρας.'

⟨590⟩ ταῦτ' ἔλεγον αἱ βασανιζόμεναι, καὶ ὅτι Φε- 4
ρώρας βουλεύσαιτο φυγεῖν μετ' αὐτῶν εἰς Πέτραν. ἐπίστευσε δὲ πᾶσιν Ἡρώδης τοῖς λεγομένοις ἐκ τῶν ἑκατὸν ταλάντων· μόνῳ γὰρ Ἀντιπάτρῳ διείλεκτο περὶ αὐτῶν. ἀποσκήπτει δ' εἰς πρώτην ὁ θυμὸς Δωρίδα τὴν Ἀντιπάτρου μητέρα· καὶ γυμνώσας αὐτὴν παντὸς οὗ δεδώρητο κόσμου (πολλῶν δ' ἦν ταλάντων) ἐκβάλλει δεύτερον. ⟨591⟩ τὰς δὲ Φερώρα γυναῖκας ἀπὸ τῶν βασάνων ἐτημέλει διηλλαγμένος. ἐπτόητο δὲ τῷ φόβῳ, καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπόνοιαν ἐξερριπίζετο, πολλοὺς

§ 590 = Ant. Iud. XVII 68.

τε τῶν οὐκ αἰτίων εἷλκεν εἰς βασάνους, δεδοικὼς μή τινα τῶν αἰτίων παραλίπῃ.

5 ⟨592⟩ κἀν τούτῳ τρέπεται πρὸς τὸν Σαμαρείτην Ἀντίπατρον, ὃς ἦν ἐπίτροπος Ἀντιπάτρου. βασανίζων δ' αὐτὸν ἤκουσεν ὅτι μεταπέμψαιτο μὲν Ἀντίπατρος ἐξ Αἰγύπτου δηλητήριον φάρμακον ἐπ' αὐτὸν διά τινος τῶν ἑταίρων Ἀντιφίλου, λάβοι δὲ παρ' ἐκείνου Θευδίων ὁ θεῖος Ἀντιπάτρου, καὶ παραδοίη Φερώρᾳ· τούτῳ γὰρ ἐντείλασθαι τὸν Ἀντίπατρον Ἡρώδην ἀνελεῖν, ἕως αὐτός ἐστιν ἐν Ῥώμῃ τῆς ὑπονοίας κεχωρισμένος, Φερώραν δὲ παραθέσθαι τῇ γυναικὶ τὸ φάρμακον. ⟨593⟩ ταύτην οὖν ὁ βασιλεὺς μεταπεμψάμενος αὐτίκα τὸ λειφθὲν ἐκέλευσε κομίζειν. ἡ δ' ἔξεισι μὲν ὡς κομιοῦσα, ῥίπτει δ' ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ τέγους, τόν τ' ἔλεγχον καὶ τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως αἰκίαν φθάνουσα. προνοίᾳ δ', ὡς ἔοικε, θεοῦ μετιόντος Ἀντίπατρον οὐκ ἐπὶ κεφαλὴν ἀλλ' ἐπὶ θάτερα πεσοῦσα διασώζεται. ⟨594⟩ κομισθεῖσαν δ' αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἀνακτησάμενος (κεκάρωτο γὰρ ἐκ τοῦ πτώματος) ἠρώτα δι' ἣν αἰτίαν ῥίψειεν ἑαυτήν, εἰ μὲν εἴποι τἀληθές, ἀφήσειν πάσης τιμωρίας ἐπομνύμενος, εἰ δ' ὑποστείλαιτο, δαπανήσειν αὐτῆς ἐν βασάνοις τὸ σῶμα καὶ μηδὲ τάφῳ καταλείψειν.

6 ⟨595⟩ πρὸς ταῦθ' ἡ γυνὴ διαλιποῦσα μικρόν, 'καὶ τί γάρ' εἶπεν 'ἔτι φείδομαι τῶν ἀπορρήτων, Φερώρα τεθνεῶτος, ἢ σώζουσα τὸν ἀπολέσαντα πάντας ἡμᾶς Ἀντίπατρον; ἄκουε, βασιλεῦ, καὶ μετὰ σοῦ θεός, μάρτυς ἐμοὶ τῆς ἀληθείας, πλανηθῆναι μὴ δυνάμενος. ⟨596⟩ ὅτ' ἀποθνήσκοντι Φερώρᾳ παρεκαθέζου δεδακρυμένος, τότε με προσκαλεσάμενος ἐκεῖνος 'ἡ πολύ

§ 592 = Ant. Iud. XVII 69.

γ'' ἔφη, ‘γύναι, τῆς εἰς ἐμαυτὸν διανοίας τἀδελφοῦ διήμαρτον, τὸν οὕτω στέργοντα μισήσας, καὶ κτεῖναι βουλευσάμενος τὸν οὕτως ἐπ' ἐμοὶ μηδὲ τεθνεῶτί πω συγχεόμενον. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀπέχω τῆς ἀσεβείας τὸ ἐπιτίμιον· σὺ δ' ὃ φυλάττεις κατ' αὐτοῦ φάρμακον ὑπ' Ἀντιπάτρου καταλειφθὲν ἡμῖν φέρε, καὶ βλέποντός μου ταχέως ἀφάνισον, ἵνα μὴ καὶ καθ' Ἅιδου τρέφοιμι τὸν ἀλάστορα. ⟨597⟩ καὶ κελεύσαντος ἐκόμισα, καὶ πλεῖστον μὲν εἰς τὸ πῦρ δρῶντος αὐτοῦ κατεκένωσα, βραχὺ δ' ἐμαυτῇ πρὸς τὰ ἄδηλα καὶ τὸν ἐκ σοῦ φόβον ἐτήρησα.’

⟨598⟩ ταῦτ' εἰποῦσα προκομίζει τὴν πυξίδα, βραχὺ 7 παντάπασιν ἔχουσαν τοῦ φαρμάκου. βασιλεὺς δ' ἐπὶ τὴν μητέρα τὴν Ἀντιφίλου καὶ τὸν ἀδελφὸν τὰς βασάνους μετέφερε· κἀκεῖνοι τὸν Ἀντίφιλον κομίσαι τ' ἀπ' Αἰγύπτου τὴν πυξίδα ὡμολόγουν, καὶ λαβεῖν παρ' ἀδελφοῦ τὸ φάρμακον ἔφασκον, ἰατρεύοντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. ⟨599⟩ περιιόντες δ' οἱ Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀριστοβούλου δαίμονες ἅπαν τὸ βασίλειον, ἐρευνηταί τε καὶ μηνυταὶ τῶν ἀδήλων ἐγίγνοντο, τούς τε πορρωτάτω τῆς ὑποψίας ὄντας ἔσυρον εἰς τοὺς ἐλέγχους. εὑρίσκεται γοῦν καὶ ἡ τοῦ ἀρχιερέως θυγάτηρ Μαριάμμη τῆς ἐπιβουλῆς συνίστωρ· βασανιζόμενοι γὰρ τοῦτ' ἀπέδειξαν αὐτῆς ἀδελφοί. ⟨600⟩ ὁ βασιλεὺς δὲ τῆς μητρῴας τόλμης καὶ τὸν υἱὸν ἠμύνατο· τὸν γοῦν ἐξ αὐτῆς Ἡρώδην, ὄντα διάδοχον Ἀντιπάτρου, τῆς διαθήκης ἐξήλειψεν.

⟨601⟩ ἐπὶ τούτοις καὶ Βάθυλλος εἰς τοὺς ἐλέγχους 31 συνέδραμεν, ἡ τελευταία πίστις τῶν Ἀντιπάτρῳ βεβουλευμένων. ἦν μὲν γὰρ ἀπελεύθερος αὐτοῦ, κομί-

§ 598 = Ant. Iud. XVII 77.

ζων δ' ἧκεν ἄλλο δηλητήριον, ἰοὺς ἀσπίδων καὶ χυλοὺς ἑτέρων ἑρπετῶν, ἵν' εἰ τὸ πρῶτον ἀσθενήσειε φάρμακον, τούτῳ Φερώρας μετὰ τῆς γυναικὸς ὁπλίσαιτο κατὰ τοῦ βασιλέως. ⟨602⟩ *πάρεργον δὲ τῆς ἐπὶ τὸν πατέρα τόλμης ἐκόμιζε τὰς κατὰ τῶν ἀδελφῶν ἐσκευωρημένας ἐπιστολὰς ὑπ' Ἀντιπάτρου. ἦσαν δ' Ἀρχέλαος καὶ Φίλιππος βασιλέως παῖδες ἐπὶ Ῥώμης παιδευόμενοι, μειράκιά τ' ἤδη καὶ φρονήματος μεστοί.* ⟨603⟩ *τούτους ἐπανακύπτοντας αὐτοῦ ταῖς ἐλπίσιν ἀποσκευάσασθαι σπεύδων Ἀντίπατρος ἃς μὲν πλάττεται κατ' αὐτῶν ἐπιστολὰς ἐξ ὀνόματος τῶν ἐπὶ Ῥώμης φίλων, οὓς δὲ πείθει γράψαι διαφθείρας χρήμασιν, ὡς πολλὰ μὲν βλασφημοῖεν τὸν πατέρα, φανερῶς δ' Ἀλέξανδρον καὶ Ἀριστόβουλον ὀδύροιντο, πρός τε τὴν μετάκλησιν ἀγανακτοῖεν. ἤδη δ' αὐτοὺς ὁ πατὴρ μετεπέπεμπτο, καὶ τοῦτ' ἦν τὸ μάλιστα ταράττον Ἀντίπατρον.*

2 ⟨604⟩ *ἔτι δὲ καὶ πρὸ τῆς ἀποδημίας, ἐν Ἰουδαίᾳ μένων, τοιαύτας κατ' αὐτῶν ἀπὸ Ῥώμης ἠγόραζεν ἐπιστολάς, καὶ προσιὼν τέως ἀνύποπτος ἦν τῷ πατρί, περὶ τῶν ἀδελφῶν δ' ἀπελογεῖτο, τὰ μὲν ψευδῆ λέγων εἶναι τῶν γραφομένων, τὰ δὲ νεότητος ἁμαρτήματα.* ⟨605⟩ *τηνικαῦτά γε μὴν τοῖς γράφουσι κατὰ τῶν ἀδελφῶν πλεῖστα δοὺς χρήματα, συμφύρειν ἐπειρᾶτο τὸν ἔλεγχον, ἐσθῆτάς τε πολυτελεῖς καὶ στρωμνὰς ποικίλας ἐκπώματά τ' ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ συνωνούμενος, ἄλλα τε πολλὰ τῶν κειμηλίων, ἵνα τῷ πλήθει τῆς εἰς ταῦτα δαπάνης τοὺς εἰς ἐκεῖνα μισθοὺς ἐγκατακρύψῃ. διακόσια γοῦν ἀναλώματος ἀνήνεγκε τάλαντα, καὶ τούτων μεγίστη πρόφασις ἦν ἡ πρὸς Συλλαῖον δίκη.*

§ 604 = Ant. Iud. XVII 81.

⟨606⟩ *πάντων δ᾽ αὐτοῦ τότε καὶ τῶν βραχυτέρων ἐν τῷ μείζονι κακῷ διακαλυφθέντων, ὅθ᾽ αἱ μὲν βάσανοι πᾶσαι τὴν πατροκτονίαν, αἱ δ᾽ ἐπιστολαὶ δευτέρας ἀδελφοκτονίας κεκράγεσαν, ὅμως οὐδεὶς τῶν εἰς Ῥώμην ἀφικνουμένων ἀπήγγειλεν αὐτῷ τὰς ἐν Ἰουδαίᾳ τύχας, καίτοι μεταξὺ τῶν ἐλέγχων καὶ τῆς ἐπανόδου διελθόντων ἑπτὰ μηνῶν· τοσοῦτον πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων μῖσος ἦν.* ⟨607⟩ *τάχα δὲ καὶ τοὺς ἀπαγγέλλειν προαιρουμένους οἱ τῶν ἀνῃρημένων δαίμονες ἀδελφῶν ἐφίμουν. γράφει γοῦν ἀπὸ Ῥώμης ἄφιξιν αὐτοῦ ταχεῖαν εὐαγγελιζόμενος, καὶ ὡς ὑπὸ Καίσαρος μετὰ τιμῆς ἀπολυθείη.*

3 ⟨608⟩ *βασιλεὺς δ᾽ εἰς χεῖρας λαβεῖν σπεύδων τὸν ἐπίβουλον, καὶ δεδοικὼς μή ποτε προγνοὺς φυλάξηται, δι᾽ ἐπιστολῆς ἀνθυπεκρίνετο, τά τ᾽ ἄλλα φιλοφρονούμενος καὶ σπεύδειν παρακαλῶν· θήσεσθαι γὰρ αὐτοῦ καὶ τὰς πρὸς τὴν μητέρα μέμψεις ἐπειχθέντος. οὐ γὰρ ἠγνόει τὴν ἐκβολὴν τῆς μητρὸς Ἀντίπατρος.* ⟨609⟩ *πρότερον μὲν οὖν εἰλήφει τὴν περὶ τῆς Φερώρα τελευτῆς ἐπιστολὴν ἐν Τάραντι, καὶ μέγιστον ἐποιήσατο πένθος, ὅ τινες ὡς ἐπὶ θείῳ καθύμνουν. ἦν δ᾽, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ διαμαρτίᾳ τῆς ἐπιβουλῆς ἡ σύγχυσις, καὶ οὐ Φερώραν κλαίοντος ἀλλὰ τὸν ὑπηρέτην. ἤδη δὲ καὶ φόβος ἐπῄει τις αὐτὸν τῶν τετελεσμένων, μή ποτε φωραθείη τὸ φάρμακον.* ⟨610⟩ *τότε δ᾽ ἐν Κιλικίᾳ λαβὼν ἣν προειρήκαμεν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπιστολήν, παραχρῆμα μὲν ἔσπευδεν· ὡς δ᾽ εἰς Κελένδεριν κατέπλει, λαμβάνει τις αὐτὸν ἔννοια τῶν περὶ τὴν μητέρα κακῶν, προμαντευομένης ἤδη καὶ καθ᾽ ἑαυτῆς [τῆς ψυχῆς.* ⟨611⟩ *οἱ μὲν οὖν προμηθέστεροι τῶν φίλων*

§ 608 = Ant. Iud. XVII 83. § 610 = Ant. Iud. XVII 85.

συνεβούλευον μὴ πρότερον ἐμπίπτειν τῷ πατρὶ πρὶν πυθέσθαι σαφῶς δι' ἃς αἰτίας ἐξέβαλεν αὐτοῦ τὴν μητέρα· δεδιέναι γὰρ μή ποτε προσθήκη γένοιτο τῶν κατ' ἐκείνης διαβολῶν. ⟨612⟩ *οἱ δ' ἀσκεπτότεροι, καὶ τὴν πατρίδα σπεύδοντες ἰδεῖν μᾶλλον ἢ τὸ συμφέρον Ἀντιπάτρῳ σκοποῦντες, ἐπείγεσθαι παρῄνουν, καὶ μὴ τῇ μελλήσει παρασχεῖν τῷ πατρὶ μὲν ὑποψίαν φαύλην τοῖς διαβάλλουσι δ' ἀφορμήν· καὶ γὰρ νῦν εἴ τι κεκίνηται κατ' αὐτοῦ, παρὰ τὴν ἀπουσίαν γεγονέναι· μηδὲ γὰρ ἂν τολμῆσαι παρόντος. ἄτοπον δ' εἶναι δι' ἀδήλους ὑποψίας προδήλων ἀγαθῶν στερίσκεσθαι, καὶ μὴ θᾶττον ἀποδοῦναι μὲν ἑαυτὸν τῷ πατρί, κομίσασθαι δὲ τὴν βασιλείαν ἐπ' αὐτῷ μόνῳ σαλεύουσαν.* ⟨613⟩ *πείθεται τούτοις (ἐνῆγε γὰρ τὸ δαιμόνιον), καὶ διαπεράσας εἰς τὸν Σεβαστὸν λιμένα τῆς Καισαρείας κατάγεται.*

4 ⟨614⟩ *παρυπήντησε δ' αὐτῷ παρὰ δόξαν ἐρημία πολλή, πάντων ἐκτρεπομένων καὶ μηδενὸς προσιέναι τολμῶντος· ἐμισεῖτο μὲν γὰρ ἐπ' ἴσης, καὶ τότε φανῆναι τὸ μῖσος ἔσχε παρρησίαν. πολλοὺς δ' ὁ ἐκ τοῦ βασιλέως φόβος ἀπέστρεφεν, ἐπειδὴ πᾶσα πόλις ἤδη τῆς κατ' Ἀντιπάτρου φήμης πεπλήρωτο, καὶ μόνος ἠγνόει τὰ καθ' ἑαυτὸν Ἀντίπατρος· οὔτε γὰρ προυπέμφθη λαμπρότερόν τις ἐκείνου πλέοντος ἐπὶ Ῥώμης, οὔτ' ἀτιμότερον ὑπεδέχθη.* ⟨615⟩ *ὃ δ' ἤδη μὲν ὑπενόει τὰς οἴκοι συμφοράς, ἔτι δ' ἐκ πανουργίας ὑπεκρύπτετο, καὶ τῷ δέει τεθνηκὼς ἔνδοθεν σοβαρὸς εἶναι τὸ πρόσωπον ἐβιάζετο.* ⟨616⟩ *φυγὴ δ' ἦν οὐκέτι, οὐδ' ἐκ τῶν περιεχόντων ἀνάδυσις. καὶ σαφὲς μὲν οὐδ' ἐκεῖ τι τῶν οἴκοθεν ἀπηγγέλλετο διὰ τὴν ἐκ τοῦ*

§ 614 = Ant. Iud. XVII 89.

βασιλέως ἀπειλήν, ὑπελείπετο δ' ἐλπὶς ἱλαρωτέρα, τάχα μὲν μηδὲν πεφωρᾶσθαι, τάχα δ' εἴ τι καὶ πεφώραται, διασκευάσειν ἀναιδείᾳ καὶ δόλοις, ἅπερ ἦν αὐτῷ μόνα τὰ τῆς σωτηρίας ἐφόδια.

⟨617⟩ φραξάμενος οὖν αὐτοῖς ἧκεν εἰς τὸ βασίλειον 5 δίχα τῶν φίλων· οὗτοι γὰρ ὑβρισθέντες ἐπὶ τοῦ πρώτου πυλῶνος εἴρχθησαν. ἔτυχε δ' ἔνδον ὢν ὁ τῆς Συρίας ἡγεμὼν Οὔᾶρος. ὃ δ' εἴσεισι πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τῇ τόλμῃ παρακροτήσας ἑαυτὸν ἤγγισεν ὡς ἀσπασόμενος. ⟨618⟩ κἀκεῖνος τὰς χεῖρας προβαλὼν καὶ τὴν κεφαλὴν παρακλίνας, 'ἔστιν' ἐξεβόησε 'καὶ τοῦτο πατροκτόνου, τὸ περιπλέκεσθαί μοι θέλειν ἐν τηλικαύταις αἰτίαις ὄντα. φθείρου, δυσσεβεστάτη κεφαλή, μηδέ μου ψαύσῃς πρὶν ἀποσκευάσασθαι τὰ ἐγκλήματα. δίδωμι δέ σοι δικαστήριον καὶ δικαστὴν εὐκαίρως ἥκοντα Οὔᾶρον. ἴθι, καὶ σκέπτου τὴν ἀπολογίαν εἰς αὔριον· παρέχω γάρ σοι καιρὸν τοῖς πανουργήμασι.' ⟨619⟩ πρὸς ταῦτα μηδὲν ὑπ' ἐκπλήξεως ἀποκρίνασθαι δυνηθεὶς αὐτὸς ὑπέστρεψε. παραγενόμεναι δὲ πρὸς αὐτὸν ἐκδιηγήσαντο πάντας τοὺς ἐλέγχους ἥ τε μήτηρ καὶ ἡ γυνή.

⟨620⟩ καὶ τότε μὲν ἀνανήψας ἐν σκέψει τῆς ἀπολογίας ἦν, τῇ δ' ἐπιούσῃ συνέδριον μὲν ὁ βασιλεὺς 32 ἀθροίζει τῶν συγγενῶν καὶ φίλων, εἰσκαλεῖ δὲ καὶ τοὺς Ἀντιπάτρου φίλους. προκαθέζεται δ' αὐτὸς ἅμα Οὐάρῳ, καὶ τοὺς μηνυτὰς πάντας ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν· ἐν οἷς εἰσήχθησαν καὶ τῆς Ἀντιπάτρου μητρὸς οἰκέται τινὲς οὐ πρὸ πολλοῦ συνειλημμένοι, γράμματα κομίζοντες παρ' αὐτῆς πρὸς τὸν υἱὸν τοιάδε 'ἐπείπερ πεφώραται πάντ' ἐκεῖνα τῷ πατρί σου, μὴ παραγίγνου

§ 620 = Ant. Iud. XVII 93.

πρὸς αὐτόν, ἂν μή τινα πορίσῃ παρὰ Καίσαρος δύναμιν.' ⟨621⟩ τούτων σὺν τοῖς ἄλλοις εἰσηγμένων Ἀντίπατρος εἰσέρχεται, καὶ πεσὼν πρηνὴς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρός 'ἱκετεύω, πάτερ', ἔφη, 'μηδέν μου προκατεγνωκέναι, παρασχεῖν δέ μοι τὰς ἀκοὰς ἀκεραίους εἰς τὴν ἀπολογίαν· ἀποδείξω γὰρ ἐμαυτὸν καθαρόν, ἂν σὺ θέλῃς.'

2 *⟨622⟩ ὁ δ' αὐτῷ σιγᾶν ἐγκραγὼν πρὸς τὸν Οὔαρον εἶπεν 'ἀλλ' ὅτι μὲν καὶ σύ, Οὔαρε, καὶ πᾶς δικαστὴς ὅσιος Ἀντίπατρον ἐξώλη κρίνει πέπεισμαι· δέδοικα δὲ μὴ κἀμοῦ μισήσῃς τὴν τύχην, κἀμὲ κρίνῃς πάσης ἄξιον συμφορᾶς, τοιούτους υἱοὺς γεγεννηκότα. χρὴ δέ με διὰ τοῦτο ἐλεεῖσθαι μᾶλλον, ὅτι πρὸς οὕτω μιαροὺς καὶ φιλοστοργότατος πατὴρ ἐγενόμην. ⟨623⟩ τοὺς μὲν γὰρ προτέρους βασιλείας τ' ἔτι νέους ἀξιώσας, καὶ πρὸς τοῖς ἐν Ῥώμῃ τροφείοις φίλους Καίσαρος ζηλωτούς τε ποιήσας βασιλεῦσιν ἑτέροις, εὗρον ἐπιβούλους, οἳ τεθνήκασι τὸ πλέον Ἀντιπάτρῳ· νέῳ γὰρ ὄντι καὶ διαδόχῳ τούτῳ μάλιστα τὴν ἀσφάλειαν ἐποριζόμην. ⟨624⟩ τὸ δὲ μιαρὸν τοῦτο θηρίον τῆς ἐμῆς ὑπερεμπλησθὲν ἀνεξικακίας ἤνεγκε κατ' ἐμοῦ τὸν κόρον. ἔδοξα γὰρ αὐτῷ πολὺν ζῆν χρόνον, καὶ τοὐμὸν γῆρας ἐβαρύνθη, βασιλεύς τ' οὐχ ὑπέμεινεν, εἰ μὴ διὰ πατροκτονίας, γενέσθαι, δίκαιά γε βουλευσάμενος, ὅτι καταγαγὼν αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ἀπερριμμένον, καὶ παρωσάμενος τοὺς ἐκ βασιλίδος μοι γεγεννημένους, ἀπέδειξα τῆς ἀρχῆς διάδοχον. ⟨625⟩ ἐξομολογοῦμαί σοι, Οὔαρε, τὴν ἐμαυτοῦ φρενοβλάβειαν. ἐγὼ γὰρ τοὺς υἱοὺς ἐκείνους κατ' ἐμαυτοῦ παρώξυνα, δικαίας αὐτῶν ἀποκόψας ἐλπίδας δι' Ἀντίπατρον. καὶ τί μὲν ἐκείνους*

§ 622 = Ant. Iud. XVII 94 sq.

εὐηργέτησα τηλικοῦτον ἡλίκον τοῦτον; ᾧ γε ζῶν μὲν ὀλίγου δεῖν παρεχώρησα τῆς ἐξουσίας, φανερῶς δὲ ταῖς διαθήκαις ἐνέγραψα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, καὶ πρόσοδον μὲν ἰδίᾳ πεντήκοντα ταλάντων ἔνειμα, τῶν δ' ἐμῶν ἐχορήγησα χρημάτων ἀνέδην, πλέοντι δὲ νῦν εἰς Ῥώμην ἔδωκα τριακόσια τάλαντα, Καίσαρι δ' ἐξ ὅλης τῆς γενεᾶς μόνον ὡς σωτῆρα τοῦ πατρὸς παρεθέμην. ⟨626⟩ τί δ' ἐκεῖνοι τοιοῦτον ἠσέβησαν οἷον Ἀντίπατρος; ἢ τίς ἔλεγχος ἠνέχθη κατ' αὐτῶν ἡλίκος ἀποδείκνυσι τοῦτον ἐπίβουλον; ⟨627⟩ ἀλλὰ φθέγγεσθαί τι τετόλμηκεν ὁ πατροκτόνος, καὶ πάλιν δόλοις τὴν ἀλήθειαν ἐπικαλύψειν ἐλπίζει. Οὖαρε, σοὶ φυλακτέον· ἐγὼ γὰρ οἶδα τὸ θηρίον, καὶ προορῶμαι τὴν μέλλουσαν ἀξιοπιστίαν καὶ τὸν ἐπίπλαστον ὀλοφυρμόν. οὗτός ἐστιν ὁ παραινῶν ἐμοί ποτε φυλάττεσθαι ζῶντα Ἀλέξανδρον καὶ μὴ πᾶσι πιστεύειν τὸ σῶμα· οὗτος ὁ μέχρι τῆς κοίτης εἰσάγων, καὶ μή μέ τις ἐνεδρεύοι περιβλέπων· οὗτος ὁ ταμίας τῶν ὕπνων καὶ χορηγὸς τῆς ἀμεριμνίας, ὁ παραμυθούμενος τὴν ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις λύπην καὶ διακρίνων τὴν τῶν ζώντων εὔνοιαν ἀδελφῶν, ὁ ὑπερασπιστὴς οὑμός, ὁ σωματοφύλαξ. ⟨628⟩ ὅταν ἀναμνησθῶ, Οὖαρε, τὸ πανοῦργον ἐν ἑκάστῳ καὶ τὴν ὑπόκρισιν, ἀπιστία με τοῦ ζῆν εἰσέρχεται, καὶ θαυμάζω πῶς οὕτω βαθὺν ἐπίβουλον διέφυγον. ἀλλ' ἐπεὶ δαίμων τις ἐξερημοῖ τὸν ἐμὸν οἶκον καί μοι τοὺς φιλτάτους ἐπανίστησιν ἀεί, κλαύσομαι μὲν ἐγὼ τὴν ἄδικον εἱμαρμένην καὶ κατ' ἐμαυτὸν στενάξω τὴν ἐρημίαν, διαφεύξεται δ' οὐδεὶς διψήσας τοὐμὸν αἷμα, κἂν διὰ πάντων μου τῶν τέκνων ὁ ἔλεγχος ἔλθῃ.'

⟨629⟩ τοιαῦτα λέγων αὐτὸς μὲν ὑπὸ συγχύσεως 3

§ 629 = Ant. Ind. XVII 99.

ἐνεκόπη, Νικολάῳ δ', ἑνὶ τῶν φίλων, λέγειν τὰς ἀποδείξεις ἐκέλευε. μεταξὺ δ' ὁ Ἀντίπατρος ἐπάρας τὴν κεφαλήν (ἔμενε γὰρ δὴ βεβλημένος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρός) ἐβόα ⟨630⟩ 'σύ, πάτερ, ὑπὲρ ἐμοῦ πεποίησαι τὴν ἀπολογίαν. πῶς γὰρ ἐγὼ πατροκτόνος, ὃν ὁμολογεῖς αὐτὸς φύλακα διὰ παντὸς ἐσχηκέναι; τερατείαν δέ μου καὶ ὑπόκρισιν λέγεις τὴν εὐσέβειαν. πῶς οὖν ὁ πανοῦργος οὕτως ἐν τοῖς ἄλλοις ἄφρων ἐγενόμην, ὡς μὴ νοεῖν ὅτι λαθεῖν οὐδ' ἀνθρώπους ῥᾴδιον τηλικοῦτον μύσος ἐνσκευαζόμενον, τὸν δ' ἀπ' οὐρανοῦ δικαστὴν ἀμήχανον, ὃς ἐφορᾷ πάντα καὶ πανταχοῦ πάρεστιν; ⟨631⟩ ἢ τὸ τῶν ἀδελφῶν τέλος ἠγνόουν, οὓς ὁ θεὸς οὕτω μετῆλθε τῆς εἰς σὲ κακοβουλίας; τί δέ με καὶ παρώξυνε κατὰ σοῦ; βασιλείας ἐλπίς; ἀλλ' ἐβασίλευον. ὑπόνοια μίσους; οὐ γὰρ ἐστεργόμην; φόβος ἐκ σοῦ τις ἄλλος; ἀλλὰ μὴν σὲ τηρῶν ἑτέροις φοβερὸς ἤμην. ἔνδεια χρημάτων; καὶ τίνι μᾶλλον ἐξῆν ἀναλίσκειν; ⟨632⟩ εἰ δ' ἐξωλέστατος πάντων ἀνθρώπων ἐγενόμην καὶ θηρίου ψυχὴν εἶχον ἀνημέρου, πάτερ, οὐκ ἂν ταῖς σαῖς εὐεργεσίαις ἐκηλήθην, ὃν κατήγαγες μέν, ὡς ἔφης αὐτός, προύκρινας δὲ τοσούτων τέκνων, ἀπέδειξας δὲ ζῶν βασιλέα, δι' ὑπερβολὴν δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἐποίησας ἐπίφθονον; ⟨633⟩ ὢ τάλας ἐγὼ τῆς πικρᾶς ἀποδημίας, ὡς πολὺν ἔδωκα καιρὸν τῷ φθόνῳ καὶ μακρὰν τοῖς ἐπιβουλεύουσι διωρίαν. σοὶ δέ, πάτερ, καὶ τοῖς σοῖς ἀγῶσιν ἀπεδήμουν, ἵνα μὴ Συλλαῖος τοῦ σοῦ γήρως καταφρονήσῃ. Ῥώμη μοι μάρτυς τῆς εὐσεβείας, καὶ ὁ τῆς οἰκουμένης προστάτης Καῖσαρ, ὁ φιλοπάτορά με πολλάκις εἰπών. λαβέ, πάτερ, τὰ παρ αὐτοῦ γράμματα.

§ 631 = Ant. Iud. XVII 102. § 633 = Ant. Iud. XVII 105.

ταῦτα τῶν ἐνθάδε διαβολῶν πιστότερα, ταῦτα ἀπολογία μοι μόνη· τούτοις τῆς εἰς σὲ φιλοστοργίας τεκμηρίοις χρῶμαι. ⟨634⟩ μέμνησο δ' ὡς οὐχ ἑκὼν ἔπλεον, ἐπιστάμενος τὴν ἐμφωλεύουσαν τῆς Σαλώμης κατ' ἐμοῦ δυσμένειαν. σὺ δέ με, πάτερ, ἄκων ἀπώλεσας, ἀναγκάσας καιρὸν διαβολῆς δοῦναι τῷ φθόνῳ. πάρειμι δ' ἐπὶ τοὺς ἐλέγχους, πάρειμι διὰ γῆς καὶ θαλάττης οὐδὲν οὐδαμῇ παθὼν ὁ πατροκτόνος. ⟨635⟩ ἀλλὰ μήπω με τούτῳ φίλει τῷ τεκμηρίῳ. κατέγνωσμαι γὰρ καὶ παρὰ θεῷ καὶ παρὰ σοί, πάτερ· κατεγνωσμένος δὲ δέομαι μὴ ταῖς ἄλλων βασάνοις πιστεύειν, ἀλλὰ κατ' ἐμοῦ φερέσθω τὸ πῦρ, ὁδευέτω διὰ τῶν ἐμῶν σπλάγχνων τὰ ὄργανα, μὴ φειδέσθω τοῦ μιαροῦ σώματος. εἰ γάρ εἰμι πατροκτόνος, οὐκ ὀφείλω θνήσκειν ἀβασάνιστος.' ⟨636⟩ τοιαῦτα μετ' ὀλοφυρμοῦ καὶ δακρύων ἐκβοῶν τούς τ' ἄλλους ἅπαντας καὶ τὸν Οὔαρον εἰς οἶκτον προυκαλέσατο. μόνον δ' ὁ θυμὸς Ἡρώδην ἄδακρυν διεκράτει, τοὺς ἐλέγχους ἀληθεῖς ἐπιστάμενον.

4 ⟨637⟩ ἐν τούτῳ, τοῦ βασιλέως κελεύσαντος, Νικόλαος πολλὰ πρὸς τὸ πανοῦργον τὸ Ἀντιπάτρου προειπὼν καὶ τὸν ἐπ' αὐτῷ διαχέας ἔλεον, ἔπειτα πικρὰν κατηγορίαν κατετείνατο, πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν κακουργήματα περιτιθεὶς αὐτῷ, μάλιστα δὲ τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἀδελφῶν, ἀποδεικνὺς ταῖς ἐκείνου διαβολαῖς ἀπολωλότας. ἐπιβουλεύειν δ' αὐτὸν ἔλεγε καὶ τοῖς περιοῦσιν ὡς ἐφέδροις τῆς διαδοχῆς· τὸν γὰρ παρασκευάσαντα πατρὶ φάρμακον ἦ που γ' ἂν ἀδελφῶν ἀποσχέσθαι; ⟨638⟩ προελθὼν δ' ἐπὶ τὸν ἔλεγχον τῆς φαρμακείας, τάς τε μηνύσεις ἑξῆς ἀπεδείκνυε καὶ περὶ Φερώρα κατεσχετλίαζεν, ὅτι κἀκεῖνον Ἀντίπατρος ποι-

ήσειεν ἀδελφοκτόνον, καὶ τοὺς φιλτάτους τῷ βασιλεῖ διαφθείρας ὅλον τοῦ μύσους ἀναπλήσειε τὸν οἶκον. ἄλλα τε πολλὰ πρὸς τούτοις εἰπὼν καὶ ἀποδείξας καταπαύει τὸν λόγον.

5 ⟨639⟩ Οὔαρος δὲ κελεύσας ἀπολογεῖσθαι τὸν Ἀντίπατρον, ὡς οὐδὲν πλέον ἐκεῖνος εἰπὼν ἢ 'θεός ἐστί μοι τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν μάρτυς' ἔκειτο σιγῶν, αἰτήσας τὸ φάρμακον δίδωσί τινι τῶν ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτων δεσμώτῃ πιεῖν. ⟨640⟩ τοῦ δὲ παραχρῆμα τελευτήσαντος, ὁ μὲν Οὔαρος ἀπορρήτους ποιήσας τὰς πρὸς Ἡρώδην ὁμιλίας, καὶ τὰ περὶ τὸ συνέδριον Καίσαρι γράψας, μετὰ μίαν ἡμέραν χωρίζεται· δεσμεῖ δ' ὁ βασιλεὺς Ἀντίπατρον, καὶ πρὸς Καίσαρα τοὺς δηλώσοντας τὴν συμφορὰν ἐξέπεμψεν.

6 ⟨641⟩ μετὰ δὲ ταῦτα καὶ κατὰ Σαλώμης ἐπίβουλος Ἀντίπατρος εὑρίσκεται. τῶν γὰρ Ἀντιφίλου τις οἰκετῶν ἧκεν ἐπιστολὰς κομίζων ἀπὸ Ῥώμης παρὰ Ἰουλίας θεραπαινίδος, Ἀκμῆς τοὔνομα. καὶ παρὰ μὲν ταύτης ἐπέσταλτο τῷ βασιλεῖ τὰς παρὰ Σαλώμης ἐπιστολὰς ἐν τοῖς Ἰουλίας εὑρηκέναι γράμμασι, πεπομφέναι τ' αὐτῷ λάθρᾳ δι' εὔνοιαν· ⟨642⟩ αἱ δὲ τῆς Σαλώμης λοιδορίας τε τοῦ βασιλέως περιεῖχον πικροτάτας καὶ κατηγορίαν μεγίστην. ταύτας δὲ πλάσας Ἀντίπατρος καὶ τὴν Ἀκμὴν διαφθείρας ἔπεισεν Ἡρώδῃ πέμψαι. ⟨643⟩ διηλέγχθη δ' ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς· καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ γύναιον ἔγραψεν 'ὡς ἠβουλήθης, ἔγραψά σου τῷ πατρὶ καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐκείνας ἔπεμψα, πεπεισμένη τὸν βασιλέα μὴ φείσεσθαι τῆς ἀδελφῆς, ὅταν ἀναγνῷ. καλῶς δὲ ποιήσεις, ἐπειδὰν ἀπαρτισθῇ πάντα, μνημονεύσας ὧν ὑπέσχου.'

§ 639 = Ant. Iud. XVII 131.

⟨644⟩ ταύτης φωραθείσης τῆς ἐπιστολῆς καὶ τῶν 7 κατὰ Σαλώμης ἐνσκευασθεισῶν, ἔννοια μὲν ἐμπίπτει τῷ βασιλεῖ τάχα καὶ τὰ κατ' Ἀλεξάνδρου πλασθῆναι γράμματα, περιαλγὴς δ' ἦν ὑπὸ τοῦ πάθους ὡς παρ' ὀλίγον καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀποκτείνας δι' Ἀντίπατρον. οὐκέτ' οὖν ἀνεβάλλετο λαβεῖν τιμωρίαν ὑπὲρ ἁπάντων. ⟨645⟩ ὡρμημένος δ' ἐπὶ τὸν Ἀντίπατρον ἐπεσχέθη νόσῳ χαλεπῇ. περὶ μέντοι τῆς Ἀκμῆς καὶ τῶν κατὰ Σαλώμης ἐσκευωρημένων ἐπέστειλε Καίσαρι, ⟨646⟩ τήν τε διαθήκην αἰτήσας μετέγραφε, καὶ βασιλέα μὲν ἀπεδείκνυεν Ἀντίπαν, ἀμελῶν τῶν πρεσβυτάτων, Ἀρχελάου καὶ Φιλίππου (διαβεβλήκει γὰρ καὶ τούτους Ἀντίπατρος), Καίσαρι δὲ σὺν τοῖς διὰ χρημάτων δώροις κατέλιπε χίλια τάλαντα, τῇ τε γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτοῦ καὶ φίλοις καὶ ἀπελευθέροις περὶ πεντακόσια. ἀπένειμε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τῆς τε χώρας οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν χρημάτων, λαμπροτάταις τε δωρεαῖς ἐτίμα Σαλώμην τὴν ἀδελφήν.

⟨647⟩ ἐν μὲν οὖν ταῖς διαθήκαις ταῦτα διωρθώσατο, προήει δ' αὐτῷ πρὸς τὸ χαλεπώτερον ἡ νόσος, 33 ἅτε δὴ τῶν ἀρρωστημάτων ἐν γήραι καὶ ἀθυμίᾳ ἐπιπεσόντων· ἦν μὲν γὰρ ἤδη σχεδὸν ἐτῶν ἑβδομήκοντα, τεταπείνωτο δὲ τὴν ψυχὴν ταῖς περὶ τῶν τέκνων συμφοραῖς, ὡς μηδ' ἐν ὑγιείᾳ τι τῶν ἡδέων προσίεσθαι. τῆς νόσου δ' ἦν ἐπίτασις ζῶν Ἀντίπατρος, ὃν οὐκ ἐν παρέργῳ, ῥαΐσας δὲ προῄρητο ἀνελεῖν.

⟨648⟩ γίγνεται δ' ἐν ταῖς συμφοραῖς αὐτῷ καὶ 2 δημοτική τις ἐπανάστασις. δύ' ἦσαν σοφισταὶ κατὰ τὴν πόλιν, μάλιστα δοκοῦντες ἀκριβοῦν τὰ πάτρια, καὶ διὰ τοῦτ' ἐν παντὶ τῷ ἔθνει μεγίστης ἠξιωμένοι δόξης,

§ 644 = Ant. Iud. XVII 142. §. 648 = Ant. Iud. XVII 149.

Ἰούδας θ' υἱὸς Σεπφωραίου καὶ Ματθίας ἕτερος Μαργάλου. ⟨649⟩ τούτοις οὐκ ὀλίγοι προσῆσαν τῶν νέων ἐξηγουμένοις τοὺς νόμους, καὶ συνῆγον ὁσημέραι τῶν ἡβώντων στρατόπεδον. οἳ τότε τὸν βασιλέα πυνθανόμενοι ταῖς ἀθυμίαις ὑπεκρέοντα καὶ τῇ νόσῳ, λόγον καθίεσαν εἰς τοὺς γνωρίμους ὡς ἄρα καιρὸς ἐπιτηδειότατος εἴη τιμωρεῖν ἤδη τῷ θεῷ καὶ τὰ κατασκευασθέντα παρὰ τοὺς πατρίους νόμους ἔργα κατασπᾶν. ⟨650⟩ ἀθέμιτον γὰρ εἶναι κατὰ τὸν ναὸν ἢ εἰκόνας ἢ προτομὰς ἢ ζῴου τινὸς ἐπώνυμον ἔργον εἶναι. κατεσκευάκει δ' ὁ βασιλεὺς ὑπὲρ τὴν μεγάλην πύλην ἀετὸν χρυσοῦν, ὃν δὴ τότε παρῄνουν ἐκκόπτειν οἱ σοφισταί, καλὸν εἶναι λέγοντες, εἰ καί τις γένοιτο κίνδυνος, ὑπὲρ τοῦ πατρίου νόμου θνήσκειν· τοῖς γὰρ οὕτω τελευτῶσιν ἀθάνατόν τε τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἐν ἀγαθοῖς αἴσθησιν αἰώνιον παραμένειν, τοὺς δ' ἀγεννεῖς καὶ τῆς αὐτῶν σοφίας ἀπείρους ἀγνοοῦντας φιλοψυχεῖν καὶ πρὸ τοῦ δι' ἀρετῆς τὸν ἐκ νόσου θάνατον αἱρεῖσθαι.

3 *⟨651⟩ ἅμα δὲ τοῖς ἐκείνων λόγοις διεφημίσθη καὶ θνήσκειν ὁ βασιλεύς, ὥστε θαρραλεώτερον ἥπτοντο τῆς ἐπιχειρήσεως οἱ νέοι· μεσούσης γοῦν ἡμέρας, καὶ πολλῶν κατὰ τὸ ἱερὸν ἀναστρεφομένων, σχοίνοις παχείαις καθιμήσαντες σφᾶς αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τέγους, τὸν χρυσοῦν ἐκεῖνον ἀετὸν ἐξέκοπτον πελέκεσιν. ⟨652⟩ ἠγγέλθη δ' εὐθέως τῷ βασιλέως στρατηγῷ κἀκεῖνος μετὰ χειρὸς οὐκ ὀλίγης ἀναδραμὼν περὶ τετταράκοντα νεανίας συλλαμβάνει καὶ κατήγαγε πρὸς τὸν βασιλέα. ⟨653⟩ πυνθανομένῳ δ' αὐτῷ πρῶτον εἰ τολμήσειαν τὸν χρυσοῦν ἀετὸν ἐκκόπτειν, ὡμολόγουν. ἔπειτα,*

§ 651 = Ant. Iud. XVII 155.

τίνος κελεύσαντος, ἀπεκρίναντο τοῦ πατρίου νόμου. τί δ' οὕτω γεγήθασι διερωτήσαντος, ἀναιρεῖσθαι μέλλοντες, ἔλεγον ὅτι πλειόνων ἀγαθῶν ἀπολαύσουσι μετὰ τὴν τελευτήν.

⟨654⟩ ἐπὶ τούτοις ὁ βασιλεὺς δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς 4
κρείττων τῆς νόσου γενόμενος πρόεισιν εἰς ἐκκλησίαν, καὶ πολλὰ τῶν ἀνδρῶν κατηγορήσας ὡς ἱεροσύλων καὶ προφάσει τοῦ νόμου πειραζόντων τι μεῖζον, κολάζειν ἠξίου ὡς ἀσεβεῖς. ⟨655⟩ ὁ δὲ δῆμος δείσας μὴ διὰ πολλῶν ὁ ἔλεγχος ἔλθῃ, παρεκάλει πρῶτον μὲν τοὺς ὑποθεμένους τὴν πρᾶξιν, ἔπειτα τοὺς ἐν αὐτῇ συλληφθέντας κολάσαντα, τοῖς λοιποῖς τὴν ὀργὴν ἀφεῖναι. πείθεται μόλις ὁ βασιλεύς, καὶ τοὺς μὲν καθιμήσαντας ἑαυτοὺς ἅμα τοῖς σοφισταῖς κατέκαυσε ζῶντας, τοὺς λοιποὺς δὲ τῶν συλληφθέντων παρέδωκε τοῖς ὑπηρέταις ἀνελεῖν.

⟨656⟩ ἔνθεν αὐτοῦ τὸ σῶμα πᾶν ἡ νόσος διαλα- 5
βοῦσα ποικίλοις πάθεσι διεμερίζετο. πυρετὸς μὲν γὰρ ἦν οὐ λάβρος, κνησμὸς δ' ἀφόρητος τῆς ἐπιφανείας ὅλης, καὶ κώλου συνεχεῖς ἀλγηδόνες, περί τε τοὺς πόδας ὥσπερ ὑδρωπιῶντος οἰδήματα, τοῦ τ' ἤτρου φλεγμονή, καὶ αἰδοίου σηπεδὼν σκώληκας γεννῶσα. πρὸς τούτοις ὀρθόπνοια καὶ δύσπνοια καὶ σπασμοὶ πάντων τῶν μελῶν, ὥστε τοὺς ἐπιθειάζοντας ποινὴν εἶναι τῶν σοφιστῶν τὰ νοσήματα λέγειν. ⟨657⟩ ὃ δὲ παλαίων τοσούτοις πάθεσιν ὅμως τοῦ ζῆν ἀντείχετο, σωτηρίαν τ' ἤλπιζε καὶ θεραπείας ἐπενόει. διαβὰς γοῦν τὸν Ἰορδάνην τοῖς κατὰ Καλλιρρόην θερμοῖς ἐχρῆτο. ταῦτα δ' ἔξεισι μὲν εἰς τὴν Ἀσφαλτῖτιν λίμνην, ὑπὸ γλυκύτητος δ' ἐστὶ πότιμα. δόξαν δ' ἐν-

§ 656 = Ant. Iud. XVII 169.

ταῦθα τοῖς ἰατροῖς ἐλαίῳ θερμῷ πᾶν ἀναθάλψαι τὸ σῶμα, χαλασθὲν εἰς ἐλαίου πλήρη πύελον, ἐκλύει καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς τεθνεὼς ἀνέστρεψε. <658> *θορύβου δὲ τῶν θεραπευόντων γενομένου πρὸς μὲν τὴν φωνὴν ἀνήνεγκεν, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἀπογνοὺς τὴν σωτηρίαν, τοῖς τε στρατιώταις ἀνὰ δραχμὰς πεντήκοντα ἐκέλευσε διανεῖμαι καὶ πολλὰ χρήματα τοῖς ἡγεμόσι καὶ τοῖς φίλοις.*

6 <659> *αὐτὸς δ' ὑποστρέφων εἰς Ἱεριχοῦντα παραγίγνεται, μελαγχολῶν ἤδη καὶ μόνον οὐχὶ αὐτῷ τι τῷ θανάτῳ ἀπειλῶν προύκοψεν εἰς ἐπιβολὴν ἀθεμίτου πράξεως. τοὺς γὰρ ἀφ' ἑκάστης κώμης ἐπισήμους ἄνδρας ἐξ ὅλης Ἰουδαίας συναγαγὼν εἰς τὸν καλούμενον ἱππόδρομον ἐκέλευσε συγκλεῖσαι.* <660> *προσκαλεσάμενος δὲ Σαλώμην τὴν ἀδελφὴν καὶ τὸν ἄνδρα ταύτης Ἀλεξᾶν, 'οἶδα' ἔφη "Ἰουδαίους μὲν τὸν ἐμὸν ἑορτάσοντας θάνατον, δύναμαι δὲ πενθεῖσθαι δι' ἑτέρων καὶ λαμπρὸν ἐπιτάφιον σχεῖν, ἂν ὑμεῖς θελήσητε ταῖς ἐμαῖς ἐντολαῖς ὑπουργῆσαι. τούσδε τοὺς φρουρουμένους ἄνδρας, ἐπειδὰν ἐκπνεύσω τάχιστα κτείνατε, περιστήσαντες τοὺς στρατιώτας, ἵνα πᾶσα Ἰουδαία καὶ πᾶς οἶκος ἄκων ἐπ' ἐμοὶ δακρύσῃ.'*

7 <661> *ταῦτ' ἐνετέλλετο, καὶ παρὰ τῶν ἐν Ῥώμῃ πρέσβεων ἧκον ἐπιστολαί, δι' ὧν Ἀκμὴ μὲν ἀνῃρημένη κελεύσαντος Καίσαρος ἐδηλοῦτο, θανάτῳ δ' Ἀντίπατρος κατάκριτος· ἔγραφόν γε μὴν ὡς εἰ καὶ φυγαδεύειν αὐτὸν ἐθελήσειεν ὁ πατήρ, ἐπιτρέποι Καῖσαρ.* <662> *ὃ δὲ βραχὺ μὲν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ἀνήνεγκεν, αὖθις δέ (καὶ γὰρ ἐνδείᾳ τροφῆς καὶ βηχὶ σπασμώδει διετείνετο) τῶν ἀλγηδόνων ἡττηθεὶς φθάσαι τὴν εἱμαρ-*

§ 659 = Ant. Iud. XVII 177.

μένην ἐπεβάλετο. λαβὼν δὲ μῆλον ᾔτησε καὶ μαχαίριον (εἰώθει γὰρ ἀποτέμνων ἐσθίειν), ἔπειτα περιαθρήσας μή τις ὁ κωλύσων εἴη, ἐπῆρε τὴν δεξιὰν ὡς πλήξων ἑαυτόν. προσδραμὼν δ' ἐκώλυσεν Ἀχίαβος ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ, τὴν χεῖρα κατασχών. ⟨663⟩ οἰμωγὴ δ' εὐθὺς ἤρθη μεγίστη κατὰ τὸ βασίλειον ὡς οἰχομένου τοῦ βασιλέως· καὶ ταχέως ἀκούσας Ἀντίπατρος ἀνεθάρρει τε, καὶ γεγηθὼς τοὺς φύλακας ἱκέτευεν ἐπὶ χρήμασιν ἐξαφιέναι λύσαντας αὐτόν. ὁ δ' ἡγεμὼν οὐ μόνον ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖ δραμὼν ἀνήγγειλε τὴν ἐπιβουλήν. ⟨664⟩ ἀνέκραγε δ' ἐκεῖνος ἰσχυρότερον τῆς νόσου, καὶ παραχρῆμα πέμψας τοὺς δορυφόρους ἀπέκτεινε τὸν Ἀντίπατρον. θάψαι δὲ τὸν νεκρὸν αὐτοῦ προστάξας ἐν Ὑρκανείῳ, πάλιν τὰς διαθήκας ἐπανορθοῦται, καὶ διάδοχον μὲν Ἀρχέλαον τὸν πρεσβύτατον υἱόν, ἀδελφὸν δ' Ἀντίπα, γράφει, τετράρχην δ' Ἀντίπαν.

⟨665⟩ μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ παιδὸς ἐπιβιοὺς 8
πένθ' ἡμέρας τελευτᾷ, βασιλεύσας ἀφ' οὗ μὲν ἀποκτείνας Ἀντίγονον ἐκράτησε τῶν πραγμάτων ἔτη τέτταρα καὶ τριάκοντα, ἀφ' οὗ δ' ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπεδείχθη βασιλεὺς ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, καὶ κατὰ μὲν τἆλλα πάντα τύχῃ δεξιᾷ χρησάμενος, εἰ καί τις ἕτερος, ὅστις γε κατεκτήσατο βασιλείαν ἰδιώτης ὤν, καὶ τοσούτῳ χρόνῳ φυλάξας ἰδίοις τέκνοις κατέλιπεν, ἐν δὲ τοῖς κατ' οἶκον ἀτυχέστατος. ⟨666⟩ πρὶν δὲ γνῶναι τὴν τελευτὴν αὐτοῦ τὸ στρατιωτικόν, προελθοῦσα μετὰ τἀνδρὸς ἡ Σαλώμη διαφῆκε τοὺς δεσμώτας οὓς κτείνειν ὁ βασιλεὺς ἐνετείλατο, μεταπεισθῆναι αὐτὸν λέγουσα, καὶ πάλιν ἀναπέμπειν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια.

§ 664 = Ant. Iud. XVII 188.

τούτων δ' οἰχομένων ἐδήλουν ἤδη τοῖς στρατιώταις, καὶ συνῆγον αὐτοὺς εἰς ἐκκλησίαν μετὰ τοῦ λοιποῦ πλήθους ἐν τῷ καθ' Ἱεριχοῦντα ἀμφιθεάτρῳ. ⟨667⟩ *ἔνθα παρελθὼν Πτολεμαῖος ὁ καὶ τὸν σημαντῆρα δακτύλιον παρὰ τοῦ βασιλέως πεπιστευμένος, τόν τε βασιλέα κατευδαιμονίζει καὶ τὸ πλῆθος παρακαλεῖ, τήν τ' ἀπολειφθεῖσαν τοῖς στρατιώταις ἀνεγίγνωσκεν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ πολλὰ περὶ τῆς εἰς τὸν διάδοχον εὐνοίας παρεκάλει.* ⟨668⟩ *μετὰ δὲ τὴν ἐπιστολὴν λύσας τὰς ἐπιδιαθήκας ἀνεγίγνωσκεν, ἐν αἷς Φίλιππος μὲν τοῦ Τράχωνος καὶ τῶν γειτνιώντων χωρίων κληρονόμος, τετράρχης δ', ὡς προείπομεν, Ἀντίπας, βασιλεὺς δ' Ἀρχέλαος ἀπεδείκνυτο.* ⟨669⟩ *τούτῳ δὲ τόν τε δακτύλιον τὸν ἑαυτοῦ Καίσαρι φέρειν ἐνετέλλετο, καὶ τὰς διοικήσεις τῆς βασιλείας σεσημασμένας· κύριον γὰρ ἁπάντων ὧν διατάξειε καὶ βεβαιωτὴν τῶν διαθηκῶν εἶναι Καίσαρα· τά γε μὴν λοιπὰ κατὰ τὰς προτέρας διαθήκας φυλάττειν.*

9 ⟨670⟩ *βοὴ δ' εὐθὺς ἐγένετο τῶν Ἀρχελάῳ συνηδομένων, καὶ κατὰ στῖφος οἱ στρατιῶται μετὰ τοῦ πλήθους προσιόντες ὑπισχνοῦντο μὲν τὴν ἑαυτῶν εὔνοιαν, συνηύχοντο δὲ καὶ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ. μετὰ ταῦτα πρὸς ταφὴν ἐτράποντο τοῦ βασιλέως.* ⟨671⟩ *παρέλιπε δ' οὐδὲν Ἀρχέλαος εἰς πολυτέλειαν, ἀλλὰ πάντα τὸν βασίλειον κόσμον προήνεγκε συμπομπεύσοντα τῷ νεκρῷ. κλίνη μὲν γὰρ ὁλόχρυσος ἦν διάλιθος, στρωμνὴ δ' ἁλουργὶς ποικίλη, τὸ σῶμα δ' ἐπ' αὐτῆς πορφύρᾳ κεκαλυμμένον. καὶ διάδημα μὲν ἐπέκειτο τῇ κεφαλῇ, στέφανος δ' ὑπὲρ αὐτοῦ χρυσοῦς, τὸ δὲ σκῆπτρον παρὰ τὴν δεξιάν.* ⟨672⟩ *καὶ περὶ*

§ 668 = Ant. Iud. XVII 194.

τὴν κλίνην οἵ θ' υἱεῖς καὶ τὸ πλῆθος τῶν συγγενῶν, ἐφ' οἷς οἱ δορυφόροι καὶ τὸ Θρᾴκιον στῖφος, Γερμανοί τε καὶ Γαλάται, διεσκευασμένοι πάντες ὡς εἰς πόλεμον. ⟨673⟩ προῆγε δ' ἡ λοιπὴ δύναμις, ὡπλισμένοι τοῖς ἡγεμόσι καὶ ταξιάρχοις ἀκολουθοῦντες ἐν κόσμῳ· πεντακόσιοι δ' ἐπ' αὐτοῖς τῶν οἰκετῶν καὶ ἀπελευθέρων ἀρωματοφόροι. σταδίους δ' ἐκομίσθη τὸ σῶμα ἑβδομήκοντα εἰς Ἡρώδειον, ὅπου κατὰ τὰς ἐντολὰς ἐτάφη. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἡρώδην τοιοῦτον ἔσχε πέρας.

§ 673 = Ant. Iud. XVII 199.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

1 ⟨1⟩ *Ἀρχελάῳ δὲ νέων ἦρξε θορύβων ἡ τῆς ἐπὶ Ῥώμην ἀποδημίας ἀνάγκη. πενθήσας γὰρ ἡμέρας ἑπτὰ τὸν πατέρα, καὶ τὴν ἐπιτάφιον ἑστίασιν πολυτελῆ τῷ πλήθει παρασχών (ἔθος δὲ τοῦτο παρὰ Ἰουδαίοις πολλοῖς πενίας αἴτιον διὰ τὸ πλῆθος ἑστιᾶν οὐκ ἄνευ ἀνάγκης· εἰ γὰρ παραλείποι τις, οὐχ ὅσιος), μεταλαμβάνει μὲν ἐσθῆτα λευκήν, πρόεισι δ' εἰς τὸ ἱερόν, ἔνθα ποικίλαις αὐτὸν εὐφημίαις ὁ λαὸς ἐκδέχεται.* ⟨2⟩ *κἀκεῖνος τὸ πλῆθος ἀφ' ὑψηλοῦ βήματος καὶ χρυσοῦ θρόνου δεξιωσάμενος, τῆς τε σπουδῆς ἣν ἐνεδείξαντο περὶ τὴν κηδείαν τοῦ πατρὸς εὐχαριστεῖ, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν θεραπείας ὡς πρὸς βέβαιον ἤδη βασιλέα. φείδεσθαί γε μὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐ μόνον ἔφη τῆς ἐξουσίας ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων, ἕως ἂν αὐτῷ Καῖσαρ ἐπικυρώσῃ τὴν διαδοχήν, ὁ κατὰ τὰς διαθήκας τῶν ὅλων δεσπότης·* ⟨3⟩ *οὐδὲ γὰρ ἐν Ἱεριχοῦντι τῆς στρατιᾶς τὸ διάδημα περιαπτούσης αὐτῷ δεδέχθαι. τοῦ μέντοι προθύμου καὶ τῆς εὐνοίας, ὥσπερ τοῖς στρατιώταις, οὕτω καὶ τῷ δήμῳ πλήρεις ἀποδώσειν τὰς ἀμοιβάς, ὁπόταν ὑπὸ τῶν κρατούντων βασιλεὺς ἀποδειχθῇ βέβαιος· σπουδάσειν γὰρ ἐν πᾶσι πρὸς αὐτοὺς φανῆναι τοῦ πατρὸς ἀμείνων.*

2 ⟨4⟩ *ἐπὶ τούτοις ἡδόμενον τὸ πλῆθος εὐθέως ἀπεπειρᾶτο τῆς διανοίας αὐτοῦ μεγάλοις αἰτήμασιν· οἳ*

§ 1 = Ant. Iud. XVII 200. § 3 = Ant. Iud. XVII 203.

μὲν γὰρ ἐβόων ἐπικουφίζειν τὰς εἰσφοράς, οἳ δ' ἀναιρεῖν τὰ τέλη, τινὲς δ' ἀπολύειν τοὺς δεσμώτας. ἐπένευε δ' ἑτοίμως ἅπασι, θεραπεύων τὸ πλῆθος. ἔπειτα θύσας ἐν εὐωχίᾳ μετὰ τῶν φίλων ἦν. ⟨5⟩ ἔνθα δὴ περὶ δείλην ἀθροισθέντες οὐκ ὀλίγοι τῶν νεωτερίζειν προῃρημένων ἤρξαντο τοῦ ἰδίου πένθους, ὅτε τὸ κοινὸν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ πέπαυτο, κατολοφυρόμενοι τοὺς κολασθέντας ὑφ' Ἡρώδου διὰ τὸν ἐκκοπέντα χρυσοῦν ἀετὸν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ. ⟨6⟩ ἦν δὲ τὸ πένθος οὐχ ὑπεσταλμένον, ἀλλ' οἰμωγαὶ διαπρύσιοι καὶ θρῆνος ἐγκέλευστος κοπετοί τε περιηχοῦντες ὅλην τὴν πόλιν, ὡς ἂν ἐπ' ἀνδράσιν οὓς ἔφασκον ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων καὶ τοῦ ναοῦ παραπολέσθαι. ⟨7⟩ τιμωρεῖν δ' αὐτοῖς ἀνεβόων ἐκ τῶν ὑφ' Ἡρώδου τετιμημένων χρῆναι, καὶ πρῶτον τὸν ὑπ' ἐκείνου κατασταθέντα παύειν ἀρχιερέα· προσήκειν γὰρ αὐτοῖς εὐσεβέστερον αἱρεῖσθαι καὶ καθαρώτερον.

3 *⟨8⟩ πρὸς ἃ παρωξύνετο μὲν Ἀρχέλαος, ἐπεῖχε δὲ τὴν ἄμυναν ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἔξοδον ἐπείξεως, δεδοικὼς μήποτε τὸ πλῆθος ἐκπολεμώσας κατασχεθείη τῷ κινήματι. διὸ πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ καταστέλλειν ἐπειρᾶτο τοὺς νεωτερίζοντας, καὶ τὸν στρατηγὸν ὑποπέμψας παύσασθαι παρεκάλει. ⟨9⟩ τοῦτον εἰς τὸ ἱερὸν παρελθόντα, πρὶν φθέγξασθαί τι, λίθοις ἀπήλαυνον οἱ στασιασταί, καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν ἐπὶ σωφρονισμῷ προσιοῦσιν (ἐνίει δὲ πολλοὺς Ἀρχέλαος) πάντα πρὸς ὀργὴν ἀπεκρίνοντο, δῆλοί τ' ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες εἰ πλήθους ἐπιλάβοιντο. ⟨10⟩ καὶ δὴ τῆς τῶν ἀζύμων ἐνστάσης ἑορτῆς (πάσχα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις καλεῖται, πολύ τι θυμάτων πλῆθος ἐκδεχομένη) κάτεισι μὲν ἄπειρος ἐκ τῆς χώρας λεὼς ἐπὶ*

§ 9 = Ant. Iud. XVII 212.

τὴν θρησκείαν, οἱ δὲ τοὺς σοφιστὰς πενθοῦντες ἐν τῷ ἱερῷ συνειστήκεσαν, τροφὴν τῇ στάσει πορίζόμενοι. ⟨11⟩ πρὸς ὃ δείσας Ἀρχέλαος, πρὶν δι' ὅλου τοῦ πλήθους διαδραμεῖν τὴν νόσον, ὑποπέμπει μετὰ σπείρας χιλίαρχον, προστάξας βίᾳ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως κατασχεῖν. πρὸς οὓς τὸ πλῆθος ἅπαν παροξύνεται, καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς τῆς σπείρας βάλλοντες λίθοις διέφθειρον, ὁ δὲ χιλίαρχος ἐκφεύγει τραυματίας μόλις. ⟨12⟩ ἔπειθ' οἱ μὲν ὡς μηδενὸς δεινοῦ γεγονότος ἐτράποντο πρὸς τὴν θυσίαν, οὐ μὴν Ἀρχελάῳ δίχα φόνου καθεκτὸν ἔτι τὸ πλῆθος ἐφαίνετο, τὴν δὲ στρατιὰν ἐπαφίησιν αὐτοῖς ὅλην, τοὺς μὲν πεζοὺς διὰ τῆς πόλεως ἀθρόους, τοὺς δ' ἱππεῖς ἀνὰ τὸ πεδίον· ⟨13⟩ οἳ θύουσιν ἑκάστοις ἐξαίφνης προσπεσόντες διαφθείρουσι μὲν περὶ τρισχιλίους, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος εἰς τὰ πλησίον ὄρη διεσκέδασαν. εἵποντο δὲ κήρυκες Ἀρχελάου κελεύοντες ἕκαστον ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου, καὶ πάντες ᾤχοντο τὴν ἑορτὴν ἀπολιπόντες.

2 ⟨14⟩ αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν φίλων Ποπλᾶ καὶ Πτολεμαίου καὶ Νικολάου κατήει πρὸς θάλατταν, καταλιπὼν ἐπίτροπόν τε τῶν βασιλείων καὶ κηδεμόνα τῶν οἰκείων Φίλιππον. ⟨15⟩ συνεξῄει δ' ἅμα τοῖς τέκνοις Σαλώμη καὶ οἱ τοῦ βασιλέως ἀδελφιδοῖ τε καὶ γαμβροί, τὸ μὲν δοκεῖν, συναγωνιούμενοι περὶ τῆς διαδοχῆς Ἀρχελάῳ, τὸ δ' ἀληθές, κατηγορήσοντες περὶ τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν παρανομηθέντων.

2 ⟨16⟩ συναντᾷ δ' αὐτοῖς κατὰ τὴν Καισάρειαν Σαβῖνος ὁ τῆς Συρίας ἐπίτροπος εἰς Ἰουδαίαν ἀνιὼν ἐπὶ φυλακῇ τῶν Ἡρώδου χρημάτων. τοῦτον ἐπέσχε προσωτέρω χωρεῖν Οὔαρος ἐπελθών, ὃν διὰ Πτολεμαίου

§ 14 = Ant. Iud. XVII 219.

πολλὰ δεηθεὶς Ἀρχέλαος μετεπέμψατο. ⟨17⟩ τότε μὲν οὖν Σαβῖνος Οὐάρῳ χαριζόμενος οὔτ' ἐπὶ τὰς ἄκρας ἔσπευσεν οὔτε τὰ ταμιεῖα τῶν πατρῴων χρημάτων ἀπέκλεισεν Ἀρχελάῳ, μέχρι δὲ τῆς Καίσαρος διαγνώσεως ἠρεμήσειν ὑπέσχετο καὶ διέτριβεν ἐπὶ τῆς Καισαρείας. ⟨18⟩ ὡς δὲ τῶν ἐμποδιζόντων ὃ μὲν εἰς Ἀντιόχειαν ἀπῆρεν, Ἀρχέλαος δ' εἰς Ῥώμην ἀνήχθη, διὰ τάχους ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὁρμήσας παραλαμβάνει τὰ βασίλεια, καὶ μεταπεμπόμενος τούς τε φρουράρχους καὶ διοικητὰς ἐπειρᾶτο διερευνᾶν τοὺς τῶν χρημάτων ἀναλογισμοὺς τάς τ' ἄκρας παραλαμβάνειν. ⟨19⟩ οὐ μὴν οἱ φρούραρχοι τῶν Ἀρχελάου κατημέλουν ἐντολῶν, ἀνέμενον δὲ φρουροῦντες ἕκαστα καὶ τὴν φρουρὰν ἀνατιθέντες Καίσαρι μᾶλλον ἢ Ἀρχελάῳ.

3 *⟨20⟩ κἂν τούτῳ πάλιν Ἀντίπας ἀμφισβητῶν περὶ τῆς βασιλείας ἐπέξεισιν, ἀξιῶν τῆς ἐπιδιαθήκης τὴν διαθήκην εἶναι κυριωτέραν, ἐν ᾗ βασιλεὺς αὐτὸς ἐγέγραπτο. συλλήψεσθαι δ' αὐτῷ προϋπέσχετο Σαλώμη καὶ πολλοὶ τῶν σὺν Ἀρχελάῳ πλεόντων συγγενῶν. ⟨21⟩ ἐπήγετο δὲ τὴν μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν Νικολάου Πτολεμαῖον, ῥοπὴν εἶναι δοκοῦντα διὰ τὴν παρ' Ἡρώδῃ πίστιν· γεγόνει γὰρ δὴ τῶν φίλων τιμιώτατος ἐκείνῳ. πλεῖστον μέντοι πεποίθει διὰ δεινότητα λόγων Εἰρηναίῳ τῷ ῥήτορι, διὸ καὶ τοὺς νουθετοῦντας εἴκειν Ἀρχελάῳ κατὰ τὸ πρεσβεῖον καὶ τὰς ἐπιδιαθήκας διεκρούσατο. ⟨22⟩ μεθίστατο δ' ἐν Ῥώμῃ πάντων πρὸς αὐτὸν ἡ σπουδὴ τῶν συγγενῶν, οἷς διὰ μίσους ἦν Ἀρχέλαος. καὶ προηγουμένως μὲν ἕκαστος αὐτονομίας ἐπεθύμει, στρατηγῷ Ῥωμαίων διοικουμένης· εἰ δὲ τούτου διαμαρτάνοι, βασιλεύειν Ἀντίπαν ἤθελεν.*

§ 20 = Ant. Iud. XVII 225.

4 ⟨23⟩ *συνήργει δ' αὐτοῖς εἰς τοῦτο καὶ Σαβῖνος δι' ἐπιστολῶν, κατηγορήσας μὲν Ἀρχελάου παρὰ Καίσαρι, πολλὰ δ' ἐπαινέσας Ἀντίπαν.* ⟨24⟩ *συντάξαντες δὴ τὰ ἐγκλήματα οἱ περὶ Σαλώμην ἐνεχείρισαν Καίσαρι· καὶ μετ' αὐτοὺς Ἀρχέλαος τά τε κεφάλαια τῶν ἑαυτοῦ δικαίων γράψας καὶ τὸν δακτύλιον τοῦ πατρὸς καὶ τοὺς λόγους εἰσπέμπει διὰ Πτολεμαίου.* ⟨25⟩ *προσκεψάμενος δ' ὁ Καῖσαρ τὰ παρ' ἀμφοῖν κατ' ἰδίαν, τό τε μέγεθος τῆς βασιλείας καὶ τὸ πλῆθος τῆς προσόδου, πρὸς οἷς τὸν ἀριθμὸν τῆς Ἡρώδου γενεᾶς, προσαναγνοὺς δὲ καὶ τὰ παρὰ Οὐάρου καὶ Σαβίνου περὶ τούτων ἐπεσταλμένα, συνέδριον μὲν ἀθροίζει τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων, ἐν ᾧ καὶ τὸν ἐξ Ἀγρίππα καὶ Ἰουλίας τῆς θυγατρὸς θετὸν παῖδα Γάιον πρώτως ἐκάθισεν, ἀποδίδωσι δὲ λόγον αὐτοῖς.*

5 ⟨26⟩ *ἔνθα καταστὰς ὁ Σαλώμης υἱὸς Ἀντίπατρος (ἦν δὲ τῶν ἐναντιουμένων Ἀρχελάῳ δεινότατος εἰπεῖν) κατηγόρει, φάσκων τοῖς μὲν λόγοις ἀμφισβητεῖν ἄρτι περὶ βασιλείας Ἀρχέλαον, τοῖς δ' ἔργοις πάλαι γεγονέναι βασιλέα, κατειρωνεύεσθαι δὲ νῦν τῶν Καίσαρος ἀκοῶν, ὃν δικαστὴν τῆς διαδοχῆς οὐ περιέμεινεν,* ⟨27⟩ *εἴ γε μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτὴν ἐγκαθέτους μὲν ὑποπέμψας τοὺς περιθήσοντας αὐτῷ τὸ διάδημα, προκαθίσας δ' ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ χρηματίσας ὡς βασιλεύς, τάξεις τε τῆς στρατιᾶς ἀμείψας καὶ προκοπὰς χαρισάμενος,* ⟨28⟩ *ἔτι δὲ τῷ δήμῳ πάντα κατανεύσας ὅσων ὡς παρὰ βασιλέως τυχεῖν ἠξίουν, καὶ τοὺς ἐπὶ μεγίσταις αἰτίαις ὑπὸ τοῦ πατρὸς δεδεμένους λύσας, νῦν ἥκει παρὰ τοῦ δεσπότου σκιὰν αἰτησόμενος βασιλείας ἧς ἥρπασεν ἑαυτῷ τὸ σῶμα, καὶ ποιῶν οὐ τῶν*

§ 26 = Ant. Iud. XVII 230.

πραγμάτων ἀλλὰ τῶν ὀνομάτων κύριον Καίσαρα. ⟨29⟩ προσωνείδιζε δ' ὡς καὶ τὸ πένθος κατειρωνεύσατο τοῦ πατρός, μεθ' ἡμέραν μὲν ἐπισχηματίζων τὸ πρόσωπον εἰς λύπην, νύκτωρ δὲ μέχρι κώμων μεθυσκόμενος, ἐν ᾧ καὶ τὴν ταραχὴν τοῦ πλήθους ἐκ τῆς ἐπὶ τούτοις ἀγανακτήσεως ἔλεγε γεγονέναι. ⟨30⟩ καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦ λόγου παντὸς ἐναπηρείσατο τῷ πλήθει τῶν περὶ τὸν ναὸν φονευθέντων, οὓς ἐληλυθέναι μὲν ἐφ' ἑορτήν, παρὰ δὲ ταῖς ἰδίαις θυσίαις ὠμῶς ἀπεσφάχθαι· καὶ τοσοῦτον ἐν τῷ ἱερῷ σεσωρεῦσθαι νεκρῶν πλῆθος, ὅσον οὐδ' ἂν ἀλλόφυλος ἐσώρευσε πόλεμος ἐπελθὼν ἀκήρυκτος. ⟨31⟩ ταύτην μέντοι τὴν ὠμότητα προσκεψάμενον αὐτοῦ καὶ τὸν πατέρα μηδ' ἐλπίδος αὐτὸν ἀξιῶσαί ποτε βασιλικῆς, ἢ ὅτε χεῖρον τὴν ψυχὴν κάμνων τοῦ σώματος ἀκρατὴς ἦν ὑγιαίνοντος λογισμοῦ, καὶ οὐδ' ὃν ἔγραφεν ἐν ταῖς ἐπιδιαθήκαις ᾔδει διάδοχον, καὶ ταῦτα μηδὲν τῶν ἐν ταῖς διαθήκαις μέμψασθαι δυνάμενος, ἃς ἔγραψεν ὑγιαίνων μὲν τὸ σῶμα, καθαρὰν δὲ τὴν ψυχὴν ἔχων πάθους παντός. ⟨32⟩ εἰ μέντοι καὶ κυριωτέραν τὴν τοῦ κάμνοντος κρίσιν τιθείη τις, ἀποκεχειροτονῆσθαι βασιλείας Ἀρχέλαον ὑφ' ἑαυτοῦ τοῖς εἰς αὐτὴν παρανομηθεῖσιν· ποταπὸν γὰρ ἂν γενέσθαι λαβόντα τὴν ἀρχὴν παρὰ Καίσαρος τὸν πρὶν λαβεῖν τοσούτους ἀνῃρηκότα;

⟨33⟩ πολλὰ τοιαῦτα διεξελθὼν Ἀντίπατρος, καὶ 6
τοὺς πλείστους τῶν συγγενῶν παραστησάμενος ἐφ' ἑκάστῳ τῶν κατηγορημένων μάρτυρας, καταπαύει τὸν λόγον. ⟨34⟩ ἀνίσταται δὲ Νικόλαος ὑπὲρ Ἀρχελάου, καὶ τὸν μὲν ἐν τῷ ἱερῷ φόνον ἀναγκαῖον ἀπέφαινε (πολεμίους γὰρ γεγονέναι τοὺς ἀνῃρημένους οὐ τῆς

§ 29 = Ant. Iud. XVII 234.

βασιλείας μόνον ἀλλὰ καὶ τοῦ δικάζοντος αὐτὴν Καίσαρος), ⟨35⟩ *τῶν δ' ἄλλων ἐγκλημάτων συμβούλους ἀπεδείκνυεν αὐτοὺς τοὺς κατηγόρους γεγονέναι. τήν γε μὴν ἐπιδιαθήκην ἠξίου διὰ τοῦτο μάλιστα εἶναι κυρίαν, ὅτι βεβαιωτὴν ἐν αὐτῇ Καίσαρα καθίστατο τοῦ διαδόχου·* ⟨36⟩ *ὁ γὰρ σωφρονῶν ὥστε τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων παραχωρεῖν τῆς ἐξουσίας, οὐ δήπου περὶ κληρονόμου κρίσιν ἐσφάλλετο, σωφρονῶν δ' ᾑρεῖτο καὶ τὸν καθιστάμενον ὁ γιγνώσκων τὸν καθιστάντα.*

7 ⟨37⟩ *διεξελθόντος δὲ πάντα καὶ Νικολάου παρελθὼν Ἀρχέλαος προσπίπτει τοῖς Καίσαρος γόνασιν ἡσυχῇ. κἀκεῖνος αὐτὸν μάλα φιλοφρόνως ἀναστήσας ἐνέφηνε μὲν ὡς ἄξιος εἴη τῆς πατρῴας διαδοχῆς, οὐ μήν τι βέβαιον ἀπεφήνατο,* ⟨38⟩ *διαλύσας δὲ τοὺς συνέδρους ἐκείνης τῆς ἡμέρας, καθ' ἑαυτὸν περὶ ὧν διήκουσεν ἐσκέπτετο, εἴτε χρὴ τῶν ἐν ταῖς διαθήκαις καταστῆσαί τινα διάδοχον, εἴτε καὶ πάσῃ τῇ γενεᾷ διανεῖμαι τὴν ἀρχήν· ἐδόκει γὰρ ἐπικουρίας χρῄζειν τὸ πλῆθος τῶν προσώπων.*

3 ⟨39⟩ *πρὶν δ' ὁρίσαι τι περὶ τούτων Καίσαρα, τελευτᾷ μὲν ἡ Ἀρχελάου μήτηρ Μαλθάκη νοσήσασα, παρὰ Ὀάρου δ' ἐκομίσθησαν ἐκ Συρίας ἐπιστολαὶ περὶ τῆς Ἰουδαίων ἀποστάσεως,* ⟨40⟩ *ἣν προϊδόμενος Ὀᾶρος (ἀνέβη γὰρ δὴ μετὰ τὸν Ἀρχελάου πλοῦν εἰς Ἱεροσόλυμα τοὺς παρακινοῦντας καθέξων, ἐπειδὴ πρόδηλον ἦν τὸ ἔθνος οὐκ ἠρεμῆσον) ἕν τι τῶν τριῶν ἀπὸ Συρίας ταγμάτων, ὅπερ ἧκεν ἄγων, ἐν τῇ πόλει καταλείπει,* ⟨41⟩ *καὶ αὐτὸς μὲν ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν, ἐπελθὼν δὲ Σαβῖνος ἀφορμὴν αὐτοῖς παρέσχε νεωτεροποιίας. τούς τε γὰρ φρουροὺς παραδιδόναι*

§ 39 = Ant. Iud. XVII 250.

τὰς ἄκρας ἐβιάζετο καὶ πικρῶς τὰ βασίλεια χρήματα διηρεύνα, πεποιθὼς οὐ μόνον τοῖς ὑπὸ Οὐάρου καταλειφθεῖσι στρατιώταις ἀλλὰ καὶ πλήθει δούλων ἰδίων, οὓς ἅπαντας ὁπλίσας ὑπηρέταις ἐχρῆτο τῆς πλεονεξίας. ⟨42⟩ *ἐνστάσης δὲ τῆς πεντηκοστῆς (οὕτω καλοῦσί τινα ἑορτὴν Ἰουδαῖοι παρ' ἑπτὰ γιγνομένην ἑβδομάδας, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν προσηγορίαν ἔχουσαν) οὐχ ἡ συνήθης θρησκεία συνήγαγε τὸν δῆμον, ἀλλ ἀγανάκτησις.* ⟨43⟩ *συνέδραμε γοῦν πλῆθος ἄπειρον ἔκ τε τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰδουμαίας Ἱεριχοῦντός τε καὶ τῆς ὑπὲρ Ἰορδάνην Περαίας. ὑπερεῖχε δὲ πλήθει καὶ προθυμίαις ἀνδρῶν ὁ γνήσιος ἐξ αὐτῆς Ἰουδαίας λαός.* ⟨44⟩ *διανείμαντες δὲ σφᾶς αὐτοὺς εἰς τρία μέρη τριχῇ στρατοπεδεύονται, πρός τε τῷ βορείῳ τοῦ ἱεροῦ κλίματι, καὶ πρὸς τῷ μεσημβρινῷ κατὰ τὸν ἱππόδρομον, ἡ δὲ τρίτη μοῖρα πρὸς τοῖς βασιλείοις κατὰ δύσιν· περικαθεζόμενοι δὲ πανταχόθεν τοὺς Ῥωμαίους ἐπολιόρκουν.*

⟨45⟩ *ὁ δὲ Σαβῖνος πρός τε τὸ πλῆθος αὐτῶν ὑπο-* 2
δείσας καὶ τὰ φρονήματα, συνεχεῖς μὲν ἀγγέλους ἔπεμπε παρὰ Οὔαρον, ἐπαμύνειν ἐν τάχει δεόμενος ὡς εἰ βραδύνοι κατακοπησομένου τοῦ τάγματος, ⟨46⟩ *αὐτὸς δ' ἐπὶ τὸν ὑψηλότατον τοῦ φρουρίου πύργον ἀναβάς, ὃς ἐκαλεῖτο Φασάηλος, ἐπώνυμον ἔχων ἀδελφὸν Ἡρώδου διαφθαρέντα ὑπὸ Πάρθων, ἐντεῦθεν κατέσειε τοῖς ἐν τῷ τάγματι στρατιώταις ἐπιχειρεῖν τοῖς πολεμίοις· δι' ἔκπληξιν γὰρ οὐδ' εἰς τοὺς σφετέρους καταβαίνειν ἐθάρρει.* ⟨47⟩ *παραπεισθέντες δ' οἱ στρατιῶται προπηδῶσιν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ μάχην καρτερὰν τοῖς Ἰουδαίοις συνάπτουσιν, ἐν ᾗ μέχρι μὲν οὐδεὶς καθύπερθεν*

§ 45 = Ant. Iud. XVII 256.

ἐπήμυνε, περιῆσαν ἐμπειρίᾳ πολέμου τῶν ἀπείρων· ⟨48⟩ ἐπεὶ δὲ πολλοὶ Ἰουδαίων ἀναβάντες ἐπὶ τὰς στοὰς κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν ἠφίεσαν τὰ βέλη, συνετρίβοντο πολλοί, καὶ οὔτε τοὺς ἄνωθεν βάλλοντας ἀμύνεσθαι ῥᾴδιον ἦν, οὔτε τοὺς συστάδην μαχομένους ὑπομένειν.
3 *⟨49⟩ καταπονούμενοι δὲ πρὸς ἀμφοτέρων ὑπεμπιμπρᾶσι τὰς στοάς, ἔργα θαυμάσια μεγέθους τε καὶ πολυτελείας ἕνεκεν. οἱ δ' ἐπ' αὐτῶν ὑπὸ τῆς φλογὸς ἐξαίφνης περισχεθέντες πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ διεφθείροντο, πολλοὶ δ' ὑπὸ τῶν πολεμίων, πηδῶντες εἰς αὐτούς, τινὲς δ' εἰς τοὐπίσω κατὰ τοῦ τείχους κατεκρημνίζοντο, ἔνιοι δ' ὑπ' ἀμηχανίας τοῖς ἰδίοις ξίφεσι τὸ πῦρ ἔφθανον. ⟨50⟩ ὅσοι δὲ καθερπύσαντες ἀπὸ τῶν τειχῶν ἦξαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, εὐμεταχείριστοι διὰ τὴν ἔκπληξιν ἦσαν, μέχρι τῶν μὲν ἀπολωλότων τῶν δ' ὑπὸ τοῦ δέους σκεδασθέντων, ἐρήμῳ τῷ τοῦ θεοῦ θησαυρῷ προσπεσόντες οἱ στρατιῶται περὶ τετρακόσια τάλαντα διήρπασαν· ὧν ὅσα μὴ διεκλάπη Σαβῖνος ἤθροισεν.*

4 *⟨51⟩ Ἰουδαίους δ' ἥ τε τῶν ἔργων καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν φθορὰ πολὺ πλείους καὶ μαχιμωτέρους ἐπισυνέστησε Ῥωμαίοις, καὶ περισχόντες τὰ βασίλεια πάντας ἠπείλουν διαφθερεῖν, εἰ μὴ θᾶττον ἀπίοιεν· ὑπισχνοῦντο γὰρ ἄδειαν τῷ Σαβίνῳ βουλομένῳ μετὰ τοῦ τάγματος ἐξιέναι. ⟨52⟩ συνελάμβανον δ' αὐτοῖς οἱ πλεῖστοι τῶν βασιλικῶν αὐτομολήσαντες. τὸ μέντοι πολεμικώτατον μέρος, Σεβαστηνοὶ τρισχίλιοι, Ῥοῦφός τε καὶ Γρᾶτος ἐπὶ τούτοις, ὃ μὲν τοὺς πεζοὺς τῶν βασιλικῶν ἔχων ὑφ' ἑαυτόν, Ῥοῦφος δὲ τοὺς ἱππεῖς ὧν ἑκάτερος καὶ χωρὶς ὑπηκόου δυνάμεως δι' ἀλκὴν*

§ 51 = Ant. Iud. XVII 265.

καὶ σύνεσιν ἦν πολέμου ῥοπή, προσέθεντο Ῥωμαίοις.
⟨53⟩ Ἰουδαῖοι μὲν οὖν ἐνέκειντο τῇ πολιορκίᾳ, τῶν
τειχῶν ἅμα πειρώμενοι τοῦ φρουρίου καὶ τοῖς περὶ
τὸν Σαβῖνον ἐμβοῶντες ἀπιέναι, μηδ' ἐμποδὼν αὐτοῖς
γίγνεσθαι διὰ χρόνου πολλοῦ κομιζομένοις τὴν πάτριον
αὐτονομίαν· ⟨54⟩ Σαβίνῳ δ' ἀγαπητὸν μὲν ἦν ὑπεξ-
ελθεῖν, ἠπίστει δὲ ταῖς ὑποσχέσεσι, καὶ τὸ πρᾶον
αὐτῶν δέλεαρ εἰς ἐνέδραν ὑπώπτευεν, ἅμα δὲ καὶ τὴν
ἐξ Ὀάρου βοήθειαν ἐλπίζων διέφερε τὴν πολιορκίαν.
⟨55⟩ ἐν δὲ τούτῳ καὶ τὰ κατὰ τὴν χώραν πολλα- 4
χόθεν ἐταράττετο, καὶ συχνοὺς βασιλειᾶν ὁ καιρὸς
ἀνέπειθε. κατὰ μέν γε τὴν Ἰδουμαίαν δισχίλιοι τῶν
ὑφ' Ἡρώδῃ πάλαι στρατευσαμένων συστάντες ἔνοπλοι
διεμάχοντο τοῖς βασιλικοῖς, οἷς Ἀχίαβος ὁ ἀνεψιὸς
βασιλέως ἀπὸ τῶν ἐρυμνοτάτων χωρίων ἐπολέμει, ἀπο-
φεύγων τὴν ἐν τοῖς πεδίοις συμπλοκήν. ⟨56⟩ ἐν δὲ
Σεπφώρει τῆς Γαλιλαίας Ἰούδας υἱὸς Ἐζεκία τοῦ κατα-
τρέχοντός ποτε τὴν χώραν ἀρχιληστοῦ καὶ χειρωθέντος
ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, συστήσας πλῆθος οὐκ
ὀλίγον ἀναρρήγνυσι τὰς βασιλικὰς ὁπλοθήκας, καὶ τοὺς
περὶ αὐτὸν ὁπλίσας τοῖς τὴν δυναστείαν ζηλοῦσιν
ἐπιχειρεῖ. ⟨57⟩ κατὰ δὲ τὴν Περαίαν Σίμων τις τῶν 2
βασιλικῶν δούλων, εὐμορφίᾳ σώματος καὶ μεγέθει
πεποιθώς, περιτίθησι μὲν ἑαυτῷ διάδημα, περιιὼν δὲ
μεθ' ὧν συνήθροισε λῃστῶν τά τ' ἐν Ἱεριχοῖ βασί-
λεια καταπίμπρησι καὶ πολλὰς ἑτέρας τῶν πολυτελῶν
ἐπαύλεις, ἁρπαγὰς ῥᾳδίως ἐκ τοῦ πυρὸς ποριζόμενος
ἑαυτῷ. ⟨58⟩ κἂν ἔφθη πᾶσαν οἴκησιν εὐπρεπῆ κατα-
φλέξας, εἰ μὴ Γρᾶτος ὁ τῶν βασιλικῶν πεζῶν ἡγεμὼν
τούς τε Τραχωνίτας τοξότας καὶ τὸ μαχιμώτατον τῶν

§ 55 = Ant. Iud. XVII 269.

Σεβαστηνῶν ἀναλαβὼν ὑπηντίασε τὸν ἄνδρα. ⟨59⟩ *τῶν μὲν οὖν Περαίων συχνοὶ διεφθάρησαν ἐν τῇ μάχῃ, τὸν Σίμωνα δ' αὐτόν, ἀναφεύγοντα δι' ὀρθίου φάραγγος, ὁ Γρᾶτος ὑποτέμνεται, καὶ φεύγοντος ἐκ πλαγίου τὸν αὐχένα πλήξας ἀπήραξε. κατεφλέγη δὲ καὶ τὰ πλησίον Ιορδάνου βασίλεια κατὰ Βηθαράμαθον, στασιασάντων ἑτέρων τινῶν ἐκ τῆς Περαίας.*

3 ⟨60⟩ *τότε καὶ ποιμήν τις ἀντιποιήσασθαι βασιλείας ἐτόλμησεν· Ἀθρογγαῖος ἐκαλεῖτο. προυξένει δ' αὐτῷ τὴν ἐλπίδα σώματος ἰσχὺς καὶ ψυχὴ θανάτου καταφρονοῦσα, πρὸς δὲ τούτοις ἀδελφοὶ τέτταρες ὅμοιοι.* ⟨61⟩ *τούτων ἑκάστῳ λόχον ὑποζεύξας ἔνοπλον, ὥσπερ στρατηγοῖς ἐχρῆτο καὶ σατράπαις ἐπὶ τὰς καταδρομάς, αὐτὸς δέ, καθάπερ βασιλεύς, τῶν σεμνοτέρων ἥπτετο πραγμάτων.* ⟨62⟩ *τότε μὲν οὖν ἑαυτῷ περιτίθησι διάδημα, διέμεινε δ' ὕστερον οὐκ ὀλίγον χρόνον τὴν χώραν κατατρέχων σὺν τοῖς ἀδελφοῖς. καὶ τὸ κτείνειν αὐτοῖς προηγούμενον μὲν ἦν Ῥωμαίους τε καὶ τοὺς βασιλικούς, διέφευγε δ' οὐδὲ Ἰουδαίων εἴ τις εἰς χεῖρας ἔλθοι φέρων κέρδος.* ⟨63⟩ *ἐτόλμησε δέ ποτε Ῥωμαίων λόχον ἄθρουν περισχεῖν κατ' Ἐμμαοῦντα· σῖτα δ' οὗτοι καὶ ὅπλα διεκόμιζον τῷ τάγματι. τὸν μὲν οὖν ἑκατοντάρχην αὐτῶν Ἄρειον καὶ τετταράκοντα τοὺς γενναιοτάτους κατηκόντισαν· οἱ δὲ λοιποὶ κινδυνεύοντες ταὐτὸ παθεῖν, Γράτου σὺν τοῖς Σεβαστηνοῖς ἐπιβοηθήσαντος, ἐξέφυγον.* ⟨64⟩ *πολλὰ τοιαῦτα τοὺς ἐπιχωρίους καὶ τοὺς ἀλλοφύλους παρ' ὅλον τὸν πόλεμον ἐργασάμενοι μετὰ χρόνον οἱ μὲν τρεῖς ἐχειρώθησαν, ὑπ' Ἀρχελάου μὲν ὁ πρεσβύτατος, οἱ δ' ἑξῆς δύο Γράτῳ καὶ Πτολεμαίῳ περιπεσόντες· ὁ δὲ τέταρτος*

§ 60 = Ant. Iud. XVII 278.

Ἀρχελάῳ προσεχώρησε κατὰ δεξιάν. ⟨65⟩ *τοῦτο μὲν δὴ τὸ τέλος αὐτοὺς ὕστερον ἐξεδέχετο· τότε δὲ ληστρικοῦ πολέμου τὴν Ἰουδαίαν πᾶσαν ἐνεπίμπλασαν.*

⟨66⟩ *Οὐάρῳ δὲ δεξαμένῳ τὰ παρὰ Σαβίνου καὶ τῶν* 5
ἡγεμόνων γράμματα δεῖσαί τε περὶ τοῦ τάγματος ὅλου παρέστη καὶ σπεύδειν ἐπὶ τὴν βοήθειαν. ⟨67⟩ *ἀναλαβὼν δὴ τὰ λοιπὰ δύο τάγματα καὶ τὰς σὺν αὐτοῖς τέτταρας ἴλας ἱππέων ἐπὶ Πτολεμαΐδος ᾔει, προστάξας ἐκεῖ καὶ τοὺς παρὰ τῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν ἐπικούρους συνελθεῖν. προσέλαβε δὲ καὶ παρὰ Βηρυτίων, διερχόμενος τὴν πόλιν, χιλίους καὶ πεντακοσίους ὁπλίτας.* ⟨68⟩ *ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Πτολεμαΐδα τό τ' ἄλλο συμμαχικὸν πλῆθος αὐτῷ παρῆν, καὶ κατὰ τὸ πρὸς Ἡρώδην ἔχθος Ἀρέτας ὁ Ἄραψ οὐκ ὀλίγην ἄγων δύναμιν ἱππικήν τε καὶ πεζήν, μέρος τῆς στρατιᾶς εὐθέως ἔπεμπεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν γειτνιῶσαν τῇ Πτολεμαΐδι καὶ Γάιον ἡγεμόνα τῶν αὐτοῦ φίλων, ὃς τούς θ' ὑπαντιάσαντας τρέπεται, καὶ Σέπφωριν πόλιν ἑλὼν αὐτὴν μὲν ἐμπίμπρησι, τοὺς δ' ἐνοικοῦντας ἀνδραποδίζεται.* ⟨69⟩ *μετὰ δὲ τῆς ὅλης δυνάμεως αὐτὸς Οὔαρος εἰς Σαμάρειαν ἐλάσας τῆς μὲν πόλεως ἀπέσχετο, μηδὲν ἐν τοῖς τῶν ἄλλων θορύβοις παρακεκινηκυῖαν εὑρών, αὐλίζεται δὲ περί τινα κώμην Ἄρουν καλουμένην. κτῆμα δ' ἦν Πτολεμαίου, καὶ διὰ τοῦθ' ὑπὸ τῶν Ἀράβων διηρπάσθη, μηνιόντων καὶ τοῖς Ἡρώδου φίλοις.* ⟨70⟩ *ἔνθεν εἰς Σαμφὼ πρόεισι, κώμην ἑτέραν ἐρυμνήν, ἣν ὁμοίως διήρπασαν, τάς τε προσόρους πάσας ὅσαις ἐπετύγχανον. πυρὸς δὲ καὶ φόνου πεπλήρωτο πάντα, καὶ πρὸς τὰς ἁρπαγὰς τῶν Ἀράβων οὐδὲν ἀντεῖχε.* ⟨71⟩ *κατεφλέγη δὲ καὶ Ἐμ-*

§ 66 = Ant. Iud. XVII 285. § 70 = Ant. Iud. XVII 291.

μαοῦς φυγόντων τῶν οἰκητόρων, Οὐάρου δι' ὀργὴν τῶν περὶ Ἄρειον ἀποσφαγέντων κελεύσαντος.

2 ⟨72⟩ *ἔνθεν δ' εἰς Ἱεροσόλυμα προελθὼν ὀφθείς τε μόνον μετὰ τῆς δυνάμεως τὰ στρατόπεδα τῶν Ἰουδαίων διεσκέδασε. καὶ οἳ μὲν ᾤχοντο φυγόντες ἀνὰ τὴν χώραν·* ⟨73⟩ *δεξάμενοι δ' αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἀπεσκευάζοντο τὰς αἰτίας τῆς ἀποστάσεως, αὐτοὶ μὲν οὐδὲν παρακινῆσαι λέγοντες, διὰ δὲ τὴν ἑορτὴν ἀναγκαίως δεξάμενοι τὸ πλῆθος συμπολιορκηθῆναι μᾶλλον Ῥωμαίοις ἢ συμπολεμῆσαι τοῖς ἀποστᾶσι.* ⟨74⟩ *προϋπηντήκεσαν δ' αὐτῷ Ἰώσηπός θ' ὁ ἀνεψιὸς Ἀρχελάου καὶ σὺν Ῥούφῳ Γρᾶτος, ἄγοντες ἅμα τῷ βασιλικῷ στρατῷ καὶ τοὺς Σεβαστηνούς, οἵ τ' ἀπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ τάγματος τὸν συνήθη τρόπον κεκοσμημένοι. Σαβῖνος μὲν γὰρ οὐδ' εἰς ὄψιν ὑπομείνας ἐλθεῖν Οὐάρῳ προεξῆλθε τῆς πόλεως ἐπὶ θάλατταν.* ⟨75⟩ *Οὖαρος δὲ μοῖραν τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τοὺς αἰτίους τοῦ κινήματος ἔπεμψε περὶ τὴν χώραν, καὶ πολλῶν ἀγομένων τοὺς μὲν ἧττον θορυβώδεις φανέντας ἐφρούρει, τοὺς δ' αἰτιωτάτους ἀνεσταύρωσε περὶ δισχιλίους.*

3 ⟨76⟩ *ἠγγέλθη δ' αὐτῷ περὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἔτι συμμένειν μυρίους ὁπλίτας. ὃ δὲ τοὺς μὲν Ἄραβας εὑρὼν οὐ συμμάχων ἦθος ἔχοντας ἀλλ' ἰδίῳ πάθει στρατευομένους, καὶ πέρα τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως τὴν χώραν κακοῦντας ἔχθει τῷ πρὸς Ἡρώδην, ἀποπέμπεται, μετὰ δὲ τῶν ἰδίων ταγμάτων ἐπὶ τοὺς ἀφεστῶτας ἠπείγετο.* ⟨77⟩ *κἀκεῖνοι, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, Ἀχιάβου συμβουλεύσαντος σφᾶς αὐτοὺς παρέδοσαν. Οὖαρος δὲ τῷ πλήθει μὲν ἠφίει τὰς αἰτίας, τοὺς δ' ἡγεμόνας ἐξετασθησομένους ἔπεμψεν ἐπὶ Καίσαρα.*

§ 76 = Ant. Iud. XVII 296.

⟨78⟩ *Καῖσαρ δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις συνέγνω, τινὰς δὲ τῶν τοῦ βασιλέως συγγενῶν (ἦσαν γὰρ σὺν αὐτοῖς ἔνιοι προσήκοντες Ἡρώδῃ κατὰ γένος) κολάσαι προσέταξεν, ὅτι κατ' οἰκείου βασιλέως ἐστρατεύσαντο.*

⟨79⟩ *Οὔαρος μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον καταστησάμενος τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ φρουρὰν καταλιπὼν τὸ καὶ πρότερον τάγμα, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπάνεισιν·* ⟨80⟩ *Ἀρχελάῳ δ' ἐπὶ Ῥώμης πάλιν ἄλλη συνίσταται* 6 *δίκη πρὸς Ἰουδαίους, οἳ πρὸ τῆς ἀποστάσεως, ἐπιτρέψαντος Οὐάρου, πρέσβεις ἐξεληλύθεσαν περὶ τῆς τοῦ ἔθνους αὐτονομίας. ἦσαν δὲ πεντήκοντα μὲν οἱ παρόντες, συμπαρίσταντο δ' αὐτοῖς τῶν ἐπὶ Ῥώμης Ἰουδαίων ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους.* ⟨81⟩ *ἀθροίσαντος δὲ Καίσαρος συνέδριον τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων καὶ τῶν φίλων ἐν τῷ κατὰ τὸ Παλάτιον Ἀπόλλωνος ἱερῷ (κτίσμα δ' ἦν ἴδιον αὐτοῦ, θαυμασίῳ πολυτελείᾳ κεκοσμημένον), μετὰ μὲν τῶν πρεσβευτῶν τὸ Ἰουδαϊκὸν πλῆθος ἔστη, σὺν δὲ τοῖς φίλοις ἄντικρυς Ἀρχέλαος,* ⟨82⟩ *τῶν δὲ τούτου συγγενῶν οἱ φίλοι παρ' οὐδετέροις, συμπαρίστασθαι μὲν Ἀρχελάῳ διὰ μῖσος καὶ φθόνον οὐχ ὑπομένοντες, ὀφθῆναι δὲ μετὰ τῶν κατηγόρων ὑπὸ Καίσαρος αἰδούμενοι.* ⟨83⟩ *ἐπὶ τούτοις παρῆν καὶ Φίλιππος ἀδελφὸς Ἀρχελάου, προπεμφθεὶς κατ' εὔνοιαν ὑπὸ Οὐάρου, δυοῖν ἕνεκα, Ἀρχελάῳ τε συναγωνίσασθαι, κἂν διανέμῃ τὸν Ἡρώδου Καῖσαρ οἶκον πᾶσι τοῖς ἐκγόνοις, κλήρου τινὸς ἀξιωθῆναι.*

⟨84⟩ *ἐπιτραπὲν δὲ λέγειν τοῖς κατηγόροις, τὰς* 2 *Ἡρώδου παρανομίας πρῶτον διεξῆσαν, οὐ βασιλέα λέγοντες, ἀλλὰ τῶν πώποτε τυραννησάντων ὠμότατον ἐνηνοχέναι τύραννον. πλείστων γοῦν ἀνῃρημένων ὑπ'*

§ 84 = Ant. Iud. XVII 304.

αὐτοῦ, τοιαῦτα πεπονθέναι τοὺς καταλειφθέντας ὥστε μακαρίζεσθαι τοὺς ἀπολωλότας· ⟨85⟩ βεβασανικέναι γὰρ οὐ μόνον τὰ σώματα τῶν ὑποτεταγμένων ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις. τὰς μὲν γὰρ ἰδίας λελωβῆσθαι, τὰς δὲ τῶν ἀλλοφύλων κεκοσμηκέναι, καὶ τὸ τῆς Ἰουδαίας αἷμα κεχαρίσθαι τοῖς ἔξωθεν δήμοις· ⟨86⟩ ἀντὶ δὲ τῆς παλαιᾶς εὐδαιμονίας καὶ τῶν πατρίων νόμων πενίας τὸ ἔθνος καὶ παρανομίας ἐσχάτης πεπληρωκέναι. καθόλου τε πλείους ὑπομεμενηκέναι τὰς ἐξ Ἡρώδου συμφορὰς ἐν ὀλίγοις ἔτεσιν Ἰουδαίους ὧν ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ μετὰ τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἀναχώρησιν ἔπαθον οἱ πρόγονοι, Ξέρξου βασιλεύοντος ἐπαναστραφέντες. ⟨87⟩ εἰς τοσοῦτον μέντοι ταπεινότητος ἐκ τοῦ δυστυχεῖν ἔθους προελθεῖν ὥσθ' ὑπομεῖναι τῆς πικρᾶς δουλείας καὶ διαδοχὴν αὐθαίρετον. ⟨88⟩ Ἀρχέλαον γοῦν τὸν τηλικούτου τυράννου παῖδα μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν βασιλέα τε προσειπεῖν ἑτοίμως, καὶ συμπενθῆσαι τὸν Ἡρώδου θάνατον αὐτῷ, καὶ συνεύξασθαι περὶ τῆς διαδοχῆς. ⟨89⟩ τὸν δ' ὥσπερ ἀγωνιάσαντα μὴ νόθος υἱὸς εἶναι δόξειεν Ἡρώδου, προοιμιάσασθαι τὴν βασιλείαν τρισχιλίων πολιτῶν φόνῳ, καὶ τοσαῦτα μὲν παρεστακέναι θύματα περὶ τῆς ἀρχῆς τῷ θεῷ, τοσούτοις δ' ἐμπεπληκέναι νεκροῖς τὸ ἱερὸν ἐν ἑορτῇ. ⟨90⟩ τοὺς μέντοι περιλειφθέντας ἐκ τοσούτων κακῶν εἰκότως ἐπεστράφθαι ἤδη ποτὲ πρὸς τὰς συμφοράς, καὶ πολέμου νόμῳ ἐθέλειν τὰς πληγὰς κατὰ πρόσωπον δέχεσθαι, δεῖσθαι δὲ Ῥωμαίων ἐλεῆσαί τε τὰ τῆς Ἰουδαίας λείψανα καὶ μὴ τὸ περιττὸν αὐτῆς ἀπορρῖψαι τοῖς ὠμῶς σπαράττουσι, ⟨91⟩ συνάψαντας δὲ τῇ Συρίᾳ τὴν χώραν αὐτῶν διοικεῖν ὑπ' ἰδίοις ἡγεμόσιν· ἐπι-

§ 87 = Ant. Iud. XVII 306.

δείξεσθαι γὰρ ὡς οἱ νῦν στασιώδεις διαβαλλόμενοι καὶ πολεμικοὶ φέρειν οἴδασι μετρίους ἡγεμόνας.

⟨92⟩ Ἰουδαῖοι μὲν οὖν τῆς κατηγορίας κατέληξαν εἰς τοιαύτην ἀξίωσιν· ἀναστὰς δὲ Νικόλαος ἀπελύσατο μὲν τὰς εἰς τοὺς βασιλεῖς αἰτίας, κατηγόρει δὲ τοῦ ἔθνους τό τε δύσαρκτον καὶ τὸ δυσπειθὲς φύσει πρὸς τοὺς βασιλέας, συνδιέβαλλε δὲ καὶ τοὺς Ἀρχελάου συγγενεῖς, ὅσοι πρὸς τοὺς κατηγόρους ἀφειστήκεσαν.

⟨93⟩ τότε μὲν οὖν Καῖσαρ ἀκούσας ἑκατέρων διέ- 3
λυσε τὸ συνέδριον, μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας τὸ μὲν ἥμισυ τῆς βασιλείας Ἀρχελάῳ δίδωσιν, ἐθνάρχην προσειπών, ὑποσχόμενος δὲ καὶ βασιλέα ποιήσειν ἐὰν ἄξιον ἑαυτὸν παράσχῃ, ⟨94⟩ τὸ δὲ λοιπὸν ἥμισυ διελὼν εἰς δύο τετραρχίας δυσὶν ἑτέροις παισὶν Ἡρώδου δίδωσι, τὴν μὲν Φιλίππῳ, τὴν δὲ Ἀντίπᾳ τῷ πρὸς Ἀρχέλαον ἀμφισβητοῦντι περὶ τῆς βασιλείας. ⟨95⟩ ἐγένετο δ' ὑπὸ τούτῳ μὲν ἥ τε Περαία καὶ Γαλιλαία, πρόσοδος διακοσίων ταλάντων, Βαταναία δὲ καὶ Τράχων Αὐρανῖτίς τε καὶ μέρη τινὰ τοῦ Ζήνωνος οἴκου τὰ περὶ Ἰάμνειαν, πρόσοδον ἔχοντα ταλάντων ἑκατόν, ὑπὸ Φιλίππῳ τέτακτο. ⟨96⟩ τῆς Ἀρχελάου δ' ἐθναρχίας Ἰδουμαία τε καὶ Ἰουδαία πᾶσα καὶ Σαμαρεῖτις ἦν, κεκουφισμένη τετάρτῳ μέρει τῶν φόρων εἰς τιμὴν τοῦ μὴ μετὰ τῶν ἄλλων ἀποστῆναι. ⟨97⟩ πόλεις δ' ὑπηκόους παρέλαβε Στράτωνός τε πύργον καὶ Σεβαστὴν καὶ Ἰόπην καὶ Ἱεροσόλυμα· τὰς γὰρ Ἑλληνίδας, Γάζαν καὶ Γάδαρα καὶ Ἵππον, ἀποτεμόμενος τῆς βασιλείας προσέθηκε Συρίᾳ. πρόσοδος δ' ἦν τῆς Ἀρχελάῳ δοθείσης χώρας τετρακοσίων ταλάντων. ⟨98⟩ Σαλώμη δέ, πρὸς οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς διαθήκαις κατέλιπεν,

§ 93 = Ant. Iud. XVII 316.

Ιαμνείας τε καὶ Ἀζώτου καὶ Φασαηλίδος ἀποδείκνυται δεσπότις· χαρίζεται δ' αὐτῇ Καῖσαρ καὶ τὰ ἐν Ἀσκάλωνι βασίλεια. συνήγετο δ' ἐκ πάντων ἑξήκοντα πρόσοδος τάλαντα. τὸν δ' οἶκον αὐτῆς ὑπὸ τὴν Ἀρχελάου τοπαρχίαν ἔταξε. ⟨99⟩ *τῆς δ' ἄλλης Ἡρώδου γενεᾶς ἕκαστος τὸ καταλειφθὲν ἐν ταῖς διαθήκαις ἐκομίζετο. δυσὶ δ' αὐτοῦ θυγατράσι παρθένοις Καῖσαρ ἔξωθεν χαρίζεται πεντήκοντα μυριάδας ἀργυρίου, καὶ συνῴκισεν αὐτὰς τοῖς Φερώρα παισί.* ⟨100⟩ *μετὰ δὲ τὸν οἶκον ἐπιδιένειμεν αὐτοῖς τὴν ἑαυτῷ καταλειφθεῖσαν ὑφ' Ἡρώδου δωρεάν, οὖσαν χιλίων ταλάντων, εὐτελῆ τινα τῶν κειμηλίων εἰς τὴν τοῦ κατοιχομένου τιμὴν ἐξελόμενος.*

7 ⟨101⟩ *κἀν τούτῳ νεανίας τις Ἰουδαῖος μὲν τὸ γένος, τραφεὶς δ' ἐν Σιδῶνι παρά τινι τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀπελευθέρων, δι' ὁμοιότητα μορφῆς ψευδόμενος ἑαυτὸν Ἀλέξανδρον τὸν ἀναιρεθέντα ὑφ' Ἡρώδου, κατ' ἐλπίδα τοῦ λήσειν ἧκεν εἰς Ῥώμην.* ⟨102⟩ *συνεργὸς δ' ἦν τις ὁμόφυλος αὐτῷ πάντα τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν ἐπιστάμενος, ὑφ' οὗ διδαχθεὶς ἔλεγεν ὡς οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν αὐτοῦ τε καὶ Ἀριστοβούλου δι' οἶκτον ἐκκλέψειαν αὐτοὺς ὁμοίων ὑποβολῇ σωμάτων.* ⟨103⟩ *τούτοις γοῦν τοὺς ἐν Κρήτῃ Ἰουδαίους ἐξαπατήσας καὶ λαμπρῶς ἐφοδιασθεὶς διέπλευσεν εἰς Μῆλον· ἔνθα συναγείρας πολλῷ πλέον δι' ὑπερβολὴν ἀξιοπιστίας ἀνέπεισε καὶ τοὺς ἰδιοξένους εἰς Ῥώμην αὐτῷ συνεκπλεῦσαι.* ⟨104⟩ *καταχθεὶς δ' εἰς Δικαιάρχειαν δῶρά τε παμπληθῆ παρὰ τῶν ἐκεῖ Ἰουδαίων λαμβάνει, καὶ καθάπερ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν πατρῴων προυπέμφθη φίλων. προυληλύθει δ' εἰς τοσοῦτον πίστεως τὸ τῆς*

§ 101 = Ant. Iud. XVII 324.

μορφῆς ὅμοιον, ὥστε τοὺς ἑωρακότας Ἀλέξανδρον καὶ
σαφῶς ἐπισταμένους διόμνυσθαι τοῦτον εἶναι. ⟨105⟩
τό γε μὴν Ἰουδαϊκὸν ἐν Ῥώμῃ πᾶν ἐξεχύθη πρὸς τὴν
θέαν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος ἄπειρον ἦν περὶ τοὺς στενω-
πούς δι' ὧν ἐκομίζετο. καὶ γὰρ δὴ προῆλθον εἰς
τοσοῦτον φρενοβλαβείας οἱ Μήλιοι ὥστε φορείῳ τ'
αὐτὸν κομίζειν καὶ θεραπείαν βασιλικὴν ἰδίοις παρα-
σχεῖν ἀναλώμασι. ⟨106⟩ Καῖσαρ δὲ γιγνώσκων ἀκρι- 2
βῶς τοὺς Ἀλεξάνδρου χαρακτῆρας (κατηγόρητο γὰρ
ὑφ' Ἡρώδου παρ' αὐτῷ), συνεώρα μὲν καὶ πρὶν ἰδεῖν
τὸν ἄνθρωπον τὴν τῆς ὁμοιότητος ἀπάτην, διδοὺς δέ
τι καὶ πίστεως ταῖς ἱλαρωτέραις ἐλπίσι, Κέλαδόν τινα
πέμπει τῶν σαφῶς ἐπισταμένων Ἀλέξανδρον, κελεύσας
ἀγαγεῖν αὐτῷ τὸν νεανίσκον. ⟨107⟩ ὃ δ' ὡς εἶδεν,
ἐτεκμήρατο μὲν τάχιστα καὶ τὰς διαφορὰς τοῦ προ-
σώπου, τὸ δ' ὅλον σῶμα σκληρότερόν τε καὶ δουλο-
φανὲς καταμαθὼν ἐνόησε πᾶν τὸ σύνταγμα. ⟨108⟩
πάνυ δ' αὐτὸν παρώξυνεν ἡ τόλμα τῶν ὑπ' αὐτοῦ
λεγομένων. τοῖς γὰρ πυνθανομένοις περὶ Ἀριστο-
βούλου σῴζεσθαι μὲν κἀκεῖνον ἔλεγεν, ἀπολελεῖφθαι
δ' ἐπίτηδες ἐν Κύπρῳ τὰς ἐπιβουλὰς φυλαττόμενον·
ἧττον γὰρ ἐπιχειρεῖσθαι διεζευγμένους. ⟨109⟩ ἀπο-
λαβόμενος δ' αὐτὸν κατ' ἰδίαν, 'μισθόν' ἔφη 'παρὰ
Καίσαρος ἔχεις τὸ ζῆν τοῦ μηνῦσαι τὸν ἀναπείσαντά
σε πλάσασθαι τηλικαῦτα.' κἀκεῖνος αὐτῷ δηλώσειν
εἰπὼν ἕπεται πρὸς Καίσαρα, καὶ τὸν Ἰουδαῖον ἐνδεί-
κνυται καταχρησάμενον αὐτοῦ τῇ ὁμοιότητι πρὸς ἐργα-
σίαν· τοσαῦτα γὰρ εἰληφέναι δῶρα καθ' ἑκάστην πόλιν
ὅσα ζῶν Ἀλέξανδρος οὐκ ἔλαβε. ⟨110⟩ γελάσας δὲ
Καῖσαρ ἐπὶ τούτοις τὸν μὲν ψευδαλέξανδρον δι' εὐεξίαν

§ 106 = Ant. Iud. XVII 332.

σώματος ἐγκατέταξε τοῖς ἐρέταις, τὸν ἀναπείσαντα δ' ἐκέλευσεν ἀναιρεθῆναι. Μηλίοις δ' ἤρκεσεν ἐπιτίμιον τῆς ἀνοίας τὰ ἀναλώματα.

3 ⟨111⟩ *παραλαβὼν δὲ τὴν ἐθναρχίαν Ἀρχέλαος, καὶ κατὰ μνήμην τῶν πάλαι διαφορῶν οὐ μόνον Ἰουδαίοις ἀλλὰ καὶ Σαμαρεῦσι χρησάμενος ὠμῶς, πρεσβευσαμένων ἑκατέρων κατ' αὐτοῦ πρὸς Καίσαρα ἔτει τῆς ἀρχῆς ἐνάτῳ φυγαδεύεται μὲν αὐτὸς εἰς Βίενναν πόλιν τῆς Γαλατίας, ἡ οὐσία δ' αὐτοῦ τοῖς Καίσαρος θησαυροῖς ἐγκατατάττεται.* ⟨112⟩ *πρὶν κληθῆναι δ' αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, ὄναρ ἰδεῖν φασι τοιόνδε. ἔδοξεν ὁρᾶν στάχυς ἐννέα, πλήρεις καὶ μεγάλους, ὑπὸ βοῶν καταβιβρωσκομένους. μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς μάντεις καὶ τῶν Χαλδαίων τινάς, ἐπυνθάνετο τί σημαίνειν δοκοῖεν.* ⟨113⟩ *ἄλλων δ' ἄλλως ἐξηγουμένων, Σίμων τις Ἐσσαῖος τὸ γένος ἔφη τοὺς μὲν στάχυς ἐνιαυτοὺς νομίζειν, τοὺς δὲ βοῦς μεταβολὰς πραγμάτων διὰ τὸ τὴν χώραν ἀροτριῶντας ἀλλάττειν, ὥστε βασιλεύσειν μὲν αὐτὸν τὸν τῶν σταχύων ἀριθμόν, ἐν ποικίλαις δὲ πραγμάτων μεταβολαῖς γενόμενον τελευτήσειν. ταῦτ' ἀκούσας Ἀρχέλαος μετὰ πένθ' ἡμέρας ἐπὶ τὴν δίκην μετεκλήθη.*

4 ⟨114⟩ *ἄξιον δὲ μνήμης ἡγησάμην καὶ τὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Γλαφύρας ὄναρ, ἥπερ ἦν θυγάτηρ μὲν Ἀρχελάου τοῦ Καππαδόκων βασιλέως, γυνὴ δ' Ἀλεξάνδρου γεγονυῖα τὸ πρῶτον, ὃς ἦν ἀδελφὸς μὲν Ἀρχελάου περὶ οὗ διεξῆμεν, υἱὸς δ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ὑφ' οὗ καὶ ἀνῃρέθη καθάπερ προδεδηλώκαμεν,* ⟨115⟩ *μετὰ δὲ τὸν ἐκείνου θάνατον συνῴκησεν Ἰόβᾳ τῷ βασιλεύοντι Λιβύης, οὗ τελευτήσαντος ἐπανελθοῦσαν*

§ 111 = Ant. Iud. XVII 344.

αὐτὴν καὶ χηρεύουσαν παρὰ τῷ πατρὶ θεασάμενος ὁ ἐθνάρχης Ἀρχέλαος ἐπὶ τοσοῦτον ἔρωτος ἦλθεν ὥστε παραχρῆμα τὴν συνοικοῦσαν αὐτῷ Μαριάμμην ἀποπεμψάμενος ἐκείνην ἀγαγέσθαι. ⟨116⟩ *παραγενομένη τοίνυν εἰς Ἰουδαίαν, μετ᾽ ὀλίγον τῆς ἀφίξεως χρόνον, ἔδοξεν ἐπιστάντα τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῇ λέγειν ʿἀπέχρη μὲν ὁ κατὰ Λιβύην σοι γάμος, σὺ δ᾽ οὐκ ἀρκεσθεῖσα τούτῳ πάλιν ἐπὶ τὴν ἐμὴν ἑστίαν ἀνακάμπτεις, τρίτον ἄνδρα, καὶ ταῦτα τὸν ἀδελφόν, ὦ τολμηρά, τὸν ἐμὸν ᾑρημένη. πλὴν οὐ περιόψομαι τὴν ὕβριν, ἀπολήψομαι δέ σε καὶ μὴ θέλουσαν.᾽ τοῦτο διηγησαμένη τοὔναρ δύο μόλις ἡμέρας ἐπεβίω.*

⟨117⟩ *τῆς δ᾽ Ἀρχελάου χώρας εἰς ἐπαρχίαν περι-* 8
γραφείσης ἐπίτροπος τῆς ἱππικῆς παρὰ Ῥωμαίοις τάξεως Κωπώνιος πέμπεται, μέχρι τοῦ κτείνειν λαβὼν παρὰ τοῦ Καίσαρος ἐξουσίαν. ⟨118⟩ *ἐπὶ τούτου τις ἀνὴρ Γαλιλαῖος Ἰούδας ὄνομα εἰς ἀπόστασιν ἐνῆγε τοὺς ἐπιχωρίους, κακίζων εἰ φόρον τε Ῥωμαίοις τελεῖν ὑπομενοῦσι καὶ μετὰ τὸν θεὸν οἴσουσι θνητοὺς δεσπότας. ἦν δ᾽ οὗτος σοφιστὴς ἰδίας αἱρέσεως, οὐδὲν τοῖς ἄλλοις προσεοικώς.* ⟨119⟩ *τρία γὰρ παρὰ Ἰου-* 2
δαίοις εἴδη φιλοσοφεῖται, καὶ τοῦ μὲν αἱρετισταὶ Φαρισαῖοι, τοῦ δὲ Σαδδουκαῖοι, τρίτον δέ, ὃ δὴ καὶ δοκεῖ σεμνότητα ἀσκεῖν, Ἐσσηνοὶ καλοῦνται, ⟨120⟩ *Ἰουδαῖοι μὲν γένος ὄντες, φιλάλληλοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων πλέον. οὗτοι τὰς μὲν ἡδονὰς ὡς κακίαν ἀποστρέφονται, τὴν δ᾽ ἐγκράτειαν καὶ τὸ μὴ τοῖς πάθεσιν ὑποπίπτειν ἀρετὴν ὑπολαμβάνουσι. καὶ γάμου μὲν ὑπεροψία παρ᾽ αὐτοῖς, τοὺς δ᾽ ἀλλοτρίους παῖδας ἐκλαμβάνοντες, ἁπαλοὺς ἔτι καὶ πρὸς τὰ μαθήματα ἐπι-*

§ 117 = Ant. Iud. XVIII 2 sq. § 120 = Ant. Iud. XVIII 20.

τηδείους, συγγενεῖς ἡγοῦνται καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς ἑαυτῶν ἐντυποῦσι, ⟨121⟩ τὸν μὲν γάμον καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ διαδοχὴν οὐκ ἀναιροῦντες, τὰς δὲ τῶν γυναικῶν ἀσελγείας φυλαττόμενοι, καὶ μηδεμίαν τηρεῖν πεπει-
3 σμένοι τὴν πρὸς ἕνα πίστιν. ⟨122⟩ καταφρονηταὶ δὲ πλούτου, καὶ θαυμάσιον παρ' αὐτοῖς τὸ κοινωνικόν, οὐδ' ἔστιν εὑρεῖν κτήσει τινὰ παρ' αὐτοῖς ὑπερέχοντα. νόμος γὰρ τοὺς εἰς τὴν αἵρεσιν εἰσιόντας δημεύειν τῷ τάγματι τὴν οὐσίαν, ὥστ' ἐν ἅπασι μήτε πενίας ταπεινότητα φαίνεσθαι μήθ' ὑπεροχὴν πλούτου, τῶν δ' ἑκάστου κτημάτων ἀναμεμιγμένων μίαν ὥσπερ ἀδελφοῖς ἅπασιν οὐσίαν εἶναι. ⟨123⟩ κηλῖδα δ' ὑπολαμβάνουσι τοὔλαιον, κἂν ἀλειφθῇ τις ἄκων, σμήχεται τὸ σῶμα· τὸ γὰρ αὐχμεῖν ἐν καλῷ τίθενται, λευχειμονεῖν τε διὰ παντός. χειροτονητοὶ δ' οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμεληταί, καὶ αἱρετοὶ πρὸς ἁπάντων εἰς τὰς χρείας ἕκαστοι.

4 ⟨124⟩ μία δ' οὐκ ἔστιν αὐτῶν πόλις, ἀλλ' ἐν ἑκάστῃ κατοικοῦσι πολλοί. καὶ τοῖς ἑτέρωθεν ἥκουσιν αἱρετισταῖς πάντ' ἀναπέπταται τὰ παρ' αὐτοῖς ὁμοίως ὥσπερ ἴδια, καὶ πρὸς οὓς οὐ πρότερον εἶδον εἰσίασιν ὡς συνηθεστάτους· ⟨125⟩ διὸ καὶ ποιοῦνται τὰς ἀποδημίας οὐδὲν μὲν ὅλως ἐπικομιζόμενοι, διὰ δὲ τοὺς λῃστὰς ἔνοπλοι. κηδεμὼν δ' ἐν ἑκάστῃ πόλει τοῦ τάγματος ἐξαιρέτως τῶν ξένων ἀποδείκνυται, ταμιεύων ἐσθῆτα καὶ τἀπιτήδεια. ⟨126⟩ καταστολὴ δὲ καὶ σχῆμα σώματος ὅμοιον τοῖς μετὰ φόβου παιδαγωγουμένοις παισίν. οὔτε δ' ἐσθῆτας οὔθ' ὑποδήματ' ἀμείβουσι πρὶν ἢ διαρραγῆναι τὸ πρότερον παντάπασιν ἢ δαπανηθῆναι τῷ χρόνῳ. ⟨127⟩ οὐδὲν δ' ἐν ἀλλήλοις οὔτ' ἀγοράζουσιν οὔτε πωλοῦσιν, ἀλλὰ τῷ χρῄζοντι διδοὺς

ἕκαστος τὰ παρ' αὐτοῦ τὸ παρ' ἐκείνου χρήσιμον ἀντικομίζεται. καὶ χωρὶς δὲ τῆς ἀντιδόσεως ἀκώλυτος ἡ μετάληψις αὐτοῖς ὧν ἂν ἐθελήσωσι.

⟨128⟩ *πρός γε μὴν τὸ θεῖον ἰδίως εὐσεβεῖς· πρὶν γὰρ ἀνασχεῖν τὸν ἥλιον οὐδὲν φθέγγονται τῶν βεβήλων, πατρίους δέ τινας εἰς αὐτὸν εὐχάς, ὥσπερ ἱκετεύοντες ἀνατεῖλαι.* ⟨129⟩ *μετὰ ταῦτα πρὸς ἃς ἕκαστοι τέχνας ἴσασιν ὑπὸ τῶν ἐπιμελητῶν διαφίενται, καὶ μέχρι πέμπτης ὥρας ἐργασάμενοι συντόνως ἔπειτα πάλιν εἰς ἓν συναθροίζονται χωρίον, ζωσάμενοί τε σκεπάσμασι λινοῖς οὕτως ἀπολούονται τὸ σῶμα ψυχροῖς ὕδασι, καὶ μετὰ ταύτην τὴν ἁγνείαν εἰς ἴδιον οἴκημα συνίασιν, ἔνθα μηδενὶ τῶν ἑτεροδόξων ἐπιτέτραπται παρελθεῖν· αὐτοί τε καθαροὶ καθάπερ εἰς ἅγιόν τι τέμενος παραγίγνονται τὸ δειπνητήριον.* ⟨130⟩ *καὶ καθισάντων μεθ' ἡσυχίας ὁ μὲν σιτοποιὸς ἐν τάξει παρατίθησιν ἄρτους, ὁ δὲ μάγειρος ἓν ἀγγεῖον ἐξ ἑνὸς ἐδέσματος ἑκάστῳ παρατίθησι.* ⟨131⟩ *προκατεύχεται δ' ὁ ἱερεὺς τῆς τροφῆς, καὶ γεύσασθαί τινα πρὶν τῆς εὐχῆς ἀθέμιτον. ἀριστοποιησάμενος δ' ἐπεύχεται πάλιν· ἀρχόμενοί τε καὶ παυόμενοι γεραίρουσι τὸν θεὸν ὡς χορηγὸν τῆς τροφῆς. ἔπειθ' ὡς ἱερὰς καταθέμενοι τὰς ἐσθῆτας πάλιν ἐπ' ἔργα μέχρι δείλης τρέπονται.* ⟨132⟩ *δειπνοῦσι δ' ὑποστρέψαντες ὁμοίως, συγκαθεζομένων τῶν ξένων εἰ τύχοιεν αὐτοῖς παρόντες. οὐδὲ κραυγή ποτε τὸν οἶκον οὐδὲ θόρυβος μολύνει, τὰς δὲ λαλιὰς ἐν τάξει παραχωροῦσιν ἀλλήλοις,* ⟨133⟩ *καὶ τοῖς ἔξωθεν ὡς μυστήριόν τι φρικτὸν ἡ τῶν ἔνδον σιωπὴ καταφαίνεται. τούτου δ' αἴτιον ἡ διηνεκὴς νῆψις καὶ τὸ μετρεῖσθαι παρ' αὐτοῖς τροφὴν καὶ ποτὸν μέχρι κόρου.*

6 ⟨134⟩ τῶν μὲν οὖν ἄλλων οὐκ ἔστιν ὅ τι μὴ τῶν ἐπιμελητῶν προσταξάντων ἐνεργοῦσι· δύο δὲ ταῦτα παρ' αὐτοῖς αὐτεξούσια, ἐπικουρία καὶ ἔλεος. βοηθεῖν τε γὰρ τοῖς ἀξίοις, ὁπόταν δέωνται, καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐφίεται καὶ τροφὰς ἀπορουμένοις ὀρέγειν, τὰς δ' εἰς τοὺς συγγενεῖς μεταδόσεις οὐκ ἔξεστι ποιεῖσθαι δίχα τῶν ἐπιτρόπων. ⟨135⟩ ὀργῆς ταμίαι δίκαιοι, θυμοῦ καθεκτικοί, πίστεως προστάται, εἰρήνης ὑπουργοί. καὶ πᾶν μὲν τὸ ῥηθὲν ὑπ' αὐτῶν ἰσχυρότερον ὅρκου, τὸ δ' ὀμνύειν περιίστανται, χεῖρόν τι τῆς ἐπιορκίας ὑπολαμβάνοντες· ἤδη γὰρ κατεγνῶσθαί φασι τὸ ἀπιστούμενον δίχα θεοῦ. ⟨136⟩ σπουδάζουσι δ' ἐκτόπως περὶ τὰ τῶν παλαιῶν συγγράμματα, μάλιστα τὰ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς καὶ σώματος ἐκλέγοντες. ἔνθεν αὐτοῖς πρὸς θεραπείαν παθῶν ῥίζαι τ' ἀλεξητήριοι καὶ λίθων ἰδιότητες ἀνερευνῶνται.

7 ⟨137⟩ τῷ δὲ ζηλοῦντι τὴν αἵρεσιν αὐτῶν οὐκ εὐθὺς ἡ πάροδος, ἀλλ' ἐπ' ἐνιαυτὸν ἔξω μένοντι τὴν αὐτὴν ὑποτίθενται δίαιταν, ἀξινάριόν τε καὶ τὸ προειρημένον περίζωμα καὶ λευκὴν ἐσθῆτα δόντες. ⟨138⟩ ἐπειδὰν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ πεῖραν ἐγκρατείας δῷ, πρόσεισι μὲν ἔγγιον τῇ διαίτῃ καὶ καθαρωτέρων τῶν πρὸς ἁγνείαν ὑδάτων μεταλαμβάνει, παραλαμβάνεται δ' εἰς τὰς συμβιώσεις οὐδέπω. μετὰ γὰρ τὴν τῆς καρτερίας ἐπίδειξιν δυσὶν ἄλλοις ἔτεσι τὸ ἦθος δοκιμάζεται, καὶ φανεὶς ἄξιος οὕτως εἰς τὸν ὅμιλον ἐγκρίνεται. ⟨139⟩ πρὶν δὲ τῆς κοινῆς ἅψασθαι τροφῆς, ὅρκους αὐτοῖς ὄμνυσι φρικώδεις, πρῶτον μὲν εὐσεβήσειν τὸ θεῖον, ἔπειτα τὰ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια διαφυλάξειν καὶ μήτε κατὰ γνώμην βλάψειν τινὰ μήτ' ἐξ ἐπιτάγματος, μισήσειν δ' ἀεὶ τοὺς ἀδίκους καὶ

συναγωνιεῖσθαι τοῖς δικαίοις, ⟨140⟩ τὸ πιστὸν ἀεὶ παρέξειν πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς κρατοῦσιν· οὐ γὰρ δίχα θεοῦ περιγίγνεσθαί τινι τὸ ἄρχειν· κἂν αὐτὸς ἄρχῃ, μηδέποτ᾽ ἐξυβρίσειν εἰς τὴν ἐξουσίαν, μηδ᾽ ἐσθῆτι ἤ τινι πλείονι κόσμῳ τοὺς ὑποτεταγμένους ὑπερλαμπρυνεῖσθαι. ⟨141⟩ τὴν ἀλήθειαν ἀγαπᾶν ἀεὶ καὶ τοὺς ψευδομένους ἐλέγχειν προβάλλεσθαι. χεῖρας κλοπῆς καὶ ψυχὴν ἀνοσίου κέρδους καθαρὰν φυλάξειν. καὶ μήτε κρύψειν τι τοὺς αἱρετιστὰς μήθ᾽ ἑτέροις αὐτῶν τι μηνύσειν, κἂν μέχρι θανάτου τις βιάζηται. ⟨142⟩ πρὸς δὲ τούτοις ὄμνυσι μηδενὶ μὲν μεταδοῦναι τῶν δογμάτων ἑτέρως ἢ ὡς αὐτὸς μετέλαβεν, ἀφέξεσθαι δὲ λῃστείας, καὶ συντηρήσειν ὁμοίως τά τε τῆς αἱρέσεως αὐτῶν βιβλία καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων ὀνόματα. τοιούτοις μὲν ὅρκοις τοὺς προσιόντας ἐξασφαλίζονται, ⟨143⟩ τοὺς δ᾽ ἐπ᾽ ἀξιοχρέοις ἁμαρτήμασιν ἁλόντας 8
ἐκβάλλουσι τοῦ τάγματος. ὁ δ᾽ ἐκκριθεὶς οἰκτίστῳ πολλάκις μόρῳ διαφθείρεται· τοῖς γὰρ ὅρκοις καὶ τοῖς ἔθεσιν ἐνδεδεμένος οὐδὲ τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις τροφῆς δύναται μεταλαμβάνειν, ποηφαγῶν δὲ καὶ λιμῷ τὸ σῶμα τηκόμενος διαφθείρεται. ⟨144⟩ διὸ δὴ πολλοὺς ἐλεήσαντες ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀναπνοαῖς ἀνέλαβον, ἱκανὴν ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν τὴν μέχρι θανάτου βάσανον ἡγούμενοι.

⟨145⟩ περὶ δὲ τὰς κρίσεις ἀκριβέστατοι καὶ δί- 9
καιοι· καὶ δικάζουσι μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν ἑκατὸν συνελθόντες, τὸ δ᾽ ὁρισθὲν ὑπ᾽ αὐτῶν ἀκίνητον. σέβας δὲ μέγιστον παρ᾽ αὐτοῖς μετὰ τὸν θεὸν τοὔνομα τοῦ νομοθέτου· κἂν βλασφημήσῃ τις εἰς τοῦτον, κολάζεται θανάτῳ. ⟨146⟩ τοῖς δὲ πρεσβυτέροις ὑπακούειν καὶ τοῖς πλείοσιν ἐν καλῷ τίθενται· δέκα γοῦν συγκαθε-

ζομένων, οὐκ ἂν λαλήσειέ τις ἀκόντων τῶν ἐννέα. ⟨147⟩ *καὶ τὸ πτύσαι δ' εἰς μέσους ἢ τὸ δεξιὸν μέρος φυλάττονται, καὶ ταῖς ἑβδομάσιν ἔργων ἐφάπτεσθαι, διαφορώτατα Ἰουδαίων ἁπάντων. οὐ μόνον γὰρ τροφὰς ἑαυτοῖς πρὸ μιᾶς ἡμέρας παρασκευάζουσιν, ὡς μηδὲ πῦρ ἐναύοιεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἀλλ' οὐδὲ σκεῦός τι μετακινῆσαι θαρροῦσιν, οὐδ' ἀποπατεῖν.* ⟨148⟩ *ταῖς δ' ἄλλαις ἡμέραις βόθρον ὀρύττοντες βάθος ποδιαῖον τῇ σκαλίδι (τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ διδόμενον ὑπ' αὐτῶν ἀξινίδιον τοῖς νεοσυστάτοις) καὶ περικαλύψαντες θοἰματίῳ, ὡς μὴ τὰς αὐγὰς ὑβρίζοιεν τοῦ θεοῦ, θακεύουσιν εἰς αὐτόν,* ⟨149⟩ *ἔπειτα τὴν ἀνορυχθεῖσαν γῆν ἐφέλκουσιν εἰς τὸν βόθρον. καὶ τοῦτο ποιοῦσι τοὺς ἐρημοτέρους τόπους ἐκλεγόμενοι. καίπερ δὲ φυσικῆς οὔσης τῆς τῶν σωματικῶν λυμάτων ἐκκρίσεως, ἀπολούεσθαι μετ' αὐτὴν καθάπερ μεμιασμένοις ἔθιμον.*

10 ⟨150⟩ *διῄρηνται δὲ κατὰ χρόνον τῆς ἀσκήσεως εἰς μοίρας τέτταρας, καὶ τοσοῦτον οἱ μεταγενέστεροι τῶν προγενεστέρων ἐλαττοῦνται ὥστ', εἰ ψαύσειαν αὐτῶν, ἐκείνους ἀπολούεσθαι καθάπερ ἀλλοφύλῳ συμφυρέντας.* ⟨151⟩ *καὶ μακρόβιοι μὲν ὡς τοὺς πολλοὺς ὑπὲρ ἑκατὸν παρατείνειν ἔτη, διὰ τὴν ἁπλότητα τῆς διαίτης, ἔμοιγε δοκεῖν, καὶ τὴν εὐταξίαν, καταφρονηταὶ δὲ τῶν δεινῶν, καὶ τὰς μὲν ἀλγηδόνας νικῶντες τοῖς φρονήμασι, τὸν δὲ θάνατον, εἰ μετ' εὐκλείας προσίοι, νομίζοντες ἀθανασίας ἀμείνω.* ⟨152⟩ *διήλεγξε δ' αὐτῶν ἐν ἅπασι τὰς ψυχὰς ὁ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος, ἐν ᾧ στρεβλούμενοί τε καὶ λυγιζόμενοι, καιόμενοί τε καὶ κλώμενοι, καὶ διὰ πάντων ὁδεύοντες τῶν βασανιστηρίων ὀργάνων, ἵν' ἢ βλασφημήσωσι τὸν νομοθέτην ἢ*

φάγωσί τι τῶν ἀσυνήθων, οὐδέτερον ὑπέμειναν παθεῖν, ἀλλ' οὐδὲ κολακεῦσαί ποτε τοὺς αἰκιζομένους ἢ δακρῦσαι· ⟨153⟩ μειδιῶντες δ' ἐν ταῖς ἀλγηδόσι καὶ κατειρωνευόμενοι τῶν τὰς βασάνους προσφερόντων εὔθυμοι τὰς ψυχὰς ἠφίεσαν ὡς πάλιν κομιούμενοι. ⟨154⟩ καὶ γὰρ ἔρρωται παρ' αὐτοῖς ἥδ' ἡ δόξα, φθαρτὰ 11 μὲν εἶναι τὰ σώματα καὶ τὴν ὕλην οὐ μόνιμον αὐτῶν, τὰς δὲ ψυχὰς ἀθανάτους ἀεὶ διαμένειν, καὶ συμπλέκεσθαι μέν, ἐκ τοῦ λεπτοτάτου φοιτώσας αἰθέρος, ὥσπερ εἱρκταῖς τοῖς σώμασιν ἴυγγί τινι φυσικῇ κατασπωμένας, ⟨155⟩ ἐπειδὰν δ' ἀνεθῶσι τῶν κατὰ σάρκα δεσμῶν, οἷον δὴ μακρᾶς δουλείας ἀπηλλαγμένας, τότε χαίρειν καὶ μετεώρους φέρεσθαι. καὶ ταῖς μὲν ἀγαθαῖς, ὁμοδοξοῦντες παισὶν Ἑλλήνων, ἀποφαίνονται τὴν ὑπὲρ ὠκεανὸν δίαιταν ἀποκεῖσθαι, καὶ χῶρον οὔτ' ὄμβροις οὔτε νιφετοῖς οὔτε καύμασι βαρυνόμενον, ἀλλ' ὃν ἐξ ὠκεανοῦ πραῢς ἀεὶ ζέφυρος ἐπιπνέων ἀναψύχει· ταῖς δὲ φαύλαις ζοφώδη καὶ χειμέριον ἀφορίζονται μυχόν, γέμοντα τιμωριῶν ἀδιαλείπτων. ⟨156⟩ δοκοῦσι δέ μοι κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν Ἕλληνες τοῖς τ' ἀνδρείοις αὐτῶν, οὓς ἥρωας καὶ ἡμιθέους καλοῦσι, τὰς μακάρων νήσους ἀνατεθεικέναι, ταῖς δὲ τῶν πονηρῶν ψυχαῖς καθ' Ἅιδου τὸν τῶν ἀσεβῶν χῶρον, ἔνθα καὶ κολαζομένους τινὰς μυθολογοῦσι, Σισύφους καὶ Ταντάλους καὶ Ἰξίονας καὶ Τιτυούς, πρῶτον μὲν ἀιδίους ὑφιστάμενοι τὰς ψυχάς, ἔπειτ' εἰς προτροπὴν ἀρετῆς καὶ κακίας ἀποτροπήν· ⟨157⟩ τούς τε γὰρ ἀγαθοὺς γίγνεσθαι κατὰ τὸν βίον ἀμείνους ἐλπίδι τιμῆς καὶ μετὰ τὴν τελευτήν, τῶν τε κακῶν ἐμποδίζεσθαι τὰς ὁρμὰς δέει, προσδοκώντων, εἰ καὶ λάθοιεν

§ 154 = Ant. Iud. XVIII 18.

ἐν τῷ ζῆν, μετὰ τὴν διάλυσιν ἀθάνατον τιμωρίαν ὑφέξειν.

⟨158⟩ *ταῦτα μὲν οὖν Ἐσσηνοὶ περὶ ψυχῆς θεολογοῦσιν, ἄφυκτον δέλεαρ τοῖς ἅπαξ γευσαμένοις τῆς*
12 *σοφίας αὐτῶν ἐγκαθιέντες·* ⟨159⟩ *εἰσὶ δ' ἐν αὐτοῖς οἳ καὶ τὰ μέλλοντα [προγιγνώσκειν ὑπισχνοῦνται, βίβλοις ἱεραῖς καὶ διαφόροις ἁγνείαις καὶ προφητῶν ἀποφθέγμασιν ἐμπαιδοτριβούμενοι. σπάνιον δ' εἴ ποτε ἐν ταῖς προαγορεύσεσιν ἀστοχοῦσιν.*

13 ⟨160⟩ *ἔστι δὲ καὶ ἕτερον Ἐσσηνῶν τάγμα, δίαιταν μὲν καὶ ἔθη καὶ νόμιμα τοῖς ἄλλοις ὁμοφρονοῦν, διεστὼς δὲ τῇ κατὰ γάμον δόξῃ. μέγιστον γὰρ ἀποκόπτειν οἴονται τοῦ βίου μέρος, τὴν διαδοχήν, τοὺς μὴ γαμοῦντας, μᾶλλον δ', εἰ πάντες τὸ αὐτὸ φρονήσειαν, ἐκλιπεῖν ἂν ἅπαν τὸ γένος τάχιστα.* ⟨161⟩ *δοκιμάζοντες μέντοι τριετίᾳ τὰς γαμετάς, ἐπειδὰν τρὶς καθαρθῶσιν εἰς πεῖραν τοῦ δύνασθαι τίκτειν, οὕτως ἄγονται. ταῖς δ' ἐγκύμοσιν οὐχ ὁμιλοῦσιν, ἐνδεικνύμενοι τὸ μὴ δι' ἡδονὴν ἀλλὰ τέκνων χάριν γαμεῖν. λουτρὰ δὲ ταῖς γυναιξὶν ἀμπεχομέναις ἐνδύματα, καθάπερ τοῖς ἀνδράσιν ἐν περιζώματι.*

14 ⟨162⟩ *τοιαῦτα μὲν ἔθη τοῦδε τοῦ τάγματος, δύο δὲ τῶν προτέρων Φαρισαῖοι μὲν οἱ δοκοῦντες μετ' ἀκριβείας ἐξηγεῖσθαι τὰ νόμιμα καὶ τὴν πρώτην ἀπάγοντες αἵρεσιν, εἱμαρμένῃ τε καὶ θεῷ προσάπτουσι πάντα,* ⟨163⟩ *καὶ τὸ μὲν πράττειν τὰ δίκαια καὶ μὴ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις κεῖσθαι, βοηθεῖν δ' εἰς ἕκαστον καὶ τὴν εἱμαρμένην· ψυχήν δὲ πᾶσαν μὲν ἄφθαρτον, μεταβαίνειν δ' εἰς ἕτερον σῶμα τὴν τῶν ἀγαθῶν μόνην, τὰς δὲ τῶν φαύλων ἀιδίῳ τιμωρίᾳ*

§ 162 = Ant. Iud. XVIII 13.

κολάζεσθαι. ⟨164⟩ Σαδδουκαῖοι δέ, τὸ δεύτερον τάγμα, τὴν μὲν εἱμαρμένην παντάπασιν ἀναιροῦσι, καὶ τὸν θεὸν ἔξω τοῦ δρᾶν τι κακὸν ἢ ἐφορᾶν τίθενται, ⟨165⟩ φασὶ δ' ἐπ' ἀνθρώπων ἐκλογῇ τό τε καλὸν καὶ τὸ κακὸν προκεῖσθαι, καὶ τὸ κατὰ γνώμην ἑκάστῳ τούτων ἑκατέρῳ προσιέναι. ψυχῆς τε τὴν διαμονὴν καὶ τὰς καθ' Ἅιδου τιμωρίας καὶ τιμὰς ἀναιροῦσι. ⟨166⟩ καὶ Φαρισαῖοι μὲν φιλάλληλοί τε καὶ τὴν εἰς τὸ κοινὸν ὁμόνοιαν ἀσκοῦντες, Σαδδουκαίων δὲ καὶ πρὸς ἀλλήλους τὸ ἦθος ἀγριώτερον, αἵ τ' ἐπιμιξίαι πρὸς τοὺς ὁμοίους ἀπηνεῖς ὡς πρὸς ἀλλοτρίους.

⟨167⟩ τοιαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν Ἰουδαίοις φιλοσοφούντων εἶχον εἰπεῖν, τῆς Ἀρχελάου δ' ἐθναρχίας 9
μεταπεσούσης εἰς ἐπαρχίαν οἱ λοιποί, Φίλιππός τε καὶ Ἡρώδης ὁ κληθεὶς Ἀντίπας, διῴκουν τὰς ἑαυτῶν τετραρχίας· Σαλώμη γὰρ τελευτῶσα Ἰουλίᾳ τῇ τοῦ Σεβαστοῦ γυναικὶ τήν τ' αὐτῆς τοπαρχίαν καὶ Ἰάμνειαν καὶ τοὺς ἐν Φασαηλίδι φοινικῶνας κατέλιπεν. ⟨168⟩ μεταβάσης δ' εἰς Τιβέριον τὸν Ἰουλίας υἱὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας μετὰ τὴν Αὐγούστου τελευτήν, ἀφηγησαμένου τῶν πραγμάτων ἔτεσιν ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα, πρὸς δὲ μησὶν ἓξ καὶ ἡμέραις δυοῖν, διαμείναντες ἐν ταῖς τετραρχίαις ὅ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Φίλιππος, ὁ μὲν πρὸς ταῖς Ἰορδάνου πηγαῖς ἐν Πανεάδι πόλιν κτίζει Καισάρειαν, κἀν τῇ κάτω Γαυλανιτικῇ Ἰουλιάδα, Ἡρώδης δ' ἐν μὲν τῇ Γαλιλαίᾳ Τιβεριάδα, ἐν δὲ τῇ Περαίᾳ φερώνυμον Ἰουλίας.

⟨169⟩ πεμφθεὶς δ' εἰς Ἰουδαίαν ἐπίτροπος ὑπὸ 2
Τιβερίου Πιλᾶτος νύκτωρ κεκαλυμμένας εἰς Ἱεροσό-

§ 167 sq. = Ant. Iud. XVIII 24 sq. 31 sq. 56. § 169 = Ant. Iud. XVIII 35. 55.

λυμα παρεισκομίζει τὰς Καίσαρος εἰκόνας, αἳ σημαῖαι καλοῦνται. ⟨170⟩ τοῦτο μεθ' ἡμέραν μεγίστην ταραχὴν ἤγειρεν Ἰουδαίοις· οἵ τε γὰρ ἐγγὺς πρὸς τὴν ὄψιν ἐξεπλάγησαν ὡς πεπατημένων αὐτοῖς τῶν νόμων (οὐδὲν γὰρ ἀξιοῦσιν ἐν τῇ πόλει δείκηλον τίθεσθαι), καὶ πρὸς τὴν ἀγανάκτησιν τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἄθρους ὁ ἐκ τῆς χώρας λαὸς συνέρρευσεν. ⟨171⟩ ὁρμήσαντες δὲ πρὸς τὸν Πιλᾶτον εἰς Καισάρειαν ἱκέτευον ἐξενεγκεῖν ἐξ Ἱεροσολύμων τὰς σημαίας καὶ τηρεῖν αὐτοῖς τὰ πάτρια. Πιλάτου δ' ἀρνουμένου περὶ τὴν ἱκεσίαν, πρηνεῖς καταπεσόντες ἐπὶ πένθ' ἡμέρας καὶ νύκτας
3 *ἴσας ἀκίνητοι διεκαρτέρουν. ⟨172⟩ τῇ δ' ἑξῆς ὁ Πιλᾶτος καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐν τῷ μεγάλῳ σταδίῳ, καὶ προσκαλεσάμενος τὸ πλῆθος ὡς ἀποκρίνασθαι δῆθεν αὐτοῖς θέλων, δίδωσι τοῖς στρατιώταις σημεῖον ἐκ συντάγματος κυκλώσασθαι τοὺς Ἰουδαίους τοῖς ὅπλοις. ⟨173⟩ περιστάσης δὲ τριστοιχεὶ τῆς φάλαγγος, οἱ Ἰουδαῖοι μὲν ἀχανεῖς ἦσαν πρὸς τὸ ἀδόκητον τῆς ὄψεως, Πιλᾶτος δὲ κατακόψειν εἰπὼν αὐτοὺς εἰ μὴ προσδέξαιντο τὰς Καίσαρος εἰκόνας, γυμνοῦν τὰ ξίφη τοῖς στρατιώταις ἔνευεν. ⟨174⟩ οἱ δὲ Ἰουδαῖοι καθάπερ ἐκ συνθήματος ἀθρόοι καταπεσόντες καὶ τοὺς αὐχένας παρακλίναντες ἑτοίμους εἰς ἀναίρεσιν σφᾶς ἐβόων μᾶλλον ἢ τὸν νόμον παραβῆναι. ὑπερθαυμάσας δ' ὁ Πιλᾶτος τὸ τῆς δεισιδαιμονίας ἄκρατον, ἐκκομίσαι μὲν αὐτίκα τὰς σημαίας Ἱεροσολύμων κελεύει,*
4 *⟨175⟩ μετὰ δὲ ταῦτα ταραχὴν ἑτέραν ἐκίνει, τὸν ἱερὸν θησαυρόν (καλεῖται δὲ κορβανᾶς) εἰς καταγωγὴν ὑδάτων ἐξαναλίσκων. κατῆγε δ' ἀπὸ τετρακοσίων σταδίων. πρὸς τοῦτο τοῦ πλήθους ἀγανάκτησις ἦν, καὶ*

§ 173 = Ant. Iud. XVIII 58.

*τοῦ Πιλάτου παρόντος εἰς Ἱεροσόλυμα περιστάντες τὸ
βῆμα κατεβόων.* ⟨176⟩ *ὃ δὲ (προήδει γὰρ αὐτῶν τὴν
ταραχὴν) τῷ πλήθει τοὺς στρατιώτας ἐνόπλους ἐσθῆ-
σιν ἰδιωτικαῖς κεκαλυμμένους ἐγκαταμίξας, καὶ ξίφει
μὲν χρήσασθαι κωλύσας, ξύλοις δὲ παίειν τοὺς κεκρα-
γότας ἐγκελευσάμενος, σύνθημα δίδωσιν ἀπὸ τοῦ βή-
ματος,* ⟨177⟩ *τυπτόμενοι δ' οἱ Ἰουδαῖοι πολλοὶ μὲν ὑπὸ
τῶν πληγῶν, πολλοὶ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ
καταπατηθέντες ἀπώλοντο. πρὸς δὲ τὴν συμφορὰν
τῶν ἀνῃρημένων καταπλαγὲν τὸ πλῆθος ἐσιώπησε.*

⟨178⟩ *κἀν τούτῳ κατήγορος Ἡρώδου τοῦ τετραρ-* 5
*χοῦντος Ἀγρίππας υἱὸς Ἀριστοβούλου, ὃν ὁ πατὴρ
Ἡρώδης ἀπέκτεινε, παραγίγνεται πρὸς Τιβέριον. τοῦ
δὲ μὴ προσδεξαμένου τὴν κατηγορίαν, μένων ἐπὶ
Ῥώμης τούς τ' ἄλλους τῶν γνωρίμων ἐθεράπευε, καὶ
μάλιστα τὸν Γερμανικοῦ παῖδα Γάιον, ἰδιώτην ἔτ'
ὄντα.* ⟨179⟩ *καὶ δή ποθ' ἑστιῶν αὐτὸν τά τ' ἄλλα
ποικίλως ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ τελευταῖον τὰς χεῖρας
ἀνατείνας φανερῶς ηὔξατο θᾶττον αὐτὸν θεάσασθαι
τῶν ὅλων δεσπότην, ἀποθανόντος Τιβερίου.* ⟨180⟩
*τοῦτό τις τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ διαγγέλλει τῷ Τιβερίῳ,
καὶ ὃς ἀγανακτήσας εἵργνυσι τὸν Ἀγρίππαν καὶ μετ'
αἰκίας εἶχεν αὐτὸν ἐπὶ μῆνας ἓξ ἐν δεσμωτηρίῳ, μέχρι
αὐτὸς ἐτελεύτησεν ἡγεμονεύσας ἔτη δύο πρὸς τοῖς
εἴκοσι καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπὶ μησὶν ἕξ.* ⟨181⟩ *ἀπο-* 6
*δειχθεὶς δὲ Γάιος Καῖσαρ ἀνίησί τε τῶν δεσμῶν τὸν
Ἀγρίππαν, καὶ τῆς Φιλίππου τετραρχίας (τεθνήκει γὰρ
οὗτος) καθίστησι βασιλέα. παραγενόμενος δ' εἰς τὴν
ἀρχὴν Ἀγρίππας φθόνῳ τὰς Ἡρώδου τοῦ τετράρχου*

§ 178 sq. = Ant. Iud. XVIII 126 sq. 166. 187. 224. § 181 = Ant. Iud. XVIII 237.

διήγειρεν ἐπιθυμίας. ⟨182⟩ ἐνῆγε δὲ μάλιστα τοῦτον εἰς ἐλπίδα βασιλείας Ἡρωδιὰς ἡ γυνή, κατονειδίζουσα τὴν ἀργίαν, καὶ φαμένη παρὰ τὸ μὴ βούλεσθαι πλεῖν ἐπὶ Καίσαρα στερίσκεσθαι μείζονος ἀρχῆς· ὅπου γὰρ Ἀγρίππαν ἐξ ἰδιώτου βασιλέα πεποίηκεν, ἦ πού γ' ἂν ἐκεῖνον διαναστήσειεν ἐκ τετράρχου. ⟨183⟩ τούτοις ἀναπεισθεὶς Ἡρώδης ἧκε πρὸς Γάιον, ὑφ' οὗ τῆς πλεονεξίας ἐπιτιμᾶται φυγῇ εἰς Ἱσπανίαν· ἠκολούθησε γὰρ αὐτῷ κατήγορος Ἀγρίππας, ᾧ καὶ τὴν τετραρχίαν τὴν ἐκείνου προσέθηκε Γάιος.

10 *⟨184⟩ καὶ Ἡρώδης μὲν ἐν Ἱσπανίᾳ, συμφυγούσης αὐτῷ καὶ τῆς γυναικός, τελευτᾷ· Γάιος δὲ Καῖσαρ ἐπὶ τοσοῦτον ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην ὥστε θεὸν μὲν αὑτὸν καὶ δοκεῖν βούλεσθαι καὶ καλεῖσθαι, τῶν τ' εὐγενεστάτων ἀνδρῶν ἀκροτομῆσαι τὴν πατρίδα, ἐκτεῖναι δὲ τὴν ἀσέβειαν καὶ ἐπὶ Ἰουδαίους. ⟨185⟩ Πετρώνιον μὲν οὖν μετὰ στρατιᾶς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔπεμψεν ἐγκαθιδρύσοντα τῷ ναῷ τοὺς ἀνδριάντας αὐτοῦ, προστάξας, εἰ μὴ δέχοιντο Ἰουδαῖοι, τούς τε κωλύοντας ἀνελεῖν καὶ πᾶν τὸ λοιπὸν ἔθνος ἐξανδραποδίσασθαι. ⟨186⟩ θεῷ δ' ἄρα τῶν προσταγμάτων ἔμελε. καὶ Πετρώνιος μὲν σὺν τρισὶ τάγμασι καὶ πολλοῖς ἐκ τῆς Συρίας συμμάχοις εἰς τὴν Ἰουδαίαν ἤλαυνεν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας, ⟨187⟩ Ἰουδαίων δ' οἳ μὲν ἠπίστουν ἔτι ταῖς τοῦ πολέμου φήμαις, οἳ δὲ πιστεύοντες ἦσαν ἐν ἀμηχάνῳ πρὸς τὴν ἄμυναν. ταχὺ δ' ἐχώρει διὰ πάντων τὸ δέος, ἤδη παρούσης εἰς τὴν Πτολεμαΐδα τῆς στρατιᾶς.*

2 *⟨188⟩ Πόλις δ' ἐστὶν αὕτη τῆς Γαλιλαίας παράλιος*

§ 182 = Ant. Iud. XVIII 241. § 183 = Ant. Iud. XVIII 252. § 185 = Ant. Iud. XVIII 261.

κατὰ τὸ μέγα πεδίον ἐκτισμένη, περιέχεται δ' ὄρεσιν, ἐκ μὲν τοῦ πρὸς ἀνατολὴν κλίματος ἀπὸ σταδίων ἑξήκοντα τῷ τῆς Γαλιλαίας, ἀπὸ δὲ τοῦ μεσημβρινοῦ τῷ Καρμήλῳ διέχοντι σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι, τῷ δ' ὑψηλοτάτῳ κατ' ἄρκτον, ὃ καλοῦσι Κλίμακα Τυρίων οἱ ἐπιχώριοι· καὶ τοῦτο δὲ σταδίους ἀφέστηκεν ἑκατόν. ⟨189⟩ τοῦ δ' ἄστεος ὅσον ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος Βήλαιος ποταμὸς παραρρεῖ παντάπασιν ὀλίγος, παρ' ᾧ τὸ Μέμνονος μνημεῖόν ἐστιν, ἔχον ἐγγὺς αὐτοῦ τόπον ἑκατοντάπηχυν θαύματος ἄξιον. ⟨190⟩ κυκλοτερὴς μὲν γάρ ἐστι καὶ κοῖλος, ἀναδίδωσι δὲ τὴν ὑαλίνην ψάμμον, ἣν ὅταν ἐκκενώσῃ πολλὰ πλοῖα προσσχόντα, πάλιν ἀναπληροῦται τὸ χωρίον, κατασυρόντων μὲν ὥσπερ ἐπίτηδες τότε τῶν ἀνέμων εἰς αὐτὸ τὴν ἔξωθεν ἀργὴν ψάμμον, τοῦ δὲ μετάλλου πᾶσαν εὐθέως μεταβάλλοντος εἰς ὕαλον. ⟨191⟩ θαυμασιώτερον δὲ τούτου μοι δοκεῖ, τὸ τὴν ὑπερχυθεῖσαν ὕαλον ἐκ τοῦ τόπου πάλιν γίγνεσθαι ψάμμον εἰκαίαν.

⟨192⟩ τὸ μὲν οὖν χωρίον τοῦτο τοιαύτην εἴληχε φύσιν, Ἰουδαῖοι δὲ μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων ἀθροι- 3
σθέντες εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς Πτολεμαΐδι καθικέτευον τὸν Πετρώνιον ὑπὲρ τῶν πατρίων νόμων πρῶτον, ἔπειτα ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὃ δὲ πρός τε τὸ πλῆθος καὶ τὰς δεήσεις ἐνδοὺς τὴν μὲν στρατιὰν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ἐν Πτολεμαΐδι καταλείπει, ⟨193⟩ προελθὼν δ' εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ συγκαλέσας τό τε πλῆθος καὶ τοὺς γνωρίμους πάντας εἰς τὴν Τιβεριάδα, τήν τε Ῥωμαίων διεξῄει δύναμιν καὶ τὰς Καίσαρος ἀπειλάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἀξίωσιν ἀπέφηνεν ἀγνώμονα·

§ 192 = Ant. Iud. XVIII 263. § 193 = Ant. Iud. XVIII 269.

⟨194⟩ *πάντων γὰρ τῶν ὑποτεταγμένων ἐθνῶν κατὰ πόλιν συγκαθιδρυκότων τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ τὰς Καίσαρος εἰκόνας, τὸ μόνους ἐκείνους ἀντιτάττεσθαι πρὸς τοῦτο σχεδὸν ἀφισταμένων εἶναι καὶ μεστὸν*
4 *ὕβρεως.* ⟨195⟩ *τῶν δὲ τὸν νόμον καὶ τὸ πάτριον ἔθος προτειναμένων, καὶ ὡς οὐδὲ θεοῦ τι δείκηλον, οὐχ ὅπως ἀνδρός, οὐ κατὰ τὸν ναὸν μόνον ἀλλ' οὐδ' ἐν εἰκαίῳ τινὶ τόπῳ τῆς χώρας θέσθαι θεμιτὸν εἴη, ὑπολαβὼν ὁ Πετρώνιος 'ἀλλὰ μὴν κἀμοὶ φυλακτέος ὁ τοὐμοῦ δεσπότου νόμος' ἔφη· 'παραβὰς γὰρ αὐτὸν καὶ φεισάμενος ὑμῶν ἀπολοῦμαι δικαίως. ἀπολεῖ δ' ὑμᾶς ὁ πέμψας ἐμέ, οὐκ ἐγώ· καὶ γὰρ αὐτὸς ὥσπερ ὑμεῖς ἐπιτάττομαι.'* ⟨196⟩ *πρὸς ταῦτα τὸ πλῆθος πάντ' ἐβόα πρὸ τοῦ νόμου πάσχειν ἑτοίμως ἔχειν. καταστείλας δ' ὁ Πετρώνιος αὐτῶν τὴν βοήν, 'πολεμήσετε' εἶπεν 'ἄρα Καίσαρι;'* ⟨197⟩ *καὶ Ἰουδαῖοι περὶ μὲν Καίσαρος καὶ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων δὶς τῆς ἡμέρας θύειν ἔφασαν, εἰ δὲ βούλεται τὰς εἰκόνας ἐγκαθιδρύειν, πρότερον αὐτὸν δεῖν ἅπαν τὸ Ἰουδαίων ἔθνος προθύσασθαι· παρέχειν δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἑτοίμους εἰς σφαγὴν ἅμα τέκνοις καὶ γυναιξίν.* ⟨198⟩ *ἐπὶ τούτοις θαῦμα καὶ οἶκτος εἰσῄει τὸν Πετρώνιον τῆς τ' ἀνυπερβλήτου θρησκείας τῶν ἀνδρῶν καὶ τοῦ πρὸς θάνατον ἑτοίμου παραστήματος. καὶ τότε μὲν ἄπρακτοι*
5 *διελύθησαν,* ⟨199⟩ *ταῖς δ' ἑξῆς ἀθροίσας τε τοὺς δυνατοὺς κατ' ἰδίαν καὶ τὸ πλῆθος ἐν κοινῷ συλλέγων ποτὲ μὲν παρεκάλει ποτὲ δὲ συνεβούλευε, τὸ μέντοι πλέον διηπείλει, τήν τε Ῥωμαίων ἐπανατεινόμενος ἰσχὺν καὶ τοὺς Γαΐου θυμοὺς τήν τ' ἰδίαν πρὸς τούτοις ἀνάγκην.* ⟨200⟩ *πρὸς δὲ μηδεμίαν πεῖραν ἐνδι-*

§ 199 = Ant. Iud. XVIII 276.

δόντων, ὡς ἑώρα καὶ τὴν χώραν κινδυνεύουσαν ἄσπορον μεῖναι (κατὰ γὰρ ὥραν σπόρου πεντήκοντα ἡμέρας ἀργὰ προσδιέτριβεν αὐτῷ τὰ πλήθη), τελευταῖον ἀθροίσας αὐτούς, ⟨201⟩ καὶ 'παρακινδυνευτέον ἐμοὶ μᾶλλον' εἰπών, 'ἢ γὰρ τοῦ θεοῦ συνεργοῦντος πείσας Καίσαρα σωθήσομαι μεθ' ὑμῶν ἡδέως, ἢ παροξυνθέντος ὑπὲρ τοσούτων ἑτοίμως ἐπιδώσω τὴν ἐμαυτοῦ ψυχήν,' διαφῆκε τὸ πλῆθος πολλὰ κατευχόμενον αὐτῷ, καὶ παραλαβὼν τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Πτολεμαΐδος ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. ⟨202⟩ ἔνθεν εὐθέως ἐπέστειλε Καίσαρι τήν τ' ἐμβολὴν τὴν εἰς Ἰουδαίαν ἑαυτοῦ καὶ τὰς τοῦ ἔθνους ἱκεσίας, ὅτι τ', εἰ μὴ βούλοιτο πρὸς τοῖς ἀνδράσι καὶ τὴν χώραν ἀπολέσαι, δέοι φυλάττειν τ' αὐτοῖς τὸν νόμον καὶ παριέναι τὸ πρόσταγμα. ⟨203⟩ ταύταις ταῖς ἐπιστολαῖς οὐ σφόδρα μετρίως Γάιος ἀντέγραψεν, ἀπειλῶν Πετρωνίῳ θάνατον, ὅτι τῶν προσταγμάτων αὐτοῦ βραδὺς ὑπηρέτης ἐγένετο. ἀλλὰ τοὺς μὲν τούτων γραμματοφόρους συνέβη χειμασθῆναι τρεῖς μῆνας ἐν τῇ θαλάττῃ, τὸν δὲ Γαΐου θάνατον ἄλλοι καταγγέλλοντες εὐπλόουν· ἔφθη γοῦν τὰς περὶ τούτου λαβεῖν Πετρώνιος ἐπιστολὰς ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις ἢ τὰς καθ' ἑαυτοῦ.

⟨204⟩ Γαΐου δ' ἡγεμονεύσαντος ἔτη τρία καὶ μῆνας 11
ὀκτὼ καὶ δολοφονηθέντος, ἁρπάζεται μὲν ὑπὸ τῶν ἐν Ῥώμῃ στρατευμάτων εἰς τὴν ἀρχὴν Κλαύδιος, ⟨205⟩ ἡ δὲ σύγκλητος, ἐξηγουμένων τῶν ὑπάτων Σεντίου Σατορνίνου καὶ Πομπωνίου Σεκούνδου, τρισὶ ταῖς συμμενούσαις σπείραις ἐπιτρέψασα φυλάττειν τὴν πόλιν, εἰς τὸ Καπετώλιον ἠθροίσθη, καὶ διὰ τὴν ὠμότητα τὴν Γαΐου Κλαυδίῳ πολεμεῖν ἐψηφίζετο· κατα-

§ 204 = Ant. Iud. XIX 201.

στήσεσθαι γὰρ δι' ἀριστοκρατίας, ὥσπερ οὖν πάλαι διῳκεῖτο, τὴν ἀρχήν, ἢ κρινεῖν ψήφῳ τὸν ἄξιον τῆς ἡγεμονίας.

2 ⟨206⟩ *συνέβη δὲ τηνικαῦτα πρὸς ἐπιδημοῦντα τὸν Ἀγρίππαν τήν τε σύγκλητον καλοῦσαν εἰς συμβουλίαν πέμψαι καὶ Κλαύδιον ἐκ τῆς παρεμβολῆς, ὅπως πρὸς ἃ δέοι χρήσιμος αὐτοῖς γένοιτο. κἀκεῖνος συνιδὼν τὸν ἤδη τῇ δυνάμει Καίσαρα πρὸς Κλαύδιον ἄπεισιν.* ⟨207⟩ *ὃ δ' αὐτὸν πρεσβευτὴν πρὸς τὴν σύγκλητον ἀναπέμπει, δηλοῦντα τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν, ὅτι πρῶτον μὲν ἄκων ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγείη, καὶ οὔτε τὴν ἐκείνων σπουδὴν ἐγκαταλιπεῖν δίκαιον οὔτ' ἀσφαλὲς τὴν αὐτοῦ τύχην κρίνοι· καὶ γὰρ καὶ τὸ τυχεῖν τῆς ἡγεμονικῆς κλήσεως ἐπικίνδυνον εἶναι·* ⟨208⟩ *ἔπειθ' ὅτι διοικήσοι τὴν ἀρχὴν ὥσπερ ἀγαθὸς προστάτης, οὐχ ὡς τύραννος· ἀρκεῖσθαι γὰρ τῇ τιμῇ τῆς προσηγορίας, τὴν δ' ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πραγμάτων βουλὴν πᾶσιν ἀποδώσειν· καὶ γὰρ εἰ μὴ φύσει μέτριος ἦν, ἱκανὸν ὑπόδειγμα σωφροσύνης αὐτῷ προκεῖσθαι τὸν Γαΐου θάνατον.*

3 ⟨209⟩ *ταῦτ' ἀπήγγειλεν Ἀγρίππας. ἡ δὲ βουλὴ ἀπεκρίνατο καὶ στρατῷ καὶ γνώμαις ἀγαθαῖς πεποιθυῖα δουλείαν ἑκούσιον οὐχ ὑπομενεῖν. καὶ Κλαύδιος ὡς ἤκουσε τὰ παρὰ τῆς βουλῆς, πάλιν ἔπεμψε τὸν Ἀγρίππαν ἀπαγγελοῦντ' αὐτοῖς ὅτι προδοῦναι μὲν τοὺς εἰς αὐτὸν ὀμόσαντας οὐχ ὑπομένει, πολεμήσει δ' ἄκων πρὸς οὓς ἥκιστα βούλοιτο·* ⟨210⟩ *δεῖν μέντοι προαποδειχθῆναι τῷ πολέμῳ χωρίον ἔξω τῆς πόλεως· οὐ γὰρ ὅσιον διὰ τὴν αὐτῶν κακοβουλίαν ὁμοφύλῳ φόνῳ*

§ 206 = Ant. Iud. XIX 236 sq. § 207 = Ant. Iud. XIX 246. § 209 = Ant. Iud. XIX 242.

μιαίνεσθαι τὰ τεμένη τῆς πατρίδος. ὃ μὲν οὖν ἀκούσας
ταῦτα τοῖς βουλευταῖς ἀπήγγειλεν. ⟨211⟩ μεταξὺ δὲ 4
τῶν μετὰ τῆς συγκλήτου στρατιωτῶν τις σπασάμενος
τὸ ξίφος, 'ἄνδρες' ἐβόησε 'συστρατιῶται, τί παθόντες
ἀδελφοκτονεῖν αἱρούμεθα καὶ κατὰ τῶν μετὰ Κλαυδίου συγγενῶν ὁρμᾶν, ἔχοντες μὲν αὐτοκράτορα μηδὲν μεμφθῆναι δυνάμενον, τοσαῦτα δὲ τὰ δίκαια πρὸς οὓς μετὰ τῶν ὅπλων χωρεῖν μέλλομεν;' ⟨212⟩ ταῦτ' εἰπὼν διὰ μέσης ὥρμησε τῆς βουλῆς πάντας τοὺς συστρατιώτας ἐφελκόμενος. οἱ δ' εὐπατρίδαι παραχρῆμα μὲν πρὸς τὴν ἀπόλειψιν περιδεῶς ἔσχον, αὖθις δ' ὡς ἀποστροφὴ σωτήριος οὐ κατεφαίνετο, τὴν τῶν στρατιωτῶν ὁδὸν ἠπείγοντο πρὸς Κλαύδιον. ⟨213⟩ ὑπήντων δ' αὐτοῖς πρὸ τοῦ τείχους γυμνοῖς τοῖς ξίφεσιν οἱ σφοδρότερον κολακεύοντες τὴν τύχην· κἂν συνέβη κινδυνεῦσαι τοὺς προάγοντας πρὶν γνῶναι τὴν ὁρμὴν τῶν στρατιωτῶν Κλαύδιον, εἰ μὴ προσδραμὼν Ἀγρίππας αὐτῷ τὸ κινδύνευμα τῆς πράξεως ἐδήλωσεν, ὅτι τ', εἰ μὴ κατάσχοι τὴν ὁρμὴν τῶν ἐπὶ τοὺς εὐπατρίδας λελυττηκότων, ἀπολέσας δι' οὓς τὸ κρατεῖν ἐστι περίοπτον, ἐρημίας ἔσοιτο βασιλεύς.

⟨214⟩ ταῦτ' ἀκούσας Κλαύδιος ἐπέσχε τὰς ὁρμὰς 5
τοῦ στρατιωτικοῦ, προσδέχεταί τε τὴν σύγκλητον εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ φιλοφρονησάμενος ἔξεισι σὺν αὐτοῖς αὐτίκα θύσων τῷ θεῷ τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας χαριστήρια. ⟨215⟩ καὶ τὸν Ἀγρίππαν εὐθέως ἐδωρεῖτο τῇ πατρῴᾳ βασιλείᾳ πάσῃ, προστιθεὶς ἔξωθεν καὶ τὰς ὑπ' Αὐγούστου δοθείσας Ἡρώδῃ Τραχωνῖτιν καὶ Αὐρανῖτιν, χωρὶς δὲ τούτων ἑτέραν βασιλείαν τὴν Λυσανίου καλουμένην. ⟨216⟩ καὶ τῷ μὲν δήμῳ δια-

§ 211 = Ant. Iud. XIX 254. § 215 = Ant. Iud. XIX 274.

τάγματι τὴν δωρεὰν ἐδήλου, τοῖς ἄρχουσι δὲ προσέταξεν ἐγχαράξαντας δέλτοις χαλκαῖς τὴν δόσιν εἰς τὸ Καπετώλιον ἀναθεῖναι. ⟨217⟩ *δωρεῖται δ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἡρώδην (ὁ δ' αὐτὸς καὶ γαμβρὸς ἦν Βερενίκῃ συνοικῶν) βασιλείᾳ τῇ Χαλκίδι.*

6 ⟨218⟩ *ταχέως δ', ὡς ἂν ἐκ τοσαύτης ἀρχῆς, πλοῦτος Ἀγρίππᾳ προσέρρει, καὶ τοῖς χρήμασιν αὐτὸς οὐκ εἰς μικρὰ κατεχρῆτο, τηλικοῦτον δὲ περιβάλλειν ἤρξατο τοῖς Ἱεροσολύμοις τεῖχος ἡλίκον ἂν τελεσθὲν ἀνήνυτον Ῥωμαίοις ἐποίησε τὴν πολιορκίαν.* ⟨219⟩ *ἀλλ' ἔφθη πρὶν ὑψῶσαι τοὖργον τελευτήσας ἐν Καισαρείᾳ, βεβασιλευκὼς μὲν ἔτη τρία, πρότερον δὲ τῶν τετραρχιῶν τρισὶν ἑτέροις ἔτεσιν ἀφηγησάμενος.* ⟨220⟩ *καταλείπει δὲ τρεῖς μὲν θυγατέρας ἐκ Κύπρου γεγεννημένας, Βερενίκην Μαριάμμην Δρούσιλλαν, υἱὸν δ' ἐκ τῆς αὐτῆς Ἀγρίππαν. οὗ παντάπασιν ὄντος νηπίου, πάλιν τὰς βασιλείας Κλαύδιος ἐπαρχίαν ποιήσας ἐπίτροπον πέμπει Κούσπιον Φᾶδον, ἔπειτα Τιβέριον Ἀλέξανδρον, οἳ μηδὲν παρακινοῦντες τῶν πατρίων ἐθῶν ἐν εἰρήνῃ τὸ ἔθνος διεφύλαξαν.* ⟨221⟩ *μετὰ ταῦτα καὶ ὁ βασιλεύων τῆς Χαλκίδος Ἡρώδης τελευτᾷ, καταλιπὼν ἐκ μὲν τῆς ἀδελφιδῆς Βερενίκης δύο παῖδας, Βερενικιανόν τε καὶ Ὑρκανόν, ἐκ δὲ τῆς προτέρας Μαριάμμης Ἀριστόβουλον. τεθνήκει δ' αὐτῷ καὶ ἕτερος ἀδελφὸς Ἀριστόβουλος ἰδιώτης, καταλιπὼν Ἰωτάπην θυγατέρα.* ⟨222⟩ *οὗτοι μὲν οὖν ἦσαν, ὡς προεῖπον, Ἀριστοβούλου τοῦ Ἡρώδου παῖδες, Ἀριστόβουλος δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐκ Μαριάμμης Ἡρώδῃ γεγόνεσαν υἱεῖς, οὓς ὁ πατὴρ ἀνεῖλεν. ἡ δ' Ἀλεξάνδρου γενεὰ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἐβασίλευσε.*

§ 218 = Ant. Iud. XIX 326; 351. § 219 = Ant. Iud. XIX 343. 354 sq. § 221 = Ant. Iud. XX 104 cf. XVIII 135.

⟨223⟩ *μετὰ δὲ τὴν Ἡρώδου τελευτήν, ὃς ἦρξε τῆς* 12
Χαλκίδος, καθίστησι Κλαύδιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θείου τὸν Ἀγρίππα υἱὸν Ἀγρίππαν· τῆς δ' ἄλλης ἐπαρχίας διαδέχεται τὴν ἐπιτροπὴν ἀπ' Ἀλεξάνδρου Κούμανος, ἐφ' οὗ θόρυβοί τ' ἤρξαντο καὶ φθορὰ πάλιν Ἰουδαίων ἐγένετο. ⟨224⟩ *συνεληλυθότος γὰρ τοῦ πλήθους ἐπὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς σπείρας ὑπὲρ τὴν τοῦ ἱεροῦ στοὰν ἐφεστώσης (ἔνοπλοι δ' ἀεὶ τὰς ἑορτὰς παραφυλάττουσιν, ὡς μή τι νεωτερίζῃ τὸ πλῆθος συνηθροισμένον), εἷς τις τῶν στρατιωτῶν ἀνασυράμενος τὴν ἐσθῆτα καὶ κατακύψας ἀσχημόνως προσαπέστρεψε τοῖς Ἰουδαίοις τὴν ἕδραν, καὶ τῷ σχήματι φωνὴν ὁμοίαν ἐπεφθέγξατο.* ⟨225⟩ *πρὸς τοῦτο πᾶν μὲν τὸ πλῆθος ἠγανάκτησε, καὶ κατεβόων τοῦ Κουμάνου κολάζειν τὸν στρατιώτην· οἱ δ' ἧττον νήφοντες τῶν νέων καὶ τὸ φύσει στασιῶδες ἐκ τοῦ ἔθνους ἐχώρουν ἐπὶ μάχην, λίθους θ' ἁρπάσαντες εἰς τοὺς στρατιώτας ἔβαλλον.* ⟨226⟩ *καὶ Κούμανος δείσας μὴ τοῦ λαοῦ παντὸς ἐπ' αὐτὸν ὁρμὴ γένοιτο, πλείους ὁπλίτας μεταπέμπεται. τῶν δὲ ταῖς στοαῖς ἐπιχεομένων φόβος ἐμπίπτει τοῖς Ἰουδαίοις ἀκατάσχετος, καὶ τραπέντες ἐκ τοῦ ἱεροῦ διέφυγον εἰς τὴν πόλιν.* ⟨227⟩ *τοσαύτη δὲ περὶ τὰς ἐξόδους βία συνωθουμένων ἐγένετο, ὥστε πατηθέντας ὑπ' ἀλλήλων καὶ συντριβέντας ὑπὲρ τοὺς μυρίους ἀποθανεῖν, γενέσθαι δὲ τὴν ἑορτὴν πένθος μὲν ὅλῳ τῷ ἔθνει θρῆνον δὲ καθ' ἑκάστην οἰκίαν.*

⟨228⟩ *μεταλαμβάνει δὲ ταύτην τὴν συμφορὰν λη-* 2
στρικὸς ἄλλος θόρυβος. κατὰ γὰρ τὴν Βαιθωρὼ δημοσίαν ὁδὸν Στεφάνου τινὸς δούλου Καίσαρος απο-

§ 225 = Ant. Iud. XX 108.

σκευὴν κομιζομένην διήρπασαν λησταὶ προσπεσόντες. ⟨229⟩ Κούμανος δὲ περιπέμψας τοὺς ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν δεσμώτας ἐκέλευσεν ἀνάγεσθαι πρὸς αὐτόν, ἐπικαλῶν ὅτι μὴ διώξαντες τοὺς λῃστὰς συλλάβοιεν. ἔνθα τῶν στρατιωτῶν τις εὑρὼν ἔν τινι κώμῃ τὸν ἱερὸν νόμον διέρρηξέ τε τὸ βιβλίον καὶ εἰς πῦρ κατέβαλεν. ⟨230⟩ Ἰουδαῖοι δ' ὡς ὅλης αὐτοῖς τῆς χώρας καταφλεγείσης συνεχύθησαν, καὶ καθάπερ ὀργάνῳ τινὶ τῇ δεισιδαιμονίᾳ συνελκόμενοι πρὸς ἓν κήρυγμα πάντες εἰς Καισάρειαν ἐπὶ Κούμανον συνέδραμον, ἱκετεύοντες τὸν οὕτως εἰς τὸν θεὸν καὶ τὸν νόμον αὐτῶν ἐξυβρίσαντα μὴ περιιδεῖν ἀτιμώρητον. ⟨231⟩ ὃ δ', οὐ γὰρ ἠρεμήσειν τὸ πλῆθος εἰ μὴ τύχοι παραμυθίας, συνιδὼν ἠξίου προσάγειν τε τὸν στρατιώτην καὶ διὰ μέσων τῶν αἰτιωμένων ἀπαχθῆναι τὴν ἐπὶ θανάτῳ κελεύει.

3 ⟨232⟩ καὶ Ἰουδαῖοι μὲν ἀνεχώρουν, αὖθις δὲ Γαλιλαίων καὶ Σαμαρέων γίγνεται συμβολή. κατὰ γὰρ τὴν Γημὰν καλουμένην κώμην, ἥτις ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κεῖται τῆς Σαμαρείτιδος, πολλῶν ἀναβαινόντων Ἰουδαίων ἐπὶ τὴν ἑορτὴν ἀναιρεῖταί τις Γαλιλαῖος. ⟨233⟩ πρὸς τοῦτο πλεῖστοι μὲν ἐκ τῆς Γαλιλαίας συνέδραμον ὡς πολεμήσοντες τοῖς Σαμαρεῦσιν, οἱ γνώριμοι δ' αὐτῶν ἐλθόντες πρὸς Κούμανον ἠντιβόλουν πρὶν ἀνηκέστου πάθους εἰς τὴν Γαλιλαίαν διαβάντα τιμωρήσασθαι τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου· μόνως γὰρ ἂν οὕτως διαλυθῆναι πρὸ πολέμου τὸ πλῆθος. Κούμανος μὲν οὖν ἐν δευτέρῳ τὰς ἐκείνων ἱκεσίας τῶν ἐν χερσὶ πραγμάτων θέμενος ἀπράκτους ἀπέπεμψε τοὺς ἱκέτας.

4 ⟨234⟩ ἀγγελθὲν δὲ τὸ πάθος εἰς Ἱεροσόλυμα τοῦ

§ 231 = Ant. Iud. XX 117.

πεφονευμένου τὰ πλήθη συνετάραξε, καὶ τῆς ἑορτῆς ἀφέμενοι πρὸς τὴν Σαμάρειαν ἐξώρμων ἀστρατήγητοι καὶ μηδενὶ τῶν ἀρχόντων κατέχοντι πειθόμενοι. ⟨235⟩ τοῦ λῃστρικοῦ δ' αὐτῶν καὶ στασιώδους Δειναίου τις υἱὸς Ἐλεάζαρος καὶ Ἀλέξανδρος ἐξῆρχον, οἳ τοῖς ὁμόροις τῆς Ἀκραβατηνῆς τοπαρχίας προσπεσόντες αὐτούς τ' ἀνῄρουν μηδεμιᾶς ἡλικίας φειδὼ ποιούμενοι, καὶ τὰς κώμας ἐνεπίμπρασαν. ⟨236⟩ Κούμανος δ' ἀναλαβὼν ἀπὸ τῆς Καισαρείας μίαν ἴλην ἱππέων καλουμένην Σεβαστηνῶν ἐξεβοήθει τοῖς πορθουμένοις, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἐλεάζαρον πολλοὺς μὲν συνέλαβε πλείστους δ' ἀπέκτεινε. ⟨237⟩ πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν πολεμεῖν τοῖς Σαμαρεῦσιν ὡρμημένων οἱ ἄρχοντες τῶν Ἱεροσολύμων ἐκδραμόντες σάκκους ἀμπεχόμενοι καὶ τέφραν τῶν κεφαλῶν καταχέοντες ἱκέτευον ἀναχωρεῖν, καὶ μὴ διὰ τὴν εἰς Σαμαρεῖς ἄμυναν ἐπὶ Ἱεροσόλυμα Ῥωμαίους παροξύνειν, ἐλεῆσαι δὲ τὴν πατρίδα καὶ τὸν ναὸν τέκνα τε καὶ γυναῖκας ἰδίας, ἃ πάντα κινδυνεύειν δι' ἑνὸς ἐκδικίαν Γαλιλαίου παραπολέσθαι. ⟨238⟩ τούτοις πεισθέντες οἱ Ἰουδαῖοι διελύθησαν, ἐτράποντο δὲ πολλοὶ πρὸς λῃστείαν διὰ τὴν ἄδειαν. καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν ἁρπαγαί τ' ἦσαν καὶ τῶν θρασυτέρων ἐπαναστάσεις.

⟨239⟩ καὶ τῶν Σαμαρέων οἱ δυνατοὶ πρὸς Οὐμμίδιον Κουαδρᾶτον, ὃς ἦν ἡγεμὼν τῆς Συρίας, εἰς Τύρον παραγενόμενοι δίκην τινὰ παρὰ τῶν πορθησάντων τὴν χώραν λαβεῖν ἠξίουν. ⟨240⟩ παρόντες δὲ καὶ οἱ γνώριμοι τῶν Ἰουδαίων καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωνάθης, υἱὸς Ἀνάτου, κατάρξαι μὲν ἔλεγον τῆς ταραχῆς Σαμαρέας διὰ τὸν φόνον, αἴτιον δὲ τῶν ἀποβεβηκότων

§ 237 = Ant. Iud. XX 122.

Κούμανον γεγονέναι, μὴ θελήσαντα τοὺς αὐθέντας τοῦ
6 *σφαγέντος ἐπεξελθεῖν.* ⟨241⟩ *Κουαδρᾶτος δὲ τότε μὲν ἑκατέρους ὑπερτίθεται, φήσας, ἐπειδὰν εἰς τοὺς τόπους παραγένηται, διερευνήσειν ἕκαστα, αὖθις δὲ προελθὼν εἰς Καισάρειαν τοὺς ὑπὸ Κουμάνου ζωγρηθέντας ἀνεσταύρωσε πάντας.* ⟨242⟩ *ἐκεῖθέν τ' εἰς Λύδδα παραγενόμενος πάλιν διήκουσε τῶν Σαμαρέων, καὶ μεταπεμψάμενος ὀκτωκαίδεκα τῶν Ἰουδαίων, οὓς ἐπέπυστο μετεσχηκέναι τῆς μάχης, πελέκει διεχρήσατο.* ⟨243⟩ *δύο δ' ἑτέρους τῶν δυνατωτάτων καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν, τόν τε τούτου παῖδα Ἄνανον καί τινας ἄλλους Ἰουδαίων γνωρίμους, ἀνέπεμψεν ἐπὶ Καίσαρα, ὁμοίως δὲ καὶ Σαμαρέων τοὺς ἐπιφανεστάτους.* ⟨244⟩ *παρήγγειλε δὲ καὶ Κουμάνῳ καὶ Κέλερι τῷ χιλιάρχῳ πλεῖν ἐπὶ Ῥώμης, δώσοντας Κλαυδίῳ λόγον ὑπὲρ τῶν γεγενημένων. ταῦτα διαπραξάμενος ἀπὸ τῶν Λύδδων ἀνέβαινεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ καταλαβὼν τὸ πλῆθος ἄγον τὴν τῶν ἀζύμων ἑορτὴν ἀθορύβως, εἰς Ἀντιόχειαν ἐπανήει.*

7 ⟨245⟩ *κατὰ δὲ τὴν Ῥώμην Καῖσαρ ἀκούσας Κουμάνου καὶ Σαμαρέων (παρῆν δὲ καὶ Ἀγρίππας ἐκθύμως ὑπεραγωνιζόμενος Ἰουδαίων, ἐπειδὴ καὶ Κουμάνῳ πολλοὶ τῶν δυνατῶν παρίσταντο), Σαμαρέων μὲν καταγνοὺς τρεῖς ἀνελεῖν προσέταξε τοὺς δυνατωτάτους, Κούμανον δ' ἐφυγάδευσε,* ⟨246⟩ *Κέλερα δὲ δεσμώτην ἀναπέμψας εἰς Ἱεροσόλυμα παραδοθῆναι Ιουδαίοις πρὸς αἰκίαν ἐκέλευσε, καὶ περισυρέντα τὴν πόλιν οὕτω τὴν κεφαλὴν ἀποκοπῆναι.*

8 ⟨247⟩ *μετὰ ταῦτα Ἰουδαίας μὲν ἐπίτροπον Φήλικα τὸν Πάλλαντος ἀδελφὸν ἐκπέμπει τῆς τε Γαλιλαίας*

§ 214 = Ant. Iud. XX 130. § 247 = Ant. Iud. XX 148.

καὶ Σαμαρείας καὶ Περαίας· ἐκ δὲ τῆς Χαλκίδος Ἀγρίππαν εἰς μείζονα βασιλείαν μετατίθησι, δοὺς αὐτῷ τήν τε Φιλίππου γενομένην ἐπαρχίαν (αὕτη δ' ἦν Βαταναία καὶ Τραχωνῖτις καὶ Γαυλανῖτις), προσέθηκε δὲ τήν τε Λυσανίου βασιλείαν καὶ τὴν Ὀάρου γενομένην ἐπαρχίαν. ⟨248⟩ αὐτὸς δὲ διοικήσας τὴν ἡγεμονίαν ἔτεσι τρισὶ καὶ δέκα, πρὸς δὲ μησὶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις, τελευτᾷ, καταλιπὼν Νέρωνα τῆς ἀρχῆς διάδοχον, ⟨249⟩ ὃν ταῖς Ἀγριππίνης τῆς γυναικὸς ἀπάταις ἐπὶ κληρονομίᾳ τῆς ἀρχῆς εἰσεποιήσατο, καίπερ υἱὸν ἔχων γνήσιον Βρεττανικὸν ἐκ Μεσσαλίνης τῆς προτέρας γυναικός, καὶ Ὀκταουίαν θυγατέρα τὴν ὑπ' αὐτοῦ ζευχθεῖσαν Νέρωνι. γεγόνει δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ Πετίνης Ἀντωνία.

⟨250⟩ ὅσα μὲν οὖν Νέρων δι' ὑπερβολὴν εὐδαι- 13
μονίας τε καὶ πλούτου παραφρονήσας ἐξύβρισεν εἰς τὴν τύχην, ἢ τίνα τρόπον τόν τ' ἀδελφὸν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν μητέρα διεξῆλθεν, ἀφ' ὧν ἐπὶ τοὺς εὐγενεστάτους μετήνεγκε τὴν ὠμότητα, ⟨251⟩ καὶ ὡς τελευταῖον ὑπὸ φρενοβλαβείας ἐξώκειλεν εἰς σκηνὴν καὶ θέατρον, ἐπειδὴ δι' ὄχλου πᾶσίν ἐστι, παραλείψω, τρέψομαι δ' ἐπὶ τὰ Ἰουδαίοις κατ' αὐτὸν γενόμενα.

⟨252⟩ τὴν μὲν οὖν μικρὰν Ἀρμενίαν δίδωσι βασι- 2
λεύειν Ἀριστοβούλῳ τῷ Ἡρώδου, τῇ δ' Ἀγρίππα βασιλείᾳ τέτταρας πόλεις προστίθησι σὺν ταῖς τοπαρχίαις, Ἄβιλα μὲν καὶ Ἰουλιάδα κατὰ τὴν Περαίαν, Ταριχαίας δὲ καὶ Τιβεριάδα τῆς Γαλιλαίας, εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν Φήλικα κατέστησεν ἐπίτροπον. ⟨253⟩ οὗτος τόν τ' ἀρχιλῃστὴν Ἐλεάζαρον ἔτεσιν εἴκοσι τὴν χώραν λῃσάμενον καὶ πολλοὺς τῶν σὺν αὐτῷ ζωγρήσας ἀνέπεμ-

§ 252 = Ant. Iud. XX 158.

ψεν εἰς Ῥώμην. τῶν δ' ἀνασταυρωθέντων ὑπ' αὐτοῦ ληστῶν καὶ τῶν ἐπὶ κοινωνίᾳ φωραθέντων δημοτῶν, οὓς ἐκόλασεν, ἄπειρόν τι πλῆθος ἦν.

3 ⟨254⟩ καθαρθείσης δὲ τῆς χώρας ἕτερον εἶδος ληστῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπεφύετο, οἱ καλούμενοι σικάριοι, μεθ' ἡμέραν καὶ ἐν μέσῃ τῇ πόλει φονεύοντες ἀνθρώπους. ⟨255⟩ μάλιστα δ' ἐν ταῖς ἑορταῖς μισγόμενοι τῷ πλήθει καὶ ταῖς ἐσθῆσιν ὑποκρύπτοντες μικρὰ ξιφίδια, τούτοις ἔνυττον τοὺς διαφόρους, ἔπειτα πεσόντων μέρος ἐγίγνοντο τῶν ἐπαγανακτούντων οἱ πεφονευκότες· διὸ καὶ παντάπασιν ὑπ' ἀξιοπιστίας ἦσαν ἀνεύρετοι. ⟨256⟩ πρῶτος μὲν οὖν ὑπ' αὐτῶν Ἰωνάθης ὁ ἀρχιερεὺς ἀποσφάττεται· μετὰ δ' αὐτὸν καθ' ἡμέραν ἀνῃροῦντο πολλοί. καὶ τῶν συμφορῶν ὁ φόβος ἦν χαλεπώτερος, ἑκάστου καθάπερ ἐν πολέμῳ καθ' ὥραν τὸν θάνατον προσδεχομένου. ⟨257⟩ προεσκοποῦντο δὲ πόρρωθεν τοὺς διαφόρους. καὶ οὐδὲ τοῖς φίλοις προσιοῦσιν ἔτι πίστις ἦν, ἐν μέσαις δὲ ταῖς ὑπονοίαις καὶ ταῖς φυλακαῖς ἀνῃροῦντο· τοσοῦτον τῶν ἐπιβουλευόντων τὸ τάχος ἦν καὶ τοῦ λαθεῖν ἡ τέχνη.

4 ⟨258⟩ συνέστη δὲ πρὸς τούτοις στῖφος ἕτερον πονηρῶν, χειρὶ μὲν καθαρώτερον, ταῖς γνώμαις δ' ἀσεβέστερον, ὅπερ οὐδὲν ἧττον τῶν σφαγέων τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως ἐλυμήνατο. ⟨259⟩ πλάνοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ἀπατεῶνες, προσχήματι θειασμοῦ νεωτερισμοὺς καὶ μεταβολὰς πραγματευόμενοι, δαιμονᾶν τὸ πλῆθος ἀνέπειθον, καὶ προῆγον εἰς τὴν ἐρημίαν ὡς ἐκεῖ τοῦ θεοῦ δείξοντος αὐτοῖς σημεῖα ἐλευθερίας. ⟨260⟩ ἐπὶ τούτοις ὁ Φῆλιξ (ἐδόκει γὰρ ἀποστάσεως

§ 256 = Ant. Iud. XX 163. § 260 = Ant. Iud. XX 168.

εἶναι καταβολή) πέμψας ἱππεῖς καὶ πεζοὺς ὁπλίτας πολὺ πλῆθος διέφθειρε.

⟨261⟩ μείζονι δὲ ταύτης πληγῇ Ἰουδαίους ἐκά- 5
κωσεν ὁ Αἰγύπτιος ψευδοπροφήτης. παραγενόμενος γὰρ εἰς τὴν χώραν ἄνθρωπος γόης καὶ προφήτου πίστιν ἐπιθεὶς ἑαυτῷ περὶ τρισμυρίους μὲν ἀθροίζει τῶν ἠπατημένων, ⟨262⟩ προαγαγὼν δ' αὐτοὺς ἐκ τῆς ἐρημίας εἰς τὸ Ἐλαιῶνα καλούμενον ὄρος, ἐκεῖθεν οἷός τ' ἦν εἰς Ἱεροσόλυμα παρελθεῖν βιάζεσθαι, καὶ κρατήσας τῆς τε Ῥωμαϊκῆς φρουρᾶς καὶ τοῦ δήμου τυραννεῖν, χρώμενος τοῖς συνεισπεσοῦσι δορυφόροις. ⟨263⟩ φθάνει δ' αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν Φῆλιξ ὑπαντιάσας μετὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁπλιτῶν, καὶ πᾶς ὁ δῆμος συνεφήψατο τῆς ἀμύνης, ὥστε συμβολῆς γενομένης τὸν μὲν Αἰγύπτιον φυγεῖν μετ' ὀλίγων, διαφθαρῆναι δὲ καὶ ζωγρηθῆναι πλείστους τῶν σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος σκεδασθὲν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἕκαστον διαλαθεῖν.

⟨264⟩ κατεσταλμένων δὲ καὶ τούτων, ὥσπερ ἐν 6
νοσοῦντι σώματι, πάλιν ἕτερον μέρος ἐφλέγμαινεν. οἱ γὰρ γόητες καὶ λῃστρικοὶ συναχθέντες πολλοὺς εἰς ἀπόστασιν ἐνῆγον καὶ πρὸς ἐλευθερίαν παρεκρότουν, θάνατον ἐπιτιμῶντες τοῖς πειθαρχοῦσι τῇ Ῥωμαίων ἡγεμονίᾳ, καὶ πρὸς βίαν ἀφαιρήσεσθαι λέγοντες τοὺς ἑκουσίως δουλεύειν προαιρουμένους. ⟨265⟩ μεριζόμενοι δ' εἰς τὴν χώραν κατὰ λόχους διήρπαζόν τε τὰς τῶν δυνατῶν οἰκίας καὶ αὐτοὺς ἀνῄρουν καὶ τὰς κώμας ἐνεπίμπρασαν, ὥστε τῆς ἀπονοίας αὐτῶν πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν ἀναπίμπλασθαι.

⟨266⟩ καὶ οὗτος μὲν ὁ πόλεμος καθ' ἡμέραν ἀνερ-
ριπίζετο, ἑτέρα δὲ ταραχὴ συνίσταται περὶ Καισάρειαν, 7

§ 265 = Ant. Iud. XX 172.

τῶν ἀναμεμιγμένων Ἰουδαίων πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ Σύρους στασιασάντων. οἱ μὲν γὰρ ἠξίουν σφετέραν εἶναι τὴν πόλιν, Ἰουδαῖον γεγονέναι τὸν κτίστην αὐτῆς λέγοντες (ἦν δ' Ἡρώδης ὁ βασιλεύς), οἱ δ' ἕτεροι τὸν οἰκιστὴν μὲν προσωμολόγουν Ἰουδαῖον, αὐτὴν μέντοι γε τὴν πόλιν Ἑλλήνων ἔφασαν· οὐ γὰρ ἂν ἀνδριάντας καὶ ναοὺς ἐγκαθιδρῦσαι Ἰουδαίοις αὐτὴν ἀνατιθέντα. ⟨267⟩ διὰ ταῦτα μὲν ἠμφισβήτουν ἑκάτεροι, προήει δ' αὐτοῖς τὸ φιλόνικον εἰς ὅπλα, καὶ καθ' ἡμέραν οἱ θρασύτεροι παρ' ἀμφοῖν προεπήδων ἐπὶ μάχην· οὐδὲ γὰρ Ἰουδαίων οἱ γεραιοὶ τοὺς ἰδίους στασιαστὰς κατέχειν οἷοί τ' ἦσαν, καὶ τοῖς Ἕλλησιν αἶσχος ἐδόκει Ἰουδαίων ἐλαττοῦσθαι. ⟨268⟩ προεῖχον δ' οἱ μὲν πλούτῳ καὶ σωμάτων ἀλκῇ, τὸ δ' Ἑλληνικὸν τῇ παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἀμύνῃ· τὸ γὰρ πλέον Ῥωμαίοις τῆς ἐκεῖ δυνάμεως ἐκ Συρίας ἦν κατειλεγμένον, καὶ καθάπερ συγγενεῖς ἦσαν πρὸς τὰς βοηθείας ἕτοιμοι. ⟨269⟩ τοῖς γε μὴν ἐπάρχοις φροντὶς ἦν ἀναστέλλειν τὴν ταραχήν, καὶ τοὺς μαχιμωτέρους ἑκατέρωθεν ἀεὶ συλλαμβάνοντες ἐκόλαζον μάστιξι καὶ δεσμοῖς. οὐ μὴν τὰ πάθη τῶν συλλαμβανομένων ἐνεποίει τοῖς καταλειπομένοις ἀνακοπὴν ἢ δέος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον παρωξύνοντο πρὸς τὴν στάσιν. ⟨270⟩ νικῶντας δέ ποτε τοὺς Ἰουδαίους παρελθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ὁ Φῆλιξ μετ' ἀπειλῆς ἐκέλευσεν ἀναχωρεῖν· τῶν δὲ μὴ πειθομένων ἐπιπέμψας τοὺς στρατιώτας ἀναιρεῖ συχνούς, ὧν διαρπαγῆναι συνέβη καὶ τὰς οὐσίας. μενούσης δὲ τῆς στάσεως, ἐπιλέξας ἑκατέρωθεν τοὺς γνωρίμους ἔπεμψε πρέσβεις ἐπὶ Νέρωνα διαλεξομένους περὶ τῶν δικαίων.

§ 270 = Ant. Iud. XX 182.

⟨271⟩ *διαδεξάμενος δὲ παρὰ τούτου τὴν ἐπιτροπὴν* 14
Φῆστος τὸ μάλιστα λυμαινόμενον τὴν χώραν ἐπεξῄει· τῶν γοῦν λῃστῶν συνέλαβε τούς τε πλείστους καὶ διέφθειρεν οὐκ ὀλίγους. ⟨272⟩ *ἀλλ' οὐχ ὁ μετὰ Φῆστον Ἀλβῖνος τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγήσατο τῶν πραγμάτων, οὐκ ἔστι δ' ἥντινα κακουργίας ἰδέαν παρέλιπεν.* ⟨273⟩ *οὐ μόνον γοῦν ἐν τοῖς πολιτικοῖς πράγμασιν ἔκλεπτε καὶ διήρπαζε τὰς ἑκάστων οὐσίας, οὐδὲ τὸ πᾶν ἔθνος ἐβάρει ταῖς εἰσφοραῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ λῃστείᾳ δεδεμένους ὑπὸ τῆς παρ' ἑκάστοις βουλῆς ἢ τῶν προτέρων ἐπιτρόπων ἀπελύτρου τοῖς συγγενέσι, καὶ μόνος ὁ μὴ δοὺς τοῖς δεσμωτηρίοις ὡς πονηρὸς ἐγκατελείπετο.* ⟨274⟩ *τηνικαῦτα καὶ τῶν νεωτερίζειν βουλομένων ἐν Ἱεροσολύμοις ἐθάρρησαν αἱ τόλμαι, καὶ χρήμασι μὲν οἱ δυνατοὶ τὸν Ἀλβῖνον προσελάμβανον ὥστε τοῦ στασιάζειν αὐτοῖς παρέχειν ἄδειαν, τοῦ δημοτικοῦ δὲ τὸ μὴ χαῖρον ἡσυχίᾳ πρὸς τοὺς Ἀλβίνου κοινωνοὺς ἀπέκλινεν.* ⟨275⟩ *ἕκαστος δὲ τῶν πονηρῶν ἴδιον στῖφος ὑπεζωσμένος αὐτὸς μὲν ὥσπερ ἀρχιλῃστὴς ἢ τύραννος προανεῖχεν ἐκ τοῦ λόχου, τοῖς δορυφοροῦσι δὲ πρὸς ἁρπαγὰς τῶν μετρίων κατεχρῆτο.* ⟨276⟩ *συνέβαινε δὲ τοὺς μὲν ἀφῃρημένους ὑπὲρ ὧν ἀγανακτεῖν ἐχρῆν σιωπᾶν, τοὺς ἀπλῆγας δέ, δέει τοῦ μὴ ταὐτὰ παθεῖν, καὶ κολακεύειν τὸν ἄξιον κολάσεως. καθόλου δ' ἡ μὲν παρρησία πάντων περιεκέκοπτο, τυραννὶς δ' ἦν διὰ πλειόνων, καὶ τὰ σπέρματα τῆς μελλούσης ἁλώσεως ἐκτότε τῇ πόλει κατεβάλλετο.*

⟨277⟩ *τοιοῦτον δ' ὄντα τὸν Ἀλβῖνον ἀπέδειξεν ὁ* 2
μετὰ τοῦτον ἐλθὼν Γέσσιος Φλῶρος δικαιότατον κατὰ

§ 271 = Ant. Iud. XX 185. § 272 = Ant. Iud. XX 204. § 277 = Ant. Iud. XX 252.

σύγκρισιν. ὃ μὲν γὰρ λάθρᾳ τὰ πολλὰ καὶ μεθ' ὑποστολῆς ἐκακούργησε, Γέσσιος δὲ τὰς εἰς τὸ ἔθνος παρανομίας ἐπόμπευσε, καὶ ὥσπερ ἐπὶ τιμωρίᾳ κατακρίτων πεμφθεὶς δήμιος οὔθ' ἁρπαγῆς τινα τρόπον οὔτ' αἰκίας παρέλιπεν. ⟨278⟩ *ἦν δ' ἐν μὲν τοῖς ἐλεεινοῖς ὠμότατος, ἐν δὲ τοῖς αἰσχροῖς ἀναιδέστατος· οὔτε δὲ πλείω τις ἀπιστίαν τῆς ἀληθείας κατέχεεν οὔτ' ἐν τῷ πανουργεῖν δολιωτέρας ὁδοὺς ἐπενόησεν. ᾧ τὸ μὲν κατ' ἄνδρα κερδαίνειν μικρὸν ἐδόκει, πόλεις δ' ὅλας ἐξεδίδυσκε καὶ δήμους ἀθρόους ἐλυμαίνετο, καὶ μόνον οὐκ ἐκήρυξεν ἀνὰ τὴν χώραν πᾶσιν ἐξεῖναι λῃστεύειν, ἐφ' ᾧ τε μέρος αὐτὸς λήψεται τῶν λαφύρων.* ⟨279⟩ *διὰ γοῦν τὴν ἐκείνου πλεονεξίαν πάσας ἐρημωθῆναι συνέβη τὰς τοπαρχίας καὶ πολλοὺς τῶν πατρίων ἠθῶν ἐξαναστάντας φυγεῖν εἰς τὰς ἀλλοφύλους ἐπαρχίας.*

3 ⟨280⟩ *μέχρι μὲν οὖν ἐν Συρίᾳ Κέστιος Γάλλος ἦν διέπων τὴν ἐπαρχίαν, οὐδὲ πρεσβεύσασθαί τις πρὸς αὐτὸν ἐτόλμησε κατὰ τοῦ Φλώρου· παραγενόμενον δ' εἰς Ἱεροσόλυμα τῆς τῶν ἀζύμων ἑορτῆς ἐνστάσης περιστὰς ὁ δῆμος, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων μυριάδων, ἱκέτευον ἐλεῆσαι τὰς τοῦ ἔθνους συμφοράς, καὶ τὸν λυμεῶνα τῆς χώρας Φλῶρον ἐκεκράγεσαν.* ⟨281⟩ *ὃ δὲ παρὼν καὶ τῷ Κεστίῳ παρεστὼς διεχλεύαζε τὰς φωνάς. ὅ γε μὴν Κέστιος τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους καταστείλας, καὶ δοὺς ἔμφασιν ὡς πρὸς τὸ μέλλον αὐτοῖς τὸν Φλῶρον κατασκευάσειε μετριώτερον, ὑπέστρεψεν εἰς Ἀντιόχειαν.* ⟨282⟩ *προύπεμψε δ' αὐτὸν μέχρι Καισαρείας Φλῶρος ἐξαπατῶν, καὶ πόλεμον ἤδη τῷ ἔθνει σκοπούμενος, ᾧ μόνῳ συγκρύψειν τὰς αὐτοῦ παρανομίας ὑπελάμβανεν·* ⟨283⟩ *εἰρήνης μὲν γὰρ οὔσης κατηγόρους ἕξειν ἐπὶ Καίσαρος Ἰουδαίους προσεδόκα,*

πραγματευσάμενος δ' ἀπόστασιν αὐτῶν τῷ μείζονι κακῷ περισπάσειν τὸν ἔλεγχον ἀπὸ τῶν μετριωτέρων.

⟨284⟩ ὃ μὲν οὖν, ὡς ἂν ἀπορραγείη τὸ ἔθνος, 4
καθ' ἡμέραν ἐπέτεινεν αὐτοῖς τὰς συμφοράς· ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Καισαρέων Ἕλληνες, νικήσαντες παρὰ Νέρωνι τῆς πόλεως ἄρχειν, τὰ τῆς κρίσεως ἐκόμισαν γράμματα, καὶ προσελάμβανε τὴν ἀρχὴν ὁ πόλεμος δωδεκάτῳ μὲν ἔτει τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας, ἑπτακαιδεκάτῳ δὲ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας, Ἀρτεμισίου μηνός. ⟨285⟩ πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῶν ἐξ αὐτοῦ συμφορῶν οὐκ ἀξίαν ἔσχε πρόφασιν. οἱ γὰρ ἐν Καισαρείᾳ Ἰουδαῖοι συναγωγὴν ἔχοντες παρὰ χωρίον οὗ δεσπότης ἦν τις Ἕλλην Καισαρεύς, πολλάκις μὲν κτήσασθαι τὸν τόπον ἐσπούδασαν, τιμὴν πολλαπλασίονα τῆς ἀξίας διδόντες· ⟨286⟩ ὡς δ' ὑπερορῶν τὰς δεήσεις πρὸς ἐπήρειαν ἔτι καὶ προσῳκοδόμει τὸ χωρίον ἐκεῖνος, ἐργαστήρια κατασκευαζόμενος, στενὴν δὲ καὶ παντάπασι βιαίαν πάροδον ἀπέλιπεν αὐτοῖς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ θερμότεροι τῶν νέων προπηδῶντες οἰκοδομεῖν ἐκώλυον, ⟨287⟩ ὡς δὲ τούτους εἶργε τῆς βίας Φλῶρος, ἀμηχανοῦντες οἱ δυνατοὶ τῶν Ἰουδαίων, σὺν οἷς ὁ τελώνης Ἰωάννης, πείθουσι τὸν Φλῶρον ἀργυρίου ταλάντοις ὀκτὼ διακωλῦσαι τοὔργον. ⟨288⟩ ὃ δὲ πρὸς μόνον τὸ λαβεῖν ὑποσχόμενος πάντα συμπράξειν, λαβὼν ἔξεισι τῆς Καισαρείας εἰς Σεβαστήν, καὶ καταλείπει τὴν στάσιν αὐτεξούσιον, ὥσπερ ἄδειαν πεπρακὼς Ἰουδαίοις τοῦ μάχεσθαι.

⟨289⟩ τῆς δ' ἐπιούσης ἡμέρας ἑβδομάδος οὔσης, 5
τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν συναγωγὴν συναθροισθέντων, στασιαστής τις Καισαρεὺς γάστραν καταστρέψας καὶ

§ 284 = Ant. Iud. XX 257.

παρὰ τὴν εἴσοδον αὐτῶν θέμενος ἐπέθυεν ὄρνεις. τοῦτο τοὺς Ἰουδαίους ἀνηκέστως παρώξυνεν, ὡς ὑβρισμένων μὲν αὐτοῖς τῶν νόμων, μεμιασμένου δὲ τοῦ χωρίου. ⟨290⟩ *τὸ μὲν οὖν εὐσταθὲς καὶ πρᾳον ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας καταφεύγειν πάλιν ᾤετο χρῆναι, τὸ στασιῶδες δὲ κἀν νεότητι φλεγμαῖνον ἐξεκαίετο πρὸς μάχην. παρεσκευασμένοι δ' εἱστήκεσαν οἱ τῶν Καισαρέων στασιασταί (τὸν γὰρ ἐπιθύσαντα προπεπόμφεσαν ἐκ συντάγματος), καὶ ταχέως ἐγένετο συμβολή.* ⟨291⟩ *προσελθὼν δὲ Ἰουκοῦνδος ὁ διακωλύειν τεταγμένος ἱππάρχης τήν τε γάστραν αἴρει καὶ καταπαύειν ἐπειρᾶτο τὴν στάσιν. ἡττωμένου δ' αὐτοῦ τῆς τῶν Καισαρέων βίας, Ἰουδαῖοι τοὺς νόμους ἁρπάσαντες ἀνεχώρησαν εἰς Νάρβατα· χώρα τις αὐτῶν οὕτω καλεῖται, σταδίους ἑξήκοντα διέχουσα τῆς Καισαρείας.* ⟨292⟩ *οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰωάννην δυνατοὶ δώδεκα πρὸς Φλῶρον ἐλθόντες εἰς Σεβαστὴν ἀπωδύροντο περὶ τῶν πεπραγμένων, καὶ βοηθεῖν ἱκέτευον, αἰδημόνως ὑπομιμνήσκοντες τῶν ὀκτὼ ταλάντων. ὃ δὲ καὶ συλλαβὼν ἔδησε τοὺς ἄνδρας, αἰτιώμενος ὑπὲρ τοῦ τοὺς νόμους ἐξενεγκεῖν τῆς Καισαρείας.*

6 ⟨293⟩ *πρὸς τοῦτο τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀγανάκτησις ἦν, ἔτι μέντοι τοὺς θυμοὺς κατεῖχον. ὃ δὲ Φλῶρος ὥσπερ ἠργολαβηκὼς ἐκριπίζειν τὸν πόλεμον, πέμψας ἐπὶ τὸν ἱερὸν θησαυρὸν ἐξαιρεῖ ἑπτακαίδεκα τάλαντα, σκηψάμενος εἰς τὰς Καίσαρος χρείας.* ⟨294⟩ *σύγχυσις δ' εὐθέως εἶχε τὸν δῆμον, καὶ συνδραμόντες εἰς τὸ ἱερὸν βοαῖς διαπρυσίοις τὸ Καίσαρος ἀνεκάλουν ὄνομα, καὶ τῆς Φλώρου τυραννίδος ἐλευθεροῦν σφᾶς ἱκέτευον.* ⟨295⟩ *ἔνιοι δὲ τῶν στασιαστῶν λοιδορίας ἐσχάτους εἰς τὸν Φλῶρον ἐκεκράγεσαν, καὶ κανοῦν περιφέροντες*

ἐπήτουν αὐτῷ κέρματα καθάπερ ἀκλήρῳ καὶ ταλαιπώρῳ. τούτοις οὐκ ἀνετράπη τὴν φιλαργυρίαν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μᾶλλον χρηματίσασθαι παρωργίσθη. ⟨296⟩ *δέον γοῦν εἰς Καισάρειαν ἐλθόντα σβέσαι τὸ τοῦ πολέμου πῦρ ἐκεῖθεν ἀρχόμενον καὶ τῆς ταραχῆς ἀνελεῖν τὰς αἰτίας, ἐφ' ᾧ καὶ μισθὸν ἔλαβεν, ὃ δὲ μετὰ στρατιᾶς ἱππικῆς τε καὶ πεζῆς ἐπὶ Ἱεροσολύμων ὥρμησεν, ἵνα τοῖς Ῥωμαίων ὅπλοις ἐργάσηται τὸ βουλόμενον, καὶ τῷ δέει καὶ ταῖς ἀπειλαῖς περιδύσῃ τὴν πόλιν.*

⟨297⟩ *ὁ δὲ δῆμος προδυσωπῆσαι τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ* 7 *βουλόμενος, ὑπαντᾷ τοῖς στρατιώταις μετ' εὐφημίας, καὶ τὸν Φλῶρον θεραπευτικῶς ἐκδέχεσθαι παρεσκεύαστο.* ⟨298⟩ *κἀκεῖνος προπέμψας σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα Καπίτωνα ἑκατοντάρχην ἀναχωρεῖν αὐτοὺς ἐκέλευσε, καὶ μὴ πρὸς ὃν οὕτως ἐλοιδόρησαν αἰσχρῶς εἰρωνεύεσθαι τὰς νῦν φιλοφρονήσεις·* ⟨299⟩ *δεῖν γὰρ αὐτούς, εἴπερ γενναῖοί εἰσι καὶ παρρησιασταί, σκώπτειν μὲν αὐτὸν καὶ παρόντα, φαίνεσθαι δὲ μὴ μόνον ἐν τοῖς λόγοις ἀλλὰ κἀν τοῖς ὅπλοις φιλελευθέρους.* ⟨300⟩ *τούτοις καταπλαγὲν τὸ πλῆθος, ἅμα καὶ τῶν περὶ Καπίτωνα ἱππέων εἰς μέσους φερομένων, διεσκεδάσθη πρὶν ἀσπάσασθαι τὸν Φλῶρον ἢ τοῖς στρατιώταις φανερὸν ποιῆσαι τὸ πειθήνιον. ἀναχωρήσαντες δ' εἰς τὰς οἰκίας μετὰ δέους καὶ ταπεινότητος διενυκτέρευσαν.*

⟨301⟩ *Φλῶρος δὲ τότε μὲν ἐν τοῖς βασιλείοις* 8 *αὐλίζεται, τῇ δ' ὑστεραίᾳ βῆμα πρὸ αὐτῶν θέμενος καθέζεται, καὶ προσελθόντες οἵ τ' ἀρχιερεῖς καὶ δυνατοὶ τό τε γνωριμώτατον τῆς πόλεως πᾶν παρέστησαν τῷ βήματι.* ⟨302⟩ *τούτοις ὁ Φλῶρος ἐκέλευσε τοὺς λοιδορήσαντας αὐτὸν ἐκδοῦναι, φάμενος αὐτοὺς ἀπο-*

λαύσειν τῆς ἀμύνης, εἰ μὴ προσάγοιεν τοὺς αἰτίους. οἳ δὲ τὸν μὲν δῆμον ἀπέφαινον εἰρηνικὰ φρονοῦντα, τοῖς δὲ παραφθεγξαμένοις ᾐτοῦντο συγγνώμην. ⟨303⟩ *ἐν γὰρ τοσούτῳ πλήθει θαυμαστὸν μὲν οὐδὲν εἶναί τινας θρασυτέρους καὶ δι' ἡλικίαν ἄφρονας, ἀμήχανον δὲ τῶν ἡμαρτηκότων τὴν διάκρισιν γενέσθαι, ἑκάστου μετανοοῦντος καὶ δὴ καὶ ἃ δέδρακεν ἀρνουμένου.* ⟨304⟩ *δεῖν μέντοι γ' ἐκεῖνον προνοεῖν τῆς κατὰ τὸ ἔθνος εἰρήνης, καὶ βουλεύεσθαι Ῥωμαίοις περισῴζειν τὴν πόλιν, καὶ μᾶλλον διὰ τοὺς πολλοὺς ἀκαταιτιάτους συγγνῶναι καὶ τοῖς ὀλίγοις πλημμελήσασιν ἢ δι' ὀλίγους πονηροὺς ταράξαι δῆμον ἀγαθὸν τοσοῦτον.*

9 ⟨305⟩ *πρὸς ταῦτα μᾶλλον παροξυνθεὶς ἐμβοᾷ τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν τε τὴν ἄνω καλουμένην ἀγορὰν καὶ κτείνειν τοὺς ἐντυγχάνοντας. οἳ δ' ἐπιθυμίᾳ κέρδους προσλαβόντες ἡγεμονικὴν παρακέλευσιν οὐ μόνον ἐφ' ὃν ἐπέμφθησαν τόπον ἥρπαζον, ἀλλ' εἰς πάσας ἐμπηδῶντες τὰς οἰκίας ἔσφαζον τοὺς οἰκήτορας.* ⟨306⟩ *φυγὴ δ' ἦν ἐκ τῶν στενωπῶν καὶ φόνος τῶν καταλαμβανομένων, τρόπος θ' ἁρπαγῆς οὐδεὶς παρελιμπάνετο. καὶ πολλοὺς τῶν μετρίων συλλαβόντες ἐπὶ τὸν Φλῶρον ἦγον, οὓς μάστιξι προαικισάμενος ἀνεσταύρωσεν.* ⟨307⟩ *ὁ γοῦν σύμπας τῶν ἐκείνης ἀπολομένων τῆς ἡμέρας ἀριθμὸς σὺν γυναιξὶ καὶ παιδίοις (οὐδὲ γὰρ νηπίων ἀπέσχοντο) περὶ τρισχιλίους καὶ ἑξακοσίους συνήχθη.* ⟨308⟩ *βαρυτέραν δ' ἐποίει τὴν συμφορὰν τὸ καινὸν τῆς Ῥωμαίων ὠμότητος. ὃ γὰρ μηδεὶς πρότερον, τότε Φλῶρος ἐτόλμησεν, ἄνδρας ἱππικοῦ τάγματος μαστιγῶσαί τε πρὸ τοῦ βήματος καὶ σταυρῷ προσηλῶσαι· ὧν εἰ καὶ τὸ γένος Ἰουδαῖον, ἀλλὰ τὸ γοῦν ἀξίωμα Ῥωμαϊκὸν ἦν.*

⟨309⟩ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὁ μὲν βασιλεὺς 15
Ἀγρίππας ἔτυχεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν πεπορευμένος, ὅπως Ἀλεξάνδρῳ συνησθείη πεπιστευμένῳ τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ Νέρωνος καὶ πεμφθέντι διέπειν· ⟨310⟩ τὴν δ' ἀδελφὴν αὐτοῦ Βερενίκην παροῦσαν ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ τὴν παρανομίαν τῶν στρατιωτῶν θεωμένην δεινὸν εἰσῄει πάθος, καὶ πολλάκις τούς θ' ἱππάρχους αὐτῆς καὶ σωματοφύλακας πέμπουσα πρὸς Φλῶρον ἐδεῖτο παύσασθαι τοῦ φόνου. ⟨311⟩ καὶ ὃ μὲν οὔτ' εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀναιρουμένων οὔτ' εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς παρακαλούσης ἀλλ' εἰς μόνον τὸ λυσιτελὲς τοὐκ τῶν ἁρπαγῶν ἀποβλέπων παρήκουσεν· ⟨312⟩ ἡ δ' ὁρμὴ τῶν στρατιωτῶν ἐλύττησε καὶ κατὰ τῆς βασιλίδος. οὐ μόνον γοῦν ἐν ὄμμασιν αὐτῆς ᾐκίζοντο τοὺς ἁλισκομένους καὶ διέφθειρον, ἀλλὰ κἂν αὐτὴν ἀνεῖλον, εἰ μὴ καταφυγεῖν εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἔφθη, κἀκεῖ διενυκτέρευσε μετὰ φυλακῆς, δεδοικυῖα τὴν τῶν στρατιωτῶν ἔφοδον. ⟨313⟩ ἐπεδήμει δ' ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις εὐχὴν ἐκτελοῦσα τῷ θεῷ. τοὺς γὰρ ἢ νόσῳ καταπονουμένους ἤ τισιν ἄλλαις ἀνάγκαις ἔθος εὔχεσθαι πρὸ τριάκονθ' ἡμερῶν ἧς ἀποδώσειν μέλλοιεν θυσίας οἴνου τ' ἀφέξεσθαι καὶ ξυρήσεσθαι τὰς κόμας. ⟨314⟩ ἃ δὴ τότε τελοῦσα Βερενίκη γυμνόπους τε πρὸ βήματος ἱκέτευσε τὸν Φλῶρον, καὶ πρὸς τῷ μὴ τυχεῖν αἰδοῦς αὐτὴ τὸν περὶ τοῦ ζῆν κίνδυνον ἐπείρασεν.

⟨315⟩ ταῦτα μὲν οὖν ἑκκαιδεκάτῃ μηνὸς Ἀρτεμι- 2
σίου συνέβη, τῇ δ' ἐπιούσῃ τὸ μὲν πλῆθος ὑπερπαθῆσαν εἰς τὴν ἄνω συνέρρευσεν ἀγοράν, καὶ βοαῖς ἐξαισίοις περὶ τῶν ἀπολωλότων ἀνωδύρετο· τὸ πλέον δ' ἦσαν εἰς τὸν Φλῶρον ἐπίφθονοι φωναί. ⟨316⟩ πρὸς ὃ δείσαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς ἀρχιερεῦσι τὰς ἐσθῆ-

τας περιερρήξαντο, καὶ προσπίπτοντες ἕκαστος ἐδέοντο παύσασθαι καὶ μὴ πρὸς οἷς πεπόνθασιν εἰς ἀνήκεστόν τι τὸν Φλῶρον ἐρεθίζειν. ⟨317⟩ *ἐπείσθη δὲ τὸ πλῆθος ταχέως αἰδοῖ τε τῶν παρακαλούντων καὶ κατ' ἐλπίδα τοῦ μηδὲν ἔτι τὸν Φλῶρον εἰς αὐτοὺς παρανομήσειν.*

3 ⟨318⟩ *ὃ δὲ σβεσθείσης τῆς ταραχῆς ἤχθετο, καὶ πάλιν αὐτὴν ἀνάψαι πραγματευόμενος τούς τ' ἀρχιερεῖς σὺν τοῖς γνωρίμοις μεταπέμπεται, καὶ μόνον ἔφη τεκμήριον ἔσεσθαι τοῦ μηδὲν ἔτι τὸν δῆμον νεωτερίειν, εἰ προελθόντες ὑπαντήσουσι τοῖς ἀπὸ Καισαρείας ἀνιοῦσι στρατιώταις. παρεγίγνοντο δὲ δύο σπεῖραι.* ⟨319⟩ *τῶν δ' ἔτι συγκαλούντων τὸ πλῆθος, προπέμψας διεδήλου τοῖς τῶν σπειρῶν ἑκατοντάρχοις ὅπως παραγγείλωσι τοῖς ὑφ' ἑαυτοὺς μήτ' ἀντασπάσασθαι τοὺς Ἰουδαίους, κἂν τι κατ' αὐτοῦ φθέγξωνται χρήσασθαι τοῖς ὅπλοις.* ⟨320⟩ *οἱ δ' ἀρχιερεῖς εἰς τὸ ἱερὸν τὴν πληθὺν συναγαγόντες ὑπαντᾶν τοῖς Ῥωμαίοις παρεκάλουν, καὶ πρὶν ἀνηκέστου πάθους τὰς σπείρας δεξιοῦσθαι. τούτοις τὸ στασιῶδες ἠπείθει, καὶ διὰ τοὺς ἀπολωλότας τὸ πλῆθος ἔρρεπε πρὸς τοὺς θρασυτέρους.*

4 ⟨321⟩ *ἔνθα δὴ πᾶς μὲν ἱερεὺς πᾶς δ' ὑπηρέτης τοῦ θεοῦ, τὰ ἅγια σκεύη προκομίσαντες, καὶ τὸν κόσμον ἐν ᾧ λειτουργεῖν ἔθος ἦν αὐτοῖς ἀναλαβόντες, κιθαρισταί τε καὶ ὑμνῳδοὶ μετὰ τῶν ὀργάνων προσπίπτοντες, κατηντιβόλουν φυλάξαι τὸν ἱερὸν κόσμον αὐτοῖς, καὶ μὴ πρὸς ἁρπαγὴν τῶν θείων κειμηλίων Ῥωμαίους ἐρεθίσαι.* ⟨322⟩ *τοὺς δ' ἀρχιερεῖς αὐτοὺς ἦν ἰδεῖν καταμωμένους μὲν τῆς κεφαλῆς κόνιν, γυμνοὺς δὲ τὰ στέρνα τῶν ἐσθήτων περιερρηγμένων.*

ὀνομαστὶ δ' ἕκαστον τῶν γνωρίμων καὶ κοινῇ τὸ πλῆθος ἱκέτευον μὴ δι' ἐλαχίστης πλημμελείας προδοῦναι τὴν πατρίδα τοῖς ἐπιθυμοῦσι πορθῆσαι. ⟨323⟩ τίνα γὰρ ἢ τοῖς στρατιώταις φέρειν ὠφέλειαν τὸν ἀπὸ Ἰουδαίων ἀσπασμόν, ἢ διόρθωσιν αὐτοῖς τῶν συμβεβηκότων τὸ μὴ νῦν προελθεῖν; ⟨324⟩ εἰ δὲ δὴ δεξιώσαιντο τοὺς προσιόντας ὡς ἔθος, Φλώρῳ μὲν ἀποκοπήσεσθαι τὴν ἀφορμὴν τοῦ πολέμου, κερδήσειν δ' αὐτοὺς τὴν πατρίδα καὶ τὸ μηδὲν παθεῖν πλέον. ἄλλως τε καὶ τὸ πείθεσθαι στασιάζουσιν ὀλίγοις, δέον αὐτοὺς δῆμον ὄντας τοσοῦτον συναναγκάζειν κἀκείνους συνευγνωμονεῖν, δεινῆς ἀκρασίας εἶναι.

⟨325⟩ τούτοις μειλισσόμενοι τὸ πλῆθος ἅμα καὶ τῶν στασιαστῶν οὓς μὲν ἀπειλαῖς οὓς δ' αἰδοῖ κατέστειλαν. ἔπειτ' ἐξηγούμενοι μεθ' ἡσυχίας τε καὶ κόσμου τοῖς στρατιώταις ὑπήντων καὶ πλησίον γενομένους ἠσπάσαντο. τῶν δὲ μηδὲν ἀποκριναμένων οἱ στασιασταὶ Φλώρου κατεβόων. ⟨326⟩ τοῦτο δ' ἦν σύνθημα κατ' αὐτῶν δεδομένον. αὐτίκα γοῦν οἱ στρατιῶται περισχόντες αὐτοὺς ἔπαιον ξύλοις, καὶ φεύγοντας οἱ ἱππεῖς καταδιώκοντες συνεπάτουν. ἔπιπτον δὲ πολλοὶ μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων τυπτόμενοι, πλείους δ' ὑπ' ἀλλήλων βιαζόμενοι. ⟨327⟩ δεινὸς δὲ περὶ τὰς πύλας ὠθισμὸς ἦν, καὶ φθάνειν ἑκάστου σπεύδοντος βραδυτέρα μὲν ἡ φυγὴ πᾶσιν ἐγίγνετο, τῶν δὲ σφαλέντων ἀπώλεια δεινή· πνιγόμενοι γὰρ καὶ κλονούμενοι πλήθει τῶν ἐπιβαινόντων ἠφανίζοντο, καὶ οὐδὲ πρὸς ταφήν τις γνώριμος τοῖς ἰδίοις κατελείπετο. ⟨328⟩ συνεισέπιπτον δὲ καὶ στρατιῶται παίοντες ἀνέδην τοὺς καταλαμβανομένους, καὶ διὰ τῆς Βεζεθὰ καλουμένης ἀνεώθουν τὸ πλῆθος, βιαζόμενοι παρελθεῖν καὶ κρατῆσαι τοῦ θ'

ἱεροῦ καὶ τῆς Ἀντωνίας. ὧν καὶ Φλῶρος ἐφιέμενος ἐξῆγεν ἐκ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὸ φρούριον ἐλθεῖν ἠγωνίζετο. ⟨329⟩ διήμαρτέ γε μὴν τῆς ἐπιβολῆς· ὁ γὰρ δῆμος ἄντικρυς ἐπιστραφεὶς εἶργε τὴν ὁρμήν, καὶ διαστάντες ἐπὶ τῶν τεγῶν τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον. καταπονούμενοι δὲ τοῖς ὕπερθεν βέλεσι, καὶ διακόψαι τὸ τοὺς στενωποὺς ἐμφράξαν πλῆθος ἀσθενήσαντες, ἀνεχώρουν εἰς τὸ πρὸς τοῖς βασιλείοις στρατόπεδον.

6 ⟨330⟩ οἱ δὲ στασιασταὶ δείσαντες μὴ πάλιν ἐπελθὼν ὁ Φλῶρος κρατήσῃ τοῦ ἱεροῦ διὰ τῆς Ἀντωνίας, ἀναβάντες εὐθέως τὰς συνεχεῖς στοὰς τοῦ ἱεροῦ πρὸς τὴν Ἀντωνίαν διέκοψαν. ⟨331⟩ τοῦτ' ἔψυξε τὴν Φλώρου πλεονεξίαν· τῶν γὰρ τοῦ θεοῦ θησαυρῶν ἐφιέμενος, καὶ διὰ τοῦτο παρελθεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τὴν Ἀντωνίαν, ὡς ἀπερράγησαν αἱ στοαί, τὴν ὁρμὴν ἀνετράπη. καὶ μεταπεμψάμενος τούς τ' ἀρχιερεῖς καὶ τὴν βουλήν, αὐτὸς μὲν ἐξιέναι τῆς πόλεως ἔφη, φρουρὰν δὲ καταλείψειν αὐτοῖς ὅσην ἂν ἀξιώσωσι. ⟨332⟩ τῶν δὲ πάντα περὶ ἀσφαλείας καὶ τοῦ μηδὲν νεωτεριεῖν ὑποσχομένων, εἰ μίαν αὐτοῖς καταλείψει σπεῖραν, μὴ μέντοι τὴν μαχεσαμένην (πρὸς γὰρ ταύτην ἀπεχθῶς δι' ἃ πέπονθεν ἔχειν τὸ πλῆθος), ἀλλάξας τὴν σπεῖραν ὡς ἠξίουν, μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν.

16 ⟨333⟩ ἑτέραν δ' ἐπιβολὴν τῷ πολέμῳ ποριζόμενος ἐπέστειλε Κεστίῳ, Ἰουδαίων ἀπόστασιν καταψευδόμενος, τήν τ' ἀρχὴν τῆς μάχης περιθεὶς αὐτοῖς, καὶ δρᾶσαι λέγων ἐκείνους ἃ πεπόνθεσαν. οὐ μὴν οὐδ' οἱ τῶν Ἱεροσολύμων ἄρχοντες ἐσίγησαν, ἀλλ' αὐτοί τε καὶ Βερενίκη τῷ Κεστίῳ περὶ ὧν Φλῶρος εἰς τὴν πόλιν

παρενόμησεν ἔγραφον. ⟨334⟩ *ὃ δὲ τὰ παρ' ἀμφοῖν ἀναγνοὺς μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἐβουλεύετο. καὶ τοῖς μὲν αὐτῶν ἐδόκει Κέστιον μετὰ στρατιᾶς ἀναβαίνειν, ἢ τιμωρησόμενον τὴν ἀπόστασιν εἰ γέγονεν, ἢ βεβαιοτέρους καταστήσοντα Ἰουδαίους καὶ συμμένοντας, αὐτῷ δὲ προπέμψαι τινὰ τῶν ἑταίρων τὸν κατασκεψόμενον τὰ πράγματα καὶ τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων πιστῶς ἀγγελοῦντα.* ⟨335⟩ *πέμπει δή τινα τῶν χιλιάρχων Νεαπολιτανόν, ὃς ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ὑποστρέφοντι περιτυχὼν Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλεῖ κατὰ Ἰάμνειαν τόν τε πέμψαντα καὶ τὰς αἰτίας ἐδήλωσεν.* ⟨336⟩ *ἔνθα καὶ* 2 *Ἰουδαίων οἵ τ' ἀρχιερεῖς ἅμα τοῖς δυνατοῖς καὶ ἡ βουλὴ παρῆν δεξιουμένη τὸν βασιλέα. μετὰ δὲ τὴν εἰς ἐκεῖνον θεραπείαν ἀπωδύροντο τὰς ἑαυτῶν συμφορὰς καὶ τὴν Φλώρου διεξῆσαν ὠμότητα.* ⟨337⟩ *πρὸς ἣν ἠγανάκτει μὲν Ἀγρίππας, στρατηγικῶς δὲ τὴν ὀργὴν εἰς οὓς ἠλέει Ἰουδαίους μετέφερε, ταπεινοῦν αὐτῶν βουλόμενος τὰ φρονήματα, καὶ τῷ μὴ δοκεῖν ἀδίκως τι παθεῖν τῆς ἀμύνης ἀποτρέπων.* ⟨338⟩ *οἳ μὲν οὖν, ὡς ἂν ὄντες ἔκκριτοι καὶ διὰ τὰς αὐτῶν κτήσεις ἐπιθυμοῦντες εἰρήνης, συνίεσαν εὐνοϊκὴν τὴν ἐπίπληξιν τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἐφ' ἑξήκοντα προελθὼν σταδίους ἐδεξιοῦτο τὸν Ἀγρίππαν καὶ τὸν Νεαπολιτανόν.* ⟨339⟩ *ἐκώκυον δ' αἱ τῶν ἀπεσφαγμένων γυναῖκες προεκθέουσαι, καὶ πρὸς τὴν τούτων οἰμωγὴν ὁ δῆμος εἰς ὀλοφυρμοὺς τραπόμενος ἐπικουρεῖν τὸν Ἀγρίππαν ἱκέτευε· τοῦ τε Νεαπολιτανοῦ κατεβόων ὅσα πάθοιεν ὑπὸ Φλώρου, καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν τήν τ ἀγορὰν ἠρημωμένην ἐπεδείκνυσαν καὶ πεπορθημένας τὰς οἰκίας.* ⟨340⟩ *ἔπειτα δι' Ἀγρίππα πείθουσι τὸν Νεαπολιτανὸν σὺν*

ἑνὶ θεράποντι περιελθεῖν μέχρι τοῦ Σιλωὰμ τὴν πόλιν, ἵνα γνῷ Ἰουδαίους τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασι Ῥωμαίοις εἴκοντας, μόνῳ δ' ἀπεχθανομένους Φλώρῳ δι' ὑπερβολὴν τῆς εἰς αὐτοὺς ὠμότητος. ὃ δ' ὡς διοδεύσας πεῖραν ἔλαβεν ἱκανὴν τῆς πραότητος αὐτῶν, εἰς τὸ ἱερὸν ἀνέβαινεν. ⟨341⟩ ἔνθα συγκαλέσας τὸ πλῆθος, καὶ πολλὰ μὲν εἰς πίστιν αὐτοὺς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπαινέσας, πολλὰ δ' εἰς τὸ τηρεῖν τὴν εἰρήνην προτρεψάμενος, καὶ τοῦ θεοῦ προσκυνήσας ὅθεν ἐξῆν τὰ ἅγια, πρὸς Κέστιον ἐπανήει.

3 ⟨342⟩ τὸ δὲ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐπί τε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τραπόμενον πρέσβεις κατὰ Φλώρου πέμπειν ἠξίου πρὸς Νέρωνα, καὶ μὴ σιωπήσαντας ἐπὶ τοσούτῳ φόνῳ καταλιπεῖν ἑαυτοῖς ὑπόνοιαν ἀποστάσεως· δόξειν γὰρ αὐτοὶ κατάρξαι τῶν ὅπλων, εἰ μὴ φθάσαντες ἐνδείξαιντο τὸν κατάρξαντα. ⟨343⟩ φανεροὶ δ' ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες, εἰ τὴν πρεσβείαν τις ἀποκωλύοι. Ἀγρίππᾳ δὲ τὸ μὲν χειροτονεῖν Φλώρου κατηγόρους ἐπίφθονον ἐδόκει, τὸ περιιδεῖν δὲ Ἰουδαίους εἰς πόλεμον ἐκριπισθέντας οὐδ' αὐτῷ λυσιτελὲς κατεφαίνετο. ⟨344⟩ προσκαλεσάμενος δὴ εἰς τὸν ξυστὸν τὸ πλῆθος, καὶ παραστησάμενος ἐν περιόπτῳ τὴν ἀδελφὴν Βερενίκην ἐπὶ τῆς Ἀσαμωναίων οἰκίας (αὕτη γὰρ ἦν ἐπάνω τοῦ ξυστοῦ πρὸς τὸ πέραν τῆς ἄνω πόλεως, καὶ γέφυρα τῷ ξυστῷ τὸ ἱερὸν συνῆπτεν), ἔλεξε τοιάδε.

4 ⟨345⟩ "εἰ μὲν ἑώρων πάντας ὑμᾶς πολεμεῖν Ῥωμαίοις ὡρμημένους, καὶ μὴ τοῦ δήμου τὸ καθαρώτατον καὶ εἰλικρινέστατον εἰρήνην ἄγειν προῃρημένους, οὔτ' ἂν παρῆλθον εἰς ὑμᾶς οὔτε συμβουλεύειν ἐθάρρησα· περιττὸς γὰρ ὑπὲρ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν πᾶς

λόγος, ὅταν ᾖ τῶν ἀκουόντων πρὸς τὸ χεῖρον ὁμόνοια. ⟨346⟩ *ἐπεὶ δὲ τινὰς μὲν ἡλικία τῶν ἐν πολέμῳ κακῶν ἀπείρατος, τινὰς δ' ἐλπὶς ἀλόγιστος ἐλευθερίας, ἐνίους δὲ πλεονεξία παροξύνει καὶ τὸ παρὰ τῶν ἀσθενεστέρων, ἐὰν τὰ πράγματα συγχυθῇ, κέρδος, ὅπως αὐτοί τε σωφρονισθέντες μεταβάλωνται καὶ μὴ τῆς ἐνίων κακοβουλίας οἱ ἀγαθοὶ παραπολαύσωσιν, ᾠήθην δεῖν ἐπὶ ταὐτὸ πάντας ὑμᾶς συναγαγὼν εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρειν.* ⟨347⟩ *θορυβήσῃ δέ μοι μηδείς, ἐὰν μὴ τὰ πρὸς ἡδονὴν ἀκούῃ. τοῖς μὲν γὰρ ἀνηκέστως ἐπὶ τὴν ἀπόστασιν ὡρμημένοις ἔνεστι καὶ μετὰ τὴν ἐμὴν παραίνεσιν ταὐτὰ φρονεῖν, ἐμοὶ δὲ διαπίπτει καὶ πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐθέλοντας ὁ λόγος, ἐὰν μὴ παρὰ πάντων ἡσυχία γένηται.* ⟨348⟩ *οἶδα μὲν οὖν ὅτι πολλοὶ τὰς ἐκ τῶν ἐπιτρόπων ὕβρεις καὶ τὰ τῆς ἐλευθερίας ἐγκώμια τραγῳδοῦσιν· ἐγὼ δέ, πρὶν ἐξετάζειν τίνες ὄντες τίσιν ἐπιχειρεῖτε πολεμεῖν, πρῶτον διαζεύξω τὴν συμπλοκὴν τῶν προφάσεων.* ⟨349⟩ *εἰ μὲν γὰρ ἀμύνεσθε τοὺς ἀδικοῦντας, τί σεμνύνετε τὴν ἐλευθερίαν; εἰ δὲ τὸ δουλεύειν ἀφόρητον ἡγεῖσθε, περιττὴ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἡ μέμψις· καὶ γὰρ ἐκείνων μετριαζόντων αἰσχρὸν ὁμοίως τὸ δουλεύειν.* ⟨350⟩ *σκοπεῖτε δὲ καὶ καθ' ἕκαστον τούτων ὡς ἔστι μικρὰ τοῦ πολεμεῖν ἡ ὑπόθεσις, καὶ πρῶτά γε τὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐγκλήματα. θεραπεύειν γάρ, οὐκ ἐρεθίζειν δεῖ τὰς ἐξουσίας.* ⟨351⟩ *ὅταν δὲ τῶν μικρῶν ἁμαρτημάτων τοὺς ἐξονειδισμοὺς ποιῆσθε μεγάλους, καθ' ἑαυτῶν τοὺς ὀνειδιζομένους ἀπελέγχετε, καὶ παρέντες τὸ λάθρᾳ καὶ μετ' αἰδοῦς ὑμᾶς βλάπτειν πορθοῦσι φανερῶς. οὐδὲν δ' οὕτω τὰς πληγὰς ὡς τὸ φέρειν ἀναστέλλει, καὶ τὸ τῶν ἀδικουμένων ἡσύχιον τοῖς ἀδικοῦσι γίγνεται*

διατροπή. ⟨352⟩ φέρε δ' εἶναι τοὺς Ῥωμαίων ὑπηρέτας ἀνηκέστως χαλεπούς· οὔπω Ῥωμαῖοι πάντες ἀδικοῦσιν ὑμᾶς, οὐδὲ Καῖσαρ, πρὸς οὓς αἵρεσθε τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ ἐξ ἐντολῆς ἥκει τις πονηρὸς ἀπ' ἐκείνων, οὐδέ γε τοὺς ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν οἱ ἀφ' ἑσπέρας ἐπιβλέπουσιν· ἀλλ' οὐδ' ἀκούειν ταχέως τἀντεῦθεν ἐκεῖ ῥᾴδιον. ⟨353⟩ ἄτοπον δὲ καὶ δι' ἕνα πολλοῖς καὶ διὰ μικρὰς αἰτίας τηλικούτοις, καὶ μηδὲ γιγνώσκουσιν ἃ μεμφόμεθα, πολεμεῖν. ⟨354⟩ καὶ τῶν μὲν ἡμετέρων ἐγκλημάτων ταχεῖα γένοιτ' ἂν ἡ διόρθωσις· οὔτε γὰρ ὁ αὐτὸς ἐπίτροπος μένει διὰ παντός, καὶ τοὺς διαδεξομένους εἰκὸς ἐλεύσεσθαι μετριωτέρους· κινηθέντα δ' ἅπαξ τὸν πόλεμον οὔτ' ἀποθέσθαι ῥᾴδιον δίχα συμφορῶν οὔτε βαστάσαι. ⟨355⟩ ἀλλὰ μὴν τό γε νῦν ἐλευθερίας ἐπιθυμεῖν ἄωρον, δέον ὑπὲρ τοῦ μηδ' ἀποβαλεῖν αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι πρότερον. ἡ γὰρ πεῖρα τῆς δουλείας χαλεπή, καὶ περὶ τοῦ μηδ' ἄρξασθαι ταύτης ὁ ἀγὼν δίκαιος. ⟨356⟩ ὁ δ' ἅπαξ χειρωθείς, ἔπειτ' ἀφιστάμενος, αὐθάδης δοῦλός ἐστιν, οὐ φιλελεύθερος. τότε γὰρ οὖν ἐχρῆν πάνθ' ὑπὲρ τοῦ μὴ δέξασθαι Ῥωμαίους ποιεῖν, ὅτε τὴν ἀρχὴν ἐπέβαινε τῆς χώρας ὁ Πομπήιος. ⟨357⟩ ἀλλ' οἱ μὲν ὑμέτεροι πρόγονοι καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, καὶ χρήμασι καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς ἄμεινον ὑμῶν πολλῷ διακείμενοι, πρὸς μοῖραν ὀλίγην τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως οὐκ ἀντέσχον· ὑμεῖς δ' οἱ τὸ μὲν ὑπακούειν ἐκ διαδοχῆς παρειληφότες, τοῖς πράγμασι δὲ τῶν πρώτων ὑπακουσάντων τοσοῦτον ἐλαττούμενοι, πρὸς ὅλην ἀνθίστασθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν. ⟨358⟩ καὶ Ἀθηναῖοι μέν, οἱ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας παραδόντες ποτὲ καὶ πυρὶ τὴν πόλιν, οἱ τὸν ὑπερήφανον Ξέρξην διὰ

γῆς πλεύσαντα καὶ διὰ θαλάττης ὁδεύσαντα, καὶ μὴ χωρούμενον μὲν τοῖς πελάγεσι, πλατυτέραν δὲ τῆς Εὐρώπης τὴν στρατιὰν ἄγοντα, οἷα δραπέτην ἐπὶ μιᾶς νεὼς διώξαντες, περὶ δὲ τῇ σμικρᾷ Σαλαμῖνι τὴν τοσαύτην Ἀσίαν κλάσαντες, νῦν δουλεύουσι Ῥωμαίοις, καὶ τὴν ἡγεμονίδα τῆς Ἑλλάδος πόλιν διοικεῖ τὰ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας προστάγματα. ⟨359⟩ Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ Θερμοπύλας καὶ Πλαταιὰς καὶ τὸν εἰρηνεύσαντα τὴν Ἀσίαν Ἀγησίλαον ἀγαπῶσι τοὺς αὐτοὺς δεσπότας. ⟨360⟩ καὶ Μακεδόνες ἔτι φανταζόμενοι Φίλιππον σὺν Ἀλεξάνδρῳ, καὶ παρασπαίρουσαν αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ὁρῶντες, φέρουσι τὴν τοσαύτην μεταβολήν, καὶ πρὸς οὓς μεταβέβηκεν ἡ τύχη προσκυνοῦσιν. ⟨361⟩ ἄλλα τ' ἔθνη μυρία πλείονος γέμοντα πρὸς ἐλευθερίαν παρρησίας εἴκει. μόνοι δ' ὑμεῖς ἀδοξεῖτε δουλεύειν οἷς ὑποτέτακται τὰ πάντα, ποίᾳ στρατιᾷ, ποίοις πεποιθότες ὅπλοις; ποῦ μὲν ὁ στόλος ὑμῶν διαληψόμενος τὰς Ῥωμαίων θαλάττας; ποῦ δ' οἱ ταῖς ἐπιβολαῖς ἐξαρκέσοντες θησαυροί; ⟨362⟩ πρὸς Αἰγυπτίους ἄρα καὶ πρὸς Ἄραβας οἴεσθε κινεῖν τὸν πόλεμον; οὐ περισκέψεσθε τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν; οὐ μετρήσετε τὴν ἑαυτῶν ἀσθένειαν; οὐ τὰ μὲν ὑμέτερα καὶ τῶν προσοίκων ἐθνῶν ἡττήθη πολλάκις, ἡ δ' ἐκείνων ἰσχὺς διὰ τῆς οἰκουμένης ἀνίκητος; ⟨363⟩ μᾶλλον δὲ καὶ ταύτης ἐζήτησάν τι πλέον. οὐ γὰρ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς ὅρος Εὐφράτης ὑπὸ τὴν ἀνατολήν, οὐδὲ τῶν προσαρκτίων Ἴστρος, ἥ τε μεσημβρινὴ μέχρι τῶν ἀοικήτων ἐρευνηθεῖσα Λιβύη, καὶ Γάδειρα πρὸς ἑσπέραν· ἀλλ' ὑπὲρ ὠκεανὸν ἑτέραν ἐζήτησαν οἰκουμένην, καὶ μέχρι τῶν ἀνιστορήτων πρότερον Βρεττανῶν διήνεγκαν τὰ ὅπλα. ⟨364⟩ τί οὖν; ὑμεῖς πλουσιώτεροι

Γαλατῶν, ἰσχυρότεροι Γερμανῶν, Ἑλλήνων συνετώτεροι, πλείους τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐστὲ πάντων; τί τὸ πεποιθὸς ὑμᾶς κατὰ Ῥωμαίων ἐπαίρει; ⟨365⟩ *χαλεπὸν τὸ δουλεύειν, ἐρεῖ τις. πόσῳ μᾶλλον Ἕλλησιν, οἳ τῶν ὑφ' ἡλίῳ πάντων εὐγενείᾳ προύχειν δοκοῦντες, καὶ τοσαύτην νεμόμενοι χώραν, ἓξ Ῥωμαίων ὑπείκουσι ῥάβδοις. τοσαύταις δὲ καὶ Μακεδόνες οἱ δικαιότερον ὑμῶν ὀφείλοντες ἐλευθερίας ἀντιποιεῖσθαι.* ⟨366⟩ *τί δ' αἱ πεντακόσιαι τῆς Ἀσίας πόλεις; οὐ δίχα φρουρᾶς ἕνα προσκυνοῦσιν ἡγεμόνα καὶ τὰς ὑπατικὰς ῥάβδους; τί δεῖ λέγειν Ἡνιόχους τε καὶ Κόλχους καὶ τὸ τῶν Ταύρων φῦλον, Βοσποράνούς τε καὶ τὰ περίοικα τοῦ Πόντου καὶ τῆς Μαιώτιδος ἔθνη,* ⟨367⟩ *παρ' οἷς πρὶν μὲν οὐδ' οἰκεῖος ἐγιγνώσκετο δεσπότης, νῦν δὲ τρισχιλίοις ὁπλίταις ὑποτάττεται, καὶ τεσσαράκοντα νῆες μακραὶ τὴν πρὶν ἄπλωτον καὶ ἀγρίαν εἰρηνεύουσι θάλατταν.* ⟨368⟩ *πόσα Βιθυνία καὶ Καππαδοκία καὶ τὸ Παμφύλιον ἔθνος Λύκιοί τε καὶ Κίλικες ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔχοντες εἰπεῖν, χωρὶς ὅπλων φορολογοῦνται; τί δέ; Θρᾷκες οἱ πέντε μὲν εὖρος ἑπτὰ δὲ μῆκος ἡμερῶν χώραν διειληφότες, τραχυτέραν τε καὶ πολλῷ τῆς ὑμετέρας ὀχυρωτέραν καὶ βαθεῖ κρυμῷ τοὺς ἐπιστρατεύοντας ἀνακόπτουσαν, οὐχὶ δισχιλίοις Ῥωμαίων ὑπακούουσι φρουροῖς;* ⟨369⟩ *οἱ δ' ἀπὸ τούτων Ἰλλυριοὶ τὴν μέχρι Δαλματίας ἀποτεμνομένην Ἴστρῳ κατοικοῦντες οὐ δυσὶ μόνοις τάγμασιν ὑπείκουσι, μεθ' ὧν αὐτοὶ τὰς Δακῶν ἀνακόπτουσιν ὁρμάς;* ⟨370⟩ *οἱ δὲ τοσαυτάκις πρὸς ἐλευθερίαν ἀναχαιτίσαντες Δαλμάται, καὶ πρὸς τὸ μόνον ἀεὶ χειρωθέντες τότε συλλεξάμενοι τὴν ἰσχὺν πάλιν ἀποστῆναι, νῦν οὐχ ὑφ' ἑνὶ τάγματι Ῥωμαίων ἡσυχίαν ἄγουσιν;*

⟨371⟩ *ἀλλὰ μὴν εἴ γέ τινας εἰς ἀπόστασιν ὤφειλον ἀφορμαὶ μεγάλαι παροξύνειν, μάλιστα Γαλάτας ἐχρῆν, τοὺς οὕτως ὑπὸ τῆς φύσεως τετειχισμένους, ἐξ ἀνατολῆς μὲν ταῖς Ἄλπεσι, πρὸς ἄρκτῳ δὲ Ῥήνῳ ποταμῷ, μεσημβρινοῖς δὲ τοῖς Πυρηναίοις ὄρεσιν, ὠκεανῷ δὲ πρὸς δυσμαῖς.* ⟨372⟩ *ἀλλὰ καίτοι τηλικαῦτα μὲν ἕρκη προβεβλημένοι, πέντε δὲ καὶ τριακοσίοις πληθύοντες ἔθνεσι, τὰς δὲ πηγάς, ὡς ἄν τις εἴποι, τῆς εὐδαιμονίας ἐπιχωρίους ἔχοντες καὶ τοῖς ἀγαθοῖς σχεδὸν ὅλην ἐπικλύζοντες τὴν οἰκουμένην, ἀνέχονται Ῥωμαίων πρόσοδος ὄντες καὶ ταμιευόμενοι παρ' αὐτῶν τὴν οἰκείαν εὐδαιμονίαν.* ⟨373⟩ *καὶ τοῦθ' ὑπομένουσιν οὐ διὰ φρονημάτων μαλακίαν, οὐδὲ δι' ἀγένειαν, οἵ γε διήνεγκαν ὀγδοήκοντ' ἔτη πόλεμον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνάμεως Ῥωμαίων καὶ τὴν τύχην καταπλαγέντες, ἥτις αὐτοῖς κατορθοῖ πλείονα τῶν ὅπλων. τοιγαροῦν ὑπὸ χιλίοις καὶ διακοσίοις στρατιώταις δουλεύουσιν, ὧν ὀλίγου δεῖν πλείους ἔχουσι πόλεις.* ⟨374⟩ *οὐδ' Ἴβηρσιν ὁ γεωργούμενος χρυσὸς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πόλεμον ἐξήρκεσεν, οὐδὲ τὸ τοσοῦτον ἀπὸ Ῥωμαίων γῆς καὶ θαλάττης διάστημα, φῦλά τε Λυσιτανῶν καὶ Καντάβρων ἀρειμάνια, οὐδὲ γείτων ὠκεανὸς φοβερὰν καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις ἄμπωτιν ἐπάγων,* ⟨375⟩ *ἀλλ' ὑπὲρ τὰς Ἡρακλείους στήλας ἐκτείναντες τὰ ὅπλα, καὶ διὰ νεφῶν ὁδεύσαντες τὰ Πυρηναῖα ὄρη, καὶ τούτους ἐδουλώσαντο Ῥωμαῖοι· φρουρὰ δ' ἤρκεσε τῶν οὕτω δυσμάχων καὶ τοσοῦτον ἀπῳκισμένων ἓν τάγμα.* ⟨376⟩ *τίς ὑμῶν οὐκ ἀκοῇ παρείληφε τὸ Γερμανῶν πλῆθος; ἀλκὴν μὲν γὰρ καὶ μεγέθη σωμάτων εἴδετε δήπου πολλάκις, ἐπεὶ πανταχοῦ Ῥωμαῖοι τοὺς τούτων αἰχμαλώτους ἔχουσιν·*

⟨377⟩ ἀλλ᾽ οὗτοι γῆν μὲν ἄπειρον νεμόμενοι, μείζω δὲ τῶν σωμάτων ἔχοντες τὰ φρονήματα, καὶ τὴν μὲν ψυχὴν θανάτου καταφρονοῦσαν, τοὺς δὲ θυμοὺς τῶν ἀγριωτάτων θηρίων σφοδροτέρους, Ῥῆνον τῆς ὁρμῆς ὅρον ἔχουσι, καὶ Ῥωμαίων ὀκτὼ τάγμασι δαμαζόμενοι δουλεύουσι μὲν ἁλόντες, τὸ δ᾽ ὅλον αὐτῶν ἔθνος φυγῇ διασώζεται. ⟨378⟩ σκέψασθε δὲ καὶ τὸ Βρεττανῶν τεῖχος οἱ τοῖς Ἱεροσολύμων τείχεσι πεπειθότες· καὶ γὰρ ἐκείνους περιβεβλημένους ὠκεανόν, καὶ τῆς καθ᾽ ἡμᾶς οἰκουμένης οὐκ ἐλάττονα νῆσον οἰκοῦντας, πλεύσαντες ἐδουλώσαντο Ῥωμαῖοι, τέτταρα δὲ τάγματα τὴν τοσαύτην νῆσον διαφυλάττει. ⟨379⟩ καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν, ὅπου καὶ Πάρθοι, τὸ πολεμικώτατον φῦλον, τοσούτων ἄρχοντες ἐθνῶν καὶ τηλικαύτην περιβεβλημένοι δύναμιν, ὁμήρους πέμπουσι Ῥωμαίοις, κἄστιν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ἰδεῖν ἐν εἰρήνης προφάσει δουλεύουσαν τὴν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς εὐγένειαν. ⟨380⟩ πάντων δὴ σχεδὸν τῶν ὑφ᾽ ἡλίῳ τὰ Ῥωμαίων ὅπλα προσκυνούντων, ὑμεῖς μόνοι πολεμήσετε; μηδὲ τὸ Καρχηδονίων τέλος σκοποῦντες, οἳ τὸν μέγαν αὐχοῦντες Ἀννίβαν καὶ τὴν ἀπὸ Φοινίκων εὐγένειαν ὑπὸ τὴν Σκιπίωνος δεξιὰν ἔπεσον. ⟨381⟩ οὔτε δὲ Κυρηναῖοι τὸ Λακώνων γένος, οὔτε Μαρμαρίδαι τὸ μέχρι τῆς διψάδος ἐκτεταμένον φῦλον, οὔθ᾽ αἱ φοβεραὶ καὶ τοῖς ἀκούουσι Σύρτεις, Νασαμῶνές τε καὶ Μαῦροι καὶ τὸ Νομάδων ἄπειρον πλῆθος, τὰς Ῥωμαίων ἀνέκοψαν ἀρετάς. ⟨382⟩ τὴν δὲ τρίτην τῆς οἰκουμένης μοῖραν, ἧς οὐδ᾽ ἐξαριθμήσασθαι τὰ ἔθνη ῥᾴδιον, ὁριζομένην Ἀτλαντικῷ τε πελάγει καὶ στήλαις Ἡρακλείοις, καὶ μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάττης τοὺς ἀπείρους νέμουσαν Αἰθίοπας, ἐχειρώσαντο μὲν ὅλην, ⟨383⟩ χωρὶς δὲ τῶν ἐτησίων καρπῶν,

οἳ μησὶν ὀκτὼ τὸ κατὰ τὴν Ῥώμην πλῆθος τρέφουσι, κἄξωθεν παντοίως φορολογοῦνται, καὶ ταῖς χρείαις τῆς ἡγεμονίας παρέχουσιν ἑτοίμους τὰς εἰσφοράς, οὐδὲν τῶν ἐπιταγμάτων ὥσπερ ὑμεῖς ὕβριν ἡγούμενοι, καίπερ ἑνὸς τάγματος αὐτοῖς παραμένοντος. ⟨384⟩ καὶ τί δεῖ πόρρωθεν ὑμῖν ὑποδεικνύναι τὴν Ῥωμαίων δύναμιν, παρὸν ἐξ Αἰγύπτου τῆς γειτνιώσης, ⟨385⟩ ἥτις ἐκτεινομένη μέχρι Αἰθιόπων καὶ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ὅμορός τ' οὖσα τῆς Ἰνδικῆς, πεντήκοντα πρὸς ταῖς ἑπτακοσίαις ἔχουσα μυριάδας ἀνθρώπων δίχα τῶν Ἀλεξάνδρειαν κατοικούντων, ὡς ἔνεστιν ἐκ τῆς καθ' ἑκάστην κεφαλὴν εἰσφορᾶς τεκμήρασθαι, τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν οὐκ ἀδοξεῖ, καίτοι πηλίκον ἀποστάσεως κέντρον ἔχουσα τὴν Ἀλεξάνδρειαν πλήθους τ' ἀνδρῶν ἕνεκα καὶ πλούτου, πρὸς δὲ καὶ μεγέθους. ⟨386⟩ μῆκος μέν γ' αὐτῆς τριάκοντα σταδίων, εὖρος δ' οὐκ ἔλαττον δέκα· τοῦ δ' ἐνιαυσίου παρ' ὑμῶν φόρου καθ' ἕνα μῆνα πλέον Ῥωμαίοις παρέχει, καὶ τῶν χρημάτων ἔξωθεν τῇ Ῥώμῃ σῖτον μηνῶν τεττάρων· τετείχισται δὲ πάντοθεν ἢ δυσβάτοις ἐρημίαις ἢ θαλάτταις ἀλιμένοις ἢ ποταμοῖς ἢ ἕλεσιν. ⟨387⟩ ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἰσχυρότερον εὑρέθη τῆς Ῥωμαίων τύχης, δύο δ' ἐγκαθήμενα τῇ πόλει τάγματα τὴν βαθεῖαν Αἴγυπτον ἅμα τῇ Μακεδόνων εὐγενείᾳ χαλινοῖ. ⟨388⟩ τίνας οὖν ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐκ τῆς ἀοικήτου παραλήψεσθε συμμάχους; οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς οἰκουμένης πάντες εἰσὶ Ῥωμαῖοι, εἰ μή τις ὑπὲρ Εὐφράτην ἐκτείνει τὰς ἐλπίδας καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἀδιαβηνῆς ὁμοφύλους οἴεται προσαμυνεῖν. ⟨389⟩ οἳ δ' οὔτε δι' αἰτίαν ἄλογον τηλικούτῳ πολέμῳ συνεμπλέξουσιν ἑαυτούς, οὔτε βουλευσαμένοις κακῶς ὁ Πάρθος ἐπιτρέψει· πρόνοια γὰρ αὐτῷ

τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐκεχειρίας, καὶ παραβαίνειν οἰήσεται τὰς σπονδάς, ἄν τις τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπὶ Ῥωμαίους ἴῃ. ⟨390⟩ λοιπὸν οὖν ἐπὶ τὴν τοῦ θεοῦ συμμαχίαν καταφευκτέον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο παρὰ Ῥωμαίοις τέτακται· δίχα γὰρ θεοῦ συστῆναι τηλικαύτην ἡγεμονίαν ἀδύνατον. ⟨391⟩ σκέψασθε δ' ὡς ὑμῖν τὸ τῆς θρησκείας ἄκρατον, εἰ καὶ πρὸς εὐχειρώτους πολεμοίητε, δυσδιοίκητον· καὶ δι' ἃ μάλιστα τὸν θεὸν ἐλπίζετε σύμμαχον, ταῦτ' ἀναγκαζόμενοι παραβαίνειν ἀποστρέψετε. ⟨392⟩ τηροῦντές γε μὴν τὰ τῶν ἑβδομάδων ἔθη, καὶ πρὸς μηδεμίαν πρᾶξιν κινούμενοι, ῥᾳδίως ἁλώσεσθε καθάπερ οἱ πρόγονοι Πομπηίῳ, ταύτας μάλιστα τὰς ἡμέρας ἐνεργοὺς ποιησαμένῳ τῆς πολιορκίας ἐν αἷς ἤργουν οἱ πολιορκούμενοι. ⟨393⟩ παραβαίνοντες δ' ἐν τῷ πολέμῳ τὸν πάτριον νόμον, οὐκ οἶδ' ὑπὲρ ὅτου τὸ λοιπὸν ποιήσεσθε τὸν ἀγῶνα· σπουδὴ γὰρ ὑμῖν μία τὸ μή τῶν πατρίων τι καταλῦσαι. ⟨394⟩ πῶς δ' ἐπικαλέσεσθε τὸ θεῖον πρὸς τὴν ἄμυναν οἱ παραβάντες ἑκουσίως τὴν εἰς αὐτὸν θεραπείαν; ἐπαναιροῦνται δ' ἕκαστοι πόλεμον ἢ θείᾳ πεποιθότες ἢ ἀνθρωπίνῃ βοηθείᾳ· ὅταν δὲ τὴν παρ' ἀμφοῖν τὸ εἰκὸς ἀποκόπτῃ, φανερὰν ἅλωσιν οἱ πολεμοῦντες αἱροῦνται. ⟨395⟩ τί δὴ κωλύει ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ διαχρήσασθαι τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν περικαλλεστάτην πατρίδα ταύτην καταφλέξαι; μανέντες γὰρ οὕτω τό γε τῆς ἥττης ὄνειδος κερδήσετε. ⟨396⟩ καλόν, ὦ φίλοι, καλόν, ἕως ἔτ' ἐν ὅρμῳ τὸ σκάφος, προσκέπτεσθαι τὸν μέλλοντα χειμῶνα, μηδ' εἰς μέσας τὰς θυέλλας ἀπὸ λιμένος ἀναχθῆναι· τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἀδήλων ἐπιπεσοῦσι δεινοῖς τὸ γοῦν ἐλεεῖσθαι περίεστιν, ὁ δ' εἰς πρόδηλον ἀπώλειαν ὁρμήσας καὶ προσονειδίζεται. ⟨397⟩ πλὴν

εἰ μή τις ὑπολαμβάνει κατὰ συνθήκας πολεμήσειν, καὶ Ῥωμαίους κρατήσαντας ὑμῶν μετριάσειν, ἀλλ' οὐκ εἰς ὑπόδειγμα τῶν ἄλλων ἐθνῶν καταφλέξειν μὲν τὴν ἱερὰν πόλιν, ἀναιρήσειν δὲ πᾶν ὑμῶν τὸ φῦλον. οὐδὲ γὰρ περιλειφθέντες φυγῆς εὑρήσετε τόπον, ἁπάντων ἐχόντων Ῥωμαίους δεσπότας ἢ δεδοικότων σχεῖν. ⟨398⟩ *ὁ δὲ κίνδυνος οὐ τῶν ἐνθάδε μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις κατοικούντων· οὐ γάρ ἐστιν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης δῆμος ὁ μὴ μοῖραν ὑμετέραν ἔχων.* ⟨399⟩ *οὓς ἅπαντας πολεμησάντων ὑμῶν κατασφάξουσιν οἱ διάφοροι, καὶ δι' ὀλίγων ἀνδρῶν κακοβουλίαν πᾶσα πληρωθήσεται πόλις Ἰουδαϊκοῦ φόνου. καὶ συγγνώμη μὲν τοῖς τοῦτο πράξασιν· ἂν δὲ μὴ πραχθῇ, λογίσασθε πῶς πρὸς οὕτω φιλανθρώπους ὅπλα κινεῖν ἀνόσιον.* ⟨400⟩ *εἰσελθέτω δ' οἶκτος ὑμᾶς, εἰ καὶ μὴ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἀλλὰ τῆς γε μητροπόλεως ταύτης καὶ τῶν ἱερῶν περιβόλων. φείσασθε δὲ τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὸν ναὸν ἑαυτοῖς μετὰ τῶν ἁγίων τηρήσατε· ἀφέξονται γὰρ οὐκέτι Ῥωμαῖοι τούτων κρατήσαντες, ὧν φεισάμενοι πρότερον ἠχαρίστηνται.* ⟨401⟩ *μαρτύρομαι δ' ἐγὼ μὲν ὑμῶν τὰ ἅγια καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ καὶ πατρίδα τὴν κοινήν, ὡς οὐδὲν τῶν σωτηρίων ὑμῖν καθυφηκάμην. ὑμεῖς δὲ βουλευσάμενοι μὲν τὰ δέοντα κοινὴν σὺν ἐμοὶ τὴν εἰρήνην ἕξετε, προαχθέντες δὲ τοῖς θυμοῖς χωρὶς ἐμοῦ κινδυνεύσετε."*

⟨402⟩ *τοσαῦτ' εἰπὼν ἐπεδάκρυσέ τε μετὰ τῆς ἀδελ-* 5
φῆς, καὶ τὸ πολὺ τῆς ὁρμῆς αὐτῶν ἔπαυσε τοῖς δάκρυσιν. ἀνεβόων δ' οὐ Ῥωμαίοις ἀλλὰ Φλώρῳ, δι' ἃ πεπόνθασι, πολεμεῖν. ⟨403⟩ *πρὸς ταῦθ' ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας 'ἀλλὰ τἄργα' ἔφη "Ῥωμαίοις ἤδη πολεμούν-*

των ἐστίν. οὔτε γὰρ τῷ Καίσαρι δεδώκατε τὸν φόρον, καὶ τὰς στοὰς ἀπεκόψατε τὰς τῆς Ἀντωνίας. ⟨404⟩ ἀποσκευάσαισθε δ' ἂν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστάσεως, εἰ ταύτας τε συνάψετε πάλιν καὶ τελέσετε τὴν εἰσφοράν. οὐ γὰρ ἤδη γε Φλώρου τὸ φρούριόν ἐστιν, ἢ Φλώρῳ τὰ χρήματα δώσετε.'

17 ⟨405⟩ τούτοις ὁ δῆμος ἐπείθετο, καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς τε Βερενίκης ἀναβάντες εἰς τὸ ἱερὸν κατήρξαντο τῆς τῶν στοῶν δομήσεως· εἰς δὲ τὰς κώμας οἵ τ' ἄρχοντες καὶ οἱ βουλευταὶ μερισθέντες τοὺς φόρους συνέλεγον. ταχέως δὲ τὰ τετταράκοντα τάλαντα (τοσοῦτον γὰρ ἔλιπεν) ἠθροίσθη. ⟨406⟩ καὶ τοῦ μὲν πολέμου τότε τὴν ἀπειλὴν οὕτω κατέστειλεν Ἀγρίππας· αὖθις δ' ἐπειρᾶτο πείθειν τὸ πλῆθος ὑπακούειν Φλώρῳ, μέχρι ἂν ἀντ' αὐτοῦ πέμψῃ Καῖσαρ διάδοχον. πρὸς ὃ παροξυνθέντες ἐβλασφήμουν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ πόλεως αὐτὸν ἐξεκήρυττον, ἐτόλμων δέ τινες τῶν στασιαστῶν καὶ λίθους ἐπ' αὐτὸν βάλλειν. ⟨407⟩ ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ὁρμὴν τῶν νεωτεριζόντων ἀκατάσχετον ὁρῶν, καὶ χαλεπήνας ἐφ' οἷς προπεπηλάκιστο, τοὺς μὲν ἄρχοντας ἅμα τοῖς δυνατοῖς αὐτῶν ἔπεμπε πρὸς Φλῶρον εἰς Καισάρειαν, ἵν' ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν ἀποδείξῃ τοὺς τὴν χώραν φορολογήσοντας, αὐτὸς δ' ἀνεχώρησεν εἰς τὴν βασιλείαν.

2 ⟨408⟩ κἀν τούτῳ τινὲς τῶν μάλιστα κινούντων τὸν πόλεμον συνελθόντες ὥρμησαν ἐπὶ φρούριόν τι καλούμενον Μασάδαν, καὶ καταλαβόντες αὐτὸ λάθρᾳ τοὺς μὲν Ῥωμαίων φρουροὺς ἀπέσφαξαν, ἑτέρους δὲ κατέστησαν ἰδίους. ⟨409⟩ ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν Ἐλεάζαρος υἱὸς Ἀνανίου τοῦ ἀρχιερέως, νεανίας θρασύτατος, στρατηγῶν τότε τοὺς κατὰ τὴν λατρείαν λειτουρ-

γοῦντας ἀναπείθει μηδενὸς ἀλλοφύλου δῶρον ἢ θυσίαν προσδέχεσθαι. τοῦτο δ' ἦν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου καταβολή· τὴν γὰρ ὑπὲρ τούτων θυσίαν καὶ Καίσαρος ἀπέρριψαν. ⟨410⟩ *καὶ πολλὰ τῶν τ' ἀρχιερέων καὶ τῶν γνωρίμων παρακαλούντων μὴ παραλιπεῖν τὸ ὑπὲρ τῶν ἡγεμόνων ἔθος, οὐκ ἐνέδοσαν, πολὺ μὲν καὶ τῷ σφετέρῳ πλήθει πεποιθότες (καὶ γὰρ τὸ ἀκμαιότατον τῶν νεωτεριζόντων συνήργει), μάλιστα δ' ἀφορῶντες εἰς τὸν Ἐλεάζαρον στρατηγοῦντα.*

3 ⟨411⟩ *συνελθόντες οὖν οἱ δυνατοὶ τοῖς ἀρχιερεῦσιν εἰς ταὐτὸ καὶ τοῖς τῶν Φαρισαίων γνωρίμοις, ὡς ἐπ' ἀνηκέστοις ἤδη συμφοραῖς ἐβουλεύοντο περὶ τῶν ὅλων· καὶ δόξαν ἀποπειραθῆναι τῶν στασιαστῶν λόγοις, πρὸ τῆς χαλκῆς πύλης ἀθροίζουσι τὸν δῆμον, ἥτις ἦν τοῦ ἔνδον ἱεροῦ τετραμμένη πρὸς ἀνατολὴν ἡλίου.* ⟨412⟩ *καὶ πρῶτον αὐτῶν πολλὰ πρὸς τὴν τόλμαν τῆς ἀποστάσεως χαλεπήναντες καὶ τὸ τηλικοῦτον ἐπισείειν τῇ πατρίδι πόλεμον, ἔπειτα τῆς προφάσεως τὸ ἄλογον διήλεγχον, φάμενοι τοὺς μὲν προγόνους αὐτῶν κεκοσμηκέναι τὸν ναὸν ἐκ τῶν ἀλλοφύλων τὸ πλέον, ἀεὶ προσδεχομένους τὰς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν δωρεάς,* ⟨413⟩ *κοὐ μόνον οὐ διακεκωλυκέναι θυσίας τινῶν (τοῦτο γὰρ ἀσεβέστατον), ἀλλὰ καὶ τὰ βλεπόμενα καὶ τὰ παραμένοντα τὸν τοσοῦτον χρόνον ἀναθήματα περὶ τῷ ἱερῷ καθιδρυκέναι.* ⟨414⟩ *αὐτοὺς δὲ νῦν ἐρεθίζοντας τὰ Ῥωμαίων ὅπλα, καὶ μνηστευομένους τὸν ἀπ' ἐκείνων πόλεμον, καινοτομεῖν θρησκείαν ξένην, καὶ μετὰ τοῦ κινδύνου καταψηφίσασθαι τῆς πόλεως ἀσέβειαν, εἰ παρὰ μόνοις Ἰουδαίοις οὔτε θύσει τις ἀλλότριος οὔτε προσκυνήσει.* ⟨415⟩ *κἂν μὲν ἐπ' ἰδιώτου τις ἑνὸς τοῦτον εἰσφέρῃ τὸν νόμον, ἀγανακ-*

τεῖν ὡς ὁριζομένης ἀπανθρωπίας, περιορᾶν δ' ὅτε Ῥωμαῖοι καὶ ὁ Καῖσαρ ἔκσπονδοι γίγνονται. ⟨416⟩ *δεδοικέναι μέντοι μὴ τὰς ὑπὲρ ἐκείνων ἀπορρίψαντες θυσίας κωλυθῶσι θύειν καὶ τὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν, γένηταί τ' ἔκσπονδος τῆς ἡγεμονίας ἡ πόλις, εἰ μὴ ταχέως σωφρονήσαντες ἀποδώσουσι τὰς θυσίας, καὶ πρὶν ἐξελθεῖν ἐφ' οὓς ὑβρίκασι τὴν φήμην, διορθώσονται τὴν ὕβριν.*

4 ⟨417⟩ *ἅμα ταῦτα λέγοντες παρῆγον τοὺς ἐμπείρους τῶν πατρίων ἱερεῖς, ἀφηγουμένους ὅτι πάντες οἱ πρόγονοι τὰς παρὰ τῶν ἀλλογενῶν θυσίας ἀπεδέχοντο. προσεῖχε δ' οὐδεὶς τῶν νεωτεριζόντων, ἀλλ' οὐδὲ προσῆσαν οἱ λειτουργοί, τὴν τοῦ πολέμου καταβολὴν ἐνσκευαζόμενοι.* ⟨418⟩ *συνιδόντες οὖν οἱ δυνατοὶ τήν τε στάσιν ἤδη δυσκαθαίρετον ὑπ' αὐτῶν οὖσαν καὶ τὸν ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων κίνδυνον ἐπὶ πρώτους αὐτοὺς ἀφιξόμενον, ἀπεσκευάζοντο τὰς αἰτίας, καὶ πρέσβεις οὓς μὲν πρὸς Φλῶρον ἔπεμψαν, ὧν ἦρχεν υἱὸς Ἀνανίου Σίμων, οὓς δὲ πρὸς Ἀγρίππαν, ἐν οἷς ἦσαν ἐπίσημοι Σαῦλός τε καὶ Ἀντίπας καὶ Κοστόβαρος, προσήκοντες τῷ βασιλεῖ κατὰ γένος.* ⟨419⟩ *ἐδέοντο δ' ἀμφοτέρων ἀναβῆναι μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν πόλιν, καὶ πρὶν γενέσθαι δυσκαθαίρετον, ἐπικόψαι τὴν στάσιν.* ⟨420⟩ *Φλώρῳ μὲν οὖν τὸ δεινὸν εὐαγγέλιον ἦν, καὶ προῃρημένος ἐξάπτειν τὸν πόλεμον οὐδὲν ἀπεκρίνατο τοῖς πρεσβευταῖς·* ⟨421⟩ *Ἀγρίππας δὲ κηδόμενος ἐπ' ἴσης τῶν τ' ἀφισταμένων καὶ πρὸς οὓς ὁ πόλεμος ἠγείρετο, βουλόμενός τε Ῥωμαίοις μὲν Ἰουδαίους σώζεσθαι Ἰουδαίοις δὲ τὸ ἱερὸν καὶ τὴν μητρόπολιν, ἀλλ' οὐδ' αὐτῷ λυσιτελήσειν τὴν ταραχὴν ἐπιστάμενος, ἔπεμψε τοὺς ἐπαμυνοῦντας τῷ δήμῳ τρισχιλίους ἱπ-*

*πεῖς, Αὐρανίτας τε καὶ Βαταναίους καὶ Τραχωνίτας,
ὑπὸ Δαρείῳ μὲν ἱππάρχῳ, στρατηγῷ δὲ τῷ Ἰακίμου
Φιλίππῳ.*

⟨422⟩ τούτοις θαρρήσαντες οἱ δυνατοὶ σὺν τοῖς 5
*ἀρχιερεῦσι, καὶ πᾶν ὅσον τοῦ πλήθους εἰρήνην ἠγάπα,
τὴν ἄνω καταλαμβάνονται πόλιν· τῆς κάτω γὰρ τὸ
στασιάζον ἐκράτει καὶ τοῦ ἱεροῦ. ⟨423⟩ χερμάσι μὲν
οὖν καὶ τοῖς ἑκηβόλοις ἀδιαλείπτως ἐχρῶντο, καὶ συν-
εχεῖς ἦσαν βελῶν ἀφέσεις ἐξ ἑκατέρων τῶν κλιμάτων.
ἔστι δ' ὅτε καὶ κατὰ λόχους ἐκτρέχοντες συστάδην
ἐμάχοντο, τόλμαις μὲν οἱ στασιασταὶ προύχοντες, ἐμ-
πειρίᾳ δ' οἱ βασιλικοί. ⟨424⟩ καὶ τούτοις μὲν ἦν
ἀγὼν τοῦ ἱεροῦ κρατῆσαι μάλιστα καὶ τοὺς μιαίνοντας
τὸν ναὸν ἐξελάσαι, τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον στα-
σιασταῖς, πρὸς οἷς εἶχον καὶ τὴν ἄνω πόλιν προσλα-
βεῖν. ἑπτὰ μὲν οὖν ἡμέραις συχνὸς ἀμφοτέρων φόνος
ἐγίγνετο, καὶ οὐδέτεροι τοῦ καταληφθέντος μέρους
εἶκον· ⟨425⟩ τῇ δ' ἑξῆς τῆς τῶν ξυλοφορίων ἑορτῆς* 6
*οὔσης, ἐν ᾗ πᾶσιν ἔθος ἦν ὕλην τῷ βωμῷ προσφέρειν,
ὅπως μήποτε τροφὴ τῷ πυρὶ λείποιτο (διαμένει γὰρ
ἄσβεστον ἀεί), τοὺς μὲν διαφόρους τῆς θρησκείας ἐξέ-
κλεισαν, τῷ δ' ἀσθενεῖ λαῷ συνεισρυέντας πολλοὺς
τῶν σικαρίων (οὕτω γὰρ ἐκάλουν τοὺς λῃστὰς ἔχοντας
ὑπὸ τοῖς κόλποις τὰ ξίφη) προσλαβόντες θαρραλεώτε-
ρον ἥπτοντο τῆς ἐπιθέσεως. ⟨426⟩ ἡττῶντο δ' οἱ βα-
σιλικοὶ πλήθει τε καὶ τόλμῃ, καὶ βιασαμένοις εἶκον
ἐκ τῆς ἄνω πόλεως. οἱ δ' ἐπιπεσόντες τήν τ' Ἀνανίου
τοῦ ἀρχιερέως οἰκίαν καὶ τὰ Ἀγρίππα καὶ τὰ Βερενί-
κης κατέκαυσαν βασίλεια· ⟨427⟩ μεθ' ἃ τὸ πῦρ ἐπὶ
τὰ ἀρχεῖα ἔφερον, ἀφανίσαι σπεύδοντες τὰ συμβόλαια
τῶν δεδανεικότων καὶ τὰς εἰσπράξεις ἀποκόψαι τῶν*

χρεῶν, ὅπως αὐτοί τε πλῆθος προσλάβωσι τῶν ὠφεληθέντων καὶ μετ' ἀδείας τοῖς εὐπόροις ἐπαναστήσωσι τοὺς ἀπόρους. φυγόντων δὲ τῶν πρὸς τῷ γραμματοφυλακείῳ τὸ πῦρ ἐνίεσαν. ⟨428⟩ *ἐπεὶ δὲ τὰ νεῦρα τῆς πόλεως κατέφλεξαν, ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐχώρουν. ἔνθα δὴ τῶν δυνατῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων οἳ μὲν εἰς τοὺς ὑπονόμους καταδύντες διελάνθανον,* ⟨429⟩ *οἳ δὲ σὺν τοῖς βασιλικοῖς εἰς τὴν ἀνωτέρω καταφυγόντες αὐλὴν ταχέως ἀπέκλεισαν τὰς πύλας, σὺν οἷς Ἀνανίας ὁ ἀρχιερεὺς Ἐζεκίας θ' ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς Ἀγρίππαν ἦσαν.*

⟨430⟩ *τότε μὲν οὖν τῇ νίκῃ καὶ τοῖς ἐμπρησθεῖσιν*
7 *ἀρκεσθέντες ἀνεπαύσαντο, τῇ δ' ἑξῆς (πεντεκαιδεκάτη δ' ἦν Λώου μηνός) ὥρμησαν ἐπὶ τὴν Ἀντωνίαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ φρουροὺς δυσὶν ἡμέραις πολιορκήσαντες αὐτούς θ' εἷλον καὶ κατέσφαξαν καὶ τὸ φρούριον ἐνέπρησαν.* ⟨431⟩ *ἔπειτα μετέβαινον εἰς τὴν αὐλὴν εἰς ἣν οἱ βασιλικοὶ κατέφυγον, καὶ διανείμαντες σφᾶς αὐτοὺς εἰς τέτταρα μέρη τῶν τειχῶν ἐπειρῶντο. τῶν δ' ἔνδον πρὸς ἐκδρομὴν μὲν οὐδεὶς ἐθάρρει διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων, διιστάμενοι δ' ἐπὶ τὰ θωρακεῖα καὶ τοὺς πύργους ἔβαλλον τοὺς προσιόντας, καὶ συχνοὶ τῶν λῃστῶν ὑπὸ τοῖς τείχεσιν ἔπιπτον.* ⟨432⟩ *οὔτε δὲ νυκτὸς οὔθ' ἡμέρας διέλιπεν ἡ συμβολή, τῶν μὲν στασιαστῶν ἀπαγορεύσειν τοὺς ἔνδον οἰομένων ἐνδείᾳ τροφῆς, τῶν δ' ἔνδοθεν καμάτῳ τοὺς πολιορκοῦντας.*

8 ⟨433⟩ *κἀν τούτῳ Μανάιμός τις, υἱὸς Ἰούδα τοῦ καλουμένου Γαλιλαίου, ὃς ἦν σοφιστὴς δεινότατος, ὁ καὶ ἐπὶ Κυρινίου ποτὲ Ἰουδαίους ὀνειδίσας ὅτι Ῥωμαίοις ὑπετάττοντο μετὰ τὸν θεόν, ἀναλαβὼν τοὺς*

γνωρίμους ἀνεχώρησεν εἰς Μασάδαν, ⟨434⟩ ἔνθα τὴν Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ὁπλοθήκην ἀναρρήξας, καὶ πρὸς τοῖς δημόταις ἑτέρους λῃστὰς καθοπλίσας, τούτοις τε χρώμενος δορυφόροις οἷα δὴ βασιλεὺς ἐπάνεισιν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ γενόμενος ἡγεμὼν τῆς στάσεως διέταττε τὴν πολιορκίαν. ⟨435⟩ ἀπορία δ' ἦν ὀργάνων, καὶ φανερῶς ὑπορύττειν τὸ τεῖχος οὐχ οἷόν τ' ἦν ἄνωθεν βαλλομένους. ὑπόνομον δὴ πόρρωθεν ἐφ' ἕνα τῶν πύργων διορύξαντες ἀνακριμνᾶσιν αὐτόν, ἔπειτα τὴν ἀνέχουσαν ὕλην ἐμπρήσαντες ἐξῆλθον. ⟨436⟩ ὑποκαέντων δὲ τῶν στηριγμάτων ὁ μὲν πύργος ἐξαίφνης κατασείεται, τεῖχος δ' ἕτερον ἔνδοθεν ἀντῳκοδομημένον διεφάνη· τὴν γὰρ ἐπιβουλὴν αὐτῶν προαισθόμενοι, τάχα καὶ τοῦ πύργου κινηθέντος ὡς ὑπωρύττετο, δεύτερον ἑαυτοῖς ἔρυμα κατεσκεύασαν. ⟨437⟩ πρὸς ὃ τῶν μὲν ἀδοκήτως ἰδόντων καὶ κρατεῖν ἤδη πεπεισμένων κατάπληξις ἦν, οἱ δ' ἔνδοθεν πρός τε τὸν Μανάιμον καὶ τοὺς ἐξάρχοντας τῆς στάσεως ἔπεμπον, ἀξιοῦντες ἐξελθεῖν ὑπόσπονδοι. ⟨438⟩ καὶ δοθὲν μόνοις τοῖς βασιλικοῖς καὶ τοῖς ἐπιχωρίοις, οἳ μὲν ἐξῆσαν, ἀθυμία δὲ τοὺς Ῥωμαίους καταλειφθέντας μόνους ὑπέλαβεν· οὔτε γὰρ βιάσασθαι τοσοῦτον πλῆθος ἐδύναντο, καὶ τὸ δεξιὰς αἰτεῖν ὄνειδος ὑπελάμβανον, πρὸς τῷ μηδὲ πιστεύειν εἰ διδοῖτο. ⟨439⟩ καταλιπόντες δὴ τὸ στρατόπεδον ὡς εὐάλωτον, ἐπὶ τοὺς βασιλικοὺς ἀνέφυγον πύργους, τόν θ' Ἱππικὸν καλούμενον καὶ τὸν Φασάηλον καὶ τὸν Μαριάμμην. ⟨440⟩ οἱ δὲ περὶ τὸν Μανάιμον εἰσπεσόντες ὅθεν οἱ στρατιῶται διέφυγον, ὅσους τ' αὐτῶν κατέλαβον μὴ φθάσαντας ἀνελθεῖν διέφθειραν, καὶ τὰς ἀποσκευὰς διαρπάσαντες ἐνέπρησαν τὸ στρατόπεδον.

⟨441⟩ ταῦτα μὲν οὖν ἕκτῃ Γορπιαίου μηνὸς ἐπρά-
9 χθη· κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ὅ τ' ἀρχιερεὺς Ἀνανίας περὶ τὸν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εὔριπον διαλανθάνων ἁλίσκεται, καὶ πρὸς τῶν λῃστῶν ἀναιρεῖται σὺν Ἐζεκίᾳ τἀδελφῷ· καὶ τοὺς πύργους περισχόντες οἱ στασιασταὶ παρεφύλαττον, μή τις τῶν στρατιωτῶν διαφύγοι. ⟨442⟩ τὸν δὲ Μανάιμον ἥ τε τῶν ὀχυρῶν καταστροφὴ χωρίων καὶ ὁ τοῦ ἀρχιερέως Ἀνανίου θάνατος ἐτύφωσεν εἰς ὠμότητα, καὶ μηδένα νομίζων ἔχειν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ἀντίπαλον ἀφόρητος ἦν τύραννος. ⟨443⟩ ἐπανίστανται δ' οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον αὐτῷ, καὶ λόγον ἀλλήλοις δόντες ὡς οὐ χρὴ Ῥωμαίων ἀποστάντας δι' ἐλευθερίας πόθον καταπροέσθαι ταύτην οἰκείῳ δημίῳ, καὶ δεσπότην φέρειν, εἰ καὶ μηδὲν πράττοι βίαιον, ἀλλ' οὖν ἑαυτῶν ταπεινότερον (εἰ γὰρ καὶ δέοι τινὰ τῶν ὅλων ἀφηγεῖσθαι, παντὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ προσήκειν), συντίθενται, καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν ἐπεχείρουν αὐτῷ· ⟨444⟩ σοβαρὸς γὰρ ἀναβεβήκει προσκυνήσων, ἐσθῆτί τε βασιλικῇ κεκοσμημένος καὶ τοὺς ζηλωτὰς ἐνόπλους ἐφελκόμενος. ⟨445⟩ ὡς δ' οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν, ὅ τε λοιπὸς δῆμος λίθους ἁρπάσαντες τὸν σοφιστὴν ἔβαλλον, οἰόμενοι τούτου καταλυθέντος διαστρέψειν ὅλην τὴν στάσιν, ⟨446⟩ πρὸς ὀλίγον οἱ περὶ τὸν Μανάιμον ἀντισχόντες, ὡς εἶδον πᾶν ἐπ' αὐτοὺς τὸ πλῆθος ὁρμῆσαν, ἔφευγον ὅπῃ τις ἴσχυεν· καὶ φόνος μὲν ἦν τῶν καταληφθέντων, ἔρευνα δὲ τῶν ἀποκρυπτομένων. ⟨447⟩ καὶ διεσώθησαν ὀλίγοι, λάθρᾳ διαδράντες εἰς Μασάδαν, σὺν οἷς Ἐλεάζαρος υἱὸς Ἰαείρου, προσήκων τῷ Μαναΐμῳ κατὰ γένος, ὃς ὕστερον ἐτυράννησε τῆς Μασάδας. ⟨448⟩ αὐτόν τε τὸν Μανάιμον εἰς τὸν καλούμενον

Ὀφλᾶν συμφυγόντα κἀκεῖ ταπεινῶς ὑπολανθάνοντα ζωγρήσαντες εἰς τὸ φανερὸν ἐξείλκυσαν, καὶ πολλαῖς αἰκισάμενοι βασάνοις ἀνεῖλον· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας, τόν τ' ἐπισημότατον τῆς τυραννίδος ὑπηρέτην Ἀψάλωμον. ⟨449⟩ *ὁ μὲν οὖν δῆμος, ὡς ἔφην, εἰς ταῦτα συνήργησεν ἐλπίζων τινὰ τῆς ὅλης στάσεως λαμβάνειν διόρθωσιν· οἱ δ' οὐ καταλῦσαι τὸν πόλεμον σπεύδοντες, ἀλλὰ ἀδεέστερον πολεμεῖν, Μανάιμον ἀνῃρήκεσαν.* ⟨450⟩ *ἀμέλει τοῦ δήμου πολλὰ τοῖς στρατιώταις ἀνεῖναι τὴν πολιορκίαν παρακαλοῦντος, οἱ δὲ προσέκειντο χαλεπώτερον, μέχρι μηκέτ' ἀντέχοντες οἱ περὶ τὸν Μετίλιον (οὗτος γὰρ ἦν τῶν Ῥωμαίων ἔπαρχος) διαπέμπονται πρὸς τοὺς περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, ἐξαιτούμενοι μόνας τὰς ψυχὰς ὑποσπόνδους, τὰ δ' ὅπλα καὶ τὴν λοιπὴν κτῆσιν παραδώσειν λέγοντες.* ⟨451⟩ *οἱ δὲ καὶ τὴν ἱκεσίαν ἁρπάσαντες, ἀνέπεμψαν πρὸς αὐτοὺς Γωρίωνά τε Νικομήδους υἱὸν καὶ Ἀνανίαν Σαδδουκὶ καὶ Ἰούδαν Ἰωνάθου, δεξιάς τε καὶ ὅρκους δώσοντας. ὧν γενομένων κατῆγε τοὺς στρατιώτας ὁ Μετίλιος.* ⟨452⟩ *οἱ δὲ μέχρι μὲν ἦσαν ἐν τοῖς ὅπλοις, οὔτ' ἐπεχείρει τις τῶν στασιαστῶν αὐτοῖς οὔτ' ἐνέφαινεν ἐπιβουλήν· ὡς δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἅπαντες ἀπέθεντο τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ ξίφη,* ⟨453⟩ *καὶ μηδὲν ἔθ' ὑποπτεύοντες ἀνεχώρουν, ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ περὶ τὸν Ἐλεάζαρον, καὶ περισχόντες ἀνῄρουν οὔτ' ἀμυνομένους οὔθ' ἱκετεύοντας, μόνας δὲ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους ἀναβοῶντας.* ⟨454⟩ *οἱ μὲν οὖν οὕτως ὠμῶς ἀπεσφάγησαν ἅπαντες πλὴν Μετιλίου (τοῦτον γὰρ ἱκετεύσαντα καὶ μέχρι περιτομῆς ἰουδαΐσειν ὑποσχόμενον διέσωσαν μόνον), τὸ δὲ πάθος Ῥωμαίοις μὲν*

ἦν κοῦφον (ἐκ γὰρ ἀπλέτου δυνάμεως ἀπανηλώθησαν ὀλίγοι), Ἰουδαίοις δὲ προοίμιον ἁλώσεως ἔδοξε. ⟨455⟩ *καὶ κατιδόντες ἀνηκέστους μὲν ἤδη τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου, τὴν δὲ πόλιν τηλικούτῳ μιάσματι πεφυρμένην ἐξ οὗ δαιμόνιόν τι μήνιμα προσδοκᾶν εἰκὸς ἦν, εἰ καὶ μὴ τὴν ἐκ Ῥωμαίων ἄμυναν, ἐπένθουν δημοσίᾳ, καὶ πλήρης μὲν κατηφείας ἦν ἡ πόλις, ἕκαστος δὲ τῶν μετρίων ὡς αὐτὸς ὑπὲρ τῶν στασιαστῶν δίκας δώσων ἐτετάρακτο.* ⟨456⟩ *καὶ γὰρ δὴ σαββάτῳ συνέβη πραχθῆναι τὸν φόνον, ἐν ᾧ διὰ τὴν θρησκείαν καὶ τῶν ὁσίων ἔργων ἔχουσιν ἐκεχειρίαν.*

18 ⟨457⟩ *τῆς δ' αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, ὥσπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας, ἀνῄρουν οἱ Καισαρεῖς τοὺς παρ' αὐτοῖς Ἰουδαίους, ὡς ὑπὸ μίαν ὥραν ἀποσφαγῆναι μὲν ὑπὲρ δισμυρίους, κενωθῆναι δὲ πᾶσαν Ἰουδαίων τὴν Καισάρειαν· καὶ γὰρ τοὺς διαφεύγοντας ὁ Φλῶρος συλλαβὼν κατήγαγε δεσμώτας εἰς τὰ νεώρια.* ⟨458⟩ *πρὸς δὲ τὴν ἐκ τῆς Καισαρείας πληγὴν ὅλον τὸ ἔθνος ἐξαγριοῦται, καὶ διαμερισθέντες τάς τε κώμας τῶν Σύρων καὶ τὰς προσεχεῖς ἐπόρθουν πόλεις, Φιλαδέλφειάν τε καὶ Σεβωνῖτιν καὶ Γέρασαν καὶ Πέλλαν καὶ Σκυθόπολιν.* ⟨459⟩ *ἔπειτα Γαδάροις καὶ Ἵππῳ καὶ τῇ Γαυλανίτιδι προσπεσόντες, καὶ τὰς μὲν καταστρεψάμενοι τὰς δ' ὑποπρήσαντες, ἐχώρουν ἐπὶ Κέδασαν τὴν Τυρίων καὶ Πτολεμαΐδα Γάβαν τε καὶ Καισάρειαν.* ⟨460⟩ *ἀντέσχε δ' οὐδὲ Σεβαστὴ ταῖς ὁρμαῖς αὐτῶν, οὐδ' Ἀσκάλων· ἀλλ' ἐπὶ ταύταις πυρποληθείσαις Ἀνθηδόνα καὶ Γάζαν κατέσκαπτον. πολλαὶ δὲ περὶ ἑκάστην τούτων τῶν πόλεων ἀνηρπάζοντο κῶμαι, καὶ τῶν ἁλισκομένων ἀνδρῶν φόνος ἦν ἄπειρος.*

2 ⟨461⟩ *οὐ μὴν οἱ Σύροι τῶν Ἰουδαίων ἔλαττον*

πλῆθος ἀνῄρουν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσι λαμβανομένους ἀπέσφαττον οὐ μόνον κατὰ μῖσος, ὡς πρότερον, ἀλλ' ἤδη καὶ τὸν ἐφ' ἑαυτοῖς κίνδυνον φθάνοντες. ⟨462⟩ δεινὴ δ' ὅλην τὴν Συρίαν ἐπεῖχε ταραχή, καὶ πᾶσα πόλις εἰς δύο διῄρητο στρατόπεδα· σωτηρία δὲ τοῖς ἑτέροις ἦν τὸ τοὺς ἑτέρους φθάσαι. ⟨463⟩ καὶ τὰς μὲν ἡμέρας ἐν αἵματι διῆγον, τὰς δὲ νύκτας δέει χαλεπωτέρας. ἀπεσκευάσθαι γὰρ τοὺς Ἰουδαίους δοκοῦντες ἕκαστοι τοὺς ἰουδαΐζοντας εἶχον ἐν ὑποψίᾳ, καὶ τὸ παρ' ἑκάστοις ἀμφίβολον οὔτ' ἀνελεῖν τις προχείρως ὑπέμενε, καὶ μεμιγμένον ὡς βεβαίως ἀλλόφυλον ἐφοβεῖτο. ⟨464⟩ προυκαλεῖτο δ' ἐπὶ τὰς σφαγὰς τῶν διαφόρων καὶ τοὺς πάλαι πρᾳοτάτους εἶναι δοκοῦντας ἡ πλεονεξία· τὰς γὰρ οὐσίας τῶν ἀναιρεθέντων ἀδεῶς διήρπαζον, καὶ καθάπερ ἐκ παρατάξεως τὰ σκῦλα τῶν ἀνῃρημένων εἰς τοὺς σφετέρους οἴκους μετέφερον· ἔνδοξός τ' ἦν ὁ πλεῖστα κερδάνας ὡς κατισχύσας πλειόνων. ⟨465⟩ ἦν δ' ἰδεῖν τὰς πόλεις μεστὰς ἀτάφων σωμάτων, καὶ νεκροὺς ἅμα νηπίοις γέροντας ἐρριμμένους, γύναιά τε μηδὲ τῆς ἐπ' αἰδοῖ σκέπης μετειληφότα, καὶ πᾶσαν μὲν τὴν ἐπαρχίαν μεστὴν ἀδιηγήτων συμφορῶν, μείζονα δὲ τῶν ἑκάστοτε τολμωμένων τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπειλουμένοις ἀνάτασιν.

⟨466⟩ μέχρι μὲν δὴ τούτων Ἰουδαίοις πρὸς τὸ 3
ἀλλόφυλον ἦσαν συμβολαί· κατατρέχοντες δ' εἰς Σκυθόπολιν τοὺς παρ' ἐκείνοις Ἰουδαίους ἐπείρασαν πολεμίους· ταξάμενοι γὰρ μετὰ τῶν Σκυθοπολιτῶν, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας ἐν δευτέρῳ θέμενοι τὴν συγγένειαν, ὁμόσε τοῖς ὁμοφύλοις ἐχώρουν. ὑπωπτεύθη δ' αὐτῶν καὶ τὸ λίαν πρόθυμον. ⟨467⟩ οἱ γοῦν Σκυθο-

πολῖται δείσαντες μὴ νύκτωρ ἐπιχειρήσωσι τῇ πόλει καὶ μετὰ μεγάλης αὐτῶν συμφορᾶς τοῖς οἰκείοις ἀπολογήσωνται περὶ τῆς ἀποστάσεως, ἐκέλευον αὐτούς, εἰ βούλονται τὴν ὁμόνοιαν βεβαιῶσαι καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀλλοεθνεῖς πιστὸν ἐπιδείξασθαι, μεταβαίνειν ἅμα ταῖς γενεαῖς εἰς τὸ ἄλσος. ⟨468⟩ τῶν δὲ ποιησάντων τὸ προσταχθὲν χωρὶς ὑποψίας, δύο μὲν ἡμέρας ἠρέμησαν οἱ Σκυθοπολῖται, τὴν πίστιν αὐτῶν δελεάζοντες, τῇ δὲ τρίτῃ νυκτὶ παρατηρήσαντες οὓς μὲν ἀφυλάκτους οὓς δὲ κοιμωμένους, ἅπαντας ἀπέσφαξαν, ὄντας τὸν ἀριθμὸν ὑπὲρ μυρίους καὶ τρισχιλίους, τάς τε κτήσεις διήρπασαν ἁπάντων.

4 ⟨469⟩ ἄξιον δ' ἀφηγήσασθαι καὶ τὸ Σίμωνος πάθος, ὃς υἱὸς μὲν ἦν Σαούλου τινὸς τῶν οὐκ ἀσήμων, ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ τόλμῃ διαφέρων ἐπὶ κακῷ τῶν ὁμοφύλων ἀμφοτέροις κατεχρήσατο. ⟨470⟩ προϊὼν γοῦν ὁσημέραι πολλοὺς μὲν ἀνῄρει τῶν πρὸς τῇ Σκυθοπόλει Ἰουδαίων, τρεπόμενος δὲ πολλάκις αὐτοὺς πάντας μόνος ἦν ῥοπὴ τῆς παρατάξεως. ⟨471⟩ περιέρχεται δ' αὐτὸν ἀξία ποινὴ τοῦ συγγενικοῦ φόνου. ἐπεὶ γὰρ περισχόντες οἱ Σκυθοπολῖται κατηκόντιζον αὐτοὺς ἀνὰ τὸ ἄλσος, σπασάμενος τὸ ξίφος ἐπ' οὐδένα μὲν τρέπεται τῶν πολεμίων (καὶ γὰρ ἑώρα τὸ πλῆθος ἀνήνυτον), ἀναβοήσας δὲ μάλα ἐκπαθῶς· ⟨472⟩ 'ἄξιά γ' ὧν ἔδρασα καθ' ὑμῶν, πάσχω, Σκυθοπολῖται, ὅτι τοσούτῳ φόνῳ συγγενῶν τὴν πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν ἐπιστωσάμην. τοιγαροῦν οἷς ἄπιστον μὲν εὐλόγως εὕρηται τὸ ἀλλόφυλον, ἠσέβηται δ' εἰς ἔσχατα τὸ οἰκεῖον, θνήσκωμεν ὡς ἐναγεῖς χερσὶν ἰδίαις· οὐ γὰρ πρέπον ἦν ταῖς τῶν πολεμίων. ⟨473⟩ τὸ δ' αὐτὸ ἂν εἴη μοι καὶ ποινὴ τοῦ μιάσματος ἀξία καὶ πρὸς ἀνδρείαν ἔπαινος, ἵνα

μηδεὶς τῶν ἐχθρῶν τὴν ἐμὴν αὐχήσῃ σφαγήν, μηδ' ἐπαλαζονεύσηται πεσόντι.' ⟨474⟩ ταῦτ' εἰπὼν ἐλεοῦσιν ἅμα καὶ τεθυμωμένοις ὄμμασι περισκέπτεται τὴν ἑαυτοῦ γενεάν· ἦν δ' αὐτῷ καὶ γυνὴ καὶ τέκνα καὶ γηραιοὶ γονεῖς. ⟨475⟩ ὃ δὲ πρῶτον μὲν τὸν πατέρα τῆς πολιᾶς ἐπισπασάμενος διελαύνει τῷ ξίφει, μεθ' ὃν οὐκ ἄκουσαν τὴν μητέρα, κἀπὶ τούτοις τήν τε γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, μόνον οὐχὶ ὑπαντῶντος ἑκάστου τῷ ξίφει καὶ σπεύδοντος φθάσαι τοὺς πολεμίους. ⟨476⟩ ὁ δὲ διελθὼν πᾶσαν τὴν γενεὰν καὶ περίοπτος ἐπιστὰς τοῖς σώμασι, τήν τε δεξιὰν ἀνατείνας ὡς μηδένα λαθεῖν, ὅλον εἰς τὴν ἑαυτοῦ σφαγὴν ἐβάπτισε τὸ ξίφος, ἄξιος μὲν ἐλέους ὁ νεανίας δι' ἀλκὴν σώματος καὶ ψυχῆς παράστημα, τῆς δὲ πρὸς ἀλλοφύλους πίστεως ἕνεκεν ἀκολούθοις πάθεσι χρησάμενος.

⟨477⟩ πρὸς δὲ τὴν ἐν Σκυθοπόλει φθορὰν αἱ λοιπαὶ πόλεις ἐπανίσταντο τοῖς καθ' ἑαυτὴν Ἰουδαίοις ἑκάστη, καὶ πεντακοσίους μὲν ἐπὶ δισχιλίοις Ἀσκαλωνῖται, Πτολεμαιεῖς δὲ δισχιλίους ἀνεῖλον, ἔδησάν τ' οὐκ ὀλίγους. ⟨478⟩ καὶ Τύριοι συχνοὺς μὲν διεχρήσαντο, τὸ πλέον δ' αὐτῶν δεσμώτας ἐφρούρουν· Ἱππηνοί τε καὶ Γαδαρεῖς ὁμοίως τοὺς μὲν θρασυτέρους ἀπεσκευάσαντο, τοὺς δὲ φοβεροὺς διὰ φυλακῆς εἶχον, αἵ τε λοιπαὶ πόλεις τῆς Συρίας, ὅπως ἑκάστη πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν ἢ μίσους ἢ δέους εἶχον. ⟨479⟩ μόνοι δ' Ἀντιοχεῖς καὶ Σιδώνιοι καὶ Ἀπαμεῖς ἐφείσαντο τῶν μετοικούντων, καὶ οὔτ' ἀνελεῖν τινα τῶν Ἰουδαίων ὑπέμειναν οὔτε δῆσαι, τάχα μὲν καὶ διὰ τὸ σφέτερον πλῆθος ὑπερορῶντες αὐτῶν πρὸς τὰ κινήματα, τὸ πλέον δ' ἔμοιγε δοκεῖν οἴκτῳ πρὸς οὓς οὐδὲν ἑώρων

νεωτερίζοντας. ⟨480⟩ *Γερασηνοί τ' οὔτ' εἰς τοὺς ἐμμείναντας ἐπλημμέλησαν, καὶ τοὺς ἐξελθεῖν ἐθελήσαντας προύπεμψαν μέχρι τῶν ὅρων.*

6 ⟨481⟩ *συνέστη δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀγρίππα βασιλείαν ἐπιβουλὴ κατὰ Ἰουδαίων. αὐτὸς γὰρ ἐπεπόρευτο πρὸς Κέστιον Γάλλον εἰς Ἀντιόχειαν, καταλελοίπει δὲ διοικεῖν τὰ πράγματα τῶν ἑταίρων τινὰ τοὔνομα Νόαρον, Σοαίμῳ τῷ βασιλεῖ προσήκοντα κατὰ γένος.* ⟨482⟩ *ἧκον δ' ἐκ τῆς Βαταναίας ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, οἱ κατὰ γένος καὶ σύνεσιν τῶν πολιτῶν δοκιμώτατοι, στρατιὰν αἰτοῦντες, ἵν', εἴ τι γένοιτο κίνημα καὶ περὶ σφᾶς, ἔχοιεν ἀξιόχρεων φυλακὴν κωλύειν τοὺς ἐπανισταμένους.* ⟨483⟩ *τούτους ὁ Νόαρος, ἐκπέμψας νύκτωρ τῶν βασιλικῶν ὁπλιτῶν τινας, ἅπαντας ἀναιρεῖ, τολμήσας μὲν τοὖργον δίχα τῆς Ἀγρίππα γνώμης, διὰ δὲ φιλαργυρίαν ἄμετρον εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἑλόμενος ἀσεβεῖν τὴν βασιλείαν διέφθειρεν· διετέλει τ' ὠμῶς εἰς τὸ ἔθνος παρανομῶν, μέχρι πυθόμενος Ἀγρίππας ἀνελεῖν μὲν αὐτὸν ᾐδέσθη διὰ Σόαιμον, ἔπαυσε δὲ τῆς ἐπιτροπῆς.* ⟨484⟩ *οἱ δὲ στασιασταὶ καταλαβόμενοι φρούριον ὃ καλεῖται μὲν Κύπρος, καθύπερθεν δ' ἦν Ἱεριχοῦντος, τοὺς μὲν φρουροὺς ἀπέσφαξαν, τὰ δ' ἐρύματα κατέρριψαν εἰς γῆν.* ⟨485⟩ *κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ τῶν ἐν Μαχαιροῦντι Ἰουδαίων τὸ πλῆθος ἔπειθον τοὺς φρουροῦντας Ῥωμαίους ἐκλείπειν τὸ χωρίον καὶ παραδιδόναι σφίσιν.* ⟨486⟩ *οἱ δὲ τὴν ἐκ βίας ἀφαίρεσιν εὐλαβηθέντες συντίθενται πρὸς αὐτοὺς ἐκχωρήσειν ὑπόσπονδοι, καὶ λαβόντες τὰ πιστὰ παραδιδόασι τὸ φρούριον, ὅπερ φυλακῇ κρατυνάμενοι κατεῖχον οἱ Μαχαιρῖται.*

7 ⟨487⟩ *κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀεὶ μὲν ἦν στάσις*

πρὸς τὸ Ἰουδαϊκὸν τοῖς ἐπιχωρίοις ἀφ' οὗ χρησάμενος προθυμοτάτοις κατὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἰουδαίοις Ἀλέξανδρος γέρας τῆς συμμαχίας ἔδωκε τὸ μετοικεῖν κατὰ τὴν πόλιν ἐξ ἰσοτιμίας πρὸς Ἕλληνας. ⟨488⟩ διέμεινε δ' αὐτοῖς ἡ τιμὴ καὶ παρὰ τῶν διαδόχων, οἳ καὶ τόπον ἴδιον αὐτοῖς ἀφώρισαν, ὅπως καθαρωτέραν ἔχοιεν τὴν δίαιταν, ἧττον ἐπιμισγομένων τῶν ἀλλοφύλων, καὶ χρηματίζειν ἐπέτρεψαν Μακεδόνας. ἐπεί τε Ῥωμαῖοι κατεκτήσαντο τὴν Αἴγυπτον, οὔτε Καῖσαρ ὁ πρῶτος οὔτε τῶν μετ' αὐτόν τις ὑπέμεινε τὰς ἀπ' Ἀλεξάνδρου τιμὰς Ἰουδαίων ἐλαττῶσαι. ⟨489⟩ συμβολαὶ δ' ἦσαν αὐτῶν ἀδιάλειπτοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ τῶν ἡγεμόνων πολλοὺς ὁσημέραι παρ' ἀμφοῖν κολαζόντων ἡ στάσις μᾶλλον παρωξύνετο. ⟨490⟩ τότε δ' ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐτετάρακτο, μᾶλλον ἐξήφθη τὰ παρ' ἐκείνοις. καὶ δὴ τῶν Ἀλεξανδρέων ἐκκλησιαζόντων περὶ ἧς ἔμελλον ἐκπέμπειν πρεσβείας ἐπὶ Νέρωνα, συνερρύησαν μὲν εἰς τὸ ἀμφιθέατρον ἅμα τοῖς Ἕλλησι συχνοὶ Ἰουδαίων, ⟨491⟩ κατιδόντες δ' αὐτοὺς οἱ διάφοροι παραχρῆμα μὲν ἀνεβόων πολεμίους καὶ κατασκόπους λέγοντες, ἔπειτ' ἀναπηδήσαντες ἐπέβαλλον τὰς χεῖρας αὐτοῖς. οἱ μὲν οὖν λοιποὶ φεύγοντες διεσπάρησαν, τρεῖς δ' ἄνδρας συλλαβόντες ἔσυρον ὡς ζῶντας καταφλέξοντες. ⟨492⟩ ἤρθη δὲ πᾶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἐπὶ τὴν ἄμυναν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον λίθοις τοὺς Ἕλληνας ἔβαλλον, αὖθις δὲ λαμπάδας ἁρπασάμενοι πρὸς τὸ ἀμφιθέατρον ὥρμησαν, ἀπειλοῦντες καταφλέξειν ἐν αὐτῷ τὸν δῆμον αὔτανδρον. κἂν ἔφθησαν τοῦτο δράσαντες, εἰ μὴ τοὺς θυμοὺς αὐτῶν ἀνέκοψε Τιβέριος Ἀλέξανδρος ὁ τῆς πόλεως ἡγεμών. ⟨493⟩ οὐ μὴν οὗτός γ' ἀπὸ τῶν ὅπλων ἤρξατο σωφρο-

νίζειν, ἀλλ' ὑποπέμψας τοὺς γνωρίμους αὐτοῖς παύσασθαι παρεκάλει καὶ μὴ καθ' ἑαυτῶν ἐρεθίζειν τὸ τῶν Ῥωμαίων στράτευμα. καταχλευάζοντες δὲ τῆς παρακλήσεως οἱ στασιώδεις ἐβλασφήμουν τὸν Τιβέριον.

8 ⟨494⟩ *κἀκεῖνος συνιδὼν ὡς χωρὶς μεγάλης συμφορᾶς οὐκ ἂν παύσαιντο νεωτερίζοντες, ἐπαφίησιν αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν πόλιν Ῥωμαίων δύο τάγματα καὶ σὺν αὐτοῖς πεντακισχιλίους στρατιώτας κατὰ τύχην παρόντας εἰς τὸν Ἰουδαίων ὄλεθρον ἐκ Λιβύης. ἐπέτρεψε δ' οὐ μόνον ἀναιρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν διαρπάζειν καὶ τὰς οἰκίας καταφλέγειν,* ⟨495⟩ *οἳ δ' ὁρμήσαντες εἰς τὸ καλούμενον Δέλτα (συνῴκιστο γὰρ ἐκεῖ τὸ Ἰουδαϊκόν) ἐτέλουν τὰς ἐντολάς, οὐ μὴν ἀναιμωτί. συστραφέντες γὰρ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ τοὺς ἄμεινον ὡπλισμένους ἑαυτῶν προταξάμενοι, μέχρι πλείστου μὲν ἀντέσχον, ἅπαξ δ' ἐγκλίναντες ἀνέδην διεφθείροντο·* ⟨496⟩ *καὶ παντελὴς ἦν αὐτῶν ὄλεθρος, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καταλαμβανομένων, τῶν δ' εἰς τὰς οἰκίας συνωθουμένων. ὑπεπίμπρασαν δὲ καὶ ταύτας οἱ Ῥωμαῖοι, προδιαρπάζοντες τὰ ἔνδον. καὶ οὔτε νηπίων ἔλεος αὐτοῖς οὔτ' αἰδὼς εἰσῄει γερόντων, ἀλλὰ διὰ πάσης ἡλικίας ἐχώρουν κτείνοντες,* ⟨497⟩ *ὡς ἐπικλυσθῆναι μὲν αἵματι πάντα τὸν χῶρον, πέντε δὲ μυριάδας σωρευθῆναι νεκρῶν. περιελείφθη δ' ἂν οὐδὲ τὸ λοιπόν, εἰ μὴ πρὸς ἱκετείαν ἐτράποντο. κατοικτείρας δ' αὐτοὺς Ἀλέξανδρος ἀναχωρεῖν τοὺς Ῥωμαίους ἐκέλευσεν.* ⟨498⟩ *οἳ μὲν οὖν ἐξ ἔθους ἔχοντες τὸ πειθήνιον ἅμα νεύματι τοῦ φονεύειν ἐπαύσαντο, τὸ δημοτικὸν δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων δι' ὑπερβολὴν μίσους δυσανάκλητον ἦν καὶ μόλις ἀπεσπᾶτο τῶν σωμάτων.*

9 ⟨499 *τοιοῦτο μὲν τὸ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πάθος*

συνηνέχθη· Κεστίῳ δ' οὐκέτ' ἠρεμεῖν ἐδόκει, πανταχοῦ τῶν Ἰουδαίων ἐκπεπολεμωμένων. ⟨500⟩ ἀναλαβὼν δ' ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας τὸ μὲν δωδέκατον τάγμα πλῆρες, ἀπὸ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνὰ δισχιλίους ἐπιλέκτους, πεζῶν δ' ἓξ σπείρας καὶ τέτταρας ἴλας ἱππέων, πρὸς αἷς τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας, Ἀντιόχου μὲν δισχιλίους ἱππεῖς καὶ πεζοὺς τρισχιλίους, τοξότας πάντας, Ἀγρίππα δὲ πεζοὺς μὲν τοὺς ἴσους ἱππεῖς δὲ δισχιλίων ἐλάττους ⟨501⟩ (εἵπετο δὲ καὶ Σόαιμος μετὰ τετρακισχιλίων, ὧν ἦσαν ἱππεῖς ἡ τρίτη μοῖρα, καὶ τὸ πλέον τοξόται), προῆλθεν εἰς Πτολεμαΐδα. ⟨502⟩ πλεῖστοι δὲ κἀκ τῶν πόλεων ἐπίκουροι συνελέγησαν, ἐμπειρίᾳ μὲν ἡττώμενοι τῶν στρατιωτῶν, ταῖς δὲ προθυμίαις καὶ τῷ κατὰ Ἰουδαίων μίσει τὸ λεῖπον ἐν ταῖς ἐπιστήμαις ἀντιπληροῦντες. συμπαρῆν δὲ καὶ αὐτὸς Ἀγρίππας Κεστίῳ, τῆς θ' ὁδοῦ καὶ τῶν συμφερόντων ἐξηγούμενος. ⟨503⟩ ἀναλαβὼν δὲ μέρος τῆς δυνάμεως Κέστιος ὥρμησεν ἐπὶ πόλιν καρτερὰν τῆς Γαλιλαίας Χαβουλών, ἣ καλεῖται ἀνδρῶν, διορίζει δ' ἀπὸ τοῦ ἔθνους τὴν Πτολεμαΐδα. ⟨504⟩ καταλαβὼν δ' αὐτὴν ἔρημον μὲν ἀνδρῶν (ἀναπεφεύγει γὰρ τὸ πλῆθος εἰς τὰ ὄρη) πλήρη δὲ παντοίων κτημάτων, τὰ μὲν ἐφῆκε τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν, τὸ δ' ἄστυ, καίτοι θαυμάσας τοῦ κάλλους ἔχον τὰς οἰκίας ὁμοίως ταῖς ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι καὶ Βηρυτῷ δεδομημένας, ἐνέπρησεν· ⟨505⟩ ἔπειτα τὴν χώραν καταδραμών, καὶ διαρπάσας μὲν πᾶν τὸ προσπῖπτον καταφλέξας δὲ τὰς πέριξ κώμας, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Πτολεμαΐδα. ⟨506⟩ πρὸς δὲ ταῖς ἁρπαγαῖς ἔτι τῶν Σύρων ὄντων, καὶ τὸ πλέον Βηρυτίων, ἀναθαρρήσαντες οἱ Ἰουδαῖοι (καὶ γὰρ ἀποκεχωρηκότα συνίεσαν Κέστιον) τοῖς ἀπολειφθεῖσιν

ἀδοκήτως ἐπέπεσον καὶ περὶ δισχιλίους αὐτῶν διέφθειραν.

10 ⟨507⟩ *ὁ δὲ Κέστιος ἀναζεύξας ἀπὸ τῆς Πτολεμαΐδος αὐτὸς μὲν εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, μοῖραν δὲ τῆς στρατιᾶς προύπεμψεν εἰς Ἰόππην, προστάξας, εἰ μὲν καταλαβέσθαι δυνηθεῖεν τὴν πόλιν, φρουρεῖν, εἰ δὲ προαίσθοιντο τὴν ἔφοδον, περιμένειν αὐτόν τε καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν.* ⟨508⟩ *τῶν δ' οἳ μὲν κατὰ θάλατταν οἳ δὲ κατὰ γῆν ἐπειχθέντες, ἀμφοτέρωθεν αἱροῦσι τὴν πόλιν ῥαδίως· καὶ μηδὲ φυγεῖν φθασάντων τῶν οἰκητόρων, οὐχ ὅπως παρασκευάσασθαι πρὸς μάχην, ἐμπεσόντες ἅπαντας ἀνεῖλον σὺν ταῖς γενεαῖς, καὶ τὴν πόλιν διαρπάσαντες ἐνέπρησαν.* ⟨509⟩ *ὁ δ' ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων τετρακόσιοι πρὸς ὀκτακισχιλίοις. ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν ὅμορον τῆς Καισαρείας Ναρβατηνὴν τοπαρχίαν ἔπεμψε συχνοὺς τῶν ἱππέων, οἳ τήν τε γῆν ἔτεμον καὶ πολὺ πλῆθος διέφθειραν τῶν ἐπιχωρίων, τάς τε κτήσεις διήρπασαν, καὶ τὰς κώμας κατέφλεξαν.*

11 ⟨510⟩ *εἰς δὲ τὴν Γαλιλαίαν ἀπέστειλε Καισέννιον Γάλλον ἡγεμόνα τοῦ δωδεκάτου τάγματος, παραδοὺς δύναμιν ὅσην ἀρκέσειν πρὸς τὸ ἔθνος ὑπελάμβανεν.* ⟨511⟩ *τοῦτον ἡ καρτερωτάτη τῆς Γαλιλαίας πόλις Σέπφωρις μετ εὐφημίας δέχεται, καὶ πρὸς τὴν ταύτης εὐβουλίαν αἱ λοιπαὶ πόλεις ἠρέμουν. τὸ δὲ στασιῶδες καὶ ληστρικὸν πᾶν ἔφυγεν εἰς τὸ μεσαίτατον τῆς Γαλιλαίας ὄρος, ὃ κεῖται μὲν ἀντικρὺ τῆς Σεπφώρεως, καλεῖται δ' Ἀσαμών. τούτοις ὁ Γάλλος ἐπῆγε τὴν δύναμιν.* ⟨512⟩ *οἳ δ' ἕως μὲν ἦσαν ὑπερδέξιοι, ῥαδίως τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον προσιόντας, καὶ πρὸς διακοσίους αὐτῶν ἀνεῖλον· περιελθόντων δὲ καὶ γε-*

νομένων ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις ἡττῶντο ταχέως, κοὔτε γυμνῆται τοὺς ὁπλίτας συστάδην ἔφερον, οὔτ' ἐν τῇ τροπῇ τοὺς ἱππεῖς ἐξέφυγον, ὥστ' ὀλίγους μὲν ἐν ταῖς δυσχωρίαις διαλαθεῖν, ἀναιρεθῆναι δ' ὑπὲρ δισχιλίους.

⟨513⟩ Γάλλος μὲν οὖν ὡς οὐδὲν ἔθ' ἑώρα κατὰ 19
τὴν Γαλιλαίαν νεωτεριζόμενον, ὑπέστρεψε μετὰ τῆς στρατιᾶς εἰς Καισάρειαν· Κέστιος δὲ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας ἐνέβαλεν εἰς Ἀντιπατρίδα, καὶ πυθόμενος ἔν τινι πύργῳ Ἀφεκοῦ καλουμένῳ συνηθροῖσθαι Ἰουδαίων δύναμιν οὐκ ὀλίγην, προύπεμψε τοὺς συμβαλοῦντας. ⟨514⟩ οἳ δέ, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, δέει τοὺς Ἰουδαίους διεσκέδασαν, ἐπελθόντες δ' ἔρημον τὸ στρατόπεδον καὶ τὰς πέριξ κώμας ἐνέπρησαν. ⟨515⟩ ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιπατρίδος Κέστιος εἰς Λύδδα προελθὼν κενὴν ἀνδρῶν τὴν πόλιν καταλαμβάνει· διὰ γὰρ τὴν τῆς σκηνοπηγίας ἑορτὴν ἀναβεβήκει πᾶν τὸ πλῆθος εἰς Ἱεροσόλυμα. ⟨516⟩ πεντήκοντα δὲ τῶν παραφανέντων διαφθείρας καὶ τὸ ἄστυ κατακαύσας ἐχώρει πρόσω, καὶ διὰ Βαιθωρῶν ἀναβὰς στρατοπεδεύεται κατά τινα χῶρον Γαβαὼ καλούμενον, ἀπέχοντα τῶν Ἱεροσολύμων πεντήκοντα σταδίους.

⟨517⟩ οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατιδόντες ἤδη πλησιάζοντα 2
τῇ μητροπόλει τὸν πόλεμον, ἀφέμενοι τῆς ἑορτῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὰ ὅπλα, καὶ μέγα τῷ πλήθει θαρροῦντες ἄτακτοι καὶ μετὰ κραυγῆς ἐξεπήδων ἐπὶ τὴν μάχην, μηδὲ τῆς ἀργῆς ἑβδομάδος ἔννοιαν λαβόντες· ἦν γὰρ δὴ τὸ μάλιστα παρ' αὐτοῖς θρησκευόμενον σάββατον. ⟨518⟩ ὁ δ' ἐκσείσας αὐτοὺς τῆς εὐσεβείας θυμὸς ἐποίησε πλεονεκτῆσαι καὶ κατὰ τὴν μάχην. μετὰ τοσαύτης γοῦν

ὁρμῆς τοῖς Ῥωμαίοις προσέπεσον ὡς διαρρῆξαι τὰς τάξεις αὐτῶν καὶ διὰ μέσων χωρεῖν ἀναιροῦντες. ⟨519⟩ *εἰ δὲ μὴ τῷ χαλασθέντι τῆς φάλαγγος οἵ θ' ἱππεῖς ἐκπεριελθόντες ἐπήμυναν καὶ τῶν πεζῶν τὸ μὴ σφόδρα καμόν, κἂν ἐκινδύνευσεν ὅλῃ τῇ δυνάμει Κέστιος. ἀπέθανον δὲ Ῥωμαίων πεντακόσιοι δεκαπέντε (τούτων ἦσαν οἱ τετρακόσιοι πεζοί, τὸ δὲ λοιπὸν ἱππεῖς), τῶν δὲ Ἰουδαίων δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι.* ⟨520⟩ *γενναιότατοι δ' αὐτῶν ἔδοξαν οἱ Μονοβάζου τοῦ τῆς Ἀδιαβηνῆς βασιλέως συγγενεῖς, Μονόβαζός τε καὶ Κενεδαῖος, μεθ' οὓς ὁ Περαΐτης Νίγερ καὶ Σίλας ὁ Βαβυλώνιος, αὐτομολήσας εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀπ' Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως· ἐστρατεύετο γὰρ παρ' αὐτῷ.* ⟨521⟩ *κατὰ πρόσωπον μὲν οὖν ἀνακοπέντες οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς τὴν πόλιν ὑπέστρεφον, κατόπιν δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ τὴν Βαιθωρῶν ἀνιοῦσι προσπεσὼν ὁ τοῦ Γιώρα Σίμων πολὺ τῆς οὐραγίας ἐσπάραξε, καὶ συχνὰ τῶν σκευοφόρων ἐξαρπάσας ἤγαγεν εἰς τὴν πόλιν.* ⟨522⟩ *μένοντος δὲ τοῦ Κεστίου κατὰ χώραν τρισὶν ἡμέραις, οἱ Ἰουδαῖοι τὰ μετέωρα κατειληφότες ἐπετήρουν τὰς παρόδους, δῆλοί τ' ἦσαν οὐκ ἠρεμήσοντες ἀρξαμένων τῶν Ῥωμαίων ὁδεύειν.*

3 ⟨523⟩ *ἔνθα δὴ κατιδὼν Ἀγρίππας οὐδὲ τὰ Ῥωμαίων ἀκίνδυνα πλήθους ἀπείρου πολεμίων τὰ ὄρη περιέχοντος, ἔκρινεν ἀποπειραθῆναι τῶν Ἰουδαίων λόγοις· ἢ γὰρ πάντας πείσειν καταθέσθαι τὸν πόλεμον, ἢ τῶν ἐναντίων ἀποστήσειν τὸ μὴ συμφρονοῦν.* ⟨524⟩ *ἔπεμψεν οὖν τῶν παρ' ἑαυτῷ τοὺς μάλιστα γνωρίμους ἐκείνοις, Βορκαῖόν τε καὶ Φοῖβον, δεξιάς τε παρὰ Κεστίου καὶ συγγνώμην παρὰ Ῥωμαίων ἀσφαλῆ περὶ τῶν ἡμαρτημένων ὑπισχνούμενος, εἰ τὰ ὅπλα ῥίψαντες*

πρὸς αὐτοὺς μεταβάλοιντο. ⟨525⟩ δείσαντες δ' οἱ στασιασταὶ μὴ πᾶν τὸ πλῆθος ἀδείας ἐλπίδι πρὸς τὸν Ἀγρίππαν μεταβάληται, τοὺς ἀπ' αὐτοῦ πρεσβεύοντας ὥρμησαν ἀνελεῖν. ⟨526⟩ καὶ πρὶν ἢ φθέγξασθαι τὸν μὲν Φοῖβον διέφθειραν, ὁ δὲ Βορκαῖος τρωθεὶς ἔφθη διαφυγεῖν· τοῦ δήμου δὲ τοὺς ἐπαγανακτήσαντας λίθοις καὶ ξύλοις παίοντες εἰς τὸ ἄστυ συνήλασαν.

⟨527⟩ Κέστιος δὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ταρα- 4
χὴν εὔκαιρον ἰδὼν εἰς ἐπίθεσιν, ἅπασαν ἐπῆγε τὴν δύναμιν, καὶ τραπέντας μέχρι Ἱεροσολύμων κατεδίωξεν. ⟨528⟩ στρατοπεδευσάμενος δ' ἐπὶ τοῦ καλουμένου Σκοποῦ (διέχει δ' οὗτος ἑπτὰ τῆς πόλεως σταδίους), τρισὶ μὲν ἡμέραις οὐκ ἐπεχείρει τῇ πόλει, τάχα τι παρὰ τῶν ἔνδον ἐνδοθήσεσθαι προσδοκῶν, εἰς δὲ τὰς πέριξ κώμας ἐφ' ἁρπαγὴν σίτου πολλοὺς διαφῆκε τῶν στρατιωτῶν· τῇ τετάρτῃ δ', ἥτις ἦν τριακὰς Ὑπερβερεταίου μηνός, διατάξας τὴν στρατιὰν εἰσήγαγεν εἰς τὴν πόλιν. ⟨529⟩ ὁ μὲν οὖν δῆμος ὑπὸ τοῖς στασιασταῖς ἔμφρουρος ἦν· οἱ δὲ στασιασταὶ τὴν εὐταξίαν τῶν Ῥωμαίων καταπλαγέντες τῶν μὲν ἔξω τῆς πόλεως μερῶν εἶκον, εἰς δὲ τὴν ἐνδοτέρω καὶ τὸ ἱερὸν ἀνεχώρουν. ⟨530⟩ Κέστιος δὲ παρελθὼν ὑποπίμπρησι τήν τε Βεζεθὰν προσαγορευομένην καὶ τὴν Καινόπολιν καὶ τὸ καλούμενον Δοκῶν ἀγοράν· ἔπειτα πρὸς τὴν ἄνω πόλιν ἐλθὼν ἀντικρὺ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ἐστρατοπεδεύετο. ⟨531⟩ κἂν εἴπερ ἠθέλησε κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὥραν ἐντὸς τῶν τειχῶν βιάσασθαι, παραυτίκ' ἂν τὴν πόλιν ἔσχε καὶ τὸν πόλεμον συνέβη καταλελύσθαι. ἀλλὰ γὰρ ὅ τε στρατοπεδάρχης Τυράννιος Πρῖσκος καὶ τῶν ἱππάρχων οἱ πλεῖστοι χρήμασιν ὑπὸ Φλώρου δεκασθέντες ἀπέτρεψαν αὐτὸν τῆς ἐπι-

χειρήσεως· ⟨532⟩ καὶ παρὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ὅ τε πόλεμος ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος προύβη καὶ Ἰουδαίους ἀνηκέστων συμφορῶν ἀναπλησθῆναι συνέπεσεν.

5 *⟨533⟩ ἐν δὲ τούτῳ πολλοὶ τῶν γνωρίμων δημοτῶν, Ἀνάνῳ τῷ Ἰωνάθου παιδὶ πεισθέντες, ἐκάλουν τὸν Κέστιον ὡς ἀνοίξοντες αὐτῷ τὰς πύλας. ⟨534⟩ ὃ δὲ καὶ πρὸς ὀργὴν ὑπεριδὼν καὶ μὴ πάνυ πιστεύσας διεμέλλησεν, ἕως οἱ στασιασταὶ τὴν προδοσίαν αἰσθόμενοι τοὺς μὲν περὶ τὸν Ἄνανον ἀπὸ τοῦ τείχους κατέβαλον καὶ λίθοις παίοντες συνήλασαν εἰς τὰς οἰκίας, αὐτοὶ δὲ διαστάντες ἐπὶ τῶν πύργων τοὺς ἀποπειρωμένους τοῦ τείχους ἔβαλλον. ⟨535⟩ πέντε μὲν οὖν ἡμέραις πάντοθεν ἐπιχειροῦσι τοῖς Ῥωμαίοις ἀμήχανος ἦν ἡ προσβολή· τῇ δ' ἐπιούσῃ ἀναλαβὼν ὁ Κέστιος τῶν τ' ἐπιλέκτων συχνοὺς καὶ τοὺς τοξότας κατὰ τὸ προσάρκτιον ἐπιχειρεῖ κλῖμα τῷ ἱερῷ. ⟨536⟩ Ἰουδαῖοι δ' ἀπὸ τῆς στοᾶς εἶργον, καὶ πολλάκις μὲν ἀπεκρούσαντο τοὺς τῷ τείχει προσελθόντας, τέλος δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν ἀνακοπέντες ὑπεχώρησαν. ⟨537⟩ τῶν δὲ Ῥωμαίων οἱ πρῶτοι τοὺς θυρεοὺς εἰς τὸ τεῖχος ἐξερείσαντες, καὶ κατὰ τούτων οἱ κατόπιν ἄλλους, οἱ θ' ἑξῆς ὁμοίως, τὴν καλουμένην παρ' αὐτοῖς χελώνην ἐφράξαντο, καθ' ἧς τὰ βέλη φερόμενα περιωλίσθανεν ἄπρακτα, μηδὲν δ' οἱ στρατιῶται κακούμενοι τὸ τεῖχος ὑπώρυττον καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν πύλην ὑποπιμπράναι*

6 *παρεσκευάζοντο. ⟨538⟩ δεινὴ δὲ τοὺς στασιαστὰς ἔκπληξις κατέλαβεν· ἤδη δὲ πολλοὶ διεδίδρασκον ἀπὸ τῆς πόλεως ὡς ἁλωσομένης αὐτίκα. τὸν δὲ δῆμον συνέβαινεν ἐπὶ τούτοις θαρρεῖν, καὶ καθὸ παρείκοιεν οἱ πονηροί, προσῄεσαν αὐτοὶ τὰς πύλας ἀνοίξοντες καὶ δεξόμενοι τὸν Κέστιον ὡς εὐεργέτην· ⟨539⟩ ὃς εἰ*

βραχὺ τῇ πολιορκίᾳ προσελιπάρησε, κἂν εὐθέως τὴν πόλιν παρέλαβεν. ἀλλ' οἶμαι διὰ τοὺς πονηροὺς ἀπεστραμμένος ὁ θεὸς ἤδη καὶ τὰ ἅγια τέλος λαβεῖν ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐκώλυσε τὸν πόλεμον. ⟨540⟩ *ὁ* 7
γοῦν Κέστιος οὔτε τὴν τῶν πολιορκουμένων ἀπόγνωσιν οὔτε τὸ φρόνημα τοῦ δήμου συνιδών, ἐξαίφνης ἀνεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, καὶ καταγνοὺς ἐπ' οὐδεμιᾷ πληγῇ τῶν ἐλπίδων παραλογώτατ' ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνέζευξεν. ⟨541⟩ *πρὸς δὲ τὴν ἀδόκητον αὐτοῦ τροπὴν ἀναθαρρήσαντες οἱ λησταὶ κατὰ τῶν ὑστάτων ἐπεξέδραμον, καὶ συχνοὺς τῶν ἱππέων καὶ πεζῶν διέφθειραν.*

⟨542⟩ *τότε μὲν οὖν ἐν τῷ κατὰ τὸν Σκοπὸν αὐλίζεται στρατοπέδῳ Κέστιος, τῇ δ' ἐπιούσῃ προσωτέρω χωριζόμενος μᾶλλον ἐξεκαλέσατο τοὺς πολεμίους· καὶ τοὺς ὑστάτους αὐτῶν προσκείμενοι διέφθειρον, καὶ καθ' ἑκάτερον τῆς ὁδοῦ προσιόντες ἠκόντιζον εἰς πλαγίους.* ⟨543⟩ *οὔτε δ' ἐπιστραφῆναι πρὸς τοὺς κατόπιν τιτρώσκοντας ἐθάρρουν οἱ τελευταῖοι, ἄπειρόν τι πλῆθος οἰόμενοι διώκειν, καὶ τοὺς κατὰ πλευρὰν ἐγκειμένους ἀναστέλλειν οὐχ ὑπέμενον, αὐτοὶ μὲν ὄντες βαρεῖς καὶ δεδοικότες τὴν τάξιν διασπᾶν, τοὺς δὲ Ἰουδαίους ὁρῶντες κούφους καὶ πρὸς τὰς ἐπιδρομὰς εὐκόλους, ὥστε συνέβαινεν αὐτοῖς πολλὰ κακοῦσθαι μηδὲν ἀντιβλάπτουσι τοὺς ἐχθρούς.* ⟨544⟩ *παρ' ὅλην δὲ τὴν ὁδὸν παιόμενοι καὶ τῆς φάλαγγος ἐκσειόμενοι κατέπιπτον, μέχρι πολλῶν διαφθαρέντων, ἐν οἷς ἦν Πρῖσκος μὲν στρατοπεδάρχης τάγματος ἕκτου, Λογγῖνος δὲ χιλίαρχος, ἔπαρχος δ' ἴλης Αἰμίλιος Ἰουκοῦνδος ὄνομα, μόλις εἰς Γαβαὼ κατήντησαν ἐπὶ τὸ πρότερον στρατόπεδον, τὰ πολλὰ καὶ τῶν σκευῶν ἀποβαλόντες.*

⟨545⟩ ἔνθα δύο μὲν ἡμέρας ἐπέμεινεν ὁ Κέστιος, ἀμηχανῶν ὅ τι χρὴ ποιεῖν, τῇ τρίτῃ δὲ πολλῷ πλείους τοὺς πολεμίους θεασάμενος καὶ πάντα τὰ κύκλῳ μεστὰ Ἰουδαίων, ἔγνω καθ' ἑαυτοῦ τε βραδύνας, κἂν ἔτι μείνῃ πλείοσι χρησόμενος ἐχθροῖς.

8 ⟨546⟩ ἵνα δὴ συντονωτέρᾳ χρήσαιτο φυγῇ, τὰ τὴν στρατιὰν ἀνθέλκοντα περικόπτειν προσέταξε. διαφθαρέντων δὲ τῶν τ' ὀρέων καὶ τῶν ὄνων ἔτι δὲ καὶ τῶν ὑποζυγίων, πλὴν ὅσα βέλη παρεκόμιζε καὶ μηχανάς (τούτων γὰρ διὰ τὴν χρείαν περιείχοντο, καὶ μάλιστα δεδοικότες μὴ Ἰουδαίοις κατ' αὐτῶν ἁλῷ), προῆγε τὴν δύναμιν ἐπὶ Βαιθώρας. ⟨547⟩ οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατὰ μὲν τὰς εὐρυχωρίας ἧττον ἐπέκειντο, συνειληθέντων δ' εἰς τὰ στενὰ καὶ τὴν κατάβασιν, οἱ μὲν φθάσαντες εἷργον αὐτοὺς τῆς ἐξόδου, ἄλλοι δὲ τοὺς ὑστάτους κατεώθουν εἰς τὴν φάραγγα. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος παρεκταθὲν ὑπὲρ τὸν αὐχένα τῆς ὁδοῦ κατεκάλυπτε τὴν φάλαγγα τοῖς βέλεσιν. ⟨548⟩ ἔνθα καὶ τῶν πεζῶν ἀμηχανούντων προσαμύνειν ἑαυτοῖς ἐπισφαλέστερος τοῖς ἱππεῦσιν ὁ κίνδυνος ἦν· οὔτε γὰρ ἐν τάξει κατὰ τῆς ὁδοῦ βαδίζειν ἐδύναντο βαλλόμενοι, καὶ τὸ πρόσαντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἱππάσιμον οὐκ ἦν, ⟨549⟩ τὸ δ' ἐπὶ θάτερα κρημνοὶ καὶ φάραγγες, εἰς οὓς ἀποσφαλέντες κατεφέροντο. κοὔτε φυγῆς τις τόπον οὔτ' ἀμύνης εἶχεν ἐπίνοιαν, ἀλλ' ὑπ' ἀμηχανίας ἐπ' οἰμωγὴν ἐτράποντο καὶ τοὺς ἐν ἀπογνώσεσιν ὀδυρμούς· ἀντήχει δ' αὐτοῖς τὸ παρὰ Ἰουδαίων ἐγκέλευμα καὶ κραυγὴ χαιρόντων ἅμα καὶ τεθυμωμένων. ⟨550⟩ ὀλίγου δὲ δεῖν πᾶσαν ἂν ἥρπασαν τὴν ἅμα Κεστίῳ δύναμιν, εἰ μὴ νὺξ ἐπέλαβεν, ἐν ᾗ Ῥωμαῖοι μὲν εἰς τὴν Βαιθώραν κατέφυγον, Ἰουδαῖοι

δὲ πάντα τὰ κύκλῳ περισχόντες ἐφρούρουν αὐτῶν τὴν ἔξοδον.

⟨551⟩ *ἔνθα δὴ Κέστιος τὴν φανερὰν ὁδὸν ἀπο-* 9
γνοὺς δρασμὸν ἐβουλεύετο, καὶ διακρίνας τοὺς εὐψυχοτάτους στρατιώτας ὡσεὶ τετρακοσίους ἐπέστησε τοῖς ὀχυρώμασι, προστάξας ἀναβάντας σημαίας τῶν ἐν τοῖς στρατοπέδοις φυλάκων ἱστᾶν, ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι πᾶσαν οἴωνται τὴν δύναμιν κατὰ χώραν μένειν· αὐτὸς δὲ τοὺς λοιποὺς ἀναλαβὼν ἡσυχῇ τριάκοντα πρόεισι σταδίους. ⟨552⟩ *ἕωθεν δὲ Ἰουδαῖοι κατιδόντες ἔρημον τὴν ἔπαυλιν αὐτῶν, ἐπὶ τοὺς ἐξαπατήσαντας τετρακοσίους ἔδραμον, κἀκείνους μὲν ταχέως κατηκόντισαν, ἐδίωκον δὲ τὸν Κέστιον.* ⟨553⟩ *ὃ δὲ τῆς τε νυκτὸς οὐκ ὀλίγον προειλήφει καὶ συντονώτερον ἔφευγε μεθ' ἡμέραν, ὥστε τοὺς στρατιώτας ὑπ' ἐκπλήξεως καὶ δέους τάς θ' ἑλεπόλεις καὶ τοὺς ὀξυβελεῖς καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἄλλων ὀργάνων καταλιπεῖν, ἃ τότε Ἰουδαῖοι λαβόντες αὖθις ἐχρήσαντο κατὰ τῶν ἀφέντων.* ⟨554⟩ *προῆλθον δὲ τοὺς Ῥωμαίους διώκοντες μέχρι Ἀντιπατρίδος. ἔπειθ' ὡς οὐ κατελάμβανον, ὑποστρέφοντες τάς τε μηχανὰς ἦρον καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσύλων, τήν τ' ἀπολειφθεῖσαν λείαν συνῆγον, καὶ μετὰ παιάνων εἰς τὴν μητρόπολιν ἐπαλινδρόμουν,* ⟨555⟩ *αὐτοὶ μὲν ὀλίγους ἀποβεβλημένοι παντάπασι, τῶν δὲ Ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους καὶ τριακοσίους ἀνῃρηκότες, ἱππεῖς δὲ τριακοσίους καὶ ὀγδοήκοντα.*

⟨556⟩ *ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη Δίου μηνὸς ὀγδόῃ, δωδεκάτῳ τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας ἔτει· μετὰ δὲ τὴν* 20
Κεστίου συμφορὰν πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν Ἰουδαίων ὥσπερ (ἐκ) βαπτιζομένης νεὼς ἀπενήχοντο τῆς πόλεως.

Κοστόβαρος γοῦν καὶ Σαοῦλος ἀδελφοὶ σὺν Φιλίππῳ τῷ Ἰακίμου (στρατοπεδάρχης δ' ἦν οὗτος Ἀγρίππα τοῦ βασιλέως) διαδράντες ἐκ τῆς πόλεως ᾤχοντο πρὸς Κέστιον. ⟨557⟩ *ὁ δὲ σὺν τούτοις κατὰ τὴν βασιλικὴν αὐλὴν πολιορκηθεὶς Ἀντίπας ὑπεριδὼν τὴν φυγὴν αὖθις ὡς ὑπὸ τῶν στασιαστῶν διεφθάρη δηλώσομεν.* ⟨558⟩ *Κέστιος δὲ τοὺς περὶ Σαοῦλον ἀξιώσαντας ἀνέπεμψεν εἰς Ἀχαΐαν πρὸς Νέρωνα, τήν θ' αὐτῶν δηλώσοντας ἀνάγκην καὶ τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου τρέψοντας εἰς Φλῶρον· τῇ γὰρ ἐπ' ἐκεῖνον ὀργῇ κουφιεῖν καὶ τοὺς ἑαυτοῦ κινδύνους ἤλπισεν.*

2 ⟨559⟩ *κἀν τούτῳ Δαμασκηνοὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων φθορὰν πυθόμενοι τοὺς παρ' ἑαυτοῖς Ἰουδαίους ἀνελεῖν ἐσπούδασαν.* ⟨560⟩ *καὶ καθὸ μὲν εἶχον αὐτοὺς ἐν τῷ γυμνασίῳ πάλαι συνηθροισμένους, διὰ τὰς ὑποψίας τοῦτο πραγματευσάμενοι, ῥᾴστην τὴν ἐπιχείρησιν ἐδόκουν· ἐδεδοίκεσαν δὲ τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ἁπάσας πλὴν ὀλίγων ὑπηγμένας τῇ Ἰουδαϊκῇ θρησκείᾳ·* ⟨561⟩ *διὸ μέγιστος αὐτοῖς ἀγὼν ἐγένετο λαθεῖν ἐκείνας. τοὺς δὲ Ἰουδαίους, ὡς ἂν ἐν στενῷ χωρίῳ, τὸν ἀριθμὸν ὄντας μυρίους καὶ πεντακοσίους πάντας ἀόπλους, ἐπελθόντες ὑπὸ μίαν ὥραν ἀδεῶς ἔσφαξαν.*

3 ⟨562⟩ *οἱ δὲ διώξαντες τὸν Κέστιον ὡς ὑπέστρεψαν εἰς Ἱεροσόλυμα, τοὺς μὲν βίᾳ τῶν ἔτι ῥωμαϊζόντων τοὺς δὲ πειθοῖ προσήγοντο, καὶ συναθροισθέντες εἰς τὸ ἱερὸν στρατηγοὺς ἀπεδείκνυσαν τοῦ πολέμου πλείονας.* ⟨563⟩ *ᾑρέθη δὲ Ἰώσηπος υἱὸς Γωρίωνος καὶ ὁ ἀρχιερεὺς Ἄνανος τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν ἁπάντων αὐτοκράτορες καὶ μάλιστα τὰ τείχη τῆς πόλεως ἀνεγείρειν.* ⟨564⟩ *τὸν γὰρ τοῦ Σίμωνος υἱὸν Ἐλεάζαρον, καίπερ ὑφ' ἑαυτῷ πεποιημένον τὴν Ῥωμαίων λείαν καὶ*

τὰ ἁρπαγέντα Κεστίου χρήματα, πρὸς οἷς πολλὰ τῶν δημοσίων θησαυρῶν, ὅμως οὐκ ἐπέστησαν ταῖς χρείαις, αὐτόν τε τυραννικὸν ὁρῶντες καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῷ ζηλωτὰς δορυφόρων ἔθεσι χρωμένους. ⟨565⟩ *κατ' ὀλίγον γε μὴν ἥ τε χρεία τῶν χρημάτων καὶ γοητεύων Ἐλεάζαρος ἐκπεριῆλθε τὸν δῆμον, ὥστ' αὐτῷ πειθαρχεῖν περὶ τῶν ὅλων.*

⟨566⟩ *εἰς δὲ τὴν Ἰδουμαίαν ἑτέρους ἐπελέξαντο* 4
στρατηγούς, Ἰησοῦν τε τὸν υἱὸν Σαπφία τῶν ἀρχιερέων ἕνα καὶ Ἐλεάζαρον ἀρχιερέως υἱὸν Ἀνανίου. τῷ δ' ἄρχοντι τότε τῆς Ἰδουμαίας Νίγερι (γένος δ' ἦν ἐκ τῆς περὶ Ἰορδάνην Περαίας, διὸ καὶ Περαΐτης ἐπεκαλεῖτο) προσέταξαν ὑποτάττεσθαι τότε τοῖς στρατηγοῖς. ⟨567⟩ *ἠμέλουν δ' οὐδὲ τῆς ἄλλης χώρας, ἀλλ' εἰς μὲν Ἱεριχοῦντα Ἰώσηπος ὁ Σίμωνος, εἰς δὲ τὴν Περαίαν Μανασσῆς, Θαμνᾶ δὲ τοπαρχίας Ἰωάννης ὁ Ἐσσαῖος στρατηγήσων ἐπέμφθη· προσκεκλήρωτο δ' αὐτῷ Λύδδα καὶ Ἰόπη καὶ Ἀμμαοῦς.* ⟨568⟩ *τῆς δὲ Γοφνιτικῆς καὶ Ἀκραβατηνῆς ὁ Ανανίου Ἰωάννης ἡγεμὼν ἀποδείκνυται, καὶ τῆς Γαλιλαίας ἑκατέρας Ἰώσηπος Ματθίου· προσώριστο δὲ τῇ τούτου στρατηγίᾳ καὶ Γάμαλα, τῶν ταύτῃ πόλεων ὀχυρωτάτη.*

⟨569⟩ *τῶν μὲν οὖν ἄλλων στρατηγῶν ἕκαστος ὡς* 5
εἶχε προθυμίας καὶ συνέσεως διῴκει τὰ πεπιστευμένα· Ἰώσηπος δ' εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐλθὼν πρῶτον ἐφρόντισε τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας τῶν ἐπιχωρίων, εἰδὼς ὅτι ταύτῃ πλεῖστα κατορθώσει, κἂν τἆλλα διαμαρτάνῃ. ⟨570⟩ *συνιδὼν δ' ὅτι τοὺς μὲν δυνατοὺς οἰκειώσεται μεταδιδοὺς τῆς ἐξουσίας αὐτοῖς, τὸ δὲ πᾶν πλῆθος, εἰ δι' ἐγχωρίων καὶ συνήθων τὰ πολλὰ προστάττοι, τῶν μὲν γηραιῶν ἑβδομήκοντα τοὺς σωφρονεστάτους*

ἐπιλέξας ἐκ τοῦ ἔθνους κατέστησεν ἄρχοντας ὅλης τῆς Γαλιλαίας, ⟨571⟩ *ἑπτὰ δ' ἐν ἑκάστῃ πόλει δικαστὰς τῶν εὐτελεστέρων διαφορῶν· τὰ γὰρ μείζω πράγματα καὶ τὰς φονικὰς δίκας ἐφ' ἑαυτὸν ἀναπέμπειν ἐκέλευσε*
6 *καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα.* ⟨572⟩ *καταστησάμενος δὲ τὰ πρὸς ἀλλήλους νόμιμα τῶν κατὰ πόλιν, ἐπὶ τὴν ἔξωθεν αὐτῶν ἀσφάλειαν ἐχώρει·* ⟨573⟩ *καὶ γιγνώσκων Ῥωμαίους προεμβαλοῦντας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, τἀπιτήδεια τῶν χωρίων ἐτείχιζεν, Ἰωτάπατα καὶ Βηρσαβεὲ καὶ Σελαμίν, ἔτι δὲ Καφαρεκχὼ καὶ Ἰαφὰ καὶ Σιγώφ, τό τε Ἰταβύριον καλούμενον ὄρος καὶ Ταριχαίας καὶ Τιβεριάδα. πρὸς δὲ τούτοις τὰ περὶ Γεννησὰρ τὴν λίμνην σπήλαια κατὰ τὴν κάτω καλουμένην Γαλιλαίαν ἀνετειχίσατο, τῆς τ' ἄνω Γαλιλαίας τήν τε προσαγορευομένην Ἀχαβάρων πέτραν καὶ Σὲφ καὶ Ἰαμνὶθ καὶ Μηρώθ·* ⟨574⟩ *κατὰ δὲ τὴν Γαυλανῖτιν Σελεύκειάν τε καὶ Σωγάνην καὶ Γάμαλαν ὠχύρωσεν. μόνοις δὲ Σεπφωρίταις ἐφῆκε καθ' ἑαυτοὺς τεῖχος ἀναδείμασθαι, χρημάτων τ' εὐπόρους ὁρῶν ὄντας καὶ προθύμους ἐπὶ τὸν πόλεμον δίχα προστάγματος.* ⟨575⟩ *ὁμοίως δὲ καὶ Γίσχαλα Ἰωάννης ὁ Λευίου υἱὸς καθ' ἑαυτὸν ἐτείχιζεν, Ἰωσήπου κελεύσαντος. τοῖς δ' ἄλλοις ἐρύμασιν αὐτὸς ἅπασι συμπονῶν ἅμα καὶ προστάττων παρῆν.* ⟨576⟩ *κατέλεξε δὲ καὶ δύναμιν ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὑπὲρ δέκα μυριάδας νέων ἀνδρῶν, οὓς πάντας ἐκ τῶν συλλεγομένων παλαιῶν ὅπλων ἐγκατασκευαζόμενος ὥπλιζεν.*

7 ⟨577⟩ *ἔπειτα συνιδὼν ἀήττητον τὴν Ῥωμαίων ἰσχὺν γεγενημένην εὐπειθείᾳ μάλιστα καὶ μελέτῃ τῶν ὅπλων, τὴν μὲν διδασκαλίαν ἀπέγνω τῇ χρείᾳ διωκομένην, τὸ δ' εὐπειθὲς ὁρῶν περιγιγνόμενον ἐκ τοῦ*

§ 573 sq. = Vit. Ios. § 187 sq.

πλήθους τῶν ἡγεμόνων, ῥωμαϊκώτερον ἔτεμνε τὴν στρατιὰν καὶ πλείους καθίστατο ταξιάρχους. ⟨578⟩ στρατιωτῶν δ' ἀπεδείκνυ διαφοράς, καὶ τούτους μὲν ὑπέταττε δεκαδάρχαις καὶ ἑκατοντάρχαις, ἔπειτα χιλιάρχοις, κἀπὶ τούτοις ἡγεμόσι ταγμάτων ἁδροτέρων ἀφηγουμένοις. ⟨579⟩ ἐδίδασκέ τε σημείων παραδόσεις καὶ σάλπιγγος προσκλήσεις τε καὶ ἀνακλήσεις, προσβολάς τε κεράτων καὶ περιαγωγάς, καὶ πῶς δεῖ πρὸς μὲν τὸ κάμνον ἐπιστρέφειν ἐκ τοῦ περιόντος, ἐν δὲ τῷ πονοῦντι συμπαθεῖν· ⟨580⟩ ὅσα τ' εἰς παράστημα ψυχῆς ἢ σώματος συνετέλει καρτερίαν, συνεχῶς ἀφηγεῖτο. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἤσκει πρὸς τὸν πόλεμον, παρ' ἕκαστα τὴν Ῥωμαίων εὐταξίαν διηγούμενος, καὶ ὡς πολεμήσουσι πρὸς ἄνδρας οἳ δι' ἀλκὴν σώματος καὶ ψυχῆς παράστημα πάσης ὀλίγου δεῖν τῆς οἰκουμένης κρατοῦσιν. ⟨581⟩ ἔφη δὲ πεῖραν αὐτῶν λήψεσθαι τῆς κατὰ τὸν πόλεμον εὐταξίας καὶ πρὸ παρατάξεως, εἰ τῶν συνήθων ἀδικημάτων ἀπόσχοιντο, κλοπῆς καὶ λῃστείας καὶ ἁρπαγῆς, τοῦ τ' ἐξαπατᾶν τὸ ὁμόφυλον, τοῦ τε κέρδος οἰκεῖον ἡγεῖσθαι τὴν βλάβην τῶν συνηθεστάτων. ⟨582⟩ διοικεῖσθαι γὰρ κάλλιστα τοὺς πολέμους παρ' οἷς ἂν ἀγαθὸν τὸ συνειδὸς ἔχωσιν οἱ στρατευόμενοι· τοὺς δ' οἴκοθεν φαύλους οὐ μόνον τοῖς ἐπιοῦσιν ἐχθροῖς ἀλλὰ καὶ τῷ θεῷ χρῆσθαι πολεμίῳ.

⟨583⟩ πολλὰ τοιαῦτα παραινῶν διετέλει. καὶ τὸ 8
μὲν ἕτοιμον εἰς παράταξιν αὐτῷ συγκεκρότητο πεζῶν μὲν ἓξ μυριάδες, ἱππεῖς δὲ διακόσιοι καὶ πεντήκοντα· χωρὶς δὲ τούτων, οἷς ἐπεποίθει μάλιστα, μισθοφόροι περὶ τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους. ἐπιλέκτους δὲ περὶ αὐτὸν εἶχεν ἑξακοσίους φύλακας τοῦ σώματος.

⟨584⟩ ἔτρεφον δὲ πλὴν τῶν μισθοφόρων τὴν ἄλλην στρατιὰν αἱ πόλεις ῥᾳδίως· τῶν γὰρ καταλεγέντων ἑκάστη τοὺς ἡμίσεις ἐπὶ τὴν στρατείαν ἐκπέμπουσα, τοὺς λοιποὺς ἐπὶ συμπορισμὸν αὐτοῖς τῶν ἐπιτηδείων κατεῖχεν, ὥστε τοὺς μὲν εἰς ὅπλα τοὺς δ᾽ εἰς ἐργασίαν διῃρῆσθαι, καὶ τοῖς τὰ σῖτα πέμπουσιν ἀντιχορηγεῖσθαι παρὰ τῶν ὁπλιτῶν τὴν ἀσφάλειαν.

21 ⟨585⟩ διοικοῦντι δ᾽ οὕτω τῷ Ἰωσήπῳ τὰ κατὰ τὴν Γαλιλαίαν παρανίσταταί τις ἐπίβουλος ἀνὴρ ἀπὸ Γισχάλων, υἱὸς Λευίου, Ἰωάννης ὄνομα, πανουργότατος μὲν καὶ δολιώτατος τῶν ἐπισήμων ἐν τοῖσδε τοῖς πονηρεύμασιν ἁπάντων, πένης δὲ τὰ πρῶτα καὶ μέχρι πολλοῦ κώλυμα σχὼν τῆς κακίας τὴν ἀπορίαν. ⟨586⟩ ἕτοιμος μὲν ψεύσασθαι, δεινὸς δ᾽ ἐπιθεῖναι πίστιν τοῖς ἐψευσμένοις, ἀρετὴν ἡγούμενος τὴν ἀπάτην, καὶ ταύτῃ κατὰ τῶν φιλτάτων χρώμενος, ⟨587⟩ ὑποκριτὴς φιλανθρωπίας, καὶ δι᾽ ἐλπίδα κέρδους φονικώτατος, ἀεὶ μὲν ἐπιθυμήσας μεγάλων, τρέφων δὲ τὰς ἐλπίδας ἐκ τῶν ταπεινῶν κακουργημάτων· λῃστὴς γὰρ ἦν μονότροπος, ἔπειτα καὶ συνοδίαν εὗρε τῆς τόλμης, τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγην, προκόπτων δ᾽ ἀεὶ πλείονα. ⟨588⟩ φροντὶς δ᾽ ἦν αὐτῷ μηδένα προσλαμβάνειν εὐάλωτον, ἀλλὰ τοὺς εὐεξίᾳ σώματος καὶ ψυχῆς παραστήματι καὶ πολέμων ἐμπειρίᾳ διαφέροντας ἐξελέγετο. μέχρι γοῦν τετρακοσίων ἀνδρῶν στῖφος συνεκρότησεν, οἳ τὸ πλέον ἐκ τῆς Τυρίων χώρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κωμῶν φυγάδες ἦσαν, ⟨589⟩ δι᾽ ὧν ἐλῄζετο πᾶσαν τὴν Γαλιλαίαν, καὶ μετεώρους ὄντας ἐπὶ τῷ μέλλοντι πολέμῳ τοὺς
2 πολλοὺς ἐσπάραττεν. ⟨590⟩ ἤδη δ᾽ αὐτὸν στρατηγιῶντα καὶ μειζόνων ἐφιέμενον ἔνδεια χρημάτων κατεῖχεν. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἰώσηπον ὁρῶν αὐτοῦ σφόδρα

χαίροντα τῷ δραστηρίῳ, πείθει πρῶτον μὲν αὐτῷ πιστεῦσαι τὸ τεῖχος ἀνοικοδομῆσαι τῆς πατρίδος, ἐν ᾧ πολλὰ παρὰ τῶν πλουσίων ἐκέρδησεν. ⟨591⟩ ἔπειτα συνθεὶς σκηνὴν πανουργοτάτην, ὡς ἄρα φυλάττοιντο πάντες οἱ κατὰ τὴν Συρίαν Ἰουδαῖοι ἐλαίῳ χρῆσθαι μὴ δι' ὁμοφύλων ἐγκεχειρισμένῳ, πέμπειν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν μεθορίαν ἐξητήσατο· ⟨592⟩ συνωνούμενος δὲ τοῦ Τυρίου νομίσματος, ὃ τέτταρας Ἀττικὰς δύναται, τέτταρας ἀμφορεῖς, τῆς αὐτῆς ἐπίπρασκε τιμῆς ἡμιαμφόριον. οὔσης δὲ τῆς Γαλιλαίας ἐλαιοφόρου μάλιστα καὶ τότε εὐφορηκυίας, εἰς σπανίζοντας πέμπων πολὺ καὶ μόνος ἄπειρόν τι πλῆθος συνῆγε χρημάτων, οἷς εὐθέως ἐχρῆτο κατὰ τοῦ τὴν ἐργασίαν παρασχόντος. ⟨593⟩ καὶ ὑπολαβών, εἰ καταλύσειε τὸν Ἰώσηπον, αὐτὸς ἡγήσεσθαι τῆς Γαλιλαίας, τοῖς μὲν ὑφ' αὐτὸν λησταῖς προσέταξεν εὐτονώτερον ἐγχειρεῖν ταῖς ἁρπαγαῖς, ὅπως πολλῶν νεωτεριζομένων κατὰ τὴν χώραν ἢ διαχρήσαιτό που τὸν στρατηγόν, ἐκβοηθοῦντα λοχήσας, ἢ περιορῶντα τοὺς λῃστὰς διαβάλοι πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους. ⟨594⟩ ἔπειτα διεφήμιζε πόρρωθεν ὡς ἄρα προδιδοίη Ῥωμαίοις τὰ πράγματα Ἰώσηπος, καὶ πολλὰ τοιαῦτα πρὸς κατάλυσιν τἀνδρὸς ἐπραγματεύετο.

⟨595⟩ καθ' ὃν καιρὸν ἀπὸ Δαβαρίττων κώμης 3
νεανίσκοι τινὲς τῶν ἐν τῷ Μεγάλῳ πεδίῳ καθεζομένων φυλάκων, ἐνεδρεύοντες Πτολεμαῖον τὸν Ἀγρίππα καὶ Βερενίκης ἐπίτροπον, ἀφείλοντο πᾶσαν ὅσην ἦγεν ἀποσκευήν, ἐν ᾗ πολυτελεῖς ἐσθῆτες οὐκ ὀλίγαι καὶ πλῆθος ἐκπωμάτων ἀργυρῶν χρυσοῖ τ' ἦσαν ἑξακόσιοι· ⟨596⟩ μὴ δυνάμενοι δὲ διαθέσθαι κρύφα τὴν ἁρπαγήν,

§ 591 = Vit. Ios. § 74. § 595 = Vit. Ios. § **126**.

πάντα πρὸς Ἰώσηπον εἰς Ταριχαίας ἐκόμισαν. ⟨597⟩ *ὃ δὲ μεμψάμενος αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς βασιλικοὺς βίαιον, τίθησι τὰ κομισθέντα παρὰ τῷ δυνατωτάτῳ τῶν Ταριχαιατῶν Ἀνναίῳ, πέμψαι κατὰ καιρὸν τοῖς δεσπόταις προαιρούμενος· ὃ δὴ μέγιστον αὐτῷ κίνδυνον ἐπήγαγεν.* ⟨598⟩ *οἱ γὰρ ἁρπάσαντες ἅμα μὲν ἐπὶ τῷ μηδεμιᾶς τυχεῖν μερίδος ἐκ τῶν κεκομισμένων ἀγανακτοῦντες, ἅμα δὲ καὶ προσκεψάμενοι τοῦ Ἰωσήπου τὴν διάνοιαν, ὅτι μέλλοι τοῖς βασιλεῦσι τὸν πόνον αὐτῶν χαρίζεσθαι, νύκτωρ εἰς τὰς κώμας αὐτῶν διέδραμον, καὶ πᾶσιν ἐνεδείκνυντο τὸν Ἰώσηπον ὡς προδότην. ἐνέπλησαν δὲ καὶ τὰς πλησίον πόλεις ταραχῆς, ὥσθ' ὑπὸ τὴν ἕω δέκα μυριάδας ὁπλιτῶν ἐπ' αὐτὸν συνδραμεῖν.* ⟨599⟩ *καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἐν τῷ κατὰ Ταριχαίας ἱπποδρόμῳ συνηθροισμένον πολλὰ πρὸς ὀργὴν ἀνεβόα, καὶ οἳ μὲν καταλεύειν οἳ δὲ καίειν τὸν προδότην ἐκεκράγεσαν· παρώξυνε δὲ τοὺς πολλοὺς Ιωάννης καὶ σὺν αὐτῷ Ἰησοῦς τις υἱὸς Σαπφία, τότ' ἄρχων τῆς Τιβεριάδος.* ⟨600⟩ *οἱ μὲν οὖν φίλοι καὶ σωματοφύλακες τοῦ Ἰωσήπου, καταπλαγέντες τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους, ἔφυγον πλὴν τεττάρων πάντες· αὐτὸς δὲ κοιμώμενος ἤδη προσφερομένου τοῦ πυρὸς διανίσταται,* ⟨601⟩ *καὶ παραινούντων φεύγειν τῶν τεττάρων οἳ παρέμειναν, οὔτε πρὸς τὴν καθ' αὑτὸν ἐρημίαν οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐφεστώτων καταπλαγεὶς προπηδᾷ, περιρρηξάμενος μὲν τὴν ἐσθῆτα, καταμησάμενος δὲ τῆς κεφαλῆς κόνιν, ἀποστρέψας δ' ὀπίσω τὰς χεῖρας καὶ τὸ ἴδιον ξίφος ἐπιδήσας τῷ τένοντι.* ⟨602⟩ *πρὸς ἃ τῶν μὲν οἰκείως ἐχόντων, καὶ μάλιστα τῶν Ταριχαιατῶν, οἶκτος ἦν· οἱ δ' ἀπὸ τῆς*

§ 601 = Vit. Ios. § 138.

χώρας, καὶ τῶν πλησίον ὅσοις ἐδόκει φορτικός, ἐβλασφήμουν, προφέρειν τε τὰ κοινὰ χρήματα θᾶττον ἐκέλευον, καὶ τὰς προδοτικὰς συνθήκας ἐξομολογεῖσθαι. ⟨603⟩ προειλήφεσαν γὰρ ἐκ τοῦ σχήματος οὐδὲν αὐτὸν ἀρνήσεσθαι τῶν ὑπονοηθέντων, ἀλλ' ἐπὶ συγγνώμης πορισμῷ πάντα πεποιηκέναι τὰ πρὸς τὸν ἔλεον. ⟨604⟩ τῷ δ' ἦν ἡ ταπείνωσις προπαρασκευὴ στρατηγήματος· καὶ τεχνιτεύων τοὺς ἀγανακτοῦντας καθ' αὑτοῦ κατ' ἀλλήλων στασιάσαι, ἐφ' οἷς ὠργίζοντο πάνθ' ὁμολογήσειν ὑπισχνεῖτο. ⟨605⟩ εἶτα δοθὲν αὐτῷ λέγειν, 'ἐγὼ ταῦτα' ἔφη 'τὰ χρήματα οὔτ' ἀναπέμπειν Ἀγρίππᾳ προῃρούμην οὔτε κερδαίνειν αὐτός· μὴ γὰρ ἡγησαίμην ποτὲ φίλον τὸν ὑμῖν διάφορον, ἢ κέρδος τὸ φέρον τῷ κοινῷ βλάβην. ⟨606⟩ ὁρῶν δ', ὦ Ταριχαιᾶται, μάλιστα τὴν ὑμετέραν πόλιν ἀσφαλείας δεομένην καὶ πρὸς κατασκευὴν τείχους χρῄζουσαν ἀργυρίου, δεδοικὼς δὲ τὸν Τιβεριέων δῆμον καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἐφεδρευούσας τοῖς ἡρπασμένοις, κατασχεῖν ἡσυχῇ τὰ χρήματα προειλόμην, ἵν' ὑμῖν περιβάλωμαι τεῖχος. ⟨607⟩ εἰ δὲ μὴ δοκεῖ, προφέρω τὰ κεκομισμένα καὶ παρέχω διαρπάζειν. εἰ δὲ καλῶς ὑμῖν ἐβουλευσάμην, (μὴ) κολάζετε τὸν εὐεργέτην.'

⟨608⟩ ἐπὶ τούτοις οἱ Ταριχαιᾶται μὲν αὐτὸν ἀνευ- 4
φήμουν, οἱ δ' ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκάκιζον καὶ διηπείλουν. καταλιπόντες δ' ἑκάτεροι τὸν Ἰώσηπον ἀλλήλοις διεφέροντο. κἀκεῖνος θαρρῶν ἤδη τοῖς ᾠκειωμένοις (ἦσαν δ' εἰς τετρακισμυρίους οἱ Ταριχαιᾶται) παντὶ τῷ πλήθει παρρησιαστικώτερον ὡμίλει, ⟨609⟩ καὶ πολλὰ τὴν προπέτειαν αὐτῶν κατονειδίσας ἐκ μὲν τῶν παρόντων Ταριχαίας ἔφη τειχιεῖν,

§ 606 = Vit. Ios. § 142.

ἀσφαλιεῖσθαι δ' ὁμοίως καὶ τὰς ἄλλας πόλεις· οὐ γὰρ ἀπορήσειν χρημάτων, ἐὰν ὁμονοῶσιν ἐφ' οὓς δεῖ πορίζειν, καὶ μὴ παροξύνωνται κατὰ τοῦ πορίζοντος.

5 ⟨610⟩ *ἔνθα δὴ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος τῶν ἠπατημένων ἐπανεχώρει καίτοι διωργισμένον, δισχίλιοι δ' ἐπ' αὐτὸν ὥρμησαν ἔνοπλοι, καὶ φθάσαντος εἰς τὸ δωμάτιον παρελθεῖν ἀπειλοῦντες ἐφεστήκεσαν. ἐπὶ τούτοις πάλιν Ἰώσηπος ἀπάτῃ δευτέρᾳ χρῆται.* ⟨611⟩ *ἀναβὰς γὰρ ἐπὶ τὸ τέγος καὶ τῇ δεξιᾷ καταστείλας τὸν θόρυβον αὐτῶν ἀγνοεῖν ἔφη τίνων ἀξιοῦσι τυχεῖν· οὐ γὰρ κατακούειν διὰ τὴν τῆς βοῆς σύγχυσιν· ὅσα δ' ἂν κελεύσωσι πάντα ποιήσειν, εἰ τοὺς διαλεξομένους ἡσυχῇ πέμψειαν εἴσω πρὸς αὐτόν.* ⟨612⟩ *ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ γνώριμοι σὺν τοῖς ἄρχουσιν εἰσῆσαν. ὃ δὲ σύρας αὐτοὺς εἰς τὸ μυχαίτατον τῆς οἰκίας, καὶ τὴν αὔλειον ἐπικλείσας, ἐμαστίγωσε μέχρι πάντων τὰ σπλάγχνα γυμνῶσαι. περιειστήκει δὲ τέως τὸ πλῆθος, δικαιολογεῖσθαι μακρότερα τοὺς εἰσελθόντας οἰόμενον.* ⟨613⟩ *ὃ δὲ τὰς θύρας ἐξαπίνης ἀνοίξας ᾑμαγμένους ἐξαφῆκε τοὺς ἄνδρας, καὶ τοσαύτην τοῖς ἀπειλοῦσιν ἐνειργάσατο κατάπληξιν ὥστε ῥίψαντας τὰ ὅπλα φεύγειν.*

6 ⟨614⟩ *πρὸς ταῦτα Ἰωάννης ἐπέτεινε τὸν φθόνον καὶ δευτέραν ἤρτυεν ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ Ἰωσήπου, σκηψάμενος δὲ νόσον ἱκέτευσε δι' ἐπιστολῆς τὸν Ἰώσηπον ἐπιτρέψαι πρὸς θεραπείαν αὐτῷ χρήσασθαι τοῖς ἐν Τιβεριάδι θερμοῖς ὕδασιν.* ⟨615⟩ *ὃ δ' (οὔπω γὰρ ὑπώπτευε τὸν ἐπίβουλον) γράφει τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ὑπάρχοις ξενίαν τε καὶ τἀπιτήδεια Ἰωάννῃ παρασχεῖν. ὧν ἀπολαύσας μετὰ δύ' ἡμέρας ἐφ' ὃ παρῆν διεπράτ-*

§ 612 = Vit. Ios. § 147. § 614 cf. Vit. Ios. § 85.

τετο, καὶ τοὺς μὲν ἀπάταις τοὺς δὲ χρήμασι διαφθείρων ἀνέπειθεν ἀποστῆναι Ἰωσήπου. ⟨616⟩ *καὶ γνοὺς ταῦτα Σίλας ὁ φυλάττειν τὴν πόλιν ὑπὸ Ἰωσήπου καθεσταμένος, γράφει τὰ κατὰ τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῷ κατὰ τάχος. ὁ δὲ Ἰώσηπος ὡς ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν, νυκτὸς ὁδεύσας συντόνως ἑωθινὸς παρῆν πρὸς τὴν Τιβεριάδα.* ⟨617⟩ *καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτῷ ὑπήντα, Ἰωάννης δέ, καίτοι τὴν παρουσίαν ὑποπτεύων ἐπ᾽ αὐτόν, ὅμως πέμψας τινὰ τῶν γνωρίμων ὑπεκρίνατο τὴν ἀσθένειαν, καὶ κλινήρης ὢν ὑστερῆσαι τῆς θεραπείας ἔλεγεν.* ⟨618⟩ *ὡς δ᾽ εἰς τὸ στάδιον τοὺς Τιβεριεῖς ἀθροίσας ὁ Ἰώσηπος ἐπειρᾶτο διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἐπεσταλμένων, ὑποπέμψας ὁπλίτας προσέταξεν αὐτὸν ἀνελεῖν. τούτους τὰ ξίφη γυμνοῦντας ὁ δῆμος προϊδὼν ἀνεβόησεν.* ⟨619⟩ *πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν Ἰώσηπος ἐπιστραφεὶς καὶ θεασάμενος ἐπὶ τῆς σφαγῆς ἤδη τὸν σίδηρον, ἀπεπήδησεν εἰς τὸν αἰγιαλόν· εἱστήκει δὲ δημηγορῶν ἐπὶ βουνοῦ τινος ἑξαπήχους τὸ ὕψος, καὶ παρορμοῦντος ἐπιπηδήσας σκάφους σὺν δυσὶ σωματοφύλαξιν εἰς μέσην τὴν λίμνην ἀνέφυγεν.* ⟨620⟩ *οἱ στρατιῶται δ᾽ αὐτοῦ ταχέως ἁρπάσαντες τὰ ὅπλα* 7 *κατὰ τῶν ἐπιβούλων ἐχώρουν. ἔνθα δείσας ὁ Ἰώσηπος μὴ πολέμου κινηθέντος ἐμφυλίου δι᾽ ὀλίγων φθόνον παραναλώσῃ τὴν πόλιν, πέμπει τοῖς σφετέροις ἀγγέλλων μόνης προνοεῖν τῆς αὐτῶν ἀσφαλείας, μήτε δὲ κτείνειν τινὰ μήτ᾽ ἀπελέγχειν τῶν αἰτίων.* ⟨621⟩ *καὶ οἳ μὲν τῷ παραγγέλματι πεισθέντες ἠρέμησαν, οἱ δ᾽ ἀνὰ τὴν πέριξ χώραν πυθόμενοι τήν, τ᾽ ἐπιβουλὴν καὶ τὸν συσκευάσαντα συνηθροίζοντο κατὰ τοῦ Ἰωάννου. φθάνει δ᾽ ἐκεῖνος εἰς Γίσχαλα φυγὼν τὴν*

§ 619 = Vit. Ios. § 96.

πατρίδα. ⟨622⟩ συνέρρεον δὲ πρὸς τὸν Ἰώσηπον οἱ Γαλιλαῖοι κατὰ πόλεις, καὶ πολλαὶ μυριάδες ὁπλιτῶν γενόμεναι παρεῖναι σφᾶς ἐπὶ τὸν Ἰωάννην τὸν κοινὸν ἐπίβουλον ἐβόων· συγκαταφλέξειν γὰρ αὐτῷ καὶ τὴν ὑποδεξαμένην πόλιν. ⟨623⟩ ὃ δ' ἀποδέχεσθαι μὲν αὐτῶν ἔφασκε τὴν εὔνοιαν, εἶργε δὲ τὴν ὁρμήν, χειρώσασθαι συνέσει τοὺς ἐχθροὺς μᾶλλον ἢ κτεῖναι προαιρούμενος. ⟨624⟩ ἐκλαβὼν δὲ τοὺς ἀφ' ἑκάστης πόλεως Ἰωάννῃ συναφεστῶτας Ἰώσηπος κατ' ὄνομα (προθύμως δ' ἐνεδείκνυντο τοὺς σφετέρους οἱ δημόται), καὶ διὰ κηρύκων ἀπειλήσας τῶν ἐντὸς ἡμέρας πέμπτης μὴ καταλιπόντων τὸν Ἰωάννην τάς τ' οὐσίας διαρπάσειν καὶ τὰς οἰκίας ἅμα ταῖς γενεαῖς καταφλέξειν, ⟨625⟩ τρισχιλίους μὲν ἀπέστησεν εὐθέως, οἳ παραγενόμενοι τὰ ὅπλα παρὰ τοῖς ποσὶν ἔρριψαν αὐτοῦ· σὺν δὲ τοῖς καταλειφθεῖσιν (ἦσαν δ' ὅσον εἰς δισχιλίους Σύρων φυγάδες) ἀνέστελλεν Ἰωάννης πάλιν ἐπὶ τὰς λαθραίους ἐπιβουλὰς ἐκ τῶν φανερωτέρων. ⟨626⟩ κρύφα γοῦν ἔπεμψεν ἀγγέλους εἰς Ἱεροσόλυμα, διαβάλλων τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς δυνάμεως, φάσκων ὅσον οὔπω τύραννον ἐλεύσεσθαι τῆς μητροπόλεως, εἰ μὴ προκαταληφθείη. ⟨627⟩ τούτοις ὁ μὲν δῆμος (ἦν γὰρ προειδώς) οὐ προσεῖχεν, οἱ δυνατοὶ δὲ κατὰ φθόνον καὶ τῶν ἀρχόντων τινὲς λάθρα τῷ Ἰωάννῃ χρήματα πρὸς συλλογὴν μισθοφόρων ἔπεμψαν, ὅπως πολεμήσοι πρὸς Ἰώσηπον. ἐψηφίσαντο δὲ καθ' αὑτοὺς καὶ μετακαλεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς στρατηγίας. ⟨628⟩ οὐ μὴν ἠξίουν ἀποχρήσειν τὸ δόγμα, δισχιλίους δὲ καὶ πεντακοσίους ὁπλίτας καὶ τέτταρας τῶν ἐπιφανῶν ἄνδρας ἔστειλαν, τόν τε τοῦ Νομικοῦ Ἰωάεσδρον καὶ

§ 626 = Vit. Ios. § 189.

Ἀνανίαν Σαδδουκὶ καὶ Σίμωνα καὶ Ἰούδην Ἰωνάθου, πάντας εἰπεῖν δυνατωτάτους, ἵν' οὗτοι τὴν πρὸς τὸν Ἰώσηπον εὔνοιαν ἀποστρέψωσι· κἂν μὴ ἑκὼν παραγένηται, λόγον ὑποσχεῖν ἐᾶν αὐτόν, εἰ δὲ βιάζοιτο μένειν, ὡς πολεμίῳ χρῆσθαι. ⟨629⟩ *Ἰωσήπῳ δὲ παραγίγνεσθαι μὲν στρατιὰν ἐπεστάλκεσαν οἱ φίλοι, τὴν δ' αἰτίαν οὐ προσεδήλουν ἅτε δὴ τῶν ἐχθρῶν λάθρᾳ βεβουλευμένων. διὸ καὶ μὴ προφυλαξαμένου τέτταρες πόλεις εὐθέως πρὸς τοὺς διαφόρους ἀπέστησαν ἐλθόντας, Σέπφωρίς τε καὶ Γάμαλα καὶ Γίσχαλα καὶ Τιβεριάς.* ⟨630⟩ *ταχέως δὲ καὶ ταύτας προσηγάγετο δίχα τῶν ὅπλων, καὶ χειρωσάμενος στρατηγήμασιν τοὺς τέτταρας ἡγεμόνας τῶν θ' ὁπλιτῶν τοὺς δυνατωτάτους ἀνέπεμψεν εἰς Ἱεροσόλυμα·* ⟨631⟩ *πρὸς οὓς ὁ δῆμος ἠγανάκτησεν οὐ μετρίως, καὶ σὺν αὐτοῖς ὥρμησε τοὺς προπέμψαντας ἀνελεῖν, εἰ μὴ φθάσαντες ἀπέδρασαν.*

⟨632⟩ *Ἰωάννην δὲ τὸ λοιπὸν ἐντὸς τοῦ Γισχάλων* 8
τείχους ὁ παρὰ Ἰωσήπου φόβος ἐφρούρει. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας πάλιν ἀπέστη Τιβεριάς, ἐπικαλεσαμένων τῶν ἔνδον Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα· ⟨633⟩ *καὶ τοῦ μὲν μὴ καταντήσαντος ἐφ' ἣν συνετέτακτο προθεσμίαν, Ῥωμαϊκῶν δ' ἱππέων ὀλίγων κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν παραφανέντων, τὸν Ἰώσηπον ἐξεκήρυττον.* ⟨634⟩ *τῷ δ' ἠγγέλθη μὲν εἰς Ταριχαίας ἡ ἀπόστασις εὐθέως, ἐκπεπομφὼς δὲ τοὺς στρατιώτας πάντας ἐπὶ σίτου συλλογὴν οὔτε μόνος ἐξορμᾶν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας οὔτε μένειν ὑπέμενε, δεδοικὼς μὴ βραδύνοντος αὐτοῦ φθάσωσιν οἱ βασιλικοὶ παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἐνεργὸν ἕξειν ἔμελλεν, ἐπέχοντος*

§ 632 = Vit. Ios. § 155.

σαββάτου. ⟨635⟩ δόλῳ δὴ περιελθεῖν ἐπενόει τοὺς ἀποστάντας. καὶ τὰς μὲν πύλας τῶν Ταριχαιῶν ἀποκλεῖσαι κελεύσας, ὡς μὴ προεξαγγείλειέ τις τὸ σκέμμα τοῖς ἐπιχειρουμένοις, τὰ δ' ἐπὶ τῆς λίμνης σκάφη πάντα συναθροίσας (διακόσια δὲ καὶ τριάκοντα εὑρέθη, καὶ ναῦται τεττάρων οὐ πλείους ἦσαν ἐν ἑκάστῳ), ⟨636⟩ διὰ τάχους ἐλαύνει πρὸς τὴν Τιβεριάδα. καὶ τοσοῦτον ἀποσχὼν τῆς πόλεως ἐξ ὅσου συνιδεῖν οὐ ῥᾴδιον ἦν, κενὰς τὰς ἁλιάδας μετεώρους σαλεύειν ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ μόνους ἑπτὰ τῶν σωματοφυλάκων ἐνόπλους ἔχων ἔγγιον ὀφθῆναι προσήει. ⟨637⟩ θεασάμενοι δ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἔτι βλασφημοῦντες οἱ διάφοροι, καὶ διὰ τὴν ἔκπληξιν πάντα τὰ σκάφη γέμειν ὁπλιτῶν νομίσαντες, ἔρριψαν τὰ ὅπλα καὶ κατασείοντες ἱκετη-
9 *ρίας ἐδέοντο φείσασθαι τῆς πόλεως. ⟨638⟩ ὁ δὲ Ἰώσηπος πολλὰ διαπειλησάμενος αὐτοῖς καὶ κατονειδίσας, εἰ πρῶτον μὲν ἀράμενοι τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον, εἰς στάσεις ἐμφυλίους παραναλίσκουσι τὴν ἰσχὺν καὶ τὰ εὐκταιότατα ποιοῦσι τοῖς ἐχθροῖς, ἔπειτα τὸν κηδεμόνα τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν ἀναρπάσαι σπεύδουσι καὶ κλείειν οὐκ αἰδοῦνται τὴν πόλιν αὐτῷ τῷ τειχίσαντι, προσδέχεσθαι τοὺς ἀπολογησομένους ἔφασκε, καὶ δι' ὧν βεβαιώσεται τὴν πόλιν. ⟨639⟩ κατέβαινον δ' εὐθέως δέκα τῶν Τιβεριέων οἱ δυνατώτατοι. καὶ τοὺς μὲν ἀναλαβὼν μιᾷ τῶν ἁλιάδων ἀνήγαγε πορρωτάτω, πεντήκοντα δ' ἑτέρους τῆς βουλῆς τοὺς μάλιστα γνωρίμους κελεύει προσελθεῖν, ὡς καὶ παρ' ἐκείνων πίστιν τινὰ βουλόμενος λαβεῖν. ⟨640⟩ ἔπειτα καινοτέρας σκήψεις ἐπινοῶν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ὡς ἐπὶ συνθήκαις προυκαλεῖτο· ⟨641⟩ τοῖς δὲ κυβερνήταις ἐκέλευσε*

§ 635 = Vit. Ios. § 164.

τῶν ⟨σκαφῶν⟩ πληρουμένων διὰ τάχους εἰς Ταριχαίας ἀναπλεῖν καὶ συγκλείειν τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ δεσμωτήριον, μέχρι πᾶσαν μὲν τὴν βουλὴν οὖσαν εἰς ἑξακοσίους, περὶ δὲ δισχιλίους τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου συλλαβὼν ἀνήγαγε σκάφεσιν εἰς Ταριχαίας. ⟨642⟩ βοώντων 10
δὲ τῶν λοιπῶν αἴτιον εἶναι μάλιστα τῆς ἀποστάσεως Κλεῖτόν τινα, καὶ παρακαλούντων εἰς ἐκεῖνον ἀπερείδεσθαι τὴν ὀργήν, ὁ Ἰώσηπος ἀνελεῖν μὲν οὐδένα προῄρητο, Λευίαν δέ τινα τῶν αὐτοῦ φυλάκων ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν, ἵν' ἀποκόψῃ τὰς χεῖρας τοῦ Κλείτου. ⟨643⟩ δείσας δ' ἐκεῖνος εἰς ἐχθρῶν στῖφος ἀποβήσεσθαι μόνος οὐκ ἔφη. σχετλιάζοντα δὲ τὸν Ἰώσηπον ἐπὶ τοῦ σκάφους ὁ Κλεῖτος ὁρῶν, καὶ προθυμούμενον αὐτὸν ἀποπηδᾶν ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, ἱκέτευεν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τὴν ἑτέραν τῶν χειρῶν καταλιπεῖν. ⟨644⟩ κἀκείνου κατανεύσαντος ἐφ' ᾧ τὴν ἑτέραν αὐτὸς ἀποκόψειεν ἑαυτοῦ, σπασάμενος τῇ δεξιᾷ τὸ ξίφος ἀπέκοψε τὴν λαιάν· εἰς τοσοῦτον δέους ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου προήχθη.

⟨645⟩ τότε μὲν δὴ κενοῖς σκάφεσι καὶ δορυφόροις ἑπτὰ τὸν δῆμον αἰχμαλωτισάμενος πάλιν τὴν Τιβεριάδα προσηγάγετο, μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας Γίσχαλα Σεπφωρίταις συναποστᾶσαν ἑλὼν ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις. ⟨646⟩ συναγαγὼν μέντοι πάντα τοῖς δημόταις ἔδωκε, τοῖς τε κατὰ Σέπφωριν ὁμοίως καὶ Τιβεριάδα· καὶ γὰρ ἐκείνους χειρωσάμενος νουθετῆσαι διὰ τῆς ἁρπαγῆς ἠθέλησε, τῇ δ' ἀποδόσει τῶν χρημάτων πάλιν εἰς εὔνοιαν προσηγάγετο.

⟨647⟩ τὰ μὲν οὖν κατὰ Γαλιλαίαν ἐπέπαυτο κινή- 22
ματα, καὶ τῶν ἐμφυλίων παυσάμενοι θορύβων ἐπὶ τὰς

§ 642 = Vit. Ios. § 171.

πρὸς Ῥωμαίους ἐτράποντο παρασκευάς· ⟨648⟩ ἐν δὲ τοῖς Ἱεροσολύμοις Ἄνανός θ' ὁ ἀρχιερεύς, καὶ τῶν δυνατῶν ὅσοι μὴ τὰ Ῥωμαίων ἐφρόνουν, τό τε τεῖχος ἐπεσκεύαζον καὶ πολλὰ τῶν πολεμιστηρίων ὀργάνων. ⟨649⟩ καὶ διὰ πάσης μὲν τῆς πόλεως ἐχαλκεύετο βέλη καὶ πανοπλίαι, πρὸς ἀτάκτοις δὲ γυμνασίαις τὸ τῶν νέων πλῆθος ἦν, καὶ μέστ' ἦν πάντα θορύβου. δεινὴ δὲ κατήφεια τῶν μετρίων, καὶ πολλοὶ τὰς μελλούσας προορώμενοι συμφορὰς ἀπωλοφύροντο. ⟨650⟩ θειασμοὶ δὲ τοῖς εἰρήνην ἀγαπῶσι δύσφημοι, τοῖς δὲ τὸν πόλεμον ἐξάψασιν ἐσχεδιάζοντο πρὸς ἡδονήν, καὶ τὸ κατάστημα τῆς πόλεως πρὶν ἐπελθεῖν Ῥωμαίους ἦν οἷον ἀπολουμένης. ⟨651⟩ Ἀνάνῳ γε μὴν φροντὶς ἦν κατὰ μικρὸν ἀφισταμένῳ τῶν εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῶν κάμψαι πρὸς τὸ συμφέρον τούς τε στασιαστὰς καὶ τὴν τῶν κληθέντων ζηλωτῶν ἀφροσύνην, ἡττήθη δὲ τῆς βίας. κἀν τοῖς ἑξῆς οἵου τέλους ἔτυχε δηλώσομεν.

2 ⟨652⟩ κατὰ δὲ τὴν Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν ὁ Γιώρα Σίμων πολλοὺς τῶν νεωτεριζόντων συστησάμενος ἐφ' ἁρπαγὰς ἐτράπετο, κοὐ μόνον τὰς οἰκίας ἐσπάραττε τῶν πλουσίων, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα κατῃκίζετο, δῆλός τ' ἦν ἤδη πόρρωθεν ἀρχόμενος τυραννεῖν. ⟨653⟩ πεμφθείσης δ' ἐπ' αὐτὸν ὑπ' Ἀνάνου καὶ τῶν ἀρχόντων στρατιᾶς, πρὸς τοὺς ἐν Μασάδᾳ λῃστὰς μεθ' ὧν εἶχε κατέφυγε, κἀκεῖ μέχρι τῆς Ἀνάνου καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἐχθρῶν ἀναιρέσεως μένων συνελῄζετο τὴν Ἰδουμαίαν, ⟨654⟩ ὥστε τοὺς ἄρχοντας τοῦ ἔθνους διὰ τὸ πλῆθος τῶν φονευομένων καὶ τὰς συνεχεῖς ἁρπαγὰς στρατιὰν ἀθροίσαντας ἐμφρούρους τὰς κώμας ἔχειν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰδουμαίαν ἐν τούτοις ἦν.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

⟨1⟩ *Νέρωνι δ' ὡς ἠγγέλθη τὰ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν* 1
*πταίσματα, λεληθυῖα μὲν ὡς εἰκὸς ἔκπληξις ἐμπίπτει
καὶ δέος, φανερῶς δ' ὑπερηφάνει καὶ προσωργίζετο,
⟨2⟩ στρατηγῶν μὲν ῥᾳστώνῃ μᾶλλον ἢ ταῖς τῶν πο-
λεμίων ἀρεταῖς γεγονέναι τὰ συμβάντα λέγων, πρέπειν
δ' ἡγούμενος αὐτῷ διὰ τὸν ὄγκον τῆς ἡγεμονίας κα-
τασοβαρεύεσθαι τῶν σκυθρωπῶν καὶ δοκεῖν δεινοῦ παν-
τὸς ἐπάνω τὴν ψυχὴν ἔχειν. διηλέγχετό γε μὴν ὁ τῆς
ψυχῆς θόρυβος ὑπὸ τῶν φροντίδων.*

⟨3⟩ *σκεπτόμενος δὲ τίνι πιστεύσει κινουμένην τὴν* 2
*ἀνατολήν, ὃς τιμωρήσεται μὲν τὴν τῶν Ἰουδαίων ἐπα-
νάστασιν, προκαταλήψεται δ' αὐτοῖς ἤδη καὶ τὰ πέριξ
ἔθνη συννοσοῦντα, ⟨4⟩ μόνον εὑρίσκει Οὐεσπασιανὸν
ταῖς χρείαις ἀναλογοῦντα καὶ τηλικούτου πολέμου
βάρος ἀναδέξασθαι δυνάμενον, ἄνδρα ταῖς ἀπὸ νεότη-
τος στρατείαις ἐγγεγηρακότα καὶ προειρηνεύσαντα μὲν
πάλαι Ῥωμαίοις τὴν ἑσπέραν ὑπὸ Γερμανῶν ταραττο-
μένην, προσκτησάμενον δὲ τοῖς ὅπλοις Βρεττανίαν
τέως λανθάνουσαν, ⟨5⟩ ὅθεν αὐτοῦ καὶ τῷ πατρὶ
Κλαυδίῳ παρέσχε χωρὶς ἱδρῶτος ἰδίου θρίαμβον κατα-
γαγεῖν.*

⟨6⟩ *ταῦτά τε δὴ προκληδονιζόμενος καὶ σταθερὰν* 3
*μετ' ἐμπειρίας τὴν ἡλικίαν ὁρῶν, μέγα δὲ πίστεως
αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ὅμηρον καὶ τὰς τούτων ἀκμὰς χεῖρα
τῆς πατρῴας συνέσεως, τάχα τι καὶ περὶ τῶν ὅλων ἤδη*

τοῦ θεοῦ προοικονομουμένου, ⟨7⟩ πέμπει τὸν ἄνδρα ληψόμενον τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐπὶ Συρίας στρατευμάτων, πολλὰ πρὸς τὸ ἐπεῖγον, οἷα κελεύουσιν αἱ ἀνάγκαι, μειλιξάμενός τε καὶ προθεραπεύσας. ⟨8⟩ ὃ δ' ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας, ἔνθα συνῆν τῷ Νέρωνι, τὸν μὲν υἱὸν Τίτον ἀπέστειλεν ἐπ' Ἀλεξανδρείας τὸ πέμπτον καὶ δέκατον ἐκεῖθεν ἀναστήσοντα τάγμα, περάσας δ' αὐτὸς τὸν Ἑλλήσποντον πεζὸς εἰς Συρίαν ἀφικνεῖται, κἀκεῖ τάς τε Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις συνήγαγε καὶ συχνοὺς παρὰ τῶν γειτνιώντων βασιλέων συμμάχους.

2 ⟨9⟩ *Ἰουδαῖοι δὲ μετὰ τὴν Κεστίου πληγὴν ἐπηρμένοι ταῖς ἀδοκήτοις εὐπραγίαις ἀκρατεῖς ἦσαν ὁρμῆς, καὶ ὥσπερ ἐκριπιζόμενοι τῇ τύχῃ προσωτέρω τὸν πόλεμον ἐξῆγον. πᾶν γοῦν εὐθέως ὅσον ἦν μαχιμώτατον αὐτῶν ἀθροισθέντες ὥρμησαν ἐπ' Ἀσκάλωνα.* ⟨10⟩ *πόλις ἐστὶν ἀρχαία, τῶν Ἱεροσολύμων εἴκοσι πρὸς τοῖς πεντακοσίοις ἀπέχουσα σταδίους, ἀεὶ διὰ μίσους Ἰουδαίοις γεγενημένη, διὸ καὶ τότε ταῖς πρώταις ὁρμαῖς ἐγγιεῖν ἔδοξεν.* ⟨11⟩ *ἐξηγοῦντο δὲ τῆς καταδρομῆς τρεῖς ἄνδρες ἀλκήν τε κορυφαῖοι καὶ σύνεσιν, Νίγερ θ' ὁ Περαΐτης καὶ ὁ Βαβυλώνιος Σίλας, πρὸς οἷς Ἰωάννης ὁ Ἐσσαῖος.* ⟨12⟩ *ἡ δ' Ἀσκάλων ἐτετείχιστο μὲν καρτερῶς, βοηθείας δὲ ἦν σχεδὸν ἔρημος· ἐφρουρεῖτο γὰρ ὑπό τε σπείρας πεζῶν καὶ ὑπὸ μιᾶς ἴλης ἱππέων, ἧς ἐπῆρχεν Ἀντώνιος.*

2 ⟨13⟩ οἳ *μὲν οὖν πολὺ ταῖς ὁρμαῖς συντονώτερον* ὁδεύσαντες, *ὡς ἐγγύθεν ὡρμημένοι, καὶ δὴ παρῆσαν·* ⟨14⟩ ὁ *δ' Ἀντώνιος* (*οὐ γὰρ ἠγνόει μέλλουσαν ἔτι τὴν ἔφοδον αὐτῶν*) *προεξήγαγε τοὺς ἱππεῖς, καὶ οὐδὲν οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε πρὸς τὴν τόλμαν ὑποδείσας τῶν πολεμίων, καρτερῶς τὰς πρώτας ὁρμὰς ἀνεδέξατο*

καὶ τοὺς ἐπὶ τὸ τεῖχος ὠθουμένους ἀνέστειλεν. ⟨15⟩ οἳ δὲ πρὸς ἐμπείρους πολέμων ἄπειροι καὶ πεζοὶ πρὸς ἱππεῖς, ἀσύντακτοί τε πρὸς ἡνωμένους, καὶ πρὸς ὁπλίτας ἐξηρτυμένους εἰκαιότερον ὡπλισμένοι, θυμῷ τε πλέον ἢ βουλῇ στρατηγούμενοι πρὸς εὐπειθεῖς καὶ νεύματι πάντα πράττοντας ἀντιταττόμενοι πονοῦσι ῥᾳδίως. ⟨16⟩ ὡς γὰρ αὐτῶν ἅπαξ ἤδη συνεταράχθησαν αἱ πρῶται φάλαγγες, ὑπὸ τῆς ἵππου τρέπονται, καὶ τοῖς κατόπιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος βιαζομένοις περιπίπτοντες ἀλλήλων ἦσαν πολέμιοι, μέχρι πάντες ταῖς τῶν ἱππέων ἐμβολαῖς εἴξαντες ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ πᾶν τὸ πεδίον. τὸ δ' ἦν πλατὺ καὶ πᾶν ἱππάσιμον. ⟨17⟩ ὃ δὴ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συνεργῆσαν πλεῖστον εἰργάσατο τὸν τῶν Ἰουδαίων φόνον. τούς τε γὰρ φεύγοντας αὐτῶν φθάνοντες ἐπέστρεφον, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ δρόμου συνειλουμένων διεκπαίοντες ἀπείρους ἀνῄρουν· ἄλλοι δ' ἄλλους, ὅπῃ τρέποιντο, κυκλούμενοι καὶ περιελαύνοντες κατηκόντιζον ῥᾳδίως. ⟨18⟩ καὶ τοῖς μὲν Ἰουδαίοις τὸ ἴδιον πλῆθος ἐρημία παρὰ τὰς ἀμηχανίας κατεφαίνετο, Ῥωμαῖοι δ' ἐν ταῖς εὐπραγίαις, καίπερ ὄντες ὀλίγοι τῷ πολέμῳ καὶ περιττεύειν σφᾶς αὐτοὺς ὑπελάμβανον. ⟨19⟩ καὶ τῶν μὲν προσφιλονικούντων τοῖς πταίσμασιν αἰδοῖ τε φυγῆς ταχείας καὶ μεταβολῆς ἐλπίδι, τῶν δὲ μὴ κοπιώντων ἐν οἷς εὐτύχουν, παρέτεινεν ἡ μάχη μέχρι δείλης, ἕως ἀνῃρέθησαν μὲν μύριοι τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, καὶ δύο τῶν ἡγεμόνων, Ἰωάννης τε καὶ Σίλας, ⟨20⟩ οἱ λοιποὶ δὲ τραυματίαι τὸ πλέον, σὺν τῷ περιλειπομένῳ τῶν ἡγεμόνων Νίγερι, τῆς Ἰδουμαίας εἰς πολίχνην τινά (Σάλλις καλεῖται) συνέφυγον. ⟨21⟩ ὀλίγοι δέ τινες καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τῇσδε τῆς παρατάξεως ἐτρώθησαν.

3 ⟨22⟩ *οὐ μὴν οἱ Ἰουδαῖοι τηλικαύτῃ συμφορᾷ κατεστάλησαν τὰ φρονήματα, μᾶλλον δ' αὐτῶν τὸ πάθος ἤγειρε τὰς τόλμας, ὑπερορῶντές τε τοὺς ἐν ποσὶ νεκροὺς ἐδελεάζοντο τοῖς προτέροις κατορθώμασιν ἐπὶ πληγὴν δευτέραν.* ⟨23⟩ *διαλιπόντες γοῦν οὐδ' ὅσον ἰάσασθαι τὰ τραύματα, καὶ τὴν δύναμιν πᾶσαν ἐπισυλλέξαντες, ὀργιλώτεροι καὶ πολὺ πλείους ἐπαλινδρόμουν ἐπὶ τὴν Ἀσκάλωνα.* ⟨24⟩ *παρείπετο δ' αὐτοῖς μετὰ τῆς ἀπειρίας καὶ τῶν ἄλλων πρὸς πόλεμον ἐλαττωμάτων ἡ προτέρα τύχη.* ⟨25⟩ *τοῦ γὰρ Ἀντωνίου τὰς παρόδους προλοχίσαντος ἀδόκητοι ταῖς ἐνέδραις ἐμπεσόντες, καὶ ὑπὸ τῶν ἱππέων πρὶν εἰς μάχην συντάξασθαι κυκλωθέντες, πάλιν πίπτουσι μὲν ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους, οἱ λοιποὶ δὲ πάντες ἔφυγον, σὺν οἷς καὶ Νίγερ, πολλὰ κατὰ τὴν φυγὴν εὐτολμίας ἐπιδειξάμενος ἔργα. συνελαύνονται δ' οὖν, προσκειμένων τῶν πολεμίων, εἴς τινα πύργον ὀχυρὸν κώμης Βεζεδὲλ καλουμένης.* ⟨26⟩ *οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντώνιον, ὡς μήτε τρίβοιντο περὶ τὸν πύργον ὄντα δυσάλωτον μήτε ζῶντα τὸν ἡγεμόνα καὶ γενναιότατον τῶν πολεμίων περιίδοιεν, ὑποπιμπρᾶσι τὸ τεῖχος.* ⟨27⟩ *φλεγομένου δὲ τοῦ πύργου Ῥωμαῖοι μὲν ἀναχωροῦσι γεγηθότες ὡς διεφθαρμένου καὶ Νίγερος, ὃ δ' εἰς τὸ μυχαίτατον τοῦ φρουρίου σπήλαιον καταπηδήσας ἐκ τοῦ πυρὸς διασῴζεται, καὶ μεθ' ἡμέραν τρίτην τοῖς μετ' ὀλοφυρμῶν πρὸς κηδείαν αὐτὸν ἐρευνῶσιν ὑποφθέγγεται·* ⟨28⟩ *προελθὼν δὲ χαρᾶς ἀνελπίστου πάντας ἐπλήρωσεν Ἰουδαίους ὡς προνοίᾳ θεοῦ σωθεὶς αὐτοῖς στρατηγὸς εἰς τὰ μέλλοντα.*

4 ⟨29⟩ *Οὐεσπασιανὸς δὲ τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας, ἥ μητρόπολίς ἐστι τῆς Συρίας, μεγέ-*

θους θ' ἕνεκα καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας τρίτον ἀδηρίτως ἐπὶ τῆς ὑπὸ Ῥωμαίοις οἰκουμένης ἔχουσα τόπον, ἔνθα μετὰ πάσης τῆς ἰδίας ἰσχύος ἐκδεχόμενον αὐτοῦ τὴν ἄφιξιν καὶ Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα κατειλήφει, ἐπὶ Πτολεμαΐδος ἠπείγετο. ⟨30⟩ *καὶ κατὰ ταύτην ὑπαντῶσιν αὐτῷ τὴν πόλιν οἱ τῆς Γαλιλαίας Σέπφωριν νεμόμενοι, μόνοι τῶν τῇδ' εἰρηνικὰ φρονοῦντες·* ⟨31⟩ *οἳ καὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας καὶ τῆς Ῥωμαίων ἰσχύος οὐκ ἀπρονόητοι, πρὶν ἀφικέσθαι Οὐεσπασιανόν, Καισεννίῳ Γάλλῳ πίστεις τ' ἔδοσαν καὶ δεξιὰς ἔλαβον καὶ παρεδέξαντο φρουράν.* ⟨32⟩ *τότε γε μὴν φιλοφρόνως ἐκδεξάμενοι τὸν ἡγεμόνα προθύμους σφᾶς αὐτοὺς ὑπέσχοντο κατὰ τῶν ὁμοφύλων συμμάχους.* ⟨33⟩ *οἷς ὁ στρατηγὸς ἀξιώσασι τέως πρὸς ἀσφάλειαν ἱππεῖς τε καὶ πεζοὺς παραδίδωσιν ὅσους ἀνθέξειν ταῖς καταδρομαῖς, εἴ τι Ἰουδαῖοι παρακινοῖεν, ὑπελάμβανεν·* ⟨34⟩ *καὶ γὰρ οὐ μικρὸν ἐδόκει τὸ κινδύνευμα πρὸς τὸν μέλλοντα πόλεμον, ἀφαιρεθῆναι τὴν Σέπφωριν, μεγίστην μὲν οὖσαν τῆς Γαλιλαίας πόλιν, ἐρυμνοτάτῳ δ' ἐπιτετειχισμένην χωρίῳ, καὶ φρουρὰν ὅλου τοῦ ἔθνους ἐσομένην.*

⟨35⟩ *δύο δ' οὔσας τὰς Γαλιλαίας, τήν τ' ἄνω καὶ* 3 *τὴν κάτω προσαγορευομένην, περιίσχει μὲν ἡ Φοινίκη καὶ Συρία, διορίζει δ' ἀπὸ μὲν δύσεως ἡλίου Πτολεμαῒς τοῖς τῆς χώρας τέρμασι καὶ Κάρμηλος, τὸ πάλαι μὲν Γαλιλαίων νῦν δὲ Τυρίων ὄρος,* ⟨36⟩ *ᾧ προσίσχει Γάβα πόλις ἱππέων, οὕτως προσαγορευομένη διὰ τὸ τοὺς ὑφ' Ἡρώδου τοῦ βασιλέως ἀπολυομένους ἱππεῖς ἐν αὐτῇ κατοικεῖν,* ⟨37⟩ *ἀπὸ δὲ μεσημβρίας Σαμαρίς τε καὶ Σκυθόπολις μέχρι τῶν Ἰορδάνου ῥείθρων· πρὸς ἕω δ' Ἱππηνῇ τε καὶ Γαδάροις ἀποτέμνεται καὶ*

τῇ Γαυλανίτιδι· ταύτῃ καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας οἱ ὅροι· ⟨38⟩ τὰ προσάρκτια δ' αὐτῆς Τύρῳ τε καὶ τῇ Τυρίων χώρᾳ περατοῦται. καὶ τῆς μὲν κάτω καλουμένης Γαλιλαίας ἀπὸ Τιβεριάδος μεχρὶ Χαβουλών, ἧς ἐν τοῖς παραλίοις Πτολεμαῒς γείτων, τὸ μῆκος ἐκτείνεται, ⟨39⟩ πλατύνεται δ' ἀπὸ τῆς ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης κώμης, ἣ Ξαλὼθ καλεῖται, μέχρι Βηρσάβης, ἢ καὶ τῆς ἄνω Γαλιλαίας εἰς εὖρος ἀρχὴ μέχρι Βακὰ κώμης· αὕτη δὲ τὴν τῶν Τυρίων γῆν ὁρίζει· ⟨40⟩ μηκύνεται δὲ μέχρι Μηρὼθ ἀπὸ Θελλᾶ κώμης Ἰορδάνου γείτονος.

2 *⟨41⟩ τηλικαῦται δ' οὖσαι τὸ μέγεθος, καὶ τοσούτοις ἔθνεσιν ἀλλοφύλοις κεκυκλωμέναι, πρὸς πᾶσαν ἀεὶ πολέμου πεῖραν ἀντέσχον· ⟨42⟩ μάχιμοί τε γὰρ ἐκ νηπίων καὶ πολλοὶ πάντοτε Γαλιλαῖοι, καὶ οὔτε δειλία ποτὲ τοὺς ἄνδρας οὔτε λιπανδρία τὴν χώραν κατέσχεν, ἐπειδὴ πίων τε πᾶσα καὶ εὔβοτος καὶ δένδρεσι παντοίοις κατάφυτος, ὡς ὑπὸ τῆς εὐπετείας προκαλέσασθαι καὶ τὸν ἥκιστα γῆς φιλόπονον. ⟨43⟩ προσησκήθη γοῦν ὑπὸ τῶν οἰκητόρων πᾶσα, καὶ μέρος αὐτῆς οὐδὲν ἀργόν, ἀλλὰ καὶ πόλεις πυκναὶ καὶ τὸ τῶν κωμῶν πλῆθος πανταχοῦ πολυάνθρωπον διὰ τὴν εὐθηνίαν, ὡς τὴν ἐλαχίστην ὑπὲρ πεντακισχιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις ἔχειν οἰκήτορας.*

3 *⟨44⟩ καθόλου δ', εἰ καὶ τῷ μεγέθει τις ἐλαττώσειε τῆς Περαίας τὴν Γαλιλαίαν, προέλοιτ' ἂν τῇ δυνάμει· ἡ μὲν γὰρ ἐνεργὸς ὅλη καὶ συνεχές ἐστι καρποφόρος, ἡ Περαία δὲ πολὺ μὲν μείζων, ἔρημος δὲ καὶ τραχεῖα τὸ πλέον, πρός τε καρπῶν ἡμέρων αὔξησιν ἀγριωτέρα. ⟨45⟩ τό γε μὴν μαλθακὸν αὐτῆς καὶ πάμφορον καὶ τὰ πεδία δένδρεσι κατάφυτα ποικίλοις, τὸ πλεῖστον δ'*

εἰς ἐλαίαν τε καὶ ἄμπελον καὶ φοινικῶνας ἤσκηται, διαρδομένη χειμάρροις τε τοῖς ἀπὸ τῶν ὀρῶν καὶ πηγαῖς ἀενάοις ἅλις, εἴ ποτ' ἐκεῖνοι σειρίῳ φθίνοιεν. ⟨46⟩ μῆκος μὲν οὖν αὐτῆς ἀπὸ Μαχαιροῦντος εἰς Πέλλαν, εὖρος δ' ἀπὸ Φιλαδελφείας μέχρι Ἰορδάνου. ⟨47⟩ καὶ Πέλλη μὲν ἣν προειρήκαμεν τὰ πρὸς ἄρκτον ὁρίζεται, τὰ πρὸς ἑσπέραν δὲ Ἰορδάνῃ· μεσημβρινὸν δ' αὐτῆς πέρας ἡ Μωαβῖτις, καὶ πρὸς ἀνατολὴν Ἀραβίᾳ τε καὶ Σιλβωνίτιδι, πρὸς δὲ Φιλαδελφηνῇ καὶ Γεράσοις ἀποτέμνεται.

4 ⟨48⟩ ἡ δὲ Σαμαρεῖτις χώρα μέση μὲν τῆς Ἰουδαίας ἐστὶ καὶ τῆς Γαλιλαίας (ἀρχομένη γὰρ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ κειμένης Γιναίας ὄνομα κώμης, ἐπιλήγει τῆς Ἀκραβατηνῶν τοπαρχίας), φύσιν δὲ τῆς Ἰουδαίας κατ' οὐδὲν διάφορος. ⟨49⟩ ἀμφότεραι γὰρ ὀρειναὶ καὶ πεδιάδες, εἴς τε γεωργίαν μαλθακαὶ καὶ πολυφόροι, κατάδενδροί τε καὶ ὀπώρας ὀρεινῆς καὶ ἡμέρου μεσταί, παρ' ὅσον οὐδαμοῦ φύσει διψάδες, ὕονται δὲ τὸ πλέον. ⟨50⟩ γλυκὺ δὲ νᾶμα πᾶν διαφόρως ἐν αὐταῖς, καὶ διὰ πλῆθος πόας ἀγαθῆς τὰ κτήνη πλέον ἢ παρ' ἄλλοις γαλακτοφόρα. μέγιστόν γε μὴν τεκμήριον ἀρετῆς καὶ εὐθηνίας τὸ πληθύειν ἀνδρῶν ἑκατέραν.

5 ⟨51⟩ μεθόριος δ' αὐτῶν ἡ Ἀνουὰθ Βορκέως προσαγορευομένη κώμη· πέρας αὕτη τῆς Ἰουδαίας τὰ πρὸς βορρᾶν. τὰ νότια δ' αὐτῆς ἐπὶ μῆκος μετρουμένης ὁρίζει προσκυροῦσα τοῖς Ἀράβων ὅροις κώμη, καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἰαρδὰν οἱ τῇδε Ἰουδαῖοι. εὖρός γε μὴν ἀπὸ Ἰορδάνου ποταμοῦ μέχρι Ἰόπης ἀναπέπταται. ⟨52⟩ μεσαιτάτη δ' αὐτῆς πόλις Ἱεροσόλυμα κεῖται, παρ' ὃ καί τινες οὐκ ἀσκόπως ὀμφαλὸν τὸ ἄστυ

τῆς χώρας ἐκάλεσαν. ⟨53⟩ ἀφῄρηται δ' οὐδὲ τῶν ἐκ θαλάττης τερπνῶν ἡ Ἰουδαία, τοῖς παραλίοις κατατείνουσα μέχρι Πτολεμαΐδος. ⟨54⟩ μερίζεται δ' εἰς ἕνδεκα κληρουχίας, ὧν ἄρχει μὲν ὡς βασίλειον Ἱεροσόλυμα, προανίσχουσα τῆς περιοίκου πάσης ὥσπερ ἡ κεφαλὴ σώματος, αἱ λοιπαὶ δὲ μετ' αὐτὴν διῄρηνται τὰς τοπαρχίας. ⟨55⟩ Γόφνα δευτέρα, καὶ μετ' αὐτὴν Ἀκραβαττά, Θαμνὰ πρὸς ταύταις καὶ Λύδδα καὶ Ἀμμαοῦς καὶ Πέλλη καὶ Ἰδουμαία καὶ Ἐγγαδδαὶ καὶ Ἡρώδειον καὶ Ἱεριχοῦς, ⟨56⟩ μεθ' ἃς Ἰάμνεια καὶ Ἰόπη τῶν περιοίκων ἀφηγοῦνται, κἀπὶ ταύταις ἥ τε Γαμαλιτικὴ καὶ Γαυλανῖτις Βαταναία τε καὶ Τραχωνῖτις, αἳ καὶ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας εἰσὶ μοῖρα. ⟨57⟩ ἀρχομένη δ' ἀπὸ Λιβάνου ὄρους καὶ τῶν Ἰορδάνου πηγῶν ἡ χώρα μέχρι τῆς Τιβεριάδος λίμνης εὐρύνεται, ἀπὸ δὲ κώμης καλουμένης Ἀρφᾶς μέχρι Ἰουλιάδος ἐκτείνεται τὸ μῆκος. οἰκοῦσι δ' αὐτὴν μιγάδες Ἰουδαῖοί τε καὶ Σύροι.

4 *⟨58⟩ τὰ μὲν δὴ περὶ τῆς Ἰουδαίων τε καὶ τῶν πέριξ χώρας ὡς ἐνῆν μάλιστα συντόμως ἀπηγγέλκαμεν. ⟨59⟩ ἡ δ' ὑπὸ Οὐεσπασιανοῦ πεμφθεῖσα Σεπφωρίταις βοήθεια χίλιοι μὲν ἱππεῖς ἑξακισχίλιοι δὲ πεζοί, Πλακίδου χιλιαρχοῦντος αὐτῶν, ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι διαιροῦνται, καὶ τὸ μὲν πεζὸν ἐν τῇ πόλει πρὸς φυλακὴν αὐτῆς, τὸ δ' ἱππικὸν ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς αὐλίζεται. ⟨60⟩ προϊόντες δ' ἑκατέρωθεν συνεχῶς καὶ τὰ πέριξ τῆς χώρας κατατρέχοντες μεγάλα τοὺς περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐκάκουν ἀτρεμοῦντας, τά τε κατὰ πόλιν ἔξωθεν ληζόμενοι, καὶ προθέοντας ὁπότε θαρρήσειαν ἀνακόπτοντες. ⟨61⟩ ὥρμησέ γε μὴν ὁ Ἰώσηπος ἐπὶ τὴν πόλιν, αἱρήσειν ἐλπίσας ἣν αὐτός,*

πρὶν ἀποστῆναι Γαλιλαίων, ἐτείχισεν ὡς καὶ Ῥωμαίοις δυσάλωτον εἶναι. διὸ καὶ τῆς ἐλπίδος ἀφήμαρτε, τοῦ τε βιάζεσθαι καὶ τοῦ μεταπείθειν Σεπφωρίτας ἀσθενέστερος εὑρεθείς. ⟨62⟩ παρώξυνε δὲ μᾶλλον τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν χώραν· καὶ οὔτε νύκτωρ οὔτε μεθ' ἡμέραν ὀργῇ τῆς ἐπιβολῆς οἱ Ῥωμαῖοι διέλιπον δῃοῦντες αὐτῶν τὰ πεδία, καὶ διαρπάζοντες τἀπὶ τῆς χώρας κτήματα, καὶ κτείνοντες μὲν ἀεὶ τὸ μάχιμον, ἀνδραποδιζόμενοι δὲ τοὺς ἀσθενεστέρους. ⟨63⟩ πυρὶ δ' ἡ Γαλιλαία καὶ αἵματι πεπλήρωτο πᾶσα, πάθους τ' οὐδενὸς ἢ συμφορᾶς ἀπείρατος ἦν. μία γὰρ καταφυγὴ διωκομένοις αἱ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τειχισθεῖσαι πόλεις ἦσαν.

⟨64⟩ ὁ δὲ Τίτος περαιωθεὶς ἀπὸ τῆς Ἀχαΐας εἰς 2
τὴν Ἀλεξάνδρειαν ὠκύτερον ἢ κατὰ χειμῶνος ὥραν, παραλαμβάνει μὲν ἐφ' ἣν ἔσταλτο δύναμιν, συντόνῳ δὲ χρώμενος πορείᾳ διὰ τάχους εἰς Πτολεμαΐδα ἀφικνεῖται, ⟨65⟩ κἀκεῖ καταλαβὼν τὸν πατέρα, δυσὶ τοῖς ἅμ' αὐτῷ τάγμασιν (ἦν δὲ τὰ ἐπισημότατα, τὸ πέμπτον καὶ τὸ δέκατον) ζεύγνυσι καὶ τὸ ἀχθὲν ὑπ' αὐτοῦ πεντεκαιδέκατον. ⟨66⟩ τούτοις εἵποντο ὀκτωκαίδεκα σπεῖραι. προσεγένοντο δὲ καὶ ἀπὸ Καισαρείας πέντε καὶ ἱππέων ἴλη μία, πέντε δ' ἕτεραι τῶν ἀπὸ Συρίας ἱππέων. ⟨67⟩ τῶν δὲ σπειρῶν αἱ δέκα μὲν εἶχον ἀνὰ χιλίους πεζούς, αἱ δὲ λοιπαὶ τρισκαίδεκα ἀν' ἑξακοσίους μὲν πεζούς, ἱππεῖς δ' ἑκατὸν εἴκοσι. ⟨68⟩ συχνὸν δὲ καὶ παρὰ τῶν βασιλέων συνήχθη συμμαχικόν, Ἀντιόχου μὲν καὶ Ἀγρίππα καὶ Σοαίμου παρασχομένων ἀνὰ δισχιλίους πεζοὺς τοξότας καὶ χιλίους ἱππεῖς, τοῦ δ' Ἄραβος Μάλχου χιλίους πέμψαντος ἱππεῖς ἐπὶ πεζοῖς πεντακισχιλίοις, ὧν τὸ πλέον ἦσαν τοξόται, ⟨69⟩ ὡς τὴν πᾶσαν δύναμιν, συνεξαριθ-

μουμένων τῶν βασιλικῶν, ἱππέας τε καὶ πεζοὺς εἰς ἓξ ἀθροίζεσθαι μυριάδας δίχα θεραπόντων, οἳ παμπληθεῖς μὲν εἵποντο, διὰ δὲ συνάσκησιν πολεμικὴν οὐκ ἂν ἀποτάττοιντο τοῦ μαχίμου, κατὰ μὲν εἰρήνην ἐν ταῖς μελέταις τῶν δεσποτῶν ἀεὶ στρεφόμενοι, συγκινδυνεύοντες δ' ἐν πολέμοις, ὡς μήτ' ἐμπειρίᾳ μήτ' ἀλκῇ τινος πλὴν τῶν δεσποτῶν ἐλαττοῦσθαι.

5 ⟨70⟩ κἂν τούτῳ μὲν οὖν θαυμάσαι τις ἂν Ῥωμαίων τὸ προμηθές, κατασκευαζομένων ἑαυτοῖς τὸ οἰκετικὸν οὐ μόνον εἰς τὰς τοῦ βίου διακονίας ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρήσιμον. ⟨71⟩ εἰ δέ τις αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἄλλην τῆς στρατιᾶς σύνταξιν ἀπίδοι, γνώσεται τὴν τοσήνδ' ἡγεμονίαν αὐτοὺς ἀρετῆς κτῆμα ἔχοντας, οὐ δῶρον τύχης. ⟨72⟩ οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀρχὴ τῶν ὅπλων ὁ πόλεμος, οὐδ' ἐπὶ μόνας τὰς χρείας τὼ χεῖρε κινοῦσιν, ἐν εἰρήνῃ ἀπειρηκότες, ἀλλ' ὥσπερ συμπεφυκότες τοῖς ὅπλοις οὐδέποτε τῆς ἀσκήσεως λαμβάνουσιν ἐκεχειρίαν οὐδ' ἀναμένουσι τοὺς καιρούς. ⟨73⟩ αἱ μελέται δ' αὐτοῖς οὐδὲν τῆς κατ' ἀλήθειαν εὐτονίας ἀποδέουσιν, ἀλλ' ἕκαστος ὁσημέραι στρατιώτης πάσῃ προθυμίᾳ καθάπερ ἐν πολέμῳ γυμνάζεται. ⟨74⟩ διὸ κουφότατα τὰς μάχας διαφέρουσιν· οὔτε γὰρ ἀταξία διασκίδνησιν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐν ἔθει συντάξεως, οὔτε δέος ἐξίστησιν, οὔτε δαπανᾷ πόνος. ἕπεται δὲ τὸ κρατεῖν ἀεὶ κατὰ τῶν οὐχ ὁμοίων βέβαιον, ⟨75⟩ κοὐκ ἂν ἁμάρτοι τις εἰπὼν τὰς μὲν μελέτας αὐτῶν χωρὶς αἵματος παρατάξεις, τὰς παρατάξεις δὲ μεθ' αἵματος μελέτας. οὐδὲ γὰρ ἐξ ἐπιδρομῆς εὐάλωτοι πολεμίοις· ⟨76⟩ ὅπῃ δ' ἂν ἐμβάλωσιν εἰς ἐχθρῶν γῆν, οὐ πρὶν ἅπτονται μάχης ἢ τειχίσαι στρατόπεδον. ⟨77⟩ τὸ δ' οὐκ εἰκαῖον οὐδ' ἀνώμαλον ἐγείρουσιν, οὐδὲ

πάντες, ἢ ἀτάκτως διαλαβόντες, ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἀνώμαλος ὢν τύχοι χῶρος, ἐξομαλίζεται, διαμετρεῖται δὲ παρεμβολὴ τετράγωνος αὐτοῖς. ⟨78⟩ καὶ τεκτόνων πλῆθος ἕπεται, τά τε πρὸς τὴν δόμησιν ἐργαλεῖα. ⟨79⟩ καὶ 2
τὸ μὲν ἔνδον εἰς σκηνὰς διαλαμβάνουσιν, ἔξωθεν δ᾽ ὁ κύκλος τείχους ὄψιν παρέχει, πύργοις ἐξ ἴσου διαστήματος κεκοσμημένος. ⟨80⟩ ἐπὶ δὲ τῶν μεταπυργίων τούς τ᾽ ὀξυβελεῖς καὶ καταπέλτας καὶ λιθοβόλα καὶ πᾶν ἀφετήριον ὄργανον τιθέασιν, ἅπαντα πρὸς τὰς βολὰς ἕτοιμα. ⟨81⟩ πύλαι δ᾽ ἐνοικοδομοῦνται τέτταρες καθ᾽ ἕκαστον τοῦ περιβόλου κλῖμα, πρός τ᾽ εἰσόδους τῶν ὑποζυγίων εὐμαρεῖς καὶ πρὸς ἐκδρομὰς αὐτῶν, εἰ κατεπείγοι, πλατεῖαι. ⟨82⟩ ῥυμοτομοῦσι δ᾽ εὐδιαθέτως εἴσω τὸ στρατόπεδον. καὶ μέσας μὲν τὰς τῶν ἡγεμόνων σκηνὰς τίθενται, μεσαίτατον δὲ τούτων τὸ στρατήγειον, ναῷ παραπλήσιον. ⟨83⟩ ὥσπερ δ᾽ ἐν σχεδίῳ πόλις καὶ ἀγορά τις ἀποδείκνυται καὶ χειροτέχναις χωρίον, θῶκοί τε λοχαγοῖς καὶ ταξιάρχοις, ὅπῃ δικάζοιεν εἴ τινες διαφέροιντο. ⟨84⟩ τειχίζεται δ᾽ ὁ περίβολος καὶ τἀν αὐτῷ πάντα θᾶττον ἐπινοίας πλήθει καὶ ἐπιστήμῃ τῶν πονούντων. εἰ δ᾽ ἐπείγοι, καὶ τάφρος ἔξωθεν περιβάλλεται, βάθος τετράπηχυς καὶ εὖρος ἴσον. ⟨85⟩ φραξάμενοι δ᾽ αὐλίζονται κατὰ 3
συντάξεις ἕκαστοι μεθ᾽ ἡσυχίας τε καὶ κόσμου. πάντα δ᾽ αὐτοῖς καὶ τἆλλα μετ᾽ εὐταξίας ἀνύεται καὶ ἀσφαλείας, ξυλεία καὶ ἐπισιτισμός, εἰ δέοιντο, καὶ ὑδρεία κατὰ συντάξεις ἑκάστοις. ⟨86⟩ οὐδὲ γὰρ δεῖπνον ἢ ἄριστον, ὁπότε θελήσειαν, αὐτεξούσιον ἑκάστῳ, πᾶσι δ᾽ ὁμοῦ· τούς θ᾽ ὕπνους αὐτοῖς καὶ τὰς φυλακὰς καὶ τὰς ἐξεγέρσεις σάλπιγγες προσημαίνουσιν, οὐδ᾽ ἔστιν ὅ τι γίγνεται δίχα παραγγέλματος. ⟨87⟩ ὑπὸ δὲ τὴν

ἕω τὸ στρατιωτικὸν μὲν ἐπὶ τοὺς ἑκατοντάρχας ἕκαστοι, πρὸς δὲ τοὺς χιλιάρχους οὗτοι συνίασιν ἀσπασόμενοι, μεθ' ὧν πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν ὅλων οἱ ταξίαρχοι πάντες. ⟨88⟩ ὃ δ' αὐτοῖς τό τ' ἐξ ἔθους σημεῖον καὶ τἆλλα παραγγέλματα δίδωσι διαφέρειν εἰς τοὺς ὑποτεταγμένους· ὃ δὴ κἀπὶ παρατάξεως πράττοντες ἐπιστρέφονται ταχέως, ἵν', εἰ δέοι, καὶ πρὸς τὰς ἐφόδους αὐτοῖς καὶ πρὸς τὰς ἀνακλήσεις χωρῶσιν ἀθρόοι.

4 ⟨89⟩ ἐξιέναι δὲ τοῦ στρατοπέδου δέον, ὑποσημαίνει μὲν ἡ σάλπιγξ, ἠρεμεῖ δ' οὐδείς, ἀλλ' ἅμα νεύματι τὰς μὲν σκηνὰς ἀναιροῦσι, πάντα δ' ἐξαρτύονται πρὸς τὴν ἔξοδον. ⟨90⟩ καὶ πάλιν αἱ σάλπιγγες ὑποσημαίνουσι παρεσκευάσθαι, οἳ δ' ἐν τάχει τοῖς τ' ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἐπιθέντες τὴν ἀποσκευὴν ἑστᾶσιν ὥσπερ ἀφ' ὕσπληγος ἐξορμᾶν ἕτοιμοι, ὑποπιμπρᾶσί τ' ἤδη τὴν παρεμβολήν, ὡς αὐτοῖς μὲν ὂν ῥᾴδιον ἐκεῖ πάλιν τειχίσασθαι, μὴ γένοιτο δ' ἐκεῖνό ποτε τοῖς πολεμίοις χρήσιμον. ⟨91⟩ καὶ τρίτον δ' ὁμοίως αἱ σάλπιγγες προσημαίνουσι τὴν ἔξοδον, ἐπισπέρχουσαι τοὺς δι' αἰτίαν τινὰ βραδύνοντας, ὡς μή τις ἀπολειφθείη τῆς τάξεως. ⟨92⟩ ὅ τε κήρυξ δεξιὸς τῷ πολεμάρχῳ παραστάς, εἰ πρὸς πόλεμόν εἰσιν ἕτοιμοι, τῇ πατρίῳ γλώσσῃ τρὶς ἀναπυνθάνεται. κἀκεῖνοι τοσαυτάκις ἀντιβοῶσι μέγα τι καὶ πρόθυμον, ἕτοιμοι λέγοντες εἶναι, φθάνουσί τε τὸν ἐπερωτῶντα, καί τινος ἀρηίου πνεύματος ὑποπιμπλάμενοι τῇ βοῇ συνεξαίρουσι τὰς δεξιάς.

5 ⟨93⟩ ἔπειτα προϊόντες ὁδεύουσιν ἡσυχῇ καὶ μετὰ κόσμου πάντες, ὥσπερ ἐν πολέμῳ τὴν ἰδίαν τάξιν ἕκαστος φυλάττων, οἱ μὲν πεζοὶ θώραξί τε πεφραγμένοι καὶ κράνεσι καὶ μαχαιροφοροῦντες ἀμφοτέρωθεν.

μακρότερον δ' αὐτῶν τὸ λαιὸν ξίφος πολλῷ. ⟨94⟩ τὸ γὰρ κατὰ δεξιὸν σπιθαμῆς οὐ πλέον ἔχει μῆκος. ⟨95⟩ φέρουσι δ' οἱ μὲν περὶ τὸν στρατηγὸν ἐπίλεκτοι πεζοὶ λόγχην καὶ ἀσπίδα, ἡ δὲ λοιπὴ φάλαγξ ξυστόν τε καὶ θυρεὸν ἐπιμήκη, πρὸς οἷς πρίονα καὶ κόφινον ἄμην τε καὶ πέλεκυν, πρὸς δ' ἱμάντα καὶ δρέπανον καὶ ἅλυσιν, ἡμερῶν τε τριῶν ἐφόδιον, ὡς ὀλίγον ἀποδεῖν τῶν ἀχθοφορούντων ὀρέων τὸν πεζόν. ⟨96⟩ τοῖς δ' ἱππεῦσι μάχαιρα μὲν ἐκ δεξιῶν μακρὰ καὶ κοντὸς ἐπιμήκης ἐν χειρί, θυρεὸς δὲ παρὰ πλευρὸν ἵππου πλάγιος, καὶ κατὰ γωρυτοῦ παρήρτηνται τρεῖς ἢ πλείους ἄκοντες, πλατεῖς μὲν αἰχμάς, οὐκ ἀποδέοντες δὲ δοράτων μέγεθος· κράνη δὲ καὶ θώρακες ὁμοίως τοῖς πεζοῖς ἅπασιν. ⟨97⟩ οὐδενὶ δ' ὅπλῳ διαλλάττουσιν οἱ περὶ τὸν στρατηγὸν ἔκκριτοι τῶν ἐν ταῖς ἴλαις ἱππέων. κλήρῳ δὲ τῶν ταγμάτων ἀεὶ τὸ λαχὸν ἡγεῖται.

⟨98⟩ τοιαῦται μὲν οὖν αἱ Ῥωμαίων πορεῖαί τε καὶ 6
καταλύσεις, πρὸς δ' ὅπλων διαφοραί. οὐδὲν δ' ἀπροβούλευτον ἐν ταῖς μάχαις οὐδ' αὐτοσχέδιον, ἀλλὰ γνώμη μὲν ἀεὶ παντὸς ἔργου προάγει, τοῖς δοχθεῖσι δ' ἕπεται τἄργα· ⟨99⟩ παρ' ὃ καὶ σφάλλονται μὲν ἥκιστα, κἂν πταίσωσι δέ, ῥᾳδίως ἀναλαμβάνουσι τὰ σφάλματα. ⟨100⟩ ἡγοῦνταί τε τῶν ἀπὸ τύχης ἐπιτευγμάτων ἀμείνους τὰς ἐπὶ τοῖς προβουλευθεῖσι διαμαρτίας, ὡς τοῦ μὲν αὐτομάτου καλοῦ δελεάζοντος εἰς ἀπρομήθειαν, τῆς σκέψεως δέ, κἂν ἀτυχήσῃ ποτέ, πρὸς τὸ μὴ αὖθις καλὴν ἐχούσης μελέτην, ⟨101⟩ καὶ τῶν μὲν αὐτομάτων ἀγαθῶν οὐ τὸν λαβόντα αἴτιον εἶναι, τῶν δὲ παρὰ γνώμην προσπεσόντων σκυθρωπῶν παραμυθίαν τό γε προσηκόντως βεβουλεῦσθαι.

7 ⟨102⟩ *παρασκευάζουσι μὲν οὖν ἐν μελέταις τῶν ὅπλων οὐ τὰ σώματα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἀλκίμους, προσασκοῦνται δὲ καὶ τῷ φόβῳ.* ⟨103⟩ *οἵ τε γὰρ νόμοι παρ' αὐτοῖς οὐ λιποταξίου μόνον ἀλλὰ καὶ ῥᾳστώνης ὀλίγης θανατικοί, οἵ τε στρατηγοὶ τῶν νόμων φοβερώτεροι· ταῖς γὰρ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τιμαῖς ῥύονται τοῦ δοκεῖν ὠμοὶ πρὸς τοὺς κολαζομένους.* ⟨104⟩ *τοσοῦτον δ' αὐτῶν τὸ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας πειθήνιον ὡς ἔν τ' εἰρήνῃ κόσμον εἶναι καὶ ἐπὶ παρατάξεως ἓν σῶμα τὴν ὅλην στρατιάν.* ⟨105⟩ *οὕτως αὐτῶν συναφεῖς μὲν αἱ τάξεις, εὔστροφοι δ' εἰσὶν αἱ περιαγωγαί, ὀξεῖαι δ' ἀκοαὶ μὲν παραγγέλμασιν, ὄψεις δὲ σημείοις, ἔργοις δὲ χεῖρες.* ⟨106⟩ *ὅθεν δρᾶσαι μὲν ἀεὶ ταχεῖς, βραδύτατοι δὲ παθεῖν εἰσιν. οὐδ' ἔστιν ὅπου συστάντες ἢ πλήθους ἡττήθησαν ἢ στρατηγημάτων ἢ δυσχωρίας, ἀλλ' οὐδὲ τύχης· καὶ γὰρ ταύτης αὐτοῖς τὸ κρατεῖν βεβαιότερον.* ⟨107⟩ *οἷς οὖν βουλὴ μὲν ἄρχει πράξεως, ἕπεται δὲ τοῖς βεβουλευμένοις στρατὸς οὕτω δραστήριος, τί θαυμαστὸν εἰ πρὸς ἕω μὲν Εὐφράτης, ὠκεανὸς δὲ πρὸς ἑσπέραν, μεσημβρινὸν δὲ Λιβύης τὸ πιότατον, καὶ πρὸς ἄρκτον Ἴστρος τε καὶ Ῥῆνος τῆς ἡγεμονίας ὅροι; δεόντως γὰρ ἄν τις εἴποι τὸ κτῆμα τῶν κτησαμένων ἔλαττον.*

8 ⟨108⟩ *ταῦτα μὲν οὖν διεξῆλθον οὐ Ῥωμαίους ἐπαινέσαι προαιρούμενος τοσοῦτον ὅσον εἴς τε παραμυθίαν τῶν κεχειρωμένων καὶ εἰς ἀποτροπὴν τῶν νεωτεριζόντων.* ⟨109⟩ *εἴη δ' ἂν τοῖς ἀγνοοῦσι τῶν φιλοκαλούντων καὶ πρὸς ἐμπειρίαν ἡ ἀγωγὴ τῆς Ῥωμαίων στρατιᾶς. ἐπάνειμι δ' ὅθεν ἐπὶ ταῦτ' ἐξέβην.*

6 ⟨110⟩ *Οὐεσπασιανὸς μὲν ἅμα τῷ παιδὶ Τίτῳ διατρίβων τέως ἐν τῇ Πτολεμαΐδι συνέταττε τὰς δυνάμεις·*

ὁ δὲ τὴν Γαλιλαίαν κατατρέχων Πλάκιδος ἐπεὶ πολὺ μὲν πλῆθος ἀνῃρήκει τῶν καταλαμβανομένων (τοῦτο δ' ἦν τὸ ἀσθενέστερον Γαλιλαίων καὶ ταῖς ψυχαῖς ἐναποκάμνον), ⟨111⟩ ὁρῶν δὲ τὸ μάχιμον ἀεὶ συμφεύγον εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τειχισθείσας πόλεις, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ὀχυρωτάτην αὐτῶν Ἰωτάπατα, οἰόμενος ἐξ ἐφόδου μὲν αἱρήσειν ῥᾳδίως, μέγα δὲ κλέος ἑαυτῷ παρὰ τοῖς ἡγεμόσι κἀκείνοις ὄφελος εἰς τὰ λοιπὰ παρέξειν· προσχωρήσειν γὰρ δέει τὰς ἄλλας πόλεις, τῆς καρτερωτάτης ἐχομένης. ⟨112⟩ πολύ γε μὴν διήμαρτε τῆς ἐλπίδος· ἐπιόντα γὰρ αὐτὸν οἱ Ἰωταπατηνοὶ προαισθόμενοι πρὸ τῆς πόλεως ἐκδέχονται, καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συρραγέντες ἀδοκήτοις πολλοὶ καὶ πρὸς μάχην ἕτοιμοι πρόθυμοί θ' ὡς ἂν ὑπὲρ κινδυνευούσης πατρίδος καὶ γυναικῶν καὶ τέκνων, τρέπονται ταχέως, ⟨113⟩ καὶ πολλοὺς μὲν τιτρώσκουσι τῶν Ῥωμαίων, ἑπτὰ δ' ἀναιροῦσι διὰ τὸ μήτ' ἄτακτον αὐτῶν τὴν ὑποχώρησιν γενέσθαι καὶ τὰς πληγὰς ἐπιπολαίους, πεφραγμένων πάντοθεν τῶν σωμάτων, τούς τε Ἰουδαίους πόρρωθεν βάλλειν πλέον ἢ συμπλέκεσθαι θαρρεῖν, γυμνῆτας ὁπλίταις. ⟨114⟩ ἔπεσον δὲ καὶ τῶν Ἰουδαίων τρεῖς ἄνδρες καὶ ἐτρώθησαν ὀλίγοι. ὁ Πλάκιδος μὲν οὖν τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς ἀτονώτερος εὑρεθεὶς φεύγει, ⟨115⟩ Οὐεσπασιανὸς δ' ὡρμη- 2
μένος αὐτὸς ἐμβάλλειν εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἐξελαύνει τῆς Πτολεμαΐδος, διατάξας τὴν στρατιὰν ὁδεύειν καθὰ Ῥωμαίοις ἔθος. ⟨116⟩ τοὺς μὲν γὰρ ψιλοὺς τῶν ἐπικούρων καὶ τοξότας προάγειν ἐκέλευσεν, ὡς ἀνακόπτοιεν τὰς ἐξαπιναίους τῶν πολεμίων ἐπιδρομὰς καὶ διερευνῷεν τὰς ὑπόπτους καὶ λοχᾶσθαι δυναμένας ὕλας. οἷς εἵπετο καὶ Ῥωμαίων ὁπλιτικὴ μοῖρα, πεζοί

τε καὶ ἱππεῖς. ⟨117⟩ τούτοις ἀφ' ἑκάστης ἑκατονταρχίας ἠκολούθουν δέκα, τήν θ' αὑτῶν σκευὴν καὶ τὰ μέτρα τῆς παρεμβολῆς φέροντες, ⟨118⟩ καὶ μετ' αὐτοὺς ὁδοποιοί, τά τε σκολιὰ τῆς λεωφόρου κατευθύνειν καὶ χθαμαλοῦν τὰ δύσβατα καὶ τὰς ἐμποδίους ὕλας προανακόπτειν, ὡς μὴ ταλαιπωροῖτο δυσποροῦν τὸ στράτευμα. ⟨119⟩ κατόπιν δὲ τούτων τάς τ' ἰδίας καὶ τὰς τῶν ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνων ἔταξεν ἀποσκευάς, καὶ συχνοὺς ἐπὶ τούτοις πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἱππέων. ⟨120⟩ μεθ' οὓς αὐτὸς ἐξήλαυνε, τούς τ' ἐπιλέκτους τῶν πεζῶν καὶ ἱππέων καὶ τοὺς λογχοφόρους ἔχων. εἵπετο δ' αὐτῷ τὸ ἴδιον τοῦ τάγματος ἱππικόν· ἴδιοι γὰρ ἑκάστου τάγματος εἴκοσι πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἱππεῖς. ⟨121⟩ τούτοις δ' ἠκολούθουν οἱ τὰς ἑλεπόλεις φέροντες ὀρεῖς καὶ τὰ λοιπὰ μηχανήματα. ⟨122⟩ μετὰ δὲ τούτους ἡγεμόνες τε καὶ σπειρῶν ἔπαρχοι σὺν χιλιάρχοις, ἐπιλέκτους περὶ σφᾶς στρατιώτας ἔχοντες. ⟨123⟩ ἔπειθ' αἱ σημαῖαι περιίσχουσαι τὸν ἀετόν, ὃς παντὸς ἄρχει Ῥωμαίοις τάγματος, βασιλεύς τ' οἰωνῶν ἁπάντων καὶ ἀλκιμώτατος ὤν· ὃ δὴ καὶ τῆς ἡγεμονίας τεκμήριον αὐτοῖς καὶ κληδὼν ἐφ' οὓς ἂν ἴωσι τοῦ κρατήσειν δοκεῖ. ⟨124⟩ τοῖς ἱεροῖς δ' ἠκολούθουν οἱ σαλπιγκταί, καὶ κατόπιν αὐτῶν ἡ φάλαγξ τὸ στῖφος εἰς ἓξ πλατύνασα. τούτοις παρείπετό τις ἑκατοντάρχης ἐξ ἔθους τὴν τάξιν ἐπισκοπούμενος. ⟨125⟩ τὸ δ' οἰκετικὸν ἑκάστου τάγματος ἅπαν τοῖς πεζοῖς εἵπετο, τὰς ἀποσκευὰς τῶν στρατιωτῶν ἐπὶ τοῖς ὀρεῦσι καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἄγοντες. ⟨126⟩ κατόπιν δὲ πάντων τῶν ταγμάτων ὁ μίσθιος ὄχλος, οἷς οὐραγοὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἠκολούθουν πεζοί τε καὶ ὁπλῖται καὶ τῶν ἱππέων συχνοί.

3 ⟨127⟩ οὕτως ὁδεύσας Ȣεσπασιανὸς μετὰ τῆς δυνάμεως πρὸς τοὺς ὅρους ἀφικνεῖται τῆς Γαλιλαίας, ἔνθα καταστρατοπεδευσάμενος ὡρμημένους εἰς πόλεμον τοὺς στρατιώτας κατεῖχεν, ἐπιδεικνύμενός τε τὴν στρατιὰν εἰς κατάπληξιν τοῖς πολεμίοις, καὶ μετανοίας διδοὺς καιρόν, εἰ πρὸ μάχης μεταβάλοιντο. ἅμα δὲ καὶ πρὸς πολιορκίαν τῶν ἐρυμάτων ἐξηρτύετο. ⟨128⟩ μετάνοιαν μὲν οὖν τῆς ἀποστάσεως ὀφθεὶς ὁ στρατηγὸς πολλοῖς ἐνειργάσατο, κατάπληξιν δὲ πᾶσιν. ⟨129⟩ οἱ μὲν γὰρ περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐστρατοπεδευκότες οὐκ ἄπωθεν τῆς Σεπφώρεως, παρὰ πόλιν Γαρὶν καλουμένην, ἐπεὶ πλησιάζοντα τὸν πόλεμον ἤκουσαν ὅσον τ' οὔπω τοὺς Ῥωμαίους συμμίξοντας σφίσιν, οὐ μόνον πρὸ μάχης ἀλλὰ καὶ πρὶν ἰδεῖν τοὺς ἐχθροὺς διασκίδνανται φυγῇ. ⟨130⟩ καταλείπεται δ' ὁ Ἰώσηπος μετ' ὀλίγων, καὶ κατιδὼν ὡς οὔτε δέχεσθαι τοὺς πολεμίους ἀρκετὴν ἔχοι δύναμιν, καὶ πεπτώκοι τὰ φρονήματα τῶν Ἰουδαίων, ἄσμενοί τ' ἂν εἰ πιστεύοιντο χωροῖεν οἱ πλείους ἐπὶ σπονδάς, ἐδεδίει μὲν ἤδη περὶ παντὸς τοῦ πολέμου, ⟨131⟩ τότε δ' ὡς πορρωτάτω χωρίζεσθαι τῶν κινδύνων ἔκρινεν. ἀναλαβὼν δὴ τοὺς συμμείναντας εἰς Τιβεριάδα καταφεύγει.

7 ⟨132⟩ Ȣεσπασιανὸς δὲ τῇ πόλει τῶν Γαδαρέων ἐπελθὼν αἱρεῖ τε κατὰ πρώτην ἔφοδον αὐτήν, μαχίμου πλήθους ἔρημον καταλαβών, ⟨133⟩ καὶ παρελθὼν εἴσω πάντας ἡβηδὸν ἀναιρεῖ, μηδεμιᾶς τῶν Ῥωμαίων ἡλικίας ἔλεον ποιουμένων μίσει τῷ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ μνήμῃ τῆς κατὰ τὸν Κέστιον αὐτῶν παρανομίας. ⟨134⟩ ἐμπίμπρησι δ' οὐ μόνον αὐτὴν τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τὰς πέριξ κώμας πάσας τε καὶ πολίχνας, ἃς μὲν παντελῶς ἐκλελειμμένας, ἔστι δ' ἃς αὐτὸς ἐξανδραποδιζόμενος.

2 ⟨135⟩ ὁ δὲ Ἰώσηπος ἣν πρὸς ἀσφάλειαν εἵλετο
πόλιν, αὐτὸς ἐνέπλησε δέους καταφυγών. οἱ δ' ἐπὶ τῆς
Τιβεριάδος οὐκ ἄν, εἰ μὴ πρὸς ἅπαν ἀπεγνώκει τὸν
πόλεμον, τραπῆναί ποτ' αὐτὸν ᾤοντο. ⟨136⟩ καὶ
κατὰ τοῦτό γ' οὐ διημάρτανον αὐτοῦ τῆς γνώμης·
ἑώρα μὲν γὰρ ποῖ ῥέψει τὰ Ἰουδαίων τέλους, καὶ
μίαν αὐτῶν ᾔδει σωτηρίαν εἰ μεταβάλοιντο, ⟨137⟩
αὐτὸς δὲ καίπερ συγγνωσθήσεσθαι παρὰ Ῥωμαίοις
προσδοκῶν, ὅμως τεθνάναι μᾶλλον εἵλετο πολλάκις ἢ
καταπροδοὺς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐ-
τῷ στρατηγίαν ὑβρίσας εὐτυχεῖν παρ' οἷς πολεμήσων
ἐπέμφθη. ⟨138⟩ γράφειν οὖν τοῖς ἐν τέλει τῶν Ἱε-
ροσολύμων διέγνω μετ' ἀκριβείας τὰ πράγματα, ὡς
μήτ' ἐπὶ τὸ μεῖζον ἐξάρας τὴν τῶν πολεμίων ἰσχὺν
αὖθις εἰς δειλίαν κακίζοιτο, μήτ' ἐνδεέστερον ἀπαγ-
γείλας κἂν μετανοήσαντας ἴσως θρασύνειεν, ⟨139⟩
ἵνα τ' ἢ σπονδὰς αἱρούμενοι ταχέως ἀντιγράψωσιν, ἢ
πολεμεῖν ἐγνωκότες ἀξιόμαχον πρὸς Ῥωμαίους πέμ-
ψωσιν αὐτῷ δύναμιν. ⟨140⟩ ὃ μὲν οὖν ταῦτ' ἐπι-
στείλας πέμπει διὰ τάχους ἐπὶ Ἱεροσολύμων τοὺς τὰ
3 γράμματα κομίζοντας· ⟨141⟩ Ȣ̓εσπασιανὸς δ' ὡρμημέ-
νος ἐξαιρεῖν τὴν Ἰωταπάτην (πέπυστο γὰρ εἰς αὐτὴν
πλείστους τῶν πολεμίων συμπεφευγέναι, καὶ ἄλλως
ὁρμητήριον ἰσχυρὸν οὖσαν αὐτῶν), πέμπει πεζούς τε
καὶ ἱππεῖς τοὺς προεξομαλιοῦντας τὴν ὁδόν, ὀρεινὴν
ὑπάρχουσαν καὶ πετρώδη, δύσβατον δὲ καὶ πεζοῖς, ἱπ-
πεῦσι δ' ἀμήχανον. ⟨142⟩ οἳ μὲν οὖν τέτταρσιν ἡμέ-
ραις ἐξειργάσαντο, καὶ πλατεῖαν ἀνέῳξαν τῇ στρατιᾷ
λεωφόρον· τῇ πέμπτῃ δ' ὁ Ἰώσηπος (αὕτη δ' ἦν Ἀρ-
τεμισίου μηνὸς εἰκοστὴ πρώτη) φθάνει παρελθὼν εἰς
τὴν Ἰωταπάτην ἐκ τῆς Τιβεριάδος, καὶ πεπτωκότα τοῖς

Ἰουδαίοις ἀνίστησι τὰ φρονήματα. ⟨143⟩ Οὐεσπασιανῷ δέ τις εὐαγγελίζεται τὴν μετάβασιν τἀνδρὸς αὐτόμολος, καὶ κατήπειγεν ἐπὶ τὴν πόλιν ὡς μετ' ἐκείνης αἱρήσοντα πᾶσαν Ἰουδαίαν, εἰ λάβοι τὸν Ἰώσηπον ὑποχείριον. ⟨144⟩ ὃ δ' ἁρπάσας ὥσπερ μέγιστον εὐτύχημα τὴν ἀγγελίαν, καὶ προνοίᾳ θεοῦ τὸν συνετώτατον εἶναι δοκοῦντα τῶν πολεμίων οἰόμενος εἰς αὐθαίρετον εἱρκτὴν παρελθεῖν, εὐθέως μὲν σὺν χιλίοις ἱππεῦσι πέμπει Πλάκιδον καὶ δεκαδάρχην Αἰβούτιον, ἄνδρα τῶν ἐπισήμων κατὰ χεῖρα καὶ σύνεσιν, περικατασχεῖν κελεύσας τὴν πόλιν, ὡς μὴ λάθοι διαδρὰς ὁ Ἰώσηπος· ⟨145⟩ αὐτὸς δὲ μετὰ μίαν ἡμέραν ἀναλαβὼν πᾶσαν τὴν δύναμιν εἵπετο, καὶ μέχρι δείλης ὁδεύσας πρὸς τὴν Ἰωταπάτην ἀφικνεῖται. ⟨146⟩ ἀναλαβὼν δὲ 4
τὴν στρατιὰν εἰς τὸ προσάρκτιον αὐτῆς μέρος πρός τινι λόφῳ στρατοπεδεύεται, διέχοντι σταδίους ἑπτὰ τῆς πόλεως, πειρώμενος ὡς μάλιστα τοῖς πολεμίοις εὐσύνοπτος εἶναι πρὸς ἔκπληξιν· ⟨147⟩ ἣ καὶ παραχρῆμα τοσαύτη τοὺς Ἰουδαίους κατέσχεν ὡς μηδένα τοῦ τείχους τολμῆσαι προελθεῖν. ⟨148⟩ Ῥωμαῖοι δ' εὐθὺς μὲν ἀπώκνησαν προσβαλεῖν, δι' ὅλης ὡδευκότες ἡμέρας· διπλῇ δὲ τῇ φάλαγγι κυκλοῦνται τὴν πόλιν, καὶ τρίτην ἔξωθεν περιιστᾶσι τὴν ἵππον, πάσας ἀποφράττοντες αὐτοῖς τὰς ἐξόδους. ⟨149⟩ τοῦτό γ' ἐν ἀπογνώσει σωτηρίας παρώξυνε τοὺς Ἰουδαίους πρὸς τόλμαν· οὐδὲν γὰρ ἀνάγκης ἐν πολέμῳ μαχιμώτερον.

⟨150⟩ γενομένης δὲ μεθ' ἡμέραν προσβολῆς, τὸ 5
μὲν πρῶτον Ἰουδαῖοι κατὰ χώραν μένοντες ἀντεῖχον ἀντικρὺ τῶν Ῥωμαίων, ἐξεστρατοπεδευκότες πρὸ τοῦ τείχους· ⟨151⟩ ὡς δὲ Οὐεσπασιανὸς τούτοις μὲν τοὺς

τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πᾶν τὸ τῶν ἑκηβόλων πλῆθος ἐπιστήσας ἐπέτρεψε βάλλειν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πεζῶν εἰς τὸ πρόσαντες ἀνεώθει, καθ' ὃ τὸ τεῖχος ἦν εὐάλωτον, δείσας ὁ Ἰώσηπος περὶ τῇ πόλει προπηδᾷ, καὶ σὺν αὐτῷ πᾶν τὸ τῶν Ἰουδαίων πλῆθος. ⟨152⟩ *συμπεσόντες δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἀθρόοι τοῦ μὲν τείχους ἀνέστειλαν αὐτούς, πολλὰ δ' ἐπεδείκνυντο χειρῶν ἔργα καὶ τόλμης. οὐκ ἐλάττω γε μὴν ὧν ἔδρων ἀντέπασχον·* ⟨153⟩ *ὅσον γὰρ αὐτοὺς ἡ τῆς σωτηρίας ἀπόγνωσις, τοσοῦτον τοὺς Ῥωμαίους αἰδὼς παρεκρότει, καὶ τοὺς μὲν ἐμπειρία μετ' ἀλκῆς, τοὺς δὲ θράσος ὥπλιζε τῷ θυμῷ στρατηγουμένους.* ⟨154⟩ *παραταξάμενοι δὲ δι' ὅλης ἡμέρας νυκτὶ διαλύονται, τρώσαντες μὲν πλείστους Ῥωμαίων, τρισκαίδεκα δ' ἀνελόντες ἄνδρας· αὐτῶν δ' ἔπεσον μὲν δεκαεπτά, τραυματίαι δ' ἐγένοντο ἑξακόσιοι.*

6 ⟨155⟩ *τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν προσβάλλουσι τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξελθόντες πολὺ καρτερώτερον ἀντιπαρετάξαντο, θαρραλεώτεροι μὲν ἐκ τοῦ παρὰ λόγον ἀντισχεῖν τῇ προτέρᾳ γεγενημένοι, χρώμενοι δὲ καὶ τοῖς Ῥωμαίοις μαχιμωτέροις·* ⟨156⟩ *ὑπὸ γὰρ αἰδοῦς εἰς ὀργὴν ἐξεκαίοντο, τὸ μὴ ταχέως νικᾶν ἧτταν ἡγούμενοι,* ⟨157⟩ *καὶ μέχρι πέμπτης ἡμέρας προσβολαὶ μὲν ἐγίγνοντο τῶν Ῥωμαίων ἀδιάλειπτοι, ἐκδρομαὶ δὲ τῶν Ἰωταπατηνῶν καὶ τειχομαχίαι καρτερώτεραι· καὶ οὔτε Ἰουδαῖοι τὴν τῶν πολεμίων ἰσχὺν κατωρρώδουν, οὔτε Ῥωμαῖοι πρὸς τὸ τῆς πόλεως δυσάλωτον ἀπέκαμνον.*

7 ⟨158⟩ *ἔστι δὲ Ἰωταπάτη πλὴν ὀλίγου πᾶσα κρημνός, ἐκ μὲν τῶν ἄλλων μερῶν πάντοθεν φάραγξιν ἀπείροις ἀπότομος, ὡς τῶν κατιδεῖν πειρωμένων τὰς*

ὄψεις προεξασθενεῖν τοῦ βάθους, ἀπὸ βορρᾶ δὲ προσιτὴ μόνον, καθ' ὃ λήγοντι τῷ ὄρει πλαγίῳ προσέκτισται. ⟨159⟩ καὶ τοῦτο δ' ὁ Ἰώσηπος ἐμπεριειλήφει τειχίζων τὴν πόλιν, ὡς ἀκατάληπτον εἶναι πολεμίοις τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἀκρώρειαν· ⟨160⟩ κυκλόθεν δ' ἄλλοις ὄρεσι καλυπτομένη, πρὶν εἰσαφίκοιτό τις εἰς αὐτήν, παντελῶς ἀόρατος ἦν.

⟨161⟩ εἶχε μὲν οὖν οὕτως ὀχυρότητος Ἰωταπάτη, 8
Οὐεσπασιανὸς δὲ τῇ τε φύσει τοῦ χωρίου καὶ ταῖς τόλμαις τῶν Ἰουδαίων ἀντιφιλονικῶν ἔγνω καρτερώτερον ἅπτεσθαι τῆς πολιορκίας, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἡγεμόνας ἐβουλεύετο περὶ τῆς προσβολῆς. ⟨162⟩ δόξαν δὲ χῶσαι τὸ προσιτὸν τοῦ τείχους, ἐπὶ συγκομιδὴν ὕλης ἐκπέμπει πᾶν τὸ στράτευμα, καὶ κοπέντων τῶν περὶ τὴν πόλιν ὀρῶν, συναλισθείσης δ' ἅμα τοῖς ξύλοις ἀπείρου χερμάδος, ⟨163⟩ οἳ μὲν πρὸς ἀλεωρὰν τῶν ὕπερθεν ἀφιεμένων βελῶν γέρρα διατείναντες ὑπὲρ χαρακωμάτων ἔχουν ὑπ' αὐτοῖς, οὐδὲν ἢ μικρὰ βλαπτόμενοι ταῖς ἀπὸ τοῦ τείχους βολαῖς, ⟨164⟩ οἳ δὲ τοὺς πλησίον ὄχθους ἀνασπῶντες γῆν αὐτοῖς ἀδιαλείπτως προσέφερον· καὶ τριχῇ διῃρημένων ἀργὸς ἦν οὐδείς. ⟨165⟩ οἱ δὲ Ἰουδαῖοι πέτρας τε μεγάλας ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῖς σκεπάσμασιν αὐτῶν ἐπηφίεσαν καὶ πᾶν εἶδος βελῶν. ἦν δὲ καὶ μὴ διικνουμένων πολὺς ὁ ψόφος καὶ φοβερὸς ἐμπόδιον τοῖς ἐργαζομένοις.

⟨166⟩ Οὐεσπασιανὸς δ' ἐν κύκλῳ τὰς ἀφετηρίους 9
μηχανὰς ἐπιστήσας (τὰ πάντα δ' ἦν ἑκατὸν ἑξήκοντα ὄργανα) βάλλειν ἐκέλευσε τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους. ⟨167⟩ ὁμοῦ δ' οἵ τε καταπέλται τὰς λόγχας ἀνερροίζουν, καὶ ταλαντιαῖοι λίθοι μέγεθος ἐκ τῶν πετροβόλων ἐβάλ-

λοντο, πῦρ τε καὶ πλῆθος ἀθρόον οἰστῶν, ἅπερ οὐ μόνον τὸ τεῖχος ἀνεπίβατον τοῖς Ἰουδαίοις ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐντὸς ὅσης ἐφικνεῖτο χώρας· ⟨168⟩ *καὶ γὰρ καὶ τὸ τῶν Ἀράβων τοξοτῶν πλῆθος ἀκοντισταί τε καὶ σφενδονῆται πάντες ἅμα τοῖς μηχανήμασιν ἔβαλλον.* ⟨169⟩ *οὐ μὴν εἰργόμενοι τῆς καθύπερθεν ἀμύνης ἠρέμουν· ἐκτρέχοντες γὰρ λῃστρικώτερον κατὰ λόχους περιέσπων τε τῶν ἐργαζομένων τὰς σκέπας καὶ τοὺς γυμνουμένους ἔπαιον, καὶ καθ' ὃ παρείκοιεν ἐκεῖνοι διερρίπτουν τε τὸ χῶμα, καὶ τὰ χαρακώματα σὺν τοῖς γέρροις ἐνεπίμπρασαν,* ⟨170⟩ *μέχρι συνεὶς Οὐεσπασιανὸς τὴν διαίρεσιν τῶν ἔργων αἰτίαν εἶναι τῆς βλάβης (τὰ γὰρ διαστήματα τοῖς Ἰουδαίοις προσβολῆς παρεῖχε τόπον) ἑνοῖ τὰς σκέπας· καὶ συναφθείσης ἅμ' αὐταῖς τῆς δυνάμεως ἀνείρχθησαν αἱ τῶν Ἰουδαίων παραδύσεις.*

10 ⟨171⟩ *ἐγειρομένου δὲ τοῦ χώματος ἤδη καὶ ταῖς ἐπάλξεσιν ὅσον οὔπω πλησιάζοντος, δεινὸν ὁ Ἰώσηπος νομίσας εἰ μηδὲν ἀντιμηχανήσαιτο τῇ πόλει σωτήριον, συναθροίζει τέκτονας, καὶ τὸ τεῖχος ἐκέλευσεν ὑψοῦν.* ⟨172⟩ *τῶν δ' ἀδύνατον εἶναι φαμένων οἰκοδομεῖν τοσούτοις βέλεσι βαλλομένους, σκέπην αὐτοῖς ἐπινοεῖ τοιάνδε.* ⟨173⟩ *δρυφάκτους πήξασθαι κελεύσας ἐμπετάσαι τε βύρσας νεοδόρους βοῶν, ὡς ἀναδέχοιντο μὲν τοὺς ἀπὸ τῶν πετροβόλων λίθους κολπούμεναι, περιολισθάνοι δ' ἀπ' αὐτῶν τὰ λοιπὰ βέλη καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῆς ἰκμάδος εἴργοιτο, προανίστησι τῶν τεκτόνων·* ⟨174⟩ *ὑφ' οἷς ἀσφαλῶς ἐργαζόμενοι δι' ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς τὸ τεῖχος ἤγειραν εἰς εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος, καὶ συχνοὺς μὲν πύργους ἐνῳκοδόμησαν αὐτῷ, καρτερὰν δ' ἔπαλξιν ἐφηρμόσαντο.* ⟨175⟩ *τοῦτο τοῖς*

Ῥωμαίοις ἐντὸς ἤδη τῆς πόλεως οἰομένοις εἶναι πολλὴν ἐποίησεν ἀθυμίαν, καὶ πρός τε τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Ἰωσήπου καὶ τὸ παράστημα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως κατεπλάγησαν.

11 ⟨176⟩ Οὐεσπασιανὸς δὲ καὶ πρὸς τὸ πανοῦργον τοῦ στρατηγήματος καὶ πρὸς τὰς τόλμας παρωξύνετο τῶν Ἰωταπατηνῶν. ⟨177⟩ πάλιν γὰρ ἀναθαρρήσαντες ἐπὶ τῷ τειχισμῷ τοῖς Ῥωμαίοις ἐπεξέθεον, καὶ καθ' ἡμέραν ἐγίγνοντο συμπλοκαὶ κατὰ λόχους ἐπίνοιά τε ληστρικὴ πᾶσα καὶ τῶν προστυχόντων ἁρπαγαὶ καὶ τῶν ἄλλων ἔργων πυρπολήσεις, ⟨178⟩ ἕως Οὐεσπασιανὸς ἀναπαύσας τὴν στρατιὰν μάχης, διέγνω προσκαθεζόμενος σπάνει τῶν ἐπιτηδείων αἱρεῖν τὴν πόλιν. ⟨179⟩ ἢ γὰρ ἀναγκαζομένους ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων ἱκετεύσειν αὐτόν, ἢ μέχρι παντὸς ἀπαυθαδισαμένους διαφθαρήσεσθαι λιμῷ. ⟨180⟩ πολύ τε ῥᾷοσιν αὐτοῖς ἠξίου χρήσεσθαι κατὰ τὴν μάχην, εἰ διαλιπὼν αὖθις ἐκτετρυχωμένοις ἐπιπέσοι. φρουρεῖν δὴ πάσας αὐτῶν ἐκέλευσε τὰς ἐξόδους.

12 ⟨181⟩ τοῖς δὲ σίτου μὲν ἦν πλῆθος ἔνδον καὶ τῶν ἄλλων πλὴν ἁλὸς ἁπάντων, ἔνδεια δ' ὕδατος ὡς ἂν πηγῆς μὲν οὐκ οὔσης κατὰ τὴν πόλιν, τῷ δ' ὀμβρίῳ διαρκουμένων τῶν ἐν αὐτῇ. σπάνιον δ' εἴ ποτε τὸ κλῖμα τοῦτο θέρους ὕεται. ⟨182⟩ καὶ κατὰ ταύτην τὴν ὥραν πολιορκουμένων ἀθυμία δεινὴ πρὸς τὴν τοῦ δίψους ἐπίνοιαν ἦν, ἠσχαλλόν θ' ὡς ἤδη ἐπιλελοιπότος καθάπαν ὕδατος. ⟨183⟩ ὁ γὰρ Ἰώσηπος τήν τε πόλιν ὁρῶν τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων εὔπορον καὶ τὰ φρονήματα γενναῖα τῶν ἀνδρῶν, βουλόμενός τε Ῥωμαίοις παρ' ἐλπίδα ἐκτεῖναι τὴν πολιορκίαν, μέτρῳ τὸ ποτὸν αὐτοῖς διένεμεν. ⟨184⟩ οἳ δὲ τὸ ταμιεύεσθαι

χαλεπώτερον ἐνδείας ὑπελάμβανον, καὶ τὸ μὴ αὐτεξούσιον· αὐτῶν πλέον ἐκίνει τὴν ὄρεξιν, καὶ καθάπερ εἰς ἔσχατον ἤδη δίψους προήκοντες ἀπέκαμνον. διακείμενοι δ' οὕτως οὐκ ἐλάνθανον τοὺς Ῥωμαίους· ⟨185⟩ ἀπὸ γὰρ τοῦ κατάντους ἑώρων αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἐφ' ἕνα συρρέοντας τόπον καὶ μετρουμένους τὸ ὕδωρ, ἐφ' ὃν καὶ τοῖς ὀξυβελέσιν ἐξικνούμενοι πολλοὺς ἀνῄρουν.

13 ⟨186⟩ καὶ 'ϑεσπασιανὸς μὲν οὐκ εἰς μακρὰν τῶν ἐκδοχείων κενωθέντων ἤλπιζεν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης αὐτῷ παραδοθήσεσθαι τὴν πόλιν· ⟨187⟩ ὁ δὲ Ἰώσηπος κλάσαι τὴν ἐλπίδα ταύτην αὐτῷ προαιρούμενος ἐμβρέξαι κελεύει πλείστους τὰ ἱμάτια, καὶ κατακρεμάσαι περὶ τὰς ἐπάλξεις, ὥστε περιρρεῖσθαι πᾶν ἐξαπίνης τὸ τεῖχος. ⟨188⟩ πρὸς τοῦτο ἀθυμία τῶν Ῥωμαίων καὶ κατάπληξις ἦν, θεασαμένων εἰς χλεύην τοσοῦτον παραναλίσκοντας ὕδατος, οὓς οὐδὲ ποτὸν ἔχειν ὑπελάμβανον. ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν ἀπογνόντα τὴν δι' ἐνδείας ἅλωσιν τρέπεσθαι πάλιν πρὸς ὅπλα καὶ βίαν. ⟨189⟩ ὃ δὴ τοῖς Ἰουδαίοις δι' ἐπιθυμίας ἦν· ἀπεγνωκότες γὰρ ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν, πρὸ λιμοῦ καὶ δίψης τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον ᾑροῦντο.

14 ⟨190⟩ ὁ μέντοι γε Ἰώσηπος πρὸς τῷδε τῷ στρατηγήματι καὶ ἕτερον ἐπενόησεν εἰς περιουσίαν αὐτῷ. ⟨191⟩ διά τινος χαράδρας δυσβάτου καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν φυλάκων ἀμελουμένης, κατὰ τὰ πρὸς δύσιν μέρη τῆς φάραγγος, ἐκπέμπων τινὰς γράμματά τε πρὸς οὓς ἐβούλετο τῶν ἔξω Ἰουδαίων διεπέμψατο καὶ παρ' αὐτῶν ἔλαβε, παντός τ' ἐπιτηδείου τῶν ἀνὰ τὴν πόλιν ἐπιλελοιπότων εὐπόρησεν, ⟨192⟩ ἕρπειν τὰ πολλὰ παρὰ τὰς φυλακὰς κελεύσας τοῖς εἰσιοῦσι, καὶ τὰ

νῶτα καλύπτειν νάκεσιν, ὡς εἰ καὶ κατίδοι τις αὐτοὺς νύκτωρ, φαντασίαν παρέχοιεν κυνῶν, μέχρι συναισθόμενοι τὴν ἐπίνοιαν οἱ φρουροὶ περιίσχουσι τὴν χαράδραν.

15 ⟨193⟩ *καὶ τότε Ἰώσηπος μὲν τὴν πόλιν οὐκ εἰς μακρὰν ἀνθέξειν ὁρῶν, ἐν ἀπόρῳ δὲ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν εἰ μένοι, δρασμὸν ἅμα τοῖς δυνατοῖς ἐβουλεύετο. συναισθόμενον δὲ τὸ πλῆθος καὶ περιχυθὲν αὐτῷ κατηντιβόλουν μὴ σφᾶς περιιδεῖν ἐπ' αὐτῷ μόνῳ κειμένους·* ⟨194⟩ *εἶναι γὰρ τῇ πόλει καὶ σωτηρίας μὲν ἐλπίς, ὡς παραμένοντος αὐτοῦ παντὸς ἂν ἀγωνισαμένου δι' αὐτὸν προθύμως, κἂν ἁλῶσι δέ, παραμυθίαν·* ⟨195⟩ *πρέπειν δ' αὐτῷ μήτε φεύγειν τοὺς ἐχθροὺς μήτ' ἐγκαταλείπειν τοὺς φίλους, μήτ' ἀποπηδᾶν ὥσπερ (ἐκ) χειμαζομένης νεώς, εἰς ἣν ἐν γαλήνῃ παρῆλθεν·* ⟨196⟩ *ἐπιβαπτιεῖν γὰρ αὐτοῖς τὴν πόλιν, μηδενὸς ἔτι τολμῶντος τοῖς πολεμίοις ἀνθίστασθαι, δι' ὃν ἂν θαρροῖεν οἰχομένου.*

16 ⟨197⟩ ὁ δὲ Ἰώσηπος τὸ καθ' αὐτὸν ἀσφαλὲς ὑποστελλόμενος *ὑπὲρ αὐτῶν ἔφασκε ποιεῖσθαι τὴν ἔξοδον.* ⟨198⟩ *μένων μὲν γὰρ οὔτ' ἂν ὠφελῆσαί τι μέγα σωζομένους, κἂν ἁλίσκωνται, συναπολεῖσθαι περιττῶς· ἐκδὺς δὲ τῆς πολιορκίας ἔξωθεν ὠφελήσειν αὐτοὺς μέγιστα·* ⟨199⟩ *τούς τε γὰρ ἐκ τῆς χώρας Γαλιλαίους συναθροίσειν ᾗ τάχος, καὶ Ῥωμαίους ἑτέρῳ πολέμῳ τῆς πόλεως αὐτῶν ἀντιπερισπάσειν.* ⟨200⟩ *οὐχ ὁρᾶν δὲ τί παρακαθεζόμενος αὐτοῖς χρήσιμος ἂν εἴη νῦν, πλὴν εἰ μὴ Ῥωμαίους παροξύνων μᾶλλον ἐπὶ τὴν πολιορκίαν, οὓς περὶ πλείστου ποιεῖσθαι λαβεῖν αὐτόν· εἰ δ' ἐκδράντα πύθοιντο, πολὺ τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ὁρμῆς ἀνήσειν.* ⟨201⟩ *οὐκ ἔπειθε δ' αὐτούς, ἀλλὰ μᾶλλον*

ἐξέκαυσε τὸ πλῆθος αὐτοῦ περιέχεσθαι. παῖδες γοῦν καὶ γέροντες καὶ γύναια μετὰ νηπίων ὀδυρόμενα προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ τοῖς ποσὶν ἐμπλεκόμενοι πάντες εἴχοντο, ⟨202⟩ καὶ μετὰ κωκυτῶν κοινωνὸν σφίσι τῆς τύχης μένειν ἱκέτευον, οὐ φθόνῳ τῆς ἐκείνου σωτηρίας, ἔμοιγε δοκεῖν, ἀλλ' ἐλπίδι τῆς αὑτῶν· οὐδὲν γὰρ ἠξίουν πείσεσθαι δεινὸν Ἰωσήπου μένοντος.

17 ⟨203⟩ ὁ δὲ πειθομένῳ μὲν ἱκετηρίαν ταῦτα νομίσας, βιαζομένῳ δὲ φρουράν (πολὺ δ' αὐτοῦ τῆς εἰς τὴν ἀπόλειψιν ὁρμῆς καὶ ὁ τῶν ὀδυρομένων ἔκλασεν οἶκτος), μένειν τ' ἔγνω, ⟨204⟩ καὶ τὴν κοινὴν τῆς πόλεως ἀπόγνωσιν ὁπλισάμενος, 'νῦν καιρός' εἰπὼν 'ἄρχεσθαι μάχης, ὅτ' ἐλπὶς οὐκ ἔστι σωτηρίας, [καλὸν] εὔκλειαν ἀντικαταλλαξάμενον τοῦ βίου, καὶ δράσαντά τι γενναῖον εἰς μνήμην ὀψιγόνων παίδων,' ἐπ' ἔργα τρέπεται· ⟨205⟩ καὶ προελθὼν μετὰ τῶν μαχιμωτάτων διεσκίδνη τε τοὺς φρουρούς, καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ῥωμαίων κατέτρεχε, καὶ τὰς μὲν ἐπὶ τῶν χωμάτων δέρρεις, αἷς ὑπεσκήνουν, διέσπα, τοῖς δ' ἔργοις ἐνέβαλλε πῦρ. ⟨206⟩ τῇ θ' ἑξῆς ὁμοίως καὶ τῇ τρίτῃ, κἀπὶ συχνὰς ἡμέρας καὶ νύκτας πολεμῶν οὐκ ἔκαμνεν.

18 ⟨207⟩ Οὐεσπασιανὸς δέ, τῶν Ῥωμαίων κακουμένων ταῖς ἐκδρομαῖς (τρέπεσθαί τε γὰρ ὑπὸ Ἰουδαίων ᾐδοῦντο, καὶ τραπέντων ἐπιδιώκειν βάρει τῶν ὅπλων ἦσαν βραδεῖς, οἵ τε Ἰουδαῖοι πρίν τι παθεῖν ἀεὶ δρῶντες ἀνέφευγον εἰς τὴν πόλιν), ⟨208⟩ τοῖς μὲν ὁπλίταις τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ἐκκλίνειν ἐκέλευσε, καὶ μὴ συμπλέκεσθαι θανατῶσιν ἀνθρώποις· ⟨209⟩ οὐδὲν γὰρ ἀλκιμώτερον εἶναι τῆς ἀπογνώσεως, περισβέννυσθαι δ' αὐτῶν τὰς ὁρμὰς σκοπῶν ἀπορουμένας, ὥσπερ ὕλης

τὸ πῦρ· ⟨210⟩ προσήκειν γε μὴν καὶ Ῥωμαίοις μετ᾽ ἀσφαλείας καὶ τὸ νικᾶν, ὡς ἂν οὐκ ἐξ ἀνάγκης πολεμοῦσιν ἀλλὰ προσκτωμένοις. ⟨211⟩ τοῖς δὲ τῶν Ἀράβων τοξόταις καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς Συρίας σφενδονήταις καὶ λιθοβόλοις τὰ πολλὰ τοὺς Ἰουδαίους ἀνέστελλεν. ἠρέμει δ᾽ οὐδὲ τῶν ἀφετηρίων ὀργάνων τὸ πλῆθος. ⟨212⟩ οἳ δὲ τούτοις μὲν εἶκον κακούμενοι, τῶν δὲ πόρρω βαλλομένων ἐνδοτέρω γενόμενοι προσέκειντο τοῖς Ῥωμαίοις χαλεποί, καὶ ψυχῆς καὶ σώματος ἀφειδοῦντες ἐμάχοντο, ἐκ διαδοχῆς ἑκάτεροι τὸ κεκμηκὸς ἑαυτῶν ἀναλαμβάνοντες.

⟨213⟩ ᾿ȣεσπασιανὸς δ᾽ ἡγούμενος τῷ μήκει τοῦ 19
χρόνου καὶ ταῖς ἐκδρομαῖς ἀντιπολιορκεῖσθαι, τῶν χωμάτων ἤδη τοῖς τείχεσι πελαζόντων προσάγειν ἔγνω τὸν κριόν. ⟨214⟩ ὃ δ᾽ ἐστὶν ὑπερμεγέθης δοκός, ἱστῷ νεὼς παραπλήσιος· ἐστόμωται δὲ παχεῖ σιδήρῳ, κατ᾽ ἄκρον εἰς κριοῦ προτομήν, ἀφ᾽ οὗ καὶ καλεῖται, τετυπωμένῳ· ⟨215⟩ καταιωρεῖται δὲ κάλοις μέσος ὥσπερ ἀπὸ πλάστιγγος ἑτέρας δοκοῦ, σταυροῖς ἑκατέρωθεν ἑδραίοις ὑπεστηριγμένης. ⟨216⟩ ἀνωθούμενος δ᾽ ὑπὸ πλήθους ἀνδρῶν εἰς τὸ κατόπιν, τῶν αὐτῶν ἀθρόως πάλιν εἰς τοὔμπροσθεν ἐπιβρισάντων τύπτει τὰ τείχη τῷ προανέχοντι σιδήρῳ. ⟨217⟩ καὶ οὐδεὶς οὕτω καρτερὸς πύργος ἢ περίβολος πλατὺς ὅς, εἰ καὶ τὰς πρώτας πληγὰς ἐνέγκαι, κατισχύσει τῆς ἐπιμονῆς. ⟨218⟩ ἐπὶ ταύτην τὴν πεῖραν ὁ στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων μετέβαινε, βίᾳ τὴν πόλιν ἑλεῖν σπεύδων, ὡς τὸ προσκαθέζεσθαι βλαβερὸν ἦν Ἰουδαίων οὐκ ἠρεμούντων. ⟨219⟩ οἳ μὲν οὖν τούς τε καταπέλτας καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀφετηρίων, ὡς ἐξικνοῖτο τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους κωλύειν πειρωμένων, ἔγγιον προσαγαγόντες ἔβαλλον·

ὁμοίως δὲ συνήγγιζον οἱ τοξόται καὶ σφενδονῆται. ⟨220⟩ *διὰ δὲ ταῦτα μηδενὸς τῶν περιβόλων ἐπιβῆναι τολμῶντος, προσῆγον ἕτεροι τὸν κριόν, γέρροις τε διηνεκέσι καὶ καθύπερθεν πεφραγμένον δέρρει πρός τ' αὐτῶν καὶ τοῦ μηχανήματος ἀσφάλειαν·* ⟨221⟩ *καὶ κατὰ τὴν πρώτην πληγὴν διεσείσθη μὲν τὸ τεῖχος, κραυγὴ δὲ μεγίστη παρὰ τῶν ἔνδοθεν ἤρθη καθάπερ ἑαλωκότων ἤδη.*

20 ⟨222⟩ *πολλάκις δ' εἰς τὸν αὐτὸν παίοντας τόπον ὁ Ἰώσηπος ὁρῶν, καὶ ὅσον οὔπω καταρριφθησόμενον τὸ τεῖχος, σοφίζεται πρὸς ὀλίγον τὴν βίαν τοῦ μηχανήματος.* ⟨223⟩ *σάκκους ἀχύρων πληρώσαντας ἐκέλευσε καθιμᾶν καθ' ὃ φερόμενον ἀεὶ τὸν κριὸν ὁρῷεν, ὡς πλάζοιτό θ' ἡ ἐμβολὴ καὶ δεχόμενοι τὰς πληγὰς ἐκκενοῖεν τῇ χαυνότητι. τοῦτο πλείστην διατριβὴν παρέσχε τοῖς Ῥωμαίοις,* ⟨224⟩ *καθ' ὃ μὲν τρέποιεν τὴν μηχανήν, ἀντιπαραγόντων τοὺς σάκκους τῶν ὕπερθεν, ὑποβαλλόντων δὲ ταῖς ἐμβολαῖς ὡς μηδὲν κατ' ἀντιτυπίαν βλάπτεσθαι τὸ τεῖχος,* ⟨225⟩ *ἕως ἀντεπινοήσαντες κοντοὺς οἱ Ῥωμαῖοι μακρούς, καὶ δρέπανα δήσαντες ἐπ' ἄκρων, τοὺς σάκκους ἀπέτεμνον.* ⟨226⟩ *ἐνεργοῦ δ' οὕτω τῆς ἑλεπόλεως γενομένης, καὶ τοῦ τείχους (νεοπαγὲς γὰρ ἦν) ἐνδιδόντος ἤδη, τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὴν ἐκ πυρὸς ἄμυναν οἱ περὶ τὸν Ἰώσηπον ὥρμησαν.* ⟨227⟩ *ἁψάμενοι δ' ὅσον αὔης εἶχον ὕλης τριχόθεν ἐπεκθέουσι, καὶ τά τε μηχανήματα καὶ τὰ γέρρα καὶ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων ὑπεπίμπρασαν.* ⟨228⟩ *οἱ δὲ κακῶς ἐπεβοήθουν, πρός τε τὴν τόλμαν αὐτῶν καταπεπληγότες καὶ ὑπὸ τῆς φλογὸς τὰς ἀμύνας φθανόμενοι· ξηρᾶς γὰρ ὕλης, πρὸς δ' ἀσφάλτου τε καὶ πίττης, ἔτι δὲ καὶ θείου, διίπτατο τὸ πῦρ ἐπινοίας*

τάχιον, καὶ τὰ πολλῷ καμάτῳ πεπονημένα τοῖς Ῥωμαίοις ἐπὶ μιᾶς ὥρας ἐνέμετο.

21 〈229〉 *ἔνθα καὶ ἀνήρ τις ἐξεφάνη Ἰουδαῖος λόγου καὶ μνήμης ἄξιος. Σαμαίου μὲν παῖς ἦν, Ἐλεάζαρος δ' ἐκαλεῖτο, Σαὰβ δὲ πατρὶς αὐτῷ τῆς Γαλιλαίας.* 〈230〉 *οὗτος ὑπερμεγέθη πέτραν ἀράμενος ἀφίησιν ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν ἑλέπολιν μετὰ τοσαύτης βίας ὥστ' ἀπορράξαι τὴν κεφαλὴν τοῦ μηχανήματος, ἣν δὴ καὶ καταπηδήσας ἐκ μέσων αἴρεται τῶν πολεμίων, καὶ μετὰ πολλῆς ἀδείας ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνέφερε.* 〈231〉 *σκοπὸς δὲ πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς γενόμενος καὶ γυμνῷ τῷ σώματι τὰς πληγὰς δεξάμενος πέντε μὲν διαπείρεται βέλεσι,* 〈232〉 *πρὸς οὐδὲν δὲ τούτων ἐπιστραφείς, ὅτε τὸ τεῖχος ἀνέβη καὶ περίοπτος πᾶσι τῆς εὐτολμίας ἔστη, τότ' ἰλυσπώμενος ὑπὸ τῶν τραυμάτων μετὰ τοῦ κριοῦ κατέπεσεν.* 〈233〉 *ἄριστοι μετὰ τοῦτον ἐφάνησαν ἀδελφοὶ δύο Νετίρας καὶ Φίλιππος, ἀπὸ Ῥουμᾶς κώμης, Γαλιλαῖοι καὶ αὐτοί. προπηδῶσι μὲν εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ δεκάτου τάγματος, τοσούτῳ δὲ ῥοίζῳ καὶ βίᾳ τοῖς Ῥωμαίοις συνέπεσον ὡς διαρρῆξαί τε τὰς τάξεις καὶ τρέψασθαι καθ' οὓς ἐφορμήσειαν ἅπαντας.*

22 〈234〉 *μετὰ τούτους ὅ τε Ἰώσηπος καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἀράμενοι πολὺ πῦρ τὰ μηχανήματα καὶ τὰς ὑποδύσεις ἅμα τοῖς ἔργοις ὑφῆψαν τοῦ τε πέμπτου καὶ τοῦ δεκάτου τραπέντος τάγματος, οἱ λοιποὶ δὲ φθάσαντες καὶ τὰ ὄργανα καὶ πᾶσαν ὕλην κατέχωσαν.* 〈235〉 *περὶ δὲ δείλην ἀναστήσαντες προσῆγον τὸν κριὸν πάλιν, ᾗ προπεπονήκει τυπτόμενον τὸ τεῖχος.* 〈236〉 *ἔνθα τις τῶν ἀμυνομένων ἀπ' αὐτοῦ βάλλει τὸν Οὐεσπασιανὸν βέλει κατὰ τὸν ταρσὸν τοῦ ποδός,*

καὶ τιτρώσκει μὲν ἐπιπολαίως, προεκλύσαντος τὸ βληθὲν τοῦ διαστήματος, μέγιστον δὲ θόρυβον ἐνεποίησε τοῖς Ῥωμαίοις· ⟨237⟩ πρὸς γὰρ τὸ αἷμα ταραχθέντων τῶν πλησίον, φήμη διὰ παντὸς ἐπῄει τοῦ στρατοῦ, καὶ τῆς πολιορκίας οἱ πλείους ἀφέμενοι μετ' ἐκπλήξεως καὶ δέους ἐπὶ τὸν στρατηγὸν συνέθεον. ⟨238⟩ πρὸ δὲ πάντων Τίτος δείσας περὶ τῷ πατρὶ παρῆν, ὡς τὸ πλῆθος καὶ τῇ περὶ τὸν ἡγούμενον εὐνοίᾳ καὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀγωνίᾳ συγχυθῆναι. ῥᾷστα μέντοι τόν θ' υἱὸν ὁ πατὴρ δεδιότα καὶ τὴν στρατιὰν ἔπαυσε τοῦ θορύβου. ⟨239⟩ τῶν γὰρ ἀλγηδόνων ἐπάνω γενόμενος, καὶ πᾶσι τοῖς ἐπτοημένοις δι' αὐτὸν ὀφθῆναι σπουδάσας, χαλεπώτερον Ἰουδαίοις ἐπήγειρε τὸν πόλεμον· ἕκαστος γὰρ ὡς τιμωρὸς τοῦ στρατηγοῦ προκινδυνεύειν ἤθελε, καὶ βοῇ παρακροτοῦντες ἀλλήλους ἐπὶ τὸ τεῖχος ὥρμων.

23 ⟨240⟩ οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰώσηπον, καίπερ ἐπ' ἀλλήλοις πίπτοντες ὑπὸ τῶν καταπελτικῶν καὶ τῶν πετροβόλων, ὅμως οὐκ ἀπετρέποντο τοῦ τείχους, ἀλλὰ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ πέτροις τοὺς ὑπὸ τὰ γέρρα τὸν κριὸν ἐπιβρίθοντας ἔβαλλον. ⟨241⟩ καὶ ἤνυον μὲν οὐδὲν ἢ μικρόν, αὐτοὶ δ' ἀδιαλείπτως ἔπιπτον, ὑπὸ μὴ βλεπομένων καθορώμενοι. ⟨242⟩ αὐτοί τε γὰρ ὑπὸ τῆς σφετέρας περιλαμπόμενοι φλογὸς σκοπὸς ἦσαν τοῖς πολεμίοις εὐσύνοπτος, ὥσπερ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ τῶν ὀργάνων πόρρωθεν μὴ βλεπομένων δυσφύλακτον ἦν τὸ βαλλόμενον. ⟨243⟩ ἥ τε γὰρ τῶν ὀξυβελῶν καὶ καταπελτῶν βία πολλοὺς ἅμα διήλαυνε, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς μηχανῆς ἀφιεμένων πετρῶν ὁ ῥοῖζος ἐπάλξεις τ' ἀπέσυρε καὶ γωνίας ἀπέθρυπτε πύργων. ⟨244⟩ ἀνδρῶν μὲν γὰρ οὐκ ἦν οὕτως ἰσχυρὸν στῖφος ὃ μὴ μέχρι

ἐσχάτης στρώννυται φάλαγγος βίᾳ τε καὶ μεγέθει τοῦ λίθου. ⟨245⟩ *μάθοι δ' ἄν τις τὴν τοῦ μηχανήματος ἀλκὴν ἐκ τῶν ἐπὶ τῆσδε τῆς νυκτὸς γενομένων. πληγεὶς γάρ τις ὑπ' αὐτοῦ τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον ἑστώτων ἀνὰ τὸ τεῖχος ἀπαράττεται τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τῆς πέτρας, καὶ τὸ κρανίον ἀπὸ τριῶν ἐσφενδονήθη σταδίων·* ⟨246⟩ *γυναικός τε μεθ' ἡμέραν ἐγκύμονος πληγείσης τὴν γαστέρα (προῄει δὲ νέον ἐξ οἰκίας) ἐξέσεισεν ἐφ' ἡμιστάδιον τὸ βρέφος· τοσαύτη ἦν ἡ τοῦ λιθοβόλου βία.* ⟨247⟩ *τῶν μὲν οὖν ὀργάνων φοβερώτερος ὁ ῥοῖζος, τῶν δὲ βαλλομένων ἦν ὁ ψόφος.* ⟨248⟩ *ἐπάλληλοι δ' ἐκτύπουν οἱ νεκροὶ κατὰ τοῦ τείχους ῥιπτόμενοι, καὶ δεινὴ μὲν ἔνδοθεν κραυγὴ γυναικῶν ἠγείρετο, συνήχουν δ' ἔξωθεν οἰμωγαὶ φονευομένων,* ⟨249⟩ *αἵματι δ' ἐρρεῖτο πᾶς ὁ πρὸ τῆς μάχης περίβολος, καὶ προσβατὸν ὑπὸ πτωμάτων τὸ τεῖχος ἐγίγνετο.* ⟨250⟩ *φοβερωτέραν δ' ἐποίουν τὴν βοὴν περιηχοῦντα τὰ ὄρη, καὶ οὐδὲν ἐπ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὔτ' εἰς ἀκοῆς οὔτ' εἰς ὄψεως κατάπληξιν ἀπελείφθη.* ⟨251⟩ *πλεῖστοι μέν γε τῶν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀγωνιζόμενοι γενναίως ἔπεσον, πλεῖστοι δ' ἐγένοντο τραυματίαι, καὶ μόλις περὶ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν ἐνδίδωσι τοῖς μηχανήμασι τὸ τεῖχος ἀδιαλείπτως τυπτόμενον.* ⟨252⟩ *οἳ δὲ φραξάμενοι τὰ σώματα τοῖς ὅπλοις τὸ καταρριφθὲν ἀντωχύρωσαν, πρὶν βληθῆναι τὰς ἐπιβατηρίους ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων μηχανάς.*

⟨253⟩ *ὑπὸ δὲ τὴν ἕω Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὴν κατά-* 24
ληψιν τῆς πόλεως συνῆγε τὴν στρατιάν, ὀλίγον ἀπὸ τοῦ νυκτερινοῦ πόνου διαναπαύσας. ⟨254⟩ *βουλόμενος δ' ἀπὸ τῶν καταρριφθέντων περισπάσαι τοὺς εἴργοντας, τοὺς μὲν γενναιοτάτους τῶν ἱππέων ἀποβήσας*

τῶν ἵππων τριχῇ διέταξε κατὰ τὰ πεπτωκότα τοῦ τείχους, πάντοθεν πεφραγμένους τοῖς ὅπλοις καὶ τοὺς κοντοὺς προΐσχοντας, ὡς, ὁπότε τὰς ἐπιβατηρίους βάλλοιεν μηχανάς, κατάρχοιντο τῆς εἰσόδου. κατόπιν δ' αὐτῶν ἔταξε τοῦ πεζοῦ τὸ ἀκμαιότατον, ⟨255⟩ τὸ δὲ λοιπὸν ἱππικὸν ἀντιπαρεξέτεινε τῷ τείχει κατὰ πᾶσαν τὴν ὀρεινὴν πρὸς τὸ μηδένα τῶν ἀναφευγόντων ἐκ τῆς ἁλώσεως διαλαθεῖν. ⟨256⟩ κατόπιν δὲ τούτων περιέστησε τοὺς τοξότας, ἔχειν κελεύσας ἕτοιμα τὰ βέλη πρὸς ἄφεσιν, ὁμοίως δὲ καὶ σφενδονήτας καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν μηχανημάτων, ⟨257⟩ ἑτέρους δὲ κλίμακας ἀραμένους προσφέρειν ἐπάνω τοῖς ἀκεραίοις τείχεσιν, ἵν' οἱ μὲν τούτους κωλύειν πειρώμενοι καταλίποιεν τὴν ἐπὶ τοῖς καταρριφθεῖσι φυλακήν, οἱ λοιποὶ δ' ὑπ' ἀθρόων βιαζόμενοι τῶν βελῶν εἴξωσι τῆς εἰσόδου.

⟨258⟩ Ἰώσηπος δὲ συνεὶς τὴν ἐπίνοιαν ἐπὶ μὲν τοῦ μένοντος τείχους σὺν τοῖς κεκμηκόσιν ἵστησι τοὺς γηραιοὺς ὡς μηδὲν ταύτῃ βλαβησομένους, κατὰ δὲ τὰ παρερρωγότα τοῦ τείχους τοὺς δυνατωτάτους καὶ πρὸ πάντων ἀν' ἓξ ἄνδρας, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς εἰς τὸ προκινδυνεύειν ἐκληρώσατο· ⟨259⟩ ἐκέλευσέ τε πρὸς μὲν τὸν ἀλαλαγμὸν τῶν ταγμάτων ἀποφράξαι τὰς ἀκοάς, ὡς ἂν μὴ καταπλαγεῖεν, πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν βελῶν συνοκλάσαντας καλύπτεσθαι καθύπερθεν τοῖς θυρεοῖς, ὑποχωρῆσαί τε πρὸς ὀλίγον ἕως ἂν τὰς φαρέτρας κενώσωσιν οἱ τοξόται· ⟨260⟩ βαλλόντων δὲ τὰς ἐπιβατηρίους μηχανὰς αὐτοὺς προπηδᾶν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὀργάνων ἀπαντᾶν τοῖς πολεμίοις, ἀγωνίζεσθαί θ' ἕκαστον ὡς οὐχ ὑπὲρ σωθησομένης ἀλλ' ὑπὲρ ἀπολωλυίας ἤδη τῆς πατρίδος ἀμυνόμενον, ⟨261⟩ λαμβάνειν τε πρὸ ὀφθαλμῶν σφαγησομένους γέροντας

καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἀναιρεθησομένας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὅσον οὔπω, καὶ τὸν ἐπὶ ταῖς μελλούσαις συμφοραῖς θυμὸν προαλίσαντας ἐναφεῖναι τοῖς δράσουσιν αὐτάς.

⟨262⟩ ἔταξε μὲν οὖν οὕτως ἑκάτερον· τὸ δ' ἀργὸν 26
ἀπὸ τῆς πόλεως πλῆθος, γύναια καὶ παῖδες, ὡς ἐθεάσαντο τριπλῇ μὲν φάλαγγι τὴν πόλιν ἐζωσμένην (οὐδὲν γὰρ εἰς τὴν μάχην μετακεκίνητο τῶν πάλαι φυλακῶν), πρὸς δὲ τοῖς βεβλημένοις τείχεσι τοὺς πολεμίους ξιφήρεις, καὶ τὴν καθύπερθεν ὀρεινὴν λαμπομένην ὅπλοις, τά τε βέλη τοῖς τοξόταις ἐπανέχοντα τῶν Ἀράβων, ὕστατόν τινα κωκυτὸν ἁλώσεως συνήχησαν, ὡς οὐκ ἀπειλουμένων ἔτι τῶν κακῶν ἀλλ' ἤδη παρόντων. ⟨263⟩ ὁ δὲ Ἰώσηπος τὰ μὲν γύναια, ὡς μὴ θηλύνοιεν οἴκτῳ τὰς ὁρμὰς τῶν σφετέρων, κατακλείει ταῖς οἰκίαις, μετ' ἀπειλῆς ἡσυχάζειν κελεύσας· αὐτὸς δὲ πρὸ τῶν ἐρειφθέντων, ᾗ ἔλαχε, παρῄει. ⟨264⟩ τοῖς μὲν οὖν καθ' ἕτερα προσφέρουσι τὰς κλίμακας οὐ προσεῖχεν, ἀπεκαραδόκει δὲ τὴν ὁρμὴν τῶν βελῶν.

⟨265⟩ ὁμοῦ δ' οἵ τε σαλπικταὶ τῶν ταγμάτων 27
ἁπάντων συνήχησαν καὶ δεινὸν ἐπηλάλαξεν ἡ στρατιά· καὶ πάντοθεν ἀφιεμένων ἀπὸ συνθήματος τῶν βελῶν τὸ φῶς ὑπετέμνετο. ⟨266⟩ μεμνημένοι γε μὴν τῶν τοῦ Ἰωσήπου προσταγμάτων οἱ σὺν αὐτῷ τάς τ' ἀκοὰς πρὸς τὴν βοὴν καὶ τὰ σώματα πρὸς τὰς ἀφέσεις ἐφράξαντο, ⟨267⟩ καὶ βαλόντων τὰς μηχανὰς ἐπεξέδραμον δι' αὐτῶν, πρὶν ἐπιβῆναι τοὺς βαλόντας. ⟨268⟩ συμπλεκόμενοί γε μὴν τοῖς ἀνιοῦσι παντοῖα καὶ χειρῶν ἔργα καὶ ψυχῆς ἐναπεδείκνυντο, πειρώμενοι παρὰ τὰς ἐσχάτας συμφορὰς μὴ χείρους φαίνεσθαι τῶν ἐν ἀκινδύνῳ τῷ κατὰ σφᾶς ἀνδριζομένων· ⟨269⟩ ὥστ' οὐ

πρότερον ἀπερρήγνυντο τῶν Ῥωμαίων πρὶν ἢ πεσεῖν ἢ διαφθεῖραι. ⟨270⟩ ὡς δ' οἳ μὲν ἔκαμνον διηνεκῶς ἀμυνόμενοι καὶ τοὺς προμάχους ἀμείβειν οὐκ ἔχοντες, τὸ κεκμηκὸς δὲ τῶν Ῥωμαίων ἀκραιφνεῖς διεδέχοντο καὶ ταχέως ἀντὶ τῶν ἀποβιασθέντων ἐπέβαινον ἕτεροι, παρακελευσάμενοί τ' ἀλλήλοις, καὶ πλευρὰν μὲν ἑνώσαντες τοῖς δὲ θυρεοῖς καθύπερθεν φραξάμενοι, στῖφος ἄρρηκτον ἐγένοντο, καὶ καθάπερ ἑνὶ σώματι πάσῃ τῇ φάλαγγι τοὺς Ἰουδαίους ἀνωθοῦντες ἤδη τοῦ τείχους ἐπέβαινον.

28 ⟨271⟩ ὁ δὲ Ἰώσηπος ἐν ταῖς ἀμηχανίαις σύμβουλον λαβὼν τὴν ἀνάγκην (ἡ δ' ἐστὶ δεινὴ πρὸς ἐπίνοιαν, ὅταν αὐτὴν ἀπόγνωσις ἐρεθίζῃ), ζέον ἔλαιον ἐκέλευσε καταχεῖν τῶν συνησπικότων. ⟨272⟩ οἳ δ', ὡς παρεσκευασμένον ἔχοντες, μετὰ τάχους πολλοὶ καὶ πολὺ πάντοθεν τῶν Ῥωμαίων κατέχεον, συνεπαφιέντες καὶ τὰ ἀγγεῖα βραττόμενα τῇ θέρμῃ. ⟨273⟩ τοῦτο καιομένων τῶν Ῥωμαίων διεσκέδασε τὴν τάξιν, καὶ μετὰ δεινῶν ἀλγηδόνων ἀπεκυλινδοῦντο τοῦ τείχους. ⟨274⟩ ῥᾷστα μὲν γὰρ τοὔλαιον ἀπὸ κόρρης μέχρι ποδῶν ὑπὸ τὰς πανοπλίας διέρρει τοῦ σώματος ὅλου, καὶ τὴν σάρκα φλογὸς οὐδὲν ἔλαττον ἐπεβόσκετο, θερμαινόμενόν τε φύσει ταχέως καὶ ψυχόμενον βραδέως διὰ τὴν πιότητα. ⟨275⟩ τοῖς δὲ θώραξι καὶ τοῖς κράνεσιν ἐνδεδεμένων ἀπαλλαγὴ τῆς καύσεως οὐκ ἦν· πηδῶντες δὲ καὶ συνειλούμενοι ταῖς ἀλγηδόσιν ἀπὸ τῶν γεφυρωμάτων ἔπιπτον. οἱ δὲ τραπέντες εἰς τοὺς σφετέρους πρόσω βιαζομένους εὐχείρωτοι τοῖς κατόπιν τιτρώσκουσιν ἦσαν.

29 ⟨276⟩ ἐπέλειπε δ' οὔτε Ῥωμαίους ἐν ταῖς κακοπραγίαις ἰσχὺς οὔτε τοὺς Ἰουδαίους σύνεσις, ἀλλ' οἳ

μὲν καίπερ οἰκτρὰ πάσχοντας ὁρῶντες τοὺς καταχυθέντας, ὅμως εἰς τοὺς καταχέοντας ἐφέροντο, τὸν πρὸ αὐτοῦ κακίζων ἕκαστος ὡς ἐμπόδιον ὄντα τῆς ῥώμης, ⟨277⟩ οἱ δὲ Ἰουδαῖοι δόλῳ δευτέρῳ τὰς προσβάσεις αὐτῶν ἐπέσφαλλον, τῆλιν ἑφθὴν ἐπιχέοντες ταῖς σανίσιν, αἷς ἐπολισθάνοντες ὑπεσύροντο· ⟨278⟩ κοὔτε τῶν τρεπομένων οὔτε τῶν προσβαινόντων τις ὀρθὸς ἔμενεν, ἀλλ' οἳ μὲν ἐπ' αὐτῶν ὑπτιαζόμενοι τῶν ἐπιβατηρίων μηχανῶν συνεπατοῦντο, πολλοὶ δ' ἐπὶ τὸ χῶμα κατέπιπτον. ⟨279⟩ ἐπαίοντο δ' ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων οἱ πεσόντες· σφαλλομένων γὰρ τῶν Ῥωμαίων οὗτοι, τῆς κατὰ χεῖρα συμπλοκῆς ἐλευθερωθέντες, πρὸς τὰς βολὰς ηὐσχόλουν. ⟨280⟩ πολλὰ δὲ κακουμένους ἐν τῇ προσβολῇ τοὺς στρατιώτας ὁ στρατηγὸς περὶ δείλην ἀνεκάλει. ⟨281⟩ ἔπεσον δὲ τούτων μὲν οὐκ ὀλίγοι καὶ πλείους ἐτρώθησαν· τῶν δ' ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης ἀπέθανον μὲν ἓξ ἄνδρες, τραυματίαι δ' ὑπὲρ τριακοσίους ἀνεκομίσθησαν.

⟨282⟩ εἰκάδι μὲν οὖν Δαισίου μηνὸς ἡ παράταξις 30
ἦν· ⟨283⟩ Οὐεσπασιανὸς δ' ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι τὴν στρατιὰν παραμυθούμενος, ὡς θυμουμένους ἑώρα καὶ οὐ προτροπῆς ἀλλ' ἔργων δεομένους, ⟨284⟩ προσυψῶσαι μὲν τὰ χώματα, πύργους δὲ τρεῖς, πεντήκοντα ποδῶν ἕκαστον τὸ ὕψος, κατασκευάσαι κελεύσας, πάντοθεν σιδήρῳ κεκαλυμμένους ὡς ἑδραῖοί τ' εἶεν ὑπὸ βρίθους καὶ δυσάλωτοι πυρί, τῶν χωμάτων ἐπέστησεν. ⟨285⟩ προσεπιβήσας αὐτοῖς ἀκοντιστάς τε καὶ τοξότας καὶ τῶν ἀφετηρίων ὀργάνων τὰ κουφότερα, πρὸς δὲ τοὺς ῥωμαλεωτάτους σφενδονήτας, ⟨286⟩ οἳ μὴ καθορώμενοι διὰ τὸ ὕψος καὶ τὰ θωρακεῖα τῶν πύργων εἰς καθορωμένους τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἔβαλλον. ⟨287⟩

οἱ δὲ μήτε κατὰ κόρρης φερομένων τῶν βελῶν ἐκκλίνειν ῥᾳδίως δυνάμενοι μήτε τοὺς ἀφανεῖς ἀμύνεσθαι, καὶ τὸ μὲν ὕψος τῶν πύργων δυσέφικτον ὁρῶντες ἐκ χειρὸς βέλει, πυρὶ δὲ τὸν περὶ αὐτοῖς σίδηρον ἀνάλωτον, ἔφευγον ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ τοῖς προσβάλλειν πειρωμένοις ἐπεξέθεον.

⟨288⟩ *καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῆς Ἰωταπάτης ἀντεῖχον οὕτως, ἀναιρούμενοί τε καθ' ἡμέραν πολλοὶ καὶ μηδὲν ἀντικακοῦν τοὺς πολεμίους, ὅτι μὴ μετὰ κινδύνων*
31 *ἀνείργειν, ἔχοντες·* ⟨289⟩ *κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας Οὐεσπασιανὸς ἐπί τινα τῶν τῆς Ἰωταπάτης ἀστυγειτόνων πόλιν (Ἰαφὰ καλεῖται) νεωτερίζουσαν, καὶ τῶν Ἰωταπατηνῶν παρὰ δόξαν ἀντεχόντων ἐπαιρομένην, Τραϊανόν, ὄντα τοῦ δεκάτου τάγματος ἡγεμόνα, ἐκπέμπει, παραδοὺς αὐτῷ χιλίους μὲν ἱππεῖς, πεζοὺς δὲ δισχιλίους.* ⟨290⟩ *ὃ δὲ τὴν μὲν πόλιν δυσάλωτον καταλαβὼν (πρὸς γὰρ τῷ φύσει καρτερὰ τυγχάνειν οὖσα καὶ διπλῷ περιβόλῳ τετείχιστο), προαπηντηκότας δὲ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἑτοίμους εἰς μάχην ἰδὼν συμβάλλει, καὶ πρὸς ὀλίγον ἀντισχόντας ἐδίωκε.* ⟨291⟩ *συμφυγόντων δ' εἰς τὸ πρῶτον τεῖχος οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ πόδας προσκείμενοι συνεισέπεσον.* ⟨292⟩ *ὁρμήσαντας δὲ πάλιν εἰς τὸ δεύτερον τεῖχος ἀποκλείουσι τῆς πόλεως οἱ σφέτεροι, δείσαντες μὴ συνεισβάλωσιν οἱ πολέμιοι.* ⟨293⟩ *θεὸς δ' ἦν ἄρα ὁ Ῥωμαίοις τὰ Γαλιλαίων πάθη χαριζόμενος, ὃς καὶ τότε τὸν τῆς πόλεως λαὸν αὔτανδρον, χερσὶν οἰκείαις ἐκκλεισθέντα, πρὸς ἀπώλειαν ἔκδοτον φονῶσιν ἐχθροῖς παρέστησεν.* ⟨294⟩ *ἐμπίπτοντες γὰρ ἀθρόοι ταῖς πύλαις καὶ πολλὰ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ὀνομαστὶ καλοῦντες ἐν μέσαις ἀπεσφάττοντο ταῖς ἱκεσίαις.* ⟨295⟩ *καὶ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῖς τεῖχος*

οἱ πολέμιοι, τὸ δεύτερον δ' ἔκλεισαν οἱ σφέτεροι. ⟨296⟩ μέσοι δὲ τῶν δυοῖν κατειλούμενοι περιβόλων βύζην πολλοὶ μὲν τοῖς ἀλλήλων πολλοὶ δὲ τοῖς ἰδίοις περιεπείροντο ξίφεσιν, ἄπειροι δ' ὑπὸ Ῥωμαίων ἔπιπτον, οὐδ' ὅσον εἰς ἄμυναν ἀναθαρροῦντες· ⟨297⟩ πρὸς γὰρ τῷ καταπεπλῆχθαι τοὺς πολεμίους, τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἔκλασεν ἡ τῶν οἰκείων προδοσία. πέρας ἔθνησκον οὐ Ῥωμαίοις ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις καταρώμενοι, μέχρι πάντες ἀπώλοντο μύριοι καὶ δισχίλιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες. ⟨298⟩ κενὴν δὲ μαχίμων λογιζόμενος εἶναι τὴν πόλιν ὁ Τραϊανός, εἰ δὲ καί τινες ἔνδον εἶεν, οἰόμενος μηδὲν αὐτοὺς τολμήσειν ὑπὸ δέους, ἀνετίθει τῷ στρατηγῷ τὴν ἅλωσιν, καὶ στείλας ἀγγέλους πρὸς Οὐεσπασιανὸν ᾐτεῖτο πέμψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τίτον ἐπιθήσοντα τῇ νίκῃ τὸ τέλος. ⟨299⟩ ὃ δὲ συμβαλὼν ὑπολείπεσθαί τινα πόνον, μετὰ στρατιᾶς τὸν υἱὸν ἐπιπέμπει πεντακοσίων μὲν ἱππέων χιλίων δὲ πεζῶν. ⟨300⟩ ὃ δὲ πρὸς τὴν πόλιν ἐλθὼν διὰ τάχους, καὶ διατάξας τὴν στρατιάν, ἐπὶ μὲν τοῦ λαιοῦ κέρως τὸν Τραϊανὸν ἵστησιν, αὐτὸς δὲ τὸ δεξιὸν ἔχων ἐξηγεῖτο πρὸς τὴν πολιορκίαν. ⟨301⟩ τῶν δὲ στρατιωτῶν κλίμακας πάντοθεν τῷ τείχει προσφερόντων, πρὸς ὀλίγον οἱ Γαλιλαῖοι καθύπερθεν ἀμυνόμενοι λείπουσι τὸν περίβολον. ⟨302⟩ ἐπιπηδήσαντες δ' οἱ περὶ τὸν Τίτον τῆς μὲν πόλεως ἐκράτησαν ταχέως, πρὸς δὲ τοὺς ἔνδον αὐτοῖς συστραφέντας καρτερὰ μάχη συρρήγνυται· ⟨303⟩ καὶ γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς οἱ δυνατοὶ προσέπιπτον, κἀπὸ τῶν οἰκιῶν αἱ γυναῖκες ἔβαλλον πᾶν τὸ προστυχὸν αὐταῖς. ⟨304⟩ καὶ μέχρι μὲν ἓξ ὡρῶν ἀντεῖχον μαχόμενοι, δαπανηθέντων δὲ τῶν μαχίμων τὸ λοιπὸν πλῆθος ἔν τε τοῖς ὑπαίθροις καὶ

κατὰ τὰς οἰκίας ἀπεσφάττοντο, νέοι θ' ὁμοῦ καὶ γέροντες· οὐδὲν γοῦν ἄρρεν ἀπελείφθη δίχα νηπίων, ἃ μετὰ γυναικῶν ἐξηνδραποδίσαντο. ⟨305⟩ *τῶν μὲν οὖν ἀναιρεθέντων ἀνά τε τὴν πόλιν κἀπὶ τῆς προτέρας παρατάξεως ἀριθμὸς μύριοι πρὸς τοῖς πεντακισχιλίοις ἦν, τὰ δ' αἰχμάλωτα δισχίλια καὶ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα.* ⟨306⟩ *τοῦτο συνέβη τὸ πάθος Γαλιλαίοις πέμπτῃ καὶ εἰκάδι Δαισίου μηνός.*

32 ⟨307⟩ *ἔμειναν δ' οὐδὲ Σαμαρεῖς ἀπείρατοι συμφορῶν. ἀθροισθέντες γὰρ ἐπὶ τὸ Γαριζὶν καλούμενον ὄρος, ὅπερ αὐτοῖς ἐστὶν ἅγιον, κατὰ χώραν μὲν ἔμενον, πολέμου δ' εἶχεν ἀπειλὴν ἥ τε σύνοδος αὐτῶν καὶ τὰ φρονήματα,* ⟨308⟩ *καὶ οὐδὲ τοῖς γειτνιῶσι κακοῖς ἐσωφρονίζοντο, πρὸς δὲ τὰς Ῥωμαίων εὐπραγίας ἐν ἀλογίστῳ τῇ κατὰ σφᾶς ἀσθενείᾳ ᾤδουν καὶ μετέωροι πρὸς ταραχὴν ὑπῆρχον.* ⟨309⟩ *ἐδόκει δὲ Οὐεσπασιανῷ φθάσαι τὸ κίνημα καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτῶν ὑποτέμνεσθαι· καὶ γὰρ εἰ φρουραῖς ἡ Σαμαρεῖτις ὅλη διείληπτο, τό γε πλῆθος τῶν ἐληλυθότων καὶ ἡ σύνταξις ἦν φοβερά.* ⟨310⟩ *Κερεάλιον οὖν ἔπαρχον ὄντα τοῦ πέμπτου τάγματος μεθ' ἑξακοσίων ἱππέων καὶ πεζῶν τρισχιλίων πέμπει.* ⟨311⟩ *τούτῳ προσβαίνειν μὲν τὸ ὄρος καὶ συνάπτειν μάχην οὐκ ἀσφαλὲς ἔδοξε, τῶν πολεμίων πολλῶν καθύπερθεν ὄντων, κυκλωσάμενος δὲ τῇ δυνάμει πᾶσαν τὴν ὑπώρειαν δι' ὅλης αὐτοὺς ἐφρούρει τῆς ἡμέρας.* ⟨312⟩ *συνέβη δ' ὕδατος ἀπορουμένων τῶν Σαμαρέων ἐκφλεγῆναι τότε καὶ καῦμα δεινόν (ὥρα δ' ἦν θέρους καὶ τῶν ἐπιτηδείων τὸ πλῆθος ἀπαράσκευον),* ⟨313⟩ *ὡς τινὰς μὲν αὐθημερὸν ὑπὸ τοῦ δίψους ἀποθανεῖν, πολλοὺς δὲ τῆς τοιαύτης ἀπωλείας τὸ δουλεύειν προελομένους Ῥωμαίοις προσ-*

φυγεῖν. ⟨314⟩ ἐξ ὧν συνεὶς ὁ Κερεάλιος καὶ τοὺς ἔτι συμμένοντας ὑπὸ τῶν δεινῶν κατεαγότας ἐπαναβαίνει τῷ ὄρει, καὶ τὴν δύναμιν ἐν κύκλῳ περιστήσας τοῖς πολεμίοις τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ δεξιὰς προυκαλεῖτο καὶ σώζεσθαι παρεκάλει, διαβεβαιούμενος ἀσφάλειαν τὰ ὅπλα ῥίψασιν· ⟨315⟩ ὡς δ' οὐκ ἔπειθε, προσπεσὼν ἀπέκτεινε πάντας, χιλίους ἑξακοσίους ἐπὶ μυρίοις ὄντας, Δαισίου μηνὸς εἰκάδι καὶ ἑβδόμῃ.

⟨316⟩ καὶ τοιαύταις μὲν συμφοραῖς Σαμαρεῖται 33
ἐχρήσαντο, τῶν δ' ἀνὰ τὰ Ἰωτάπατα διακαρτερούντων καὶ παρ' ἐλπίδα τοῖς δεινοῖς ἀντεχόντων τετταρακοστῇ μὲν ἡμέρᾳ καὶ ἑβδόμῃ τὰ χώματα τῶν Ῥωμαίων ὑπερήρθη τὸ τεῖχος, ⟨317⟩ αὐτομολεῖ δέ τις πρὸς τὸν Οὐεσπασιανὸν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, τήν τ' ὀλιγότητα τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐξαγγέλλων καὶ τὴν ἀσθένειαν, ⟨318⟩ καὶ ὡς ἀγρυπνίᾳ διηνεκεῖ καὶ μάχαις ἐπαλλήλοις δεδαπανημένοι δυνατοὶ μὲν εἶεν οὐδὲ βιαζομένους ἔτι φέρειν, καὶ δόλῳ δ' ἂν ἁλοῖεν, εἴ τις ἐπίθοιτο. ⟨319⟩ περὶ γὰρ τὴν ἐσχάτην φυλακήν, καθ' ἣν ἄνεσίν τε τῶν δεινῶν ἐδόκουν ἔχειν καὶ καθάπτεται μάλιστα κεκοπωμένων ἑωθινὸς ὕπνος, καταδαρθάνειν ἔφασκε τοὺς φύλακας, συνεβούλευέ τε κατὰ ταύτην τὴν ὥραν ἐπελθεῖν. ⟨320⟩ τῷ δ' ἦν μὲν δι' ὑπονοίας ὁ αὐτόμολος, τό τε πρὸς ἀλλήλους πιστὸν εἰδότι τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν πρὸς τὰς κολάσεις ὑπεροψίαν, ⟨321⟩ ἐπειδὴ καὶ πρότερον ληφθείς τις τῶν ἀπὸ τῆς Ἰωταπάτης πρὸς πᾶσαν αἰκίαν βασάνων ἀντέσχε, καὶ μηδὲν διὰ πυρὸς ἐξερευνῶσι τοῖς πολεμίοις περὶ τῶν ἔνδον εἰπὼν ἀνεσταυρώθη τοῦ θανάτου καταμειδιῶν· ⟨322⟩ τά γε μὴν εἰκότα πιστὸν ἐποίει τὸν προδότην, καὶ τάχα μὲν ἀληθεύειν ἐκεῖνον, μηδὲν δ' αὐτὸς ἐξ ἐνέδρας πείσε-

σθαι μέγα προσδοκῶν, τὸν μὲν φυλάττειν ἐκέλευσεν, ἐπὶ δὲ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως παρεσκεύαζε τὴν
34 *στρατιάν.* ⟨323⟩ *κατὰ δὲ τὴν μηνυθεῖσαν ὥραν ἦσαν ἡσυχῇ πρὸς τὸ τεῖχος.* ⟨324⟩ *καὶ πρῶτος ἐπιβαίνει Τίτος σὺν ἑνὶ τῶν χιλιάρχων Δομιτίῳ Σαβίνῳ, τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάγματός τινας ὀλίγους ἄγων·* ⟨325⟩ *ἀποσφάξαντες δὲ τοὺς φύλακας εἰσίασιν εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ. μεθ' οὓς Σέξτος τις Καλουάριος χιλίαρχος καὶ Πλάκιδος τοὺς ὑπὸ σφίσι τεταγμένους εἰσῆγον.* ⟨326⟩ *κατειλημμένης δὲ τῆς ἄκρας καὶ τῶν πολεμίων ἐν μέσῃ τῇ πόλει στρεφομένων, ἤδη δὲ καὶ ἡμέρας οὔσης, ὅμως οὔπω τῆς ἁλώσεως τοῖς κρατουμένοις αἴσθησις ἦν.* ⟨327⟩ *καμάτῳ τε γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ ὕπνῳ διαλέλυντο, καὶ τῶν διανισταμένων ὁμίχλη τὰς ὄψεις ἀπήμβλυνε πολλὴ κατὰ τύχην τότε τῇ πόλει περιχυθεῖσα,* ⟨328⟩ *μέχρι πάσης τῆς στρατιᾶς εἰσπεσούσης πρὸς μόνην τὴν τῶν κακῶν αἴσθησιν ἐξανέστησαν καὶ τὴν ἅλωσιν ἐπίστευον ἀναιρούμενοι.* ⟨329⟩ *Ῥωμαίους δέ, κατὰ μνήμην ὧν παρὰ τὴν πολιορκίαν ἔπαθον, οὔτε φειδὼ εἰσῄει τινὸς οὔτ' ἔλεος, ἀλλ' εἰς τὸ κάταντες ἀπὸ τῆς ἄκρας τὸν λεὼν συνωθοῦντες ἐφόνευον,* ⟨330⟩ *ἔνθα καὶ τοὺς ἔτι μάχεσθαι δυναμένους ἡ δυσχωρία τὴν ἄμυναν ἀφείλετο· θλιβόμενοι γὰρ ἐν τοῖς στενωποῖς καὶ κατὰ τοῦ πρανοῦς ὑπολισθάνοντες ῥέοντι κατ' ἄκρας ἐκαλύπτοντο τῷ πολέμῳ.* ⟨331⟩ *τοῦτο πολλοὺς καὶ τῶν περὶ τὸν Ἰώσηπον ἐπιλέκτων ἐπ' αὐτοχειρίαν παρώξυνε· κατιδόντες γὰρ ὡς οὐδένα τῶν Ῥωμαίων ἀνελεῖν δύνανται, τό γε μὴ πεσεῖν αὐτοὶ ὑπὸ Ῥωμαίων προύλαβον, καὶ συναθροισθέντες ἐπὶ τὰ καταλήγοντα τῆς πόλεως σφᾶς αὐτοὺς ἀνεῖλον.*

⟨332⟩ ὅσοι γε μὴν ὑπὸ πρώτην τῆς καταλήψεως 35
αἴσθησιν τῶν φυλάκων διαφυγεῖν ἔφθασαν, ἀναβάντες εἴς τινα τῶν προσαρκτίων πύργων μέχρι μέν τινος ἀπημύναντο, περισχεθέντες δὲ τῷ πλήθει τῶν πολεμίων ὀψὲ παρῆκαν τὰς δεξιὰς καὶ τοῖς ἐφεστῶσι τὴν σφαγὴν εὔθυμοι παρέσχον. ⟨333⟩ ἀναίμακτον δ' ἂν ἦν αὐχῆσαι Ῥωμαίοις τὸ τέλος τῆς πολιορκίας, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἅλωσιν εἷς ἔπεσεν· ἑκατοντάρχης ἦν Ἀντώνιος. ⟨334⟩ θνήσκει δ' ἐξ ἐνέδρας. τῶν γὰρ εἰς τὰ σπήλαιά τις συμπεφευγότων (πολὺ δ' οὗτοι πλῆθος ἦσαν) ἱκέτευε τὸν Ἀντώνιον ὀρέξαι δεξιὰν αὐτῷ, πίστιν τε σωτηρίας καὶ βοήθειαν πρὸς ἄνοδον· ⟨335⟩ ὃ δ' ἀφυλάκτως ὤρεγε τὴν χεῖρα, καὶ φθάσας αὐτὸν ἐκεῖνος νύττει κάτωθεν ὑπὸ τὸν βουβῶνα δόρατι καὶ παραχρῆμα διεργάζεται.

⟨336⟩ κατ' ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν τὸ φανε- 36
ρὸν πλῆθος ἀνεῖλον οἱ Ῥωμαῖοι, ταῖς δ' ἐπιούσαις ἀνερευνώμενοι τὰς καταδύσεις τοὺς ἐν τοῖς ὑπονόμοις καὶ τοῖς σπηλαίοις ἐπεξῇσαν, καὶ διὰ πάσης ἐχώρουν ἡλικίας πλὴν νηπίων καὶ γυναικῶν. ⟨337⟩ καὶ τὰ μὲν αἰχμάλωτα χίλια πρὸς τοῖς διακοσίοις συνήχθη, νεκροὶ δὲ κατά τε τὴν ἅλωσιν καὶ κατὰ τὰς πρότερον μάχας συνηριθμήθησαν τετρακισμύριοι. ⟨338⟩ Οὐεσπασιανὸς δὲ τήν τε πόλιν κατασκάψαι κελεύει, καὶ τὰ φρούρια πάντα προσεμπίμπρησιν αὐτῆς.

⟨339⟩ Ἰωτάπατα μὲν οὖν οὕτως ἑάλω, τρισκαιδεκάτῳ τῆς Νέρωνος ἡγεμονίας ἔτει, Πανέμου νουμηνίᾳ·
⟨340⟩ Ῥωμαῖοι δὲ τὸν Ἰώσηπον ἀναζητοῦντες κατά 8
τ' ὀργὴν σφετέραν καὶ σφόδρα τοῦ στρατηγοῦ φιλοτιμουμένου (μεγίστη γὰρ ἦν μοῖρα τοῦ πολέμου ληφθείς), τούς τε νεκροὺς διηρεύνων καὶ τοὺς ἀποκρύ-

φους τῆς πόλεως μυχούς. ⟨341⟩ ὃ δ' ἄρτι τῆς πόλεως ἁλισκομένης, δαιμονίῳ τινὶ συνεργίᾳ χρησάμενος, μέσον μὲν ἑαυτὸν ἐκκλέπτει τῶν πολεμίων, καθάλλεται δ' εἴς τινα βαθὺν λάκκον, ᾧ πλατὺ σπήλαιον διέζευκτο κατὰ πλευρὰν τοῖς ἄνωθεν ἀόρατον· ⟨342⟩ ἔνθα τετταράκοντα μὲν τῶν ἐπισήμων ἄνδρας καταλαμβάνει λανθάνοντας, παρασκευὴν δ' ἐπιτηδείων οὐκ ὀλίγαις ἡμέραις διαρκεῖν δυναμένην. ⟨343⟩ μεθ' ἡμέραν μὲν οὖν ὑπεστέλλετο τῶν πολεμίων πάντα διειληφότων, νυκτὸς δ' ἀνιὼν ἐξήτει δρασμοῦ διάδυσιν καὶ τὰς φυλακὰς κατεσκέπτετο. φρουρουμένων δὲ πανταχόθεν πάντων δι' αὐτόν, ὡς λαθεῖν οὐκ ἦν, αὖθις εἰς τὸ σπήλαιον κατῄει. δύο μὲν οὖν ἡμέρας διαλανθάνει, ⟨344⟩ τῇ δὲ τρίτῃ γυναικὸς ἁλούσης τῶν ἅμ' αὐτοῖς μηνύεται, καὶ Ὀεσπασιανὸς αὐτίκα μετὰ σπουδῆς πέμπει δύο χιλιάρχους Παυλῖνον καὶ Γαλλικανόν, δεξιὰς τῷ Ἰωσήπῳ δοῦναι κελεύσας καὶ προτρεψομένους ἀνελθεῖν.

2 *⟨345⟩ ἀφικόμενοι δὲ παρεκάλουν οὗτοι τὸν ἄνδρα, καὶ πίστεις περὶ σωτηρίας ἐδίδοσαν, οὐ μὴν ἔπειθον· ⟨346⟩ ἐκ γὰρ ὧν εἰκὸς ἦν τὸν τοσαῦτα δράσαντα παθεῖν, οὐκ ἐκ τοῦ φύσει τῶν παρακαλούντων ἡμέρου, τὰς ὑποψίας συνέλεγεν, ἐδεδίει θ' ὡς ἐπὶ τιμωρίαν προκαλουμένους, ἕως Ὀεσπασιανὸς τρίτον ἐπιπέμπει χιλίαρχον Νικάνορα, γνώριμον τῷ Ἰωσήπῳ καὶ συνήθη πάλαι. ⟨347⟩ παρελθὼν δ' οὗτος τό τε φύσει Ῥωμαίων χρηστὸν πρὸς οὓς ἂν ἅπαξ ἕλωσι διεξῄει, καὶ ὡς δι' ἀρετὴν αὐτὸς θαυμάζοιτο μᾶλλον ἢ μισοῖτο πρὸς τῶν ἡγεμόνων, ⟨348⟩ σπουδάζειν τε τὸν στρατηγὸν οὐκ ἐπὶ τιμωρίαν ἀγαγεῖν αὐτὸν (ἐνεῖναι γὰρ ταύτην καὶ παρὰ μὴ προϊόντος λαβεῖν), ἀλλὰ σῶσαι προαιρούμενον ἄνδρα γενναῖον.*

⟨349⟩ *προσετίθει δ' ὡς οὔτ' ἂν Οὐεσπασιανὸς ἐνεδρεύων φίλον ἔπεμπεν, ἵνα τοῦ κακίστου πράγματος προστήσηται τὸ κάλλιστον, ἀπιστίας φιλίαν, οὔτ' ἂν αὐτὸς ἀπατήσων ἄνδρα φίλον ὑπήκουσεν ἐλθεῖν.*

⟨350⟩ *ἐνδοιάζοντος δὲ τοῦ Ἰωσήπου καὶ πρὸς τὸν* 3
Νικάνορα, τὸ μὲν στρατιωτικὸν ὑπ' ὀργῆς ἐκκαίειν τὸ σπήλαιον ὥρμητο, κατεῖχε δ' αὐτοὺς ὁ πολέμαρχος ζωγρῆσαι τὸν ἄνδρα φιλοτιμούμενος. ⟨351⟩ *ὡς δ' ὅ τε Νικάνωρ προσέκειτο λιπαρῶν καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ πολεμίου πλήθους ὁ Ἰώσηπος ἔμαθεν, ἀνάμνησις αὐτὸν τῶν διὰ νυκτὸς ὀνείρων εἰσέρχεται, δι' ὧν ὁ θεὸς τάς τε μελλούσας συμφορὰς αὐτῷ προυσήμαινεν Ἰουδαίων καὶ τὰ περὶ τοὺς Ῥωμαίων βασιλεῖς ἐσόμενα.* ⟨352⟩ *ἦν δὲ καὶ περὶ κρίσεις ὀνείρων ἱκανὸς συμβαλεῖν τὰ ἀμφιβόλως ὑπὸ τοῦ θείου λεγόμενα· τῶν γε μὴν ἱερῶν βίβλων οὐκ ἠγνόει τὰς προφητείας ὡς ἂν αὐτός τ' ὢν ἱερεὺς καὶ ἱερέων ἔγγονος.* ⟨353⟩ *ὧν ἐπὶ τῆς τόθ' ὥρας ἔνθους γενόμενος, καὶ τὰ φρικώδη τῶν προσφάτων ὀνείρων σπάσας φαντάσματα, προσφέρει τῷ θεῷ λεληθυῖαν εὐχήν,* ⟨354⟩ *'κἀπειδὴ τὸ Ἰουδαῖον' ἔφη 'φῦλον ὀκλάσαι δοκεῖ σοι τῷ κτίσαντι, μετέβη δὲ πρὸς Ῥωμαίους ἡ τύχη πᾶσα, καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐπελέξω τὰ μέλλοντα εἰπεῖν, δίδωμι μὲν Ῥωμαίοις τὰς χεῖρας ἑκὼν καὶ ζῶ, μαρτύρομαι δ' ὡς οὐ προδότης ἀλλὰ σὸς ἄπειμι διάκονος.'*

⟨355⟩ *ταῦτ' εἰπὼν ἐνεδίδου τῷ Νικάνορι. καὶ* 4
τῶν Ἰουδαίων οἱ συγκαταφυγόντες ὡς τὸν Ἰώσηπον συνίεσαν εἴκοντα τοῖς παρακαλοῦσιν, ἀθρόοι περιστάντες, ⟨356⟩ *'ἦ μεγάλα γ' ἂν στενάξειαν' ἐβόων 'οἱ πάτριοι νόμοι, καὶ κατηφήσαι θεὸς ὁ Ἰουδαίοις κτίσας ψυχὰς θανάτου καταφρονούσας.* ⟨357⟩ *φιλοζωεῖς,*

Ἰώσηπε, καὶ φῶς ὑπομένεις ὁρᾶν δοῦλος; ὡς ταχέως ἐπελάθου σαυτοῦ. πόσους ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν ἔπεισας. ⟨358⟩ ψευδῆ μὲν ἄρα δόξαν ἀνδρείας, ψευδῆ δὲ καὶ συνέσεως εἶχες, εἴ γε σωτηρίαν μὲν ἐλπίζεις παρ' οἷς οὕτως ἐπολέμησας, σῴζεσθαι δ' ὑπ' ἐκείνων, κἂν ᾖ βέβαιον, θέλεις. ⟨359⟩ ἀλλ' εἰ καὶ σοὶ λήθην τινὰ σαυτοῦ κατέχεεν ἡ Ῥωμαίων τύχη, προνοητέον ἡμῖν τοῦ πατρίου κλέους. χρήσομέν σοι δεξιὰν καὶ ξίφος. σὺ δ' ἂν μὲν ἑκὼν θνήσκῃς, Ἰουδαίων στρατηγός, ἂν δ' ἄκων, προδότης τεθνήξει.' ⟨360⟩ ταῦθ' ἅμα λέγοντες ἐπανετείναντο τὰ ξίφη, καὶ διηπείλουν ἀναιρήσειν αὐτόν, εἰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐνδιδοίη.

5 *⟨361⟩ δείσας δὲ τὴν ἔφοδον ὁ Ἰώσηπος, καὶ προδοσίαν εἶναι ἡγούμενος τῶν τοῦ θεοῦ προσταγμάτων εἰ προαποθάνοι τῆς διαγγελίας, ⟨362⟩ ἤρχετο πρὸς αὐτοὺς φιλοσοφεῖν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης. 'τί γὰρ τοσοῦτον' ἔφη 'σφῶν αὐτῶν, ἑταῖροι, φονῶμεν; ἢ τί τὰ φίλτατα διαστασιάζομεν, σῶμα καὶ ψυχήν; ⟨363⟩ ἠλλάχθαι τις ἐμὲ φησίν· ἀλλ' οἴδασι Ῥωμαῖοι τοῦτό γε. καλὸν ἐν πολέμῳ θνήσκειν, ἀλλὰ πολέμου νόμῳ, τουτέστιν ὑπὸ τῶν κρατούντων. ⟨364⟩ εἰ μὲν οὖν τὸν Ῥωμαίων ἀποστρέφομαι σίδηρον, ἄξιος ἀληθῶς εἰμι τοὐμοῦ ξίφους καὶ χειρὸς τῆς ἐμῆς· εἰ δ' ἐκείνους εἰσέρχεται φειδὼ πολεμίου, πόσῳ δικαιότερον ἂν ἡμᾶς ἡμῶν αὐτῶν εἰσέλθοι; καὶ γὰρ ἠλίθιον ταῦτα δρᾶν σφᾶς αὐτοὺς περὶ ὧν πρὸς ἐκείνους διιστάμεθα. ⟨365⟩ καλὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν. φημὶ κἀγώ, μαχομένους μέντοι, καὶ ὑπὸ τῶν ἀφαιρουμένων αὐτήν. νῦν δ' οὔτ' εἰς μάχην ἀντιάζουσιν ἡμῖν οὔτ' ἀναιροῦσιν ἡμᾶς. δειλὸς δ' ὁμοίως ὅ τε μὴ βουλόμενος*

θνήσκειν ὅταν δέῃ καὶ ὁ βουλόμενος ὅταν μὴ δέῃ. ⟨366⟩ τί δὲ καὶ δεδοικότες πρὸς Ῥωμαίους οὐκ ἄνιμεν; ἆρα οὐχὶ θάνατον; εἶθ' ὃν δεδοίκαμεν ἐκ τῶν ἐχθρῶν ὑποπτευόμενον, ἑαυτοῖς βέβαιον ἐπιστήσομεν; ἀλλὰ δουλείαν, ἐρεῖ τις. ⟨367⟩ πάνυ γοῦν νῦν ἐσμὲν ἐλεύθεροι. γενναῖον δ' ἀνελεῖν ἑαυτόν, φήσει τις. ⟨368⟩ οὐ μὲν οὖν, ἀλλ' ἀγεννέστατον, ὡς ἔγωγε καὶ κυβερνήτην ἡγοῦμαι δειλότατον, ὅστις χειμῶνα δεδοικὼς πρὸ τῆς θυέλλης ἐβάπτισεν ἑκὼν τὸ σκάφος. ⟨369⟩ ἀλλὰ μὴν ἡ αὐτοχειρία καὶ τῆς κοινῆς ἁπάντων ζῴων φύσεως ἀλλότριον καὶ πρὸς τὸν κτίσαντα θεὸν ἡμᾶς ἐστιν ἀσέβεια. ⟨370⟩ τῶν μέν γε ζῴων οὐδέν ἐστιν ὃ θνήσκει μετὰ προνοίας ἢ δι' αὑτοῦ· φύσεως γὰρ νόμος ἰσχυρὸς ἐν ἅπασι τὸ ζῆν ἐθέλειν. διὰ τοῦτο καὶ τοὺς φανερῶς ἀφαιρουμένους ἡμᾶς τούτου πολεμίους ἡγούμεθα καὶ τοὺς ἐξ ἐνέδρας τιμωρούμεθα. ⟨371⟩ τὸν δὲ θεὸν οὐκ οἴεσθε ἀγανακτεῖν, ὅταν ἄνθρωπος αὐτοῦ τὸ δῶρον ὑβρίζῃ; καὶ γὰρ εἰλήφαμεν παρ' ἐκείνου τὸ εἶναι, καὶ τὸ μηκέτ' εἶναι πάλιν ἐκείνῳ δίδομεν. ⟨372⟩ τὰ μέν γε σώματα θνητὰ πᾶσι καὶ ἐκ φθαρτῆς ὕλης δημιουργεῖται, ψυχὴ δ' ἀθάνατος ἀεὶ καὶ θεοῦ μοῖρα τοῖς σώμασιν ἐνοικίζεται. εἶτ' ἂν μὲν ἀφανίσῃ τις ἀνθρώπου παρακαταθήκην ἢ διάθηται κακῶς, πονηρὸς εἶναι δοκεῖ καὶ ἄπιστος· εἰ δέ τις τοῦ σφετέρου σώματος ἐκβάλλει τὴν παρακαταθήκην τοῦ θεοῦ, λεληθέναι δοκεῖ τὸν ἀδικούμενον; ⟨373⟩ καὶ κολάζειν μὲν τοὺς ἀποδράντας οἰκέτας δίκαιον νενόμισται, κἂν πονηροὺς καταλίπωσι δεσπότας, αὐτοὶ δὲ κάλλιστον δεσπότην ἀποδιδράσκοντες τὸν θεὸν οὐ δοκοῦμεν ἀσεβεῖν; ⟨374⟩ ἆρ' οὐκ ἴστε ὅτι τῶν μὲν ἐξιόντων τοῦ βίου κατὰ τὸν τῆς

φύσεως νόμον, καὶ τὸ ληφθὲν παρὰ τοῦ θεοῦ χρέος ἐκτινύντων ὅταν ὁ δοὺς κομίσασθαι θέλῃ, κλέος μὲν αἰώνιον, οἶκοι δὲ καὶ γενεαὶ βέβαιοι, καθαραὶ δὲ καὶ ἐπήκοοι μένουσιν αἱ ψυχαί, χῶρον οὐρανοῦ λαχοῦσαι τὸν ἁγιώτατον, ἔνθεν ἐκ περιτροπῆς αἰώνων ἁγνοῖς πάλιν ἀντενοικίζονται σώμασιν· ⟨375⟩ ὅσοις δὲ καθ' ἑαυτῶν ἐμάνησαν αἱ χεῖρες, τούτων ᾅδης μὲν δέχεται τὰς ψυχὰς σκοτιώτερος, ὁ δὲ τούτων πατὴρ θεὸς εἰς ἐγγόνους τιμωρεῖται τοὺς πατέρων ὑβριστάς. ⟨376⟩ διὰ τοῦτο μεμίσηται παρὰ τῷ θεῷ τοῦτο, καὶ παρὰ τῷ σοφωτάτῳ κολάζεται νομοθέτῃ. ⟨377⟩ τοὺς γοῦν ἀνελόντας ἑαυτοὺς παρὰ μὲν ἡμῖν μέχρι ἡλίου δύσεως ἀτάφους ἐκρίπτειν ἔκριναν, καίτοι καὶ πολεμίους θάπτειν θεμιτὸν ἡγούμενοι. ⟨378⟩ παρ' ἑτέροις δὲ καὶ τὰς δεξιὰς τῶν τοιούτων νεκρῶν ἀποκόπτειν ἐκέλευσαν, αἷς ἐστρατεύσαντο καθ' ἑαυτῶν, ἡγούμενοι, καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον, οὕτω καὶ τὴν χεῖρα τοῦ σώματος. ⟨379⟩ καλὸν οὖν, ἑταῖροι, δίκαια φρονεῖν, καὶ μὴ ταῖς ἀνθρωπίναις συμφοραῖς προσθεῖναι τὴν εἰς τὸν κτίσαντα ἡμᾶς δυσσέβειαν. ⟨380⟩ εἰ σώζεσθαι δοκεῖ, σωζώμεθα· καὶ γὰρ οὐκ ἄδοξος ἡ σωτηρία παρ' οἷς διὰ τοσούτων ἔργων ἐπεδειξάμεθα τὰς ἀρετάς· εἰ τεθνάναι, καλὸν ὑπὸ τῶν ἑλόντων. ⟨381⟩ οὐ μεταβήσομαι δ' ἐγὼ εἰς τὴν τῶν πολεμίων τάξιν, ἵν' ἐμαυτοῦ προδότης γένωμαι· καὶ γὰρ ἂν εἴην πολὺ τῶν αὐτομολούντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἠλιθιώτερος, εἴ γ' ἐκεῖνοι μὲν ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦτο πράττουσιν, ἐγὼ δ' ἐπ' ἀπωλείᾳ, καί γε τἠμαυτοῦ. ⟨382⟩ τὴν μέντοι Ῥωμαίων ἐνέδραν ἐπεύχομαι· μετὰ γὰρ δεξιὰν ἀναιρούμενος ὑπ' αὐτῶν εὐθύμως τεθνήξομαι, τὴν τῶν ψευσαμένων ἀπιστίαν νίκης μεῖζον ἀποφέρων παραμύθιον.'

⟨383⟩ ὁ μὲν οὖν Ἰώσηπος πολλὰ τοιαῦτα πρὸς 6
ἀποτροπὴν τῆς αὐτοχειρίας ἔλεγεν. ⟨384⟩ οἱ δὲ πεφραγμένας ἀπογνώσει τὰς ἀκοὰς ἔχοντες ὡς ἂν πάλαι καθοσιώσαντες ἑαυτοὺς τῷ θανάτῳ, παρωξύνοντο πρὸς αὐτόν, καὶ προστρέχων ἄλλος ἄλλοθεν ξιφήρης ἐκάκιζόν τ' εἰς ἀνανδρίαν καὶ ὡς ἕκαστος αὐτίκα πλήξων δῆλος ἦν. ⟨385⟩ ὃ δὲ τὸν μὲν ὀνομαστὶ καλῶν, τῷ δὲ στρατηγικώτερον ἐμβλέπων, τοῦ δὲ δραττόμενος τῆς δεξιᾶς, ὃν δὲ δεήσει δυσωπῶν, καὶ ποικίλοις διαιρούμενος πάθεσιν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης εἶργεν ἀπὸ τῆς σφαγῆς πάντων τὸν σίδηρον, ὥσπερ τὰ κυκλωθέντα τῶν θηρίων ἀεὶ πρὸς τὸν καθαπτόμενον ἀντιστρεφόμενος. ⟨386⟩ τῶν δὲ καὶ παρὰ τὰς ἐσχάτας συμφορὰς ἔτι τὸν στρατηγὸν αἰδουμένων παρελύοντο μὲν αἱ δεξιαί, περιωλίσθανε δὲ τὰ ξίφη, καὶ πολλοὶ τὰς ῥομφαίας ἐπιφέροντες αὐτομάτως παρείθησαν.

⟨387⟩ ὃ δ' ἐν ταῖς ἀμηχανίαις οὐκ ἠπόρησεν ἐπι- 7
νοίας, ἀλλὰ πιστεύων τῷ κηδεμόνι θεῷ τὴν σωτηρίαν παραβάλλεται, ⟨388⟩ καὶ 'ἐπειδὴ δέδοκται τὸ θνήσκειν' ἔφη, 'φέρε κλήρῳ τὰς ἀλλήλων σφαγὰς ἐπιτρέψωμεν, ⟨389⟩ ὁ λαχὼν δ' ὑπὸ τοῦ μετ' αὐτὸν πιπτέτω, καὶ διοδεύσει πάντων οὕτως ἡ τύχη, μηδ' ἐπὶ τῆς ἰδίας κείσθω δεξιᾶς ἕκαστος· ἄδικον γὰρ οἰχομένων τῶν ἄλλων τινὰ μετανοήσαντα σωθῆναι.' πιστὸς ἔδοξε ταῦτ' εἰπών, καὶ συνεκληροῦτο πείσας· ⟨390⟩ ἑτοίμην δ' ὁ λαχὼν τῷ μεθ' αὐτὸν παρεῖχε τὴν σφαγήν, ὡς αὐτίκα τεθνηξομένου καὶ τοῦ στρατηγοῦ· ζωῆς γὰρ ἡδίω τὸν μετὰ τοῦ Ἰωσήπου θάνατον ἡγοῦντο. ⟨391⟩ καταλείπεται δ' οὗτος, εἴθ' ὑπὸ τύχης χρὴ λέγειν εἴθ' ὑπὸ θεοῦ προνοίας, σὺν ἑτέρῳ, καὶ σπουδάζων μήθ' ὑπὸ τοῦ κλήρου καταδικασθῆναι μήτ' εἰ τελευταῖος

λείποιτο μιᾶναι τὴν δεξιὰν ὁμοφύλῳ φόνῳ, πείθει κἀκεῖνον ἐπὶ πίστει ζῆν.

8 ⟨392⟩ ὃ *μὲν οὖν οὕτω τόν τε Ῥωμαίων καὶ τὸν τῶν οἰκείων διαφυγὼν πόλεμον ἐπὶ Ȣεσπασιανὸν ἤγετο διὰ τοῦ Νικάνορος·* ⟨393⟩ *οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντες ἐπὶ θέαν αὐτοῦ συνέτρεχον, καὶ τοῦ πλήθους συνθλιβομένου περὶ τῷ στρατηγῷ θόρυβος ἦν ποικίλος, τῶν μὲν γεγηθότων ἐπὶ τῷ ληφθέντι, τῶν δ᾽ ἀπειλούντων, τῶν δ᾽ ἐγγύθεν ἰδεῖν βιαζομένων.* ⟨394⟩ *καὶ οἱ μὲν πόρρωθεν κολάζειν ἐβόων τὸν πολέμιον, τοὺς δὲ πλησίον ἀνάμνησις αὐτοῦ τῶν ἔργων εἰσῄει καὶ πρὸς τὴν μεταβολὴν θάμβος·* ⟨395⟩ *τῶν θ᾽ ἡγεμόνων οὐδεὶς ἦν ὅς, εἰ καὶ πρότερον ὠργίζετο, τότε πρὸς τὴν ὄψιν οὐκ ἐνέδωκεν αὐτοῦ.* ⟨396⟩ *μάλιστα δὲ τὸν Τίτον ἐξαιρέτως τό τε καρτερικὸν ἐν ταῖς συμφοραῖς ᾕρει τοῦ Ἰωσήπου, καὶ πρὸς τὴν ἡλικίαν ἔλεος, ἀναμιμνησκόμενόν τε τὸν οὐ πάλαι μαχόμενον καὶ τὸν ἐν χερσὶν ἐχθρῶν ἄρτι κείμενον ὁρῶντα· παρῆν δὲ νοεῖν ὅσον δύναται τύχη, καὶ ὡς ὀξεῖα μὲν πολέμου ῥοπή, τῶν δ᾽ ἀνθρωπίνων οὐδὲν βέβαιον.* ⟨397⟩ *παρὸ καὶ τότε συνδιέθηκε μὲν πλείστους ἑαυτῷ καὶ πρὸς οἶκτον τοῦ Ἰωσήπου, πλείστη δ᾽ αὐτῷ καὶ παρὰ τῷ πατρὶ μοῖρα σωτηρίας ἐγένετο.* ⟨398⟩ *ὁ μέντοι Ȣεσπασιανὸς φρουρεῖν αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας προσέταττεν ὡς ἀναπέμψων αὐτίκα Νέρωνι.*

9 ⟨399⟩ *τοῦτ᾽ ἀκούσας ὁ Ἰώσηπος μόνῳ τι διαλεχθῆναι θέλειν ἔλεγεν αὐτῷ. μεταστησαμένου δ᾽ ἐκείνου, πλὴν τοῦ παιδὸς Τίτου καὶ δυοῖν φίλων, τοὺς ἄλλους ἅπαντας,* ⟨400⟩ *'σὺ μέν' εἶπεν, ''Ȣεσπασιανέ, νομίζεις αἰχμάλωτον αὐτὸ μόνον εἰληφέναι τὸν Ἰώσηπον· ἐγὼ δ᾽ ἄγγελος ἥκω σοι μειζόνων. μὴ γὰρ ὑπὸ θεοῦ προ-*

πεμπόμενος ᾔδειν τὸν Ἰουδαίων νόμον, καὶ πῶς στρατηγοῖς ἀποθνήσκειν πρέπει. ⟨401⟩ Νέρωνί με πέμπεις; τί γάρ; οἱ μετὰ Νέρωνα μέχρι σοῦ διάδοχοι μένουσι; σὺ Καῖσαρ, Οὐεσπασιανέ, καὶ αὐτοκράτωρ σὺ καὶ παῖς ὁ σὸς οὗτος. δέσμει δέ με νῦν ἀσφαλέστερον, καὶ τήρει σαυτῷ. ⟨402⟩ δεσπότης μὲν γὰρ οὐ μόνον ἐμοῦ σύ, Καῖσαρ, ἀλλὰ καὶ γῆς καὶ θαλάττης καὶ παντὸς ἀνθρώπων γένους. ἐγὼ δ' ἐπὶ τιμωρίαν δέομαι φρουρᾶς μείζονος, εἰ κατασχεδιάζω καὶ θεοῦ.' ⟨403⟩ ταῦτ' εἰπόντος παραχρῆμα μὲν Οὐεσπασιανὸς ἀπιστεῖν ἐδόκει, καὶ τὸν Ἰώσηπον ὑπελάμβανε ταῦτα περὶ σωτηρίας πανουργεῖν. ⟨404⟩ κατὰ μικρὸν δ' εἰς πίστιν ὑπήγετο, τοῦ θεοῦ διεγείροντος αὐτὸν εἰς τὴν ἡγεμονίαν ἤδη, καὶ τὰ σκῆπτρα δι' ἑτέρων σημείων προδεικνύντος. ⟨405⟩ ἀτρεκῆ δὲ τὸν Ἰώσηπον κἀν ἄλλοις κατελάμβανε. τῶν γὰρ τοῖς ἀπορρήτοις παρατυχόντων φίλων ἅτερος θαυμάζειν ἔφη πῶς οὔτε τοῖς ἐπὶ τῶν Ἰωταπάτων περὶ ἁλώσεως οὔθ' αὑτῷ προυμαντεύσατο περὶ αἰχμαλωσίας, εἰ μὴ ταῦτα λῆρος εἴη διακρουομένου τὰς ἐπ' αὐτὸν ὀργάς· ⟨406⟩ ὁ δὲ Ἰώσηπος καὶ τοῖς Ἰωταπατηνοῖς ὅτι μετὰ τετταρακοστὴν ἑβδόμην ἡμέραν ἁλώσονται προειπεῖν ἔφη, καὶ ὅτι πρὸς Ῥωμαίων αὐτὸς ζωγρηθήσεται. ⟨407⟩ ταῦτα παρὰ τῶν αἰχμαλώτων κατ' ἰδίαν ὁ Οὐεσπασιανὸς ἐκπυθόμενος ὡς εὕρισκεν ἀληθῆ, οὕτω πιστεύειν περὶ τῶν κατ' αὐτὸν ἤρκτο. ⟨408⟩ φρουρᾶς μὲν οὖν καὶ δεσμῶν οὐκ ἀνίει τὸν Ἰώσηπον, ἐδωρεῖτο δ' ἐσθῆτι καὶ τοῖς ἄλλοις κειμηλίοις, φιλοφρονούμενός τε καὶ περιέπων διετέλει, τὰ πολλὰ Τίτου τῇ τιμῇ συνεργοῦντος.

⟨409⟩ τετάρτῃ δὲ Πανέμου μηνὸς ἀναζεύξας εἰς 9

τὴν Πτολεμαΐδα ἐκεῖθεν εἰς τὴν παράλιον ἀφικνεῖται Καισάρειαν, μεγίστην τε Ἰουδαίας πόλιν καὶ τὸ πλέον ὑφ' Ἑλλήνων ἐποικουμένην. ⟨410⟩ *ἐδέχοντο δὲ καὶ τὴν στρατιὰν καὶ τὸν στρατηγὸν μετὰ πάσης εὐφημίας καὶ φιλοφροσύνης οἱ ἐπιχώριοι, καὶ κατ' εὔνοιαν μὲν τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, τὸ δὲ πλέον ἔχθει τῶν κατεστραμμένων. διὸ καὶ τὸν Ἰώσηπον ἀθρόοι καταβοῶντες ἠξίουν κολάζειν.* ⟨411⟩ *'Ȣεσπασιανὸς δὲ τὴν μὲν περὶ τούτου δέησιν ὡς ὑπ' ἀκρίτου γενομένην πλήθους ἐξέλυσεν ἡσυχίᾳ,* ⟨412⟩ *τῶν δὲ ταγμάτων τὰ μὲν δύο χειμεριοῦντα ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς Καισαρείας, ἐπιτήδειον ὁρῶν τὴν πόλιν, τὸ δέκατον δὲ καὶ πέμπτον εἰς Σκυθόπολιν, ὡς μὴ θλίβοι παντὶ τῷ στρατῷ τὴν Καισάρειαν.* ⟨413⟩ *ἀλεεινὴ δ' ἦν κἀκείνη χειμῶνος ὥρᾳ, καθ' ὅσον ἦν πνιγώδης θέρους ὑπὸ καύματος, πεδιὰς οὖσα καὶ παράλιος.*

2 ⟨414⟩ *ἐν δὲ τούτῳ συναθροισθέντες οἵ τε κατὰ στάσιν ἐκπίπτοντες τῶν πόλεων καὶ οἱ διαφυγόντες ἐκ τῶν κατεστραμμένων, πλῆθος οὐκ ὀλίγον, ἀνακτίζουσιν Ἰόπην ὁρμητήριον σφίσιν, ἐρημωθεῖσαν ὑπὸ Κεστίου πρότερον·* ⟨415⟩ *καὶ τῆς χώρας ἐκπεπολεμωμένης ἀνειργόμενοι μεταβαίνειν ἔγνωσαν εἰς τὴν θάλατταν,* ⟨416⟩ *πηξάμενοί τε πειρατικὰ σκάφη πλεῖστα τόν τε Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ τὸν ἐπ' Αἰγύπτῳ πόρον ἐλῄστευον, ἄπλωτά τε πᾶσιν ἐποίουν τὰ τῇδε πελάγη.* ⟨417⟩ *'Ȣεσπασιανὸς δ' ὡς ἔγνω τὴν σύνταξιν αὐτῶν, πέμπει πεζούς τε καὶ ἱππεῖς ἐπὶ τὴν Ἰόπην, οἳ νύκτωρ ὡς ἀφύλακτον εἰσέρχονται τὴν πόλιν.* ⟨418⟩ *οἱ δ' ἐν αὐτῇ προῄσθοντο μὲν τὴν εἰσβολήν, καὶ καταδείσαντες τοῦ μὲν εἴργειν τοὺς Ῥωμαίους ἀπετρέποντο, συμφυγόντες δ' εἰς τὰς ναῦς ἐξωτέρω βέλους*

διενυκτέρευον. ⟨419⟩ ἀλιμένου δ' οὔσης φύσει τῆς 3
'Ιόπης — αἰγιαλῷ γὰρ ἐπιλήγει τραχεῖ καὶ τὸ μὲν ἄλλο πᾶν ὀρθίῳ, βραχὺ δὲ συννεύοντι κατὰ τὰς κεραίας ἑκατέρωθεν· ⟨420⟩ αἳ δ' εἰσὶ κρημνοὶ βαθεῖς καὶ προύχουσαι σπιλάδες εἰς τὸ πέλαγος, ἔνθα καὶ τῶν Ἀνδρομέδας δεσμῶν ἔτι δεικνύμενοι τύποι πιστοῦνται τὴν ἀρχαιότητα τοῦ μύθου· ⟨421⟩ τύπτων δὲ τὸν αἰγιαλὸν ἐναντίος βορρᾶς, καὶ πρὸς ταῖς δεχομέναις πέτραις ὑψηλὸν ἀνακόπτων τὸ κῦμα, σφαλερώτερον ἐρημίας τὸν ὅρμον ἀπεργάζεται· ⟨422⟩ κατὰ τοῦτον σαλεύουσι τοῖς ἀπὸ τῆς 'Ιόπης ὑπὸ τὴν ἕω πνεῦμα βίαιον ἐπιπίπτει (μελαμβόρειον ὑπὸ τῶν ταύτῃ πλοϊζομένων καλεῖται), ⟨423⟩ καὶ τὰς μὲν πρὸς ἀλλήλαις τῶν νεῶν αὐτόθι συνήραξε, τὰς δὲ πρὸς ταῖς πέτραις· πολλὰς δὲ πρὸς ἀντίον κῦμα βιαζομένας εἰς τὸ πέλαγος (τόν τε γὰρ αἰγιαλὸν ὄντα πετρώδη καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοῦ πολεμίους ἐδεδοίκεσαν) μετέωρος ὑπεραρθεὶς ὁ κλύδων ἐβάπτισεν. ⟨424⟩ ἦν δ' οὔτε φυγῆς ποι τόπος οὔτε μένουσι σωτηρία, βίᾳ μὲν ἀνέμου τῆς θαλάττης ἐξωθουμένοις, 'Ρωμαίων δὲ τῆς πόλεως. καὶ πολλὴ μὲν οἰμωγὴ συρρηγνυμένων ἐγίγνετο τῶν σκαφῶν, πολὺς δ' ἀγνυμένων ὁ ψόφος· ⟨425⟩ καὶ τοῦ πλήθους οἳ μὲν ὑπὸ τῶν κυμάτων καλυπτόμενοι διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ τοῖς ναυαγίοις ἐμπλεκόμενοι. τινὲς δ' ὡς κουφοτέρῳ τὴν θάλατταν ἔφθανον τῷ σιδήρῳ σφᾶς αὐτοὺς ἀναιροῦντες. ⟨426⟩ τό γε μὴν πλεῖστον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐκφερόμενον περιεξαίνετο ταῖς ἀπορρῶξιν, ὡς αἱμαχθῆναι μὲν ἐπὶ πλεῖστον τὸ πέλαγος, πληρωθῆναι δὲ νεκρῶν τὴν παράλιον· καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἐκφερομένους ἐφεστῶτες οἱ 'Ρωμαῖοι διέφθειρον. ⟨427⟩ ἀριθμὸς δὲ τῶν ἐκ-

βρασθέντων σωμάτων τετρακισχίλιοι πρὸς τοῖς διακοσίοις ἦν. Ῥωμαῖοι δὲ λαβόντες ἀμαχητὶ τὴν πόλιν κατασκάπτουσιν.

4 ⟨428⟩ *Ἰόπη μὲν οὖν οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ δεύτερον ὑπὸ Ῥωμαίοις ἑάλω·* ⟨429⟩ *Οὐεσπασιανὸς δ', ὡς μὴ πάλιν οἱ πειραταὶ συναλισθεῖεν εἰς αὐτήν, στρατόπεδόν τ' ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἐγείρει,* ⟨430⟩ *καὶ τὸ ἱππικὸν ἐν αὐτῷ καταλείπει μετὰ πεζῶν ὀλίγων, ἵν' οὗτοι μὲν κατὰ χώραν μένοντες φρουρῶσι τὸ στρατόπεδον, οἱ δ' ἱππεῖς προνομεύωσι τὴν πέριξ, καὶ τὰς περιοίκους κώμας τε καὶ πολίχνας ἐξαιρῶσι τῆς Ἰόπης.*

5 ⟨431⟩ *οἳ μὲν οὖν κατὰ τὰ προσταχθέντα τὴν χώραν κατατρέχοντες καθ' ἡμέραν ἔτεμνόν τε καὶ ἠρήμουν ἅπασαν.* ⟨432⟩ *ὡς δ' εἰς Ἱεροσόλυμα τὸ κατὰ τὴν Ιωταπάτην πάθος ἠγγέλθη, τὸ μὲν πρῶτον ἠπίστουν οἱ πολλοὶ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς καὶ διὰ τὸ μηδένα τῶν λεγομένων αὐτόπτην παρεῖναι* ⟨433⟩ *(διεσώθη γὰρ οὐδ' ἄγγελος, ἀλλ' αὐτομάτη διεκήρυττε φήμη τὴν ἅλωσιν, οἰκεία φύσει τῶν σκυθρωποτέρων)·* ⟨434⟩ *κατ' ὀλίγον δὲ διὰ τῶν προσχώρων ὥδευε τἀληθές, καὶ παρὰ πᾶσιν ἀμφιβολίας ἦν ἤδη βεβαιότερον. προσεσχεδιάζετό γε μὴν τοῖς πεπραγμένοις καὶ τὰ μὴ γενόμενα. τεθνεὼς γὰρ ἐπὶ τῆς ἁλώσεως καὶ Ἰώσηπος ἠγγέλλετο. τοῦτο μεγίστου Ἱεροσόλυμα πένθους ἐπλήρωσε·* ⟨435⟩ *κατὰ μέν γ' οἴκους καὶ κατὰ συγγενείας οἷς προσήκων ἦν ἕκαστος τῶν ἀπολωλότων ἐθρηνεῖτο,* ⟨436⟩ *τὸ δ' ἐπὶ τῷ στρατηγῷ πένθος ἐδημοσιεύθη· καὶ οἳ μὲν ξένους οἳ δὲ συγγενεῖς οἳ δὲ φίλους οἳ δ' ἀδελφοὺς ἐθρήνουν, τὸν Ἰώσηπον δὲ πάντες,* ⟨437⟩ *ὡς ἐπὶ τριακοστὴν μὲν*

ἡμέραν μὴ διαλιπεῖν τὰς ὀλοφύρσεις ἐν τῇ πόλει,
πλείστους δὲ μισθοῦσθαι τοὺς αὐλητὰς οἳ θρήνων
ἐξῆρχον αὐτοῖς. ⟨438⟩ ὡς δὲ τἀληθὲς διεκαλύπτετο 6
τῷ χρόνῳ, καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ὥσπερ
εἶχεν, ἐσχεδιασμένον δὲ τὸ κατὰ τὸν Ἰώσηπον πάθος
εὑρίσκετο, ζῆν δ' αὐτὸν ἔγνωσαν καὶ παρὰ Ῥωμαίοις
ὄντα πρὸς τῶν ἡγεμόνων (ἄμεινον) ἢ κατ' αἰχμαλώτου
τύχην περιέπεσθαι, τοσοῦτον ὀργῆς ἐπὶ ζῶντος ὅσον
εὐνοίας ἐπὶ τεθνάναι δοκοῦντος πρότερον ἀνελάμβα-
νον, ⟨439⟩ καὶ παρ' οἷς μὲν εἰς ἀνανδρίαν παρ' οἷς
δ' εἰς προδοσίαν ἐκακίζετο, πλήρης δ' ἀγανακτήσεως
ἦν καὶ τῶν κατ' αὐτοῦ βλασφημιῶν ἡ πόλις. ⟨440⟩
παρωξύνοντο δὲ ταῖς πληγαῖς καὶ προσεξεκαίοντο ταῖς
κακοπραγίαις· τό γε μὴν πταίειν, ὃ γίγνεται τοῖς εὖ
φρονοῦσιν ἀσφαλείας καὶ τῶν ὁμοίων φυλακῆς αἴτιον,
ἐκείνοις κέντρον ἑτέρων ἐγίγνετο συμφορῶν, καὶ τὸ
τέλος ἀεὶ τῶν κακῶν αὖθις ἀρχή. ⟨441⟩ μᾶλλον γοῦν
ὥρμων ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους ὡς καὶ τὸν Ἰώσηπον ἐν
αὐτοῖς ἀμυνούμενοι.

⟨442⟩ τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ τῶν Ἱεροσολύμων τοιοῦτοι
θόρυβοι κατεῖχον, ⟨443⟩ Οὐεσπασιανὸς δὲ καθ' ἱστο- 7
ρίαν τῆς Ἀγρίππα βασιλείας (ἐνῆγε γὰρ βασιλεὺς αὐ-
τός, ἅμα καὶ δεξιώσασθαι τὸν ἡγεμόνα σὺν τῇ στρα-
τιᾷ τῷ κατὰ τὸν οἶκον ὄλβῳ προαιρούμενος καὶ κατα-
στεῖλαι δι' αὐτῶν τὰ νοσοῦντα τῆς ἀρχῆς) ἄρας ἀπὸ
τῆς παράλου Καισαρείας εἰς τὴν Φιλίππου καλουμέ-
νην μεταβαίνει Καισάρειαν. ⟨444⟩ ἔνθα μέχρι μὲν
ἡμερῶν εἴκοσι τὴν στρατιὰν διαναπαύων καὶ αὐτὸς
ἐν εὐωχίαις ἦν, ἀποδιδοὺς τῷ θεῷ χαριστήρια τῶν
κατωρθωμένων· ⟨445⟩ ὡς δ' αὐτῷ Τιβεριὰς μὲν νεω-
τερίζειν, ἀφεστάναι δ' ἠγγέλλοντο Ταριχαῖαι (μοῖρα

δὲ τῆς Ἀγρίππα βασιλείας ἦσαν ἀμφότεραι), πανταχόθεν τοὺς Ἰουδαίους καταστρέφεσθαι διεγνωκὼς τὴν ἐπὶ τούτους στρατείαν εὔκαιρον ἡγεῖτο, καὶ δι' Ἀγρίππαν, ὡς εἰς ξενίας ἀμοιβήν, σωφρονιῶν αὐτῷ τὰς πόλεις. ⟨446⟩ *πέμπει δὴ τὸν υἱὸν Τίτον εἰς Καισάρειαν, μετάξοντα τὴν ἐκεῖθεν στρατιὰν εἰς Σκυθόπολιν· ἡ δ' ἐστὶ μεγίστη τῆς Δεκαπόλεως καὶ γείτων τῆς Τιβεριάδος,* ⟨447⟩ *ἔνθα καὶ αὐτὸς παραγενόμενος ἐκδέχεται τὸν υἱόν. καὶ μετὰ τριῶν ταγμάτων προελθὼν στρατοπεδεύεται μὲν ἀπὸ τριάκοντα τῆς Τιβεριάδος σταδίων, κατά τινα σταθμὸν εὐσύνοπτον τοῖς νεωτερίζουσι (Σενναβρὶς ὀνομάζεται),* ⟨448⟩ *πέμπει δὲ δεκαδάρχην Ȣαλεριανὸν σὺν ἱππεῦσι πεντήκοντα, διαλεχθησόμενον εἰρηνικὰ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν καὶ προτρεψόμενον ἐπὶ πίστεις· ἠκηκόει γὰρ ὡς ἐπιθυμοίη μὲν εἰρήνης ὁ δῆμος, καταστασιάζοιτο δ' ὑπὸ τινῶν πολεμεῖν βιαζομένων.* ⟨449⟩ *προσελάσας δ' ὁ Ȣαλεριανός, ἐπεὶ πλησίον ἦν τοῦ τείχους, αὐτός τε καταβαίνει καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τῶν ἱππέων ἀπέβησεν, ὡς μὴ δοκοῖεν ἀκροβολιούμενοι παρεῖναι. καὶ πρὶν εἰς λόγους ἐλθεῖν, ἐπεκθέουσιν αὐτῷ τῶν στασιαστῶν οἱ δυνατώτεροι μεθ' ὅπλων·* ⟨450⟩ *ἐξηγεῖτο δ' αὐτῶν Ἰησοῦς τις ὀνόματι, παῖς Σαφάτου, τοῦ λῃστρικοῦ στίφους ὁ κορυφαιότατος.* ⟨451⟩ *Ȣαλεριανὸς δ' οὔτε παρὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ στρατηγοῦ συμβαλεῖν ἀσφαλὲς ἡγούμενος, εἰ καὶ τὸ νικᾶν εἴη βέβαιον, καὶ σφαλερὸν τὸ μάχεσθαι πολλοῖς μετ' ὀλίγων ἀπαρασκεύων τε πρὸς ἑτοίμους,* ⟨452⟩ *καὶ ἄλλως ἐκπλαγεὶς πρὸς τὴν ἀδόκητον τῶν Ἰουδαίων τόλμαν, φεύγει πεζός, ἕτεροί θ' ὁμοίως πέντε τοὺς ἵππους ἀπέλιπον· οὓς οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον*

εἰς τὴν πόλιν γεγηϑότες, ὥσπερ μάχῃ ληφϑέντας, οὐκ ἐνέδρᾳ.

⟨453⟩ *τοῦτο καταδείσαντες οἱ γηραιοὶ τοῦ δήμου* 8
καὶ προύχειν δοκοῦντες φεύγουσι μὲν εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατόπεδον, ⟨454⟩ *ἐπαγόμενοι δὲ τὸν βασιλέα προσπίπτουσιν ἱκέται Ȣεσπασιανῷ, μὴ σφᾶς περιιδεῖν δεόμενοι, μηδὲ τὴν ὀλίγων ἀπόνοιαν ἡγήσασϑαι τῆς πόλεως ὅλης,* ⟨455⟩ *φείσασϑαι δὲ τοῦ δήμου Ῥωμαίοις φίλα φρονοῦντος ἀεί, καὶ τοὺς αἰτίους τιμωρήσασϑαι τῆς ἀποστάσεως, ὑφ᾽ ὧν αὐτοὶ φρουρηϑῆναι μέχρι νῦν, ἐπὶ δεξιὰς ἐπειγόμενοι πάλαι.* ⟨456⟩ *ταύταις ἐνεδίδου ταῖς ἱκεσίαις ὁ στρατηγός, καίτοι διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ἵππων ἐφ᾽ ὅλην ὠργισμένος τὴν πόλιν· καὶ γὰρ ἀγωνιῶντα περὶ αὐτῆς τὸν Ἀγρίππαν ἑώρα.* ⟨457⟩ *λαβόντων δὲ τούτων τῷ δήμῳ δεξιάς, οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν οὐκέτ᾽ ἀσφαλὲς ἡγούμενοι μένειν ἐπὶ τῆς Τιβεριάδος, εἰς Ταριχαίας ἀποδιδράσκουσι.* ⟨458⟩ *καὶ μεϑ᾽ ἡμέραν Ȣεσπασιανὸς σὺν ἱππεῦσι προπέμπει πρὸς τὴν ἀκρώρειαν Τραϊανόν, ἀποπειραϑῆναι τοῦ πλήϑους εἰ πάντες εἰρηνικὰ φρονοῖεν.* ⟨459⟩ *ὡς δ᾽ ἔγνω τὸν δῆμον ὁμοφρονοῦντα τοῖς ἱκέταις, ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ᾔει πρὸς τὴν πόλιν. οἳ δὲ τάς τε πύλας ἀνοίγουσιν αὐτῷ, καὶ μετ᾽ εὐφημιῶν ὑπήντων, σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀνακαλοῦντες.* ⟨460⟩ *τῆς δὲ στρατιᾶς τριβομένης περὶ τὴν τῶν εἰσόδων στενότητα, παραρρῆξαι τοῦ κατὰ τὴν μεσημβρίαν τείχους Ȣεσπασιανὸς κελεύσας πλατύνει τὴν εἰσβολὴν αὐτοῖς.* ⟨461⟩ *ἁρπαγῆς μέντοι καὶ ὕβρεως ἀπέχεσϑαι παρήγγειλε, τῷ βασιλεῖ χαριζόμενος, τῶν τε τειχῶν διὰ τοῦτον ἐφείσατο, συμμενεῖν πρὸς τὸ λοιπὸν ἐγγυωμένου τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ τἆλλα κεκακωμένην τὴν πόλιν ἐκ τῆς στάσεως ἀνελάμβανεν.*

10 ⟨462⟩ ἔπειτα προελθὼν αὐτῆς τε μεταξὺ καὶ Ταριχαιῶν στρατοπεδεύεται, τειχίζει τε τὴν παρεμβολὴν ὀχυρωτέραν, ὑφορώμενος ἐκεῖ πολέμου τριβὴν αὐτῷ γενησομένην. ⟨463⟩ συνέρρει γὰρ εἰς τὰς Ταριχαίας πᾶν τὸ νεωτερίζον, τῇ τε τῆς πόλεως ὀχυρότητι καὶ τῇ λίμνῃ πεποιθότες, ἣ καλεῖται Γεννησὰρ πρὸς τῶν ἐπιχωρίων. ⟨464⟩ ἡ μὲν γὰρ πόλις, ὥσπερ ἡ Τιβεριὰς ὑπώρειος οὖσα, καθ' ἃ μὴ τῇ λίμνῃ προσεκλύζετο, πάντοθεν ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου τετείχιστο καρτερῶς, ἔλαττον μέντοι τῆς Τιβεριάδος· ⟨465⟩ τὸν μὲν γὰρ ἐκεῖ περίβολον ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστάσεως δαψιλείᾳ χρημάτων καὶ δυνάμεως ἐκρατύνατο, Ταριχαῖαι δ' αὐτοῦ τὰ λείψανα τῆς φιλοτιμίας μετέλαβον. ⟨466⟩ σκάφη δ' ἦν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς λίμνης παρεσκευασμένα πολλὰ πρός τε τὸ συμφεύγειν ἐπὶ γῆς ἡττωμένους, κἂν εἰ δέοι διαναυμαχεῖν, ἐξηρτυμένα. ⟨467⟩ περιβαλλομένων δὲ τῶν Ῥωμαίων τὸ στρατόπεδον, οἱ περὶ τὸν Ἰησοῦν οὔτε πρὸς τὸ πλῆθος οὔτε πρὸς τὴν εὐταξίαν τῶν πολεμίων ὑποδείσαντες προθέουσι, ⟨468⟩ καὶ πρὸς τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν τειχοποιῶν σκεδασθέντων ὀλίγα τῆς δομήσεως σπαράξαντες, ὡς ἑώρων τοὺς ὁπλίτας ἀθροιζομένους, πρίν τι παθεῖν, εἰς τοὺς σφετέρους ἀνέφυγον· ἐπιδιώξαντες δ' οἱ Ῥωμαῖοι συνελαύνουσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σκάφη. ⟨469⟩ καὶ οἱ μὲν ἀναχθέντες εἰς ὅσον ἐξικνεῖσθαι τῶν Ῥωμαίων βάλλοντες δύναιντο, τάς τ' ἀγκύρας ἔβαλλον καὶ πυκνώσαντες ὥσπερ φάλαγγα τὰς ναῦς ἐπαλλήλους τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς διεναυμάχουν πολεμίοις· ⟨470⟩ '8εσπασιανὸς δὲ τὸ πολὺ πλῆθος αὐτῶν ἠθροισμένον ἀκούων ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ, πέμπει τὸν υἱὸν σὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις

2 ἐπιλέκτοις. ⟨471⟩ ὃ δ' ὑπέρογκον εὑρὼν τὴν

τῶν πολεμίων πληθὺν πρὸς μὲν τὸν πατέρα πέμπει, πλείονος δυνάμεως αὐτῷ δεῖν λέγων, αὐτὸς δὲ τοὺς μὲν πλείους τῶν ἱππέων ὡρμημένους ὁρῶν καὶ πρὶν ἀφικέσθαι βοήθειαν, ἔστι δ' οὓς ἡσυχῇ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων καταπεπληγότας, ἐν ἐπηκόῳ στάς ⟨472⟩ 'ἄνδρες' ἔφη ''Ῥωμαῖοι· καλὸν γὰρ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ὑπομνῆσαι τοῦ γένους ὑμᾶς, ἵν' εἰδῆτε τίνες ὄντες πρὸς τίνας μάχεσθαι μέλλομεν. ⟨473⟩ τὰς μὲν γὰρ ἡμετέρας χεῖρας οὐδὲν εἰς τοῦτο τῶν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης διαπέφευγεν, Ἰουδαῖοι δ', ἵν' εἴπω καὶ ὑπὲρ αὐτῶν, μέχρι νῦν οὐ κοπιῶσιν ἡττώμενοι. καὶ δεινόν, ἑστώτων ἐκείνων ἐν ταῖς κακοπραγίαις, ἡμᾶς τοῖς εὐτυχήμασιν ἐγκάμνειν. ⟨474⟩ προθυμίας μὲν οὖν εἰς τὸ φανερὸν ὑμᾶς εὖ ἔχοντας χαίρω βλέπων, δέδοικα δὲ μή τινι τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων κατάπληξιν λεληθυῖαν ἐνεργάσηται. ⟨475⟩ λογισάσθω δὴ πάλιν οἷος πρὸς οἵους παρατάξεται, καὶ διότι Ἰουδαῖοι μέν, εἰ καὶ σφόδρα τολμηταὶ καὶ θανάτου καταφρονοῦντες, ἀλλ' ἀσύντακτοί γε καὶ πολέμων ἄπειροι, καὶ ὄχλος ἂν ἄλλως, οὐ στρατιὰ λέγοιντο. τὰ δὲ τῆς ἡμετέρας ἐμπειρίας καὶ τάξεως τί δεῖ καὶ λέγειν; ἐπὶ τούτῳ μέντοι γε μόνοι καὶ κατ' εἰρήνην ἀσκούμεθα τοῖς ὅπλοις, ἵν' ἐν πολέμῳ μὴ πρὸς τὸ ἀντίπαλον ἀριθμῶμεν ἑαυτούς. ⟨476⟩ ἐπεὶ τίς ὄνησις τῆς διηνεκοῦς στρατείας, ἐὰν ἴσοι πρὸς ἀστρατεύτους ἀντιταττώμεθα; ⟨477⟩ λογίζεσθε δ' ὅτι καὶ πρὸς γυμνῆτας ὁπλῖται καὶ ἱππεῖς πρὸς πεζοὺς καὶ στρατηγούμενοι πρὸς ἀστρατηγήτους διαγωνίζεσθε, καὶ ὡς ὑμᾶς μὲν ταῦτα πολλαπλασίους ποιεῖ τὰ πλεονεκτήματα, πολὺ δὲ τοῦ τῶν πολεμίων ἀριθμοῦ παραιρεῖται τὰ ἐλαττώματα. ⟨478⟩ κατορθοῖ δὲ τοὺς πολέμους οὐ πλῆθος

ἀνθρώπων, κἂν ᾖ μάχιμον, ἀνδρεία δέ, κἂν ἐν ὀλίγοις· οἳ μὲν γὰρ καὶ παρατάξασθαι ῥᾴδιοι καὶ προσαμύνειν ἑαυτοῖς, αἱ δ' ὑπέρογκοι δυνάμεις ὑφ' ἑαυτῶν βλάπτονται πλέον ἢ τῶν πολεμίων. ⟨479⟩ *'Ιουδαίων μὲν οὖν τόλμα καὶ θράσος ἡγεῖται, ἀπονοίας πάθη, κατὰ μὲν τὰς εὐπραγίας εὔτονα, σβεννύμενα δ' ἐν ἐλαχίστοις σφάλμασιν· ἡμῶν δ' ἀρετὴ καὶ εὐπείθεια καὶ τὸ γενναῖον, ὃ κἀν τοῖς εὐτυχήμασιν ἀκμάζει κἀν τοῖς πταίσμασιν οὐ μέχρι τέλους σφάλλεται.* ⟨480⟩ *καὶ ὑπὲρ μειζόνων δ' ἢ 'Ιουδαῖοι διαγωνιεῖσθε· καὶ γὰρ εἰ περὶ ἐλευθερίας καὶ πατρίδων ἐκείνοις ὁ πόλεμος κινδυνεύεται, τί μεῖζον ἡμῖν εὐδοξίας καὶ τοῦ μὴ δοκεῖν μετὰ τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν ἐν ἀντιπάλῳ τὰ 'Ιουδαίων τίθεσθαι;* ⟨481⟩ *σκεπτέον δ' ὅτι καὶ παθεῖν μὲν οὐδὲν ἀνήκεστον ἡμῖν φόβος (πολλοὶ γὰρ οἱ βοηθήσοντες καὶ πλησίον), ἁρπάσαι δὲ τὴν νίκην δυνάμεθα, καὶ χρὴ τοὺς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῖν πεμπομένους συμμάχους φθάνειν, ἵν' ἀκοινώνητόν τ' ᾖ τὸ κατόρθωμα καὶ μεῖζον.* ⟨482⟩ *νομίζω δ' ἔγωγ' ἐπὶ τῆσδε τῆς ὥρας καὶ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν κρίνεσθαι κἀμὲ καὶ ὑμᾶς, εἰ τῶν μὲν προκατωρθωμένων ἄξιος ἐκεῖνος, ἐγὼ δ' ἐκείνου παῖς, στρατιῶται δ' ὑμεῖς ἐμοί. καὶ γὰρ ἐκείνῳ τὸ νικᾶν ἔθος, κἀγὼ πρὸς αὐτὸν ὑποστρέφειν οὐκ ἂν ὑπομείναιμι λειφθείς.* ⟨483⟩ *ὑμεῖς δὲ πῶς οὐκ ἂν αἰσχύνοισθε προκινδυνεύοντος ἡγεμόνος ἡττώμενοι; προκινδυνεύσω γάρ, εὖ ἴστε, καὶ πρῶτος εἰς τοὺς πολεμίους ἐμβαλῶ.* ⟨484⟩ *μὴ λείπεσθε δ' ὑμεῖς ἐμοῦ, πεπεισμένοι τὴν ὁρμὴν ἐμὴν παρακροτεῖσθαι θεῷ συμμάχῳ. καὶ προγιγνώσκετε σαφῶς ὅτι τῆς ἔξω μάχης πλέον τι κατορθώσομεν.'*

3 ⟨485⟩ ταῦτα τοῦ Τίτου διεξιόντος προθυμία δαιμόνιος ἐμπίπτει τοῖς ἀνδράσι, καὶ προσγενομένου πρὶν συμβαλεῖν Τραϊανοῦ μετὰ τετρακοσίων ἱππέων ἤσχαλλον ὡς μειουμένης τῆς νίκης αὐτοῖς διὰ τὴν κοινωνίαν. ⟨486⟩ ἔπεμψε δὲ Οὐεσπασιανὸς καὶ Ἀντώνιον Σίλωνα σὺν δισχιλίοις τοξόταις, κελεύσας καταλαβόντας τὸ ἀντικρὺ τῆς πόλεως ὄρος τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἀνείργειν. ⟨487⟩ καὶ οἳ μέν, ὡς προσετέτακτο, τοὺς ταύτῃ πειρωμένους ἐκβοηθεῖν περιέσχον· ὁ δὲ Τίτος πρῶτος τὸν ἵππον ἤλαυνεν εἰς τοὺς πολεμίους, καὶ σὺν κραυγῇ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποί, παρεκτείναντες ἑαυτοὺς εἰς ὅσον ἐπεῖχον οἱ πολέμιοι τὸ πεδίον, παρὸ καὶ πολὺ πλείους ἔδοξαν. ⟨488⟩ οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, καίτοι τήν θ' ὁρμὴν καὶ τὴν εὐταξίαν αὐτῶν καταπλαγέντες, πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον ταῖς ἐμβολαῖς, νυττόμενοι δὲ τοῖς κοντοῖς καὶ τῷ ῥοίζῳ τῶν ἱππέων ἀνατρεπόμενοι συνεπατοῦντο. ⟨489⟩ πολλῶν δὲ πανταχοῦ φονευομένων διασκίδνανται, καὶ πρὸς τὴν πόλιν ὡς ἕκαστος εἶχε τάχους ἔφευγον. ⟨490⟩ Τίτος δὲ τοὺς μὲν κατόπιν προσκείμενος ἀνῄρει, τοὺς δὲ διεκπαίων ἀθρόους, οὓς δὲ φθάνων κατὰ στόμα διήλαυνε, πολλοὺς δὲ συνηλόα περὶ ἀλλήλοις πεσόντας ἐμπηδῶν. ⟨491⟩ πᾶσι δὲ τὰς πρὸς τὸ τεῖχος φυγὰς ὑπετέμνετο καὶ πρὸς τὸ πεδίον ἀπέστρεφεν, ἕως τῷ πλήθει βιασάμενοι καὶ διεκπεσόντες εἰς τὴν πόλιν συνέφευγον.

4 ⟨492⟩ ἐκδέχεται δ' αὐτοὺς πάλιν στάσις εἴσω χαλεπή. τοῖς μὲν γὰρ ἐπιχωρίοις διά τε τὰς κτήσεις καὶ τὴν πόλιν οὐκ ἐδόκει πολεμεῖν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τότε διὰ τὴν ἧτταν πλέον. ⟨493⟩ ὁ δ' ἔπηλυς πολὺς ὢν πλέον ἐβιάζετο. καὶ διωργισμένων ἐπ' ἀλλήλοις κραυγή τ'

ἦν καὶ θόρυβος ὡς ὅσον οὔπω φερομένων εἰς ὅπλα. ⟨494⟩ κατακούσας δὲ τῆς ταραχῆς Τίτος (οὐ γὰρ ἦν ἄπωθεν τοῦ τείχους) ‘οὗτος ἦν ὁ καιρός’ ἐκβοᾷ, καὶ ‘τί, συστρατιῶται, μέλλομεν, ἐκδιδόντος ἡμῖν Ἰουδαίους θεοῦ; δέξασθε τὴν νίκην. οὐκ ἀκούετε βοῆς; ⟨495⟩ στασιάζουσιν οἱ τὰς χεῖρας ἡμῶν διαφυγόντες. ἔχομεν τὴν πόλιν, ἐὰν ταχύνωμεν. δεῖ δὲ πόνου πρὸς τῷ τάχει καὶ λήματος· οὐδὲν γὰρ τῶν μεγάλων φιλεῖ δίχα κινδύνου κατορθοῦσθαι. ⟨496⟩ φθάνειν δ’ οὐ μόνον χρὴ τὴν τῶν πολεμίων ὁμόνοιαν, οὓς ἀνάγκη διαλλάξει ταχέως, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων βοήθειαν, ἵνα πρὸς τῷ νικῆσαι τοσοῦτο πλῆθος ὀλίγοι καὶ τὴν πόλιν ἕλωμεν μόνοι.’

⟨497⟩ ταῦθ’ ἅμα λέγων ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναπηδᾷ, καὶ καθηγεῖται πρὸς τὴν λίμνην, δι’ ἧς ἐλάσας πρῶτος εἰς τὴν πόλιν εἰσέρχεται, καὶ μετ’ αὐτὸν οἱ λοιποί. ⟨498⟩ δέος δὲ πρὸς τὴν τόλμαν αὐτοῦ τοῖς ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐνέπεσε, καὶ μάχεσθαι μὲν ἢ διακωλύειν οὐδεὶς ὑπέμενε, λιπόντες δὲ τὴν φρουρὰν οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰησοῦν διὰ τῆς χώρας ἔφευγον, ⟨499⟩ οἱ δ’ ἐπὶ τὴν λίμνην καταθέοντες ὑπαντιάζουσι τοῖς πολεμίοις περιέπιπτον. ἐκτείνοντο δ’ οἳ μὲν ἐπιβαίνοντες τῶν σκαφῶν, οἳ δὲ τοῖς ἀναχθεῖσι προσπίπτειν πειρώμενοι. ⟨500⟩ πολὺς δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἦν φόνος, τῶν μὲν ἐπηλύδων, ὅσοι μὴ διαφυγεῖν ἔφθασαν, ἀντιταττομένων, ἀμαχητὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων (κατὰ γὰρ ἐλπίδα δεξιᾶς καὶ τὸ συνειδὸς τοῦ μὴ βεβουλεῦσθαι πολεμεῖν μάχης ἀπετρέποντο), ⟨501⟩ μέχρι Τίτος τοὺς μὲν αἰτίους ἀνελών, οἰκτείρας δὲ τοὺς ἐπιχωρίους ἀνεπαύσατο φόνου. ⟨502⟩ καὶ οἱ μὲν εἰς τὴν λίμνην καταφυγόντες, ἐπεὶ τὴν πόλιν ἑαλωκυῖαν εἶδον, ὡς

πορρωτάτω τῶν πολεμίων ἀνήχθησαν· ⟨503⟩ Τίτος 6
δ' ἐκπέμψας τινὰ τῶν ἱππέων εὐαγγελίζεται τῷ πατρὶ τοὔργον. ⟨504⟩ ὃ δ', ὡς εἰκός, ὑπερησθεὶς τῇ τε τοῦ παιδὸς ἀρετῇ καὶ τῷ κατορθώματι (μεγίστη γὰρ ἐδόκει καθῃρῆσθαι μοῖρα τοῦ πολέμου), τότε μὲν ἐλθὼν περισχόντας τὴν πόλιν φρουρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς μὴ διαλάθοι τις ἐξ αὐτῆς, καὶ κτείνειν ἐκώλυσεν, ⟨505⟩ τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρὸς τὴν λίμνην καταβὰς σχεδίας ἐκέλευσε πήσσειν ἐπὶ τοὺς καταπεφευγότας. αἳ δ' ἐγίγνοντο ταχέως ἀφθονίᾳ θ' ὕλης καὶ πλήθει τεχνιτῶν.

⟨506⟩ ἡ δὲ λίμνη Γεννησὰρ μὲν ἀπὸ τῆς προσε- 7
χοῦς χώρας καλεῖται, σταδίων δ' εὖρος οὖσα τετταράκοντα, καὶ πρὸς τούτοις ἑτέρων ἑκατὸν τὸ μῆκος, γλυκεῖά θ' ὅμως ἐστὶ καὶ ποτιμωτάτη· ⟨507⟩ καὶ γὰρ τῆς ἑλώδους παχύτητος ἔχει τὸ νᾶμα λεπτότερον, καθαρά τ' ἐστὶ πάντοθεν αἰγιαλοῖς ἐπιλήγουσα καὶ ψάμμῳ, πρὸς δ' εὔκρατος ἀρύσασθαι, ποταμοῦ μὲν ἢ κρήνης προσηνεστέρα, ψυχροτέρα δ' ἢ κατὰ λίμνης διάχυσιν ἀεὶ μένουσα. ⟨508⟩ καὶ τὸ μὲν ὕδωρ οὐκ ἀπᾴδει χιόνος ἐξαιθριασθέν, ὅπερ θέρους νυκτὸς ποιεῖν ἔθος τοῖς ἐπιχωρίοις, γένη δ' ἰχθύων ἐν αὐτῇ διάφορα πρὸς τοὺς ἀλλαχοῦ γεῦσίν τε καὶ ἰδέαν. ⟨509⟩ μέση δ' ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται. καὶ δοκεῖ μὲν Ἰορδάνου πηγὴ τὸ Πάνειον, φέρεται δ' ὑπὸ γῆν εἰς τοῦτο κρυπτῶς ἐκ τῆς καλουμένης Φιάλης. ⟨510⟩ ἡ δ' ἔστιν ἀνιόντων εἰς τὴν Τραχωνῖτιν ἀπὸ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι Καισαρείας, τῆς ὁδοῦ κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος οὐκ ἄπωθεν. ⟨511⟩ ἐκ μὲν οὖν τῆς περιφερείας ἐτύμως Φιάλη καλεῖται τροχοειδὴς οὖσα λίμνη, μένει δ' ἐπὶ χείλους αὐτῆς ἀεὶ τὸ ὕδωρ, μήθ' ὑπονοστοῦν μήθ' ὑπερχεόμενον. ⟨512⟩ ἀγνοούμενος δὲ τέως ὁ Ἰορδάνης

ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι διὰ τοῦ τετραρχήσαντος Τραχωνιτῶν ἠλέγχθη Φιλίππου· ⟨513⟩ *βαλὼν γὰρ οὗτος εἰς τὴν Φιάλην ἄχυρα κατὰ τὸ Πάνειον, ἔνθεν ἐδόκουν οἱ παλαιοὶ γεννᾶσθαι τὸν ποταμόν, εὗρεν ἀνενεχθέντα.* ⟨514⟩ *τοῦ γε μὴν Πανείου τὸ φυσικὸν κάλλος ὑπὸ τῆς βασιλικῆς προσεξήσκηται πολυτελείας, τῷ Ἀγρίππα πλούτῳ κεκοσμημένον.* ⟨515⟩ *ἀρχόμενος δὲ φανεροῦ ῥεύματος ὁ Ἰορδάνης ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἄντρου κόπτει μὲν τὰ τῆς Σεμεχωνίτιδος λίμνης ἕλη τε καὶ τέλματα, διαμείψας δ' ἑτέρους ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους μετὰ πόλιν Ἰουλιάδα διεκπαίει τὴν Γεννησὰρ μέσην, ἔπειτα πολλὴν ἀναμετρούμενος ἐρημίαν εἰς τὴν Ἀσφαλτῖτιν ἔξεισι λίμνην.*

8 ⟨516⟩ *παρατείνει δὲ τὴν Γεννησὰρ ὁμώνυμος χώρα, θαυμαστὴ φύσιν τε καὶ κάλλος· οὔτε γὰρ αὐτή τι φυτὸν ἀρνεῖται διὰ τὴν πιότητα, καὶ πᾶν πεφυτεύκασιν οἱ νεμόμενοι. τοῦ δ' ἀέρος τὸ εὔκρατον ἁρμόττει καὶ τοῖς διαφόροις·* ⟨517⟩ *καρύαι μέν γε, φυτῶν τὸ χειμεριώτατον, ἄπειροι τεθήλασιν, ἔνθα φοίνικες, οἳ καύματι τρέφονται, συκαῖ τε καὶ ἐλαῖαι πλησίον τούτων, αἷς μαλθακώτερος ἀὴρ ἀποδέδεικται.* ⟨518⟩ *φιλοτιμίαν ἄν τις εἴποι τῆς φύσεως, βιασαμένης εἰς ἓν συναγαγεῖν τὰ μάχιμα, καὶ τῶν ὡρῶν ἀγαθὴν ἔριν, ἑκάστης ὥσπερ ἀντιποιουμένης τοῦ χωρίου· καὶ γὰρ οὐ μόνον τρέφει παρὰ δόξαν τὰς διαφόρους ὀπώρας, ἀλλὰ καὶ διαφυλάττει.* ⟨519⟩ *τὰ μέν γε βασιλικώτατα, σταφυλήν τε καὶ σῦκον, δέκα μησὶν ἀδιαλείπτως χορηγεῖ, τοὺς δὲ λοιποὺς καρποὺς δι' ἔτους ὅλου περιγηράσκοντας αὐτοῖς. πρὸς γὰρ τῇ τῶν ἀέρων εὐκρασίᾳ καὶ πηγῇ διάρδεται γονιμωτάτῃ· Καφαρναοὺμ αὐτὴν οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσι.* ⟨520⟩ *ταύτην φλέβα τοῦ Νείλου*

τινὲς ἔδοξαν, ἐπεὶ γεννᾷ τῷ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων λίμνην κορακίνῳ παραπλήσιον. ⟨521⟩ *μῆκος δὲ τοῦ χωρίου παρατείνει κατὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ὁμωνύμου λίμνης ἐπὶ σταδίους τριάκοντα καὶ εὖρος εἴκοσι.*

⟨522⟩ *ταῦτα μὲν οὖν οὕτω φύσεως ἔχει, Οὐεσπα-* 9
σιανὸς δ', ἐπεὶ παρεσκευάσθησαν αἱ σχεδίαι, τῆς δυνάμεως ἐπιβήσας ὅσον ᾤετο τοῖς κατὰ τὴν λίμνην ἀνταρκέσειν, ἐπανήγετο. τοῖς δὲ συνελαυνομένοις οὔτ' ἐπὶ γῆν διαφεύγειν ἐνῆν, ἐκπεπολεμωμένων πάντων, οὔτ' ἐξ ἴσου διαναυμαχεῖν· ⟨523⟩ *τά τε γὰρ σκάφη μίκρ' ὄντα καὶ ληστρικὰ πρὸς τὰς σχεδίας ἦν ἀσθενῆ, καὶ καθ' ἕκαστον ἐμπλέοντες ὀλίγοι πρὸς ἀθρόους ἐφεστῶτας τοὺς Ῥωμαίους ἐγγίζειν ἐδεδοίκεσαν.* ⟨524⟩ *ὅμως δ' οὖν ἐκπεριπλέοντες τὰς σχεδίας, ἔστι δ' ὅπου καὶ πλησιάζοντες πόρρωθεν τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον λίθοις καὶ παραξύοντες ἐγγύθεν ἔπαιον.* ⟨525⟩ *ἐκακοῦντο δ' αὐτοὶ πλέον κατ' ἀμφότερα· ταῖς τε γὰρ χερμάσιν οὐδὲν δρῶντες ὅτι μὴ κτύπον ἐπάλληλον (εἰς γὰρ πεφραγμένους ἔβαλλον), ἐφικτοὶ τοῖς Ῥωμαίων ἐγίγνοντο βέλεσι, καὶ πλησιάζειν τολμῶντες, πρὶν δρᾶσαί τι παθεῖν ἔφθανον, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐβαπτίζοντο τοῖς σκάφεσι.* ⟨526⟩ *τῶν δὲ διεκπαίειν πειρωμένων πολλοὺς μὲν ἐφικνούμενοι κοντοῖς διέπειρον, οὓς δὲ ξιφήρεις ἐπικαταπηδῶντες εἰς τὰ σκάφη, τινὰς δὲ συντρεχούσαις ταῖς σχεδίαις ἐναποληφθέντας μέσους εἷλον ἅμα ταῖς ἁλιάσι.* ⟨527⟩ *τῶν δὲ βαπτισθέντων τοὺς ἀνανέοντας ἢ βέλος ἔφθανεν ἢ σχεδία κατελάμβανε, καὶ προσβαίνειν ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τοὺς ἐχθροὺς πειρωμένων ἢ κεφαλὰς ἢ χεῖρας ἀπέκοπτον οἱ Ῥωμαῖοι.* ⟨528⟩ *πολλή τ' ἦν αὐτῶν καὶ ποικίλη φθορὰ πανταχοῦ, μέχρι τραπέντες εἰς τὴν γῆν ἐξεώσθησαν οἱ λοι-*

ποί, κεκυκλωμένων αὐτοῖς τῶν ἁλιάδων. ⟨529⟩ *ἐκκλειόμενοι δὲ πολλοὶ μὲν ἐν αὐτῇ κατηκοντίζοντο τῇ λίμνῃ, πολλοὺς δ' ἐκπηδήσαντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφϑειρον ἐπὶ γῆς. ἦν δ' ἰδεῖν κεκραμένην μὲν αἵματι πεπληρωμένην δὲ νεκρῶν τὴν λίμνην ἅπασαν· διεσώϑη γὰρ οὐδείς.* ⟨530⟩ *δεινὴ δὲ ταῖς ἑξῆς ἡμέραις περιεῖχε τὴν χώραν ὀσμή τε καὶ ὄψις· οἱ μὲν γὰρ αἰγιαλοὶ ναυαγίων ἅμα καὶ διοιδούντων ἔγεμον σωμάτων, ἐκκαιόμενοι δὲ καὶ μυδῶντες οἱ νεκροὶ τὸν ἀέρα διέφϑειρον, ὡς μὴ μόνον οἰκτρὸν Ἰουδαίοις γενέσϑαι τὸ πάϑος, ἀλλὰ καὶ διὰ μίσους τοῖς δράσασιν ἐλϑεῖν.* ⟨531⟩ *τοῦτο μὲν ἐκείνης τῆς ναυμαχίας τὸ τέλος, ἀπέϑανον δὲ σὺν τοῖς ἐπὶ τῆς πόλεως πρότερον πεσοῦσιν ἑξακισχίλιοι πεντακόσιοι.*

10 ⟨532⟩ *Οὐεσπασιανὸς δὲ μετὰ τὴν μάχην καϑίζει μὲν ἐπὶ βήματος ἐν Ταριχαίαις, διακρίνων δ' ἀπὸ τῶν ἐπιχωρίων τὸν ἔπηλυν λεών (κατάρξαι γὰρ οὗτος ἐδόκει πολέμου), μετὰ τῶν ἡγεμόνων εἰ χρὴ καὶ τούτους σώζειν ἐσκέπτετο.* ⟨533⟩ *φαμένων δὲ πάντων βλαβερὰν ἔσεσϑαι τὴν ἄφεσιν αὐτῶν (οὐ γὰρ ἠρεμήσειν ἀπολυϑέντας ἀνϑρώπους ἐστερημένους μὲν τῶν πατρίδων, βιάζεσϑαι δὲ καὶ πρὸς οὓς ἂν καταφύγωσι πολεμεῖν δυναμένους),* ⟨534⟩ *Οὐεσπασιανὸς ὡς μὲν οὔτ' ἄξιοι σωτηρίας εἶεν καὶ διαφεύξονται κατὰ τῶν ἀφέντων ἐγίγνωσκε, τὸν δὲ τρόπον τῆς ἀναιρέσεως αὐτῶν διενοεῖτο·* ⟨535⟩ *καὶ γὰρ αὐτόϑι κτείνων ἐκπολεμώσειν ὑφεωρᾶτο τοὺς ἐπιχωρίους (οὐ γὰρ ἀνέξεσϑαι φονευομένων ἱκετῶν τοσούτων παρ' αὐτοῖς), καὶ μετὰ πίστεις ἐπιϑέσϑαι προελϑοῦσιν οὐχ ὑπέμενεν.* ⟨536⟩ *ἐξενίκων δ' οἱ φίλοι, μηδὲν κατὰ Ἰουδαίων ἀσεβὲς εἶναι λέγοντες, καὶ χρῆναι τὸ συμφέρον αἱρεῖσϑαι πρὸ*

τοῦ πρέποντος, ὅταν ᾖ μὴ δυνατὸν ἄμφω. ⟨537⟩ κατανεύσας οὖν αὐτοῖς ἄδειαν ἀμφίβολον, ἐπέτρεψεν ἐξιέναι διὰ μόνης τῆς ἐπὶ Τιβεριάδα φερούσης ὁδοῦ. ⟨538⟩ τῶν δὲ ταχέως πιστευσάντων οἷς ἤθελον, καὶ μετὰ φανερῶν ἐν ἀσφαλεῖ τῶν χρημάτων ᾗπερ ἐπετράπη χωρούντων, διαλαμβάνουσι μὲν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν μέχρι Τιβεριάδος πᾶσαν, ὡς μή τις ἀποκλίνειε, συγκλείουσι δ' αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν· ⟨539⟩ καὶ Ὀεσπασιανὸς ἐπελθὼν ἵστησι πάντας ἐν τῷ σταδίῳ, καὶ γηραιοὺς μὲν ἅμα τοῖς ἀχρήστοις διακοσίους ἐπὶ χιλίοις ὄντας ἀνελεῖν ἐκέλευσεν, ⟨540⟩ τῶν δὲ νέων ἐπιλέξας τοὺς ἰσχυροτάτους ἑξακισχιλίους ἔπεμψεν εἰς τὸν ἰσθμὸν Νέρωνι, καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος εἰς τρισμυρίους καὶ τετρακοσίους ὄντας πιπράσκει, χωρὶς τῶν Ἀγρίππᾳ χαρισθέντων· ⟨541⟩ τοὺς γὰρ ἐκ τῆς τούτου βασιλείας ἐπέτρεψεν αὐτῷ ποιεῖν ὅ τι βούλοιτο. πιπράσκει δὲ καὶ τούτους ὁ βασιλεύς. ⟨542⟩ ὁ μέν γ' ἄλλος ὄχλος Τραχωνῖται καὶ Γαυλανῖται καὶ Ἱππηνοὶ καὶ ἐκ τῆς Γαδαρίτιδος τὸ πλέον ἦσαν, στασιασταὶ καὶ φυγάδες καὶ οἷς τὰ τῆς εἰρήνης ὀνείδη τὸν πόλεμον προυξένει. ἑάλωσαν δὲ Γορπιαίου μηνὸς ὀγδόῃ.

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

1 ⟨1⟩ *Ὅσοι δὲ μετὰ τὴν τῶν Ἰωταπάτων ἅλωσιν Γαλιλαῖοι Ῥωμαίων ἀφεστήκεσαν, οὗτοι τῶν ἐν Ταριχαίαις ἡττηθέντων προσεχώρουν· καὶ παρέλαβον πάντα Ῥωμαῖοι τὰ φρούρια καὶ τὰς πόλεις, πλὴν Γισχάλων καὶ τῶν τὸ Ἰταβύριον ὄρος κατειληφότων.* ⟨2⟩ *συνέστη δὲ τούτοις καὶ Γάμαλα πόλις Ταριχαιῶν ἄντικρυς ὑπὲρ τὴν λίμνην κειμένη. τῆς δ' Ἀγρίππα λήξεως αὕτη τ' ἦν καὶ Σωγάνη καὶ Σελεύκεια, καὶ αἳ μὲν ἐκ τῆς Γαυλανίτιδος ἀμφότεραι (τοῦ γὰρ ἄνω καλουμένου Γαυλανᾶ μέρος ἦν ἡ Σωγάνη, τοῦ κάτω δ' ἡ Γάμαλα), Σελεύκεια δὲ πρὸς τῇ Σεμεχωνιτῶν λίμνῃ.* ⟨3⟩ *ταύτῃ τριάκοντα μὲν εὖρος, ἑξήκοντα δὲ μῆκος στάδια. διατείνει δ' αὐτῆς τὰ ἕλη μέχρι Δάφνης χωρίου τά τ' ἄλλα τρυφεροῦ καὶ πηγὰς ἔχοντος, αἳ τρέφουσαι τὸν μικρὸν καλούμενον Ἰορδάνην ὑπὸ τὸν τῆς χρυσῆς βοὸς νεὼν προπέμπουσι τῷ μεγάλῳ.* ⟨4⟩ *τοὺς μὲν οὖν ἐπὶ Σωγάνην καὶ Σελεύκειαν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποστάσεως δεξιαῖς Ἀγρίππας προσηγάγετο, Γάμαλα δ' οὐ προσεχώρει, πεποιθυῖα τῇ δυσχωρίᾳ πλέον τῶν Ἰωταπάτων.* ⟨5⟩ *τραχὺς γὰρ αὐχὴν ἀφ' ὑψηλοῦ κατατείνων ὄρους μέσον ἐπαίρει τένοντα· μηκύνεται δ' ἐκ τῆς ὑπεροχῆς εἰς τοὔμπροσθεν ἐκκλίνων ὅσον κατόπιν, ὡς εἰκάζεσθαι καμήλῳ τὸ σχῆμα, παρ' ἣν ὠνόμασται, τὸ τρανὸν τῆς κλήσεως οὐκ ἐξακριβούντων τῶν ἐπιχωρίων.* ⟨6⟩ *κατὰ πλευρὰ μὲν δὴ καὶ πρό-*

σωπον εἰς φάραγγας ἀβάτους περισχίζεται· τὸ κατ' οὐρὰν δ' ὀλίγον ἀναφεύγει τῆς δυσχωρίας, ὅθεν ἀπήρτηται τοῦ ὄρους, καὶ τοῦτο ἐπικαρσίᾳ παρακόψαντες τάφρῳ δύσβατον οἱ ἐπιχώριοι κατεσκεύασαν. ⟨7⟩ πρὸς ὀρθίῳ δὲ τῇ λαγόνι δεδομημέναι πεπύκνωντο δεινῶς ἐπ' ἀλλήλαις αἱ οἰκίαι, κρημνιζομένῃ θ' ἡ πόλις ἐοικυῖα κατέτρεχεν εἰς ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς ὀξύτητος. ⟨8⟩ καὶ πρὸς μεσημβρίαν μὲν ἔκλινεν, ὁ νότιος δ' αὐτῆς ὄχθος εἰς ἄπειρον ὕψος ἀνατείνων ἄκρα τῆς πόλεως ἦν, ἀτείχιστος δ' ὑπὲρ αὐτὴν κρημνὸς εἰς τὴν βαθυτάτην κατατείνων φάραγγα. πηγὴ δ' ἐντὸς τοῦ τείχους, ἐφ' ἣν τὸ ἄστυ κατέληγεν.

2 ⟨9⟩ οὕτως οὖσαν φύσει δύσμαχον τὴν πόλιν τειχίζων ὁ Ἰώσηπος ἐποίησεν ὀχυρωτέραν ὑπονόμοις τε καὶ διώρυξιν. ⟨10⟩ οἱ δ' ἐν αὐτῇ φύσει μὲν τοῦ χωρίου θαρραλεώτεροι τῶν κατὰ τὴν Ἰωταπάτην ἦσαν, πολὺ δ' ἐλάττους οἱ μάχιμοι, καὶ τῷ τόπῳ πεποιθότες οὐδὲ πλείονας ὑπελάμβανον. πεπλήρωτο γὰρ ἡ πόλις διὰ τὴν ὀχυρότητα συμφευγόντων, παρὸ καὶ τοῖς ὑπ' Ἀγρίππα προπεμφθεῖσιν ἐπὶ τὴν πολιορκίαν ἀντεῖχεν ἐπὶ μῆνας ἑπτά.

3 ⟨11⟩ Οὐεσπασιανὸς δ' ἄρας ἀπὸ τῆς Ἀμμαθοῦς, ἔνθα πρὸ τῆς Τιβεριάδος ἐστρατοπεδεύκει (μεθερμηνευομένη δ' Ἀμμαθοῦς θερμὰ λέγοιτ' ἄν. ἔστι γὰρ ἐν αὐτῇ πηγὴ θερμῶν ὑδάτων πρὸς ἄκεσιν ἐπιτηδείων), ἀφικνεῖται πρὸς τὴν Γάμαλαν. ⟨12⟩ καὶ πᾶσαν μὲν κυκλώσασθαι φυλακῇ τὴν πόλιν οὐχ οἷός τ' ἦν οὕτω διακειμένην, πρὸς δὲ τοῖς δυνατοῖς φρουροὺς καθίστησι καὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος καταλαμβάνεται. ⟨13⟩ τειχισαμένων δ' ὥσπερ ἔθος τῶν ταγμάτων ὑπὲρ αὐτοῦ στρατόπεδον, χωμάτων ἤρχετο κατ' οὐρὰν καὶ τὸ

κατ' ἀνατολὰς αὐτοῦ μέρος, ἧπερ ὁ ἀνωτάτω τῆς πόλεως πύργος ἦν, ἐφ' οὗ τὸ πέμπτον καὶ δέκατον ἐστρατοπεδεύκει τάγμα· καὶ τὸ πέμπτον μὲν κατὰ μέσην ἐξειργάζετο τὴν πόλιν, τὰς διώρυγας δ' ἀνεπλήρου καὶ τὰς φάραγγας τὸ δέκατον. ⟨14⟩ κἀν τούτῳ προσελθόντα τοῖς τείχεσιν Ἀγρίππαν τὸν βασιλέα, καὶ περὶ παραδόσεως τοῖς ἐφεστῶσι πειρώμενον διαλέγεσθαι, βάλλει τις τῶν σφενδονητῶν κατὰ τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα λίθῳ. ⟨15⟩ καὶ ὃ μὲν ὑπὸ τῶν οἰκείων θᾶττον περιεσχέθη, Ῥωμαίους δ' ἐπήγειρεν εἰς τὴν πολιορκίαν ὀργή τε περὶ τοῦ βασιλέως καὶ περὶ σφῶν αὐτῶν δέος· ⟨16⟩ οὐ γὰρ ἀπολείψειν ὠμότητος ὑπερβολὴν κατ' ἀλλοφύλων καὶ πολεμίων τοὺς πρὸς ὁμόφυλον καὶ τῶν συμφερόντων αὐτοῖς σύμβουλον οὕτως ἀγριωθέντας.

4 ⟨17⟩ *συντελεσθέντων οὖν τῶν χωμάτων θᾶττον πλήθει χειρῶν καὶ τῶν πραττομένων ἔθει, προσῆγον τὰς μηχανάς. ⟨18⟩ οἱ δὲ περὶ τὸν Χάρητα καὶ Ἰώσηπον (οὗτοι γὰρ ἦσαν τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατώτατοι) καίπερ καταπεπληγότας τοὺς ὁπλίτας τάττουσιν, ἐπειδὴ μέχρι πολλοῦ πρὸς τὴν πολιορκίαν ἀνθέξειν οὐχ ὑπελάμβανον, ὕδατι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδείοις μὴ διαρκούμενοι· ⟨19⟩ παρακροτήσαντες δ' ὅμως ἐξήγαγον ἐπὶ τὸ τεῖχος. καὶ πρὸς ὀλίγον μὲν ἀπημύναντο τοὺς προσάγοντας τὰς μηχανάς, βαλλόμενοι δὲ τοῖς καταπελτικοῖς καὶ τοῖς πετροβόλοις ἀνεχώρουν εἰς τὴν πόλιν. ⟨20⟩ καὶ προσαγαγόντες οἱ Ῥωμαῖοι τριχόθεν τοὺς κριοὺς διασείουσι μὲν τὸ τεῖχος, ὑπὲρ δὲ τῶν ἐρειφθέντων εἰσχεόμενοι μετὰ πολλοῦ σαλπίγγων ἤχου καὶ κτύπου τῶν ὅπλων αὐτοί τ' ἐπαλαλάζοντες συνερρήγνυντο τοῖς κατὰ τὴν πόλιν. ⟨21⟩ οἳ δὲ τέως μὲν*

κατὰ τὰς πρώτας εἰσόδους ἐνιστάμενοι, προσωτέρω χωρεῖν ἐκώλυον καὶ καρτερῶς τοὺς Ῥωμαίους ἀνεῖργον· ⟨22⟩ βιαζόμενοι δ' ὑπὸ πολλῶν καὶ πάντοθεν τρέπονται πρὸς τὰ ὑψηλὰ τῆς πόλεως καὶ προσκειμένοις τοῖς πολεμίοις ἐξ ὑποστροφῆς ἐπιπεσόντες συνεώθουν εἰς τὸ κάταντες, καὶ τῇ στενότητι καὶ δυσχωρίᾳ θλιβομένους ἀνῄρουν. ⟨23⟩ οἳ δὲ μήτε τοὺς κατὰ κορυφὴν ἀμύνασθαι δυνάμενοι μήτε διεκπαίειν τῶν σφετέρων πρόσω βιαζομένων ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν πολεμίων (πρόσγειοι γὰρ ἦσαν) ἀνέφευγον. ⟨24⟩ αἳ δὲ ταχέως κατηρείποντο πληρούμεναι καὶ τὸ βάρος μὴ στέγουσαι· κατέσειε δὲ πολλὰς μία τῶν ὑπ' αὐτὴν πεσοῦσα, καὶ πάλιν ἐκεῖναι τὰς ὑπ' αὐτάς. ⟨25⟩ τοῦτο πλείστους διέφθειρε τῶν Ῥωμαίων· ὑπὸ γὰρ ἀμηχανίας, καίτοι συνιζανούσας δρῶντες, ἐπεπήδων ταῖς στέγαις. καὶ πολλοὶ μὲν κατεχώννυντο τοῖς ἐρειπίοις, πολλοὶ δ' ὑποφεύγοντες μέρη τοῦ σώματος κατελαμβάνοντο, ⟨26⟩ πλείστους δ' ὁ κονιορτὸς ἄγχων ἀνῄρει. συνεργίαν θεοῦ τοῦτο Γαμαλεῖς ὑπελάμβανον, καὶ τῆς κατὰ σφᾶς ἀμελοῦντες βλάβης ἐπέκειντο, πρός τε τὰ τέγη τοὺς πολεμίους ἀνωθοῦντες καὶ τοὺς κατολισθάνοντας ἐν ὀξέσι τοῖς στενωποῖς καὶ ἀεὶ τοὺς πίπτοντας ὕπερθεν βάλλοντες ἔκτεινον. ⟨27⟩ καὶ τὰ μὲν ἐρείπια χερμάδων πλέα ἦν αὐτοῖς, σίδηρον δὲ παρεῖχον οἱ τῶν πολεμίων νεκροί· παρασπῶντες γὰρ τὰ τῶν πεσόντων ξίφη κατὰ τῶν δυσθανατώντων ἐχρῶντο. ⟨28⟩ πολλοὶ δ' ἀπὸ πιπτόντων ἤδη τῶν δωμάτων σφᾶς αὐτοὺς βάλλοντες ἔθνῃσκον. ⟨29⟩ ἦν δ' οὐδὲ τραπέντων ἡ φυγὴ ῥᾴδιος· κατὰ γὰρ ἄγνοιαν τῶν ὁδῶν καὶ παχύτητα τοῦ κονιορτοῦ μηδ' ἀλλήλους ἐπιγιγνώσκοντες ἀνειλοῦντο καὶ περὶ σφᾶς ἔπιπτον.

5 ⟨30⟩ *οἱ μὲν οὖν μόλις εὑρίσκοντες τὰς ἐξόδους ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς πόλεως·* ⟨31⟩ *Οὐεσπασιανὸς δ' ἀεὶ προσμένων τοῖς πονουμένοις (δεινὸν γάρ τι πάθος αὐτὸν εἰσῄει κατερειπομένην ὁρῶντα περὶ τῷ στρατῷ τὴν πόλιν), ἐν λήθῃ τοῦ καθ' αὐτὸν ἀσφαλοῦς γενόμενος λανθάνει κατὰ μικρὸν ἀνωτάτω τῆς πόλεως προελθών, ἔνθα μέσοις ἐγκαταλείπεται τοῖς κινδύνοις μετ' ὀλίγων παντελῶς·* ⟨32⟩ *οὐδὲ γὰρ ὁ παῖς αὐτῷ Τίτος τότε συμπαρῆν, τηνικαῦτα πρὸς Μουκιανὸν εἰς Συρίαν ἀπεσταλμένος.* ⟨33⟩ *τραπῆναι μὲν οὖν οὔτ' ἀσφαλὲς οὔτε πρέπον ἡγήσατο, μνησθεὶς δὲ τῶν ἀπὸ νεότητος αὐτῷ πεπονημένων καὶ τῆς ἰδίας ἀρετῆς, ὥσπερ ἔνθους γενόμενος,* ⟨34⟩ *συνασπίζει μὲν τοὺς ἅμ' αὐτῷ τά τε σώματα καὶ τὰς πανοπλίας, ἐνυφίσταται δὲ κατὰ κορυφὴν ἐπιρρέοντα τὸν πόλεμον, καὶ οὔτ' ἀνδρῶν πλῆθος οὔτε βελῶν ὑποπτήξας ἐπέμενε, μέχρι δαιμόνιον τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς συννοήσαντες οἱ πολέμιοι ταῖς ὁρμαῖς ἐνέδοσαν.* ⟨35⟩ *ἀτονώτερον δὲ προσκειμένων αὐτὸς ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει, νῶτα μὴ δεικνὺς ἕως ἔξω τοῦ τείχους ἐγένετο.* ⟨36⟩ *πλεῖστοι μὲν οὖν Ῥωμαίων κατὰ ταύτην ἔπεσον τὴν μάχην, ἐν οἷς καὶ ὁ δεκαδάρχης Αἰβούτιος, ἀνὴρ οὐ μόνον ἐφ' ἧς ἔπεσε παρατάξεως, ἀλλὰ πανταχοῦ καὶ πρότερον γενναιότατος φανεὶς καὶ πλεῖστα κακὰ Ἰουδαίους ἐργασάμενος.* ⟨37⟩ *ἑκατοντάρχης δέ τις, Γάλλος ὀνόματι, μετὰ στρατιωτῶν δέκα περισχεθεὶς ἐν τῇ ταραχῇ κατέδυ μὲν εἴς τινος οἰκίαν,* ⟨38⟩ *τῶν δ' ἐν αὐτῇ διαλαλούντων παρὰ δεῖπνον ὅσα κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἢ περὶ σφῶν ὁ δῆμος ἐβουλεύετο κατακροασάμενος (ἦν δ' αὐτός τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Σύροι) νύκτωρ ἐπανίσταται, καὶ πάντας ἀποσφάξας μετὰ τῶν στρατιωτῶν εἰς τοὺς Ῥωμαίους διασώζεται.*

⟨39⟩ Οὐεσπασιανὸς δ' ἀθυμοῦσαν τὴν στρατιὰν ἐν- 6
νοίᾳ πταισμάτων, καὶ διότι τέως οὐδαμοῦ τηλικαύτῃ συμφορᾷ κέχρηντο, τό γε μὴν πλέον αἰδουμένους ἐπὶ τῷ τὸν στρατηγὸν μόνον τοῖς κινδύνοις ἐγκαταλιπεῖν, παρεμυθεῖτο, ⟨40⟩ περὶ μὲν τοῦ καθ' αὑτὸν ὑποστελλόμενος, ὡς μηδὲ τὴν ἀρχὴν μέμφεσθαι δοκοίη, δεῖν δὲ τὰ κοινὰ λέγων ἀνδρείως φέρειν, τὴν τοῦ πολέμου φύσιν ἐννοοῦντας, ὡς οὐδαμοῦ τὸ νικᾶν ἀναιμωτὶ περιγίγνεται· παλίμπους δ' ἡ τύχη περιίσταται. ⟨41⟩ τοσαύτας μέντοι μυριάδας Ἰουδαίων ἀνελόντας αὐτοὺς ὀλίγην τῷ δαίμονι δεδωκέναι συμβολήν. ⟨42⟩ εἶναι δ', ὥσπερ ἀπειροκάλων τὸ λίαν ἐπαίρεσθαι ταῖς εὐπραγίαις, οὕτως ἀνάνδρων τὸ καταπτήσσειν ἐν τοῖς πταίσμασιν. ὀξεῖα γὰρ ἐν ἀμφοτέροις ἡ μεταβολή, κἀκεῖνος ἄριστος ὁ κἀν τοῖς εὐτυχήμασι νήφων, ἵνα μένῃ καὶ δι' εὐθυμίας ἀναπαλαίων τὰ σφάλματα. ⟨43⟩ τὰ μέντοι συμβεβηκότα νῦν οὔτε μαλακισθέντων ὑμῶν οὔτε παρὰ τὴν τῶν Ἰουδαίων ἀρετὴν γέγονεν. ἀλλὰ κἀκείνοις τοῦ πλεονεκτῆσαι καὶ τοῦ διαμαρτεῖν ὑμῖν αἴτιον ἡ δυσχωρία, ⟨44⟩ καθ' ἣν ἄν τις ὑμῶν μέμψαιτο τῆς ὁρμῆς τὸ ἀταμίευτον. ἀναφυγόντων γὰρ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ τῶν πολεμίων ἑαυτοὺς ὑποστέλλειν ἐχρῆν, καὶ μὴ κατὰ κορυφὴν ἱσταμένοις τοῖς κινδύνοις ἕπεσθαι, κρατοῦντας δὲ τῆς κάτω πόλεως κατ' ὀλίγον προκαλεῖσθαι τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἑδραίαν μάχην. νυνὶ δ' ἀκρατῶς ἐπὶ τὴν νίκην ἐπειγόμενοι τῆς ἀσφαλείας ἠμελήσατε. ⟨45⟩ τὸ δ' ἀπερίσκεπτον ἐν πολέμῳ καὶ [τῆς ὁρμῆς] μανιῶδες οὐ πρὸς Ῥωμαίων, οἳ πάντ' ἐμπειρίᾳ καὶ τάξει κατορθοῦμεν, ἀλλὰ βαρβαρικόν, καὶ ᾧ μάλιστα Ἰουδαῖοι κρατοῦνται. ⟨46⟩ χρὴ τοίνυν ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἀναδραμεῖν καὶ

θυμοῦσθαι μᾶλλον ἢ προσαθυμεῖν τῷ παρ' ἀξίαν πταίσματι. ⟨47⟩ τὴν δ' ἀρίστην ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χειρὸς ἐπιζητείτω παραμυθίαν· οὕτω γὰρ τοῖς ἀπολωλόσι τιμωρήσεσθε καὶ τοὺς ἀνελόντας ἀμυνεῖσθε. ⟨48⟩ πειράσομαι δ' ἐγώ, καθάπερ νῦν, ἐπὶ πάσης μάχης προάγειν θ' ὑμῶν εἰς τοὺς πολεμίους καὶ τελευταῖος ἀποχωρεῖν.'

7 ⟨49⟩ *ὁ μὲν οὖν τοιαῦτα λέγων τὴν στρατιὰν ἀνελάμβανε, τοῖς δὲ Γαμαλεῦσι πρὸς ὀλίγον μὲν θαρρῆσαι τῷ κατορθώματι παρέστη παραλόγως τε συμβάντι καὶ μεγάλως,* ⟨50⟩ *λογιζόμενοι δ' ὕστερον ἀφῃρῆσθαι σφᾶς αὐτοὺς καὶ δεξιᾶς ἐλπίδα, τό τε μὴ δύνασθαι διαφεύγειν ἐννοοῦντες (ἤδη γὰρ ἐπέλιπε τἀπιτήδεια), δεινῶς ἠθύμουν καὶ ταῖς ψυχαῖς ἀναπεπτώκεσαν.* ⟨51⟩ *οὐ μὴν εἰς τὸ δυνατὸν ἠμέλουν σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ τὰ παραρρηχθέντα τοῦ τείχους οἱ γενναιότατοι καὶ τὰ μένοντα περισχόντες ἐφύλαττον οἱ λοιποί.* ⟨52⟩ *τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐπιχωννύντων τὰ χώματα καὶ πάλιν πειρωμένων εἰσβολῆς, οἱ πολλοὶ διεδίδρασκον ἐκ τῆς πόλεως κατά τε δυσβάτων φαράγγων, ᾗπερ οὐκ ἔκειντο φυλακαί, καὶ διὰ τῶν ὑπονόμων.* ⟨53⟩ *ὅσοι γε μὴν δέει τοῦ ληφθῆναι παρέμενον, ἐνδείᾳ διεφθείροντο. πανταχόθεν γὰρ τροφὴ τοῖς μάχεσθαι δυναμένοις συνηθροίζετο.*

8 ⟨54⟩ *καὶ οἱ μὲν ἐν τοιούτοις πάθεσι διεκαρτέρουν, Οὐεσπασιανὸς δὲ πάρεργον ἐποιεῖτο τῆς πολιορκίας τοὺς τὸ Ἰταβύριον κατειληφότας ὄρος, ὅ ἐστι τοῦ μεγάλου πεδίου καὶ Σκυθοπόλεως μέσον·* ⟨55⟩ *οὗ τὸ μὲν ὕψος ἐπὶ τριάκοντα σταδίους ἀνίσχει, μόλις προσβατὸν κατὰ τὸ προσάρκτιον κλῖμα, πεδίον δ' ἐστὶν ἡ κορυφὴ σταδίων ἓξ καὶ εἴκοσι, πᾶν τετειχισμένον.* ⟨56⟩ *ἤγειρε*

δὲ τοσοῦτον ὄντα τὸν περίβολον ὁ Ἰώσηπος ἐν τετταράκονθ' ἡμέραις, τῇ τ' ἄλλῃ χορηγούμενος ὕλῃ κάτωθεν καὶ ὕδατι· καὶ γὰρ τοῖς ἐποίκοις μόνον ἦν ὄμβριον. <57> *πολλοῦ οὖν πλήθους ἐπὶ τούτου συνειλεγμένου, Οὐεσπασιανὸς Πλάκιδον σὺν ἱππεῦσιν ἑξακοσίοις πέμπει.* <58> *τούτῳ τὸ μὲν προσβαίνειν ἀμήχανον ἦν, ἐλπίδι δὲ δεξιῶν καὶ παρακλήσεως πρὸς εἰρήνην τοὺς πολλοὺς προυκαλεῖτο.* <59> *κατῇσαν δ' ἀντεπιβουλεύοντες· ὅ τε γὰρ Πλάκιδος ὡμίλει πρᾳότερον, σπουδάζων αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ λαβεῖν, κἀκεῖνοι κατῇσαν ὡς πειθόμενοι δῆθεν, ἵν' ἀφυλάκτῳ προσπέσωσιν.* <60> *ἐνίκα μέντοι τὸ Πλακίδου πανοῦργον· ἀρξαμένων γὰρ τῶν Ἰουδαίων μάχης φυγὴν ὑποκρίνεται, καὶ διώκοντας ἑλκύσας ἐπὶ πολὺ τοῦ πεδίου τοὺς ἱππεῖς ἐπιστρέφει, τρεψάμενός τε πλείστους μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ὑποτεμόμενος εἴργει τῆς ἀνόδου.* <61> *καὶ οἳ μὲν τὸ Ἰταβύριον καταλιπόντες ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔφευγον, οἱ δ' ἐπιχώριοι πίστεις λαβόντες (ἐπιλελοίπει δ' αὐτοὺς τὸ ὕδωρ) τό τ' ὄρος καὶ σφᾶς αὐτοὺς Πλακίδῳ παρέδοσαν.*

<62> *τῶν δ' ἐπὶ τῆς Γαμάλας οἱ παραβολώτεροι* 9
μὲν φεύγοντες διελάνθανον. <63> *οἱ δ' ἀσθενεῖς διεφθείροντο λιμῷ, τὸ μάχιμον δ' ἀντεῖχε τῇ πολιορκίᾳ, μέχρι, δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι μηνὸς Ὑπερβερεταίου, τρεῖς τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου καὶ δεκάτου τάγματος στρατιῶται περὶ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν ὑποδύντες τὸν προύχοντα κατὰ τούτους πύργον ὑπορύττουσιν ἡσυχῇ.* <64> *τοῖς δ' ὑπὲρ αὐτοῦ φύλαξιν οὔτε προσιόντων αἴσθησις (νὺξ γὰρ ἦν) οὔτε προσελθόντων ἐγένετο. οἱ δὲ στρατιῶται φειδόμενοι τοῦ ψόφου πέντε τοὺς*

κραταιοτάτους ἐκκυλίσαντες τῶν λίθων ἀποπηδῶσι· ⟨65⟩ κατηρείπετο δ' ὁ πύργος ἐξαίφνης μετὰ μεγίστου ψόφου. καὶ συγκατακρημνίζονται μὲν οἱ φύλακες αὐτῷ, θορυβηθέντες δ' οἱ κατὰ τὰς ἄλλας φυλακὰς ἔφευγον. ⟨66⟩ καὶ πολλοὺς διεκπαίειν τολμῶντας οἱ Ῥωμαῖοι διέφθειραν, ἐν οἷς καὶ Ἰώσηπόν τις ὑπὲρ τὸ παρερρηγμένον τοῦ τείχους ἐκδιδράσκοντα βαλὼν ἀναιρεῖ. ⟨67⟩ τῶν δ' ἀνὰ τὴν πόλιν διασεισθέντων ὑπὸ τοῦ ψόφου διαδρομή τ' ἦν καὶ πτόα πολλή, καθάπερ εἰσπεπαικότων πάντων τῶν πολεμίων· ⟨68⟩ ἔνθα καὶ Χάρης κατακείμενος καὶ νοσηλευόμενος ἐκλείπει, πολὺ τοῦ δέους συνεργήσαντος εἰς θάνατον τῇ νόσῳ. ⟨69⟩ Ῥωμαῖοί γε μὴν μεμνημένοι τοῦ προτέρου πταίσματος οὐκ εἰσέβαλον ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος τοῦ προειρημένου μηνός.

10 *⟨70⟩ Τίτος δ' (ἤδη γὰρ παρῆν) ὀργῇ τῆς πληγῆς ἣν παρ' αὐτὸν ἐπλήγησαν ἀπόντα Ῥωμαῖοι, τῶν ἱππέων ἐπιλέξας διακοσίους, πρὸς οἷς καὶ πεζούς, εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν ἡσυχῇ. ⟨71⟩ καὶ παρελθόντος οἱ μὲν φύλακες αἰσθόμενοι μετὰ βοῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὰ ὅπλα, δήλης δὲ τῆς εἰσβολῆς ταχέως καὶ τοῖς εἴσω γενομένης οἳ μὲν ἁρπάζοντες τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ἐπισυρόμενοι πρὸς τὴν ἄκραν ἀνέφευγον μετὰ κωκυτοῦ καὶ βοῆς, οἳ δὲ τὸν Τίτον ὑπαντιάζοντες ἀδιαλείπτως ἔπιπτον. ⟨72⟩ ὅσοι δ' ἀπεκωλύθησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἀναδραμεῖν, ὑπ' ἀμηχανίας εἰς τὰς τῶν Ῥωμαίων φρουρὰς ἐξέπιπτον. ἄπειρος δ' ἦν πανταχοῦ φονευομένων ὁ στόνος, καὶ τὸ αἷμα πᾶσαν ἐπέκλυζε τὴν πόλιν κατὰ πρανοῦς χεόμενον. ⟨73⟩ πρὸς δὲ τοὺς ἀναφεύγοντας εἰς τὴν ἄκραν ἐπεβοήθει Οὐεσπασιανός, πᾶσαν εἰσαγαγὼν τὴν δύναμιν. ⟨74⟩ ἦν*

δ' ἥ τε κορυφὴ πάντοθεν πετρώδης καὶ δύσβατος, εἰς ἄπειρον ὕψος ἐπηρμένη, καὶ πανταχόθεν τοῦ πλήθους κατέγεμε, περιειλημμένη κρημνοῖς, κατέτεμνόν τ' ⟨75⟩ ἐνταῦθα τοὺς προσβαίνοντας οἱ Ἰουδαῖοι, τούς τ' ἄλλους βέλεσι καὶ πέτρας κατακυλινδοῦντες ἐκάκουν, ⟨76⟩ αὐτοὶ δὲ δι' ὕψος ἦσαν δυσέφικτοι βέλεσι. γίγνεται δὲ πρὸς ἀπώλειαν αὐτῶν ἄντικρυς θύελλα δαιμόνιος, ἣ τὰ μὲν Ῥωμαίων ἔφερεν εἰς αὐτοὺς βέλη, τὰ δ' αὐτῶν ἀνέστρεφε καὶ πλάγια παρέσυρεν. ⟨77⟩ οὔτε δὲ τοῖς ἀποκρήμνοις ἐφίστασθαι διὰ τὴν βίαν ἐδύναντο τοῦ πνεύματος, μηδὲν ἑδραῖον ἔχοντες, οὔτε τοὺς προσβαίνοντας καθορᾶν. ⟨78⟩ ἐπαναβαίνουσι δὲ Ῥωμαῖοι, καὶ περισχόντες οὓς μὲν ἀμυνομένους ἔφθανον, οὓς δὲ χεῖρας προϊσχοντας. ἐτόνου δὲ τὸν θυμὸν αὐτοῖς ἐπὶ πάντας ἡ μνήμη τῶν ἐπὶ τῆς πρώτης εἰσβολῆς ἀπολωλότων. ⟨79⟩ ἀπογιγνώσκοντες δὲ τὴν σωτηρίαν, πανταχόθεν οἱ πολλοὶ περισχόμενοι τέκνα καὶ γυναῖκας ἑαυτοὺς κατεκρήμνιζον εἰς τὴν φάραγγα. βαθυτάτη δ' αὕτη κατὰ τὴν ἄκραν ὑπορώρυκτο. ⟨80⟩ συνέβη δὲ τὴν Ῥωμαίων ὀργὴν τῆς εἰς αὐτοὺς ἀπονοίας τῶν ἁλόντων πρᾳοτέραν φανῆναι. τετρακισχίλιοι μέν γ' ὑπὸ τούτων ἐσφάγησαν, ⟨81⟩ οἱ δὲ ῥίψαντες ἑαυτοὺς ὑπὲρ πεντακισχιλίους εὑρέθησαν. διεσώθη δὲ πλὴν δύο γυναικῶν οὐδείς. τῆς Φιλίππου δ' ἦσαν ἀδελφῆς θυγατέρες αὗται, αὐτὸς δ' ὁ Φίλιππος Ἰακίμου τινὸς ἀνδρὸς ἐπισήμου, στραταρχήσαντος Ἀγρίππᾳ τῷ βασιλεῖ. ⟨82⟩ διεσώθησαν δὲ τὰς παρὰ τὴν ἅλωσιν ὀργὰς Ῥωμαίων λαθοῦσαι. οὐδὲ γὰρ νηπίων ἐφείδοντο, πολλὰ δ' ἑκάστοθ' ἁρπάζοντες ἐσφενδόνων ἀπὸ τῆς ἄκρας.

⟨83⟩ Γάμαλα μὲν οὖν οὕτως ἑάλω τρίτῃ καὶ εἰκάδι

μηνὸς Ὑπερβερεταίου, τῆς ἀποστάσεως ἀρξαμένης Γορ-
2 *πιαίου μηνὸς τετάρτῃ καὶ εἰκάδι.* ⟨84⟩ *μόνη δὲ Γίσχαλα πολίχνη τῆς Γαλιλαίας ἀχείρωτος κατελείπετο, τοῦ μὲν πλήθους εἰρηνικὰ φρονοῦντος (καὶ γὰρ ἦσαν τὸ πλέον γεωργοὶ καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐλπίσιν ἀεὶ προσανέχοντες), παρεισεφθαρμένου δ' αὐτοῖς οὐκ ὀλίγου λῃστρικοῦ τάγματος, ᾧ τινες καὶ τοῦ πολιτικοῦ συνενόσουν.* ⟨85⟩ *ἐνῆγε δὲ τούτους εἰς τὴν ἀπόστασιν καὶ συνεκρότει Λευίου τινὸς υἱὸς Ἰωάννης, γόης ἀνὴρ καὶ ποικιλώτατος τὸ ἦθος, πρόχειρος μὲν ἐλπίσαι μεγάλα, δεινὸς δὲ τῶν ἐλπισθέντων περιγενέσθαι, παντί τ' ὢν δῆλος ἀγαπῶν τὸν πόλεμον εἰς δυναστείας ἐπίθεσιν.* ⟨86⟩ *ὑπὸ τούτῳ τὸ στασιῶδες ἐν τοῖς Γισχάλοις ἐτέτακτο, δι' οὓς τυχὸν καὶ πρεσβευσάμενον περὶ παραδόσεως τὸ δημοτικὸν ἐν πολέμου μοίρᾳ τὴν Ῥωμαίων ἔφοδον ἐξεδέχετο.* ⟨87⟩ *Οὐεσπασιανὸς δ' ἐπὶ μὲν τούτους Τίτον ἐκπέμπει σὺν χιλίοις ἱππεῦσι, τὸ δέκατον δὲ τάγμα ἀπαίρει εἰς Σκυθόπολιν.* ⟨88⟩ *αὐτὸς δὲ σὺν δυσὶ τοῖς λοιποῖς ἐπανῆλθεν εἰς Καισάρειαν, τοῦ τε συνεχοῦς καμάτου διδοὺς ἀνάπαυσιν αὐτοῖς, καὶ δι' εὐθηνίαν τῶν ἐπιτηδείων τά τε σώματα καὶ τὸ πρόθυμον ὑποθρέψειν οἰόμενος ἐπὶ τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας.* ⟨89⟩ *οὐ γὰρ ὀλίγον ἑαυτῷ πόνον ἑώρα περὶ τοῖς Ἱεροσολύμοις λειπόμενον, ἅτε δὴ βασιλείου μὲν οὔσης τῆς πόλεως καὶ προανεχούσης ὅλου τοῦ ἔθνους, συρρεόντων δ' εἰς αὐτὴν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου διαδιδρασκόντων,* ⟨90⟩ *τό γε μὴν φύσει τ' ὀχυρὸν αὐτῆς, καὶ διὰ κατασκευὴν τειχῶν, ἀγωνίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐνεποίει· τὰ δὲ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰς τόλμας δυσμεταχειρίστους καὶ δίχα τειχῶν ὑπελάμβανε.* ⟨91⟩ *διὸ*

δὴ τοὺς στρατιώτας καθάπερ ἀθλητὰς προήσκει τῶν ἀγώνων.

⟨92⟩ *Τίτῳ δὲ προσιππασαμένῳ τοῖς Γισχάλοις εὐ-* 2
πετὲς μὲν ἦν ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν ἑλεῖν· εἰδὼς δ', εἰ βίᾳ ληφθείη, διαφθαρησόμενον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀνέδην τὸ πλῆθος (ἦν δ' αὐτῷ κόρος ἤδη φόνων, καὶ δι' οἶκτου τὸ πλέον ἀκρίτως συναπολλύμενον τοῖς αἰτίοις τὸ μὴ αἴτιον), ἐβούλετο μᾶλλον ὁμολογίαις παραστήσασθαι τὴν πόλιν. ⟨93⟩ *καὶ δὴ τοῦ τείχους ἀνδρῶν καταγέμοντος, οἳ τὸ πλέον ἦσαν ἐκ τοῦ διεφθαρμένου τάγματος, θαυμάζειν ἔφη πρὸς αὐτοὺς τίνι πεποιθότες, πάσης ἑαλωκυίας πόλεως, μόνοι τὰ Ῥωμαίων ὅπλα μένουσιν,* ⟨94⟩ *ἑωρακότες μὲν ὀχυρωτέρας πολλῷ πόλεις ὑπὸ μίαν προσβολὴν κατεστραμμένας, ἐν ἀσφαλεῖ δὲ τῶν ἰδίων κτημάτων ἀπολαύοντας ὅσοι ταῖς Ῥωμαίων δεξιαῖς ἐπίστευσαν, ἃς καὶ νῦν προτείνειν αὐτοῖς, μηδὲν μνησικακῶν τῆς αὐθαδείας.* ⟨95⟩ *εἶναι γὰρ συγγνωστὸν ἐλευθερίας ἐλπίδα, μηκέτι μέντοι τὴν ἐν τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιμονήν.* ⟨96⟩ *εἰ γὰρ οὐ πεισθήσονται λόγοις φιλανθρώποις καὶ δεξιαῖς πίστεως, πειράσειν αὐτοὺς ἀφειδῆ τὰ ὅπλα, καὶ ὅσον οὔπω γνώσεσθαι παιδιὰν ἐσόμενον τοῖς Ῥωμαίων μηχανήμασι τὸ τεῖχος, ᾧ πεποιθότες ἐπιδείκνυνται μόνοι Γαλιλαίων ὅτι εἰσὶν αὐθάδεις αἰχμάλωτοι.*

⟨97⟩ *πρὸς ταῦτα τῶν μὲν δημοτικῶν οὐ μόνον* 3
οὐκ ἀποκρίνεσθαί τινι μετῆν, ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβῆναι· προδιείληπτο γὰρ ἅπαν τοῖς λῃστρικοῖς, καὶ φύλακες τῶν πυλῶν ἦσαν, ὡς μή τινες ἢ προέλθοιεν ἐπὶ τὰς σπονδὰς ἢ δέξαιντό τινας τῶν ἱππέων εἰς τὴν πόλιν. ⟨98⟩ *ὁ δὲ Ἰωάννης αὐτός τ' ἀγαπᾶν ἔφη τὰς προκλήσεις καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἢ πείσειν ἢ συνα-*

ναγκάσειν, ⟨99⟩ δεῖν μέντοι τὴν ἡμέραν αὐτὸν ἐκείνην (ἑβδομὰς γὰρ ἦν) χαρίσασθαι τῷ τῶν Ἰουδαίων νόμῳ, καθ' ἣν ὥσπερ ὅπλα κινεῖν αὐτοῖς, οὕτω καὶ τὸ συντίθεσθαι περὶ εἰρήνης ἀθέμιτον. ⟨100⟩ οὐκ ἀγνοεῖν δ' οὐδὲ Ῥωμαίους ὡς ἀργὴ πάντων αὐτοῖς ἐστιν ἡ τῆς ἑβδομάδος περίοδος. ἐν δὲ τῷ παραβαίνειν αὐτὴν οὐχ ἧττον ἀσεβεῖν τῶν βιασθέντων τὸν βιασάμενον. φέρειν δ' ἐκείνῳ μὲν οὐδεμίαν βλάβην τὰ τῆς ὑπερθέσεως ⟨101⟩ (τί γὰρ ἄν τις ἐν νυκτὶ βουλεύσαιτο δρασμοῦ πλέον, ἐξὸν περιστρατοπεδεύσαντα παραφυλάξαι), ⟨102⟩ μέγα δὲ κέρδος αὐτοῖς τὸ μηδὲν παραβῆναι τῶν πατρίων ἐθῶν. πρέπειν δὲ τῷ παρὰ προσδοκίαν εἰρήνην χαριζομένῳ τοῖς σωζομένοις τηρεῖν καὶ τοὺς νόμους. ⟨103⟩ τοιούτοις ἐσοφίζετο τὸν Τίτον, οὐ τοσοῦτον τῆς ἑβδομάδος στοχαζόμενος ὅσον τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας· ἐδεδοίκει δ' ἐγκαταληφθῆναι παραχρῆμα τῆς πόλεως ἁλούσης, ἐν νυκτὶ καὶ φυγῇ τὰς ἐλπίδας ἔχων τοῦ βίου. ⟨104⟩ θεοῦ δ' ἦν ἔργον ἄρα, τοῦ σώζοντος τὸν Ιωάννην ἐπὶ τῷ τῶν Ἱεροσολύμων ὀλέθρῳ, τὸ μὴ μόνον πεισθῆναι Τίτον τῇ σκήψει τῆς ὑπερθέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως πορρωτέρω στρατοπεδεύσασθαι πρὸς Κυδυσσοῖς. ⟨105⟩ μεσόγειος δ' ἐστὶ Τυρίων κώμη καρτερά, διὰ μίσους ἀεὶ καὶ πολέμου Γαλιλαίοις, ἔχουσα πλῆθός τ' οἰκητόρων καὶ τὴν ὀχυρότητα τῆς πρὸς τὸ ἔθνος διαφορᾶς ἐφόδιον.

4 ⟨106⟩ νυκτὸς δ' ὁ Ἰωάννης ὡς οὐδεμίαν περὶ τῇ πόλει Ῥωμαίων ἑώρα φυλακήν, τὸν καιρὸν ἁρπασάμενος, οὐ μόνον τοὺς περὶ αὐτὸν ὁπλίτας ἀλλὰ καὶ τῶν ἀργοτέρων συχνοὺς ἅμα ταῖς γενεαῖς ἀναλαβών, ἐπὶ Ἱεροσολύμων ἔφευγε. ⟨107⟩ μέχρι μὲν οὖν εἴκοσι

σταδίων οἷόν τ' ἦν συνεξαγαγεῖν γυναικῶν καὶ παιδίων ὄχλον ἀνθρώπῳ κατασπερχομένῳ τοῖς ὑπὲρ αἰχμαλωσίας καὶ τοῦ ζῆν φόβοις· περαιτέρω δὲ προκόπτοντος ἀπελείποντο, καὶ δειναὶ τῶν ἐωμένων ἦσαν ὀλοφύρσεις. ⟨108⟩ ὅσον γὰρ ἕκαστος τῶν οἰκείων ἐγίγνετο πορρωτέρω, τοσοῦτον ἐγγὺς ὑπελάμβανεν εἶναι τῶν πολεμίων. παρεῖναί τ' ἤδη τοὺς αἰχμαλωτιουμένους δοκοῦντες ἐπτόηντο, καὶ πρὸς τὸν ἀλλήλων ἐκ τοῦ δρόμου ψόφον ἐπεστρέφοντο, καθάπερ ἤδη παρόντων οὓς ἔφευγον. ⟨109⟩ ἀνοδίαις τ' ἐνέπιπτον οἱ πολλοί, καὶ περὶ τὴν λεωφόρον ἡ τῶν φθανόντων ἔρις συνέτριβε τοὺς πολλούς. ⟨110⟩ οἰκτρὸς δὲ γυναικῶν καὶ παιδίων ὄλεθρος ἦν, καί τινες πρὸς ἀνακλήσεις ἀνδρῶν τε καὶ συγγενῶν ἐθάρρησαν, μετὰ κωκυτῶν ἱκετεύουσαι περιμένειν. ⟨111⟩ ἀλλ' ἐνίκα τὸ Ἰωάννου παρακέλευμα, σώζειν ἑαυτοὺς ἐμβοῶντος, καὶ καταφεύγειν ἔνθα καὶ περὶ τῶν ἀπολειπομένων ἀμυνοῦνται Ῥωμαίους, ἂν ἁρπαγῶσι.

⟨112⟩ τὸ μὲν οὖν τῶν διαδιδρασκόντων πλῆθος ὡς ἕκαστος ἰσχύος εἶχεν ἢ τάχους ἐσκέδαστο, Τίτος δὲ μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τὰς συνθήκας πρὸς τὸ τεῖχος παρῆν. ⟨113⟩ ἀνοίγει δ' αὐτῷ τὰς πύλας ὁ δῆμος, καὶ μετὰ τῶν γενεῶν προελθόντες ἀνευφήμουν ὡς εὐεργέτην καὶ φρουρᾶς ἐλευθερώσαντα τὴν πόλιν· ⟨114⟩ ἐδήλουν γὰρ ἅμα τὴν τοῦ Ἰωάννου φυγήν, καὶ παρεκάλουν φείσασθαί τ' αὐτῶν καὶ παρελθόντα τοὺς ὑπολειπομένους τῶν νεωτεριζόντων κολάσαι. ⟨115⟩ ὃ δὲ τὰς δεήσεις τοῦ δήμου ἐν δευτέρῳ θέμενος, μοῖραν ἔπεμπε τῶν ἱππέων Ἰωάννην διώξουσαν, οἳ τὸν μὲν οὐ καταλαμβάνουσιν (ἔφθη γὰρ εἰς Ἱεροσόλυμα διαφυγών), τῶν δὲ συναπαράντων ἀποκτείνουσι μὲν εἰς

ἑξακισχιλίους, γύναια δὲ καὶ παιδία τρισχιλίων ὀλίγον ἀποδέοντα περιελάσαντες ἀνήγαγον. ⟨116⟩ *ὁ δὲ Τίτος ἤχθετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ παραχρῆμα τιμωρήσασθαι τὸν Ἰωάννην τῆς ἀπάτης· ἱκανὸν δ' ἀστοχήσαντι τῷ θυμῷ παραμύθιον ἔχων τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων καὶ τοὺς διεφθαρμένους, εἰσῄει τ' ἀνευφημούμενος εἰς τὴν πόλιν,* ⟨117⟩ *καὶ τοῖς στρατιώταις ὀλίγον τοῦ τείχους παρασπάσαι κελεύσας νόμῳ καταλήψεως, ἀπειλαῖς μᾶλλον ἢ κολάσει τοὺς ταράττοντας τὴν πόλιν ἀνέστελλε·* ⟨118⟩ *πολλοὺς γὰρ ἂν διὰ τὰ οἰκεῖα μίση καὶ διαφορὰς ἰδίας ἐνδείξασθαι τοὺς ἀναιτίους, εἰ διακρίνοι τοὺς τιμωρίας ἀξίους. ἄμεινον δ' εἶναι μετέωρον φόβῳ τὸν αἴτιον καταλιπεῖν ἤ τινα τῶν οὐκ ἀξίων αὐτῷ συνανελεῖν·* ⟨119⟩ *τὸν μὲν γὰρ ἴσως κἂν σωφρονῆσαι δέει κολάσεως, τὴν ἐπὶ τοῖς παρῳχηκόσι συγγνώμην αἰδούμενον, ἀδιόρθωτον δὲ τὴν ἐπὶ τοῖς παραναλωθεῖσι τιμωρίαν εἶναι.* ⟨120⟩ *φρουρᾷ μέντοι τὴν πόλιν ἠσφαλίσατο, δι' ἧς τούς τε νεωτερίζοντας ἐφέξειν καὶ τοὺς εἰρηνικὰ φρονοῦντας θαρραλεωτέρους καταλείψειν ἔμελλε.*

⟨121⟩ *Γαλιλαία μὲν οὖν οὕτως ἑάλω πᾶσα, πολ-*
3 *λοῖς ἱδρῶσι προγυμνάσασα Ῥωμαίους ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα, πρὸς δὲ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἰωάννου ὁ πᾶς δῆμος ἐξεκέχυτο, καὶ περὶ ἕκαστον τῶν συμπεφευγότων μυρίος ὅμιλος συνηθροισμένος τὰς ἔξωθεν συμφορὰς ἀνεπυνθάνετο.* ⟨122⟩ *τῶν δὲ τὸ μὲν ἆσθμα θερμὸν ἔτι κοπτόμενον ἐδήλου τὴν ἀνάγκην, ἠλαζονεύοντο δὲ κἀν κακοῖς, οὐ πεφευγέναι τοὺς Ῥωμαίους φάσκοντες, ἀλλ' ἥκειν πολεμήσοντες αὐτοὺς ἐξ ἀσφαλοῦς·* ⟨123⟩ *ἀλογίστων γὰρ εἶναι καὶ ἀχρήστων παραβόλως προκινδυνεύειν περὶ Γίσχαλα καὶ πολίχνας ἀσθενεῖς, δέον*

τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀκμὰς ταμιεύεσθαι τῇ μητροπόλει καὶ συμφυλάττειν. ⟨124⟩ ἔνθα δὴ παρεδήλουν τὴν ἅλωσιν τῶν Γισχάλων, καὶ τὴν λεγομένην εὐσχημόνως ὑποχώρησιν αὐτῶν οἱ πολλοὶ δρασμὸν ἐνενόουν. ⟨125⟩ ὡς μέντοι τὰ περὶ τοὺς αἰχμαλωτισθέντας ἠκούσθη, σύγχυσις οὐ μετρία κατέσχε τὸν δῆμον, καὶ μεγάλα τῆς ἑαυτῶν ἁλώσεως συνελογίζοντο τὰ τεκμήρια. ⟨126⟩ Ἰωάννης δ' ἐπὶ μὲν τοῖς καταληφθεῖσιν ἧττον ἠρυθρία, περιιὼν δ' ἑκάστους ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐνῆγε ταῖς ἐλπίσι, τὰ μὲν Ῥωμαίων ἀσθενῆ κατασκευάζων, τὴν δ' οἰκείαν δύναμιν ἐξαίρων, ⟨127⟩ καὶ κατειρωνευόμενος τῆς τῶν ἀπείρων ἀγνοίας, ὡς οὐδ' ἂν πτερὰ λαβόντες ὑπερβαῖέν ποτε Ῥωμαῖοι τὸ Ἱεροσολύμων τεῖχος, οἱ περὶ ταῖς τῶν Γαλιλαίων κώμαις κακοπαθοῦντες καὶ πρὸς τοῖς ἐκεῖ τείχεσι κατατρίψαντες τὰς μηχανάς.

2 ⟨128⟩ τούτοις τὸ πολὺ μὲν τῶν νέων προσδιεφθείρετο καὶ πρὸς [μὲν] τὸν πόλεμον ἦρτο, τῶν δὲ σωφρονούντων καὶ γηραιῶν οὐκ ἦν ὅστις οὐ τὰ μέλλοντα προορώμενος ὡς ἤδη τῆς πόλεως οἰχομένης ἐπένθει. ⟨129⟩ ὁ μὲν οὖν δῆμος ἦν ἐν τοιαύτῃ συγχύσει. προδιέστη δὲ τὸ κατὰ τὴν χώραν πλῆθος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις στάσεως. ⟨130⟩ ὁ μὲν γὰρ Τίτος ἀπὸ Γισχάλων εἰς Καισάρειαν, Οὐεσπασιανὸς δὲ ἀπὸ Καισαρείας εἰς Ἰάμνειαν καὶ Ἄζωτον ἀφικόμενος παρίσταταί τ' αὐτὰς καὶ φρουροὺς ἐγκαταστήσας ὑπέστρεψε, πολὺ πλῆθος ἐπαγόμενος τῶν ἐπὶ δεξιᾷ προσκεχωρηκότων. ⟨131⟩ ἐκινεῖτο δ' ἐν ἑκάστῃ πόλει ταραχὴ καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, ὅσον τ' ἀπὸ Ῥωμαίων ἀνέπνεον, εἰς ἀλλήλους τὰς χεῖρας ἐπέστρεφον. ἦν δὲ τῶν ἐρώντων τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς ἐπιθυμοῦντας εἰρήνης ἔρις

χαλεπή. ⟨132⟩ καὶ πρῶτον μὲν ἐν οἰκίαις ἥπτετο τῶν ὁμονοούντων πάλαι τὸ φιλόνικον, ἔπειτ᾽ ἀφηνιάζοντες ἀλλήλων οἱ φίλτατοι λαοί, καὶ συνιὼν ἕκαστος πρὸς τοὺς ταὐτὰ προαιρουμένους, ἤδη κατὰ πλῆθος ἀντετάττοντο. ⟨133⟩ καὶ στάσις μὲν ἦν πανταχοῦ, τὸ νεωτερίζον δὲ καὶ τῶν ὅπλων ἐπιθυμοῦν ἐπεκράτει νεότητι καὶ τόλμῃ γηραιῶν καὶ σωφρόνων. ⟨134⟩ ἐτράποντο δὲ πρῶτον μὲν εἰς ἁρπαγὰς ἕκαστοι τῶν ἐπιχωρίων, ἔπειτα συνταττόμενοι κατὰ λόχους ἐπὶ λῃστείαν τῶν κατὰ τὴν χώραν, ὡς ὠμότητος καὶ παρανομίας ἕνεκεν μηδὲν αὐτοῖς Ῥωμαίων τοὺς ὁμοφύλους διαφέρειν, καὶ πολὺ τοῖς πορθουμένοις κουφοτέραν δοκεῖν
3 *τὴν ὑπὸ Ῥωμαίοις ἅλωσιν. ⟨135⟩ οἱ φρουροὶ δὲ τῶν πόλεων τὰ μὲν ὄκνῳ τοῦ κακοπαθεῖν, τὰ δὲ μίσει τοῦ ἔθνους, οὐδὲν ἢ μικρὰ προσήμυνον τοῖς κακουμένοις, μέχρι κόρῳ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἁρπαγῶν ἀθροισθέντες οἱ τῶν πανταχοῦ συνταγμάτων ἀρχιλῃσταὶ καὶ γενόμενοι πονηρίας στῖφος εἰς Ἱεροσόλυμα παρεισφθείρονται, ⟨136⟩ πόλιν ἀστρατήγητον, καὶ πατρίῳ μὲν ἔθει πᾶν ἀπαρατηρήτως δεχομένην τὸ ὁμόφυλον, τότε δ᾽ οἰομένων ἁπάντων τοὺς ἐπεισχεομένους πάντας ἀπ᾽ εὐνοίας ἥκειν συμμάχους. ⟨137⟩ ὃ δὴ καὶ δίχα τῆς στάσεως ὕστερον ἐβάπτισεν τὴν πόλιν· πλήθει γὰρ ἀχρήστῳ καὶ ἀργῷ προεξανηλώθη τὰ τοῖς μαχίμοις διαρκεῖν δυνάμενα, καὶ πρὸς τῷ πολέμῳ στάσιν τ᾽ αὐτοῖς καὶ λιμὸν ἐπικατεσκεύασαν.*

4 *⟨138⟩ ἄλλοι τ᾽ ἀπὸ τῆς χώρας λῃσταὶ παρελθόντες εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοὺς ἔνδον προσλαβόντες χαλεπωτέρους, οὐδέν τι τῶν δεινῶν παρίεσαν· ⟨139⟩ οἵ γ᾽ οὐ μόνον ἁρπαγαῖς καὶ λωποδυσίαις τὴν τόλμαν ἐμέτρουν, ἀλλὰ καὶ μέχρι φόνων ἐχώρουν, οὐ νυκτὸς ἢ*

λαθραίως, οὐδ' ἐπὶ τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ φανερῶς καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ τῶν ἐπισημοτάτων καταρχόμενοι. ⟨140⟩ πρῶτον μὲν γὰρ Ἀντίπαν, ἄνδρα τοῦ βασιλικοῦ γένους καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυνατώτατον, ὡς καὶ τοὺς δημοσίους θησαυροὺς πεπιστεῦσθαι, συλλαβόντες εἶρξαν· ⟨141⟩ ἐπὶ τούτῳ Λευίαν τινὰ τῶν ἐπισήμων καὶ Σωφᾶν υἱὸν Ῥαγουήλου (βασιλικὸν δ' ἦν καὶ τούτων τὸ γένος), πρὸς δὲ τοὺς κατὰ τὴν χώραν προύχειν δοκοῦντας. ⟨142⟩ δεινὴ δὲ κατάπληξις εἶχε τὸν δῆμον, καὶ καθάπερ κατειλημμένης τῆς πόλεως πολέμῳ τὴν καθ' αὑτὸν ἕκαστος σωτηρίαν ἠγάπα.

⟨143⟩ τοῖς δ' οὐκ ἀπέχρη τὰ δεσμὰ τῶν συνειλημμέ- 5
νων, οὐδ' ἀσφαλὲς ᾤοντο μέχρι πολλοῦ δυνατοὺς ἄνδρας οὕτω φυλάττειν· ⟨144⟩ ἱκανοὺς μὲν γὰρ εἶναι καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν πρὸς ἄμυναν οὐκ ὀλιγάνδρους ὄντας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν δῆμον ἐπαναστήσεσθαι τάχα κινηθέντα πρὸς τὴν παρανομίαν. ⟨145⟩ δόξαν οὖν ἀναιρεῖν αὐτούς, Ἰωάννην τινὰ πέμπουσι τὸν ἐξ αὐτῶν εἰς φόνους προχειρότατον· Δορκάδος οὗτος ἐκαλεῖτο παῖς κατὰ τὴν ἐπιχώριον γλῶτταν. ᾧ δέκα συνελθόντες εἰς τὴν εἱρκτὴν ξιφήρεις ἀποσφάττουσι τοὺς συνειλημμένους. ⟨146⟩ παρανομήματι δ' ἐπὶ τηλικούτῳ μεγάλην ἐπεψεύδοντο καὶ πρόφασιν· διαλεχθῆναι γὰρ αὐτοὺς Ῥωμαίοις περὶ παραδόσεως τῶν Ἱεροσολύμων καὶ προδότας ἀνῃρηκέναι τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἔφασκον, καθ' ὅλου τ' ἐπηλαζονεύοντο τοῖς τολμήμασιν ὡς εὐεργέται καὶ σωτῆρες τῆς πόλεως γεγενημένοι.

⟨147⟩ συνέβη δ' εἰς τοσοῦτον τὸν μὲν δῆμον τα- 6
πεινότητος καὶ δέους, ἐκείνους δ' ἀπονοίας προελθεῖν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς εἶναι καὶ τὰς χειροτονίας τῶν ἀρχιερέων.

⟨148⟩ *ἄκυρα γοῦν τὰ γένη ποιήσαντες ἐξ ὧν κατὰ διαδοχὰς οἱ ἀρχιερεῖς ἀπεδείκνυντο, καθίστασαν ἀσήμους καὶ ἀγεννεῖς, ἵν' ἔχοιεν συνεργοὺς τῶν ἀσεβημάτων·* ⟨149⟩ *τοῖς γὰρ παρ' ἀξίαν ἐπιτυχοῦσι τῆς ἀνωτάτω τιμῆς ὑπακούειν ἦν ἀνάγκη τοῖς παρασχοῦσι.* ⟨150⟩ *συνέκρουον δὲ καὶ τοὺς ἐν τέλει ποικίλαις ἐπινοίαις καὶ λογοποιίαις, καιρὸν ἑαυτοῖς ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους τῶν κωλυόντων φιλονικίαις ποιούμενοι, μέχρι τῶν εἰς ἀνθρώπους ὑπερεμπλησθέντες ἀδικημάτων ἐπὶ τὸ θεῖον μετήνεγκαν τὴν ὕβριν καὶ μεμιασμένοις τοῖς ποσὶ παρῆσαν εἰς τὸ ἅγιον.*

7 ⟨151⟩ *ἐπανισταμένου δ' αὐτοῖς ἤδη τοῦ πλήθους (ἐνῆγε γὰρ ὁ γεραίτατος τῶν ἀρχιερέων Ἄνανος, ἀνὴρ σωφρονέστατος, καὶ τάχ' ἂν διασώσας τὴν πόλιν, εἰ τὰς τῶν ἐπιβούλων χεῖρας ἐξέφυγεν), οἱ δὲ τὸν νεὼν τοῦ θεοῦ φρούριον αὐτοῖς καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ταραχῶν ποιοῦνται καταφυγήν, καὶ τυραννεῖον ἦν αὐτοῖς τὸ ἅγιον.* ⟨152⟩ *παρεκίρνατο δὲ τοῖς δεινοῖς εἰρωνεία, τὸ τῶν ἐνεργουμένων ἀλγεινότερον.* ⟨153⟩ *ἀποπειρώμενοι γὰρ τῆς τοῦ δήμου καταπλήξεως, καὶ τὴν αὐτῶν δοκιμάζοντες ἰσχύν, κληρωτοὺς ἐπεχείρησαν ποιεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς, οὔσης, ὡς ἔφαμεν, κατὰ γένος αὐτῶν τῆς διαδοχῆς.* ⟨154⟩ *ἦν δὲ πρόσχημα μὲν τῆς ἐπιβουλῆς ἔθος ἀρχαῖον, ἐπειδὴ καὶ πάλαι κληρωτὴν ἔφασαν εἶναι τὴν ἀρχιερωσύνην, τὸ δ' ἀληθὲς τοῦ βεβαιοτέρου νόμου κατάλυσις καὶ τέχνη πρὸς δυνα-*
8 *στείαν, τὰς ἀρχὰς δι' αὐτῶν καθισταμένοις.* ⟨155⟩ *καὶ δὴ μεταπεμψάμενοι μίαν τῶν ἀρχιερατικῶν φυλὴν (Ἐνιαχεὶμ καλεῖται), διεκλήρουν ἀρχιερέα. λαγχάνει δ' ἀπὸ τύχης ὁ μάλιστα διαδείξας αὐτῶν τὴν παρανομίαν, Φαννίας τις ὄνομα, υἱὸς Σαμουήλου κώμης*

Ἄφθας, ἀνὴρ οὐ μόνον οὐκ ἐξ ἀρχιερέων, ἀλλ᾿ οὐδ᾿ ἐπιστάμενος σαφῶς τί ποτ᾿ ἦν ἀρχιερωσύνη δι᾿ ἀγροικίαν· ⟨156⟩ ἀπὸ γοῦν τῆς χώρας αὐτὸν ἄκοντα σύραντες, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς, ἀλλοτρίῳ κατεκόσμουν προσωπείῳ, τήν τ᾿ ἐσθῆτα περιτιθέντες τὴν ἱεράν, καὶ τὸ τί δεῖ ποιεῖν ἐπὶ καιροῦ διδάσκοντες. ⟨157⟩ χλεύη δ᾿ ἦν ἐκείνοις καὶ παιδιὰ τὸ τηλικοῦτον ἀσέβημα· τοῖς δ᾿ ἄλλοις ἱερεῦσιν, ἐπιθεωμένοις πόρρωθεν παιζόμενον τὸν νόμον, δακρύειν ἐπῄει, καὶ κατέστενον τὴν τῶν ἱερῶν τιμῶν κατάλυσιν.

⟨158⟩ ταύτην τὴν τόλμαν αὐτῶν οὐκ ἤνεγκεν ὁ 9
δῆμος, ἀλλ᾿ ὥσπερ ἐπὶ τυραννίδος κατάλυσιν ὥρμηντο πάντες. ⟨159⟩ καὶ γὰρ οἱ προύχειν δοκοῦντες αὐτῶν, Γωρίων τε υἱὸς Ἰωσήπου καὶ ὁ Γαμαλιήλου Συμεών, παρεκρότουν ἔν τε ταῖς ἐκκλησίαις ἀθρόους καὶ κατ᾿ ἰδίαν περιιόντες ἕκαστον ἤδη ποτὲ τίσασθαι τοὺς λυμεῶνας τῆς ἐλευθερίας καὶ καθῆραι τῶν μιαιφόνων τὸ ἅγιον. ⟨160⟩ οἵ τε δοκιμώτατοι τῶν ἀρχιερέων, Γαμαλᾶ μὲν υἱὸς Ἰησοῦς Ἀνάνου δὲ Ἄνανος, πολλὰ τὸν δῆμον εἰς νωθείαν κατονειδίζοντες ἐν ταῖς συνόδοις ἐπήγειρον τοῖς ζηλωταῖς· ⟨161⟩ τοῦτο γὰρ αὑτοὺς ἐκάλεσαν ὡς ἐπ᾿ ἀγαθοῖς ἐπιτηδεύμασιν, ἀλλ᾿ οὐχὶ ζηλώσαντες τὰ κάκιστα τῶν ἔργων ὑπερβαλλόμενοι. ⟨162⟩ καὶ δὴ συνελθόντος τοῦ πλήθους εἰς 10
ἐκκλησίαν, καὶ πάντων ἀγανακτούντων μὲν ἐπὶ τῇ καταλήψει τῶν ἁγίων ταῖς θ᾿ ἁρπαγαῖς καὶ τοῖς πεφονευμένοις, οὔπω δὲ πρὸς τὴν ἄμυναν ὡρμημένων τῷ δυσεπιχειρήτους, ὅπερ ἦν, τοὺς ζηλωτὰς ὑπολαμβάνειν, καταστὰς ἐν μέσοις ὁ Ἄνανος καὶ πολλάκις εἰς τὸν ναὸν ἀπιδών, ἐμπλήσας τε τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων, ⟨163⟩ 'ἦ καλόν γ'' εἶπεν 'ἦν ἐμοὶ τεθνάναι, πρὶν

ἐπιδεῖν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοσούτοις ἄγεσι καταγέμοντα καὶ τὰς ἀβάτους καὶ ἁγίας χώρας ποσὶ μιαιφόνων στενοχωρουμένας. ⟨164⟩ *ἀλλὰ περικείμενος τὴν ἀρχιερατικὴν ἐσθῆτα, καὶ τὸ τιμιώτατον καλούμενος τῶν σεβασμίων ὀνομάτων, ζῶ καὶ φιλοψυχῶ, μηδ' ὑπὲρ τοὐμοῦ γήρως ὑπομένων εὐκλεᾶ θάνατον. εἰ δὲ δὴ μόνος εἰμὶ καὶ καθάπερ ἐν ἐρημίᾳ, τὴν ἐμαυτοῦ ψυχὴν ἐπιδώσω μόνην ὑπὲρ τοῦ θεοῦ.* ⟨165⟩ *τί γὰρ καὶ δεῖ ζῆν ἐν δήμῳ συμφορῶν ἀναισθητοῦντι, καὶ παρ' οἷς ἀπόλωλεν ἡ τῶν ἐν χερσὶ παθῶν ἀντίληψις; ἁρπαζόμενοι γοῦν ἀνέχεσθε καὶ τυπτόμενοι σιωπᾶτε, καὶ τοῖς φονευομένοις οὐδ' ἐπιστένει τις ἀναφανδόν.* ⟨166⟩ *ὢ τῆς πικρᾶς τυραννίδος. τί δὲ μέμφομαι τοὺς τυράννους; μὴ γὰρ οὐκ ἐτράφησαν ὑφ' ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας ἀνεξικακίας;* ⟨167⟩ *μὴ γὰρ οὐχ ὑμεῖς περιιδόντες τοὺς πρώτους συνισταμένους (ἔτι δ' ἦσαν ὀλίγοι) πλείους ἐποιήσατε τῇ σιωπῇ, καὶ καθοπλιζομένων ἠρεμοῦντες καθ' ἑαυτῶν ἐπεστρέψατε τὰ ὅπλα,* ⟨168⟩ *δέον τὰς πρώτας αὐτῶν ἐπικόπτειν ὁρμάς, ὅτε λοιδορίαις καθήπτοντο τῶν συγγενῶν; ὑμεῖς δ' ἀμελήσαντες ἐφ' ἁρπαγὰς παρωξύνατε τοὺς ἀλιτηρίους. καὶ πορθουμένων οἴκων λόγος ἦν οὐδείς· τοιγαροῦν αὐτοὺς ἥρπαζον τοὺς δεσπότας. καὶ συρομένοις διὰ μέσης τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐπήμυνεν.* ⟨169⟩ *οἳ δὲ καὶ δεσμοῖς ᾐκίσαντο τοὺς ὑφ' ὑμῶν προδοθέντας, ἐῶ λέγειν πόσους καὶ ποταπούς, ἀλλ' ἀκαταιτιάτους, ἀκρίτους. οὐδεὶς ἐβοήθησε τοῖς δεδεμένοις· ἀκόλουθον ἦν ἐπιδεῖν τοὺς αὐτοὺς φονευομένους.* ⟨170⟩ *ἐπείδομεν καὶ τοῦτο, καθάπερ ἐξ ἀγέλης ζῴων ἀλόγων ἑλκομένου τοῦ κρατιστεύοντος ἀεὶ θύματος, οὐδὲ φωνήν τις ἀφῆκεν, οὐχ ὅπως ἐκίνησε τὴν δεξιάν.* ⟨171⟩ *φέρετε*

δὴ τοίνυν, φέρετε πατούμενα βλέποντες τὰ ἅγια, καὶ πάντας ὑποθέντες αὐτοὶ τοῖς ἀνοσίοις τοὺς τῶν τολμημάτων βαθμοὺς μὴ βαρύνεσθε τὴν ὑπεροχήν· καὶ γὰρ νῦν πάντως ἂν ἐπὶ μεῖζον προύκοψαν, εἴ τι τῶν ἁγίων καταλῦσαι μεῖζον εἶχον. κεκράτηται μὲν οὖν τὸ ὀχυρώτατον τῆς πόλεως ⟨172⟩ *(λεγέσθω γὰρ νῦν τὸ ἱερὸν ὡς ἄκρα τις ἢ φρούριον)· ἔχοντες δ' ἐπιτετειχισμένην τυραννίδα τοσαύτην, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑπὲρ κορυφὴν βλέποντες, τί βουλεύεσθε καὶ τίσι τὰς γνώμας προσθάλπετε;* ⟨173⟩ *Ῥωμαίους ἄρα περιμενεῖτε, ἵν' ἡμῶν βοηθήσωσι τοῖς ἁγίοις; ἔχει μὲν οὕτω τὰ πράγματα τῇ πόλει, καὶ πρὸς τοσοῦτον ἥκομεν συμφορῶν, ἵν' ἡμᾶς ἐλεήσωσι καὶ πολέμιοι.* ⟨174⟩ *οὐκ ἐξαναστήσεσθε, ὦ τλημονέστατοι, καὶ πρὸς τὰς πληγὰς ἐπιστραφέντες, ὃ κἀπὶ τῶν θηρίων ἔστιν ἰδεῖν, τοὺς τύπτοντας ἀμυνεῖσθε; οὐκ ἀναμνησθήσεσθε τῶν ἰδίων ἕκαστος συμφορῶν, οὐδ', ἃ πεπόνθατε πρὸ ὀφθαλμῶν θέμενοι, τὰς ψυχὰς ἐπ' αὐτοὺς θήξετε πρὸς τὴν ἄμυναν;* ⟨175⟩ *ἀπόλωλεν ἄρα παρ' ὑμῖν τὸ τιμιώτατον τῶν παθῶν καὶ φυσικώτατον, ἐλευθερίας ἐπιθυμία· φιλόδουλοι δὲ καὶ φιλοδέσποτοι γεγόναμεν, ὥσπερ ἐκ προγόνων τὸ ὑποτάττεσθαι παραλαβόντες.* ⟨176⟩ *ἀλλ' ἐκεῖνοί γε πολλοὺς καὶ μεγάλους ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας πολέμους διήνεγκαν, καὶ οὔτε τῆς Αἰγυπτίων οὔτε τῆς Μήδων δυναστείας ἡττήθησαν ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιεῖν τὸ κελευόμενον.* ⟨177⟩ *καὶ τί δεῖ τὰ τῶν προγόνων λέγειν; ἀλλ' ὁ νῦν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμος, ἐῶ διελέγχειν πότερον λυσιτελὴς ὢν καὶ σύμφορος ἢ τοὐναντίον, τίνα δ' οὖν ἔχει πρόφασιν; οὐ τὴν ἐλευθερίαν;* ⟨178⟩ *εἶτα τοὺς τῆς οἰκουμένης δεσπότας μὴ φέροντες τῶν ὁμοφύλων τυράν-*

νων ἀνεξόμεθα; ⟨179⟩ καίτοι τὸ μὲν τοῖς ἔξωθεν ὑπακούειν ἀνενέγκαι τις ἂν εἰς τὴν ἅπαξ ἡττήσασαν τύχην· τὸ δὲ τοῖς οἰκείοις εἴκειν πονηροῖς ἀγεννῶν ἐστι καὶ προαιρουμένων. ⟨180⟩ ἐπειδὴ δ' ἅπαξ ἐμνήσθην Ῥωμαίων, οὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν ὃ μεταξὺ τῶν λόγων ἐμπεσὸν ἐπέστρεψε τὴν διάνοιαν, ὅτι κἂν ἁλῶμεν ὑπ' ἐκείνοις (ἀπείη δ' ἡ πεῖρα τοῦ λόγου), χαλεπώτερον οὐδὲν παθεῖν ἔχομεν ὧν ἡμᾶς διατεθείκασιν οὗτοι. ⟨181⟩ πῶς δ' οὐ δακρύων ἄξιον ἐκείνων μὲν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ἀναθήματα βλέπειν, τῶν δ' ὁμοφύλων τὰ σκῦλα σεσυληκότων καὶ ἀνελόντων τὴν τῆς μητροπόλεως εὐγένειαν, καὶ πεφονευμένους ἄνδρας ὧν ἀπέσχοντ' ἂν κἀκεῖνοι κρατήσαντες· ⟨182⟩ καὶ Ῥωμαίους μὲν μηδέποτε ὑπερβῆναι τὸν ὅρον τῶν βεβήλων, μηδὲ παραβῆναί τι τῶν ἱερῶν ἐθῶν, πεφρικέναι δὲ πόρρωθεν ὁρῶντας τοὺς τῶν ἁγίων περιβόλους, ⟨183⟩ γεννηθέντας δέ τινας ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ καὶ τραφέντας ὑπὸ τοῖς ἡμετέροις ἔθεσι, καὶ Ἰουδαίους καλουμένους, ἐμπεριπατεῖν μέσοις τοῖς ἁγίοις θερμὰς ἔτι τὰς χεῖρας ἐξ ὁμοφύλων ἔχοντας φόνων. ⟨184⟩ εἶτά τις δέδοικε τὸν ἔξωθεν πόλεμον καὶ τοὺς ἐν συγκρίσει πολλῷ τῶν οἰκείων ἡμῖν μετριωτέρους; καὶ γὰρ ἄν, εἰ ἐτύμους δεῖ τοῖς πράγμασι τὰς κλήσεις ἐφαρμόττειν, τάχ' ἂν εὕροι τις Ῥωμαίους μὲν ἡμῖν βεβαιωτὰς τῶν νόμων, πολεμίους δὲ τοὺς ἔνδον. ⟨185⟩ ἀλλ' ὅτι μὲν ἐξώλεις οἱ ἐπίβουλοι τῆς ἐλευθερίας, καὶ πρὸς ἃ δεδράκασιν οὐκ ἄν τις ἐπινοήσειε δίκην ἀξίαν κατ' αὐτῶν, οἶμαι πάντας ἥκειν πεπεισμένους οἴκοθεν, καὶ πρὸ τῶν ἐμῶν λόγων παρωξύνθαι τοῖς ἔργοις ἐπ' αὐτοὺς ἃ πεπόνθατε· ⟨186⟩ καταπλήττονται δ' ἴσως οἱ πολλοὶ τό τε πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν τόλμαν,

ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ τόπου πλεονεξίαν. ⟨187⟩ ταῦτα δ' ὥσπερ συνέστη διὰ τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν, καὶ νῦν αὐξηθήσεται πλέον ὑπερθεμένων· καὶ γὰρ τὸ πλῆθος αὐτοῖς ἐπιτρέφεται καθ' ἡμέραν, παντὸς πονηροῦ πρὸς τοὺς ὁμοίους αὐτομολοῦντος, ⟨188⟩ καὶ τὴν τόλμαν ἐξάπτει (τὸ) μέχρι νῦν μηδὲν ἐμπόδιον (γενέσθαι), τῷ τε τόπῳ καθύπερθεν ὄντες χρήσονται καὶ μετὰ παρασκευῆς, ἂν ἡμεῖς χρόνον δῶμεν. ⟨189⟩ πιστεύσατε δ' ὡς, ἐὰν προσβαίνωμεν ἐπ' αὐτούς, ἔσονται τῇ συνειδήσει ταπεινότεροι, καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦ ὕψους ὁ λογισμὸς ἀπολεῖ. ⟨190⟩ τάχα τὸ θεῖον ὑβρισμένον ἀναστρέψει κατ' αὐτῶν τὰ βαλλόμενα, καὶ τοῖς σφετέροις διαφθαρήσονται βέλεσιν οἱ δυσσεβεῖς. μόνον ὀφθῶμεν αὐτοῖς, καὶ καταλελύσονται. ⟨191⟩ καλὸν δέ, κἂν προσῇ τις κίνδυνος, ἀποθνήσκειν πρὸς τοῖς ἱεροῖς πυλῶσι, καὶ τὴν ψυχήν, εἰ καὶ μὴ πρὸ παίδων ἢ γυναικῶν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων προέσθαι. ⟨192⟩ προστήσομαι δ' ἐγὼ γνώμῃ τε καὶ χειρί, κοὔτ' ἐπίνοιά τις ὑμῖν λείψει πρὸς ἀσφάλειαν ἐξ ἡμῶν οὔτε τοῦ σώματος ὄψεσθε φειδόμενον.'

⟨193⟩ τούτοις ὁ Ἄνανος παρεκρότει τὸ πλῆθος 11 ἐπὶ τοὺς ζηλωτάς, οὐκ ἀγνοῶν μὲν ὡς εἶεν ἤδη δυσκατάλυτοι πλήθει τε καὶ νεότητι καὶ παραστήματι ψυχῆς, τὸ πλέον δὲ συνειδήσει τῶν εἰργασμένων· οὐ γὰρ ἐνδώσειν αὐτοὺς εἰς ἔσχατον συγγνώμην ἐφ' οἷς ἔδρασαν ἐλπίσαντας· ⟨194⟩ ὅμως δὲ πᾶν ὁτιοῦν παθεῖν προῃρεῖτο μᾶλλον ἢ περιιδεῖν ἐν τοιαύτῃ τὰ πράγματα συγχύσει. ⟨195⟩ τὸ δὲ πλῆθος ἄγειν αὐτοὺς ἐβόα καθ' ὧν παρεκάλει, καὶ προκινδυνεύειν ἕκαστος ἦν ἑτοιμότατος.

⟨196⟩ ἐν ὅσῳ δ' ὁ Ἄνανος κατέλεγέ τε καὶ συνέ- 12

ταττε τοὺς ἐπιτηδείους πρὸς μάχην, οἱ ζηλωταὶ πυνθανόμενοι τὴν ἐπιχείρησιν (παρῆσαν γὰρ οἱ ἀγγέλλοντες αὐτοῖς πάντα τὰ παρὰ τοῦ δήμου) παροξύνονται, κἀκ τοῦ ἱεροῦ προπηδῶντες ἀθρόοι τε καὶ κατὰ λόχους οὐδενὸς ἐφείδοντο τῶν προστυγχανόντων. <197> *ἀθροίζεται δ' ὑπ' Ἀνάνου ταχέως τὸ δημοτικόν, πλήθει μὲν ὑπερέχον, ὅπλοις δὲ καὶ τῷ μὴ συγκεκροτῆσθαι λειπόμενον τῶν ζηλωτῶν.* <198> *τὸ πρόθυμον δὲ παρ' ἑκατέροις ἀνεπλήρου τὰ λείποντα, τῶν μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀνειληφότων ὀργὴν ἰσχυροτέραν τῶν ὅπλων, τῶν δ' ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τόλμαν παντὸς πλήθους ὑπερέχουσαν.* <199> *καὶ οἳ μὲν ἀοίκητον ὑπολαμβάνοντες αὐτοῖς τὴν πόλιν, εἰ μὴ τοὺς λῃστὰς ἐκκόψειαν αὐτῆς, οἱ ζηλωταὶ δ', εἰ μὴ κρατοῖεν, οὐκ ἔστιν ἧς τινὸς ὑστερήσειν τιμωρίας.* <200> *συνερρήγνυντο δὲ στρατηγούμενοι τοῖς πάθεσι, τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὴν πόλιν καὶ πρὸ τοῦ ἱεροῦ λίθοις βάλλοντες ἀλλήλους, καὶ πόρρωθεν διακοντιζόμενοι, κατὰ δὲ τὰς τροπὰς οἱ κρατοῦντες ἐχρῶντο τοῖς ξίφεσι. καὶ πολὺς ἦν ἑκατέρων φόνος, τραυματίαι τ' ἐγίγνοντο συχνοί.* <201> *καὶ τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ δήμου διεκόμιζον εἰς τὰς οἰκίας οἱ προσήκοντες, ὁ δὲ βληθεὶς τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν ἀνῄει, καθαιμάττων τὸ θεῖον ἔδαφος· καὶ μόνον ἄν τις εἴποι τὸ ἐκείνων αἷμα μιᾶναι τὰ ἅγια.* <202> *κατὰ μὲν οὖν τὰς συμβολὰς ἐκτρέχοντες ἀεὶ περιῆσαν οἱ λῃστρικοί. τεθυμωμένοι δ' οἱ δημοτικοὶ καὶ πλείους ἀεὶ γιγνόμενοι, κακίζοντες τοὺς ἐνδιδόντας, καὶ μὴ διδόντες τοῖς τρεπομένοις ἀναχώρησιν οἱ κατόπιν βιαζόμενοι, πᾶν μὲν ἐπιστρέφουσι τὸ σφέτερον εἰς τοὺς ἐναντίους,* <203> *κἀκείνων μηκέτ' ἀντεχόντων τῇ βίᾳ, κατὰ μικρὸν δ' ἀναχωρούντων*

εἰς τὸ ἱερόν, συνεισπίπτουσιν οἱ περὶ τὸν Ἄνανον. ⟨204⟩ *τοῖς δὲ κατάπληξις ἐμπίπτει στερομένοις τοῦ πρώτου περιβόλου, καὶ καταφυγόντες εἰς τὸ ἐνδοτέρω ταχέως ἀποκλείουσι τὰς πύλας.* ⟨205⟩ *τῷ δ' Ἀνάνῳ προσβάλλειν μὲν οὐκ ἐδόκει τοῖς ἱεροῖς πυλῶσιν, ἄλλως τε κἀκείνων βαλλόντων ἄνωθεν· ἀθέμιτον δ' ἡγεῖτο, κἂν κρατήσῃ, μὴ προηγνευκὸς εἰσαγαγεῖν τὸ πλῆθος.* ⟨206⟩ *διακληρώσας δ' ἐκ πάντων εἰς ἑξακισχιλίους ὁπλίτας καθίστησιν ἐπὶ ταῖς στοαῖς φρουρούς.* ⟨207⟩ *διεδέχοντο δ' ἄλλοι τούτους, καὶ παντὶ μὲν ἦν ἀνάγκη παρεῖναι πρὸς τὴν φυλακὴν ἐκ περιόδου, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν ἀξιώμασιν ἀφεθέντες ὑπὸ τῶν ἄρχειν δοκούντων, μισθούμενοι πενιχροτέρους ἀνθ' ἑαυτῶν ἐπὶ τὴν φρουρὰν ἔπεμπον.*

⟨208⟩ *γίγνεται δὲ τούτοις πᾶσιν ὀλέθρου παραί-* 13
τιος Ἰωάννης, ὃν ἔφαμεν ἀπὸ Γισχάλων διαδρᾶναι, δολιώτατος ἀνὴρ καὶ δεινὸν ἔρωτα τυραννίδος ἐν τῇ ψυχῇ περιφέρων, ὃς πόρρωθεν ἐπεβούλευε τοῖς πράγμασι. ⟨209⟩ *καὶ δὴ τότε τὰ τοῦ δήμου φρονεῖν ὑποκρινόμενος, συμπεριῄει μὲν τῷ Ἀνάνῳ βουλευομένῳ σὺν τοῖς δυνατοῖς μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἐπιόντι τὰς φυλακάς, διήγγελλε δὲ τἀπόρρητα τοῖς ζηλωταῖς· καὶ πᾶν σκέμμα τοῦ δήμου, πρὶν καλῶς βουλευθῆναι, παρὰ τοῖς ἐχθροῖς ἐγιγνώσκετο δι' αὐτοῦ.* ⟨210⟩ *μηχανώμενος δὲ τὸ μὴ δι' ὑποψίας ἐλθεῖν, ἀμέτροις ἐχρῆτο ταῖς θεραπείαις πρός τε τὸν Ἄνανον καὶ τοὺς τοῦ δήμου προεστῶτας.* ⟨211⟩ *ἐχώρει δ' εἰς τοὐναντίον αὐτῷ τὸ φιλότιμον· διὰ γὰρ τὰς ἀλόγους κολακείας μᾶλλον ὑπωπτεύετο, καὶ τὸ πανταχοῦ παρεῖναι μὴ καλούμενον ἔμφασιν προδοσίας τῶν ἀπορρήτων παρεῖχε.* ⟨212⟩ *συνεώρων μὲν γὰρ αἰσθανομέ-*

νους ἅπαντας τοὺς ἐχθροὺς τῶν παρ' αὐτοῖς βουλευμάτων, πιθανώτερος δ' οὐδεὶς ἦν Ἰωάννου πρὸς ὑποψίας τοῦ διαγγέλλειν. ⟨213⟩ *ἀποσκευάσασθαι μὲν οὖν αὐτὸν οὐκ ἦν ῥᾴδιον, ὄντα τε δυνατὸν ἐκ πονηρίας καὶ ἄλλως οὐ τῶν ἀσήμων, ὑπεξωσμένον τε πολλοὺς τῶν συνεδρευόντων τοῖς ὅλοις· ἐδόκει δ' αὐτὸν ὅρκοις πιστώσασθαι πρὸς εὔνοιαν.* ⟨214⟩ *ὤμνυε δ' ὁ Ἰωάννης ἑτοίμως εὐνοήσειν τε τῷ δήμῳ καὶ μήτε βουλήν τινα μήτε πρᾶξιν προδώσειν τοῖς ἐχθροῖς, συγκαταλύσειν δὲ τοὺς ἐπιτιθεμένους καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ.* ⟨215⟩ *οἱ δὲ περὶ τὸν Ἄνανον πιστεύσαντες τοῖς ὅρκοις ἤδη χωρὶς ὑπονοίας εἰς τὰς συμβουλίας αὐτὸν παρελάμβανον, καὶ δὴ καὶ πρεσβευτὴν εἰσπέμπουσι πρὸς τοὺς ζηλωτὰς περὶ διαλύσεων· ἦν γὰρ αὐτοῖς σπουδὴ τὸ παρ' αὐτοὺς μὴ μιᾶναι τὸ ἱερόν, μηδέ*
14 *τινα τῶν ὁμοφύλων ἐν αὐτῷ πεσεῖν.* ⟨216⟩ *ὁ δ', ὥσπερ τοῖς ζηλωταῖς ὑπὲρ εὐνοίας ὀμόσας καὶ οὐ κατ' αὐτῶν, παρελθὼν εἴσω καὶ καταστὰς εἰς μέσους πολλάκις μὲν ἔφη κινδυνεῦσαι δι' αὐτούς, ἵνα μηδὲν ἀγνοήσωσι τῶν ἀπορρήτων, ὅσα κατ' αὐτῶν οἱ περὶ τὸν Ἄνανον ἐβουλεύσαντο·* ⟨217⟩ *νῦν δὲ τὸν μέγιστον ἀναρρίπτειν κίνδυνον σὺν πᾶσιν αὐτοῖς, εἰ μή τις προσγένοιτο βοήθεια δαιμόνιος.* ⟨218⟩ *οὐ γὰρ ἔτι μέλλειν Ἄνανον, ἀλλὰ πείσαντα μὲν τὸν δῆμον πεπομφέναι πρέσβεις πρὸς Οὐεσπασιανόν, ἵν' ἐλθὼν κατὰ τάχος παραλάβῃ τὴν πόλιν, ἁγνείαν δὲ παρηγγελκέναι κατ' αὐτῶν φυλάττειν εἰς τὴν ἑξῆς ἡμέραν, ἵν' ἢ κατὰ θρησκείαν εἰσελθόντες ἢ καὶ βιασάμενοι συμμίξωσιν αὐτοῖς.* ⟨219⟩ *οὐχ ὁρᾶν δὲ μέχρι τίνος ἢ τὴν φρουρὰν οἴσουσιν ἢ παρατάξονται πρὸς τοσούτους. προσετίθει δ' ὡς αὐτὸς εἰσπεμφθείη, κατὰ θεοῦ*

πρόνοιαν, ὡς πρεσβευτὴς ὑπὲρ διαλύσεων· τὸν γὰρ Ἄνανον ταύτας αὐτοῖς προτείνειν, ὅπως ἀόπλοις ἐπέλθῃ. ⟨220⟩ *δεῖν οὖν ἢ τῷ λόγῳ τοῦ ζῆν τοὺς φρουροῦντας ἱκετεύειν, ἢ πορίζεσθαί τινα παρὰ τῶν ἔξωθεν ἐπικουρίαν.* ⟨221⟩ *τοὺς δὲ θαλπομένους ἐλπίδι συγγνώμης εἰ κρατηθεῖεν, ἐπιλελῆσθαι τῶν ἰδίων τολμημάτων, ἢ νομίζειν ἅμα τῷ μετανοεῖν τοὺς δεδρακότας εὐθέως ὀφείλειν διηλλάχθαι καὶ τοὺς παθόντας.* ⟨222⟩ *ἀλλὰ τῶν μὲν ἀδικησάντων διὰ μίσους πολλάκις γίγνεσθαι καὶ τὴν μεταμέλειαν, τοῖς δ' ἀδικηθεῖσι τὰς ὀργὰς ἐπ' ἐξουσίας χαλεπωτέρας.* ⟨223⟩ *ἐφεδρεύειν δ' ἀεὶ ἐκείνοις φίλους καὶ συγγενεῖς τῶν ἀπολωλότων, καὶ δῆμον τοσοῦτον ὑπὲρ καταλύσεως νόμων καὶ δικαστηρίων τεθυμωμένον, ὅπου κἂν ᾖ τι μέρος τὸ ἐλεοῦν, ὑπὸ πλείονος ἂν αὐτὸ τοῦ διαγανακτοῦντος ἀφανισθῆναι.*

⟨224⟩ *τοιαῦτα μὲν ἐποίκιλλεν ἀθρόως δεδισσόμενος,* 4 *καὶ τὴν ἔξωθεν βοήθειαν ἀναφανδὸν μὲν οὐκ ἐθάρρει λέγειν, ᾐνίττετο δὲ τοὺς Ἰδουμαίους. ἵνα δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν ζηλωτῶν ἰδίᾳ παροξύνῃ, τὸν Ἄνανον εἴς τ' ὠμότητα διέβαλλε καὶ ἀπειλεῖν ἐκείνοις ἐξαιρέτως ἔλεγεν.* ⟨225⟩ *ἦσαν δ' Ἐλεάζαρος μὲν υἱὸς Σίμωνος, ὃς δὴ καὶ πιθανώτατος ἐδόκει τῶν ἐν αὐτοῖς νοῆσαί τε τὰ δέοντα καὶ τὰ νοηθέντα πρᾶξαι, Ζαχαρίας θ' υἱὸς Φαλέκου, γένος ἐκ τῶν ἱερέων ἑκάτερος.* ⟨226⟩ *οὗτοι πρὸς ταῖς κοιναῖς τὰς ἰδίας καθ' αὑτῶν ἀπειλὰς ἀκούσαντες, ἔτι δ' ὡς οἱ περὶ τὸν Ἄνανον δυναστείαν ἑαυτοῖς περιποιούμενοι Ῥωμαίους ἐπικαλοῖντο (καὶ γὰρ καὶ τοῦτο Ἰωάννης προσεψεύσατο), μέχρι πολλοῦ μὲν ἠπόρουν τί χρὴ πράττειν εἰς ὀξὺν οὕτω καιρὸν συνεωσμένους.* ⟨227⟩ *παρεσκευάσθαι μὲν*

γὰρ τὸν δῆμον ἐπιχειρεῖν αὐτοῖς οὐκ εἰς μακράν, αὐτῶν δὲ τὸ σύντονον τῆς ἐπιβουλῆς ὑποτετμῆσθαι τὰς ἔξωθεν ἐπικουρίας· πάντα γὰρ ἂν φθῆναι παθεῖν πρὶν καὶ πυθέσθαι τινὰ τῶν συμμάχων. ⟨228⟩ *ἔδοξε δ' ὅμως ἐπικαλεῖσθαι τοὺς Ἰδουμαίους. καὶ γράψαντες ἐπιστολὴν σύντομον ὡς Ἄνανος μὲν προδιδοίη Ῥωμαίοις τὴν μητρόπολιν ἐξαπατήσας τὸν δῆμον, αὐτοὶ δ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀποστάντες ἐν τῷ ἱερῷ φρουροῖντο,* ⟨229⟩ *ὀλίγος δ' ἔτι χρόνος αὐτοῖς βραβεύοι τὴν σωτηρίαν, εἰ δὲ μὴ βοηθήσουσιν ἐκεῖνοι κατὰ τάχος, αὐτοὶ μὲν ὑπ' Ἀνάνῳ τε καὶ τοῖς ἐχθροῖς, ἡ πόλις δ' ὑπὸ Ῥωμαίοις φθάσει γενομένη, τὰ δὲ πολλὰ τοῖς ἀγγέλοις ἐνετέλλοντο πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἰδουμαίων διαλέγεσθαι.* ⟨230⟩ *προυβλήθησαν δ' ἐπὶ τὴν ἀγγελίαν δύο τῶν δραστηρίων ἀνδρῶν, εἰπεῖν θ' ἱκανοὶ καὶ πεῖσαι περὶ πραγμάτων, τὸ δὲ τούτων χρησιμώτερον, ὠκύτητι ποδῶν διαφέροντες.* ⟨231⟩ *τοὺς μὲν γὰρ Ἰδουμαίους αὐτόθεν ᾔδεισαν πεισθησομένους ἅτε θορυβῶδες καὶ ἄτακτον ἔθνος, ἀεί τε μετέωρον τὰ κινήματα καὶ μεταβολαῖς χαῖρον, πρὸς ὀλίγην δὲ κολακείαν τῶν δεομένων τὰ ὅπλα κινοῦν, καὶ καθάπερ εἰς ἑορτὴν τὰς παρατάξεις ἐπειγόμενον·* ⟨232⟩ *ἔδει δὲ τάχους εἰς τὴν ἀγγελίαν. εἰς ὃ μηδὲν ἐλλείποντες προθυμίας οἱ πεμφθέντες (ἐκαλεῖτο δ' αὐτῶν Ἀνανίας ἑκάτερος) καὶ δὴ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἰδουμαίων*
2 *παρῆσαν.* ⟨233⟩ *οἱ δὲ πρὸς τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ ῥηθέντα παρὰ τῶν ἀφιγμένων ἐκπλαγέντες, ὥσπερ ἐμμανεῖς περιέθεόν τε τὸ ἔθνος καὶ διεκήρυττον τὴν στρατείαν.* ⟨234⟩ *ἤθροιστο δ' ἡ πληθὺς τάχιον τοῦ παραγγέλματος, καὶ πάντες ὡς ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῆς μητροπόλεως ἥρπαζον τὰ ὅπλα.* ⟨235⟩ *συνταχθέντες δ'*

*εἰς δύο μυριάδας παραγίγνονται πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα,
χρώμενοι τέτταρσιν ἡγεμόσιν, Ἰωάννῃ τε καὶ Ἰακώβῳ
παιδὶ Σωσᾶ· πρὸς δὲ τούτοις ἦν Σίμων υἱὸς Καθλᾶ
καὶ Φινέας Κλουσώθ.*

⟨236⟩ τὸν δ᾽ Ἄνανον ἡ μὲν ἔξοδος τῶν ἀγγέλων, 3
*ὥσπερ καὶ τοὺς φύλακας, ἔλαθεν, ἡ δ᾽ ἔφοδος τῶν
Ἰδουμαίων οὐκέτι· προγνοὺς γὰρ ἀπέκλειέ τε τὰς πύλας
αὐτοῖς καὶ διὰ φυλακῆς εἶχε τὰ τείχη. ⟨237⟩ καθ᾽ ἅπαν
γε μὴν αὐτοὺς ἐκπολεμεῖν οὐκ ἔδοξεν, ἀλλὰ λόγοις
πείθειν πρὸ τῶν ὅπλων. ⟨238⟩ στὰς οὖν ἐπὶ τὸν
ἀντικρὺ πύργον ὁ μετ᾽ Ἄνανον γεραίτατος τῶν ἀρχιε-
ρέων Ἰησοῦς πολλῶν ἔφη καὶ ποικίλων τὴν πόλιν
κατεσχηκότων θορύβων ἐν οὐδενὶ θαυμάσαι τὴν τύ-
χην οὕτως ὡς τῷ συμπράττειν τοῖς πονηροῖς καὶ τὰ
παράδοξα· ⟨239⟩ παρεῖναι γὰρ ὑμᾶς ἀνθρώποις ἐξω-
λεστάτοις μετὰ τοσαύτης προθυμίας ἐπαμυνοῦντας καθ᾽
ἡμῶν, μεθ᾽ ὅσης εἰκὸς ἦν ἐλθεῖν οὐδὲ τῆς μητροπόλεως
καλούσης ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. ⟨240⟩ ‘καὶ εἰ μὲν ἑώρων
τὴν σύνταξιν ὑμῶν ἐξ ὁμοίων τοῖς καλέσασιν ἀνδρῶν,
οὐκ ἂν ἄλογον τὴν ὁρμὴν ὑπελάμβανον· οὐδὲν γὰρ οὕτω
συνίστησι τὰς εὐνοίας ὡς τρόπων συγγένεια· νῦν δ᾽,
εἰ μέν τις αὐτοὺς ἐξετάζοι καθ᾽ ἕνα, μυρίων ἕκαστος
εὑρεθήσεται θανάτων ἄξιος· ⟨241⟩ τὰ γὰρ λύματα
καὶ καθάρματα τῆς χώρας ὅλης, κατασωτευσάμενα τὰς
ἰδίας οὐσίας καὶ προγυμνάσαντα τὴν ἀπόνοιαν ἐν ταῖς
πέριξ κώμαις τε καὶ πόλεσι, τελευταῖα λεληθότως παρ-
εισέρρευσαν εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν, ⟨242⟩ λῃσταὶ δι᾽
ὑπερβολὴν ἀσεβημάτων μιαίνοντες καὶ τὸ ἀβέβηλον
ἔδαφος, οὓς ὁρᾶν ἔστι νῦν ἀδεεῖς ἐμμεθυσκομένους
τοῖς ἁγίοις καὶ τὰ σκῦλα τῶν πεφονευμένων καταvα-
λίσκοντας εἰς τὰς ἀπλήστους γαστέρας. ⟨243⟩ τὸ δ᾽*

ὑμέτερον πλῆθος καὶ τὸν κόσμον τῶν ὅπλων ὁρᾶν ἔστιν οἷος ἔπρεπε καλούσης ὑμᾶς τῆς μητροπόλεως κοινῷ βουλευτηρίῳ συμμάχους κατ' ἀλλοφύλων. τί ἂν οὖν εἴποι τοῦτό τις ἢ τύχης ἐπήρειαν, ὅταν λογάσι πονηροῖς αὔτανδρον ἔθνος ὁρᾷ συνασπίζον; ⟨244⟩ *μέχρι πολλοῦ μὲν ἀπορῶ τί δή ποτε καὶ τὸ κινῆσαν ὑμᾶς οὕτω ταχέως ἐγένετο· μὴ γὰρ ἂν δίχα μεγάλης αἰτίας ἀναλαβεῖν τὰς πανοπλίας ὑπὲρ λῃστῶν καὶ κατὰ δήμου συγγενοῦς.* ⟨245⟩ *ἐπεὶ δ' ἠκούσαμεν Ῥωμαίους καὶ προδοσίαν (ταῦτα γὰρ ὑμῶν ἐθορύβουν τινὲς ἀρτίως, καὶ τῆς μητροπόλεως ἐπ' ἐλευθερώσει παρεῖναι), πλέον τῶν ἄλλων τολμημάτων ἐθαυμάσαμεν τοὺς ἀλιτηρίους τῆς περὶ τὸ ψεῦδος ἐπινοίας·* ⟨246⟩ *ἄνδρας γὰρ φύσει φιλελευθέρους, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα τοῖς ἔξωθεν πολεμίοις μάχεσθαι παρεσκευασμένους, οὐκ ἐνῆν ἄλλως ἐξαγριῶσαι καθ' ἡμῶν ἢ λογοποιήσαντας προδοσίαν τῆς ποθουμένης ἐλευθερίας.* ⟨247⟩ *ἀλλ' ὑμᾶς γε χρὴ σκέπτεσθαι τούς τε διαβάλλοντας καὶ καθ' ὧν, συνάγειν τε τὴν ἀλήθειαν οὐκ ἐκ τῶν ἐπιπλάστων λόγων ἀλλ' ἐκ τῶν κοινῶν πραγμάτων.* ⟨248⟩ *τί γὰρ δὴ καὶ παθόντες ἂν ἡμεῖς Ῥωμαίοις προσεπωλοῦμεν ἑαυτοὺς νῦν, παρὸν ἢ μηδ' ἀποστῆναι τὸ πρῶτον, ἢ προσχωρῆσαι ταχέως ἀποστάντας, ὄντων ἔτι τῶν πέριξ ἀπορθήτων;* ⟨249⟩ *νῦν μὲν γὰρ οὐδὲ βουλομένοις διαλύσασθαι ῥᾴδιον, ὅτε Ῥωμαίους μὲν ὑπερόπτας πεποίηκεν ὑποχείριος ἡ Γαλιλαία, φέρει δ' αἰσχύνην ἡμῖν θανάτου χαλεπωτέραν τὸ θεραπεύειν αὐτοὺς ὄντας ἤδη πλησίον.* ⟨250⟩ *κἄγωγε κατ' ἐμαυτὸν μὲν ἂν εἰρήνην προτιμήσαιμι θανάτου, πολεμούμενος δ' ἅπαξ καὶ συμβαλὼν θάνατον εὐκλεᾶ τοῦ ζῆν αἰχμάλωτος.* ⟨251⟩ *πότερον δέ φασιν*

ἡμᾶς, τοὺς τοῦ δήμου προεστῶτας, πέμψαι κρύφα πρὸς Ῥωμαίους, ἢ καὶ τὸν δῆμον κοινῇ ψηφισάμενον; ⟨252⟩ *εἰ μὲν ἡμᾶς, εἰπάτωσαν τοὺς πεμφθέντας φίλους, τοὺς διακονήσαντας τὴν προδοσίαν οἰκέτας. ἐφωράθη τις ἀπιών; ἀνακομιζόμενος ἑάλω; γραμμάτων γεγόνασιν ἐγκρατεῖς;* ⟨253⟩ *πῶς δὲ τοὺς μὲν τοσούτους πολίτας ἐλάθομεν, οἷς κατὰ πᾶσαν ὥραν συναναστρεφόμεθα, τοῖς δ' ὀλίγοις καὶ φρουρουμένοις καὶ μηδ' εἰς τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ προελθεῖν δυναμένοις ἐγνώσθη τὰ κατὰ τὴν χώραν λαθραίως ἐνεργούμενα;* ⟨254⟩ *νῦν δ' ἔγνωσαν ὅτε δεῖ δοῦναι δίκας τῶν τετολμημένων· ἕως δ' ἦσαν ἀδεεῖς αὐτοί, προδότης ἡμῶν οὐδεὶς ὑπωπτεύετο.* ⟨255⟩ *εἰ δ' ἐπὶ τὸν δῆμον ἀναφέρουσι τὴν αἰτίαν, ἐν φανερῷ δήπουθεν ἐβουλεύσαντο (οὐδεὶς γὰρ ἀπεστάτει τῆς ἐκκλησίας), ὥστε τάχιον ἂν τῆς μηνύσεως ἔσπευσεν ἡ φήμη πρὸς ὑμᾶς φανερωτέρα.* ⟨256⟩ *τί δ'; οὐχὶ καὶ πρέσβεις ἔδει πέμπειν ψηφισαμένους τὰς διαλύσεις; καὶ τίς ὁ χειροτονηθείς; εἰπάτωσαν.* ⟨257⟩ *ἀλλὰ τοῦτο μὲν δυσθανατώντων καὶ πλησίον οὔσας τὰς τιμωρίας διακρουομένων σκῆψίς ἐστιν· εἰ γὰρ δὴ καὶ προδοθῆναι τὴν πόλιν εἵμαρτο, μόνους ἂν τολμῆσαι καὶ τοῦτο τοὺς διαβάλλοντας, ὧν τοῖς τολμήμασιν ἓν μόνον λείπει, προδοσία.* ⟨258⟩ *χρὴ δ' ὑμᾶς, ἐπειδήπερ ἅπαξ πάρεστε μετὰ τῶν ὅπλων, τὸ μὲν δικαιότατον, ἀμύνειν τῇ μητροπόλει καὶ συνεξαιρεῖν τοὺς τὰ δικαστήρια καταλύσαντας τυράννους, οἳ πατήσαντες τοὺς νόμους ἐπὶ τοῖς αὑτῶν ξίφεσι πεποίηνται τὰς κρίσεις·* ⟨259⟩ *ἄνδρας γοῦν ἀκαταιτιάτους τῶν ἐπιφανῶν ἐκ μέσης τῆς ἀγορᾶς ἁρπάσαντες δεσμοῖς τε προῃκίσαντο καὶ μηδὲ φωνὴν μηδ' ἱκεσίαν ἀνασχόμενοι διέφθειραν.*

⟨260⟩ ἔξεστι δ' ὑμῖν, παρελθοῦσιν εἴσω μὴ πολέμου νόμῳ, θεάσασθαι τὰ τεκμήρια τῶν λεγομένων, οἴκους ἠρημωμένους ταῖς ἐκείνων ἁρπαγαῖς, καὶ γύναια καὶ γενεὰς τῶν ἀπεσφαγμένων μελανειμονούσας, κωκυτὸν δὲ καὶ θρῆνον ἀνὰ τὴν πόλιν ὅλην. οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς οὐ γέγευται τῆς τῶν ἀνοσίων καταδρομῆς. ⟨261⟩ οἵ γ' ἐπὶ τοσοῦτον ἐξώκειλαν ἀπονοίας ὥστε μὴ μόνον ἐκ τῆς χώρας καὶ τῶν ἔξωθεν πόλεων ἐπὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν ὅλου τοῦ ἔθνους μετενεγκεῖν τὴν λῃστρικὴν τόλμαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ ἱερόν. ⟨262⟩ ὁρμητήριον γοῦν αὐτοῖς τοῦτο καὶ καταφυγὴ ταμιεῖόν τε τῶν ἐφ' ἡμᾶς παρασκευῶν γέγονεν, ὁ δ' ὑπὸ τῆς οἰκουμένης προσκυνούμενος χῶρος, καὶ τοῖς ἀπὸ περάτων γῆς ἀλλοφύλοις ἀκοῇ τετιμημένος, ὑπὸ τῶν παραγεννηθέντων ἐνθάδε θηρίων καταπατεῖται. ⟨263⟩ νεανιεύονται δ' ἐν ταῖς ἀπογνώσεσιν ἤδη δήμους τε δήμοις καὶ πόλεις πόλεσι συγκρούειν, καὶ κατὰ τῶν ἰδίων σπλάγχνων τὸ ἔθνος στρατολογεῖν. ⟨264⟩ ἀνθ' ὧν τὸ μὲν κάλλιστον καὶ πρέπον, ὡς ἔφην, ὑμῖν, συνεξαιρεῖν τοὺς ἀλιτηρίους, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀπάτης ἀμυνομένους, ὅτι συμμάχους ἐτόλμησαν καλεῖν οὓς ἔδει τιμωροὺς δεδιέναι· ⟨265⟩ εἰ δ' αἰδεῖσθε τὰς τῶν τοιούτων ἐπικλήσεις, ἀλλά τοι πάρεστι θεμένοις τὰ ὅπλα καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν πόλιν σχήματι συγγενῶν ἀναλαβεῖν τὸ μέσον συμμάχων τε καὶ πολεμίων ὄνομα, δικαστὰς γενομένους. ⟨266⟩ καίτοι λογίσασθε πόσον κερδήσουσιν ἐφ' ὁμολογουμένοις καὶ τηλικούτοις κρινόμενοι παρ' ὑμῖν οἱ τοῖς ἀκαταιτιάτοις μηδὲ λόγου μεταδόντες. λαμβανέτωσαν δ' οὖν ταύτην ἐκ τῆς ὑμετέρας ἀφίξεως τὴν χάριν. ⟨267⟩ εἰ δ' οὔτε συναγανακτεῖν ἡμῖν

οὔτε κρίνειν δοκεῖ, τρίτον ἐστὶ καταλιπεῖν ἑκατέρους, καὶ μήτε ταῖς ἡμετέραις ἐπεμβαίνειν συμφοραῖς μήτε τοῖς ἐπιβούλοις τῆς μητροπόλεως συμμένειν. ⟨268⟩ *εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα Ῥωμαίοις ὑποπτεύετε διειλέχθαι τινάς, παρατηρεῖν ἔξεστι τὰς ἐφόδους, κἄν τι τῶν διαβεβλημένων ἔργων διακαλύπτηται, τότε φρουρεῖν τὴν μητρόπολιν ἐλθόντας, κολάζειν τε τοὺς αἰτίους πεφωραμένους· οὐ γὰρ ἂν ὑμᾶς φθάσειαν οἱ πολέμιοι τῇ πόλει προσῳκημένους.* ⟨269⟩ *εἰ δ᾽ οὐδὲν ὑμῖν τούτων εὔγνωμον ἢ μέτριον δοκεῖ, μὴ θαυμάζετε τὰ κλεῖθρα τῶν πυλῶν, ἕως ἂν φέρητε τὰ ὅπλα.᾽*

⟨270⟩ *τοιαῦτα μὲν ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, τῶν δ᾽ Ἰδουμαίων* 4 *οὐδὲν τὸ πλῆθος προσεῖχεν, ἀλλὰ τεθύμωτο μὴ τυχὸν ἑτοίμης τῆς εἰσόδου, καὶ διηγανάκτουν οἱ στρατηγοὶ πρὸς τὴν ἀπόθεσιν τῶν ὅπλων, αἰχμαλωσίαν ἡγούμενοι τὸ κελευόντων τινῶν αὐτὰ ῥῖψαι.* ⟨271⟩ *Σίμων δ᾽ υἱὸς Καθλᾶ, τῶν ἡγεμόνων εἷς, μόλις τὸν τῶν οἰκείων καταστείλας θόρυβον καὶ στὰς εἰς ἐπήκοον τοῖς ἀρχιερεῦσιν,* ⟨272⟩ *οὐκέτι θαυμάζειν ἔφη φρουρουμένων ἐν τῷ ἱερῷ τῶν προμάχων τῆς ἐλευθερίας, εἴ γε καὶ τῷ ἔθνει κλείουσί τινες ἤδη τὴν κοινὴν πόλιν,* ⟨273⟩ *καὶ Ῥωμαίους μὲν εἰσδέχεσθαι παρασκευάζονται, τάχα καὶ στεφανώσαντες τὰς πύλας, Ἰδουμαίοις δ᾽ ἀπὸ τῶν πύργων διαλέγονται καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὅπλα κελεύουσι ῥῖψαι,* ⟨274⟩ *μὴ πιστεύοντες δὲ τοῖς συγγενέσι τὴν τῆς μητροπόλεως φυλακὴν τοὺς αὐτοὺς δικαστὰς ποιοῦνται τῶν διαφόρων, καὶ κατηγοροῦντές τινων ὡς ἀποκτείνειαν ἀκρίτους, αὐτοὶ καταδικάζοιεν ὅλου τοῦ ἔθνους ἀτιμίαν·* ⟨275⟩ *τὴν γοῦν ἅπασι τοῖς ἀλλοφύλοις ἀναπεπταμένην εἰς θρησκείαν πόλιν τοῖς οἰκείοις νῦν ἀποτετει-*

χίσθαι. ⟨276⟩ ‘πάνυ γὰρ ἐπὶ σφαγὰς ἐσπεύδομεν καὶ τὸν κατὰ τῶν ὁμοφύλων πόλεμον οἱ διὰ τοῦτο ταχύναντες, ἵν' ἀτυχήσαντας ὑμᾶς τηρήσωμεν ἐλευθέρους. ⟨277⟩ τοιαῦτα μέντοι καὶ πρὸς τῶν φρουρουμένων ἠδίκησθε, ⟨278⟩ καὶ πιθανὰς οὕτως ὑποψίας, οἶμαι, κατ' ἐκείνων συνελέξατε. ἔπειτα τῶν ἔνδον φρουρᾷ κρατοῦντες ὅσοι κήδονται τῶν κοινῶν πραγμάτων, καὶ τοῖς συγγενεστάτοις ἔθνεσιν ἀθρόοις ἀποκλείσαντες μὲν τὴν πόλιν ὑβριστικὰ δ' οὕτω προστάγματα κελεύοντες, τυραννεῖσθαι λέγετε, καὶ τὸ τῆς δυναστείας ὄνομα τοῖς ὑφ' ὑμῶν τυραννουμένοις περιάπτετε. ⟨279⟩ τίς ἂν ἐνέγκαι τὴν εἰρωνείαν τῶν λόγων, ἀφορῶν εἰς τὴν ἐναντιότητα τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ καὶ νῦν ὑμᾶς ἀποκλείουσιν Ἰδουμαῖοι τῆς μητροπόλεως, οὓς αὐτοὶ τῶν πατρίων ἱερῶν εἴργετε; ⟨280⟩ μέμψαιτ' ἄν τις εἰκότως τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ πολιορκουμένους, ὅτι θαρρήσαντες τοὺς προδότας κολάζειν, οὓς ὑμεῖς ἄνδρας ἐπισήμους καὶ ἀκαταιτιάτους λέγετε διὰ τὴν κοινωνίαν, οὐκ ἀφ' ὑμῶν ἤρξαντο καὶ τὰ καιριώτατα τῆς προδοσίας μέρη προαπέκοψαν. ⟨281⟩ ἀλλ' εἰ κἀκεῖνοι τῆς χρείας ἐγένοντο μαλακώτεροι, τηρήσομεν Ἰδουμαῖοι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τῆς κοινῆς πατρίδος προπολεμήσομεν, ἅμα τούς τ' ἔξωθεν ἐπιόντας καὶ τοὺς ἔνδον προδιδόντας ἀμυνόμενοι πολεμίους. ⟨282⟩ ἐνθάδε πρὸ τῶν τειχῶν μενοῦμεν ἐν τοῖς ὅπλοις, ἕως ἂν Ῥωμαῖοι κάμωσι προσέχοντες ὑμῖν, ἢ ὑμεῖς ἐλεύθερα φρονήσαντες μεταβάλησθε.’

5 *⟨283⟩ τούτοις τὸ μὲν τῶν Ἰδουμαίων ἐπεβόα πλῆθος, ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀθυμῶν ἀνεχώρει, τοὺς μὲν Ἰδουμαίους μηδὲν φρονοῦντας ὁρῶν μέτριον, διχόθεν*

δὲ τὴν πόλιν πολεμουμένην. ⟨284⟩ ἦν δ' οὐδὲ τοῖς Ἰδουμαίοις ἐν ἠρεμίᾳ τὰ φρονήματα· καὶ γὰρ τεθύμωντο πρὸς τὴν ὕβριν εἰρχθέντες τῆς πόλεως, καὶ τὰ τῶν ζηλωτῶν ἰσχυρὰ δοκοῦντες, ὡς οὐδὲν ἐπαμύνοντας ἑώρων, ἠπόρηντο, καὶ μετενόουν πολλοὶ τὴν ἄφιξιν. ⟨285⟩ ἡ δ' αἰδὼς τοῦ τέλεον ἀπράκτους ὑποστρέφειν ἐνίκα τὴν μεταμέλειαν, ὥστε μένειν αὐτόθι πρὸ τοῦ τείχους κακῶς αὐλιζομένους. ⟨286⟩ διὰ γὰρ τῆς νυκτὸς ἀμήχανος ἐκρήγνυται χειμών, ἄνεμοί τε βίαιοι σὺν ὄμβροις λαβροτάτοις, καὶ συνεχεῖς ἀστραπαί, βρονταί τε φρικώδεις, καὶ μυκήματα σειομένης τῆς γῆς ἐξαίσια. ⟨287⟩ πρόδηλον δ' ἦν ἐπ' ἀνθρώπων ὀλέθρῳ τὸ κατάστημα τῶν ὅλων συγκεχυμένον, καὶ οὐχὶ μικροῦ τις ἂν εἰκάσειε συμπτώματος τὰ τέρατα. ⟨288⟩ μία δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει 6 παρέστη δόξα, τοῖς μὲν ὀργίζεσθαι τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ στρατείᾳ καὶ οὐκ ἂν διαφυγεῖν ἐπενεγκόντας ὅπλα τῇ μητροπόλει, τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἄνανον νενικηκέναι χωρὶς παρατάξεως καὶ τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν στρατηγεῖν.

⟨289⟩ κακοὶ δ' ἦσαν ἄρα τῶν μελλόντων στοχασταί, καὶ κατεμαντεύοντο τῶν ἐχθρῶν ἃ τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ἐπῄει παθεῖν. ⟨290⟩ οἱ μὲν γὰρ Ἰδουμαῖοι συσπειραθέντες τοῖς σώμασιν ἀλλήλους ἀνέθαλπον, καὶ τοὺς θυρεοὺς ὑπὲρ κεφαλῆς συμφράξαντες ἧττον ἐκακοῦντο τοῖς ὑετοῖς· ⟨291⟩ οἱ δὲ ζηλωταὶ μᾶλλον τοῦ καθ' αὑτοὺς κινδύνου ὑπὲρ ἐκείνων ἐβασανίζοντο, καὶ συνελθόντες ἐσκόπουν εἴ τινα μηχανὴν αὐτοῖς ἀμύνης ἐπινοήσειαν. ⟨292⟩ τοῖς μὲν οὖν θερμοτέροις ἐδόκει μετὰ τῶν ὅπλων βιάζεσθαι τοὺς παραφυλάττοντας, ἔπειτα δ' εἰσπεσόντας εἰς μέσον τῆς πόλεως

ἀναφανδὸν ἀνοίγειν τοῖς συμμάχοις τὰς πύλας· ⟨293⟩ τούς τε γὰρ φύλακας εἴξειν πρὸς τὸ ἀδόκητον αὐτῶν τεταραγμένους, ἄλλως τε καὶ τοὺς πλείονας αὐτῶν ὄντας ἀόπλους καὶ πολέμων ἀπείρους, καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δυσσύνακτον ἔσεσθαι τὸ πλῆθος κατειλημένον ὑπὸ τοῦ χειμῶνος εἰς τὰς οἰκίας. ⟨294⟩ εἰ δὲ καί τις γένοιτο κίνδυνος, πρέπειν αὐτοῖς πᾶν ὁτιοῦν παθεῖν, ἢ περιιδεῖν τοσοῦτον πλῆθος δι' αὐτοὺς αἰσχρῶς ἀπολλύμενον. ⟨295⟩ οἱ δὲ συνετώτεροι βιάζεσθαι μὲν ἀπεγίγνωσκον, ὁρῶντες οὐ μόνον τὴν ἑαυτῶν φρουρὰν πληθύουσαν ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς πόλεως τεῖχος διὰ τοὺς Ἰδουμαίους ἐπιμελῶς φυλαττόμενον, ⟨296⟩ ᾤοντό τε πανταχοῦ τὸν Ἄνανον παρεῖναι καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν ἐπισκέπτεσθαι τὰς φυλακάς. ⟨297⟩ ὃ δὴ ταῖς μὲν ἄλλαις νυξὶν οὕτως εἶχεν, ἀνείθη δὲ κατ' ἐκείνην, οὔτι κατὰ τὴν Ἀνάνου ῥᾳθυμίαν, ἀλλ' ὡς αὐτός τ' ἐκεῖνος ἀπόλοιτο καὶ τὸ πλῆθος τῶν φυλάκων, στρατηγούσης τῆς εἱμαρμένης. ⟨298⟩ ἣ δὴ καὶ τότε τῆς νυκτὸς προκοπτούσης καὶ τοῦ χειμῶνος ἐπακμάζοντος κοιμίζει μὲν τοὺς ἐπὶ τῇ στοᾷ φρουρούς, τοῖς ζηλωταῖς δ' ἐπίνοιαν ἐμβάλλει τῶν ἱερῶν αἴροντας πριόνων ἐκτεμεῖν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν. ⟨299⟩ συνήργησε δ' αὐτοῖς πρὸς τὸ μὴ κατακουσθῆναι τὸν ψόφον ὅ τε τῶν ἀνέμων ἦχος καὶ τὸ τῶν βροντῶν ἐπάλληλον. ⟨300⟩ διαλαθόντες δ' ἐκ τοῦ ἱεροῦ παραγίγνονται πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ τοῖς αὐτοῖς πρίοσι χρώμενοι τὴν κατὰ τοὺς Ἰδουμαίους ἀνοί-
7 γουσι πύλην. ⟨301⟩ τοῖς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐμπίπτει ταραχή, τοὺς περὶ τὸν Ἄνανον ἐπιχειρεῖν οἰηθεῖσι, καὶ πᾶς ἐπὶ τοῦ ξίφους ἔσχε τὴν δεξιὰν ὡς ἀμυνούμενος· ταχέως δὲ γνωρίσαντες τοὺς ἥκοντας εἰσῇσαν.

⟨302⟩ *εἰ μὲν οὖν ἐτράποντο ἐπὶ τὴν πόλιν, οὐδὲν ἐκώλυεν ἂν ἀπολωλέναι τὸν δῆμον αὔτανδρον, οὕτως εἶχον ὀργῆς· νῦν δὲ πρώτους τοὺς ζηλωτὰς ἔσπευδον τῆς φρουρᾶς ἐξελέσθαι, δεομένων πολλὰ καὶ τῶν εἰσδεξαμένων μὴ περιιδεῖν δι' οὓς ἦλθον ἐν μέσοις τοῖς δεινοῖς, μηδ' αὐτοῖς χαλεπώτερον ἐπισεῖσαι τὸν κίνδυνον.* ⟨303⟩ *τῶν μὲν γὰρ φρουρῶν ἁλόντων ῥᾴδιον αὐτοῖς εἶναι χωρεῖν ἐπὶ τὴν πόλιν, εἰ δ' ἅπαξ ταύτην προκινήσειαν, οὐκ ἂν ἔτ' ἐκείνων κρατῆσαι·* ⟨304⟩ *πρὸς γὰρ τὴν αἴσθησιν συντάξεσθαι αὐτοὺς καὶ τὰς ἀνόδους ἀποφράξειν.*

⟨305⟩ *συνεδόκει ταῦτα τοῖς Ἰδουμαίοις, καὶ διὰ* 5
τῆς πόλεως ἀνέβαινον πρὸς τὸ ἱερόν, μετέωροί θ' οἱ ζηλωταὶ τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ἐκαραδόκουν. καὶ παριόντων εἴσω καὶ αὐτοὶ θαρροῦντες προῇσαν ἐκ τοῦ ἐνδοτέρω ἱεροῦ, ⟨306⟩ *μιγέντες δὲ τοῖς Ἰδουμαίοις προσέβαλλον ταῖς φυλακαῖς. καὶ τινὰς μὲν τῶν προκοιτούντων ἀπέσφαξαν κοιμωμένους, πρὸς δὲ τὴν τῶν ἐγρηγορότων βοὴν διανέστη πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἁρπάζοντες τὰ ὅπλα πρὸς τὴν ἄμυναν ἐχώρουν.* ⟨307⟩ *ἕως μὲν οὖν μόνους τοὺς ζηλωτὰς ἐπιχειρεῖν ὑπελάμβανον, ἐθάρρουν ὡς τῷ πλήθει περιεσόμενοι· κατιδόντες δ' ἔξωθεν ἐπεισχεομένους ἄλλους, ᾔσθοντο τὴν εἰσβολὴν τῶν Ἰδουμαίων.* ⟨308⟩ *καὶ τὸ μὲν πλέον αὐτῶν ἅμα ταῖς ψυχαῖς κατέβαλλε τὰ ὅπλα καὶ πρὸς οἰμωγαῖς ἦν· φραξάμενοι δ' ὀλίγοι τῶν νέων γενναίως ἐδέχοντο τοὺς Ἰδουμαίους, καὶ μέχρι πολλοῦ τὴν ἀργοτέραν πληθὺν ἔσκεπον.* ⟨309⟩ *οἱ δὲ κραυγῇ διεσήμαινον τοῖς κατὰ τὴν πόλιν τὰς συμφοράς. κἀκείνων ἀμῦναι μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ὡς ἔμαθον εἰσπεπαικότας τοὺς Ἰδουμαίους, ἀργὰ δ' ἀντεβόων*

καὶ ἀντωδύροντο, καὶ πολὺς γυναικῶν κωκυτὸς ἠγείρετο, κινδυνεύοντος ἑκάστῃ τινὸς τῶν φυλάκων. ⟨310⟩ *οἱ δὲ ζηλωταὶ τοῖς Ἰδουμαίοις συνεπηλάλαζον, καὶ τὴν ἐκ πάντων βοὴν ὁ χειμὼν ἐποίει φοβερωτέραν. ἐφείδοντό τ' οὐδενὸς Ἰδουμαῖοι, φύσει τ' ὠμότατοι φονεύειν ὄντες, καὶ τῷ χειμῶνι κεκακωμένοι κατὰ τῶν ἀποκλεισάντων ἐχρῶντο τοῖς ὅπλοις.* ⟨311⟩ *ἦσαν δ' ὅμοιοι τοῖς ἱκετεύουσι καὶ τοῖς ἀμυνομένοις, καὶ πολλοὺς τήν τε συγγένειαν ἀναμιμνήσκοντας καὶ δεομένους τοῦ κοινοῦ ἱεροῦ λαβεῖν αἰδῶ διήλαυνον τοῖς ξίφεσιν.* ⟨312⟩ *ἦν δὲ φυγῆς μὲν οὐδεὶς τρόπος οὐδὲ σωτηρίας ἐλπίς· συνωθούμενοι δὲ περὶ ἀλλήλους κατεκόπτοντο, καὶ τὸ πλέον ἐκβιαζόμενοι, ὡς οὐκέτ' ἦν ὑποχωρήσεως τόπος, ἐπῆσαν δ' οἱ φονεύοντες, ὑπ' ἀμηχανίας κατεκρήμνιζον ἑαυτοὺς εἰς τὴν πόλιν, οἰκτρότερον ἔμοιγε δοκεῖν οὗ διέφευγον ὀλέθρου τὸν αὐθαίρετον ὑπομένοντες.* ⟨313⟩ *ἐπεκλύσθη δὲ τὸ ἔξωθεν ἱερὸν πᾶν αἵματι, καὶ νεκροὺς ὀκτακισχιλίους πεντακοσίους ἡ ἡμέρα κατελάμβανεν.*

2 ⟨314⟩ *οὐκ ἐκορέσθησαν δὲ τούτοις οἱ θυμοὶ τῶν Ἰδουμαίων, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πόλιν τραπόμενοι πᾶσαν μὲν οἰκίαν διήρπαζον, ἔκτεινον δὲ τὸν περιτυχόντα.* ⟨315⟩ *καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος αὐτοῖς ἐδόκει παρανάλωμα, τοὺς δ' ἀρχιερεῖς ἀνεζήτουν, καὶ κατ' ἐκείνων ἦν τοῖς πλείστοις ἡ φορά.* ⟨316⟩ *ταχέως δ' ἁλόντες διεφθείροντο, καὶ τοῖς νεκροῖς αὐτῶν ἐπιστάντες τὸν μὲν Ἄνανον τῆς πρὸ ϛτὸν δῆμον εὐνοίας, τὸν δὲ Ἰησοῦν τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους λόγων ἐπέσκωπτον.* ⟨317⟩ *προῆλθον δ' εἰς τοσοῦτον ἀσεβείας ὥστε καὶ ἀτάφους ῥῖψαι, καίτοι τοσαύτην Ἰουδαίων περὶ τὰς ταφὰς πρόνοιαν πεποιημένων ὥστε καὶ τοὺς ἐκ καταδίκης ἀνε-*

σταυρωμένους πρὸ δύντος ἡλίου καθαιρεῖν τε καὶ θάπτειν. ⟨318⟩ οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι δ' εἰπὼν ἁλώσεως ἄρξαι τῇ πόλει τὸν Ἀνάνου θάνατον, κἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀνατραπῆναι τὸ τεῖχος καὶ διαφθαρῆναι τὰ πράγματα Ἰουδαίοις, ἐν ᾗ τὸν ἀρχιερέα καὶ ἡγεμόνα τῆς ἰδίας σωτηρίας αὐτῶν ἐπὶ μέσης τῆς πόλεως εἶδον ἀπεσφαγμένον. ⟨319⟩ ἦν γὰρ δὴ τά τ' ἄλλα σεμνὸς ἀνὴρ καὶ δικαιότατος, καὶ παρὰ τὸν ὄγκον τῆς τ' εὐγενείας καὶ τῆς ἀξίας καὶ ἧς εἶχε τιμῆς ἠγαπηκὼς τὸ ἰσότιμον καὶ πρὸς τοὺς ταπεινοτάτους, ⟨320⟩ φιλελεύθερος δ' ἐκτόπως καὶ δημοκρατίας ἐραστής, πρό τε τῶν ἰδίων λυσιτελῶν τὸ κοινῇ συμφέρον ἀεὶ τιθέμενος, καὶ περὶ παντὸς ποιούμενος τὴν εἰρήνην (ἄμαχα γὰρ ᾔδει τὰ Ῥωμαίων), προσκοπούμενος δ' ὑπ' ἀνάγκης καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ὅπως, εἰ μὴ διαλύσαιντο Ἰουδαῖοι, δεξιῶς διαφέροιντο. ⟨321⟩ καθόλου δ' εἰπεῖν, ζῶντος Ἀνάνου πάντως ἂν διελύθησαν. δεινὸς γὰρ ἦν εἰπεῖν τε καὶ πεῖσαι τὸν δῆμον· ἤδη δ' εἰ κεχείρωτο καὶ τοὺς ἐμποδίζοντας ἢ πολεμοῦντας, πλείστην ἂν τριβὴν Ῥωμαίοις παρέσχον ὑπὸ τοιούτῳ στρατηγῷ. ⟨322⟩ παρέζευκτο δ' αὐτῷ καὶ ὁ Ἰησοῦς, αὐτοῦ μὲν λειπόμενος κατὰ σύγκρισιν, προύχων δὲ τῶν ἄλλων. ⟨323⟩ ἀλλ' οἶμαι, κατακρίνας ὁ θεὸς ὡς μεμιασμένης τῆς πόλεως ἀπώλειαν, καὶ πυρὶ βουλόμενος ἐκκαθαρθῆναι τὰ ἅγια, τοὺς ἀντεχομένους αὐτῶν καὶ φιλοστοργοῦντας περιέκοπτεν. ⟨324⟩ οἱ δὲ πρὸ ὀλίγου τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα περικείμενοι καὶ τῆς κοσμικῆς θρησκείας κατάρχοντες, προσκυνούμενοί τε τοῖς ἐκ τῆς οἰκουμένης παραβάλλουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἐρριμμένοι γυμνοί, βορὰ κυνῶν καὶ θηρίων, ἐβλέποντο. ⟨325⟩ αὐτὴν ἐπ' ἐκείνοις στενάξαι τοῖς ἀν-

δράσι δοκῶ τὴν ἀρετήν, ὀλοφυρομένην ὅτι τοσοῦτον ἥττητο τῆς κακίας.

3 ⟨326⟩ *ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν Ἀνάνου καὶ Ἰησοῦ τέλος τοιοῦτον ἀπέβη, μετὰ δ' ἐκείνους οἵ τε ζηλωταὶ καὶ τῶν Ιδουμαίων τὸ πλῆθος τὸν λαὸν ὥσπερ ἀνοσίων ζῴων ἀγέλην ἐπιόντες ἔσφαζον.* ⟨327⟩ *καὶ τὸ μὲν εἰκαῖον ἐφ' οὗ καταληφθείη τόπου διεφθείρετο, τοὺς δ' εὐγενεῖς καὶ νέους συλλαμβάνοντες εἰς εἱρκτὴν κατέκλειον δεδεμένους, κατ' ἐλπίδα τοῦ προσθήσεσθαί τινας αὐτοῖς τὴν ἀναίρεσιν ὑπερτιθέμενοι.* ⟨328⟩ *προσέσχε δ' οὐδείς, ἀλλὰ πάντες τοῦ τάξασθαι μετὰ τῶν πονηρῶν κατὰ τῆς πατρίδος προείλοντο τὸν θάνατον.* ⟨329⟩ *δεινὰς δὲ τῆς ἀρνήσεως αἰκίας ὑπέμενον, μαστιγούμενοί τε καὶ στρεβλούμενοι· μετὰ δὲ τὸ μηκέτ' ἀρκεῖν τὸ σῶμα ταῖς βασάνοις μόλις ἠξιοῦντο τοῦ ξίφους.* ⟨330⟩ *οἱ συλληφθέντες δὲ μεθ' ἡμέραν ἀνῃροῦντο νύκτωρ, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐκφοροῦντες ἐρρίπτουν, ὡς ἑτέροις εἴη δεσμώταις τόπος.* ⟨331⟩ *ἦν δὲ τοσαύτη τοῦ δήμου κατάπληξις ὡς μηδένα τολμῆσαι μήτε κλαίειν φανερῶς τὸν προσήκοντα νεκρὸν μήτε θάπτειν, ἀλλὰ λαθραῖα μὲν ἦν αὐτῶν κατακεκλεισμένων τὰ δάκρυα, καὶ μετὰ περισκέψεως, μή τις ἐπακούσῃ τῶν ἐχθρῶν, ἔστενον.* ⟨332⟩ *ἴσα γὰρ τοῖς πενθουμένοις ὁ πενθήσας εὐθὺς ἔπασχε· νύκτωρ δὲ κόνιν αἴροντες χεροῖν ὀλίγην ἐπερρίπτουν τοῖς σώμασι, καὶ μεθ' ἡμέραν εἴ τις παράβολος.* ⟨333⟩ *μύριοι δὲ καὶ δισχίλιοι τῶν εὐγενῶν οὕτω διεφθάρησαν.*

4 ⟨334⟩ *οἱ δ' ἤδη διαμεμισηκότες τὸ φονεύειν ἀνέδην εἰρωνεύοντο δικαστήρια καὶ κρίσεις.* ⟨335⟩ *καὶ δή τινα τῶν ἐπιφανεστάτων ἀποκτεῖναι προθέμενοι, Ζαχαρίαν υἱὸν Βαρούχου (παρώξυνε δ' αὐτοὺς τὸ λίαν*

τἀνδρὸς μισοπόνηρον καὶ φιλελεύθερον· ἦν δὲ καὶ πλούσιος ὥστε μὴ μόνον ἐλπίζειν τὴν ἁρπαγὴν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ προσαποσκευάζεσθαι δυνατὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν αὐτῶν κατάλυσιν), ⟨336⟩ *συγκαλοῦσιν οὖν ἐξ ἐπιτάγματος ἑβδομήκοντα τῶν ἐν τέλει δημοτῶν εἰς τὸ ἱερόν, περιθέντες δ' αὐτοῖς ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς σχῆμα δικαστῶν ἔρημον ἐξουσίας, τοῦ Ζαχαρίου κατηγόρουν ὡς ἐνδιδοίη τὰ πράγματα Ῥωμαίοις καὶ περὶ προδοσίας διαπέμψαιτο πρὸς Οὐεσπασιανόν.* ⟨337⟩ *ἦν δ' οὔτ' ἔλεγχός τις τῶν κατηγορουμένων οὔτε τεκμήριον, ἀλλ' αὐτοὶ πεπεῖσθαι καλῶς ἔφασαν, καὶ τοῦτ' εἶναι πίστιν τῆς ἀληθείας ἠξίουν.* ⟨338⟩ *ὅ γε μὴν Ζαχαρίας συνιδὼν μηδεμίαν αὐτῷ καταλειπομένην σωτηρίας ἐλπίδα (κεκλῆσθαι γὰρ κατ' ἐνέδραν εἰς εἱρκτήν, οὐκ ἐπὶ δικαστήριον), ἐποιήσατο τὴν τοῦ ζῆν ἀπόγνωσιν οὐκ ἀπαρρησίαστον, ἀλλὰ καταστὰς τὸ μὲν ἀπίθανον τῶν κατηγορουμένων διεχλεύασε, καὶ διὰ βραχέων ἀπελύσατο τὰς ἐπιφερομένας αἰτίας,* ⟨339⟩ *εἶτα τὸν λόγον εἰς τοὺς κατηγόρους ἀποστρέψας ἑξῆς πάσας αὐτῶν διεξῄει τὰς παρανομίας, καὶ πολλὰ περὶ τῆς συγχύσεως κατωλοφύρατο τῶν πραγμάτων.* ⟨340⟩ *οἱ ζηλωταὶ δ' ἐθορύβουν καὶ μόλις τῶν ξιφῶν ἀπεκράτουν, τὸ σχῆμα καὶ τὴν εἰρωνείαν τοῦ δικαστηρίου μέχρι τέλους παῖξαι προαιρούμενοι, καὶ ἄλλως πειράσαι θέλοντες τοὺς δικαστάς, εἰ παρὰ τὸν αὐτῶν κίνδυνον μνησθήσονται τοῦ δικαίου.* ⟨341⟩ *φέρουσι δ' οἱ ἑβδομήκοντα τῷ κρινομένῳ τὰς ψήφους ἀπολύσαντες, καὶ σὺν αὐτῷ προείλοντο τεθνάναι μᾶλλον ἢ τῆς ἀναιρέσεως αὐτοῦ λαβεῖν τὴν ἐπιγραφήν.* ⟨342⟩ *ἤρθη δὲ βοὴ τῶν ζηλωτῶν πρὸς τὴν ἀπόλυσιν, καὶ πάντων μὲν ἦν ἀγανάκτησις ἐπὶ τοῖς δικασταῖς ὡς μὴ*

συνιεῖσι τὴν εἰρωνείαν τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐξουσίας, ⟨343⟩ δύο δὲ τῶν τολμηροτάτων προσπεσόντες ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ διαφθείρουσι τὸν Ζαχαρίαν, καὶ πεσόντι ἐπιχλευάζοντες ἔφασαν 'καὶ παρ' ἡμῶν τὴν ψῆφον ἔχεις, καὶ βεβαιοτέραν τὴν ἀπόλυσιν.' ῥίπτουσί τ' αὐτὸν εὐθέως ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατὰ τῆς ὑποκειμένης φάραγγος. ⟨344⟩ τοὺς δὲ δικαστὰς πρὸς τὴν ὕβριν ἀπεστραμμένοις τοῖς ξίφεσι τύπτοντες ἐξέωσαν τοῦ περιβόλου, δι' ἓν τοῦτο φεισάμενοι τῆς σφαγῆς αὐτῶν, ἵνα σκεδασθέντες ἀνὰ τὴν πόλιν ἄγγελοι πᾶσι τῆς δουλείας γένωνται.

5 ⟨345⟩ τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις ἤδη τῆς παρουσίας μετέμελε καὶ προσίστατο τὰ πραττόμενα. ⟨346⟩ συναγαγὼν δ' αὐτούς τις ἀπὸ τῶν ζηλωτῶν κατ' ἰδίαν ἐλθὼν ἐνεδείκνυτο τὰ συμπαρανομηθέντα τοῖς καλέσασι, καὶ τὰ κατὰ τῆς μητροπόλεως διεξῄει· ⟨347⟩ παραγενέσθαι μὲν γὰρ ὡς ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων προδιδομένης Ῥωμαίοις τῆς μητροπόλεως, εὑρηκέναι δὲ προδοσίας μὲν τεκμήριον οὐδέν, τοὺς δ' ἐκείνην ὑποκρινομένους φυλάττεσθαι πολέμου καὶ τυραννίδος ἔργα τολμῶντας. ⟨348⟩ προσήκειν μὲν οὖν αὐτοῖς διακωλύειν ἀπ' ἀρχῆς· ἐπειδὴ δ' ἅπαξ εἰς κοινωνίαν ἐμφυλίου φόνου προύπεσον, ὅρον γοῦν ἐπιθεῖναι τοῖς ἁμαρτήμασι, καὶ μὴ παραμένειν χορηγοῦντας ἰσχὺν τοῖς καταλύουσι τὰ πάτρια. ⟨349⟩ καὶ γὰρ εἴ τινες χαλεπαίνουσι τῷ κλεισθῆναι τὰς πύλας καὶ μὴ δοθῆναι μετὰ τῶν ὅπλων αὐτοῖς ἑτοίμην τὴν εἴσοδον, ἀλλὰ τοὺς εἴρξαντας τετιμωρῆσθαι, καὶ τεθνάναι μὲν Ἄνανον, διεφθάρθαι δ' ἐπὶ μιᾶς νυκτὸς ὀλίγου δεῖν πάντα τὸν δῆμον. ⟨350⟩ ἐφ' οἷς τῶν μὲν οἰκείων πολλοὺς αἰσθάνεσθαι μετανοοῦντας, τῶν ἐπικαλεσα-

μένων δ' ὁρᾶν ἄμετρον τὴν ὠμότητα, μηδὲ δι' οὓς ἐσώθησαν αἰδουμένων. ⟨351⟩ *ἐν ὄμμασι γοῦν τῶν συμμάχων τὰ αἴσχιστα τολμᾶν, καὶ τὰς ἐκείνων παρανομίας Ἰδουμαίοις προσάπτεσθαι, μέχρι ἂν μήτε κωλύῃ τις μήτε χωρίζηται τῶν δρωμένων.* ⟨352⟩ *δεῖν οὖν, ἐπειδὴ διαβολὴ μὲν πέφηνε τὰ τῆς προδοσίας, ἔφοδος δὲ Ῥωμαίων οὐδεμία προσδοκᾶται, δυναστεία τ' ἐπιτετείχισται τῇ πόλει δυσκατάλυτος, αὐτοὺς ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου, καὶ τῷ μὴ κοινωνεῖν τοῖς φαύλοις ἁπάντων ἀπολογήσασθαι πέρι, ὧν φενακισθέντες μετάσχοιεν.*

⟨353⟩ *τούτοις δὲ πεισθέντες οἱ Ἰδουμαῖοι πρῶτον* 6
μὲν λύουσι τοὺς ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις, περὶ δισχιλίους δημότας· οἳ παραχρῆμα φυγόντες ἐκ τῆς πόλεως ἀφικνοῦνται πρὸς Σίμωνα, περὶ οὗ μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν· ἔπειτ' ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ⟨354⟩ *καὶ συνέβη τὸν χωρισμὸν αὐτῶν γενέσθαι παρὰ δόξαν ἀμφοτέροις· ὅ τε γὰρ δῆμος ἀγνοῶν τὴν μετάνοιαν ἀνεθάρρησε πρὸς ὀλίγον ὡς ἐχθρῶν κεκουφισμένος,* ⟨355⟩ *οἵ τε ζηλωταὶ μᾶλλον ἐπανέστησαν, οὐχ ὡς ὑπὸ συμμάχων καταλειφθέντες, ἀλλ ἀπηλλαγμένοι τῶν δυσωπούντων καὶ διατρεπόντων παρανομεῖν.* ⟨356⟩ *οὐκέτι γοῦν μέλλησις ἢ σκέψις ἦν τῶν ἀδικημάτων, ἀλλ' ὀξυτάταις μὲν ἐχρῶντο ταῖς ἐπινοίαις εἰς ἕκαστα, τὰ δοχθέντα δὲ τάχιον τῆς ἐπινοίας ἐνήργουν.* ⟨357⟩ *μάλιστα δ' ἐπ' ἀνδρείαν τε καὶ εὐγένειαν ἐφόνων, τὴν μὲν φθόνῳ λυμαινόμενοι, τὸ δὲ γενναῖον δέει· μόνην γὰρ αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπελάμβανον τὸ μηδένα τῶν δυνατῶν καταλιπεῖν.* ⟨358⟩ *ἀνῃρέθη γοῦν σὺν πολλοῖς ἑτέροις καὶ Γωρίων, ἀξιώματι μὲν καὶ γένει προύχων, δημοκρατικὸς δὲ καὶ*

φρονήματος ἐλευθερίου μεστός, εἰ καί τις ἕτερος Ἰουδαίων. ἀπώλεσε δ' αὐτὸν ἡ παρρησία μάλιστα πρὸς τοῖς ἄλλοις πλεονεκτήμασιν. ⟨359⟩ οὐδ' ὁ Περαΐτης Νίγερ αὐτῶν τὰς χεῖρας διέφυγεν, ἀνὴρ ἄριστος ἐν τοῖς πρὸς Ῥωμαίους πολέμοις γενόμενος, ὃς καὶ βοῶν πολλάκις τάς τ' ὠτειλὰς ἐπιδεικνὺς διὰ μέσης ἐσύρετο τῆς πόλεως. ⟨360⟩ ἐπεὶ δ' ἔξω τῶν πυλῶν ἦκτο, τὴν σωτηρίαν ἀπογνοὺς περὶ ταφῆς ἱκέτευεν· οἳ δὲ προαπειλήσαντες ἧς ἐπεθύμει μάλιστα γῆς μὴ μεταδώσειν αὐτῷ, τὸν φόνον ἐνήργουν. ⟨361⟩ ἀναιρούμενος δ' ὁ Νίγερ τιμωροὺς Ῥωμαίους αὐτοῖς ἐπηράσατο, λιμόν τε καὶ λοιμὸν ἐπὶ τῷ πολέμῳ καὶ πρὸς ἅπασι τὰς ἀλλήλων χεῖρας· ⟨362⟩ ἃ δὴ πάντα κατὰ τῶν ἀσεβῶν ἐκύρωσεν ὁ θεός, καὶ τὸ δικαιότατον, ὅτι γεύσεσθαι τῆς ἀλλήλων ἀπονοίας ἔμελλον οὐκ εἰς μακρὰν στασιάσαντες. ⟨363⟩ Νίγερ μὲν οὖν ἀνῃρημένος τοὺς περὶ τῆς καταλύσεως αὐτῶν φόβους ἐπεκούφισε, τοῦ λαοῦ δὲ μέρος οὐδὲν ἦν ᾧ μὴ πρὸς ἀπώλειαν ἐπενοεῖτο πρόφασις. ⟨364⟩ τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν διενεχθέν τινι πάλαι διέφθαρτο, τὸ δὲ μὴ προσκροῦσαν κατ' εἰρήνην ἐπικαίρους ἐλάμβανε τὰς αἰτίας· καὶ ὁ μὲν μηδ' ὅλως αὐτοῖς προσιὼν ὡς ὑπερήφανος, ὁ προσιὼν δὲ μετὰ παρρησίας ὡς καταφρονῶν, ὁ θεραπεύων δ' ὡς ἐπίβουλος ὑπωπτεύετο. ⟨365⟩ μία δ' ἦν τῶν τε μεγίστων καὶ τῶν μετριωτάτων ἐγκλημάτων τιμωρία, θάνατος· καὶ διέφυγεν οὐδείς, εἰ μή σφόδρα τις ἦν ταπεινὸς ἢ δι' ἀγένειαν ἢ διὰ τύχην.

2 ⟨366⟩ Ῥωμαίων δ' οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἡγεμόνες ἕρμαιον ἡγούμενοι τὴν στάσιν τῶν πολεμίων ὥρμηντο πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὸν Οὐεσπασιανὸν ἤπειγον ὡς ἂν ὄντα κύριον τῶν ὅλων, φάμενοι πρόνοιαν θεοῦ σύμ-

μαχον σφίσι τῷ τετράφθαι τοὺς ἐχθροὺς κατ' ἀλλήλων· ⟨367⟩ εἶναι μέντοι τὴν ῥοπὴν ὀξεῖαν, καὶ ταχέως Ἰουδαίους ὁμονοήσειν ἢ κοπιάσαντας ἐν τοῖς ἐμφυλίοις κακοῖς ἢ μετανοήσαντας. ⟨368⟩ Οὐεσπασιανὸς δὲ πλεῖστον αὐτοὺς ἔφη τοῦ δέοντος ἁμαρτάνειν, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ χειρῶν τε καὶ ὅπλων ἐπίδειξιν ποιήσασθαι γλιχομένους οὐκ ἀκίνδυνον, ἀλλὰ μὴ τὸ συμφέρον καὶ τἀσφαλὲς σκοποῦντας. ⟨369⟩ εἰ μὲν γὰρ εὐθέως ὁρμήσειεν ἐπὶ τὴν πόλιν, αἴτιος ὁμονοίας ἔσεσθαι τοῖς πολεμίοις καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν ἀκμάζουσαν ἐφ' ἑαυτὸν ἐπιστρέψειν· εἰ δὲ περιμείνειεν, ὀλιγωτέροις χρήσεσθαι, δαπανηθεῖσιν ἐν τῇ στάσει. ⟨370⟩ στρατηγεῖν μὲν γὰρ ἄμεινον αὐτοῦ τὸν θεόν, ἀκονιτὶ Ἰουδαίους Ῥωμαίοις παραδιδόντα καὶ τὴν νίκην ἀκινδύνως τῇ στρατιᾷ χαριζόμενον, ⟨371⟩ ὥστε χρῆναι διαφθειρομένων χερσὶν οἰκείαις τῶν ἐχθρῶν, καὶ τῷ μεγίστῳ κακῷ στάσει χρωμένων, θεατὰς μᾶλλον αὐτοὺς ἀποκαθῆσθαι τῶν κινδύνων ἢ θανατῶσιν ἀνθρώποις καὶ λελυττηκόσι κατ' ἀλλήλων χεῖρα μίσγειν. ⟨372⟩ 'εἰ δέ τις οἴεται τὴν δόξαν τῆς νίκης ἑωλοτέραν ἔσεσθαι δίχα μάχης, γνώτω τοῦ διὰ τῶν ὅπλων σφαλεροῦ τὸ μεθ' ἡσυχίας κατόρθωμα λυσιτελέστερον ὄν. ⟨373⟩ καὶ γὰρ οὐχ ἧττον εὐκλεεῖς οἴεσθαι χρὴ τῶν κατὰ χεῖρα λαμπρῶν τοὺς ἐγκρατείᾳ καὶ συνέσει τὰ ἴσα πράξαντας.' ἅμα μέντοι μειουμένων τῶν πολεμίων καὶ τὴν αὑτοῦ στρατιάν, ἀναληφθεῖσαν ἐκ τῶν συνεχῶν πόνων, ἐρρωμενέστερον ἕξειν. ⟨374⟩ ἄλλως τε καὶ τῶν στοχαζομένων τῆς περὶ τὴν νίκην λαμπρότητος οὐ τοῦτον εἶναι τὸν καιρόν· ⟨375⟩ οὐ γὰρ περὶ κατασκευὴν ὅπλων ἢ τειχῶν, οὐδὲ περὶ συλλογὴν ἐπικούρων, Ἰουδαίους ἀσχολεῖσθαι, καὶ τὴν

ὑπέρθεσιν ἔσεσθαι κατὰ τῶν διδόντων, ἀλλ' ἐμφυλίῳ πολέμῳ καὶ διχονοίᾳ τραχηλιζομένους καθ' ἡμέραν οἰκτρότερα πάσχειν ὧν ἂν ἐπελθόντες αὐτοὶ διαθεῖεν αὐτοὺς ἁλόντας. ⟨376⟩ εἴτ' οὖν τἀσφαλές τις σκοποίη, χρῆναι τοὺς ὑφ' ἑαυτῶν ἀναλισκομένους ἐᾶν, εἴτε τὸ εὐκλεέστερον τοῦ κατορθώματος, οὐ δεῖν τοῖς οἴκοι νοσοῦσιν ἐπιχειρεῖν· ῥηθήσεσθαι γὰρ εὐλόγως οὐκ αὐτῶν τὴν νίκην ἀλλὰ τῆς στάσεως.

3 *⟨377⟩ ταῦτα Οὐεσπασιανῷ λέγοντι συνῄνουν οἱ ἡγεμόνες, καὶ παραχρῆμα τὸ στρατηγικὸν τῆς γνώμης ἀνεφαίνετο. πολλοὶ γὰρ καθ' ἡμέραν ηὐτομόλουν, τοὺς ζηλωτὰς διαδιδράσκοντες. ⟨378⟩ χαλεπὴ δ' ἦν ἡ φυγή, φρουραῖς διειληφότων τὰς διεξόδους πάσας, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς ὁπωσοῦν ἁλισκόμενον ὡς πρὸς Ῥωμαίους ἀπιόντα διαχρωμένων. ⟨379⟩ ὅ γε μὴν χρήματα δοὺς ἐξηφίετο, καὶ μόνος ἦν ὁ μὴ διδοὺς προδότης. ὥστε κατελείπετο, τῶν εὐπόρων τὴν φυγὴν ὠνουμένων, μόνους ἐναποσφάττεσθαι τοὺς πένητας. ⟨380⟩ νεκροὶ δὲ κατὰ τὰς λεωφόρους πάσας ἐσωρεύοντο παμπληθεῖς, καὶ πολλοὶ τῶν ὡρμημένων αὐτομολεῖν πάλιν τὴν ἔνδον ἀπώλειαν ᾑροῦντο· τὸν γὰρ ἐπὶ τῆς πατρίδος θάνατον ἐλπὶς ταφῆς ἐποίει δοκεῖν μετριώτερον. ⟨381⟩ οἱ δ' εἰς τοσοῦτον ὠμότητος ἐξώκειλαν ὡς μήτε τοῖς ἔνδον ἀναιρουμένοις μήτε τοῖς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μεταδοῦναι γῆς, ⟨382⟩ ἀλλὰ καθάπερ συνθήκας πεποιημένοι τοῖς τῆς πατρίδος συγκαταλῦσαι καὶ τοὺς τῆς φύσεως νόμους, ἅμα τε τοῖς εἰς ἀνθρώπους ἀδικήμασι συμμιᾶναι καὶ τὸ θεῖον, ὑφ' ἡλίῳ τοὺς νεκροὺς μυδῶντας ἀπέλειπον. ⟨383⟩ τοῖς δὲ θάπτουσί τινα τῶν προσηκόντων, ὃ καὶ τοῖς αὐτομολοῦσιν, ἐπιτίμιον θάνατος ἦν, καὶ δεῖσθαι παραχρῆμα*

ταφῆς ἔδει τὸν ἑτέρῳ χαριζόμενον. ⟨384⟩ καθόλου τ' εἰπεῖν, οὐδὲν οὕτως ἀπωλώλει χρηστὸν πάθος ἐν ταῖς τότε συμφοραῖς ὡς ἔλεος. ἃ γὰρ ἐχρῆν οἰκτείρειν, ταῦτα παρώξυνε τοὺς ἀλιτηρίους, κἀπὸ μὲν τῶν ζώντων ἐπὶ τοὺς ἀνῃρημένους, ἀπὸ δὲ τῶν νεκρῶν ἐπὶ τοὺς ζῶντας τὰς ὀργὰς μετέφερον. ⟨385⟩ καὶ δι' ὑπερβολὴν δέους ὁ περιὼν τοὺς προληφθέντας ὡς ἀναπαυσαμένους ἐμακάριζεν, οἵ τ' ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις αἰκιζόμενοι κατὰ σύγκρισιν καὶ τοὺς ἀτάφους ἀπέφαινον εὐδαίμονας. ⟨386⟩ κατεπατεῖτο μὲν οὖν πᾶς αὐτοῖς θεσμὸς ἀνθρώπων, ἐγελᾶτο δὲ τὰ θεῖα, καὶ τοὺς τῶν προφητῶν χρησμοὺς ὥσπερ ἀγυρτικὰς λογοποιίας ἐχλεύαζον. ⟨387⟩ πολλὰ δ' οὗτοι περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας προυθέσπισαν, ἃ παραβάντες οἱ ζηλωταὶ καὶ τὴν κατὰ τῆς πατρίδος προφητείαν τέλους ἠξίωσαν. ⟨388⟩ ἦν γάρ δή τις παλαιὸς λόγος ἀνδρῶν ἐνθέων, τότε τὴν πόλιν ἁλώσεσθαι καὶ καταφλέξεσθαι τὸ ἁγιώτατον νόμῳ πολέμου, στάσις ὅταν κατασκήψῃ καὶ χεῖρες οἰκεῖαι προμιάνωσι τὸ τοῦ θεοῦ τέμενος· οἷς οὐκ ἀπιστήσαντες οἱ ζηλωταὶ διακόνους ἑαυτοὺς ἐπέδοσαν.

⟨389⟩ ἤδη δὲ Ἰωάννῃ τυραννιῶντι τὸ πρὸς τοὺς 7
ὁμοίους ἰσότιμον ἠδοξεῖτο, καὶ κατ' ὀλίγους προσποιούμενος τῶν πονηροτέρων ἀφηνίαζε τοῦ συντάγματος. ⟨390⟩ ἀεὶ δὲ τοῖς μὲν τῶν ἄλλων δόγμασιν ἀπειθῶν, τὰ δ' αὐτοῦ προστάττων δεσποτικώτερον, δῆλος ἦν μοναρχίας ἀντιποιούμενος. ⟨391⟩ εἶκον δ' αὐτῷ τινὲς μὲν δέει, τινὲς δὲ κατ' εὔνοιαν (δεινὸς γὰρ ἦν ἀπάτῃ καὶ δόλῳ προσάγεσθαι), πολλοὶ δὲ πρὸς ἀσφαλείας ἡγούμενοι τῆς αὐτῶν τὰς αἰτίας ἤδη τῶν τολμωμένων ἐφ' ἕνα καὶ μὴ πολλοὺς ἀναφέρεσθαι. ⟨392⟩

τό γε μὴν δραστήριον αὐτοῦ κατά τε χεῖρα καὶ κατὰ γνώμην δορυφόρους εἶχεν οὐκ ὀλίγους. ⟨393⟩ πολλὴ δὲ μοῖρα τῶν ἀντικαθημένων ἀπελείπετο, παρ' οἷς ἴσχυε μὲν καὶ φθόνος, δεινὸν ἡγουμένων ὑποτετάχθαι τῷ πρὶν ἰσοτίμῳ, τὸ πλέον δ' εὐλάβεια τῆς μοναρχίας ἀπέτρεπεν. ⟨394⟩ οὔτε γὰρ καταλύσειν ῥᾳδίως ἤλπιζον αὐτὸν ἅπαξ κρατήσαντα, καὶ καθ' ἑαυτῶν πρόφασιν ἕξειν τὸ τὴν ἀρχὴν ἀντιπρᾶξαι· προῄρητο δὲ [ἢ] πολεμῶν ἕκαστος ὁτιοῦν παθεῖν ἢ δουλεύσας ἑκουσίως ἐν ἀνδραπόδου μοίρᾳ παραπολέσθαι. ⟨395⟩ διαιρεῖται μὲν οὖν ἡ στάσις ἐκ τούτων, καὶ τοῖς ἐναντιωθεῖσιν Ἰωάννης ἀντεβασίλευεν. ⟨396⟩ ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς διὰ φυλακῆς ἦν, καὶ οὐδὲν ἢ μικρόν, εἴ ποτε, διηκροβολίζοντο τοῖς ὅπλοις· ἤριζον δὲ κατὰ τοῦ δήμου, καὶ πότεροι πλείονα λείαν ἄξουσιν ἀντεφιλονίκουν. ⟨397⟩ ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τρισὶ τοῖς μεγίστοις κακοῖς ἐχειμάζετο, πολέμῳ καὶ τυραννίδι καὶ στάσει, κατὰ σύγκρισιν μετριώτερον ἦν τοῖς δημοτικοῖς ὁ πόλεμος. ἀμέλει διαδιδράσκοντες ἐκ τῶν οἰκείων ἔφευγον πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἧς ἀπήλπισαν ἐν τοῖς ἰδίοις σωτηρίας ἠξιοῦντο.

2 ⟨398⟩ *τέταρτον δ' ἄλλο κακὸν ἐκινεῖτο πρὸς τὴν τοῦ ἔθνους κατάλυσιν. ⟨399⟩ φρούριον ἦν οὐ πόρρω Ἱεροσολύμων καρτερώτατον, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων εἴς θ' ὑπέκθεσιν κτήσεως ἐν πολέμου ῥοπαῖς καὶ σωμάτων ἀσφάλειαν κατεσκευασμένον, ὃ ἐκαλεῖτο Μασάδα. ⟨400⟩ τοῦτο κατειληφότες οἱ προσαγορευόμενοι σικάριοι τέως μὲν τὰς πλησίον χώρας κατέτρεχον, οὐδὲν πλέον τῶν ἐπιτηδείων ποριζόμενοι· δέει γὰρ ἀνεστέλλοντο τῆς πλείονος ἁρπαγῆς. ⟨401⟩ ὡς*

δὲ τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν ἠρεμοῦσαν, στάσει δὲ καὶ τυραννίδι ἰδίᾳ τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἰουδαίους ἐπύθοντο διῃρημένους, ἁδροτέρων ἥπτοντο τολμημάτων. ⟨402⟩ *καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων, ἣν ἄγουσιν Ἰουδαῖοι σωτήρια ἐξ οὗ τῆς ὑπ' Αἰγυπτίοις δουλείας ἀνεθέντες εἰς τὴν πάτριον γῆν κατῆλθον, νύκτωρ τοὺς ἐμποδὼν ὄντας διαλαθόντες πολίχνην τινὰ κατατρέχουσι καλουμένην Ἐγγαδδί.* ⟨403⟩ *ἐν ᾗ τὸ μὲν ἀμύνεσθαι δυνάμενον, πρὶν ὅπλων ἅψασθαι καὶ συνελθεῖν, φθάσαντες ἐσκέδασαν καὶ τῆς πόλεως ἐξέβαλον, τὸ δὲ φυγεῖν ἧττον ὄν, γύναιά τε καὶ παῖδας, ὑπὲρ ἑπτακοσίους ἀναιροῦσιν·* ⟨404⟩ *ἔπειτα τούς τ' οἴκους ἐξεσκευασμένοι καὶ τῶν καρπῶν τοὺς ἀκμαίους ἁρπάσαντες ἀνήνεγκαν εἰς τὴν Μασάδαν.* ⟨405⟩ *καὶ οἱ μὲν ἐλῄζοντο πάσας τὰς περὶ τὸ φρούριον κώμας, καὶ τὴν χώραν ἐπόρθουν ἅπασαν, προσφθειρομένων αὐτοῖς καθ' ἡμέραν ἑκασταχόθεν οὐκ ὀλίγων·* ⟨406⟩ *ἐκινεῖτο δὲ καὶ κατὰ τἆλλα τῆς Ἰουδαίας κλίματα τὸ τέως ἠρεμοῦν λῃστρικόν. καθάπερ δ' ἐν σώματι, τοῦ κυριωτάτου φλεγμαίνοντος πάντα τὰ μέλη συνενόσει·* ⟨407⟩ *διὰ γοῦν τὴν ἐν τῇ μητροπόλει στάσιν καὶ ταραχὴν ἄδειαν ἔσχον οἱ κατὰ τὴν χώραν πονηροὶ τῶν ἁρπαγῶν, καὶ τὰς οἰκείας ἕκαστοι κώμας ἁρπάσαντες ἔπειτ' εἰς τὴν ἐρημίαν ἀφίσταντο·* ⟨408⟩ *συναθροιζόμενοί τε καὶ συνομνύμενοι κατὰ λόχους, στρατιᾶς μὲν ὀλιγώτεροι πλείους δὲ λῃστηρίου, προσέπιπτον ἱεροῖς καὶ πόλεσι.* ⟨409⟩ *καὶ κακοῦσθαι μὲν συνέβαινεν, ἐφ' οὓς ὁρμήσειαν, ὡς ἐν πολέμῳ καταληφθέντας· φθάνεσθαι δὲ τὰς ἀμύνας ὡς λῃστῶν ἅμα ταῖς ἁρπαγαῖς ἀποδιδρασκόντων. οὐδὲν δὲ μέρος ἦν τῆς Ἰουδαίας ὃ μὴ τῇ προανεχούσῃ πόλει συναπώλλυτο.*

3 ⟨410⟩ *ταῦτα Οὐεσπασιανῷ παρὰ τῶν αὐτομόλων διηγγέλλετο. καίπερ γὰρ φρουρούντων τὰς ἐξόδους τῶν στασιαστῶν ἁπάσας καὶ διαφθειρόντων τοὺς ὁπωσοῦν προσιόντας, ὅμως ἦσαν οἳ διελάνθανον καὶ καταφεύγοντες εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸν στρατηγὸν ἐνῆγον ἀμῦναι τῇ πόλει καὶ τὰ τοῦ δήμου περισῶσαι λείψανα·* ⟨411⟩ *διὰ γὰρ τὴν πρὸς Ῥωμαίους εὔνοιαν ἀνῃρῆσθαί τε τοὺς πολλοὺς καὶ κινδυνεύειν τοὺς περιόντας.* ⟨412⟩ *ὃ δ' οἰκτείρων ἤδη τὰς συμφορὰς αὐτῶν τῷ μὲν δοκεῖν ἐκπολιορκήσων ἀνίσταται τὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ δ' ἀληθὲς ἀπαλλάξων πολιορκίας.* ⟨413⟩ *ἔδει δὲ προκαταστρέψασθαι τὰ λειπόμενα καὶ μηδὲν ἔξωθεν ἐμπόδιον τῇ πολιορκίᾳ καταλιπεῖν. ἐλθὼν γοῦν ἐπὶ τὰ Γάδαρα μητρόπολιν τῆς Περαίας καρτεράν, τετράδι Δύστρου μηνὸς εἴσεισιν εἰς τὴν πόλιν.* ⟨414⟩ *καὶ γὰρ ἔτυχον οἱ δυνατοὶ λάθρᾳ τῶν στασιωδῶν πρεσβευσάμενοι πρὸς αὐτὸν περὶ παραδόσεως πόθῳ τ' εἰρήνης καὶ διὰ τὰς οὐσίας· πολλοὶ δὲ τὰ Γάδαρα κατῴκουν πλούσιοι.* ⟨415⟩ *τούτων τὴν πρεσβείαν ἠγνοήκεσαν οἱ διάφοροι, πλησίον δ' ἤδη ὄντος Οὐεσπασιανοῦ διεπύθοντο. καὶ κατασχεῖν μὲν αὐτοὶ τὴν πόλιν ἀπέγνωσαν δύνασθαι, τῶν τ' ἔνδον ἐχθρῶν πλήθει λειπόμενοι καὶ Ῥωμαίους ὁρῶντες οὐ μακρὰν τῆς πόλεως· φεύγειν δὲ κρίναντες ἠδόξουν ἀναιμωτὶ καὶ μηδεμίαν παρὰ τῶν αἰτίων εἰσπραξάμενοι τιμωρίαν.* ⟨416⟩ *συλλαβόντες δὴ τὸν Δόλεσον (οὗτος γὰρ ἦν οὐ μόνον ἀξιώματι καὶ γένει τῆς πόλεως πρῶτος, ἀλλ' ἐδόκει καὶ τῆς πρεσβείας αἴτιος) κτείνουσί τ' αὐτόν, καὶ δι' ὑπερβολὴν ὀργῆς νεκρὸν αἰκισάμενοι διέδρασαν ἐκ τῆς πόλεως.* ⟨417⟩ *ἐπιούσης δ' ἤδη τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως ὅ τε δῆμος τῶν Γα-*

δάρων, μετ' εὐφημίας τὸν Οὐεσπασιανὸν εἰσδεξάμενοι, δεξιὰς παρ' αὐτοῦ πίστεως ἔλαβον καὶ φρουρὰν ἱππέων τε καὶ πεζῶν πρὸς τὰς τῶν φυγάδων καταδρομάς· ⟨418⟩ τὸ γὰρ τεῖχος αὐτοὶ πρὶν ἀξιῶσαι Ῥωμαίους καθεῖλον, ὅπως εἴη πίστις αὐτοῖς τοῦ τὴν εἰρήνην ἀγαπᾶν τὸ μηδὲ βουληθέντας δύνασθαι πολεμεῖν.

⟨419⟩ Οὐεσπασιανὸς δ' ἐπὶ μὲν τοὺς διαδράντας 4
ἐκ τῶν Γαδάρων Πλάκιδον σὺν ἱππεῦσι πεντακοσίοις καὶ πεζοῖς τρισχιλίοις πέμπει, μετὰ δὲ τῆς ἄλλης στρατιᾶς αὐτὸς ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν. ⟨420⟩ οἱ δὲ φυγάδες ὡς αἰφνίδιον τοὺς διώκοντας ἱππεῖς ἐθεάσαντο, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, εἴς τινα κώμην συνειλοῦνται Βηθενναβρὶν προσαγορευομένην. ⟨421⟩ ἐν ᾗ νέων πλῆθος οὐκ ὀλίγον εὑρόντες, καὶ τοὺς μὲν ἑκόντας τοὺς δὲ βίᾳ καθοπλίσαντες εἰκαίως, προπηδῶσιν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πλάκιδον. ⟨422⟩ οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν πρώτην ἐμβολὴν ὀλίγον εἶξαν, ἅμα καὶ προκαλέσασθαι τεχνιτεύοντες αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ τείχους πορρωτέρω· ⟨423⟩ λαβόντες δ' εἰς ἐπιτήδειον (τόπον) περιήλαυνόν τε καὶ κατηκόντιζον, καὶ τοὺς μὲν φυγάδας αὐτῶν οἱ ἱππεῖς ὑπετέμνοντο, τὰς συμπλοκὰς δὲ τὸ πεζὸν εὐτόνως διέφθειρον. ⟨424⟩ οὐ μέντοι πλέον τι τόλμης ἐπιδεικνύμενοι οἱ Ἰουδαῖοι διεφθείροντο· πεπυκνωμένοις γὰρ προσπίπτοντες τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ ταῖς πανοπλίαις ὥσπερ τετειχισμένοις, αὐτοὶ μὲν οὐχ εὕρισκον βέλους παράδυσιν οὐδ' ηὐτόνουν ῥῆξαι τὴν φάλαγγα, ⟨425⟩ περιεπείροντο δὲ τοῖς ἐκείνων βέλεσι, καὶ τοῖς ἀγριωτάτοις παραπλήσιοι θηρίοις ὥρμων ἐπὶ τὸν σίδηρον. διεφθείροντο δ' οἱ μὲν κατὰ στόμα παιόμενοι τοῖς ξίφεσιν, οἱ δ' ὑπὸ τῶν ἱππέων σκεδαννύμενοι· ⟨426⟩ σπουδὴ γὰρ ἦν τῷ Πλακίδῳ 5

τὰς ἐπὶ τὴν κώμην ὁρμὰς αὐτῶν διακλείειν, καὶ συνεχῶς παρελαύνων κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, ⟨427⟩ ἔπειτ' ἐπιστρέφων ἅμα καὶ τοῖς βέλεσι χρώμενος εὐστόχως ἀνῄρει τοὺς πλησιάζοντας καὶ δέει τοὺς πόρρωθεν ἀνέστρεφε, μέχρι βίᾳ διεκπαίοντες οἱ γενναιότατοι πρὸς τὸ τεῖχος διέφυγον. ⟨428⟩ ἀπορία δ' εἶχε τοὺς φύλακας· οὔτε γὰρ ἀποκλεῖσαι τοὺς ἀπὸ τῶν Γαδάρων ὑπέμενον διὰ τοὺς σφετέρους, καὶ δεξάμενοι συναπολεῖσθαι προσεδόκων. ὃ δὴ καὶ συνέβη· ⟨429⟩ συνωσθέντων γὰρ αὐτῶν εἰς τὸ τεῖχος παρ' ὀλίγον μὲν οἱ τῶν Ῥωμαίων ἱππεῖς συνεισέπεσον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φθασάντων ἀποκλεῖσαι τὰς πύλας προσβαλὼν ὁ Πλάκιδος, καὶ μέχρι δείλης γενναίως ἀγωνισάμενος, τοῦ τείχους καὶ τῶν ἐν τῇ κώμῃ ἐκράτει. ⟨430⟩ τὰ μὲν οὖν ἀργὰ πλήθη διεφθείρετο, φυγὴ δ' ἦν τῶν δυνατωτέρων, τὰς δ' οἰκίας οἱ στρατιῶται διήρπασαν καὶ τὴν κώμην ἐνέπρησαν. ⟨431⟩ οἱ δὲ διαδράντες ἐξ αὐτῆς τοὺς κατὰ τὴν χώραν συνανέστησαν, καὶ τὰς μὲν αὐτῶν συμφορὰς ἐξαίροντες ἐπὶ μεῖζον, τὴν δὲ Ῥωμαίων στρατιὰν πᾶσαν ἐπιέναι λέγοντες, πάντας πανταχόθεν ἐξέσεισαν τῷ δέει. γενόμενοί τε παμπληθεῖς ἔφευγον ἐπὶ Ἱεριχοῦντος· ⟨432⟩ αὕτη γὰρ ἔτι μόνη τὰς ἐλπίδας αὐτῶν ἔθαλπε τῆς σωτηρίας, καρτερὰ τείχει τε καὶ πλήθει οἰκητόρων τυγχάνουσα. ⟨433⟩ Πλάκιδος δὲ τοῖς ἱππεῦσι καὶ ταῖς προαγούσαις εὐπραγίαις τεθαρρηκὼς εἵπετο, καὶ μέχρι μὲν Ἰορδάνου τοὺς ἀεὶ καταλαμβανομένους ἀνῄρει, συνελάσας δὲ πρὸς τὸν ποταμὸν πᾶν τὸ πλῆθος, εἰργομένοις ὑπὸ τοῦ ῥεύματος (τραφὲν γὰρ ὑπ' ὄμβρων ἄβατον ἦν), ἀντικρὺ παρετάττετο. ⟨434⟩ παρώξυνε δ' ἡ ἀνάγκη πρὸς μάχην τοὺς φυγῆς τόπον οὐκ ἔχον-

τας, καὶ ταῖς ὄχθαις ἐπὶ μήκιστον παρεκτείναντες σφᾶς αὐτοὺς ἐδέχοντο τὰ βέλη καὶ τὰς τῶν ἱππέων ἐμβολάς, οἳ πολλοὺς αὐτῶν παίοντες εἰς τὸ ῥεῦμα κατέβαλον. ⟨435⟩ καὶ τὸ μὲν ἐν χερσὶν αὐτῶν διαφθαρὲν μύριοι πεντακισχίλιοι, τὸ δὲ βιασθὲν ἐμπηδῆσαι ἀκουσίως εἰς τὸν Ἰορδάνην πλῆθος ἄπειρον ἦν. ⟨436⟩ ἑάλωσαν δὲ περὶ δισχιλίους καὶ διακοσίους, λεία τε παμπληθὴς ὄνων τε καὶ προβάτων καὶ καμήλων καὶ βοῶν.

⟨437⟩ Ἰουδαίοις μὲν οὖν οὐδὲν ἐλάττων ἥδ' ἡ 6
πληγὴ προσπεσοῦσα καὶ μείζων ἔδοξεν ἑαυτῆς διὰ τὸ μὴ μόνον τὴν χώραν ἅπασαν δι' ἧς ἔφευγον πληρωθῆναι φόνου, μηδὲ νεκροῖς διαβατὸν γενέσθαι τὸν Ἰορδάνην, ἐμπλησθῆναι δὲ τῶν σωμάτων καὶ τὴν Ἀσφαλτῖτιν λίμνην, εἰς ἣν παμπληθεῖς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ κατεσύρησαν. ⟨438⟩ Πλάκιδος δὲ δεξιᾷ τύχῃ χρώμενος ὥρμησεν ἐπὶ τὰς πέριξ πολίχνας τε καὶ κώμας, καταλαβόμενός τε Ἄβιλα καὶ Ἰουλιάδα καὶ Βησιμὼθ τάς τε μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος πάσας ἐγκαθίστησιν ἑκάστῃ τοὺς ἐπιτηδείους τῶν αὐτομόλων. ⟨439⟩ ἔπειτα σκάφεσιν ἐπιβήσας τοὺς στρατιώτας αἱρεῖ τοὺς εἰς τὴν λίμνην καταφυγόντας.

⟨440⟩ καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Περαίαν προσεχώρησεν 8
ἢ ἑάλω πάντα μέχρι Μαχαιροῦντος· ἐν δὲ τούτῳ τὸ περὶ τὴν Γαλατίαν ἀγγέλλεται κίνημα καὶ Ȣίνδιξ ἅμα τοῖς δυνατοῖς τῶν ἐπιχωρίων ἀφεστὼς Νέρωνος, περὶ ὧν ἐν ἄλλοις ἀκριβέστερον ἀναγέγραπται. ⟨441⟩ Ȣεσπασιανὸν δ' ἐπήγειρεν εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ πολέμου τὰ ἠγγελμένα, προορώμενον ἤδη τοὺς μέλλοντας ἐμφυλίους πολέμους καὶ τὸν ὅλης κίνδυνον τῆς ἡγεμονίας, ἐν ᾧ προειρηνεύσας τὰ κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἐπικου-

φιεῖν ᾤετο τοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν φόβους. ⟨442⟩ ἕως μὲν οὖν ἐπεῖχεν ὁ χειμών, τὰς ὑπηγμένας διησφαλίζετο κώμας τε καὶ πολίχνας φρουραῖς, δεκαδάρχας μὲν κώμαις ἐγκαθιστὰς ἑκατοντάρχας δὲ πόλεσι· πολλὰ δ' ἀνῴκιζε καὶ τῶν πεπορθημένων. ⟨443⟩ ὑπὸ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος ἀναλαβὼν τὸ πλέον τῆς δυνάμεως, ἤγαγεν ἀπὸ τῆς Καισαρείας ἐπ' Ἀντιπατρίδος, ἔνθα δυσὶν ἡμέραις καταστησάμενος τὴν πόλιν, τῇ τρίτῃ προῄει πορθῶν καὶ καίων τὰς πέριξ πάσας. ⟨444⟩ καταστρεψάμενος δὲ τὰ περὶ τὴν Θαμνᾶ τοπαρχίαν, ἐπὶ Λύδδων καὶ Ἰαμνείας ἐχώρει, καὶ προκεχειρωμέναις ἑκατέραις ἐγκαταστήσας οἰκήτορας τῶν προσκεχωρηκότων ἱκανοὺς εἰς Ἀμμαοῦντα ἀφικνεῖται. ⟨445⟩ καταλαβόμενος δὲ τὰς ἐπὶ τὴν μητρόπολιν αὐτῶν εἰσβολὰς στρατόπεδόν τε τειχίζει, καὶ τὸ πέμπτον ἐν αὐτῇ τάγμα καταλιπὼν πρόεισι μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως ἐπὶ τὴν Βεθλεπτηφῶν τοπαρχίαν. ⟨446⟩ πυρὶ δ' αὐτήν τε καὶ τὴν γειτνιῶσαν ἀνελών, καὶ τὰ πέριξ τῆς Ἰδουμαίας φρούρια τοῖς ἐπικαίροις τόποις ἐπετείχισε· ⟨447⟩ καταλαβόμενος δὲ δύο κώμας τὰς μεσαιτάτας τῆς Ἰδουμαίας, Βήταριν καὶ Καφάρτοβαν, κτείνει μὲν ὑπὲρ μυρίους αἰχμαλωτίζεται δ' ὑπὲρ χιλίους, ⟨448⟩ καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἐξελάσας ἐγκαθίστησι τῆς ἰδίας δυνάμεως οὐκ ὀλίγην, οἳ κατατρέχοντες ἐπόρθουν ἅπασαν τὴν ὀρεινήν. ⟨449⟩ αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως ὑπέστρεψεν εἰς Ἀμμαοῦντα, ὅθεν διὰ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ παρὰ τὴν Νέαν πόλιν καλουμένην, Μαβορθὰ δ' ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων, καταβὰς εἰς Κορέαν δευτέρᾳ Δαισίου μηνὸς στρατοπεδεύεται. ⟨450⟩ τῇ δ' ἑξῆς εἰς Ἱεριχοῦντα ἀφικνεῖται, καθ' ἣν αὐτῷ συμμίσγει Τραϊανὸς εἷς τῶν ἡγεμόνων, τὴν ἐκ

τῆς Περαίας ἄγων δύναμιν, ἤδη τῶν ὑπὲρ τὸν Ἰορδάνην κεχειρωμένων.

2 ⟨451⟩ *τὸ μὲν οὖν πολὺ πλῆθος ἐκ τῆς Ἱεριχοῦντος φθάσαν τὴν ἔφοδον αὐτῶν εἰς τὴν ἄντικρυς Ἱεροσολύμων ὀρεινὴν διαπεφεύγει, καταλειφθὲν δ' οὐκ ὀλίγον διαφθείρεται.* ⟨452⟩ *τὴν δὲ πόλιν ἔρημον κατειλήφεσαν, ἥτις ἵδρυται μὲν ἐν πεδίῳ, ψιλὸν δ' ὑπέρκειται αὐτῆς καὶ ἄκαρπον ὄρος μήκιστον.* ⟨453⟩ *κατὰ μὲν γὰρ τὸ βόρειον κλῖμα μέχρι τῆς Σκυθοπολιτῶν γῆς ἐκτείνεται, κατὰ δὲ τὸ μεσημβρινὸν μέχρι τῆς Σοδομιτῶν χώρας καὶ τῶν περάτων τῆς Ἀσφαλτίτιδος, ἔστι δ' ἀνώμαλόν τε πᾶν καὶ ἀοίκητον διὰ τὴν ἀγονίαν.* ⟨454⟩ *ἀντίκειται δὲ τούτῳ τὸ περὶ τὸν Ἰορδάνην ὄρος, ἀρχόμενον ἀπὸ Ἰουλιάδος καὶ τῶν βορείων κλιμάτων, παρατεῖνον δ' εἰς μεσημβρίαν ἕως Σομόρρων, ἥπερ ὁρίζει τὴν Πέτραν τῆς Ἀραβίας. ἐν τούτῳ δ' ἔστι καὶ τὸ Σιδηροῦν καλούμενον ὄρος, μηκυνόμενον μέχρι τῆς Μωαβίτιδος.* ⟨455⟩ *ἡ μέση δὲ τῶν δύο ὀρέων χώρα τὸ Μέγα Πεδίον καλεῖται, ἀπὸ κώμης Γινναβρὶν διῆκον μέχρι τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης.* ⟨456⟩ *ἔστι δ' αὐτοῦ μῆκος μὲν σταδίων χιλίων διακοσίων, εὖρος δ' εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ μέσον ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου τέμνεται, λίμνας τ' ἔχει τήν τ' Ἀσφαλτῖτιν καὶ τὴν Τιβεριέων, φύσιν ἐναντίας· ἡ μὲν γὰρ ἁλμυρώδης καὶ ἄγονος, ἡ Τιβεριέων δὲ γλυκεῖα καὶ γόνιμος.* ⟨457⟩ *ἐκπυροῦται δ' ὥρᾳ θέρους τὸ πεδίον, καὶ δι' ὑπερβολὴν αὐχμοῦ περιέχει νοσώδη τὸν ἀέρα·* ⟨458⟩ *πᾶν γὰρ ἄνυδρον πλὴν τοῦ Ἰορδάνου, παρὸ καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ ταῖς ὄχθαις φοινικῶνας εὐθαλεστέρους καὶ πολυφορωτέρους εἶναι συμβέβηκεν, ἧττον δὲ τοὺς πόρρω κεχωρισμένους.*

3 ⟨459⟩ *παρὰ μέντοι τὴν Ἱεριχοῦντα ἔστι πηγὴ δαψιλής τε καὶ πρὸς ἀρδείας λιπαρωτάτη, παρὰ τὴν παλαιὰν ἀναβλύζουσα πόλιν, ἣν Ἰησοῦς ὁ Ναυῆ παῖς, στρατηγὸς Ἑβραίων, πρώτην εἷλε γῆς Χαναναίων δορίκτητον.* ⟨460⟩ *ταύτην τὴν πηγὴν λόγος ἔχει κατ' ἀρχὰς οὐ μόνον γῆς καὶ δένδρων καρποὺς ἀπαμβλύνειν ἀλλὰ καὶ γυναικῶν γονάς, καθόλου τε πᾶσιν εἶναι νοσώδη τε καὶ φθαρτικήν, ἐξημερωθῆναι δὲ καὶ γενέσθαι τοὐναντίον ὑγιεινοτάτην τε καὶ γονιμωτάτην ὑπὸ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου. γνώριμος δ' ἦν οὗτος Ἠλία καὶ διάδοχος,* ⟨461⟩ *ὃς ἐπιξενωθεὶς τοῖς κατὰ τὴν Ἱεριχοῦντα, περιττὸν δή τι φιλοφρονησαμένων αὐτὸν τῶν ἀνθρώπων, αὐτούς τ' ἀμείβεται καὶ τὴν χώραν αἰωνίῳ χάριτι ἐδωρήσατο.* ⟨462⟩ *προελθὼν γὰρ ἐπὶ τὴν πηγὴν καὶ καταβαλὼν εἰς τὸ ῥεῦμα πλῆρες ἁλῶν ἀγγεῖον κεραμοῦν, ἔπειτ' εἰς οὐρανὸν δεξιὰν ἀνατείνας δικαίαν κἀπὶ γῆς σπονδὰς μειλικτηρίους χεάμενος, τὴν μὲν ᾐτεῖτο μαλάξαι τὸ ῥεῦμα καὶ γλυκυτέρας φλέβας ἀνοῖξαι,* ⟨463⟩ *τὸν δ' ἐγκεράσασθαι τῷ ῥεύματι γονιμωτέρους ἀέρας, δοῦναί θ' ἅμα καὶ καρπῶν εὐθηνίαν τοῖς ἐπιχωρίοις καὶ τέκνων διαδοχήν, μηδ' ἐπιλιπεῖν αὐτοῖς τὸ τούτων γεννητικὸν ὕδωρ, ἕως μενοῦσι δίκαιοι.* ⟨464⟩ *ταύταις ταῖς εὐχαῖς, πολλὰ προσχειρουργήσας ἐξ ἐπιστήμης, ἔτρεψε τὴν πηγήν, καὶ τὸ πρὶν ὀρφανίας αὐτοῖς καὶ λιμοῦ παραίτιον ὕδωρ ἐκ τότ' εὐτεκνίας καὶ κόρου χορηγὸν κατέστη.* ⟨465⟩ *τοσαύτην γοῦν ἐν ταῖς ἀρδείαις ἔχει δύναμιν ὡς εἰ καὶ μόνον ἐφάψαιτο τῆς χώρας, νοστιμώτερον εἶναι τῶν μέχρι κόρου χρονιζόντων.* ⟨466⟩ *παρὸ καὶ τῶν μὲν δαψιλέστερον χρωμένων ἡ ὄνησίς ἐστιν ὀλίγη, τούτου δὲ τοῦ ὀλίγου ἡ χορηγία δαψιλής.*

⟨467⟩ *ἄρδει γοῦν πλέονα τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ πεδίον μὲν ἔπεισιν ἑβδομήκοντα σταδίων μῆκος, εὖρος δ' εἴκοσιν, ἐκτρέφει τ' ἐν αὐτῷ παραδείσους καλλίστους τε καὶ πυκνοτάτους·* ⟨468⟩ *τῶν δὲ φοινίκων ἐπαρδομένων γένη πολλά, ταῖς γεύσεσι καὶ ταῖς προσηγορίαις διάφορα. τούτων οἱ πιότεροι πατούμενοι καὶ μέλι δαψιλὲς ἀνιᾶσιν, οὐ πολλῷ τοῦ λοιποῦ χεῖρον·* ⟨469⟩ *καὶ μελιττοτρόφος δ' ἡ χώρα. φέρει δὲ καὶ ὀποβάλσαμον, ὃ δὴ τιμιώτατον τῶν τῇδε καρπῶν, κύπρον τε καὶ μυροβάλανον, ὡς οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν τινα εἰπόντα θεῖον εἶναι τὸ χωρίον, ἐν ᾧ δαψιλῆ τὰ σπανιώτατα καὶ κάλλιστα γεννᾶται.* ⟨470⟩ *τῶν μὲν γὰρ ἄλλων αὐτῷ καρπῶν ἕνεκεν οὐκ ἂν ῥᾳδίως τι παραβληθείη κλῖμα τῆς οἰκουμένης· οὕτω τὸ καταβληθὲν πολύχουν ἀποδίδωσιν.* ⟨471⟩ *αἴτιον δέ μοι δοκεῖ τὸ θερμὸν τῶν ἀέρων καὶ τὸ τῶν ὑδάτων εὔτονον, τῶν μὲν προκαλουμένων τὰ φυόμενα καὶ διαχεόντων, τῆς δ' ἰκμάδος ῥιζούσης ἕκαστον ἰσχυρῶς καὶ χορηγούσης τὴν ἐν θέρει δύναμιν. περικαὲς δ' ἐστὶν οὕτω τὸ χωρίον ὡς μηδένα ῥᾳδίως προϊέναι.* ⟨472⟩ *τὸ δ' ὕδωρ πρὸ ἀνατολῆς ἀντλούμενον, ἔπειτ' ἐξαιθριασθὲν γίγνεται ψυχρότατον καὶ τὴν ἐναντίαν πρὸς τὸ περιέχον φύσιν λαμβάνει· χειμῶνος δ' ἀνάπαλιν χλιαίνεται καὶ τοῖς ἐμβαίνουσι γίγνεται προσηνέστατον.* ⟨473⟩ *ἔστι δὲ καὶ τὸ περιέχον οὕτως εὔκρατον ὡς λινοῦν ἀμφιέννυσθαι τοὺς ἐπιχωρίους νιφομένης τῆς ἄλλης Ἰουδαίας.* ⟨474⟩ *ἀπέχει δὲ Ἱεροσολύμων μὲν σταδίους ἑκατὸν πεντήκοντα, τοῦ δὲ Ἰορδάνου σταδίους ἑξήκοντα. καὶ τὸ μὲν μέχρι Ἱεροσολύμων αὐτῆς ἔρημον καὶ πετρῶδες, τὸ δὲ μέχρι τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Ἀσφαλτίτιδος χθαμαλώτερον μέν, ἔρημον δ' ὁμοίως καὶ ἄκαρπον.*

⟨475⟩ ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τὴν Ἱεριχοῦν εὐδαιμο-
4 νεστάτην οὖσαν ἀποχρώντως δεδήλωται. ⟨476⟩ ἄξιον δ' ἀφηγήσασθαι καὶ τὴν φύσιν τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης, ἥτις ἐστὶ πικρὰ μέν, ὡς ἔφην, καὶ ἄγονος, ὑπὸ δὲ κουφότητος καὶ τὰ βαρύτατα τῶν εἰς αὐτὴν ῥιφέντων ἀναφέρει, καταδῦναι δ' εἰς τὸν βυθὸν οὐδ' ἐπιτηδεύσαντα ῥᾴδιον. ⟨477⟩ ἀφικόμενος γοῦν καθ' ἱστορίαν ἐπ' αὐτὴν Οὐεσπασιανὸς ἐκέλευσέ τινας τῶν νεῖν οὐκ ἐπισταμένων, δεθέντας ὀπίσω τὰς χεῖρας, ῥιφῆναι κατὰ τοῦ βυθοῦ· καὶ συνέβη πάντας ἐπινήξασθαι, καθάπερ ὑπὸ πνεύματος ἄνω βιαζομένους. ⟨478⟩ ἔστι δ' ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡ τῆς χρόας μεταβολὴ θαυμάσιος· τρὶς γὰρ ἑκάστης ἡμέρας τὴν ἐπιφάνειαν ἀλλάττεται, καὶ πρὸς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀνταυγεῖ ποικίλως. ⟨479⟩ τῆς μέντοι ἀσφάλτου κατὰ πολλὰ μέρη βώλους μελαίνας ἀναδίδωσιν. αἳ δ' ἐπινήχονται τό τε σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος ταύροις ἀκεφάλοις παραπλήσιαι. ⟨480⟩ προσελαύνοντες δ' οἱ τῆς λίμνης ἐργάται, καὶ δραττόμενοι τοῦ συνεστῶτος, ἕλκουσιν εἰς τὰ σκάφη· πληρώσασι δ' ἀποκόπτειν οὐ ῥᾴδιον, ἀλλὰ δι' εὐτονίαν προσήρτηται τῷ μηρύματι τὸ σκάφος, ἕως ἂν ἐμμηνίῳ γυναικῶν αἵματι καὶ οὔρῳ διαλύσωσιν αὐτήν, οἷς μόνοις εἴκει. ⟨481⟩ καὶ χρήσιμος δ' οὐ μόνον εἰς ἁρμονίας νεῶν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄκεσιν σωμάτων· εἰς πολλὰ γοῦν τῶν φαρμάκων παραμίσγεται. ⟨482⟩ ταύτης τῆς λίμνης μῆκος μὲν ὀγδοήκοντα καὶ πεντακόσιοι στάδιοι, καθ' ὃ δὴ μέχρι Ζοάρων τῆς Ἀραβίας ἐκτείνεται, εὖρος δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ⟨483⟩ γειτνιᾷ δ' ἡ Σοδομῖτις αὐτῇ, πάλαι μὲν εὐδαίμων γῆ καρπῶν θ' ἕνεκα καὶ τῆς κατὰ πόλεις περιουσίας, νῦν δὲ κεκαυμένη πᾶσα. ⟨484⟩ φασὶ δ'

ὡς δι' ἀσέβειαν οἰκητόρων κεραυνοῖς κατεφλέγη· ἔστι γοῦν ἔτι λείψανα τοῦ θείου πυρός, καὶ πέντε μὲν πόλεων ἰδεῖν σκιάς, ἔτι δὲ κἀν τοῖς καρποῖς σποδιὰν ἀναγεννωμένην, οἳ χρόαν μὲν ἔχουσι τοῖς ἐδωδίμοις ὁμοίαν, δρεψαμένων δὲ χερσὶν εἰς καπνὸν ἀναλύονται καὶ τέφραν.

⟨485⟩ *τὰ μὲν δὴ περὶ τὴν Σοδομῖτιν μυθευόμενα* 9
τοιαύτην ἔχει πίστιν ἀπὸ τῆς ὄψεως· ⟨486⟩ *ὁ δὲ Οὐεσπασιανὸς πανταχόθεν περιτειχίζων τοὺς ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, ἔν τε τῇ Ἱεριχοῖ κἀν Ἀδίδοις ἐγείρει στρατόπεδα, καὶ φρουροὺς ἀμφοτέραις ἐγκαθίστησιν ἔκ τε τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ συμμαχικοῦ τάγματος.* ⟨487⟩ *πέμπει δὲ καὶ εἰς Γέρασα Λούκιον Ἄννιον, παραδοὺς μοῖραν ἱππέων καὶ συχνοὺς πεζούς.* ⟨488⟩ *ὃ μὲν οὖν ἐξ ἐφόδου ἑλὼν τὴν πόλιν ἀποκτείνει μὲν χιλίους τῶν νέων, ὅσοι μὴ διαφυγεῖν ἔφθασαν, γενεὰς δ' ᾐχμαλωτίσατο, καὶ τὰς κτήσεις διαρπάσαι τοῖς στρατιώταις ἐπέτρεψεν· ἔπειτα τὰς οἰκίας ἐμπρήσας ἐπὶ τὰς πέριξ κώμας ἐχώρει.* ⟨489⟩ *φυγαὶ δ' ἦσαν τῶν δυνατῶν καὶ φθοραὶ τῶν ἀσθενεστέρων· τὸ καταλειφθὲν δὲ πᾶν ἐνεπίμπρατο.* ⟨490⟩ *καὶ διειληφότος τοῦ πολέμου τήν τ' ὀρεινὴν ὅλην καὶ τὴν πεδιάδα, πάσας οἱ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις τὰς ἐξόδους ἀφῄρηντο· τοὺς μὲν γὰρ αὐτομολεῖν προαιρουμένους οἱ ζηλωταὶ παρεφυλάττοντο, τοὺς δ' οὔπω τὰ Ῥωμαίων φρονοῦντας εἶργεν ἡ στρατιά, πανταχόθεν τὴν πόλιν περιέχουσα.*

⟨491⟩ *Οὐεσπασιανῷ δ' εἰς Καισάρειαν ἐπιστρέψαντι,* 2
καὶ παρασκευαζομένῳ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπ' αὐτῶν τῶν Ἱεροσολύμων ἐξελαύνειν, ἀγγέλλεται Νέρων ἀνῃρημένος, τριακαίδεκα βασιλεύσας ἔτη καὶ ἡμέρας

ὀκτώ. ⟨492⟩ περὶ οὗ λέγειν ὃν τρόπον εἰς τὴν ἀρχὴν ἐξύβρισε, πιστεύσας τὰ πράγματα τοῖς πονηροτάτοις, Νυμφιδίῳ καὶ Τιγελλίνῳ, τοῖς τ' ἀναξίοις τῶν ἐξελευθέρων, ⟨493⟩ καὶ ὡς ὑπὸ τούτων ἐπιβουλευθεὶς κατελείφθη μὲν ὑπὸ τῶν φυλάκων ἁπάντων, διαδρὰς δὲ σὺν τέτρασι τῶν πιστῶν ἀπελευθέρων ἐν τοῖς προαστείοις ἑαυτὸν ἀνεῖλε, καὶ ὡς οἱ καταλύσαντες αὐτὸν μετ' οὐ πολὺν χρόνον δίκας ἔδοσαν, ⟨494⟩ τόν τε κατὰ τὴν Γαλατίαν πόλεμον ὡς ἐτελεύτησε, καὶ πῶς Γάλβας ἀποδειχθεὶς αὐτοκράτωρ εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Ἱσπανίας, καὶ ὡς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αἰτιαθεὶς ἐπὶ ταπεινοφροσύνῃ ἐδολοφονήθη κατὰ μέσην τὴν Ῥωμαίων ἀγοράν, ἀπεδείχθη τ' αὐτοκράτωρ Ὄθων, ⟨495⟩ τήν τε τούτου στρατείαν ἐπὶ τοὺς 'ȣιτελλίου στρατηγοὺς καὶ κατάλυσιν, ἔπειτα τοὺς κατὰ 'ȣιτέλλιον ταράχους, καὶ τὴν περὶ τὸ Καπετώλιον συμβολήν, ὅπως τ' Ἀντώνιος Πρῖμος καὶ Μουκιανός, διαφθείραντες 'ȣιτέλλιον καὶ τὰ Γερμανικὰ τάγματα, κατέστειλαν τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, — ⟨496⟩ πάντα ταῦτα διεξιέναι μὲν ἐπ' ἀκριβὲς παρῃτησάμην, ἐπειδὴ δι' ὄχλου πᾶσίν ἐστι καὶ πολλοῖς Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων ἀναγέγραπται, συναφείας δ' ἕνεκα τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ μὴ διηρτῆσθαι τὴν ἱστορίαν κεφαλαιωδῶς ἕκαστον ἐπεσημηνάμην. ⟨497⟩ 'ȣεσπασιανὸς τοίνυν τὸ μὲν πρῶτον ἀνεβάλλετο τὴν τῶν Ἱεροσολύμων στρατείαν, καραδοκῶν πρὸς τίνα ῥέψει τὸ κρατεῖν μετὰ Νέρωνα· ⟨498⟩ αὖθις δὲ Γάλβαν ἀκούσας αὐτοκράτορα, πρὶν ἐπιστεῖλαί τι περὶ τοῦ πολέμου κἀκεῖνον, οὐκ ἐπεχείρει, πέμπει δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν υἱὸν Τίτον ἀσπασόμενόν τε καὶ ληψόμενον τὰς περὶ Ἰουδαίων ἐντολάς. διὰ δὲ τὰς αὐτὰς αἰτίας ἅμα Τίτῳ

καὶ Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς πρὸς Γάλβαν ἔπλει. ⟨499⟩ *καὶ διὰ τῆς Ἀχαΐας (χειμῶνος γὰρ ἦν ὥρα) μακραῖς ναυσὶ περιπλεόντων φθάνει Γάλβας ἀναιρεθείς, μετὰ μῆνας ἑπτὰ καὶ ἴσας ἡμέρας· ἐξ οὗ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν Ὄθων, ἀντιποιούμενος τῶν πραγμάτων.* ⟨500⟩ *ὁ μὲν οὖν Ἀγρίππας εἰς τὴν Ῥώμην ἀφικέσθαι διέγνω, μηδὲν ὀρρωδήσας πρὸς τὴν μεταβολήν.* ⟨501⟩ *Τίτος δὲ κατὰ δαιμόνιον ὁρμὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Συρίαν ἔπλει, καὶ κατὰ τάχος εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται πρὸς τὸν πατέρα.*

⟨502⟩ *καὶ οἱ μὲν μετέωροι περὶ τῶν ὅλων ὄντες* 3
ὡς ἂν σαλευομένης τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας, ὑπερεώρων τὴν ἐπὶ Ἰουδαίους στρατείαν, καὶ διὰ τὸν περὶ τῆς πατρίδος φόβον τὴν ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους ὁρμὴν ἄωρον ἐνόμιζον. ⟨503⟩ *ἐπανίσταται δ' ἄλλος τοῖς Ἱεροσολύμοις πόλεμος. υἱὸς ἦν Γιώρα, Σίμων τις, Γερασηνὸς τὸ γένος, νεανίας πανουργίᾳ μὲν ἡττώμενος Ἰωάννου τοῦ προκατέχοντος ἤδη τὴν πόλιν, ἀλκῇ δὲ σώματος καὶ τόλμῃ διαφέρων,* ⟨504⟩ *δι' ἣν καὶ ὑπὸ Ἀνάνου τοῦ ἀρχιερέως φυγαδευθεὶς ἐξ ἧς ἦρχε τοπαρχίας Ἀκραβατηνῆς πρὸς τοὺς κατειληφότας τὴν Μασάδαν λῃστὰς παραγίγνεται.* ⟨505⟩ *τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἦν αὐτοῖς δι' ὑποψίας· εἰς τὸ κατωτέρω γοῦν φρούριον ἐπέτρεψαν αὐτῷ παρελθεῖν ἅμα ταῖς γυναιξὶν ἃς ἄγων ἧκεν, αὐτοὶ τὸ ὑψηλότερον οἰκοῦντες.* ⟨506⟩ *αὖθις δὲ διὰ συγγένειαν ἠθῶν, καὶ ὅτι πιστὸς ἐδόκει, συμπρουνόμευε γοῦν αὐτοῖς ἐξιὼν καὶ συνεπόρθει τὰ περὶ τὴν Μασάδαν.* ⟨507⟩ *οὐ μὴν ἐπὶ τὰ μείζω παρακαλῶν ἔπειθεν· οἱ μὲν γὰρ ἐν ἔθει ὄντες τοῦ φρουρίου καθάπερ φωλεοῦ χωρίζεσθαι μακρὰν ἐδεδοίκεσαν,* ⟨508⟩ *ὁ δὲ τυραννιῶν καὶ μεγάλων ἐφιέ-*

μενος, ἐπειδὴ καὶ τὴν Ἀνάνου τελευτὴν ἤκουσεν, εἰς τὴν ὀρεινὴν ἀφίσταται, καὶ προκηρύξας δούλοις μὲν ἐλευθερίαν, γέρας δ' ἐλευθέροις, τοὺς πανταχόθεν
4 *πονηροὺς συνήθροιζεν.* ⟨509⟩ *ὡς δ' ἦν αὐτῷ καρτερὸν ἤδη τὸ σύνταγμα, τὰς ἀνὰ τὴν ὀρεινὴν κώμας κατέτρεχεν· ἀεὶ δὲ προσγιγνομένων πλειόνων, ἐθάρρει καταβαίνειν εἰς τὰ χθαμαλώτερα.* ⟨510⟩ *κἀπειδὴ πόλεσιν ἤδη φοβερὸς ἦν, πολλοὶ πρὸς τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν εὔροιαν τῶν κατορθωμάτων προσεφθείροντο δυνατοί· καὶ οὐκέτ' ἦν δούλων μόνον οὐδὲ λῃστῶν στρατός, ἀλλὰ καὶ δημοτικῶν οὐκ ὀλίγων, ὡς πρὸς βασιλέα πειθαρχούντων.* ⟨511⟩ *κατέτρεχε δὲ τὴν Ἀκραβατηνὴν τοπαρχίαν καὶ τὰ μέχρι τῆς μεγάλης Ἰδουμαίας. κατὰ γὰρ κώμην τινὰ καλουμένην Ἀΐν τεῖχος κατασκευάσας ὥσπερ φρουρίῳ πρὸς ἀσφάλειαν ἐχρῆτο·* ⟨512⟩ *κατὰ δὲ τὴν Φαρὰν προσαγορευομένην φάραγγα πολλὰ μὲν ἀνευρύνας σπήλαια πολλὰ δ' εὑρὼν ἕτοιμα, ταμιείοις ἐχρῆτο θησαυρῶν καὶ τῆς λείας ἐκδοχείοις.* ⟨513⟩ *ἀνετίθει δὲ καὶ τοὺς ἁρπαζομένους εἰς αὐτὰ καρπούς, οἵ τε πολλοὶ τῶν λόχων δίαιταν εἶχον ἐν ἐκείνοις. δῆλος δ' ἦν τό τε σύνταγμα προγυμνάζων καὶ τὰς παρασκευὰς κατὰ τῶν Ἱεροσολύμων.*

5 ⟨514⟩ *ὅθεν οἱ ζηλωταὶ δείσαντες αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, καὶ προλαβεῖν βουλόμενοι τὸν κατ' αὐτῶν τρεφόμενον, ἐξίασι μετὰ τῶν ὅπλων οἱ πλείους. ὑπαντιάζει δὲ Σίμων, καὶ παραταξάμενος συχνοὺς μὲν αὐτῶν ἀναιρεῖ, συνελαύνει δὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν πόλιν.* ⟨515⟩ *οὔπω δὲ θαρρῶν τῇ δυνάμει τοῦ μὲν τοῖς τείχεσι προσβαλεῖν ἀπετράπη, χειρώσασθαι δὲ πρότερον τὴν Ἰδουμαίαν ἐπεβάλετο. καὶ δὴ δισμυ-*

ρίους ἔχων ὁπλίτας ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς ὅρους αὐτῆς. ⟨516⟩ οἱ δ' ἄρχοντες τῶν Ἰδουμαίων κατὰ τάχος ἀθροίσαντες ἐκ τῆς χώρας τὸ μαχιμώτατον, περὶ πεντακισχιλίους καὶ δισμυρίους, τοὺς δὲ πολλοὺς ἐάσαντες φρουρεῖν τὰ σφέτερα διὰ τὰς τῶν ἐν Μασάδᾳ σικαρίων καταδρομάς, ἐδέχοντο τὸν Σίμωνα πρὸς τοῖς ὅροις. ⟨517⟩ ἔνθα συμβαλὼν αὐτοῖς καὶ δι' ὅλης πολεμήσας ἡμέρας οὔτε νενικηκὼς οὔτε νενικημένος διεκρίθη. καὶ ὃ μὲν εἰς τὴν Ἀΐν, οἱ δὲ Ἰδουμαῖοι διελύθησαν ἐπ' οἴκου. ⟨518⟩ καὶ μετ' οὐ πολὺ Σίμων μείζονι δυνάμει πάλιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ὥρμητο· στρατοπεδευσάμενος δὲ κατά τινα κώμην ἣ Θεκωὲ καλεῖται, πρὸς τοὺς ἐν Ἡρωδείῳ φρουρούς, ὅπερ ἦν πλησίον, Ἐλεάζαρόν τινα τῶν ἑταίρων ἔπεμψε πείσοντα παραδοῦναι τὸ ἔρυμα. ⟨519⟩ τοῦτον οἱ φύλακες ἑτοίμως ἐδέξαντο, τὴν αἰτίαν ἀγνοοῦντες δι' ἣν ἥκοι· φθεγξάμενον δὲ περὶ παραδόσεως ἐδίωκον σπασάμενοι τὰ ξίφη, μέχρι φυγῆς τόπον οὐκ ἔχων ἔρριψεν ἀπὸ τοῦ τείχους ἑαυτὸν εἰς τὴν ὑποκειμένην φάραγγα. ⟨520⟩ καὶ ὃ μὲν αὐτίκα τελευτᾷ, τοῖς δὲ Ἰδουμαίοις ἤδη κατορρωδοῦσι τὴν ἰσχὺν τοῦ Σίμωνος, ἔδοξε πρὸ τοῦ συμβαλεῖν κατασκέψασθαι τὴν στρατιὰν τῶν πολεμίων.

⟨521⟩ εἰς τοῦτο δ' ὑπηρέτην ἑαυτὸν ἑτοίμως ἐπε- 6
δίδου Ἰάκωβος, εἷς τῶν ἡγεμόνων, προδοσίαν ἐνθυμούμενος. ⟨522⟩ ὁρμήσας γοῦν ἀπὸ τῆς Ἀλούρου (κατὰ γὰρ ταύτην συνήθροιστο τὴν κώμην τότε τῶν Ἰδουμαίων τὸ στράτευμα) παραγίγνεται πρὸς Σίμωνα, ⟨523⟩ καὶ πρώτην αὐτῷ παραδώσειν συντίθεται τὴν αὐτοῦ πατρίδα, λαβὼν ὅρκους ὡς ἀεὶ τίμιος ὢν διατελεῖ, συνεργήσειν δὲ ὑπέσχετο καὶ περὶ τῆς ὅλης

Ἰδουμαίας. ⟨524⟩ ἐφ' οἷς ἑστιαθεὶς φιλοφρόνως ὑπὸ τοῦ Σίμωνος καὶ λαμπραῖς ἐπαρθεὶς ὑποσχέσεσιν, ἐπειδήπερ εἰς τοὺς σφετέρους ὑπέστρεψεν, τὸ μὲν πρῶτον πολλαπλασίονα τὴν στρατιὰν τοῦ Σίμωνος ἐψεύδετο, ⟨525⟩ ἔπειτα δεξιούμενος τούς θ' ἡγεμόνας καὶ κατ' ὀλίγους πᾶν τὸ πλῆθος ἐνῆγεν ὥστε δέξασθαι τὸν Σίμωνα καὶ παραδοῦναι δίχα μάχης αὐτῷ τὴν τῶν ὅλων ἀρχήν. ⟨526⟩ ἅμα δὲ ταῦτα διαπραττόμενος καὶ Σίμωνα δι' ἀγγέλων ἐκάλει, σκεδάσειν ὑπισχνούμενος τοὺς Ἰδουμαίους. ὃ δὴ παρέσχεν· ⟨527⟩ ὡς γὰρ ἦν ἤδη πλησίον ἡ στρατιά, πρῶτος ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον μετὰ τῶν συνδιεφθαρμένων ἔφευγε. πτόα δ' ἐμπίπτει παντὶ τῷ πλήθει, ⟨528⟩ καὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν λυθέντες ἐκ τῆς τάξεως ἀνεχώρουν ἕκαστοι πρὸς τὰ ἴδια.

7 ⟨529⟩ Σίμων δὲ παρὰ δόξαν εἰς τὴν Ἰδουμαίαν εἰσήλασεν ἀναιμωτί, καὶ προσβαλὼν ἀδοκήτως πρώτην αἱρεῖ τὴν πόλιν Χεβρών, ἐν ᾗ πλείστης ἐκράτησε λείας, πάμπολυν δὲ διήρπασε καρπόν. ⟨530⟩ ὡς δέ φασιν οἱ ἐπιχώριοι τὴν Χεβρὼν οὐ μόνον τῶν τῇδε πόλεων ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μέμφεως ἀρχαιοτέραν· δισχίλια γοῦν αὐτῇ καὶ τριακόσι' ἔτη συναριθμεῖται. ⟨531⟩ μυθεύουσι δ' αὐτὴν κατοικητήριον Ἀβράμου τοῦ Ἰουδαίων προγόνου γεγονέναι μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἀπανάστασιν, τούς τε παῖδας αὐτοῦ λέγουσι καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον ἔνθεν· ⟨532⟩ ὧν καὶ τὰ μνημεῖα μέχρι τοῦ νῦν ἐν τῇδε τῇ πολίχνῃ δείκνυται, πάνυ καλῆς μαρμάρου καὶ φιλοτίμως εἰργασμένα. ⟨533⟩ δείκνυται δ' ἀπὸ σταδίων ἓξ τοῦ ἄστεως τερέβινθος μεγίστη, καὶ φασὶ τὸ δένδρον ἀπὸ τῆς κτίσεως μέχρι νῦν διαμένειν. ⟨534⟩ ἔνθεν ὁ Σίμων

διὰ πάσης ἐχώρει τῆς Ἰδουμαίας, οὐ μόνον κώμας καὶ πόλεις πορθῶν, λυμαινόμενος δὲ καὶ τὴν χώραν, ὡς μηδὲ τῶν ἐπιτηδείων ἐξαρκούντων πρὸς τὸ πλῆθος· δίχα γὰρ τῶν ὁπλιτῶν τέτταρες αὐτῷ συνείποντο μυριάδες. ⟨535⟩ *προσῆν δὲ ταῖς χρείαις ὠμότης τ' αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸ γένος ὀργή· δι' ἃ μᾶλλον ἐξερημοῦσθαι συνέβαινε τὴν Ἰδουμαίαν.* ⟨536⟩ *καθάπερ δ' ὑπὸ τῶν ἀκρίδων κατόπιν ὕλην ἔστιν ἰδεῖν ἐψιλωμένην πᾶσαν, οὕτω τὸ κατὰ νώτου τῆς Σίμωνος στρατιᾶς ἐρημία κατελείπετο·* ⟨537⟩ *καὶ τὰ μὲν ἐμπιμπράντες τὰ δὲ κατασκάπτοντες, πᾶν δὲ τὸ πεφυκὸς ἀνὰ τὴν χώραν ἢ συμπατοῦντες ἠφάνιζον ἢ νεμόμενοι, καὶ τὴν ἐνεργὸν ὑπὸ τῆς πορείας σκληροτέραν ἐποίουν τῆς ἀκάρπου. καθόλου τ' εἰπεῖν, οὐδὲ σημεῖόν τι κατελείπετο τοῖς πορθουμένοις τοῦ γεγονέναι.*

⟨538⟩ *ταῦτα πάλιν τοὺς ζηλωτὰς ἐπήγειρε, καὶ* 8
φανερῶς μὲν ἀντιπαρατάξασθαι κατέδεισαν, προλοχίσαντες δ' ἐν ταῖς παρόδοις ἁρπάζουσι τοῦ Σίμωνος τὴν γυναῖκα καὶ τῆς περὶ αὐτὴν θεραπείας συχνούς· ⟨539⟩ *ἔπειθ' ὡς αὐτὸν ᾐχμαλωτισμένοι τὸν Σίμωνα γεγηθότες εἰς τὴν πόλιν ὑπέστρεψαν, καὶ ὅσον οὔπω προσεδόκων καταθέμενον τὰ ὅπλα περὶ τῆς γυναικὸς ἱκετεύσειν.* ⟨540⟩ *τὸν δ' οὐκ ἔλεος εἴσεισιν ἀλλ' ὀργὴ περὶ τῆς ἡρπασμένης· καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τῶν Ἱεροσολύμων ἐλθών, καθάπερ τὰ τρωθέντα τῶν θηρίων, ἐπειδὴ τοὺς τρώσαντας οὐ κατέλαβεν, ἐφ' οὓς εὗρε τὸν θυμὸν ἠφίει.* ⟨541⟩ *ὅσοι γοῦν λαχανείας ἕνεκεν ἢ φρυγανισμοῦ προυληλύθεσαν ἔξω πυλῶν, ἀόπλους καὶ γέροντας συλλαμβάνων ᾐκίζετο καὶ διέφθειρε, δι' ὑπερβολὴν ἀγανακτήσεως μόνον οὐχὶ καὶ νεκρῶν γευόμενος τῶν σωμάτων.* ⟨542⟩ *πολλοὺς δὲ*

καὶ χειροκοπήσας εἰσέπεμπε, καταπλήξασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα καὶ διαστῆσαι τὸν δῆμον ἐπιχειρῶν πρὸς τοὺς αἰτίους. ⟨543⟩ *ἐντέταλτο δ' αὐτοῖς λέγειν ὅτι Σίμων θεὸν ὄμνυσι τὸν πάντων ἔφορον, εἰ μὴ θᾶττον ἀποδώσουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα, ῥήξας τὸ τεῖχος τοιαῦτα διαθήσειν πάντας τοὺς κατὰ τὴν πόλιν, μηδεμιᾶς φεισάμενος ἡλικίας, μηδ' ἀπὸ τῶν ἀναιτίων διακρίνας τοὺς αἰτίους.* ⟨544⟩ *τούτοις οὐ μόνον ὁ δῆμος ἀλλὰ καὶ οἱ ζηλωταὶ καταπλαγέντες ἀποπέμπουσιν αὐτῷ τὴν γυναῖκα.*

9 ⟨545⟩ *καὶ τότε μὲν ἐκμειλιχθεὶς ὀλίγον ἀνεπαύσατο τοῦ συνεχοῦς φόνου· οὐ μόνον δὲ κατὰ τὴν Ἰουδαίαν στάσις ἦν καὶ πόλεμος ἐμφύλιος, ἀλλὰ κἀπὶ τῆς Ἰταλίας.* ⟨546⟩ *ἀνῄρητο μὲν γὰρ κατὰ μέσην τὴν Ῥωμαίων ἀγορὰν Γάλβας, ἀποδεδειγμένος δ' αὐτοκράτωρ Ὄθων ἐπολέμει Ȣιτελλίῳ βασιλειῶντι (τοῦτον γὰρ ᾕρητο τὰ κατὰ Γερμανίαν τάγματα)·* ⟨547⟩ *καὶ γενομένης συμβολῆς κατὰ Βηδριακὸν τῆς Γαλατίας πρός τε Ȣάλεντα καὶ Καικίνναν τοὺς Ȣιτελλίου στρατηγούς, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ περιῆν Ὄθων, τῇ δευτέρᾳ δὲ τὸ Ȣιτελλίου στρατιωτικόν·* ⟨548⟩ *καὶ πολλοῦ φόνου γενομένου διεχρήσατο μὲν Ὄθων ἑαυτόν, ἐν Βριξέλλῳ τὴν ἧτταν πυθόμενος, ἡμέρας δύο καὶ τρεῖς μῆνας κρατήσας τῶν πραγμάτων,* ⟨549⟩ *προσεχώρησε δὲ τοῖς Ȣιτελλίου στρατηγοῖς καὶ τοῦ Ὄθωνος ἡ στρατιά, καὶ κατέβαινεν αὐτὸς εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τῆς δυνάμεως.* ⟨550⟩ *ἐν δὲ τούτῳ καὶ Ȣεσπασιανός, ἀναστὰς ἐκ τῆς Καισαρείας πέμπτῃ Δαισίου μηνός, ὥρμησεν ἐπὶ τὰ μηδέπω κατεστραμμένα τῶν τῆς Ἰουδαίας χωρίων.* ⟨551⟩ *ἀναβὰς δ' εἰς τὴν ὀρεινὴν αἱρεῖ δύο τοπαρχίας, τήν τε Γοφνιτικὴν καὶ τὴν Ἀκραβατηνὴν καλου-*

μένην, μεθ' ἃς Βηθηλᾶ τε καὶ Ἐφραῒμ πολίχνια, οἷς φρουροὺς ἐγκαταστήσας μέχρι Ἱεροσολύμων ἱππάζετο. φθορὰ δ' ἦν πολλῶν καταλαμβανομένων, καὶ συχνοὺς ᾐχμαλωτίζετο. ⟨552⟩ Κερεάλιος δ' αὐτῷ τῶν ἡγεμόνων, μοῖραν ἱππέων καὶ πεζῶν ἀναλαβών, τὴν ἄνω καλουμένην Ἰδουμαίαν ἐπόρθει, καὶ Καφεθρὰ μὲν ψευδοπολίχνιον ἐξ ἐφόδου λαβὼν ἐμπίμπρησιν, ἑτέραν δὲ καλουμένην Καφαραβὶν προσβαλὼν ἐπολιόρκει. ⟨553⟩ πάνυ δ' ἦν ἰσχυρὸν τὸ τεῖχος, καὶ τρίψεσθαι προσδοκῶντι πλείω χρόνον αἰφνιδίως ἀνοίγουσιν οἱ ἔνδον τὰς πύλας, καὶ μεθ' ἱκετηριῶν προελθόντες αὑτοὺς παρέδοσαν. ⟨554⟩ Κερεάλιος δὲ τούτους παραστησάμενος ἐπὶ Χεβρὼν ἑτέρας πόλεως ἀρχαιοτάτης ἐχώρει (κεῖται δ', ὡς ἔφην, αὕτη κατὰ τὴν ὀρεινήν, οὐ πόρρω Ἱεροσολύμων), βιασάμενος δὲ τὰς εἰσόδους τὸ μὲν ἐγκαταληφθὲν πλῆθος ἡβηδὸν ἀναιρεῖ, τὸ δ' ἄστυ καταπίμπρησι. ⟨555⟩ καὶ πάντων ἤδη κεχειρωμένων πλὴν Ἡρωδείου καὶ Μασάδας καὶ Μαχαιροῦντος (ταῦτα δ' ὑπὸ τῶν λῃστῶν κατείληπτο), σκοπὸς ἤδη τὰ Ἱεροσόλυμα προύκειτο Ῥωμαίοις.

⟨556⟩ ὁ δὲ Σίμων ὡς ἐρρύσατο παρὰ τῶν ζηλωτῶν τὴν γυναῖκα, πάλιν ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰδουμαίας ὑπέστρεψε, καὶ περιελαύνων πανταχόθεν τὸ ἔθνος εἰς Ἱεροσόλυμα τοὺς πολλοὺς φεύγειν συνηνάγκασεν. ⟨557⟩ εἵπετο δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ κυκλωσάμενος αὖθις τὸ τεῖχος, ὅντινα λάβοι τῶν προϊόντων κατὰ τὴν χώραν ἐργατῶν, διέφθειρεν. ⟨558⟩ ἦν δὲ τῷ δήμῳ Σίμων μὲν ἔξωθεν Ῥωμαίων φοβερώτερος, οἱ ζηλωταὶ δ' ἔνδον ἑκατέρων χαλεπώτεροι. κἀν τούτοις ἐπινοίᾳ κακῶν καὶ τόλμῃ τὸ σύνταγμα τῶν Γαλιλαίων διέφερεν. ⟨559⟩ τόν τε γὰρ

Ἰωάννην παρήγαγον εἰς ἰσχὺν οὗτοι, κἀκεῖνος αὐτοὺς ἐξ ἧς περιεποιήσατο δυναστείας ἠμείβετο, πάντ' ἐπιτρέπων δρᾶν ὧν ἕκαστος ἐπεθύμει. ⟨560⟩ *πόθοι δ' ἦσαν ἁρπαγῆς ἀπλήρωτοι καὶ τῶν πλουσίων οἴκων ἔρευνα, φόνος τ' ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὕβρεις ἐπαίζοντο,* ⟨561⟩ *μεθ' αἵματός τε τὰ συληθέντα κατέπινον καὶ μετ' ἀδείας ἐνεθηλυπάθουν τῷ κόρῳ, κόμας εὐθετιζόμενοι καὶ γυναικείας ἐσθῆτας ἀναλαμβάνοντες, καταντλούμενοι δὲ μύροις καὶ πρὸς εὐπρέπειαν ὑπογράφοντες* (τοὺς) *ὀφθαλμούς.* ⟨562⟩ *οὐ μόνον δὲ κόσμον ἀλλὰ καὶ πάθη γυναικῶν ἐμιμοῦντο, καὶ δι' ὑπερβολὴν ἀσελγείας ἀθεμίτους ἡδονὰς ἐπενόησαν. ἐνηλινδοῦντο δ' ὥσπερ πορνείῳ τῇ πόλει, καὶ πᾶσαν ἀκαθάρτοις ἐμίαναν ἔργοις.* ⟨563⟩ *γυναικιζόμενοι δὲ τὰς ὄψεις ἐφόνων ταῖς δεξιαῖς, θρυπτόμενοί τε τοῖς βαδίσμασιν ἐπιόντες ἐξαπίνης ἐγίγνοντο πολεμισταί, τά τε ξίφη προφέροντες ἀπὸ τῶν βεβαμμένων χλανιδίων τὸν προστυχόντα διήλαυνον.* ⟨564⟩ *τοὺς ἀποδιδράσκοντας δὲ Ἰωάννην Σίμων φονικώτερον ἐξεδέχετο, καὶ διαφυγών τις τὸν ἐντὸς τοῦ τείχους τύραννον ὑπὸ τοῦ πρὸ τῶν πυλῶν διεφθείρετο.* ⟨565⟩ *πᾶσα δὲ φυγῆς ὁδὸς τοῖς αὐτομολεῖν πρὸς Ῥωμαίους βουλομένοις ἀπεκέκοπτο.*

11 ⟨566⟩ *διεστασιάζετο δὲ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἡ δύναμις, καὶ πᾶν ὅσον ἦν Ἰδουμαῖον ἐν αὐτῇ χωρισθὲν ἐπεχείρει τῷ τυράννῳ φθόνῳ τε τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ μίσει τῆς ὠμότητος.* ⟨567⟩ *συμβαλόντες δ' ἀναιροῦσί τε πολλοὺς τῶν ζηλωτῶν, καὶ συνελαύνουσι τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν κατασκευασθεῖσαν ὑπὸ Γραπτῆς· συγγενὴς δ' ἦν αὕτη τοῦ τῶν Ἀδιαβηνῶν βασιλέως Ἰζάτου.* ⟨568⟩ *συνεισπίπτουσι δ' οἱ Ἰδου-*

μαῖοι, κἀκεῖθεν εἰς τὸ ἱερὸν περιώσαντες τοὺς ζηλωτὰς ἐφ' ἁρπαγὴν ἐτράποντο τῶν Ἰωάννου χρημάτων· ⟨569⟩ κατὰ γὰρ τὴν προειρημένην αὐλὴν αὐτός τ' ἦν, κἀκεῖ τὰ λάφυρα τῆς τυραννίδος κατέθετο. ⟨570⟩ ἐν δὲ τούτῳ τὸ κατὰ τὴν πόλιν ἐσκεδασμένον πλῆθος τῶν ζηλωτῶν εἰς τὸ ἱερὸν πρὸς τοὺς διαπεφευγότας ἠθροίσθη, καὶ κατάγειν αὐτοὺς παρεσκευάζετο Ἰωάννης ἐπί τε τὸν δῆμον καὶ τοὺς Ἰδουμαίους. ⟨571⟩ τοῖς δ' οὐχ οὕτω τὴν ἔφοδον αὐτῶν καταδεῖσαι παρέστη μαχιμωτέροις οὖσιν ὡς τὴν ἀπόνοιαν, μὴ νύκτωρ ἐκ τοῦ ἱεροῦ παρεισδύντες αὐτούς τε διαφθείρωσι καὶ τὸ ἄστυ καταπρήσωσι. ⟨572⟩ συνελθόντες οὖν μετὰ τῶν ἀρχιερέων ἐβουλεύοντο τίνα χρὴ τρόπον φυλάξασθαι τὴν ἐπίθεσιν. ⟨573⟩ θεὸς δ' ἄρα τὰς γνώμας αὐτῶν εἰς κακὸν ἔτρεψε, καὶ χαλεπώτερον ἀπωλείας ἐπενόησαν τὸ πρὸς σωτηρίαν φάρμακον. ἵνα γοῦν καταλύσωσιν Ἰωάννην, ἔκριναν δέχεσθαι Σίμωνα καὶ μεθ' ἱκετηριῶν δεύτερον εἰσαγαγεῖν ἑαυτοῖς τύραννον. ⟨574⟩ ἐπεραίνετο δ' ἡ βουλή, καὶ τὸν ἀρχιερέα Ματθίαν πέμψαντες ἐδέοντο Σίμωνος εἰσελθεῖν, ὃν πολλάκις ἔδεισαν. συμπαρεκάλουν δ' οἱ ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων τοὺς ζηλωτὰς φεύγοντες, πόθῳ τῶν οἴκων καὶ τῶν κτημάτων. ⟨575⟩ ὁ δ' αὐτοῖς ὑπερηφάνως κατανεύσας τὸ δεσπόζειν, εἰσέρχεται μὲν ὡς ἀπαλλάξων τῶν ζηλωτῶν τὴν πόλιν, σωτὴρ ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ κηδεμὼν εὐφημούμενος, ⟨576⟩ παρελθὼν δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐσκόπει τὰ περὶ τῆς ἑαυτοῦ δυναστείας, καὶ τοὺς καλέσαντας οὐχ ἧττον ἐχθροὺς ἐνόμιζεν ἢ καθ' ὧν ἐκέκλητο.

⟨577⟩ Σίμων μὲν οὖν οὕτως ἐνιαυτῷ τρίτῳ τοῦ 12
πολέμου Ξανθικῷ μηνὶ Ἱεροσολύμων ἐγκρατὴς ἐγένετο·

Ἰωάννης δὲ καὶ τὸ τῶν ζηλωτῶν πλῆθος εἰργόμενοι τῶν ἐξόδων τοῦ ἱεροῦ καὶ τὰκ τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες (παραχρῆμα γὰρ τἀκείνων οἱ περὶ τὸν Σίμωνα διήρπασαν) ἐν ἀπόρῳ τὴν σωτηρίαν εἶχον. ⟨578⟩ προσέβαλλε δὲ τῷ ἱερῷ Σίμων τοῦ δήμου βοηθοῦντος. κἀκεῖνοι καταστάντες ἐπὶ τῶν στοῶν καὶ τῶν ἐπάλξεων ἠμύνοντο τὰς προσβολάς. ⟨579⟩ συχνοὶ δ' ἔπιπτον τῶν περὶ Σίμωνα, καὶ πολλοὶ τραυματίαι κατεφέροντο· ῥᾳδίως γὰρ ἐξ ὑπερδεξίου τὰς βολὰς οἱ ζηλωταὶ καὶ οὐκ ἀστόχους ἐποιοῦντο. ⟨580⟩ πλεονεκτοῦντες δὲ τῷ τόπῳ, καὶ πύργους ἔτι προσκατεσκεύασαν τέτταρας μεγίστους, ὡς ἀφ' ὑψηλοτέρων ποιοῖντο τὰς ἀφέσεις, τὸν μὲν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν καὶ βόρειον γωνίαν, ⟨581⟩ τὸν δὲ τοῦ ξυστοῦ καθύπερθεν, τὸν δὲ τρίτον κατὰ γωνίαν ἄλλην ἀντικρὺ τῆς κάτω πόλεως. ⟨582⟩ ὁ δὲ λοιπὸς ὑπὲρ τὴν κορυφὴν κατεσκεύαστο τῶν παστοφορίων, ἔνθα τῶν ἱερέων εἷς ἐξ ἔθους ἱστάμενος ἑκάστην ἑβδομάδα εἰσιοῦσαν προυσήμαινε σάλπιγγι δείλης, καὶ τελεσθεῖσαν αὖθις περὶ ἑσπέραν, ὁτὲ μὲν ἀργεῖν τῷ λαῷ καταγγέλλων, ὁτὲ δ' ἔργων ἔχεσθαι. ⟨583⟩ διέστησαν δ' ἐπὶ τῶν πύργων ὀξυβελεῖς τε καὶ λιθοβόλους μηχανὰς τούς τε τοξότας καὶ σφενδονήτας. ⟨584⟩ ἔνθα δὴ τὰς μὲν προσβολὰς ὀκνηροτέρας ἐποιεῖτο ὁ Σίμων, μαλακιζομένων αὐτῷ τῶν πλειόνων, ἀντεῖχε δ' ὅμως περιουσίᾳ δυνάμεως· τὰ δ' ἀπὸ τῶν ὀργάνων βέλη πορρωτέρω φερόμενα πολλοὺς τῶν μαχομένων ἀνῄρει.

10 ⟨585⟩ κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν περιέσχε καὶ τὴν Ῥώμην πάθη χαλεπά. ⟨586⟩ παρῆν μὲν γὰρ ἀπὸ Γερμανίας Ȣ̓ιτέλλιος ἅμα τῷ στρατιωτικῷ πολὺ πλῆθος ἐπισυρόμενος ἕτερον, μὴ χωρούμενος δὲ τοῖς ἀπο-

δεδειγμένοις εἰς τοὺς στρατιώτας περιβόλοις ὅλην ἐποιήσατο τὴν Ῥώμην στρατόπεδον καὶ πᾶσαν οἰκίαν ὁπλιτῶν ἐπλήρωσεν. ⟨587⟩ *οἱ δ᾽ ἀήθεσιν ὀφθαλμοῖς τὸν Ῥωμαίων πλοῦτον θεασάμενοι, καὶ περιλαμφθέντες πάντοθεν ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ, τὰς ἐπιθυμίας μόλις κατεῖχον ὥστε μὴ ἐφ᾽ ἁρπαγὰς τρέπεσθαί τε καὶ τοὺς ἐμποδὼν γιγνομένους ἀναιρεῖν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν,* ⟨588⟩ *Οὐεσπασιανὸς* 2
δ᾽ ὡς τὰ πλησίον Ἱεροσολύμων καταστρεψάμενος ὑπέστρεψεν εἰς Καισάρειαν, ἀκούει τὰς κατὰ τὴν Ῥώμην ταραχὰς καὶ Οὐιτέλλιον αὐτοκράτορα. ⟨589⟩ *τοῦτ᾽ οὖν αὐτόν, καίπερ ἄρχεσθαι καθάπερ ἄρχειν καλῶς ἐπιστάμενον, εἰς ἀγανάκτησιν προήγαγε, καὶ τὸν μὲν ὡς ἐρήμου καταμανέντα τῆς ἡγεμονίας ἠδόξει δεσπότην,* ⟨590⟩ *περιαλγήσας δὲ τῷ πάθει καρτερεῖν τὴν βάσανον οὐχ οἷός τ᾽ ἦν, καὶ τῆς πατρίδος πορθουμένης ἑτέροις προσευσχολεῖν πολέμοις.* ⟨591⟩ *ἀλλ᾽ ὅσον ὁ θυμὸς ἤπειγεν ἐπὶ τὴν ἄμυναν, τοσοῦτον εἶργεν ἡ ἔννοια τοῦ διαστήματος· πολλὰ γὰρ ἂν φθάσαι πανουργήσασαν τὴν τύχην πρὶν αὐτὸν εἰς Ἰταλίαν περαιωθῆναι, καὶ ταῦτα χειμῶνος ὥρᾳ πλέοντα· σφαδᾴζουσαν ἤδη κατεῖχε τὴν ὀργήν.*

⟨592⟩ *συνιόντες δ᾽ οἵ θ᾽ ἡγεμόνες καὶ οἱ στρα-* 3
τιῶται καθ᾽ ἑταιρείαν φανερῶς ἤδη μεταβολὴν ἐβουλεύοντο, καὶ διαγανακτοῦντες ἐβόων ὡς οἱ μὲν ἐπὶ τῆς Ῥώμης στρατιῶται τρυφῶντες καὶ μηδ᾽ ἀκούειν πολέμου φήμην ὑπομένοντες διαχειροτονοῦσιν οἷς βούλονται τὴν ἡγεμονίαν, καὶ πρὸς ἐλπίδα λημμάτων ἀποδεικνύουσιν αὐτοκράτορας, ⟨593⟩ *αὐτοὶ δὲ διὰ τοσούτων κεχωρηκότες πόνων, καὶ γηρῶντες ὑπὸ τοῖς κράνεσιν, ἑτέροις χαρίζονται τὴν ἐξουσίαν, καὶ ταῦτα*

τὸν ἀξιώτερον ἄρχειν παρ' αὐτοῖς ἔχοντες· <594> ᾧ τίνα δικαιοτέραν ποτὲ τῆς εἰς αὐτοὺς εὐνοίας ἀποδώσειν ἀμοιβήν, εἰ τὴν νῦν καταπρόοιντο; τοσούτῳ δ' εἶναι Ȣεσπασιανὸν ἡγεμονεύειν Ȣιτελλίου δικαιότερον, ὅσῳ καὶ αὐτοὺς τῶν ἐκεῖνον ἀποδειξάντων· <595> οὐ γὰρ δὴ μικροτέρους τῶν ἀπὸ Γερμανίας διενηνοχέναι πολέμους, οὐδὲ τῶν ἐκεῖθεν καταγόντων τὸν τύραννον ἡττῆσθαι τοῖς ὅπλοις. <596> ἀγῶνος δ' ἐνδεήσειν οὐδέν· οὐ γὰρ τὴν σύγκλητον ἢ τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἀνέξεσθαι τῆς Ȣιτελλίου λαγνείας ἀντὶ τῆς Ȣεσπασιανοῦ σωφροσύνης, οὐδ' ἀντὶ μὲν ἡγεμόνος ἀγαθοῦ τύραννον ὠμότατον, ἄπαιδα δ' ἀντὶ πατρὸς αἱρήσεσθαι προστάτην. μέγιστον γὰρ δὴ πρὸς ἀσφάλειαν εἰρήνης εἶναι τὰς γνησίους τῶν βασιλέων ὑπεροχάς. <597> εἴτ' οὖν ἐμπειρίᾳ γήρως προσήκει τὸ ἄρχειν, Ȣεσπασιανὸν αὐτοὺς ἔχειν, εἴτε νεότητος ἀλκῇ, Τίτον· κραθήσεσθαι γὰρ τῆς παρ' ἀμφοῖν ἡλικίας τὸ ὠφέλιμον. <598> χορηγήσειν δ' οὐ μόνον αὐτοὶ τότε τὴν ἰσχὺν τοῖς ἀποδειχθεῖσιν, ἅτε τρία τάγματα καὶ τὰς παρὰ τῶν βασιλέων συμμαχίας ἔχοντες, ἀλλὰ καὶ συνεργήσειν τά τε πρὸς ἕω πάντα καὶ τῆς Εὐρώπης ὅσα τῶν ἀπὸ Ȣιτελλίου φόβων κεχώρισται, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς Ἰταλίας δὲ συμμάχους, ἀδελφὸν Ȣεσπασιανοῦ καὶ παῖδ' ἕτερον, <599> ὧν τῷ μὲν προσθήσεσθαι πολλοὺς τῶν ἐν ἀξιώματι νέων, τὸν δὲ καὶ τὴν τῆς πόλεως φυλακὴν πεπιστεῦσθαι, μέρος οὐκ ὀλίγον εἰς ἐπιβολὴν ἡγεμονίας. <600> καθόλου τ', ἂν βραδύνωσιν αὐτοί, τάχα τὴν σύγκλητον ἀποδείξειν τὸν ὑπὸ τῶν συντετηρηκότων στρατιωτῶν ἀτιμούμενον.

4 *<601> τοιαῦτα κατὰ συστροφὰς οἱ στρατιῶται διελάλουν· ἔπειτα συναθροισθέντες καὶ παρακροτήσαντες*

ἀλλήλους ἀναγορεύουσι τὸν Οὐεσπασιανὸν αὐτοκράτορα, καὶ σώζειν τὴν κινδυνεύουσαν ἡγεμονίαν παρεκάλουν. <602> *τῷ δὲ φροντὶς μὲν ἦν πάλαι περὶ τῶν ὅλων, οὔτοι γε μὴν αὐτὸς ἄρχειν προῄρητο, τοῖς μὲν ἔργοις ἑαυτὸν ἄξιον ἡγούμενος, προκρίνων δὲ τῶν ἐν λαμπρότητι κινδύνων τὴν ἐν ἰδιωτείαις ἀσφάλειαν.* <603> *ἀρνουμένῳ δὲ μᾶλλον οἱ ἡγεμόνες ἐπέκειντο, καὶ περιχυθέντες οἱ στρατιῶται ξιφήρεις ἀναιρεῖν αὐτὸν ἠπείλουν, εἰ μὴ βούλοιτο ζῆν ἀξίως.* <604> *πολλὰ δὲ πρὸς αὐτοὺς διατεινάμενος ἐξ ὧν διεωθεῖτο τὴν ἀρχήν, τελευταῖον, ὡς οὐκ ἔπειθεν, εἴκει τοῖς ὀνομάσασι.*

<605> *προτρεπομένων δ' αὐτὸν ἤδη Μουκιανοῦ* 5
τε καὶ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων ὡς αὐτοκράτορα, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς ἄγειν βοώσης αὐτὴν ἐπὶ πᾶν τὸ ἀντίπαλον, αὐτὸς πρῶτον τῶν ἐπ' Ἀλεξανδρείας εἴχετο πραγμάτων, εἰδὼς πλεῖστον τῆς ἡγεμονίας μέρος τὴν Αἴγυπτον οὖσαν διὰ τὴν τοῦ σίτου χορηγίαν <606> *(ἧς κρατήσας, εἰ παρέλκοι καὶ βίᾳ καθαιρήσειν ἤλπιζεν Οὐιτέλλιον· οὐ γὰρ ἀνέξεσθαι πείνης ἐπὶ Ῥώμης τὸ πλῆθος), τὰ δύο τ' ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας τάγματα προσποιήσασθαι βουλόμενος.* <607> *ἐνεθυμεῖτο δὲ καὶ πρόβλημα τὴν χώραν ἔχειν τῶν ἀπὸ τῆς τύχης ἀδήλων· ἔστι γὰρ κατά τε γῆν δυσέμβολος καὶ πρὸς θαλάττης ἀλίμενος,* <608> *κατὰ μὲν ἑσπέραν προβεβλημένη τὰ ἄνυδρα τῆς Λιβύης, κατὰ δὲ μεσημβρίαν τὴν διορίζουσαν ἀπ' Αἰθιόπων τὴν Συήνην καὶ τοὺς ἀπλώτους τοῦ ποταμοῦ καταράκτας, ἀπὸ δὲ τῆς ἀνατολῆς ἔτι τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν ἀναχεομένην μέχρι Κοπτοῦ.* <609> *βόρειον δὲ τεῖχος αὐτῆς ἥ τε μέχρι Συρίας γῆ καὶ τὸ καλούμενον Αἰγύπτιον πέλαγος, πᾶν ἄπορον ὅρμων.* <610> *τετείχισται μὲν οὕτως ἡ*

Αἴγυπτος πάντοθεν· τὸ μεταξὺ δὲ Πηλουσίου καὶ Συήνης μῆκος αὐτῆς σταδίων δισχιλίων, ὅ τ' ἀπὸ τῆς Πλινθίνης ἀνάπλους εἰς τὸ Πηλούσιον σταδίων τρισχιλίων ἑξακοσίων. ⟨611⟩ *ὁ δὲ Νεῖλος ἀναπλεῖται μέχρι τῆς Ἐλεφάντων καλουμένης πόλεως, ὑπὲρ ἣν εἴργουσι προσωτέρω χωρεῖν οὓς προειρήκαμεν καταράκτας.* ⟨612⟩ *δυσπρόσιτος δὲ λιμὴν ναυσὶ καὶ κατ' εἰρήνην Ἀλεξανδρείας· στενός τε γὰρ εἴσπλους, καὶ πέτραις ὑφάλοις τὸν ἐπ' εὐθὺ καμπτόμενος δρόμον.* ⟨613⟩ *καὶ τὸ μὲν ἀριστερὸν αὐτοῦ μέρος πέφρακται χειροκμήτοις σκέλεσιν, ἐν δεξιᾷ δ' ἡ προσαγορευομένη Φάρος νησὶς πρόκειται, πύργον ἔχουσα μέγιστον, ἐκπυρσεύοντα τοῖς καταπλέουσιν ἐπὶ τριακοσίους σταδίους, ὡς ἐν νυκτὶ πόρρωθεν ὁρμίζοιντο πρὸς τὴν δυσχέρειαν τοῦ κατάπλου.* ⟨614⟩ *περὶ ταύτην τὴν νησῖδα καταβέβληται χειροποίητα τείχη μέγιστα· προσαραττόμενον δὲ τούτοις τὸ πέλαγος, καὶ τοῖς ἄντικρυς ἕρκεσιν ἀμφιρρηγνύμενον, ἐκτραχύνει τὸν πόρον καὶ σφαλερὰν διὰ στενοῦ τὴν εἴσοδον ἀπεργάζεται.* ⟨615⟩ *ὁ μέντοι γε λιμὴν ἔνδον ἀσφαλέστατος, καὶ τριάκοντα σταδίων τὸ μέγεθος, εἰς ὃν τά τε λείποντα τῇ χώρᾳ πρὸς εὐδαιμονίαν κατάγεται, καὶ τὰ περιττεύοντα τῶν ἐπιχωρίων ἀγαθῶν εἰς πᾶσαν μερίζεται τὴν οἰκουμένην.*

6 ⟨616⟩ *ἐφίετο μὲν οὖν εἰκότως τῶν ταύτῃ πραγμάτων Οὐεσπασιανὸς εἰς βεβαίωσιν τῆς ὅλης ἡγεμονίας, ἐπιστέλλει δ' εὐθὺς τῷ διέποντι τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν Τιβερίῳ Ἀλεξάνδρῳ, δηλῶν τὸ τῆς στρατιᾶς πρόθυμον, καὶ ὡς αὐτὸς ὑποδὺς ἀναγκαίως τὸ βάρος τῆς ἡγεμονίας συνεργὸν αὐτὸν καὶ βοηθὸν προσλαμβάνει.* ⟨617⟩ *παραναγνοὺς δὲ τὴν ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος προθύμως τά τε τάγματα καὶ τὸ πλῆθος*

εἰς αὐτὸν ὥρκωσεν. ἑκάτεροι δ' ἀσμένως ὑπήκουσαν, τὴν ἀρετὴν τἀνδρὸς ἐκ τῆς ἐγγὺς στρατηγίας εἰδότες. ⟨618⟩ καὶ ὃ μὲν πεπιστευμένος ἤδη τὰ περὶ τὴν ἀρχήν, προπαρεσκεύαζεν αὐτῷ καὶ τὰ πρὸς τὴν ἄφιξιν· τάχιον δ' ἐπινοίας διήγγελλον αἱ φῆμαι τὸν ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς αὐτοκράτορα, καὶ πᾶσα μὲν πόλις ἑώρταζεν, εὐαγγέλια δὲ καὶ θυσίας ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπετέλει. ⟨619⟩ τὰ δὲ κατὰ Μυσίαν καὶ Παννονίαν τάγματα, μικρῷ πρόσθεν κεκινημένα πρὸς τὴν 'Ȣιτελλίου τόλμαν, μείζονι χαρᾷ 'Ȣεσπασιανῷ τὴν ἡγεμονίαν ὤμνυον. ⟨620⟩ ὃ δ' ἀναζεύξας ἀπὸ Καισαρείας εἰς Βηρυτὸν παραγίγνεται, ἔνθα πολλαὶ μὲν ἀπὸ τῆς Συρίας αὐτῷ, πολλαὶ δὲ κἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν πρεσβεῖαι συνήντων, στεφάνους παρ' ἑκάστης πόλεως καὶ συγχαρτικὰ προσφέρουσαι ψηφίσματα. ⟨621⟩ παρῆν δὲ καὶ Μουκιανὸς ὁ τῆς ἐπαρχίας ἡγεμών, τὸ πρόθυμον τῶν δήμων καὶ τοὺς κατὰ πόλιν ὅρκους ἀπαγγέλλων.

⟨622⟩ προχωρούσης δὲ πανταχοῦ κατὰ νοῦν τῆς 7
τύχης, καὶ τῶν πραγμάτων συννενευκότων ἐκ τοῦ πλείστου μέρους, ἤδη παρίστατο τῷ 'Ȣεσπασιανῷ νοεῖν ὡς οὐ δίχα δαιμονίου προνοίας ἅψαιτο τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ δικαία τις εἱμαρμένη περιάγοι τὸ κρατεῖν τῶν ὅλων ἐπ' αὐτόν. ⟨623⟩ ἀναμιμνήσκεται γὰρ τά τ' ἄλλα σημεῖα (πολλὰ δ' αὐτῷ γεγόνει πανταχοῦ προφαίνοντα τὴν ἡγεμονίαν) καὶ τὰς τοῦ 'Ιωσήπου φωνάς, ὃς αὐτὸν ἔτι ζῶντος Νέρωνος αὐτοκράτορα προσειπεῖν ἐθάρρησεν. ⟨624⟩ ἐξεπέπληκτο δὲ τὸν ἄνδρα δεσμώτην ἔτ' ὄντα παρ' αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενος Μουκιανὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις ἡγεμόσι καὶ φίλοις πρῶτον μὲν αὐτοῦ τὸ δραστήριον ἐκδιηγεῖτο καὶ ὅσα περὶ τοῖς 'Ιωταπάτοις δι' αὐτὸν ἔκαμον, ⟨625⟩ ἔπειτα τὰς μαν-

τείας, ἃς αὐτὸς μὲν ὑπώπτευσε τότε πλάσματα τοῦ δέους, ἀποδειχθῆναι δ' ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν πραγμάτων θείας. ⟨626⟩ *'αἰσχρὸν οὖν' ἔφη 'τὸν προθεσπίσαντά μοι τὴν ἀρχὴν καὶ διάκονον τῆς τοῦ θεοῦ φωνῆς ἔτ' αἰχμαλώτου τάξιν ἢ δεσμώτου τύχην ὑπομένειν.' καὶ καλέσας τὸν 'Ιώσηπον λυθῆναι κελεύει.* ⟨627⟩ *τοῖς μὲν οὖν ἡγεμόσιν ἐκ τῆς πρὸς τὸν ἀλλόφυλον ἀμοιβῆς λαμπρὰ καὶ περὶ αὑτῶν ἐλπίζειν παρέστη, συνὼν δὲ τῷ πατρὶ Τίτος* ⟨628⟩ *'δίκαιον, ὦ πάτερ,' ἔφη 'τοῦ 'Ιωσήπου καὶ τοὔνειδος ἀφαιρεθῆναι σὺν τῷ σιδήρῳ· γενήσεται γὰρ ὅμοιος τῷ μὴ δεθέντι τὴν ἀρχήν, ἂν αὐτοῦ μὴ λύσωμεν ἀλλὰ κόψωμεν τὰ δεσμά.' τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν μὴ δεόντως δεθέντων πράττεται. συνεδόκει δὲ ταῦτα, καὶ παρελθών τις πελέκει διέκοψε τὴν ἅλυσιν.* ⟨629⟩ *ὁ δὲ 'Ιώσηπος εἰληφὼς περὶ τῶν προειρημένων γέρας τὴν ἐπιτιμίαν, ἤδη καὶ περὶ τῶν μελλόντων ἀξιόπιστος ἦν.*

11 ⟨630⟩ *'Ȣεσπασιανὸς δὲ ταῖς πρεσβείαις χρηματίσας, καὶ καταστησάμενος ἑκάστοις τὰς ἀρχὰς δικαίως καὶ διὰ τῶν ἀξίων, εἰς 'Αντιόχειαν ἀφικνεῖται.* ⟨631⟩ *καὶ βουλευόμενος ποῖ χρὴ τρέπεσθαι, προυργιαίτερα τῆς εἰς 'Αλεξάνδρειαν ὁρμῆς τὰ κατὰ τὴν 'Ρώμην ἔκρινε, τὴν μὲν βέβαιον οὖσαν ὁρῶν, τὰ δ' ὑπὸ 'Ȣιτελλίου ταραττόμενα.* ⟨632⟩ *πέμπει δὴ Μουκιανὸν εἰς τὴν 'Ιταλίαν, παραδοὺς ἱππέων τε καὶ πεζῶν συχνὴν δύναμιν. ὁ δὲ διὰ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀκμὴν δείσας τὸ πλεῖν, πεζῇ τὴν στρατιὰν ἦγε διὰ Καππαδοκίας καὶ Φρυγίας.*

2 ⟨633⟩ *ἐν δὲ τούτῳ καὶ 'Αντώνιος Πρῖμος ἀναλαβὼν τὸ τρίτον τάγμα τῶν κατὰ Μυσίαν (ἔτυχε δ' ἡγεμονεύων αὐτόθι), 'Ȣιτελλίῳ παραταξόμενος ἠπείγετο.* ⟨634⟩ *'Ȣιτέλλιος δ' αὐτῷ συναντήσοντα μετὰ*

πολλῆς δυνάμεως Καικίναν Ἀλιηνὸν ἐκπέμπει, μέγα θαρρῶν τἀνδρὶ διὰ τὴν ἐπ' Ὄθωνι νίκην. ὃ δ' ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἐλαύνων διὰ τάχους περὶ Κρεμῶνα τῆς Γαλατίας τὸν Ἀντώνιον καταλαμβάνει· μεθόριος δ' ἐστὶν ἡ πόλις αὕτη τῆς Ἰταλίας. ⟨635⟩ κατιδὼν δ' ἐνταῦθα τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ τὴν εὐταξίαν, συμβαλεῖν μὲν οὐκ ἐθάρρει, σφαλερὰν δὲ τὴν ἀναχώρησιν λογιζόμενος προδοσίαν ἐβουλεύετο. ⟨636⟩ συναγαγὼν δὲ τοὺς ὑφ' αὑτὸν ἑκατοντάρχους καὶ χιλιάρχους ἐνῆγε μεταβῆναι πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ταπεινῶν μὲν τὰ 'Ȣιτελλίου πράγματα, τὴν 'Ȣεσπασιανοῦ δ' ἰσχὺν ἐπαίρων, ⟨637⟩ καὶ παρ' ᾧ μὲν εἶναι λέγων μόνον τῆς ἀρχῆς ὄνομα, παρ' ᾧ δὲ τὴν δύναμιν, καὶ αὐτοὺς δ' ἄμεινον εἶναι προλαβόντας τὴν ἀνάγκην ποιῆσαι χάριν, καὶ μέλλοντας ἡττᾶσθαι τοῖς ὅπλοις ταῖς γνώμαις τὸν κίνδυνον φθάσαι· ⟨638⟩ 'Ȣεσπασιανὸν μὲν γὰρ ἱκανὸν εἶναι καὶ χωρὶς αὐτῶν προσκτήσασθαι καὶ τὰ λείποντα, 'Ȣιτέλλιον δ' οὐδὲ σὺν αὐτοῖς τηρῆσαι τὰ ὄντα.

⟨639⟩ πολλὰ τοιαῦτα λέγων ἔπεισε, καὶ πρὸς τὸν 3
Ἀντώνιον αὐτομολεῖ μετὰ τῆς δυνάμεως. ⟨640⟩ τῆς δ' αὐτῆς νυκτὸς ἐμπίπτει μετάνοια τοῖς στρατιώταις καὶ δέος τοῦ προπέμψαντος, εἰ κρείττων γένοιτο· σπασάμενοι δὲ τὰ ξίφη τὸν Καικίναν ὥρμησαν ἀνελεῖν. κἂν ἐπράχθη τὸ ἔργον αὐτοῖς, εἰ μὴ προσπίπτοντες οἱ χιλίαρχοι καθικέτευσαν αὐτούς. ⟨641⟩ οἳ δὲ τοῦ κτεῖναι μὲν ἀπέσχοντο, δήσαντες δὲ τὸν προδότην οἷοί τ' ἦσαν πέμπειν 'Ȣιτελλίῳ. ταῦτ' ἀκούσας ὁ Πρῖμος αὐτίκα τοὺς σφετέρους ἀνίστησι καὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἦγεν ἐπὶ τοὺς ἀποστάντας. ⟨642⟩ οἳ δὲ παραταξάμενοι πρὸς ὀλίγον μὲν ἀντέσχον, αὖθις δὲ τραπέντες

ἔφευγον εἰς τὴν Κρεμῶνα. καὶ τοὺς ἱππεῖς ἀναλαβὼν Πρῖμος ὑποτέμνεται τὰς εἰσόδους αὐτῶν, καὶ τὸ μὲν πολὺ πλῆθος κυκλωσάμενος πρὸ τῆς πόλεως διαφθείρει, τῷ δὲ λοιπῷ συνεισπεσὼν διαρπάσαι τὸ ἄστυ τοῖς στρατιώταις ἐφῆκεν. ⟨643⟩ *ἔνθα δὴ πολλοὶ μὲν τῶν ξένων ἔμποροι πολλοὶ δὲ τῶν ἐπιχωρίων ἀπώλοντο, πᾶσα δ' ἡ 'Ȣιτελλίου στρατιά, μυριάδες τρεῖς ἀνδρῶν καὶ διακόσιοι. τῶν δ' ἀπὸ τῆς Μυσίας 'Αντώνιος τετρακισχιλίους ἀποβάλλει καὶ πεντακοσίους.* ⟨644⟩ *λύσας δὲ τὸν Καικίναν πέμπει πρὸς 'Ȣεσπασιανὸν ἀγγελοῦντα τὰ πεπραγμένα. καὶ ὃς ἐλθὼν ἀπεδέχθη θ' ὑπ' αὐτοῦ καὶ τὰ τῆς προδοσίας ὀνείδη ταῖς παρ' ἐλπίδα τιμαῖς ἐπεκάλυψεν.*

4 ⟨645⟩ *ἀνεθάρρει δ' ἤδη καὶ κατὰ τὴν 'Ρώμην Σαβῖνος, ὡς πλησίον 'Αντώνιος ὢν ἀπηγγέλλετο· καὶ συναθροίσας τὰ τῶν νυκτοφυλάκων στρατιωτῶν τάγματα νύκτωρ καταλαμβάνει τὸ Καπετώλιον.* ⟨646⟩ *μεθ' ἡμέραν δ' αὐτῷ πολλοὶ τῶν ἐπισήμων προσεγένοντο, καὶ Δομετιανὸς ὁ τἀδελφοῦ παῖς, μεγίστη μοῖρα τῶν εἰς τὸ κρατεῖν ἐλπίδων.* ⟨647⟩ *'Ȣιτελλίῳ δὲ Πρίμου μὲν ἐλάττων φροντὶς ἦν, τεθύμωτο δ' ἐπὶ τοὺς συναποστάντας τῷ Σαβίνῳ, καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον ὠμότητα διψῶν αἵματος εὐγενοῦς τοῦ στρατιωτικοῦ τὴν συγκατελθοῦσαν αὐτῷ δύναμιν ἐπαφίησι τῷ Καπετωλίῳ.* ⟨648⟩ *πολλὰ μὲν οὖν ἔκ τε ταύτης καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ μαχομένων ἐτολμήθη· τέλος δὲ τῷ πλήθει περιόντες οἱ ἀπὸ τῆς Γερμανίας ἐκράτησαν τοῦ λόφου.* ⟨649⟩ *καὶ Δομετιανὸς μὲν σὺν πολλοῖς τῶν ἐν τέλει 'Ρωμαίων δαιμονιώτερον διασώζεται· τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος ἅπαν κατεκόπη, καὶ Σαβῖνος ἀναχθεὶς ἐπὶ 'Ȣιτέλλιον ἀναιρεῖται, διαρπάσαντές θ' οἱ στρα-*

τιῶται τἀναθήματα τὸν ναὸν ἐμπιμπρᾶσι. ⟨650⟩ *καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν εἰσελαύνει μὲν Ἀντώνιος μετὰ τῆς δυνάμεως, ὑπήντων δ' οἱ Οὐιτελλίου, καὶ τριχῇ κατὰ τὴν πόλιν συμβαλόντες ἀπώλοντο πάντες.* ⟨651⟩ *προέρχεται δὲ μεθύων ἐκ τοῦ βασιλείου Οὐιτέλλιος καὶ δαψιλέστερον ὥσπερ ἐν ἐσχάτοις τῆς ἀσώτου τραπέζης κεκορεσμένος·* ⟨652⟩ *συρεὶς δὲ διὰ τοῦ πλήθους καὶ παντοδαπαῖς αἰκίαις ἐξυβρισθεὶς ἐπὶ μέσης τῆς Ῥώμης ἀποσφάττεται, μῆνας ὀκτὼ κρατήσας καὶ ἡμέρας πέντε· ὃν εἰ συνέβη πλείω βιῶσαι χρόνον, ἐπιλιπεῖν ἂν αὐτοῦ τῇ λαγνείᾳ τὴν ἡγεμονίαν οἶμαι.* ⟨653⟩ *τῶν δ' ἄλλων νεκρῶν ὑπὲρ πέντε μυριάδας ἠριθμήθησαν.* ⟨654⟩ *ταῦτα μὲν οὖν τρίτῃ μηνὸς Ἀπελλαίου πέπρακτο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ Μουκιανὸς εἴσεισι μετὰ τῆς στρατιᾶς, καὶ τοὺς σὺν Ἀντωνίῳ παύσας τοῦ κτείνειν (ἔτι γὰρ ἐξερευνώμενοι τὰς οἰκίας πολλοὺς μὲν τῶν Οὐιτελλίου στρατιωτῶν πολλοὺς δὲ τῶν δημοτικῶν ὡς ἐκείνου ἀνῄρουν, φθάνοντες τῷ θυμῷ τὴν ἀκριβῆ διάγνωσιν), καὶ προαγαγὼν τὸν Δομετιανὸν συνίστησι τῷ πλήθει μέχρι τῆς τοῦ πατρὸς ἀφίξεως ἡγεμόνα.* ⟨655⟩ *ὁ δὲ δῆμος ἀπηλλαγμένος ἤδη τῶν φόβων αὐτοκράτορα Οὐεσπασιανὸν εὐφήμει καὶ ἅμα τήν τε τούτου βεβαίωσιν ἑώρταζε καὶ τὴν Οὐιτελλίου κατάλυσιν.*

⟨656⟩ *εἰς δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀφιγμένῳ τῷ Οὐεσπα-* 5
σιανῷ τἀπὸ τῆς Ῥώμης εὐαγγέλια ἧκε, καὶ πρέσβεις ἐκ πάσης τῆς ἰδίας οἰκουμένης συνηδόμενοι· μεγίστη τ' οὖσα μετὰ τὴν Ῥώμην ἡ πόλις στενοτέρα τοῦ πλήθους τότ' ἠλέγχετο. ⟨657⟩ *κεκυρωμένης δ' ἤδη τῆς ἀρχῆς ἁπάσης, καὶ σεσωσμένων παρ' ἐλπίδα Ῥωμαίοις τῶν πραγμάτων, Οὐεσπασιανὸς ἐπὶ τὰ λείψανα τῆς Ἰουδαίας τὸν λογισμὸν ἐπέστρεφεν.* ⟨658⟩ *αὐτὸς*

μέντοι γ εἰς τὴν Ῥώμην ὥρμητο λήξαντος τοῦ χειμῶνος ἀνάγεσθαι, καὶ κατὰ τάχος τὰ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν διῴκει, τὸν δ' υἱὸν Τίτον μετὰ τῆς ἐκκρίτου δυνάμεως ἀπέστειλεν ἐξαιρήσοντα Ἱεροσόλυμα. ⟨659⟩ *ὃ δὲ προελθὼν πεζῇ μέχρι Νικοπόλεως (εἴκοσι δ' αὕτη διέχει τῆς Ἀλεξανδρείας σταδίους), κἀκεῖθεν ἐπιβήσας τὴν στρατιὰν μακρῶν πλοίων ἀναπλεῖ διὰ τοῦ Νείλου κατὰ τὸν Μενδήσιον νομὸν μέχρι πόλεως Θμούεως.* ⟨660⟩ *ἐκεῖθεν δ' ἀποβὰς ὁδεύει, καὶ κατὰ πολίχνην τινὰ Τάνιν αὐλίζεται. δεύτερος αὐτῷ σταθμὸς Ἡρακλέους πόλις καὶ τρίτος Πηλούσιον γίγνεται.* ⟨661⟩ *δυσὶ δ' ἡμέραις ἐνταῦθα τὴν στρατιὰν ἀναλαβών, τῇ τρίτῃ διέξεισι τὰς ἐμβολὰς τοῦ Πηλουσίου, καὶ προελθὼν σταθμὸν ἕνα διὰ τῆς ἐρήμου πρὸς τῷ τοῦ Κασίου Διὸς ἱερῷ στρατοπεδεύεται, τῇ δ' ὑστεραίᾳ κατὰ τὴν Ὀστρακίνην. οὗτος ὁ σταθμὸς ἦν ἄνυδρος· ἐπεισάκτοις δ' ὕδασιν οἱ ἐπιχώριοι χρῶνται. μετὰ ταῦτα πρὸς Ῥινοκορούροις ἀναπαύεται,* ⟨662⟩ *κἀκεῖθεν εἰς Ῥάφειαν προελθὼν σταθμὸν τέταρτον (ἔστι δ' ἡ πόλις αὕτη Συρίας ἀρχή),* ⟨663) *τὸ πέμπτον ἐν Γάζῃ τίθεται στρατόπεδον, μεθ' ἣν εἰς Ἀσκάλωνα κἀκεῖθεν εἰς Ἰάμνειαν, ἔπειτ' εἰς Ἰόπην κἀξ Ἰόπης εἰς Καισάρειαν ἀφικνεῖται, διεγνωκὼς αὐτόθι τὰς ἄλλας δυνάμεις ἀθροίζειν.*